

Mötesbok: Kommunstyrelsen (2023-05-24)

Kommunstyrelsen

Datum: 2023-05-24

Plats:

Kommentar:

Dagordning

Kallelse

KallelseKommunstyrelsen2023-05-24

7

Dagordning

117/23 Dagordning

7

Val av justerare

Tillkommande och utgående ärenden

Information

118/23 Redovisning av delegationsbeslut

11

119/23 Kommundirektörens rapport

18

120/23 Månadsrapport

19

121/23 Uppdrag till kommundirektören gällande grundläggande kvalitetssäkring av alla skolor april 2023

20

Ärenden som stannar i kommunstyrelsen

122/23 Västtrafiks trafikplan 2025 Kungälv's dialogsvar

24

123/23 Sektor Trygghet och stöds Kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse 2022

33

124/23 Dataöverföring till tredje land för Soundtrap

65

125/23 Svar på remiss - samråd enligt 6 kap miljöbalken avloppsreningsverket Ryaverket

74

126/23 Majoritetens budgetdirektiv 2024

147

127/23 Styrdokument – revidering av Taxor och avgifter vid Kungälv's bibliotek

208

128/23 Planuppdrag för Dammsbergen

215

129/23 Svar på remiss - Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2024–2027

220

130/23 Svar på remiss - Ny förbundsordning Samordningsförbundet Älv & Kust

275

131/23 Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

298

132/23 Granskning av bokslut och årsredovisning per 2022-12-31

324

Ärenden till kommunfullmäktige

133/23 Utredning och förslag om ni nivå för habiliteringsersättningen

347

Övrigt

134/23 Rapporter från ledamöter med uppdrag i bolag och/eller region

349

Kallelse

Sammanträdesdatum 2023-05-24

Plats Stadshuset, plan 2 Sessionssalen
Tid Onsdagen den 24 maj kl 09:00-17:00

Ledamöter	Miguel Odhner (S) Anders Holmesköld (M) Gun-Marie Daun (KD) Ove Wiktorsson (C) Pia Gillerstedt (S) Patrik Ryberg (SD) Anna Vedin (M) Elisabeth Mattsson (L) Jonas Andersson (S) Laila Persson (UP) Marcus Adiels (M) Greger Plannthin (SD) Emelie Gillberg (S) Erik Martinsson (MP) Michael Karlsson (L) Erik Andreasson (V) Charlotta Windeman (M)	Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande
-----------	---	--

Ersättare William Hult (S)
Ilona Waern (KD)
Jesper Eneroth (S)
Mikael Wintell (UP)
Rose-Mari Larsdotter (M)
Gustav Meuller (M)
Peter Skoglund Ferrari (SD)

Miguel Odhner (S)
Ordförande

Oskar Engdahl
Sekreterare

KOMMUNSTYRELSEN

**KUNGÄLV
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81
Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-132 17
E-POST kommun@kungalv.se

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

Dagordning

		Förslag till beslut
1	Upprop	
2	Val av justerare	Utses
3	Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
	Information	
4	Redovisning av delegationsbeslut	Antecknas
	<i>Klockan 09:00 – 09:20</i>	
5	Kommundirektörens rapport - Hallarenan vid yttern	Antecknas
	<i>Föredragande Haleb Lindqvist</i> <i>Klockan 09:20 – 09:50</i>	
6	Månadsrapport	Antecknas
	<i>Föredragande Pia Jakobsson & Ann-Charlott Backström</i> <i>Klockan 09:50 – 10:20</i>	
7	KS2023/0977-1 Uppdrag till kommundirektören gällande grundläggande kvalitetssäkring av alla skolor april 2023	Antecknas

Klockan 10:20 – 10:30

KOMMUNSTYRELSEN

KUNGÄLVS
KOMMUN

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

PAUS 10:30 – 10:40

Ärenden som stannar i kommunstyrelsen

- 8 KS2023/0510-2 Västtrafiks trafikplan 2025 Kungälvs dialogsvar Beslut

Föredragande: Amanda Stenbom

Klockan: 10:40 – 11:20

- 9 KS2023/0698-1 Sektor Trygghet och stöds Kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse 2022 Beslut

Föredragande: Annelie Svantesson

Klockan 11:20 – 11:35

- 10 KS2023/0046-1 Dataöverföring till tredje land för Soundtrap Beslut

Föredragande: Therese Kraffke

Klockan 11:35 – 11:40

- 11 KS2023/0676-2 Svar på remiss - samråd enligt 6 kap miljöbalken avloppsreningsverket Ryaverket Beslut

Föredragande Anders Holm

Klockan 11:40 – 11:55

- 12 KS2023/0910-1 Majoritetens budgetdirektiv 2024 Beslut

Klockan 11:55 – 12:00

KOMMUNSTYRELSEN**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

Lunch 12:00 – 13:00

13	KS2023/0919-1	Styrdokument – revidering av Taxor och avgifter vid Kungälv's bibliotek	Beslut
14	KS2020/1014-29	Planuppdrag för Dammbergen	Beslut
15	KS2023/0450-2	Svar på remiss - Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2024-2027	Beslut
16	KS2023/0657-2	Svar på remiss - Ny förbundsordning Samordningsförbundet Älv & Kust	Beslut
17	KS2023/0933-2	Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen	Remitteras
18	KS2023/0932-3	Granskning av bokslut och årsredovisning per 2022-12-31	Remitteras

Ärenden till kommunfullmäktige

19	KS2023/0502-1	Utredning och förslag om ny nivå för habiliteringsersättningen	Beslut Förslag till Kommunfullmäktige
----	---------------	--	---

Övrigt

20		Rapporter från ledamöter med uppdrag i bolag och/eller region	Antecknas
----	--	---	-----------

- GR förbundsstyrelse

KOMMUNSTYRELSEN

**KUNGÄLV'S
KOMMUN**

Kallelse

Sammanträdesdatum 2023-05-24

Plats Stadshuset, plan 2 Sessionssalen
Tid Onsdagen den 24 maj kl 09:00-17:00

Ledamöter	Miguel Odhner (S) Anders Holmesköld (M) Gun-Marie Daun (KD) Ove Wiktorsson (C) Pia Gillerstedt (S) Patrik Ryberg (SD) Anna Vedin (M) Elisabeth Mattsson (L) Jonas Andersson (S) Laila Persson (UP) Marcus Adiels (M) Greger Plannthin (SD) Emelie Gillberg (S) Erik Martinsson (MP) Michael Karlsson (L) Erik Andreasson (V) Charlotta Windeman (M)	Ordförande 1:e vice ordförande 2:e vice ordförande
-----------	---	--

Ersättare William Hult (S)
Ilona Waern (KD)
Jesper Eneroth (S)
Mikael Wintell (UP)
Rose-Mari Larsdotter (M)
Gustav Meuller (M)
Peter Skoglund Ferrari (SD)

Miguel Odhner (S)
Ordförande

Oskar Engdahl
Sekreterare

KOMMUNSTYRELSEN

**KUNGÄLV
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81
Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-132 17
E-POST kommun@kungalv.se

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

Dagordning

		Förslag till beslut
1	Upprop	
2	Val av justerare	Utses
3	Tillkommande och utgående ärenden	Fastställs
	Information	
4	Redovisning av delegationsbeslut	Antecknas
	<i>Klockan 09:00 – 09:20</i>	
5	Kommundirektörens rapport - Hallarenan vid yttern	Antecknas
	<i>Föredragande Haleb Lindqvist</i> <i>Klockan 09:20 – 09:50</i>	
6	Månadsrapport	Antecknas
	<i>Föredragande Pia Jakobsson & Ann-Charlott Backström</i> <i>Klockan 09:50 – 10:20</i>	
7	KS2023/0977-1 Uppdrag till kommundirektören gällande grundläggande kvalitetssäkring av alla skolor april 2023	Antecknas

Klockan 10:20 – 10:30

KOMMUNSTYRELSEN

KUNGÄLVS
KOMMUN

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

PAUS 10:30 – 10:40

Ärenden som stannar i kommunstyrelsen

- 8 KS2023/0510-2 Västtrafiks trafikplan 2025 Kungälvs dialogsvar Beslut

Föredragande: Amanda Stenbom

Klockan: 10:40 – 11:20

- 9 KS2023/0698-1 Sektor Trygghet och stöds Kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse 2022 Beslut

Föredragande: Annelie Svantesson

Klockan 11:20 – 11:35

- 10 KS2023/0046-1 Dataöverföring till tredje land för Soundtrap Beslut

Föredragande: Therese Kraffke

Klockan 11:35 – 11:40

- 11 KS2023/0676-2 Svar på remiss - samråd enligt 6 kap miljöbalken avloppsreningsverket Ryaverket Beslut

Föredragande Anders Holm

Klockan 11:40 – 11:55

- 12 KS2023/0910-1 Majoritetens budgetdirektiv 2024 Beslut

Klockan 11:55 – 12:00

KOMMUNSTYRELSEN**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

Lunch 12:00 – 13:00

13	KS2023/0919-1	Styrdokument – revidering av Taxor och avgifter vid Kungälv's bibliotek	Beslut
14	KS2020/1014-29	Planuppdrag för Dammbergen	Beslut
15	KS2023/0450-2	Svar på remiss - Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2024-2027	Beslut
16	KS2023/0657-2	Svar på remiss - Ny förbundsordning Samordningsförbundet Älv & Kust	Beslut
17	KS2023/0933-2	Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen	Remitteras
18	KS2023/0932-3	Granskning av bokslut och årsredovisning per 2022-12-31	Remitteras

Ärenden till kommunfullmäktige

19	KS2023/0502-1	Utredning och förslag om ny nivå för habiliteringsersättningen	Beslut Förslag till Kommunfullmäktige
----	---------------	--	---

Övrigt

20		Rapporter från ledamöter med uppdrag i bolag och/eller region	Antecknas
----	--	---	-----------

- GR förbundsstyrelse

KOMMUNSTYRELSEN

**KUNGÄLV'S
KOMMUN**

Kallelse

Sammanträdesdatum 2023-05-24

Delegerade ärenden

Instansnr	Ärende	Titel
258/23	KS2023/0522-4	Delegationsbeslut - Personalärende - Disciplinärende
259/23	KS-VR2022/0480-31	Anmälan till delegationsbeslut transportdispenser, mars 2023
260/23	KS-VR2023/0084-25	Anmälan till delegationsbeslut transportdispenser, april, 2023
261/23	KS2022/2308-3	Nyttjanderättsavtal bergvärme
262/23	KS2017/0622-20	Markupplåtelseavtal Vinningsorp 2:2
263/23	KS2018/0959-6	Ettårigt sidoärende 2023 - jordbruksärende
264/23	KS2022/2219-4	Ansökan till Lantmäteriet om ledningsrätt
265/23	KS2023/0334-7	Tilldelningsbeslut värdering Kungälv Släbo 1:18
266/23	KS2023/0334-8	Beställningsskrivelse - Värdering av Sälbo 1:18
267/23	KS2023/0498-1	Avtalsservitut vattenledning
268/23	KS2017/0622-21	Markupplåtelseavtal Vinningstorp 1:8
269/23	KS2022/0505-46	Fullmakt Kungälv, och föra kommunens talan vid Vänersborgs tingsrätt, mark- och miljödomstolen eller eljest, i mål angående ansökan om tillstånd enligt miljöbalken till omgrävning av dike m.m. i Kyrkebäcken, Kungälvs kommun
270/23	KS2022/2160-3	Markupplåtelseavtal avseende ledningsrätt för VA på Rollsbo 6:12 samt Ytterby-Ryr 1:1
271/23	KS2023/0021-15	St Halvardsgatan, tillfälligt parkering och stannandeförbud.pdf
272/23	KS2023/0021-16	Anders Prästgatan, tillfälligt parkering och stannandeförbud.pdf
273/23	KS2023/0021-17	Rådmansparken, tillfälligt parkering och stannandeförbud.pdf
274/23	KS2023/0021-18	Borgarparken, tillfälligt parkering och stannandeförbud.pdf
275/23	KS2023/0021-19	Väktaregatan, tillfälligt parkering och stannandeförbud.pdf
276/23	KS2023/0021-20	Rhodin Gamla Gärdesgatan, tillfälligt parkering och stannandeförbud.pdf
277/23	KS2023/0021-21	Herr Arnes gata, tillfälligt parkering och stannandeförbud.pdf
278/23	KS2023/0021-22	Lärkgatan, avgift - parkering
279/23	KS2023/0247-2	Delegationsbeslut: Norrmannebo Hembygdsförening - Stöd för bygdegårdar och hembygdsföreningar
280/23	KS2023/0251-4	Personalärende - uppsägning arbetsbrist

DELEGATIONSBSLUT KOMMUNSTYRELSEN

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81
Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-132 17
E-POST kommun@kungalv.se

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

281/23	KS2023/0371-3	Delegationsbeslut februari 2023 för färdtjänst och riksfärdtjänst. Färdtjänst 63 beviljade, 0 delavslag, 0 avslag. Riksfärdtjänst 2 beviljade, 1 delavslag, 0 avslag. Resa i annan kommun 0 beviljad, dagvårdsresor 0 beviljad och arbetsresor 0 beviljad.
282/23	KS2023/0371-4	Delegationsbeslut februari 2023 för parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Förare 12 beviljade, medpassagerare 2 beviljade och 0 avslag.
283/23	KS2023/0431-5	Fullmakt - mark och miljödomstolen
284/23	KS2023/0675-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Bohusläns föreningsarkiv
285/23	KS2023/0739-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Folkdanslaget Kongahälla
286/23	KS2023/0740-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Fredsrörelsen
287/23	KS2023/0741-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Föreningen Gamla Kungälv
288/23	KS2023/0742-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Föreningsarkivet Sydvästra Götaland
289/23	KS2023/0743-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Inlands Folkdansare
290/23	KS2023/0744-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Inlands hemslöjdsförening
291/23	KS2023/0745-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Inlands släktforskare
292/23	KS2023/0746-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Kongahälla Squaredancers
293/23	KS2023/0747-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Kungälvs dragspelsklubb
294/23	KS2023/0748-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Kungälvs fornminnes- och hembygdsförening
295/23	KS2023/0749-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Kungälvs kulturhistoriska fordonsvänner
296/23	KS2023/0750-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Kungälvs manskör
297/23	KS2023/0751-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Kungälvs museivänner
298/23	KS2023/0752-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande 2023: Kungälvs teaterförening
299/23	KS2023/0753-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Kärna revysällskap
300/23	KS2023/0754-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Naturskyddsföreningen Kungälv

**DELEGATIONSBSLUT
KOMMUNSTYRELSEN**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

301/23	KS2023/0755-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Sångföreningen Vokalerna
302/23	KS2023/0757-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Kungälvsvävstuga
303/23	KS2023/0758-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Fotoklubben Björken
304/23	KS2023/0776-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Föreningslokalen Gategården
305/23	KS2023/0777-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Kareby Hembygdsförening
306/23	KS2023/0778-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Kungälvsvästmuseivänner
307/23	KS2023/0779-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Marstrands hembygdsförening
308/23	KS2023/0780-2	Delegationsbeslut, stöd till hembygdsföreningar och hembygdsgrändar 2023: Romelanda hembygdsförening
309/23	KS2023/0781-2	Delegationsbeslut Stöd till hembygdsföreningar- och bygdegårdar 2023: Ytterby hembygds- och fornminnesförening
310/23	KS2023/0824-4	Personalärende - skriftlig varning
311/23	KS2023/0838-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Kungälvsvästmusikkår
312/23	KS2023/0839-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Sällskapet St Erik
313/23	KS2023/0840-2	Delegationsbeslut, kultur- och fritidsfrämjande stöd 2023: Södra inlands biodlareförening
314/23	KS-VR2023/0121-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Linnéan 3
315/23	KS-VR2023/0130-2	Delegeringsbeslut - beviljas - upplåtelse av allmän platsmark - Uteservering Hamngatan, Marstrand
316/23	KS-VR2023/0131-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Valeberg 1:3
317/23	KS-VR2023/0132-3	Delegeringsbeslut - beviljas - upplåtelse av allmän platsmark - valborgsfirande
318/23	KS-VR2023/0148-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Tjuvkil 1:9
319/23	KS-VR2023/0150-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Stinneröd 1:14
320/23	KS-VR2023/0159-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Höga 1:17
321/23	KS-VR2023/0160-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Lycke 1:4

**DELEGATIONSBSLUT
KOMMUNSTYRELSEN**

**KUNGÄLVSVÄST
KOMMUN**

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

322/23	KS2017/0622-22	Markupplåtelseavtal Vitsten 1:3/Holmen 1:7 och Vinningstorp 1:8
323/23	KS2021/0234-2	Ettårigt sidoarrende 2023
324/23	KS2023/0021-23	Ytterbyvägen, förbud mot trafik.pdf
325/23	KS2023/0021-24	Västra gatan, förbud mot trafik.pdf
326/23	KS2023/0371-5	Delegationsbeslut mars 2023 för färdtjänst och riksfärdtjänst. Färdtjänst 53 beviljade, 0 delavslag, 0 avslag. Riksfärdtjänst 8 beviljade, 0 delavslag, 0 avslag. Resa i annan kommun 4 beviljade, dagvårdsresor 2 beviljade och arbetsresor 1 beviljad.
327/23	KS2023/0371-6	Delegationsbeslut mars 2023 för parkeringstillstånd för rörelsehindrade. Förare 13 beviljade, medpassagerare 1 beviljad och 1 avslag.
328/23	KS2023/0428-1	Delegationsbeslut upphandling transport av farligt avfall
329/23	KS2023/0431-7	Ansökan gällande upphörande av markavvattningsföretaget Castellegården
330/23	KS2023/0489-1	Delegationsbeslut upphandling FKU
331/23	KS2023/0579-1	Tilldelningsbeslut FKU
332/23	KS2023/0594-2	Bevakningsavtal med Trafikverket angående trimningsåtgärder vid Rollsbomotet västra, fullständigt signerat
333/23	KS2023/0654-2	Beställningsskrivelse, bärgning av båt Kvillemansholme, Marstrand 6:7
334/23	KS2023/0759-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Aktiva Seniorer
335/23	KS2023/0761-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Folkdanslaget Kongahälla
336/23	KS2023/0762-2	Delegationsbeslut projekt- och arrangemangsstöd 2023: Konstvandringen södra Bohuslän
337/23	KS2023/0763-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Kungälv's kulturhistoriska fordonsvänner
338/23	KS2023/0764-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Kungälv's manskör
339/23	KS2023/0765-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Klassiska pärlor, Kungälv's musikkår
340/23	KS2023/0766-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Kungälv's musikkår - blåsmusikens dag
341/23	KS2023/0767-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Kungälv's musikkår - julkonsert
342/23	KS2023/0768-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Kungälv's musikkår - vårkonsert
343/23	KS2023/0771-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Sekelskiftedagarna på Marstrand

**DELEGATIONSBSLUT
KOMMUNSTYRELSEN**

**KUNGÄLV'S
KOMMUN**

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

344/23	KS2023/0772-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Sångföreningen Vokalerna
345/23	KS2023/0774-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Vävrå musik- och kulturförening
346/23	KS2023/0775-2	Delegationsbeslut, projekt- och arrangemangsstöd 2023: Ytterby hembygds- och fornminnesförening
347/23	KS2023/0782-2	Delegationsbeslut, driftbidrag 2023: Kungälvs folkets park
348/23	KS2023/0788-2	Delegationsbeslut, driftbidrag 2023: Kode Scoutkår
349/23	KS2023/0789-2	Delegationsbeslut, driftbidrag 2023: Kode Träningsklubb
350/23	KS2023/0791-2	Delegationsbeslut, driftbidrag 2023: Kungälvs bågskytteklubb
351/23	KS2023/0798-2	Delegationsbeslut, driftbidrag 2023: Kärna Scoutkår
352/23	KS2023/0802-2	Delegationsbeslut, driftbidrag 2023: Ytterby Kungälv konstakare
353/23	KS2023/0804-2	Delegationsbeslut, investeringsbidrag 2023: Kareby IS
354/23	KS2023/0806-2	Beslut, investeringsbidrag 2023: Kungälvs kanotklubb
355/23	KS2023/0808-2	Delegationsbeslut investeringsbidrag 2023: Kungälvs Roddklubb
356/23	KS2023/0810-2	Delegationsbeslut, investeringsbidrag 2023: Strandskolans schackförening
357/23	KS2023/0888-1	Delegationsbeslut bisyssla
358/23	KS2023/0889-1	Delegationsbeslut bisyssla
359/23	KS2023/0890-1	Delegationsbeslut bisyssla
360/23	KS2023/0891-1	Delegationsbeslut bisyssla
361/23	KS2023/0892-1	Delegationsbeslut bisyssla
362/23	KS2023/1051-4	Delegationsbeslut anmälan till IMY
363/23	KS-VR2023/0104-3	Delegeringsbeslut - beviljas - upplåtelse av allmän platsmark - uteservering
364/23	KS-VR2023/0123-2	Delegeringsbeslut - beviljas - Upplåtelse av allmän platsmark - Marstrand motorboat show
365/23	KS-VR2023/0124-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Glöskär 6:22
366/23	KS-VR2023/0137-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Stadslopp 2023
367/23	KS-VR2023/0138-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Försäljning Bageri foodtruck, Hamnen Marstrandsön Marstrand, Kungälv

**DELEGATIONSBSLUT
KOMMUNSTYRELSEN**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

368/23	KS-VR2023/0139-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Byggnadsställning, Selma Lagerlöfs gatan 1-3, Kungälv
369/23	KS-VR2023/0144-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Containrar, Nordtagsgatan 121-199
370/23	KS-VR2023/0145-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Uteservering Hamngatan 7 Marstrand
371/23	KS-VR2023/0149-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Handel på offentlig plats, Foodtruck, utanför Mimershallen
372/23	KS-VR2023/0156-2	Delegeringsbeslut - avslås Upplåtelse av allmän platsmark - Klädinsamlingscontainers, div platser, Kungälv
373/23	KS-VR2023/0157-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Uppställning av foodtruck för försäljning av langos vid Kungälvscruising, Kungälvs centrum vid rondellen
374/23	KS-VR2023/0158-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Uteservering Umi Sushi Bar, Älvebacken 26 - 28, Kungälv
375/23	KS-VR2023/0161-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Åsby 2:6
376/23	KS-VR2023/0162-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Nationaldagsfirande Västra Parken-Fästningsparken 6/6
377/23	KS-VR2023/0163-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Studenttåg, Kungälv
378/23	KS-VR2023/0171-2	TGP på Kungälvs kommun har inget att erinra mot att ett hyresgästevent anordnas på Nordmannatorget den 13/5. Platsen ska återställas efteråt.
379/23	KS-VR2023/0173-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Uteservering, Västra Gatan 80
380/23	KS-VR2023/0174-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Kastellegården 1:1
381/23	KS-VR2023/0176-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Byggbelamring Byggställning, Västra Gatan 6
382/23	KS-VR2023/0180-2	Delegationsbeslut beviljat uppehåll i hämtning av hushållsavfall för fastigheten Höga 1:37
383/23	KS-VR2023/0181-2	TGP på Kungälvs kommun har inget att erinra mot att Fastighetsbyrån Södra Bohuslän AB placerar en bungyrhoppborg utanför Mimershallen lördagen den 13/5 9-17.

**DELEGATIONSBSLUT
KOMMUNSTYRELSEN**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Kallelse

Sammanträdesdatum

2023-05-24

384/23	KS-VR2023/0183-2	TGP på Kungälvs kommun har inget att erinra mot att en cykelmanifestation anordnas i centrala Kungälv den 6 maj 2023.
385/23	KS2023/0962-1	Fördelning av bidrag till föräldraföreningar 2023
386/23	KS2023/1048-1	Delegationsbeslut - Istandsättningsbidrag Mariebergsvägens Samfällighetsförening
387/23	KS2023/1067-1	Delegationsbeslut bisyssla
388/23	KS2023/1068-1	Delegationsbeslut bisyssla
389/23	KS-VR2023/0189-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Avstängning/uppställning av saker i samband med Fältstafetten 2023
390/23	KS-VR2023/0190-2	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Försäljning, Fästningsparken
391/23	KS-VR2023/0191-3	Delegeringsbeslut - beviljas Upplåtelse av allmän platsmark - Byggbelamring Kvarngatan 11/Rådhusgatan 15

**DELEGATIONSBSLUT
KOMMUNSTYRELSEN**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Denna behandling '119/23 Kommundirektörens rapport' har inget tjänsteutlåtande.

Denna behandling '120/23 Månadsrapport' har inget tjänsteutlåtande.

From: Miguel Odhner (S)
Sent: Thu, 27 Apr 2023 07:25:06 +0000
To: Registrator
Cc: Oskar Engdahl; Haleh Lindqvist
Subject: Uppdrag till kommundirektören gällande grundläggande kvalitetssäkring av alla skolor april 2023
Attachments: Uppdrag till kommundirektören gällande grundläggande kvalitetssäkring skola april 2023.pdf
Categories: svart kategori

För registrering

Uppdraget gavs muntligt i måndags men har justerats i vissa detaljer, varför formell registrering sker idag.

Oskar, du ser till att detta finns med vid nästa KS beredning.

Vänliga hälsningar

Miguel Odhner (S)

Kommunstyrelsens ordförande

KUNGÄLVS KOMMUN

Stadshuset

442 81 Kungälv

Mobil: 070 352 01 01

E-post: miguel.odhner@kungalv.se

Uppdrag till kommundirektören gällande grundläggande kvalitetssäkring av kommunens grundskolor och gymnasium.

Bakgrund

Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för skolväsendet och därmed ansvarig för uppsikt, resurser, resultat samt verksamhetsutveckling.

Som ansvarig huvudman avser kommunstyrelsen att höja kunskapsläget kring skolans faktiska resurser och kopplingen till de pedagogiska resultat som eleverna vid Kungälv kommun uppnår.

Motivet till detta är att förbättra ekonomi- och kvalitetsstyrningen, så att kommunens satsningar går till rätt insatser, att lagar och förordningar följs och att likvärdigheten stärks mellan kommunens skolor.

För att åstadkomma en förbättrad styrning som ökar likvärdigheten avseende, trygghet, studiero och stöd, har följande uppdrag getts till kommundirektören i majoritetens budgetdirektiv:

- Ta fram en tydlig kammungemensam vägledning för kompensatoriska och anpassade pedagogiska åtgärder i skolan
- Utvecklad och närvarande elevhälsa som är rätt dimensionerad.
- En närvarande och stödjande socialtjänst i våra skolor
- NPF säkra förskolor/skolor
- Insatser för en inre miljö som präglas av ordning, som eleverna är en del i och bidrar till

Uppdraget till kommundirektören

I samband med skolinspektionens granskning av två av kommunens skolor, kom det fram betydande brister i det grundläggande kvalitetsarbetet. Då det också i Skolverkets enkät till kommunens lärare 2022, framkom att kommunens lärare har mycket låg kunskap om anpassningar och hjälp till elever i behov av särskilt stöd, tvingas vi utgå från att de missförhållanden som Skolinspektionen upptäckte vid två av våra skolor, kan vara betydligt mer utbrett.

Kommunstyrelsen som ansvarig huvudman för skolväsendet i kommunen, måste av denna anledning få säkerställt att det grundläggande kvalitetsarbetet fungerar.

Utifrån samtal med Utbildningsråd Anna Vedin (M) och utifrån den politiska majoritetens politiska inriktning ovan, lämnas följande uppdrag till kommundirektören.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Kommundirektören ges i uppdrag:

- **att samtliga skolenheter inom grundskola och gymnasium ska inkomma med underlag och tillhörande åtgärder till kommunstyrelsen senast 10 september utifrån följande tre områden:**

- 1. Extra anpassningar och särskilt stöd**
- 2. Rätten till utbildning**
- 3. Arbetet mot kränkande behandling**

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 31 augusti informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, samt skyldigheten att anmäla till skolans rektor att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Skolenheten ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § andra stycket samt 3 kap. 5 och 7 §§ skollagen).
2. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. Rektor ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 21 april – 31 augusti 2023 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev.
3. Se till att rektorn för varje sådan utredning om särskilt stöd, som avslutats innan den 31 augusti 2023, fattar beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram. Rektor ska dokumentera hur många sådana beslut som fattats under perioden 21 april – 31 augusti 2023.
4. Se till att dokumentera de extra anpassningar som en elev ska ges i elevens individuella studieplan. (3 kap. 5 § och 10 kap. 13 § skollagen).
5. Se till att samtliga elever som är placerade i särskild undervisningsgrupp och/eller har anpassad studiegång, har en aktuell utredning som grund för beslutet samt ett åtgärdsprogram och beslut om placering i särskild undervisningsgrupp (3 kap. 9 och 11-12 §§ skollagen).

Rätten till utbildning

1. Se till att rektorn, om det inte är obehövt, startar en utredning för varje inkommen anmälan om en elevs upprepade eller längre frånvaro. Rektor ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 13 april – 31 augusti 2023 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. (7 kap. 19 a § skollagen).

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE
MIGUEL ODHNER

Kungälv kommun, 442 81 Kungälv. Besöksadress: Ytterbyvägen 2, 442 30 Kungälv.
Telefon: 0303–23 80 00. E-post: kommun@kungalv.se
www.kungalv.se

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Arbetet mot kränkande behandling

1. Se till att upprätta en plan mot kränkande behandling som innehåller en redogörelse för vilka åtgärder som genomförts föregående år. Planen ska upprättas under medverkan av eleverna (6 kap. 6-8 §§ skollagen, 2 § förordningen [2006:1083] om barns och elevers deltagande i arbetet med en plan mot kränkande behandling samt Lgr 22, 2.1 Normer och värden).
2. Se till att det, minst en gång under perioden 21 april – 31 augusti 2023, förtydligas för samtliga lärare och all annan skolpersonal vilken skyldighet som åligger dem att anmäla till rektor om de får kännedom om att en elev anser sig ha eller har blivit utsatt för kränkande behandling i samband med skolans verksamhet. Skolenheten ska dokumentera när informationen lämnats och på vilket sätt den getts. (2 kap. 34 § och 6 kap. 10 § skollagen).
3. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 21 april – 31 augusti 2023. 2023(6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)
4. Se till att rektor beslutar om ordningsregler för skolenheten under medverkan av eleverna. De beslutade ordningsreglerna och hur de följs ska följas upp, analyseras och vid behov omarbetas. 2023(5 kap. 5 § skollagen)
5. Se till att rektor beslutar om skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertaganden av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning enligt 4 b-4 d §§ (5 kap. 4 e § skollagen).

2023-04-24

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE
MIGUEL ODHNER

KOMMUNSTYRELSENS ORDFÖRANDE
MIGUEL ODHNER

Kungälv kommun, 442 81 Kungälv. Besöksadress: Ytterbyvägen 2, 442 30 Kungälv.
Telefon: 0303-23 80 00. E-post: kommun@kungalv.se
www.kungalv.se

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Amanda Stenbom

2023-04-21

Västtrafiks trafikplan 2025 Kungälvs dialogsvar (Dnr KS2023/0510-2)

Sammanfattning

Västtrafiks trafikplan och dialogen kring trafikplanen är en av flera samverkansformer mellan Västtrafik och kommunen gällande kollektivtrafikens utveckling. Resultatet av arbetet kan exempelvis bli konkreta förändringar i kollektivtrafikutbudet; nya linjesträckningar, fler avgångar eller nerlagda linjer.

Västtrafik skickar årligen ut dialogfrågor vars svar redovisas av Bilaga 1. Dialogsvaren ligger till grund för höstens dialogmöte där ett första utkast på Trafikplan 2025 presenteras av Västtrafik. Av dialogsvaren inför Trafikplan 2025 framgår förvaltningens bedömning vilka detaljplaner och övriga processer som har potential att påverka resandet och trafikplaneringen. Särskilt fokus vigs åt kommunens största utbyggnadsområden och de ökade bostads- och handelsresor som det kommer innebära.

Förslag till beslut:
Informationen antecknas till protokollet.

Juridisk bedömning

Lag (2010:1065) om kollektivtrafik:
2 kap. Regional kollektivtrafik

Ansvar inom ett län

1 § Regionen och kommunerna inom ett län ansvarar gemensamt för den regionala kollektivtrafiken, om inte annat följer av andra eller tredje stycket. Regionen och kommunerna får dock komma överens om att antingen regionen eller kommunerna ska bära ansvaret. I Stockholms län ansvarar regionen ensam för den regionala kollektivtrafiken, om inte regionen och kommunerna kommer överens om att gemensamt ansvara för denna trafik eller om att endast kommunerna ska bära ansvaret.

I Gotlands län ansvarar kommunen för den regionala kollektivtrafiken. Den eller de som ansvarar för kollektivtrafiken enligt första- tredje styckena ansvarar också för persontransporter enligt lagen (1997:736) om färdtjänst eller lagen (1997:735) om riksfärdtjänst i sådana kommuner som överlåtit sina uppgifter enligt någon av dessa lagar till den regionala kollektivtrafikmyndighet som avses i 2 §. Lag (2019:950).

Förvaltningens bedömning

Västra Götalandsregionen är ensam ägare av Västtrafik och beslutar om deras budget och årliga uppdrag.

Västtrafik upphandlar kollektivtrafik och har beslutanderätt över linjesträckningar, tidtabeller och utbud men utgår från regionalt beslutade dokument, det regionala Trafikförsörjningsprogrammet och regionens riktlinjer för trafikering.

Kommunen har ansvar för att samhällsplaneringen och bebyggelseutvecklingen stödjer en hållbar

utveckling. Exempelvis att man verkar för koncentrerad bebyggelse i kollektivtrafikhärlägen. Utveckling och planering av kollektivtrafiken är en gemensam angelägenhet. Det krävs samverkan mellan regionen, kommunen och Västtrafik för att åstadkomma bra lösningar. Västtrafiks trafikplan och dialogen kring trafikplanen är en av flera samverkansformer mellan kommunen och Västtrafik gällande kollektivtrafikens utveckling. Se Bilaga 1 för förvaltningens svar på Västtrafiks dialogfrågor inför höstens möten.

Resultatet av arbetet blir konkreta förändringar i kollektivtrafikutbudet; nya linjestreckningar, fler avgångar eller nerlagda linjer.

Förvaltningen tar årligen fram ett inspel till Västtrafiks trafikplan (Bilaga 1). Inspelet baseras på pågående planer samt projekt och utgår från kommunens Översiktsplan, Trafikplan och Plan för konkurrenskraftig kollektivtrafik i Kungälv samt övriga styrande dokument rörande kollektivtrafik. Samverkan behöver dock inte innebära att Västtrafik och kommunen är överens eller når samsyn i alla sakfrågor.

Årets dialogsvår lägger stort fokus på hur omlottzoner, samhällskriser och förtätningen påverkar resandepotentialen i vår kommun och lägger särskild vikt vid att kommunen ska försörjas med god kollektivtrafik och attraktivt turutbud utöver expresstrafiken vid Kungälv resecentrum.

I skrivande stund har inte Trafikplan 2024 antagits av Västtrafiks styrelse och förvaltningen har enbart erhållit Västtrafiks utkast på Trafikplan 2024. Redogörelserna för kommunens behov i Bilaga 1 baseras på detta utkast och de löpande diskussioner förvaltningen och Västtrafik haft under 2022/2023.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet kopplas till följande av kommunstyrelsens resultatmål och kommunfullmäktiges strategiska mål:

- Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
- Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan
- Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning
- Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck
- Ökad kollektiv jobbpendling
- Ökad robusthet i kommunala funktioner
- Attraktivt att vara anställd i Kungälv kommun

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet kopplas till mål 11 Hållbara städer och samhällen samt mål 13 Bekämpa klimatförändringarna.

Ett bra utbud i kollektivtrafiken ökar möjligheten för medborgare och företag att i större utsträckning resa hållbart och minska klimatpåverkan. Det skapas också möjligheter för den unga generationen att i tidig ålder lära sig att resa i kollektivtrafiken vilket på sikt kan minska bilberoende och höja värdet på färdvägarna.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Både kommunens Trafikplan och Plan för konkurrenskraftig kollektivtrafik påvisar att kollektivtrafiken ska utvecklas så att fler ska kunna resa hållbart. Ärendet går i linje med styrdokumentet. Resonemangen om utveckling i våra stråk och stationsområden (Exempelvis Ytterby) går i linje med kommunens översiktsplan och fördjupad översiktsplan för Ytterby.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Kungälv kommun är starkt beroende av att kollektivtrafiken kvarstår och utökas i hela kommunen för att stödja ett ökat hållbart resande för alla invånare, arbetande och besökande i kommunen.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv.

Ärendet påverkar inte arbetsbelastningen.
Ärendet påverkar inte arbetsmiljön.
Ärendet kräver inga förändringar i personella resurser.

Ekonomisk bedömning

I majoritetens programförklaring fastställer man att kommunen under mandatperioden ska verka för ökat inflytande i kollektivtrafiken. Inom nuvarande avtal är det möjligt att som kommun göra tillköp i kollektivtrafiken, vilket kan vara en strategi för att testa linjesträckningar eller turutbud där Västtrafik inte tillsätter trafik. God infrastrukturplanering och ökade resurser för arbete med beteendeförändrande insatser är också ekonomiska faktorer för att stötta kollektivtrafikutvecklingen.

Förslag till beslut

Informationen antecknas till protokollet

Anders Holm
Sektorchef Samhälle och Utveckling

Martin Gistell
Enhetschef Trafik Gata Park

Expedieras till:
kommun@vasttrafik.se

För kännedom till:
Amanda Stenbom amanda.stenbom@kungalv.se

Inspel inför dialogmöte hösten 2023

Kungälv kommun redogör för dialogsvaren till samhällsutveckling och förändrade resbehov utifrån områdena; Kungälv stadskärna, Ytterby centrum samt tätorter.

Frågeställningar samhällsutveckling/förändrat resbehov

1. Med utgångspunkt från det ni föregående år skickat in till oss, finns det några nytillkomna utbyggnadsområden (med inflytt under de kommande 5 åren), eller något objekt som utgått, pausats eller flyttats i tid, där ni ser ett ändrat behov av kollektivtrafik?
 - Se svar områdesvis nedan.
 - a. Komplettera gärna med uppgifter om antal bostäder/arbetsstillfällen/befolkningsmängd
 - Se svar områdesvis nedan.
 - b. Bifoga gärna kartbild eller geo.data-underlag till Remix (för nya områden), se bifogad bilaga "Specifikation för dataleverans utbyggnadsområden"
 - Bifogas vid expediering av kommunens svar på dialogfrågorna.
2. Ska kommunen påbörja något arbete inom närmsta året med ÖP, FÖP, planprogram, trafik-/parkering/mobilitetsstrategi, större detaljplan etc. där det är önskvärt att Västtrafik deltar i tidigt skede?
 - Kungälv kommun förvaltning påbörjar ett arbete med ny Översiktsplan 2023. Översiktsplanen har en preliminär tidplan och väntas antas år 2027.
 - Under de kommande åren ska revidering av Parkeringsnorm och eventuellt revidering av Kollektivtrafiksplan genomföras.
 - Det planeras inför ett nytt Lokalförsörjningsprogram.
3. Har ni gjort några förändringar i antagna mål/strategier med koppling till hållbart resande?
 - Under året arbetar förvaltningen med att färdigställa en hållbart resandeplan, som ska biläggas till kommunens trafikplan.
4. Ser ni några nya/förändrade arbets- och/eller studiependlingsbehov?
 - Vi planerar genomföra en resvaneundersökning som kommer kunna ge ett underlag för arbets-och studiependlingsbehovet framöver.
 - Omlottzonerna i Kungälv och Ytterby tätort kommer ge stor effekt på arbets-och studiependlingen. Vi önskar en konsekvensbeskrivning av införandet av omlottzoner av Västtrafik och vill fortsatt föra dialog kring utmaningarna och möjligheterna som omlottzonerna kommer innebära för Kungälv.
 - Den stundande inflyttningen och förtätningen längs Strandgatan/Uddevallavägen kommer innebära ett större pendlingsbehov generellt.

5. Hur ser näringslivsutvecklingen ut? Ser ni några kommande etableringar eller avvecklingar?
- Solbräcke Verksamhetsområde vann laga kraft 2022.
 - Marstrand och Koön är ett område med intensiv besöksverksamhet och växer både i relation till boende och arbetande. Arbetspendling under sommarmånaderna kommer vara oerhört viktig för näringslivet och den fortsatta utvecklingen av Marstrand som besöksort och bostadsområde.
 - Jysk öppnade sin verksamhet i Rollsboområdet under året.
 - Verksamhetsområdet växer i takt med etableringen. Arenastaden kommer i sig generera fler rörelser och resor. Vi anser att utvecklingen av linjetrafiken i området går åt fel håll med försämrade helg- och kvällstrafik som riskerar att påverka näringslivet negativt.

Frågeställningar infrastruktur

1. Västtrafik ansvarar för prioritering av åtgärder för kollektivtrafik inom det statliga vägnätet genom inspel till Trafikverket. Vi vill ha er hjälp att identifiera behov av förändringar i den statliga infrastrukturen som ni ser skulle få stora positiva effekter för kollektivtrafiken (t.ex. prioriterad framkomlighet för kollektivtrafiken, bussgator, anslutande gång- och cykelbanor, pendelparkeringsmöjligheter mm)
- Vi ser en risk i och med förseningarna av satsningarna på Bohusbanan. Det råder en ovisshet som taktar dåligt med den planerade förtätningen. Hur kommer den stora påverkan på tågnätet drabba Kungälv viktiga knutpunkter och vilka åtgärder kommer Västtrafik göra för att mildra effekterna?
 - Vi vill i samband med införande av omlottzoner föra dialog med Västtrafik om möjligheter och utmaningar för pendelparkeringar i kommunen.
 - Perrongförlängning i Kode och Ytterby är viktiga satsningar för ett hållbart resande.
2. Planerar ni för åtgärder (exkl. hållplatsanpassningar) i det kommunala vägnätet som påverkar kollektivtrafiken de kommande 5 åren?
- Kommunen bygger hållplatser i samband med nya planområden, och har kontinuerligt jobbat enligt den prioriteringslista som tidigare utfärdats. Kommunen kompletterar och förbättrar hållplatser löpande i takt med utbyggnadsplaner. De största projekten de kommande åren är förlängning gater KRC och ny busstation i Kode.

Kungälv Stads kärna

Samhällsutveckling och förändrade resbehov

1. Inom Kungälv stads kärna har följande detaljplaner tillkommit:

- Detaljplan för Gärdet 1:1, Biltema (ny) Handel
- Detaljplan för Ängegårde 5:1 med flera (omstart) cirka 350 bostäder

De fyra största planområdena i Kungälv (Nytorgstaden, Liljedal, Kexstaden och Kongahälla) kommer tillsammans generera cirka 6 000 nya boende inom en femårsperiod, med ytterligare fördubbling nästkommande femårsperiod. Tätortsbefolkningen förväntas öka med 28,6% till 2037.

Viktiga inspel till trafikplaneringsprocessen framöver:

- Trafikförändringarna i Trafikplan 2024 kommer slussa två tredjedelar av Kungälv innerstadsbefolkning och en stor andel av övriga resenärer till Kungälv resecentrum som enda bytespunkt mot Göteborg
- En utebliven satsning på parallellt system mot Göteborg längs Uddevallavägen/Strandgatan kommer slussa resterande innerstadsbefolkning, där vi växer som mest, mot Kungälv resecentrum. **Detta kommer leda till kapacitetsproblem och längre restider för många av Kungälvresenärerna.**
- Vi riskerar att förlora resenärer om utbudet inne i Kungälv uteblir i vad som annars skulle vara ett lovande upptagningsområde, som borde vara intressant även för Västtrafik
- Ett eventuellt beslut att inte tillgodose resebehovet i Kungälv taktar dåligt när vi generellt har momentum i kollektivtrafikutvecklingen, dels via införandet av omlottzoner, dels när ökade drivmedels- och elpriser ger ekonomiska incitament att pendla kollektivt.

Sammanfattningsvis finns stora risker med att eventuellt förändra utbudet i ett stråk där Kungälv åtnjuter ett väldigt bra turutbud, en drastisk ändring av detta, i samband med många nya boende och arbetande, skadar de framsteg som gjorts i beteendeförändringsarbetet. Kommunen kommer behöva arbeta fortsatt för god infrastruktur och löpande arbete med mjuka beteendeförändrandeåtgärder, men då behöver linjetrafiken vara kvar med fortsatt god turtäthet. Kommunen har i samtal med Västtrafik under 2022–2023 diskuterat var framkomligheten för bussen kan prioriteras i stads kärnan och anser att en eventuell satsning på god framkomlighet inom detta stråk från kommunens sida ska matchas upp med god trafikering av Västtrafik.

Detaljplan för Biltema kommer generera nya handelsresor och arbetet med detaljplanen behöver synkas med eventuella angöringsplaner för X4an på sjukhusområdet.

Ytterby centrum

Samhällsutveckling och förändrade resbehov

1. Inom Ytterby har följande detaljplaner tillkommit:
 - Detaljplan för Porteberget 250 bostäder
 - Detaljplan för Bovieran 55 seniorbostäder

Byggnation i Ytterby fortgår Arenastaden planerar resultera i cirka 3–500 bostäder samt handel, skolor och flera idrottsanläggningar.

Ytterby stationsområde ska i enlighet med Göteborgsregionens strukturbild vara en attraktiv knutpunkt för kollektivtrafiken. Det innebär att det behövs god matartrafik till både Ytterby station och Kungälv resecentrum oavsett målpunkt. Resandet kommer öka i samband med ny omlottzon och Ytterby saknar i dagsläget den kollektivtrafik som behövs för att stötta en god resandeutveckling. Området kommer gå in i en särskilt sårbar period i samband med planerade spårarbeten på Bohusbanan och förseningar i dubbelspårsutbyggnaden. Det kommer behövas en robust kollektivtrafik i bussnätet under dessa spårarbeten.

Övriga tätorter

Samhällsutveckling och förändrade resbehov

1. Inom övriga tätortsområden har följande detaljplaner tillkommit:
 - Planprogram för Aröd (omstart) Antal bostäder ej angivet i detta skede.

Skolpendling i allmän trafik

1. Ser ni några förändringar som påverkar den allmänna kollektivtrafiken? Gäller både grundskola och gymnasium. Nya skolor, flytt eller nedläggning av skolor eller andra förändringar?
 - Kode skola är fortsatt en del av löpande planering och planarbete. Kommunen vet dock inte när plats för Kode skola beslutats.
 - Klöverbackensskola ska eventuellt läggas ner och kommunen återkommer med besked.
2. Ser ni att ni kommer att förändra några start- och sluttider fr o m läsåret 25/26 och framåt?
 - Högstadieskolorna vill ha en sluttid klockan 15:00 varje dag.
3. Ser ni några möjligheter att förändra start- och sluttider för att sprida resandet?
 - Nej.

Tillköp

4. Ser ni behov av att göra nya tillköp eller förändra befintliga?
 - Kungälv kommun återkommer om huruvida tillköp är aktuellt.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-10

Sida

7 (13)

§ 52/2023

Västtrafiks trafikplan 2025 Kungälv dialogsva (Dnr KS2023/0510)

Sammanfattning

Västtrafiks trafikplan och dialogen kring trafikplanen är en av flera samverkansformer mellan

Västtrafik och kommunen gällande kollektivtrafikens utveckling. Resultatet av arbetet kan exempelvis bli konkreta förändringar i kollektivtrafikutbudet; nya linjestreckningar, fler avgångar eller nerlagda linjer.

Västtrafik skickar årligen ut dialogfrågor vars svar redovisas av Bilaga 1. Dialogsvaren ligger till grund för höstens dialogmöte där ett första utkast på Trafikplan 2025 presenteras av Västtrafik. Av dialogsvaren inför Trafikplan 2025 framgår förvaltningens bedömning vilka detalplaner och övriga processer som har potential att påverka resandet och trafikplaneringen. Särskilt fokus vigs åt kommunens största utbyggnadsområden och de ökade bostads- och handelsresor som det kommer innebära.

Förslag till beslut:

Informationen antecknas till protokollet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Västtrafiks trafikplan 2025 Kungälv dialogsva
Bilaga 1 Kungälv svar på Västtrafiks dialogfrågor Trafikplan 2025

Förslag till kommunstyrelsen

Informationen antecknas till protokollet.

Expedieras till:

kommun@vasttrafik.se

För kännedom till:

Amanda Stenbom amanda.stenbom@kungalv.se

**UTSKOTTET FÖR SAMHÄLLE OCH
UTVECKLING**

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-10

Sida

7 (13)

§ 52/2023

Västtrafiks trafikplan 2025 Kungälv dialogsvår (Dnr KS2023/0510)

Sammanfattning

Västtrafiks trafikplan och dialogen kring trafikplanen är en av flera samverkansformer mellan

Västtrafik och kommunen gällande kollektivtrafikens utveckling. Resultatet av arbetet kan exempelvis bli konkreta förändringar i kollektivtrafikutbudet; nya linjestreckningar, fler avgångar eller nerlagda linjer.

Västtrafik skickar årligen ut dialogfrågor vars svar redovisas av Bilaga 1. Dialogsvaren ligger till grund för höstens dialogmöte där ett första utkast på Trafikplan 2025 presenteras av Västtrafik. Av dialogsvaren inför Trafikplan 2025 framgår förvaltningens bedömning vilka detalplaner och övriga processer som har potential att påverka resandet och trafikplaneringen. Särskilt fokus vigs åt kommunens största utbyggnadsområden och de ökade bostads- och handelsresor som det kommer innebära.

Förslag till beslut:

Informationen antecknas till protokollet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Västtrafiks trafikplan 2025 Kungälv dialogsvår
Bilaga 1 Kungälv svar på Västtrafiks dialogfrågor Trafikplan 2025

Förslag till kommunstyrelsen

Informationen antecknas till protokollet.

Expedieras till:

kommun@vasttrafik.se

För kännedom till:

Amanda Stenbom amanda.stenbom@kungalv.se

**UTSKOTTET FÖR SAMHÄLLE OCH
UTVECKLING**

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse 2022

Innehållsförteckning

1 Inledning.....	4
1.1 Kvalitet.....	4
1.2 Patientsäkerhet.....	4
1.3 Syfte.....	4
2 Sammanfattning.....	5
3 Grundläggande förutsättningar för god kvalitet och säker vård.....	6
3.1 Engagerad ledning och tydlig styrning.....	6
3.1.1 Övergripande mål och strategier för kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet.....	6
3.1.2 Organisation och ansvar i kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet.....	9
3.1.2.1 Samverkan.....	10
3.1.2.2 Samverkan för att förebygga vårdskador och kvalitetsbrister.....	11
3.1.2.3 Informationssäkerhet.....	12
3.2 Adekvat kunskap och kompetens.....	12
3.3 Patient, brukare och närstående som medskapare.....	15
4 Agera för god kvalitet och säker vård.....	16
4.1 Egenkontroll.....	16
4.2 Öka kunskap om inträffade vårdskador och missförhållanden.....	16
4.2.1 Vårdskada/Lex Maria.....	17
4.2.2 Lex Sarah.....	17
4.3 Tillförlitliga och säkra system och processer.....	17
4.4 Säker vård och omsorg.....	18
4.4.1 Riskhantering.....	19
4.5 Stärka analys, lärande och utveckling.....	19
4.5.1 Avvikelser.....	21
4.5.2 Klagomål och synpunkter.....	22
4.5.3 Brukarundersökningar.....	22
4.5.4 Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK).....	23
4.5.4.1 Stöd och omsorg.....	23
4.5.5 Öppna jämförelser.....	23
4.5.5.1 Äldreomsorg.....	24
4.5.5.2 Ekonomiskt bistånd.....	24
4.5.5.3 Social barn- och ungdomsvård.....	24

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

4.5.5.4	Missbruks- och beroendevård	24
4.5.5.5	Motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden	25
4.5.5.6	Våld i nära relationer	25
4.5.5.7	Stöd till personer med funktionsnedsättning, LSS.....	25
4.5.5.8	Stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning – Socialpsykiatri.....	25
4.5.5.9	Krisberedskap inom socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård	25
4.5.5.10	Kommunal hälso- och sjukvård	26
4.5.6	Ej verkställda beslut	26
4.6	Öka riskmedvetenhet och beredskap.....	27
5	Mål, strategier och utmaningar för kommande år.....	28

1 Inledning

1.1 Kvalitet

I Socialtjänstlagen (SoL) 3 kap § 3 framgår att insatser inom socialtjänsten ska vara av god kvalitet. För utförande av socialnämndens uppgifter ska det finnas personal med lämplig utbildning och erfarenhet. Kvalitet i verksamheten ska systematiskt och fortlöpande utvecklas och säkras. Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) § 6 innehåller motsvarande bestämmelse. Även hälso- och sjukvårdslagen (HSL) lyfter fram kraven på god vård och god kvalitet (HSL 2 a §).

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete, SOSFS 2011:9 menas med kvalitet att en verksamhet uppfyller de krav och mål som gäller för verksamheten enligt lagar och andra föreskrifter om hälso- och sjukvård, socialtjänst och stöd och service till vissa funktionshindrade och beslut som har meddelats med stöd av sådana föreskrifter.

Utifrån ovanstående lagstiftning och föreskrifter ska verksamheten systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten. Arbetet med detta ska dokumenteras.

1.2 Patientsäkerhet

Enligt 3 kap Patientsäkerhetslagen (2010:659) har vårdgivaren skyldighet att bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete. Detta innebär att vårdgivaren ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård i hälso- och sjukvårdslagen och tandvårdslagen upprätthålls. Enligt 3 kap. 10 § samma lag ska vårdgivaren senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det ska framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits under föregående kalenderår, vilka åtgärder som har vidtagits för att öka patientsäkerheten och vilka resultat som har uppnåtts. Berättelsen ska hållas tillgänglig för den som önskar ta del av den.

1.3 Syfte

Syftet med kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen är att ge en samlad bild av kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet i verksamheten under året som gått. Detta blir också ett underlag till planeringen av fortsatt systematiskt kvalitetsarbete under kommande år.

Vårdgivaren (enligt HSL) eller den som bedriver socialtjänst bör med dokumentationen som utgångspunkt varje år upprätta en sammanhållen kvalitetsberättelse av vilken det bör framgå hur det systematiska arbetet har bedrivits under föregående kalenderår, vilka åtgärder som har vidtagits för att säkra verksamhetens kvalitet samt vilka resultat som har uppnåtts.

2 Sammanfattning

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) ska verksamheten systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten. Syftet med kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen är att ge en samlad bild av kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet i verksamheten under året som gått. Det blir också ett underlag till planeringen av fortsatt systematiskt kvalitetsarbete under kommande år.

Kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet följer ett årshjul där planering och genomförande av åtgärder, analys av avvikelser och egenkontroller, identifiering av risker och riskbedömning systematiskt utförs. Arbetet bedrivs parallellt med analyser och utvärdering för innevarande år, samtidigt med planering och riskbedömning för kommande år.

Under året har huvuduppgiften varit att förebygga fortsatt smittspridning och sjukdom i Covid -19 hos de mest sjuka äldre, i kommunal hälso- och sjukvård, på vård och omsorgsboende och i ordinärt boende.

Fokus har också varit utifrån informationssäkerhet att framta kontinuitetsplaner och riskbedöma och klassa sektorns olika system. Kontinuitetsplaner för utförarverksamheter och kommunal hälso- och sjukvård är framtagna och fysiska pärmar finns på alla enheter. Materielgruppen för skyddsutrustning har haft avstämningar och planerat för det beredskapslager som nu åligger kommunen att ha, med beredskap för en månadsförbrukning.

En utbildning har genomförts för enhetschefer och legitimerad personal i Kvalitet- och patientsäkerhetsarbete och revidering har skett av befintliga system för att stötta verksamheterna i att dokumentera sitt systematiska kvalitetsarbete. Utbildningens fokus har bland annat varit på ansvaret för såväl brukarsäkerhet som patientsäkerhet, kvalitetsledningssuppdraget, teamledning, avvikelshantering, riskanalyser och resultatanalyser.

3 Grundläggande förutsättningar för god kvalitet och säker vård

3.1 Engagerad ledning och tydlig styrning

En engagerad ledning och tydlig styrning av socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård är avgörande för kvalitet och säker vård på alla nivåer. Det gäller från den nationella nivån till operativa chefer och ledare i den brukar- och patientnära verksamheten.

3.1.1 Övergripande mål och strategier för kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet

Uppföljning av mål och strategier

Kvalitetsledningssystemet

Ledningssystemet gör det möjligt för ledningen att styra och leda och att saker görs i rätt ordning och på rätt sätt. Utifrån det har sektorn påbörjat en revidering av ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete för att säkerställa att det är användarvänligt och görs känt ute i verksamheterna.

Systematiskt kvalitetsarbete i Stratsys

I en modul i Stratsys följs det systematiska kvalitetsarbetet upp och dokumenteras. Bland annat görs riskanalyser, åtgärder tas fram och beslutade egenkontroller följs upp. Revidering av modulen har skett och utbildning kommer att ske under 2023.

Avvikelser

Revidering av processen och rutin för avvikelshantering har tagits fram och utbildning i ny avvikelsem modul kommer att ske under 2023.

Individens behov i centrum (IBIC)

IBIC har påbörjats inom funktionshinderns verksamheter och repetition har genomförts inom övriga sektorn. Beslut är fattat om att alla nya uppdrag/beslut ska vara enligt IBIC under 2023.

Snacka jag och andra

Utbildning som genomförts inom boende och daglig verksamhet LSS som handlar om relationer.

Demensteam

Kommunala utförare av hemtjänst har skapat en enhet som enbart arbetar med personer med demenssjukdom. Medverkande i teamet är kommunal utförare av hemtjänst i samarbete med hälso- och sjukvård.

Beteendemässiga och psykiska symtom (BPSD)

För att säkerställa evidensbaserat arbete har man valt metoden att arbeta med BPSD som är ett nationellt kvalitetsregister. Syfte och mål med kvalitetsregistret är att genom multiprofessionella vårdåtgärder minska BPSD och därigenom minska lidandet och öka livskvaliteten för personen med demenssjukdom/kognitiv sjukdom. Alla uppgifter i BPSD-registret skrivs in i ett webbaserat system, där verksamheterna kan följa och skriva ut statistik över sina resultat. Syftet med statistiken är att resultat ska användas dels för förbättringar på individnivå, dels för att enheten ska använda och arbeta med sina resultat i förbättringsarbete på enhetsnivå. I BPSD-registret går det att följa resultat på olika nivåer och data ger underlag till förbättringsarbeten på individ-, enhets-, kommun-, läns- och riksnivå.

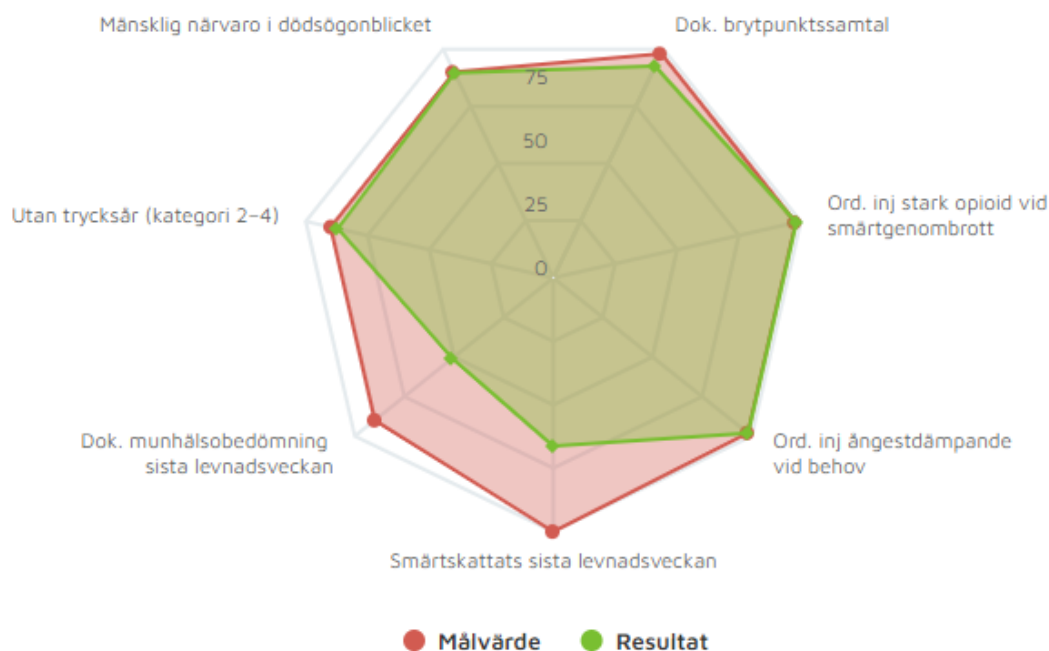

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Palliativ vård

Spindeldiagram över kvalitetsindikatorer

Period 2022-01 - 2022-12

Palliativ vård i olika skeenden är ett av huvuduppgifterna för den kommunala vården. Verksamheten följer kvalitetsparametrar kring den palliativa vården genom det nationella kvalitetsregistret Svenskt palliativregister. Det röda nätfältet visar kvalitetsregistrets målvärde och det gröna nätet visar på Kungälv kommunens resultat. Verksamheten har följt utvecklingen under året och genomfört riktade utbildningar inom munhälsobedömningar för den legitimerade personalen. Aktiviteten visar att de enskilda erhåller smärtlindring samt ångestdämpande men verksamheten behöver förbättra dokumentationen av smärtskattning. Sektorn har under året blivit granskade av Inspektionen för vård och omsorg (IVO) och då tittade de särskilt på den palliativa vården. IVOs granskning visar på att läkarmedverkan behöver stärkas i det palliativa skedet.

Internt har utbildningsinsatser i palliativvård skett under året för vård- och omsorgspersonalen inom hemtjänst och vård och omsorgsboende.

Nära vård

En målbild för år 2027 kring omställning Nära vård har tagits fram. Det har genomförts utbildningsinsatser under året så som en halvdagsutbildning kring omställning Nära vård för samtliga medarbetare inom trygghet och stöd. Enhetschefer och legitimerad personal har gått en flerdagarsutbildning i att arbeta och leda i kvalitet - och patientsäkerhet. Allt för att stärka omställningsarbetet.

Nyheter inom rehabilitering

Ett nytt digitalt arbetsverktyg, ExorLive, har under året implementerats. Verktyget möjliggör mer avancerade och utförliga träningsprogram och instruktioner inom fysioterapi och arbetsterapi samt öppnar upp för samverkan med ytterligare personalkategorier internt i framtiden.

Högintensiv träning för seniorer (HIFE) har genom projektform startats upp under 2022. Seniorer på två olika vård- och omsorgsboenden har under sex veckors tid ingått i programmet som leds av två fysioterapeuter. Projektet har slagit väl ut och visat på både upplevd ökad styrka och rörlighet. Målet med HIFE under 2023 kommer att bli implementering i ordinarie verksamheter inom vård- och omsorgsboenden.

Äldres hälsa

Hälsofrämjandet har arbetat utifrån fokusområden så som:

- Involvera fler äldre i det förebyggande folkhälsoarbetet.
- Utöka samarbetet med civilsamhället och föreningslivet i syfte att äldre medborgare ska kunna leva ett självständigt liv med god hälsa.

Det förebyggande arbetet har under året bestått i en mängd aktiviteter som framför allt riktat sig till de äldre medborgarna. Aktiviteter så som Seniordagen, seniorträffar i Centrum och i Ytterby har inkluderat gympa- och yogapass, promenadgrupper, bingo, dans m.m. Temaveckan "Fysisk rörelse" anordnades tillsammans med kommunens rehab och erbjöd en variation av aktiviteter i rörelse. Föreläsningar har hållits och broschyrer kring äldres boende och anpassning har erbjudits.

Seniorlinjen har marknadsförts och hållits öppen för de som känt sig ensamma och i behov av ett samtal.

Digitaliseringsveckan erbjöd ökad kunskap kring de olika digitala hjälpmedlen och kanaler som idag finns för seniorer. Informationstillfällen har hållits för att öka kunskap kring dator och mobilanvändande för äldre.

Anhörigstöd

Anhörigstöd vänder sig till vuxna medborgare i alla åldrar. Det finns nu samtalsgrupper för anhörigvårdare, en grupp för anhöriga som har en närstående på ett särskilt boende, en grupp för vuxna barn till föräldrar med behov av stöd i sitt dagliga liv samt en grupp för anhöriga till vuxen person med missbruk.

Anhörigstödet för de med närstående under 65 år har ökat under året. Från 152 samtalskontakter år 2021 till 392 samtal år 2022. 45 nyetablerade kontakter har genomförts.

Anhörigstödet har under året bidragit med föreläsningar med tema "Psykisk ohälsa och missbruk" på Mimers Hus under den nationella anhörigdagen. Varje år anordnas en tredagars vistelse på Piperska Lundsbrunn för vila och rekreation, så också i år vilket var mycket uppskattat.

Covid - 19

Under hela året var det fortsatt stort fokus på pandemin. Regeringen beslutade att de flesta pandemirestriktioner och allmänna råd i samhället i stort togs bort i februari 2022 medan skyddsåtgärder har funnits kvar hela året i vård och omsorg. Smittspårning och provtagning pågått på kommunens boende och inom hemtjänst. Vid utbrott eller misstanke om smitta i vår verksamhet har ett stort antal tester utförts. Ansvarsfördelningen har utgått från gällande Närområdesplan vid ett utbrott eller misstanke. Vissa månader har mellan 100-150 tester genomförts som en följd av de rekommendationer som rådde inom vård och omsorg.

Gällandes vaccination har patienter i kommunal verksamhet erbjudits 2 doser Covidvaccin under 2022. Det har varit en god samverkan mellan den kommunala primärvården och den regional primärvården när det gäller planering och utförandet av vaccinationer.

Kommunens upprättade personalprovtagning upphörde på våren och personal hänvisades till den vårdcentral som ansvarar för smittspårningen enligt Närområdesplanen.

Flertalet möten och samverkansmöten har skett relaterat till pandemin både med egna sektorsledningen, vårdhygien men även med externa parter så som vårdcentraler och kranskommuner.

Materielgrupp för skyddsutrustning har haft avstämning varannan vecka och planerat för det beredskapslager som nu åligger kommunen att ha, med beredskap för en månadsförbrukning.

Programmet Social hållbarhet

Programmet är ett långsiktigt och visionärt dokument, med fokus på vad Kungälv kommun ska uppnå kring ökad social hållbarhet och innanförskap. Utifrån programmet gavs uppdrag att följande planer skulle tas fram; social översiktsplan, äldreplan, funktionshinderplan samt plan Trygg i Kungälv. I dessa planer ska förtydligande ske av programmets mer övergripande formuleringar.

I samverkan med regionen och närliggande kommuner har Mini-Maria startats upp. Syftet är att nå unga människor i ett tidigt skede av riskbruk och/eller skadligt bruk för att förhindra att det utvecklas till ett beroende och allvarlig psykisk ohälsa. Med syfte att öka kunskapen kring suicidprevention har föreläsningar genomförts till allmänhet samt riktade utbildningar för personal.

Sektor Trygghet och stöd har samlat boendefrågor i en gemensam enhet som systematiskt följer upp befintliga sociala kontrakt. Enheten har en pågående dialog med bostadsbolagen om att göra om sociala kontrakt till egna kontrakt.

Regelbundna uppföljningar visar att Samhällskontrakt gör skillnad genom ökad samverkan för feriejobb, arbetsutbildningsplatser, extra tjänster och språkpraktikplatser samt olika förebyggande insatser. Under 2022 har nio nya företag och föreningar gått med i Samhällskontraktet.

Slutligen har sektor Trygghet och stöd varit inbjudna och varit delaktiga i inlämnandet av yttrande gällande nedanstående.

Reviderat Hälso- och sjukvårdsavtal, färdplan Nära Vård och förslag på ny Äldreomsorgslag.

3.1.2 Organisation och ansvar i kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet

Medarbetare

Alla medarbetare har ansvar för att kontinuerligt medverka i det systematiska kvalitetsarbetet.

- känna till och arbeta efter gällande processer och styrdokument
- delta i framtagande, tillämpning och vidareutveckling av processer, styrdokument och arbetsmetoder
- bidra aktivt i kvalitetsarbetet på enheten
- känna till och följa rapporteringsskyldigheten

Vård- och omvårdnadspersonal

Omvårdnadspersonal betraktas som hälso- och sjukvårdspersonal då de utför en insats på instruktion eller delegering av sjuksköterska, fysioterapeut eller arbetsterapeut.

Legitimerad personal

Har ett särskilt yrkesansvar som bland annat innebär att arbetet ska utföras i överensstämmelse med vetenskap och beprövad erfarenhet, vidare finns en skyldighet att rapportera risker för vårdskador samt händelser som medfört eller hade kunnat medföra en vårdskada, i syfte att bibehålla en hög patientsäkerhet. Utöver legitimerad hälso- och sjukvårdspersonal är även personal som utför delegerade uppdrag efter erhållen delegering av legitimerad personal, hälso- och sjukvårdspersonal.

Enhetschef

Ansvarar för att verksamhetens rutiner och riktlinjer är kända inom sin enhet samt att ny personal får adekvat introduktion för att utföra uppdragen och har den kompetens som behövs med hänsyn till de krav som ställs på verksamheten. Enhetschefen är också ansvarig för avvikelshantering på sin enhet samt för teamsamverkan. Båda dessa ansvarsområden är centrala för en säker vård.

Verksamhetschef Hälso- och sjukvård

Enligt 4 kap. 2 § hälso- och sjukvårdslagen (2017:30) ska säkerställa att patientens behov av trygghet, kontinuitet, samordning och säkerhet i vården tillgodoses. Verksamhetschefen har det övergripande ansvaret för att vård och omsorg bedrivs utifrån lagar, föreskrifter, riktlinjer och för verksamhetens fastställda rutiner. I ansvaret ingår att säkerställa att resursanvändning och bemanning ger förutsättningar för en god och säker vård samt för att kunna bedriva ett systematiskt patientsäkerhetsarbete.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska (MAS)/ medicinskt ansvarig för rehabilitering (MAR)

Är reglerad i lag och förordning och innebär att MAS ska ansvara för att patienter får en säker och ändamålsenligt hälso- och sjukvård av god kvalitet inom kommunens område. Den medicinskt ansvarige för rehabilitering (MAR) har jämförbart uppdrag med MAS inom området rehabilitering. I uppdraget ingår uppföljning och redovisning till ansvarig nämnd. MAS och MAR har delegation från nämnden att anmäla händelser som har medfört eller hade kunnat medföra en allvarlig vårdskada till Inspektionen för vård och omsorg (IVO).

Verksamhetschef

Har ett helhetsansvar för sina respektive områden. De ansvarar bland annat för att den personal och utrustning som krävs finns och att personalen känner till och följer gällande riktlinje och rutiner. Vidare ingår ansvar för att adekvat introduktion och kompetensutveckling samt för att riskanalyser genomförs inför större förändringar i verksamheten. Verksamhetschefen ansvarar för att med stöd av ledningssystemet planera, leda, kontrollera och följa upp sin verksamhet.

Socialt ansvarig samordnare (SAS)

Ansvarar för att brukaren får en säker och ändamålsenlig vård och omsorg av god kvalitet inom kommunens ansvarsområde. Ansvarar för att kvalitetsgranska och utreda missförhållanden samt att kvalitetsutveckla socialtjänsten.

Sektorchef

Ska inom ramen för ledningssystemet och socialnämndens ansvar ta fram, fastställa och dokumentera processer och rutiner för hur det systematiska kvalitetsarbetet kontinuerligt ska bedrivas, följas upp och förbättras. Sektorchef har ett övergripande ansvar för att det i ledningssystemet för kvalitet finns rutiner för egenkontroll och riskanalys.

Kommunstyrelsen (KS)

I Kungälv är kommunstyrelsen (KS) vårdgivare enligt hälso- och sjukvårdslagen (HSL, 2017:30) och har det övergripande ansvaret för att den hälso- och sjukvård som erbjuds inom ansvarsområdet uppfyller hälso- och sjukvårdslagens krav på god vård. KS ska planera, leda och kontrollera verksamheten på ett sätt som leder till att kravet på god vård och omsorg upprätthålls. KS ska fastställa övergripande mål för det systematiska kvalitetsarbetet samt kontinuerligt följa upp och utvärdera målen.

3.1.2.1 Samverkan

Både huvud-, stöd- och ledningsprocesser finns sedan tidigare beskrivna i kvalitetsledningssystemet och det finns rutiner kopplade till processerna. Flera av rutinerna beskriver samverkan inom och mellan olika verksamheter och enheter, t ex anhörigstöd - hälso- och sjukvård - myndighet.

Samverkan i närområdet med Kungälv sjukhus, vårdcentraler och samverkansorganisationen för hälsa och den nära vården i Ale, Kungälv, Stenungsund och Tjörn (SIMBA) sker regelbundet för att bland annat stämma av flödet av in- och utskrivningsprocessen samt övriga övergripande planeringsfrågor som berör samtliga. Närvårdsamverkan (SIMBA) sker på såväl politisk- och förvaltningsnivå som på konkret verksamhetsnivå. Samverkan på politisk och ledningsnivå skapar legitimitet och struktur.

Samverkan på mer strategisknivå sker regelbundet genom olika temagrupper inom SIMBA så som Teamgrupp Äldre, Teamgrupp in- och utskrivningsprocessen.

MAS medverkar i samverksmöten MAS/MAR genom Göteborgsregionen (GR) där kranskommuner och Göteborg ingår.

MAS och verksamhetschef HSL samverkar med MAS och verksamhetschefer i SIMBA kommunerna.

På närområdesmöten medverkar kommun, offentliga vårdcentraler, privata vårdcentraler, psykiatri, primärvårdsrehab, tandvård och Kungälvs sjukhus.

SAS medverkar kontinuerligt i ett SAS-nätverk bestående av 13 andra kommuners SASar.

3.1.2.2 Samverkan för att förebygga vårdskador och kvalitetsbrister

Agera för säker vård

Under 2022 har kommunen genomfört en nulägesanalys kring agera för säker vård och under 2023 kommer en handlingsplan att arbetas fram. Nulägesanalysen visar att det finns ett bra system för avvikelser och en god struktur för att arbeta med dessa frågor, dock behöver verksamheterna skapa förutsättningar för att lära av inträffade händelser och säkerställa att återkoppling sker både till den som rapporterat händelsen men även till berörd verksamhet. Verksamheterna behöver fortsatt arbeta med den enskildes delaktighet i hela vårdkedjan.

Tandvårdshygienist i kommunal verksamhet (TAIK)

TAIK är ett samverkansprojekt mellan Folk tandvården och Kungälv som löpt under 4 år. Syftet med TAIK-konceptet är att en icke-klinisk tandhygienist ska vara en integrerad del i kommunal verksamhet genom att vara sakkunnig i munhälso- och tandvårdsfrågor med fokus att säkra kompetens samt kvalitet vad gäller munvård i vård och omsorg. Insatserna riktas till personer som är 65+. Projektet avslutades i december 2022 och har övergått till ett koncept med en driftorganisation inom Folk tandvården vilket gör att TAIK kan fortsätta med sina uppdrag inom kommunen under kommande år.

Under 2022 har TAIK utfört olika utbildningsinsatser inom olika områden. Sjuksköterskor i kommunal hälso- och sjukvård har fått utbildning i bedömningsinstrumentet ROAG (Revised Oral Assessment Guide), elever på vuxenutbildningen vård och omsorg i Kungälv samt hemtjänsten personalen har fått utbildning i munhälsa och munvård.

Lagen om valfribetssystem (LOV) och Lagen om offentlig upphandling (LOU)

Kommunen har privata utförare både inom stöd i ordinärt boende och boende som skriver en egen patientsäkerhetsberättelse. Kommunen har samverkansmöten två gånger per år och avtalsuppföljning en gång per år. En årlig självskattning av kvalitet har skickats ut till samtliga leverantörer.

Samverkansarbete inom psykiatri

En så kallad "Skavdag" har genomförts mellan kommun och region för att lyfta frågor kring psykiatrisk vård och förbättra samverkan mellan de olika verksamheterna.

Myndighet

Socialtjänsten har ett ansvar att stödja, hjälpa och skydda barn som riskerar en ogynnsam utveckling eller riskerar att fara illa. Den interna samverkansgruppen mellan barn, unga och gemensamt (BUGE) arbetar bland annat för att förhindra och förkorta placeringar. Inom mottagningsenheten har ett aktivt arbete fortsatt för att skapa relationer med anmälningspliktiga verksamheter och vara tillgängliga för råd och stöd. Ett särskilt fokus under året har varit riktat mot skolverksamheten och polisen i Kungälv kommun. En annan samverkansform är SSPF (Skola, Socialtjänst, Polis och Fritid).

Teammöten

Ett omtag för teamsamverkan har genomförts och rutin har reviderats och fastställts inom sektorn. Rutinen ska tydliggöra arbetssätt, roller och ansvar i samverkan.

Vård- och omsorgsboenden

Äldreboenden ser behov av att utveckla samverkan med anhöriga och närstående genom strukturerade former för att förebygga och minimera kvalitetsbrister. Anhöriga och närstående har mycket god kännedom om deras anförvant vilket är av stor betydelse för hur omsorgen kan säkerställas.

3.1.2.3 Informationssäkerhet

Klassning av olika verksamhetsystem

Under hösten genomfördes en riskbedömning och klassning av olika system. Bland annat klassades Pascal (ett system för läkemedelsordinationer), NetID (Svensk e-legitimation) och TES (ett planering- och schemaläggningssystem). Klassning skedde också av Phoniro (ett system för nyckelfria lås), Treserva (sektorns verksamhetssystem), MCSS (digitala signeringssystem för läkemedel och insatser) och HSA - katalogen (en samlad databas av personal). Personal som medverkade på klassningarna var enhetschefer, omvårdnadspersonal, systemförvaltare, SAS, MAS och digitaliseringsledare.

Kontinuitetsplaner

Kontinuitetsplaner för utförarverksamheter och kommunal hälso- och sjukvård är framtagna och fysiska pärmar finns på alla enheter.

Avbrott i verksamhetssystemet Treserva

Det har varit fem planerade stopp och sex oplanerade stopp som berör Treserva. Verksamheten har under tiden inte kommit åt uppgifter i Treserva. Vilket har inneburit att verksamheten har arbetat analogt enligt kontinuitetsplanen.

3.2 Adekvat kunskap och kompetens

Kompetensförsörjningsplan

Under året har arbetet med sektorns kompetensförsörjningsplan kommit igång. Planen utgår ifrån den kommunövergripande planen och grundas i Sveriges Kommuner och regioners (SKR) nio strategier för att möta kompetensutmaningen samt ARUBA-modellen (modell inom HR - Attrahera, Rekrytera, Utveckla, Behålla och Avveckla) som beskriver hur verksamheterna ska arbeta med att attrahera, rekrytera, utveckla, behålla och avveckla medarbetare.

GR tar fram en karriärvägsmodell för att skapa en organisation som bidrar till ökad kompetens. I Kungälv är en projektgrupp tillsatt som tittar hur detta arbete ska säkerställas och vad det kommer betyda för verksamheterna. Modellen bygger på olika titlar utifrån utbildningsnivå. Exempel, Biträde - Vårdbiträde - Undersköterska - Specialistundersköterska. Mellan de olika yrkesrollerna kommer arbetsuppgifterna differentieras för att rätt kompetens ska finnas på rätt plats i verksamheten.

En lärande organisation formas för att säkerställa kompetenspåfyllnad i samtliga led.

Vård- och omsorgscollege (VOC)

VOC har genomgått en certifiering för kommande femårsperiod. I detta arbete har sex mål identifierats på vägen mot att säkerställa kompetensförsörjningen inom vård- och omsorg.

1. Erbjuder handledarutbildning steg 1,2 och 3 i den utsträckning verksamheten behöver för att tillgodose behovet av handledare.
2. Arbeta språkutvecklande.
3. Erbjuder trygga APL-platser med utbildade handledare och inom alla berörda yrkesområden till alla studerande inom VO-College Kungälv.
4. Öka attraktionskraften och behålla personalen i vård- och omsorgsyrkena.
5. Öka antalet sökande till vård- och omsorgsprogrammet på Mimerns hus i Kungälv för att bidra till kompetensförsörjning i kommunens verksamheter.
6. Möjlighet att validera befintlig personal som saknar formell utbildning.

Hbtq

Alla nya medarbetare inom Trygga ungdomsmiljöer (TUM) och boendestödet genomgår en utbildning i hbtq då verksamheten är certifierad.

Kvalitets- och patientsäkerhetsarbete

Utbildning i Kvalitets- och patientsäkerhetsarbete via GR med Susanne Wallin Petterson. Påbörjades under hösten 2022 och slutfördes i februari 2023. Utbildningen har vänt sig till enhetschefer och legitimerad personal och fokus är på ansvar för såväl brukarsäkerhet som patientsäkerhet, kvalitetsledningsuppdraget, teamledning, avvikelshantering, riskanalyser och resultatanalyser.

ViSam och Cfs

Den legitimerade personalen har under året gått utbildning i VISAM beslutsstöd och Clinical frailty scale (CFS), båda systemen stödjer arbetet kring bedömning av patienten. VISAM beslutsstöd stödjer bedömning av vilken vårdnivå som patienten bör vårdas på och CFS bedömer skörheten hos den enskilde. I samverkan mäts regelbundet om patienter vårdas på rätt vårdnivå genom att följa de patienter som skickats till sjukhus. Resultaten under hösten 2022 visade på förbättrade resultat som vi härleder till de utbildningar som varit under året.

Samordnad individuell plan (SIP)

SIP är ett dokument och ett verktyg för samverkan, som ger en samlad beskrivning av den enskildes pågående och planerade insatser, från kommun och region samt andra aktörer. SIP ska ge en helhetsbild och förenklar för berörda som snabbt kan få en översikt av alla pågående insatser för den enskilde. Utbildning i SIP har erbjudits digitalt.

Förflyttningsteknik

Under året har förflyttningsteknikutbildningar återigen kunnat startas upp. Under hösten ökades antalet tillfällen samt deltagare per grupp – detta för att återigen kunna säkerställa adekvat kompetens för omvårdnadspersonal inom hemtjänst, VOB och funktionshinder. Elever från Omvårdnadsprogrammet, Vuxenskolan samt privata aktörer så som Attendo har köpt utbildningstillfällen. Sommarvikarier har med hjälp av digitalt material kunnat genomgå utbildning som komplement till övrig utbildning. Totalt 19 tillfällen har genomförts med 147 antal deltagare.

Rehabombudsutbildning inom vård- och omsorgsboenden

Rehabombudsutbildningar genomfördes återigen under hösten med syfte att öka kunskapen kring grundutrustning samt att ge ökad förståelse för vardagsrehabilitering.

CRAFT

Två av anhörigkonsulenterna som arbetar med anhöriga till närstående under 65 år har under året gått CRAFT utbildning med syfte att lära anhöriga att förändra dynamiken i relationen med närstående. CRAFT rekommenderas i Socialstyrelsens Nationella Riktlinjer som insats för anhöriga.

BPSD

Under året har legitimerad personal gått utbildningar i BPSD och har påbörjat internutbildningar för omsorgspersonal som arbetar med personer med demenssjukdom.

Läkemedelsutbildningar

Inför delegering genomförs internutbildningar av legitimerad personal för den personal som ska få en delegering. Utbildningen sker i flera steg och avslutas med ett kunskapstest. Klarar personalen utbildningen och test går de vidare till att eventuellt få sin delegering av ansvarig sjuksköterska på den arbetsplats där man arbetar. Under året anmälades 710 personer till utbildningen, 469 närvarade och av dessa fick 389 en delegering.

Hygienuitbildningar

Har erbjudits för hygienombud och enhetschefer vid tre tillfällen under hösten. Utbildningen hölls av MAS och hygiensjuksköterskan. En ny författning kom under hösten HSLF-FS 2022:44

"Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om smittförebyggande åtgärder i vissa verksamheter enligt SoL och LSS" som tydliggör enhetschefs ansvar.

ROAG (riskbedömning av ohälsa i munnen)

För bedömning av munstatus har utbildning givits av TAIK under hösten till alla sjuksköterskor.

Förskrivning av tandvårdskort

Kommunen ansvarar för att identifiera personer som har rätt till tandvårdskort. Förskrivare av tandvårdskort måste genomgå en digital utbildning i förskrivning av Tandvårdskort.

Dietist

Har haft gemensamma utbildningar och kostmöten mellan kök inom äldreomsorg och omsorgspersonal har genomförts i syfte att samverka mer omkring special kosten och för att öka förståelse och kommunikation mellan kök och vård.

Utbildning gentemot LSS: Fem utbildningstillfällen om "Bra mat för alla" med totalt 44 deltagande har genomförts. Utbildning gentemot äldreomsorgen Bra mat för äldre" har också givits.

Äldreomsorgslyftet

Under året har åtta chefer inom äldreboendena påbörjat utbildning inom Äldreomsorgslyftet i syfte att höja kompetensen i ledningsgruppen med fokus på ledarutbildning. Utbildningen har erbjudits på arbetstid motsvarande 25%. Under året har sex stycken valt att avsluta utbildningen då förutsättningarna att studera och leda verksamhet har varit svårt utifrån behovet av nära ledarskap och styrning i verksamheten.

37 medarbetare inom vård- och omsorgsboenden har läst via äldreomsorgslyftet till undersköterska, varav nio har tagit examen under året. Det har inneburit ett värdefullt kunskapslyft. Några utbildar sig fortfarande och några har valt att avsluta sin utbildning.

Fortsatt satsning på kompetensutveckling

Ett av de stora behoven av utbildning och kompetensutveckling är inom det svenska språket. Att bli förstådd och göra sig förstådd kan ses som en självklarhet. Dock kan verksamheten konstatera att många av våra nya fantastiska medarbetare har vissa svårigheter i det svenska språket vilket kan medföra risk för vårdskada eller kvalitetsbrister. Under året har Vård- och omsorgscollege beslutat att arbeta aktivt med språkutvecklande arbetssätt på arbetsplatserna för att på så sätt utveckla former och metoder för språkstärkande insatser.

Myndighet

Inom myndighetsutövningen har medarbetarna gått utbildning i standardiserade bedömningsverktyg som till exempel FREDA-kortfrågor (våld i nära relationer) och Patriark (bedömning av risk vid hedersrelaterat våld). Medarbetarna har också gått basutbildning om våld i nära relationer, MI, IBIC, Hoarding och samlarproblematik, SIP, Signs of Safety, yrkesresan (barn) och Tejping (metod för att underlätta kommunikation med hjälp av visuell gestaltning), handläggning för familjehem, Kälvestenintervjun och utbildning för utbildare; ett hem att växa i.

3.3 Patient, brukare och närstående som medskapare

Anhörigstöd för närstående över 65 år

Anhörigstödet har genomfört ca.150 enskilda samtal för de med närstående över 65 år (varav 50 av dessa är nyetablerade kontakter). Även stödjande telefonsamtal av informativ karaktär har hållits.

”Ljuspunkten” är en öppen träffpunkt för anhörigvårdare och under året har 42 samlingar med i snitt 20 besökare kunnat genomföras. Samtalsgrupper hålls utifrån behov och i år har fyra grupper med åtta deltagare träffats en gång/månaden.

Samtalsgruppen ”Augusta” har samlats vid 15 tillfällen där 15 anhörigvårdare deltagit. Samtidigt som samtalsgruppen hålls erbjuds de närstående en stunds aktivering på Seniorträffen Centrum på Kvarnkullen, detta för att möjliggöra sammankomsten för de anhöriga som vårdar de närstående dygnet runt. Sex nyrekryterade anhörigvårdare har vid fem tillfällen gått en introduktion ”Att hantera sin vardag” för att under 2023 fortsätta i samtalsgruppen ”Augusta”.

Den så kallade ”Särboträffen” som hålls en gång/månaden är en samtalsgrupp för anhöriga med närstående på ett särskilt boende. Tre samlingar har hållits för gruppens 15 medlemmar.

Under hösten har även en samtalsgrupp bestående av vuxna barn till föräldrar med behov av stöd i sitt dagliga liv, kunnat mötas vid två tillfällen.

Anhörigstöd för närstående under 65 år

Anhörigstödet för de med närstående under 65 år har ökat under året. Från 152 samtalskontakter år 2021 till 392 samtal år 2022. 45 nyetablerade kontakter har genomförts.

Anhöriga till vuxen person med missbruk

Efter att flertalet anhöriga efterfrågat samtalsgrupp, startas gruppen "Anhöriga till vuxen person med missbruk" med träffar en gång/månaden. Mellan fem-tio anhöriga har deltagit. Anhöriga önskar träffa andra i samma situation för att minska känslan av ensamhet och för att stärka sitt eget mående.

Övriga aktiviteter inom Anhörigstödet

Anhörigstödet har under året bidragit med föreläsningar med tema ”Psyisk ohälsa och missbruk” på Mimers Hus under den nationella anhörigdagen. Varje år anordnas en tredagars vistelse på Piperska Lundsbrunn för vila och rekreation, så också i år vilket var mycket uppskattat.

Anhörigkonsulenterna ingår i nätverket Tjörn, Ale, Lilla Edet, Kungälv och Stenungsund (TALKS).

Samverkan med korttidsavdelningen Ytterbyhemmet, demensteam, geriatrikläkare Christina Lundbom-Wikman, TAIK, vårdcentralerna, psykiatrin Kungälv's sjukhus m.m. har under året utvecklats.

Planering för matsedel på vård- och omsorgsboende

Säkerställer att önskemål, tankar, synpunkter från enskilda hyresgäster eller från matråd kommer till matsedelplaneringsgruppen som består av köksmästare och måltidsutvecklare.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

4 Agera för god kvalitet och säker vård

4.1 Egenkontroll

Egenkontroll	Bedömning	Kommentar
 Händelselogg Treserva	Ej godkänd	Loggar har endast kunnat tas ut under första kvartalet. Har ej kunnat genomföras kvartal två och tre på grund av att Treserva inte kunnat få fram slumpmässigt utvalda användare.
 Genomför frågeformulär - Kvalitet	Godkänd	
 Utredningstid 0-20 år skall ligga inom 4 månader om inte beslut om förlängning finns.	Delvis godkänd	
 Utredning inom försörjningsstöd ska vara klar inom 3 veckor	Ej godkänd	Tertial 2; 206 utredningar Ekonomiskt bistånd har handlagts (Gemensam mottagning och Stöd och försörjning). Utav dessa har 130 slutförts inom tre veckor vilket motsvarar 63 %.
 Genomför frågeformulär - Patientsäkerhet	Godkänd	
 Enheten identifierar risker för kvalitetsplan 2022	Godkänd	
 Verksamhetens ledningsgrupp identifierar risker för kvalitetsplan 2022	Godkänd	Genomförd och tolv nya risker är identifierade för sektorn inför 2023.
 Genomför frågeformulär - självskattning hemtjänst	Godkänd	
 Uppdatera Läkemedelshantering - lokal instruktion och Lokala hygienrutiner	Delvis godkänd	Endast fyra rapporter har inkommit vilket betyder att det är svårt att utvärderad från dessa då dessa fyra föll väl ut. Då MAS är medveten om att nyckhanteringen inte är optimal inom boenden inom LSS där de inte har en digital hantering utan använder sig av fysiska nycklar vilket gör att rutinen kring nyckhantering inte alltid följs.

Övriga egenkontroller

Årligt utskick till nejsägare gällande uppsökande verksamhet från folktandvården om de ångrat sitt nej och i stället vill tacka ja till erbjudandet.

4.2 Öka kunskap om inträffade vårdskador och missförhållanden

Ett kvalitetsråd har startats upp med syftet att se över kvalitetsledningssystemet för att ge stöd i det systematiska kvalitetsarbetet.

Rutin för synpunkter- och klagomål är reviderad och implementerad.

Varje utredning av Lex Sarah återkopplas till berörd arbetsgrupp och varje kvartal redovisas Lex Sarah och Lex Maria till ledningsgrupper, sektorledning och sociala myndighetsnämnden för att lära av det som har inträffat, ge goda exempel på åtgärder samt för att förhindra att något liknande inträffar igen.

Utbildning i Kvalitet- och patientsäkerhetsarbete har genomförts för enhetschefer och legitimerad personal.

På NO - möten (närområdes möten) diskuteras avvikelser i samverkan mellan region och kommun.

4.2.1 Vårdskada/Lex Maria

MAS har utrett flera avvikelser i samverkan med enhetschefer. Under året har två Lex Maria anmälts till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). En händelse avslutades direkt från IVO där det bedömdes direkt att vårdskada inte har skett. Medan den andra som beskrev brister i insatser som orsakat trycksår och brister i dokumentation har ännu inte återkopplats.

Under orsaker till brister i dokumentation framkommer det att det är att en hög arbetsbelastning på sjuksköterskorna vilket gör att dokumentationen i vissa fall har brutit.

4.2.2 Lex Sarah

Lex Sarah reglerar anställdas med fleras skyldighet att rapportera missförhållanden och påtagliga risker för missförhållanden i ärenden enligt SoL och LSS. Lex Sarah innebär skyldighet att utreda, dokumentera och avhjälpa/undanröja missförhållandet eller den påtagliga risken för ett missförhållande som rapporterats. Skyldigheten gäller för den som driver verksamheten.

Vidare ingår en skyldighet för den som bedriver verksamheten att efter utredning anmäla allvarliga missförhållanden till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Syftet med Lex Sarah är att komma till rätta med brister i den egna verksamheten och förhindra att liknande missförhållanden uppkommer igen.

Antalet rapporter om missförhållanden enligt Lex Sarah är högre 2022 (61) jämfört med 2021(31). Till viss del kan detta kopplas samman med att SAS varit aktiv med att informera om medarbetarnas rapporteringsskyldighet vilket troligtvis lett till en ökning av antalet inkomna rapporter.

Tio utredningar enligt Lex Sarah har anmälts till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) under året. IVO granskar om huvudmannen har fullgjort sin utrednings- och anmälningskyldighet. Om åtgärder har vidtagits för att häva missförhållandet och bakomliggande orsaker har identifierats, samt om åtgärder är planerade för att förhindra upprepning av liknande missförhållande. Om IVO bedömer att huvudmannens utredning följer gällande bestämmelser och att åtgärder vidtagits avslutar IVO ärendet. I sex anmälda Lex Sarah-utredningarna har IVO avslutat ärendet. Fyra är fortfarande pågående hos IVO.

4.3 Tillförlitliga och säkra system och processer

Kvalitetsråd

Ett kvalitetsråd har startats upp och sektorns uppdrag till representanterna från de olika verksamhetsområdena och andra stödfunktioner, är bland annat att vara med i översynen och revidering av kvalitetsledningssystemet, processerna och rutinerna. De ska vara sakkunniga i kvalitetsfrågor och veta vad som är på gång och vara ingången till ledningsgrupperna. Syftet är att säkerställa det systematiska kvalitetsarbetet.

Granskning av Apoteket AB

Det genomfördes på kommunalt akutläkemedelsförråd (KAF) och ett boende inom LSS.

En granskning gjordes av en farmaceut och det framkom kritik. KAF som är ett läkemedelsförråd som regionen står för men kommunen står för lokal. Det är till för att underlätta sjuksköterskornas arbete och tillgänglighet av läkemedel vid insättning av akutläkemedel till patienter. Kommunen har två sådana förråd. Vid denna tillsyn framkom bland annat brister som ska hanteras av ledning. Det är en för liten

lokal, trånga utrymmen där bristande förutsättningar gör att det är svårt att hantera läkemedel på ett säkert sätt och en föråldrad kyl som behöver bytas ut.

På boendet inom funktionshinder fanns vissa påpekanden. Det framkom att sjuksköterskorna har ett för stort antal delegeringar, exempelvis så har sjuksköterskorna inom LSS över 100 delegeringar. Det framkom också brister kring följsamheten av rutinen för läkemedelsskåpsnyckel. Alla verksamheter har inte gått över till "Phoniroskåp" och på vissa enheter hängde nycklarna till brukarens dörr och läkemedelsskåp på samma knippa. Det innebär att ej delegerad personal för läkemedelshantering har tillgång till läkemedelskåpen.

Det framkom också vid vårdcentralsbesök (eller andra besök i vården så som specialistvården) att informationen ibland endast går till omvårdnadspersonal istället för från läkare till sjuksköterska. Personal eller anhöriga ska inte ansvara för att information från vårdbesöket når sjuksköterska.

Tillsyn från IVO

Under våren utlämnades ca 350 journaler till IVO för granskning. Resultatet av journalgranskningen följdes upp under v.46 när IVO besökte verksamheten och intervjuade patienter, sjuksköterskor och ansvarig inom kommunen. Granskningen visar på brister i dokumentation, kompetens- och språkbrister hos omsorgspersonal samt brister i läkarmedverkan. Under 2023 kommer en handlingsplan tas fram.

4.4 Säker vård och omsorg

Vård- och omsorgsboenden

En stor utmaning inom äldreboende, förutom språksvårigheter bland personal, och nya komplexa målgrupper är också bemanningen i verksamheten. Allt fler äldre med ökat vårdbehov flyttar in på våra äldreboende varav många av dessa kräver dubbelbemanning vid förflyttning. Under året har försörjningssturererna ökat med 100% vilket visar på det stora omsorgsbehov som förekommer. Vidare har de delegerade hälso- och sjukvårdsinsatserna ökat för omsorgspersonalen.

I tider då det är svårt att rekrytera och bibehålla personal samt säkerställa rätt kompetens kan verksamheten konstatera att det förekommer risker i hur väl omsorgen tillgodoses. Antalet avvikelser, Lex Sarahrapporter och synpunkter från anhöriga visar på brister såsom bemötande, bemanning och insatser som inte blir genomförda.

Stöd i ordinärt boende

Kommunala utförare av hemtjänst har skapat en enhet som enbart arbetar med personer med demenssjukdom. För att säkerställa evidensbaserat arbete har verksamheten valt metoden att arbeta med BPSD som är ett nationellt kvalitetsregister. Syfte och mål med kvalitetsregistret är att genom multiprofessionella vårdåtgärder minska BPSD och därigenom minska lidandet och öka livskvaliteten för personen med demenssjukdom/kognitiv sjukdom. Alla uppgifter i BPSD-registret skrivs in i ett webbaserat system, där verksamheterna kan följa och skriva ut statistik över sina resultat. Syftet med statistiken är att resultat ska användas dels för förbättringar på individnivå, men också att enheten ska använda och arbeta med sina resultat i förbättringsarbete på enhetsnivå. I BPSD-registret går det att följa resultat på olika nivåer och data ger underlag till förbättringsarbeten på individ-, enhets-, kommun-, läns- och riksnivå.

Kommunala utförare av hemtjänst har under året anställt specialistundersköterskor (omsorgshandledare) som ska metod stödja sina kollegor i det nära vård och omsorgsarbetet samt utbilda och handleda nya medarbetare och studenter.

Alla medarbetare inom sektorn har genomgått en utbildning i Nära vård för att på så sätt öka kunskapen och bidra till en så sömlös vårdkedja som möjligt för den enskilde.

4.4.1 Riskhantering

Sektorn hade inför året tagit fram ca 50 risker. Det har inte varit möjligt att arbeta med samtliga risker utan det har funnits behov av att prioritera ett fåtal av de framtagna riskerna. Under hösten har nya risker för 2023 tagits fram.

4.5 Stärka analys, lärande och utveckling

Digitalisering

Målet med Kungälv kommunprogram Digitalisering av Kungälv kommun (KS2019/1437) är att:

- Förenkla vardagen
- Smartare förvaltning
- Ökad digital förmåga

Funktionshinder

I programmets olika strategier beaktas tillgänglighet- och funktionshinderperspektivet. Utifrån sektor Trygghet- och Stöds underliggande digitaliseringsplan sker olika aktiviteter i verksamheterna.

AllAgeHub

Kommunen medverkar i AllAgeHub där olika tester genomförs. Inom funktionshinder har personal haft möjlighet att få utbildning i Widgit Go (digitalt kommunikationsstöd) och MEMOplanner (digitalt planeringsstöd). För att ännu bättre möta deltagares förmågor och behov fortlöper arbete med att stärka personalens digitala förmåga.

Sektorn har utsedd testledare som lokalt driver arbetet med tester av välfärdsteknik. Testledaren har spridit dessa erfarenheter i olika regionala sammanhang som Funktionshinderdagarna, GR:s dag för Nära vård och programpunkten "Att leda digital utveckling i kommunal verksamhet". Testledaren har även medverkat i en interaktiv berättelse om AllAgeHub. Under hösten arrangerade Hälsofrämjande och förebyggandeenheten MiniExpo, där 14 företag visades teknik i syfte att äldre ska kunna vara delaktiga, självständiga och trygga med bibehållen integritet.

Status för tester AllAgeHub i berörda verksamhetsområden

Test Funktionshinder (LSS Boende och Daglig verksamhet)

- Öka individens självständighet genom att besöka okända platser. Slutrapport publiceras i början av 2023.
- Öka individens självständighet genom att ge möjlighet till struktur och kommunikation i vardagen. Genomförande pågår.
- Testplan är påbörjad kring virtual reality glasögon (VR 2).

Test Vård och omsorgsboende

- Motverka ofrivilligt vändande av dygnet som leder till otrygghet. Slutrapport publiceras i början av 2023.
- Förflyttning i säng. Slutrapport publiceras i början av 2023.
- Förflyttning i säng via ny produkt. Genomförande av test pågår.
- Självständighet vid toalettbesök. Toaletter är installerade. Utbildning i steg två sker i början av januari.

Test Sociala Resurser

- MEMOplanner är en digital kalender avsedd för personer som behöver ett utökat kognitivt stöd när det gäller tid, struktur, planering och grafisk tydlighet. Test pågår och avslutas i januari 2023.

Testbädden AllAgeHub är ett treårigt projekt på initiativ av de tretton medlemskommunerna i Göteborgsregionen (GR) med GR som projektägare. Projektperioden är maj 2020 – juni 2023. AllAgeHub finansieras av Vinnova, Västra Götalandsregionen och medfinansieras av GR-kommunerna.

Äldre

Utifrån sektorn Trygghet och Stöds digitaliseringsplan är nedanstående aktiviteter pågående eller har genomförts:

- All personal som arbetar i hemtjänst och legitimerad personal har nu har en personlig mobiltelefon, vilket möjliggör införande av mobila arbetssätt som exempelvis användande av TES-app, tillgång till rutiner i telefonen samt genomföra digitala inköp i ordinärt boende.
- Under 2023 införs dokumentationsprogram i telefonerna, som ska resultera att personalen kan tillbringa mer tid hos brukare och patienter. Programmet möjliggör även att personalen alltid har tillgång till samlad information.
- En Inspirationsvecka om digitalisering för invånare genomfördes under hösten.
- På kommunens hemsida har den s.k. Digitaliseringshjälpen skapats. Här kan besökare som vill veta mer eller känner sig osäkra kring digitala tjänster och digital teknik få tips och råd.
- Ett välfärdstekniksbibliotek är under uppbyggnad där verksamheterna ska kunna låna olika produkter. Syftet är testa produkter för att själva se nyttan innan inköp görs. Uppbygganden finansieras via statsbidrag.
- Tre stycken YetiTablets (Stora Aktivitets/surfplattor) har köpts in för statsbidrag.
- På vård och omsorgsboende genomförs tre tester inom testbädden AllAgeHub. Behoven som testerna utgår från är Självständighet vid toalettbesök, Ofrivilligt vändande av dygnet som leder till otrygghet, Förflyttning i säng. Resultat av dessa tester kommer under 2023.
- E-Tjänst har införts för dödsboanmälan. Fler E-Tjänster kommer lanseras under 2023.

4.5.1 Avvikelser

Avvikelser	Utfall år 2022	Utfall år 2021
Antal rapporteringar gällande brister i bemötande	56	30
Antal rapporteringar gällande brister i handläggning	123	57
Antal rapporteringar gällande brister i dokumentation	62	42
Antal rapporteringar gällande brister i kommunikation och information	127	78
Antal rapporteringar gällande brister i omsorg	478	370
Antal rapporteringar gällande våld och övergrepp	83	49
Antal rapporteringar gällande utebliven eller fördröjd insats	498	340
Antal rapporteringar gällande brister i vård och behandling	69	44
Antal rapporteringar gällande brottslig handling	1	9

Avvikelseyp	Utfall år 2022	Utfall år 2021
Avvikelse från annan vårdgivare	24	34
Avvikelse skickad till annan vårdgivare	100	55
Avvikelse där läkemedel varit inblandade	1642	1721
Fallolycka som leder till ingen eller mindre kroppsskada	1809	1803
Fallolycka som leder till allvarlig kroppsskada	32	0
Avvikelse där medicinteknisk produkt varit inblandad	145	111
Utebliven behandling	12	15
Felaktig behandling	4	8
Brist i informationsöverföring som leder till avvikelse	69	73
Infektioner som har uppkommit under vårdtiden	9	1

Avvikelser (internt)

Avvikelser rapporteras in av den som upptäcker händelsen och ska hanteras i verksamheten av ansvarig enhetschef och med hjälp av legitimerad personal. Enhetschef ansvarar för att arbeta med att säkra upp så avvikelser inte händer igen. Enhetschef skickar allvarliga avvikelse som är graderade som tre eller fyra till MAS/MAR eller SAS för kännedom och eventuellt vidare hantering.

Det sker över 1,2 miljoner signeringar av HSL - insatser under ett år. Som tabellen ovan visar rör avvikelser ca 0,15 procent av de utförda HSL-insatserna. Dock är alltid målet att inga avvikelser ska finnas.

Fall är den avvikelse som förekommer mest men ett stort antal avvikelser gäller också läkemedel och läkemedelshantering. Vid dessa avvikelser ska alltid kontakt tas med sjuksköterska.

Brist i omsorg och/eller utebliven eller fördröjd insats förekommer vid flest avvikelser inom SoL/LSS och ökningen kan till viss del härröras till att man arbetat systematiskt med att informera om sin rapporteringsskyldighet och att avvikelser ska rapporteras.

Avvikelser (externt)

Under två års tid har externa avvikelser rapporterats i MedControl PRO. Ett system som hanterar avvikelser mellan bland annat kommun, vårdcentral och sjukhus eller andra externa parter. Under året har kommunen rapporterat 100 avvikelser. Ett flertal har kommit från biståndshandläggare som vid vårdplanering på sjukhuset upplevt dåligt förberedda brukare/patienter och närstående. Det kan till

exempel handla om att brukaren/patient inte fått information om sin hälsostatus och/eller blivit lämnade ensamma vid vårdplaneringen eller andra tekniska problem. Även legitimerad personal har rapporterat in om svårighet att få tag på läkare och tillgänglighet av läkare på vårdcentralerna. Händelser som också beskrivits är när patienter kommit från sjukhuset och det funnits brister i läkedelsbehandling så som avsaknad av läkemedel och ordinationer.

Utav de 24 inkomna avvikelserna till kommunen har det bland annat handlat om att fel provrör eller remiss används vid provtagning, ej uppdaterad aktivitet- och funktionstillstånd i SAMSA (planeringsverktyg) eller att vårdplanering blivit fördröjd.

4.5.2 Klagomål och synpunkter

I Kungälv kommun finns det en kammungemensam klagomåls- och synpunktshantering. Inom socialtjänst- och hälsosjukvårdsprocesserna finns det goda rutiner för hur klagomål och synpunkter ska hanteras och rapporteras.

Inom socialtjänsten (myndighet) handlar klagomålen främst om frågor och synpunkter kopplade till handläggning och bemötande samt frågor från den enskilde där den enskilde har svårigheter att förstå socialtjänstens tillvägagångssätt och process.

Vård- och omsorgsboenden

Under året har flera av de klagomål och synpunkter som framförts inom äldreboendena i hög grad rört bemanningssituationen och de språkutmaningar som verksamheten har. Förväntningarna och kraven från anhöriga och närstående är höga. Det råder stor diskrepans mellan förväntad omsorg och utförd omsorg vilket medför att medarbetare känner sig otillräckliga och stressade. Genom att tydliggöra riktlinjer för vad man kan förvänta sig på ett äldreboende kan denna diskrepans minimeras.

Hälso- och sjukvård

Inom hälso- och sjukvården har synpunkterna under året handlat om bedömning av patient, ej uppdaterad information kring vård och behandling samt hantering av skyddsutrustning.

4.5.3 Brukarundersökningar

Brukarundersökning via SKR (Sveriges kommuner och regioner) har genomförts inom gruppboendestäder, daglig verksamhet, boendestöd och på Aktivitetshuset. Resultaten var övergående bra, dock var svarsfrekvensen låg och alla gruppboendestäder och dagliga verksamheter deltog ej. Undersökningen kommer att genomföras även under 2023.

Inom äldreomsorgen genomfördes Socialstyrelsens brukarundersökning "Vad tycker de äldre om äldreomsorgen". I resultatet för hemtjänst äldreomsorg (helhetssyn) så placerar sig verksamheten i mitten när det gäller jämförelser med kommuner i riket. När det gäller resultatet för särskilt boende äldreomsorg (helhetssyn) så placerar sig verksamheten något sämre när den jämför sig med andra kommuner i riket.

4.5.4 Kommunens Kvalitet i Korthet (KKiK)

I KKiK redovisas resultat inom några viktiga områden som är intressanta för invånarna. Resultaten har ambitionen att beskriva kvalitet och effektivitet i jämförelse med andra kommuner. Det nationella projektet KKiK omfattar övervägande delen av Sveriges kommuner.

4.5.4.1 Stöd och omsorg

Mått	Utfall 2022	Utfall 2021	Utfall 2020	Utfall 2019
Ej återaktualiserade personer med försörjningsstöd ett år efter avslutat försörjningsstöd, andel (%)	85%	82%	82%	82%
Väntetid i antal dagar från första kontakttillfället för ansökan vid nybesök till beslut inom försörjningsstöd, medelvärde	10	9	17	9
Kostnad individ- och familjeomsorg, kr/inv.		4 516	4 115	3 794
Väntetid i antal dagar från beslut till insats avseende boende enl. LSS § 9.9, medelvärde	381	821		
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Brukaren får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)	77%			
Kostnad funktionsnedsättning totalt (SoL, LSS, SFB), minus ersättning från FK enl. SFB, kr/inv.		8 416	7 916	7 427
Väntetid i antal dagar från ansökningsdatum till erbjudet inflyttningsdatum till särskilt boende, medelvärde	65	50	83	75
Personalkontinuitet, antal personal som en hemtjänsttagare möter under 14 dagar, medelvärde	17			16
Kvalitetsaspekter särskilt boende äldreomsorg, andel (%) av maxpoäng	35%	52%	40%	48%
Brukarbedömning särskilt boende äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	71%		81%	73%
Brukarbedömning hemtjänst äldreomsorg - helhetssyn, andel (%)	89%		89%	89%
Kostnad äldreomsorg, kr/inv. 80+		219 973	222 289	220 538

4.5.5 Öppna jämförelser

Socialstyrelsen publicerar årligen öppna jämförelser utifrån en mängd indikatorer som visar på kvalitet inom socialtjänst och hälso- och sjukvård i hela Sverige. Öppna jämförelser ger insyn och kan användas för analys, uppföljning och utveckling inom verksamheterna.

En årlig genomgång av kommunens inrapporterade data, i jämförelse med övriga riket och de mål som Socialstyrelsen följer upp, ger ett bra underlag för fortsatt verksamhetsutveckling. I detta avsnitt belyses de områden där Socialstyrelsen gör öppna jämförelser inom socialtjänsten.

I SKR:s Kolada presenteras Socialstyrelsens öppna jämförelser utifrån kvalitetsområdena:

- *Tillgänglighet*
- *Helhetsyn och samordning*
- *Kunskapsbaserad verksamhet*
- *Trygghet och säkerhet*

Sammantaget har Kungälv kommun goda resultat när det gäller tillgänglighet då indikatorn mäter tillgänglighet utanför kontorstid där Kungälv kommun har avtal med Socialjouren i Göteborgs stad.

Kungälv har vidare goda resultat när det gäller helhetssyn och samordning då indikatorerna mäter samverkansavtal och interna rutiner. Verksamheten använder också standardiserade

bedömningsinstrument inom exempelvis missbruk och våld i nära relation. Inom samtliga områden har verksamheten identifierat behov av att utveckla arbetet kring systematisk uppföljning av insatser vilket påbörjats.

4.5.5.1 Äldreomsorg

Kungälv kommun kopplat till resultatet i Öppna jämförelser:

I Kungälv kommun har verksamheten en skriftlig rutin för att upptäcka och hantera våldsutsatthet inom äldreomsorgen och använder FREDA-kortfrågor för att upptäcka våldsutsatthet. Rutin för handläggare inom äldreomsorgen vid misstanke om missbruk av alkohol eller andra beroendeframkallande medel saknas. Arbeta med att ta fram rutin för missbruk eller andra beroendeframkallande medel inom äldreomsorgen, rutin vid missbruk av läkemedel och att införa instrument för identifiering av riskfylld och skadlig alkoholkonsumtion (AUDIT) är planerat för 2023. Biståndsenheten har en intern samverkan med Vuxenenheten när det finns indikation på missbruk.

4.5.5.2 Ekonomiskt bistånd

Kungälv kommun kopplat till resultatet i Öppna jämförelser:

I Kungälv kommun använder verksamheten en strukturerad utredningsmall som även inkluderar barns situation. Individuella planer upprättas för de flesta inom tre månader och följs upp. Verksamheten har enskilda möten med båda parter i ett hushåll och arbetar för att säkerställa att kvinnor och män blir bemötta och bedömda på lika villkor samt att det stöd och de insatser som erbjuds är utformade utifrån individuella behov. I samband med nybesök ställs i de enskilda mötena även rutinemässigt frågor om våld i nära relation.

Arbetsförmedlingen, Sveriges kommuner och regioner (SKR) och Delegationen för unga och nyanlända (Dua) genomförde under 2021 åtta samverkansdialoger för att utveckla en ny struktur för samverkan. Dialogerna pågick även under 2022. I december 2022 togs det mot bakgrund av det nationella arbetet fram en lokal överenskommelse för samverkan mellan Arbetsförmedlingen och Kungälv kommun.

4.5.5.3 Social barn- och ungdomsvård

Kungälv kommun kopplat till resultatet i Öppna jämförelser:

Kungälv kommun ligger 10 % över riket avseende antalet 17-åringar som fullföljt grundskolan. Även andelen 20-åringar som varit delvis placerade under åk 9 är högre än i riket.

2020 var andelen 15-16-åringar med långvarig läkemedelsförskrivning av två eller flera psykofarmaka för ej placerade 2,6 % vilket är i nivå med riket. Andelen för 15-16-åringar som varit delvis placerade under åk 9 var 15,63 % vilket är långt över rikets 8,8 %. Även andelen 15-16 som inte är långvarig läkemedelsförskrivning av två eller flera psykofarmaka ligger över riket (20,31 jämfört rikets 13,3).

Verksamheten har rutiner för intern samverkan, samverkans forum och aktuella överenskommelser avseende extern samverkan i enskilda ärenden. Överenskommelser finns med exempelvis skolan och polisen. Verksamheten arbetar även med Samordnad Individuell Plan (SIP) i enskilda ärenden inom barn och unga. Handläggare som utrett barn som utsatts eller bevittnat våld har fått fortbildning om våld i nära relation. Verksamheten använder sig av FREDA-kortfrågor för att fråga om våld i enskilda ärenden. Anlitade familjehem och jourhem har fått den grundläggande utbildningen *Ett hem att växa i*.

4.5.5.4 Missbruks- och beroendevård

Kungälv kommun kopplat till resultatet i Öppna jämförelser:

I Kungälv kommun erbjuds tid för nybesök inom 8-14 dagar. Akuta besök prioriterades alltid. Verksamheten följer Socialstyrelsens riktlinjer och använder ASI som bedömningsmetod och

uppföljning. Avseende den arbetsrehabiliterande insatsen IPS så är det en efterfrågad insats som inte funnits tillgänglig för målgruppen under 2021.

4.5.5.5 Motverka hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden

Kungälv kommun kopplat till resultatet i Öppna jämförelser:

I Kungälv kommun finns det överenskommelser på övergripande nivå med bostadsföretag/hyresvärdar. För extern samverkan i enskilda ärenden saknas överenskommelse. Kungälv kommun har en uppsökande verksamhet för akut hemlöshet och uppsökande verksamhet för de som riskerar att förlora sitt boende. Aktuell rutin för att förhindra avhysning av barnfamiljer är inte formaliserat men det finns ett strukturerat arbetssätt som också, utifrån barns situation, inkluderar samverkan med Barn-unga och familjeenheten. Rutin planeras att tas fram och beslutas under 2023. Verksamheten efterfrågar insatsen *Bostad först* och dialog sker om införande.

4.5.5.6 Våld i nära relationer

Kungälv kommun kopplat till resultatet i Öppna jämförelser:

I Kungälv kommun erbjuds kvinnor och män som vålds utsätter annan person stödsamtal utan biståndsbeslut. Verksamheten har arbetssätt för att säkra skolgången för barn i skyddat boende men saknar skriftlig och beslutad rutin. Under 2022 påbörjades arbete med att ta fram anvisning som kommer vara klar under 2023.

Handläggare som utreder barn som utsatts för/bevittnat våld och handläggare som utreder vuxna har under 2021 fått fortbildning om våld i nära relationer. Verksamheterna använder sig av FREDA-kortfrågor för att fråga om våld i enskilda ärenden.

4.5.5.7 Stöd till personer med funktionsnedsättning, LSS

Kungälv kommun kopplat till resultatet i Öppna jämförelser:

I Kungälv kommun har verksamheten inte använt arbetssättet IBIC under 2021. IBIC har emellertid implementerats under 2022 och kommer att användas fullt ut under 2023. Verksamheten har rutiner för att uppmärksamma och hantera våldsutsatthet samt använder sig av FREDA-kortfrågor för att fråga om våld i enskilda ärenden. Skriftliga överenskommelser avseende extern samverkan i enskilda ärenden finns med ett flertal myndigheter så som Försäkringskassan (ej för barn), Arbetsförmedlingen, Barn- och ungdomspsykiatri, Barn- och ungdomsmedicin, Vuxenpsykiatri och Vuxenhabiliteringen.

4.5.5.8 Stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning – Socialpsykiatri

Kungälv kommun kopplat till resultatet i Öppna jämförelser:

I Kungälv kommun saknas uppsökande verksamhet som är riktad till personer med psykisk funktionsnedsättning. Brist på uppsökande verksamhet i kommunen kan innebära att den enskildes behov av stöd inte upptäcks och fångas upp i rätt tid. För socialpsykiatrins målgrupper fanns IPS som insats delar av året. Under 2021 har verksamheten inte använt arbetssättet IBIC. IBIC har emellertid implementerats under 2022 och kommer att användas under 2023.

4.5.5.9 Krisberedskap inom socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård

Kungälv kommun kopplat till resultatet i Öppna jämförelser:

I Kungälv kommun arbetar man för att ta fram evakueringsplaner samt att krisberedskap ska inkluderas vid upphandling.

4.5.5.10 Kommunal hälso- och sjukvård

Sedan 2022 definieras all kommunal hälso- och sjukvård som kommunal primärvårdsnivå och är den vårdnivå som kommunen har ansvar för upp till och med sjuksköterskenivå. Den kommunala hälso- och sjukvården samverkar med den regionala primärvården, specialistvården samt internt med kommunens vård- och omsorg för att tillgodose kommuninvånarnas behov.

Den kommunala hälso- och sjukvården har ca 1300 patienter inskrivna och vårdbehoven varierar från tillfälliga behov av sårvård och rehabilitering till multisjuka äldre med omfattade vårdbehov och palliativvård. Vården ges till patienter i alla åldrar.

4.5.6 Ej verkställda beslut

Sociala myndighetsnämnden har en skyldighet enligt socialtjänstlagen (SoL) och lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) att rapportera alla gynnande beslut om bistånd som inte har verkställts inom tre månader från dagen för beslutet till Inspektionen för vård och omsorg (IVO), Kommunrevisionen och Kommunfullmäktige. Även avbrott i verkställighet ska rapporteras i de fall där insatsen eller biståndet inte har återupptagits inom tre månader.

Lagstiftningen anger inte någon specifik tid för när ett beslut ska verkställas förutom att det ska verkställas skyndsamt. Tremånadersfristen avser endast tidsgränsen för rapporteringen till IVO. Ett beslut räknas som verkställt när den enskilde personen har fått tillgång till insatsen

Under 2022 har individrapporteringen till IVO varit på en relativt konstant nivå med drygt 40 ej verkställda beslut och ett till två avbrott. I ca hälften av besluten har de enskilda erbjudits plats men har tackat nej. I mindre än en tredjedel av besluten saknas plats och i resterande beslut har det funnits annat skäl till dröjsmål med verkställigheten.

Inom individ och familjeomsorgen (IFO) har det främst varit beslut om socialt kontrakt, träningslägenheter eller referensboende som inte har kunnat verkställas inom tre månader. Orsaken var att det saknas lämpliga lägenheter utifrån behov.

Inom funktionshinder (FH) har ett flertal beslut om bostad med särskild service inte kunnat verkställas då det saknas lämpliga lägenheter utifrån behov. Särskilt lägenheter utifrån fysiskt funktionshinder har saknats.

Inom äldreomsorgen (ÄO) var det i stor utsträckning beslut om särskilt boende som ej har kunnat verkställas inom tre månader. Emellertid har nästan samtliga med gynnande beslut blivit erbjudna plats inom de tre månaderna men av olika anledningar valt att tacka nej. En del personer har inte fått det vård- och omsorgsboende som de önskat eller så har det funnits synpunkter på lägenheten. I vissa fall har den äldre önskat att vänta med att lämna det egna hemmet.

4.6 Öka riskmedvetenhet och beredskap

Kontinuitetsplaner

Sektorn har tagit fram kontinuitetsplaner i form av fysiska pärmar som finns på alla arbetsplatser och boende. Dessa kontinuitetsplaner gäller för utförarverksamheten. Myndighet kommer att ta fram ett motsvarande dokument.

Lagerhållning av sjukvårdsprodukter

Regeringen utkom med en stärkt försörjningsberedskap för hälso- och sjukvården (SOU 2021:1). Kommuner och regioner i egenskap av huvudmän för hälso- och sjukvården ska ha en utökad lagerhållning i stort sett alla kategorier av sjukvårdsprodukter. Omfattningen av denna lagerhållningsskyldighet får inte överstiga en månads normalförbrukning inom kommunens respektive regionens ansvarsområde.

Covidläge

Smitta har rapporterats varje vecka till sektorchef och till Vårdhygien som rapporterar detta vidare till Smittskyddsenheten.

5 Mål, strategier och utmaningar för kommande år

Sektorns mål och strategier under 2023

Kvalitetsledningssystemet

Revidering av Ledningssystemet för systematiskt kvalitetsarbete har påbörjats för att säkerställa att det och uppföljningen av densamma är användarvänligt och görs känt ute i verksamheterna. Fortsatt revidering sker under året.

Systematiskt kvalitetsarbete i Stratsys

Revidering av modulen har skett och utbildning genomförs under våren. I modulen följs det systematiska kvalitetsarbetet upp och dokumenteras. Bland annat görs riskanalyser, åtgärder tas fram och beslutade egenkontroller följs upp.

Avvikelser

Revidering av process och rutin för avvikelshantering har tagits fram och utbildning i ny avvikelsemodul kommer att ske under våren.

Individens behov i centrum (IBIC)

IBIC har påbörjats inom funktionshinders verksamheter och repetition har genomförts inom övriga sektorn. Beslut är fattat om att alla nya uppdrag/beslut ska vara enligt IBIC.

Hälso- och sjukvård

En nulägesanalys kring agera för säkervård är genomförd. Handlingsplan för Agera för säkervård tas fram under och slutförs senast 2024. Kvalitetssäkra värden genom att införa Senior alert inom äldreomsorgen. Säkerställa arbete med Teammöten inom all verksamhet som har kommunal hälso- och sjukvård. Kvalitetssäkra dokumentation och följsamhet till rutiner.

Omställning Nära vård

Fortsatt samverkan med den regionala värden och rekrytering av ny projektledare.

Vård- och omsorgsboenden

Utifrån brukarundersökningens resultat så kommer verksamhetsområdet att arbeta vidare med att motverka ensamhet.

Demensteam

Fortsätta utveckla arbetet med demensteam med fler professioner. Utbildning av legitimerade personal för expertkompetens inom området.

Dietist

En målsättning är att fortsatt öka samarbetet kring måltider inom omsorgsboende. Att dialog och tillbakakoppling av de äldres synpunkter på måltiderna sker kontinuerligt och att det finns kunskap hos personalen för att arbeta med måltidsmiljö.

TAIK

Fortsatt arbete med att säkerställa att berättigade personer får erbjudande om årlig munhälsobedömning och intyg om Nödändig tandvård. Ha som mål att öka intyg bland Kungälvs befolkning.

Parkeringsstillstånd

En stor utmaning för personal inom kommunal primärvård och hemtjänst är parkeringsmöjligheter och parkeringstillstånd. Det kan betyda att insatser exempelvis såsom smärtlindring och besök fördröjs.

Utmaningar - Personal- och kompetensförsörjning

Att hitta rätt kompetens är välfärdens största utmaning. När arbetskraften inte räcker till går det inte att möta kompetensutmaningen enbart genom att rekrytera fler, istället behövs nya arbetssätt och att

**KUNGÄLV
KOMMUN**

tillvarata och utveckla kompetensen hos de befintliga medarbetarna. Kommunen behöver fortsatt arbeta med digitalisering.

SKR skriver att antalet personer över 80 år kommer att öka med nästan 50 procent fram till 2031, vilket innebär att äldreomsorgen behöver öka antalet anställda med drygt 30 procent under samma period. Även hälso- och sjukvården behöver öka påtagligt.

Handläggares namn
Annelie Svantesson och Eva Söderholm

5/17/2023

Sektor Trygghet och stöds Kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse 2022 (Dnr KS2023/0698)

Sammanfattning

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) ska verksamheten systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten. Syftet med kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen är att ge en samlad bild av kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet i verksamheten under året som gått.

Kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet följer ett årshjul där planering och genomförande av åtgärder, analys av avvikelser och egenkontroller, identifiering av risker och riskbedömning systematiskt utförs. Arbetet bedrivs parallellt med analyser och utvärdering för innevarande år, samtidigt med planering och riskbedömning för kommande år.

Under året har huvuduppgiften varit att förebygga fortsatt smittspridning och sjukdom i Covid -19 hos de mest sjuka äldre, i kommunal hälso- och sjukvård, på vård och omsorgsboende och i ordinärt boende.

Fokus har också varit utifrån informationssäkerhet att fram kontinuitetsplaner och riskbedöma och klassa sektorns olika system.

En utbildning har genomförts för enhetschefer och legitimerad personal i att arbeta och leda i kvalitets- och patientsäkerhetsarbete. För att förbättra uppföljning och utveckling har revidering skett av befintliga system för att stötta verksamheterna i att dokumentera sitt systematiska kvalitetsarbete.

Kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen finns tillgänglig på kommunens hemsida för den som önskar ta del av den.

Sektor Trygghet och stöd föreslår att den upprättade Kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen för 2022 godkänns.

Juridisk bedömning

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) ska verksamheten systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten. Enligt Patientsäkerhetslagen ska vårdgivare senast den 1 mars varje år upprätta en patientsäkerhetsberättelse av vilken det ska framgå hur patientsäkerhetsarbetet har bedrivits, vilka åtgärder som vidtagit för att öka patientsäkerheten och vilka resultat som har uppnåtts.

SEKTORSTÖD TRYGGHET OCH STÖD

**KUNGÄLV
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00
FAX 0303-190 35
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Förvaltningens bedömning

Enligt Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om ledningssystem för systematiskt kvalitetsarbete (SOSFS 2011:9) ska verksamheten systematiskt och fortlöpande utveckla och säkra kvaliteten. Syftet med kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen är att ge en samlad bild av kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet i verksamheten under året som gått.

Kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet följer ett årshjul där planering och genomförande av åtgärder, analys av avvikelser och egenkontroller, identifiering av risker och riskbedömning systematiskt utförs. Arbetet bedrivs parallellt med analyser och utvärdering för innevarande år, samtidigt med planering och riskbedömning för kommande år.

Under året har huvuduppgiften varit att förebygga fortsatt smittspridning och sjukdom i Covid -19 hos de mest sjuka äldre, i kommunal hälso- och sjukvård, på vård och omsorgsboende och i ordinärt boende.

Fokus har också varit utifrån informationssäkerhet att fram kontinuitetsplaner och riskbedöma och klassa sektorns olika system. Kontinuitetsplaner för utförarverksamheter och kommunal hälso- och sjukvård är framtagna och fysiska pärmar finns på alla enheter. Materielgruppen för skyddsutrustning har haft avstämningar och planerat för det beredskapslager som nu åligger kommunen att ha, med beredskap för en månadsförbrukning.

En utbildning har genomförts för enhetschefer och legitimerad personal i att arbeta och leda i kvalitet- och patientsäkerhetsarbete. Utbildningens fokus har bland annat varit på ansvaret för såväl brukarsäkerhet som patientsäkerhet, kvalitetsledningsuppdraget, teamledning, avvikelshantering, riskanalyser och resultatanalyser. För att förbättra uppföljning och utveckling har revidering skett av befintliga system för att stötta verksamheterna i att dokumentera sitt systematiska kvalitetsarbete.

Kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen finns tillgänglig på kommunens hemsida för den som önskar ta del av den.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet relaterar till kommunfullmäktiges strategiska mål gällande en trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet relaterar till globala mål i Agenda 2030 för hållbar utveckling genom mål 3 "God hälsa och välbefinnande"

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Det finns ett flertal styrdokument som relaterar till kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet, t.ex. Kostpolicy, social hållbarhet, äldreplan och plan för det funktionshinderpolitiska arbetet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Det arbete som görs inom socialtjänst och hälso- och sjukvård riktas direkt till brukare och medborgare och ska vara av god kvalitet och ge en trygg och säker vård och omsorg.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Ej relevant då kvalitets- och patientsäkerhetsberättelsen utgår från ett medborgar- och brukarperspektiv.

Ekonomisk bedömning

Kvalitets- och patientsäkerhetsarbetet medför inte ökade kostnader då arbetet bedrivs inom ram.

Förslag till beslut

Sektor Trygghet och stöds Kvalitets- och patientsäkerhetsberättelse för 2022 godkänns.

Lena Arnfelt
Sektorchef Trygghet och stöd

Anna Mårtén
Verksamhetschef Hälso- och sjukvård

Expedieras till:
Lena Arnfelt
Anna Mårtén

För kännedom till:
Annelie Svantesson
Eva Söderholm

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 1 (5)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Therese Kraffke

2023-04-17

Dataöverföring till tredje land för Soundtrap (Dnr KS2023/0046-1)

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att tjänsten Soundtrap ska införas i Kungälv kommun grundskola för att underlätta den pedagogiska verksamheten i att tillgodose läroplanens (Lgr22) mål att alla elever efter genomgången grundskola ska kunna använda digitala verktyg i samband med musicerande och musikskapande. Tjänsten kan till exempel möjliggöra att elever får kunskaper i hur analoga och digitala verktyg kan kombineras i musikskapande och hur musik kan användas som kommunikationsmedel och uttrycksform, vilket enligt Skolverket även kan gynna elevernas språkutveckling. Förvaltningen bedömer att tjänsten kommer att påverka både elever och pedagoger positivt genom att underlätta grundskolans musikundervisning för alla parter. Dessutom bedöms införandet av tjänsten kunna bidra till att uppfylla flera av Kungälv kommunens strategiska mål och resultatmål samt till kommunens fastställda agenda att digitalisera alla dess verksamheter.

Det finns juridiska utmaningar med de flesta globala IT-system, men också högkvalitativ, stabil och tillgänglig teknisk support för att stödja kunderna i deras digitalisering. Utmaningen är att hitta en lösning som hanterar lagring och sekretess på ett godtagbart sätt samt att arkiveringens krav möts. En genomgående riskanalys gällande sekretess, integritet och tillgänglighet av Soundtrap har gjorts och finns med som bilaga, KS2023/0046-2. Dataöverföring till tredje land sker i samband med att användare i tjänsten skapas, där användaruppgifter överförs till tredje land. Därutöver finns en röstinspelningsfunktion där inspelningar även överförs till tredje land vid användning.

Kommunstyrelsen beslutade den 26 maj 2021 (§157) att nytillkommande tredjelandsöverföringar med stöd av standardavtalsklausulerna (SCC) endast får genomföras efter beslut av kommunstyrelsen i varje enskilt läge. Ärendet dataöverföring till tredje land för Soundtrap lyfts till kommunstyrelsen, inom ramen för motionssvar i enlighet med kommunstyrelsens tidigare beslut, med två förslag till beslut:

1. Kommunstyrelsen godkänner dataöverföring till tredje land för tjänsten Soundtrap inom Kungälv kommun grundskolas verksamhet.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Juridisk bedömning

Överföring av personuppgifter till länder utanför EU/EES, en så kallad tredjelandsöverföring, regleras i artikel 44 i dataskyddsförordningen. Enligt artikel 44 är en tredjelandsöverföring otillåten såvida inte ett undantag kan tillämpas. Ett sådant undantag regleras vidare i artikel 45 och ger EU-kommissionen rätt att besluta om att ett visst tredje land uppfyller en adekvat skyddsnivå för överföring av personuppgifter.

Under åren 2016–2020 fanns ett sådant beslut, en avtalsmekanism mellan EU och USA med namnet Privacy Shield, som möjliggjorde överföring av personuppgifter till USA. Denna överenskommelse prövades och underkändes dock den 16 juli 2020 av EU-domstolen i dom C-311/18, även kallat Schrems II-målet. Avtalet ansågs inte garantera en adekvat skyddsnivå enligt

kraven i dataskyddsförordningen. Personuppgiftsansvariga som idag använder sig av Privacy Shield måste på grund av ogiltigförklarandet hitta en annan rättslig grund eller avbryta överföringen av personuppgifter till USA.

Till följd av dom C-311/18 har den europeiska dataskyddsstyrelsen kommit med rekommendationer som beskriver åtgärder som den personuppgiftsansvarige bör vidta innan en eventuell tredjelandsöverföring får ske. I rekommendationen beskrivs sex krävande steg, där det första steget är att kartlägga alla överföringar av personuppgifter till tredjeländer. Den personuppgiftsansvarige ska ha kunskap om samtliga tredjelandsöverföringar och kunna visa att personuppgifterna får ett väsentligen likvärdigt skydd var de än behandlas. Den personuppgiftsansvarige måste verifiera att de personuppgifter som överförs till tredjeland är adekvata, relevanta och inte allt för omfattande i förhållande till ändamålet med behandlingen.

Ett andra steg är att den personuppgiftsansvarige verifierar det överföringsverktyg som används för tredjelandsöverföringen. Om tredjelandet inte omfattas av ett beslut från EU-kommissionen enligt artikel 45 måste den personuppgiftsansvarige förlita sig på ett av de överföringsverktyg som finns i artikel 46 i dataskyddsförordningen.

Ett av dessa överföringsverktyg är standardavtalsklausulerna (Standard Contractual Clauses - SCC). I *Säker och kostnadseffektiv it-drift – rättsliga förutsättningar för utkontraktering* (SOU2021:1) görs bedömningen att standardavtalsklausuler är en lämplig skyddsåtgärd som kan ligga till grund för överföring av personuppgifter till tredjeland, om det i mottagarlandet finns ett grundläggande rättighetsskydd och en möjlighet att göra detta skydd gällande inför domstol eller annan oberoende instans. Det görs även en bedömning, mot bakgrund av EU-domstolens ogiltigförklarande av Privacy Shield, avseende rättsläget i USA, att det är svårt att se att det i en situation som gäller en tredjelandsöverföring till USA finns några ytterligare skyddsåtgärder som åtgärdar de brister som EU-domstolen i dom C-311/18 bedömer finns i amerikansk lagstiftning (SOU2021:1 s.228, 229).

Kommunstyrelsen i Kungälv kommun beslutade den 26 maj 2021 (§157) att nytillkommande tredjelandsöverföringar med stöd av standardavtalsklausulerna (SCC) endast får genomföras efter beslut av kommunstyrelsen i varje enskilt läge.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Förvaltningen bedömer att Soundtrap kommer att kunna underlätta den pedagogiska verksamheten i att fullfölja läroplanens (Lgr22) uttryckta syfte och mål för musikundervisningen i grundskolan. Genom undervisningen ska eleverna ges möjlighet att använda olika instrument och digitala verktyg för musicerande och musikskapande. Eleverna kommer att kunna ges möjlighet att utveckla kunskaper i att använda digitala verktyg i olika musikaliska former och sammanhang, till exempel kan Soundtrap möjliggöra musikskapande eller musicerande genom att bland annat kombinera eget musicerande med digitala bakgrundsljud. Eleverna kan självständigt eller genom samarbete skapa och öva på rytmer, skapa låtar eller spela in sina instrument. Dessutom kan digitala verktyg så som Soundtrap bidra till att eleverna lär sig hur musik kan användas som kommunikationsmedel och uttrycksform, vilket enligt Skolverket även kan gynna elevernas språkutveckling.

I grundskolan använder eleverna Chromebooks som digitalt verktyg. För Chromebooks finns det idag ingen motsvarande tjänst som uppfyller läroplanens mål kring digitalt skapande för musik. Verksamheten har tittat på andra lösningar med bland annat gemensamma låne-iPads men det alternativet skulle medföra andra risker så som att eleverna vid orätt hantering skulle få tillgång till varandras lagrade filer och skolarbeten.

Inom Kungälv kommun finns det en fastställd agenda att digitalisera verksamheten med målen att bli en smartare förvaltning, förenkla vardagen och öka den digitala förmågan hos förvaltning och medborgare. Användning av digitala verktyg så som Soundtrap kan öka den digitala kompetensen hos kommunens elever och på så sätt bidra till att uppfylla målen. Läroplanen uttrycker dessutom att elever ska uppmärksammas på de risker som en ökad digitalisering medför vilket blir aktuellt vid användning av Soundtrap.

Vidare beslutade kommunstyrelsen den 26 maj 2021 (§157) att tredjelandsöverföringar till USA med stöd av standardavtalsklausulerna (SCC) inte bör genomföras förrän rättsläget klarnar. Kommunstyrelsen beslutade då att nytillkommande tredjelandsöverföringar med stöd av standardavtalsklausulerna endast får genomföras efter beslut av kommunstyrelsen i varje enskilt läge. Soundtrap använder sig av överföring till tredje land när konton skapas i tjänsten samt den data som skapas i tjänsten.

Bedömning

Ett införande av Soundtrap kommer att kunna underlätta den pedagogiska verksamheten inom musikundervisningen i grundskolan genom att eleverna ges möjlighet att utveckla kunskaper i användning av digitala verktyg i samband med musik. Soundtrap kommer på så sätt att kunna bidra till att läroplanens mål för musikundervisningen uppfylls. Vidare följer användningen av Soundtrap kommunens agenda om att skapa större digital kompetens bland dess medborgare. Det inte finns inte idag någon motsvarande tjänst för Chromebooks som uppfyller läroplanens mål och som har all data samlad inom EU/EES.

Soundtrap använder sig av dataöverföring till tredjeland och måste därför enligt Kommunstyrelsens beslut från 26 maj 2021 (§157) bedömas enskilt av kommunstyrelsen om det är lämpligt att införa tjänsten med grund i dom C-311/18 i EU-domstolen. Domen konstaterade att standardavtalsklausulerna (SCC) kan vara en giltig grund för tredjelandsöverföring under förutsättning att den personuppgiftsansvarige kontrollerat och säkerställt att lagstiftningen i mottagarlandet erbjuder ett fullgott skydd för personuppgifter.

Det har genomförts en riskanalys av vilka risker som finns med ett införande av Soundtrap och vilka åtgärder som vidtagits för att bemöta riskerna. Soundtrap använder sig av dataöverföring till tredjeland i samband med att konto skapas. Dessutom kan användaren välja att göra röstinspelningar vilka i sådana fall också överförs till tredjeland. Det är alltså användarnamn, e-post och röstinspelningar som överförs till tredjeland.

Sammanfattningsvis bidrar Soundtrap till att den pedagogiska verksamheten inom grundskolans musikundervisning kan tillgodose att alla elever uppfyller läroplanens krav om kunskaper i användning av digitala verktyg i samband med musik. Dessutom bidrar användningen av Soundtrap till kommunens agenda för ökad digitalisering genom att möjliggöra större digital kompetens bland medborgarna. Det har även gjorts en riskanalys där det framkommer att endast användaruppgifter och eventuella röstinspelningar nödvändigtvis kommer i kontakt med tredjeland. Därmed bedöms risken för att sekretessbelagda uppgifter kommer i kontakt med tredjeland vara låg. Förvaltningen föreslår att kommunstyrelsen ska godkänna dataöverföring till tredjeland för tjänsten Soundtrap inom Kungälvskommuns grundskola och att de ska förklara paragrafen omedelbart justerad.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Förvaltningen bedömer att ärendet har koppling till kommunfullmäktiges första strategiska mål *att ge goda förutsättningar för livslångt lärande*. En del av att skapa goda förutsättningar för ett livslångt lärande i Kungälvskommuns grundskolor bedöms vara att erbjuda rätt läromedel. Ett införande av Soundtrap skulle innebära att den pedagogiska verksamheten kan tillgodose läroplanens krav på att elever ska ges möjlighet att utveckla kunskap i att använda digitala verktyg för musicerande och musikskapande. Soundtrap kan till exempel vara till hjälp när eleverna ska lära sig att kombinera analoga och digitala tekniker i sitt musikskapande.

Vidare bedömer förvaltningen att ärendet även har koppling till kommunfullmäktiges fjärde strategiska mål *att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt kulturliv*. I målet ingår att kommunen ska främja allas möjlighet till bildning och att få utveckla sina skapandeförmågor. Soundtrap bedöms kunna bidra till att tillgodose bildning och ge möjligheter till vidareutveckling av skapandeförmåga hos alla elever i den kommunala grundskolan genom att tjänsten får användas i musikundervisningen.

Slutligen anser förvaltningen att ärendet har koppling till kommunstyrelsens sista resultatmål *Kommunens verksamheters kvalitet och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner*. Målet innebär bland annat att förvaltningen ska ha ett högt kvalitetsfokus och arbeta strukturerat med utveckling och förbättringar i kommunens verksamheter. Införandet av Soundtrap bedöms kunna utveckla och förbättra grundskolans pedagogiska musikundervisning genom att elever ges möjlighet att utveckla sin digitala kompetens i samband med musicerande och musikskapande vilket läroplanen kräver. Därmed bedöms införandet av Soundtrap dessutom kunna möjliggöra att Kungälv kommun hävdar sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner eftersom användningen av Soundtrap kan komma att bidra till att Kungälv kommun sätts i framkant gällande digital utveckling och kompetens hos medborgarna.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Förvaltningen bedömer att ärendet har koppling till mål 4 *God utbildning för alla* och mer specifikt delmål 4.1 *Avgiftsfri- och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet* i Agenda 2030. Inkluderande utbildning av god kvalitet för alla beskrivs vara en av de viktigaste grunderna för välbefinnande, hälsa och jämställdhet i varje samhälle. Införandet av Soundtrap i Kungälv kommun grundskola bedöms kunna bidra till inkluderande utbildning av god kvalitet för alla eftersom tjänsten kan användas på lika villkor av alla elever. Funktionerna kan förstärka och förbättra elevernas kunskaper om hur digitala verktyg kan användas i kombination med musicerande och musikskapande.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Förvaltningens förslag att införa tjänsten Soundtrap bedöms ha koppling till styrdokumentet *Anvisning för behandling av Personuppgifter* (KS2019/1420). Förslaget följer de anvisningar som finns under punkt 12 för personuppgiftsbiträdesavtal. Där nämns att förvaltningen ska teckna personuppgiftsbiträdesavtal när förvaltningen uppdrar åt ett personuppgiftsbiträde att behandla personuppgifter för den personuppgiftsansvariges räkning. Förvaltningen ska även föra en förteckning över aktuella personuppgiftsbiträdesavtal.

Ärendet bedöms vidare ha koppling till styrdokumentet *Digitalisering av Kungälv kommun* (KS2019/1437) eftersom införandet av Soundtrap bedöms kunna bidra till att uppnå målet med en ökad digital förmåga hos kommunens medborgare. Specifikt kan tjänsten bidra till det uttryckta målet med en ökad kompetens kring digitala satsningar och utveckling för att accelerera digitaliseringen.

Slutligen bedöms ärendet även ha koppling till styrdokumentet *Digitalisering Förskola och Skola i Kungälv kommun* (KS2020/1771). Det uttryckta målet är att uppnå en fullt ut likvärdig skola där eleverna når kunskapsmålen med stöd av digitaliseringens möjligheter med utgångspunkt i den nationella digitaliseringsstrategin. Användningen av Soundtrap bedöms bidra till att målet uppnås eftersom tjänsten möjliggör att eleverna får kunskaper i hur digitala verktyg kan användas i samband med musicerande och musikskapande vilket i sin tur kan bidra till att eleverna når kunskapsmålen i musik.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Förvaltningen bedömer att den berörda medborgar- och brukargruppen, det vill säga elever och pedagogisk personal inom grundskolan, skulle påverkas positivt av införandet av tjänsten Soundtrap. Genom att införa Soundtrap i musikundervisningen i grundskolan bedöms pedagogisk personal lättare kunna tillgodose att elever uppfyller läroplanens mål att ge elever möjlighet att utveckla kunskaper i att använda digitala verktyg i olika musikaliska former och sammanhang. Till exempel kan Soundtrap bidra till att eleverna får kunskaper i hur analoga och digitala medel kan kombineras i musikskapande. Eleverna bedöms därmed kunna få utökad möjlighet till att uppfylla läroplanens mål för musikundervisningen vilket bedöms ha positiva konsekvenser för deras lärande både inom ämnet musik och för till exempel språkutveckling och kommunikation.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv.

Förvaltningen bedömer att införandet av Soundtrap skulle påverka medarbetarna, det vill säga den pedagogiska personalen inom grundskolan, positivt eftersom tjänsten bedöms kunna underlätta den pedagogiska verksamheten i att tillgodose att eleverna uppfyller läroplanens mål att utveckla kunskaper i hur digitala verktyg kan användas i kombination med musicerande och musikskapande. Genom att införa tjänsten förväntas den pedagogiska undervisningen kunna utvecklas och förbättras på lång sikt, dock bedömer förvaltningen att tjänsten på kort sikt skulle kunna vara mer tidskrävande för medarbetarna på grund av den oundvikliga inlärningsperioden vid införandet av ett nytt digitalt verktyg.

Ekonomisk bedömning

Förslaget att införa Soundtrap har i sig ingen ekonomisk påverkan utan ärendet är ett underlag för att godkänna ett införande av Soundtrap med kommunstyrelsens beslut från 26 maj 2021 (§157) som grund eftersom dataöverföring till tredje land förekommer. Upphandlingen behandlas separat genom en direktupphandling då värdet understiger upphandlingsgränsen samt att det inte finns några andra företag som erbjuder motsvarande tjänster i dagsläget. Avtalet kommer att gälla från och med den tidpunkt som avtalet undertecknats av båda parter. Kostnaden för att införa tjänsten ryms inom Grundskolans budget.

Förslag till beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner dataöverföring till tredje land för tjänsten Soundtrap inom Kungälvskommuns grundskolas verksamhet.
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.

Dennis Reinhold
Sektorchef

Catharina Bengtsson
Verksamhetschef

Lars-Gunnar Hermansson
Verksamhetschef

Expedieras till:

För kännedom till:

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-09

Sida

34 (47)

§ 77/2023

Dataöverföring till tredje land för Soundtrap (Dnr KS2023/0046)

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att tjänsten Soundtrap ska införas i Kungälvskommuns grundskola för att underlätta den pedagogiska verksamheten i att tillgodose läroplanens (Lgr22) mål att alla elever efter genomgången grundskola ska kunna använda digitala verktyg i samband med musicerande och musikskapande. Tjänsten kan till exempel möjliggöra att elever får kunskaper i hur analoga och digitala verktyg kan kombineras i musikskapande och hur musik kan användas som kommunikationsmedel och uttrycksform, vilket enligt Skolverket även kan gynna elevernas språkutveckling. Förvaltningen bedömer att tjänsten kommer att påverka både elever och pedagoger positivt genom att underlätta grundskolans musikundervisning för alla parter. Dessutom bedöms införandet av tjänsten kunna bidra till att uppfylla flera av Kungälvskommuns strategiska mål och resultatmål samt till kommunens fastställda agenda att digitalisera alla dess verksamheter.

Det finns juridiska utmaningar med de flesta globala IT-system, men också högkvalitativ, stabil och tillgänglig teknisk support för att stödja kunderna i deras digitalisering. Utmaningen är att hitta en lösning som hanterar lagring och sekretess på ett godtagbart sätt samt att arkiveringskrav möts. En genomgående riskanalys gällande sekretess, integritet och tillgänglighet av Soundtrap har gjorts och finns med som bilaga, KS2023/0046-2. Dataöverföring till tredje land sker i samband med att användare i tjänsten skapas, där användaruppgifter överförs till tredje land. Därutöver finns en röstinspelningsfunktion där inspelningar även överförs till tredjeländ vid användning.

Kommunstyrelsen beslutade den 26 maj 2021 (§157) att nytillkommande tredjelandsöverföringar med stöd av standardavtalsklausulerna (SCC) endast får genomföras efter beslut av kommunstyrelsen i varje enskilt läge. Ärendet dataöverföring till tredje land för Soundtrap lyfts till kommunstyrelsen, inom ramen för motionssvar i enlighet med kommunstyrelsens tidigare beslut, med två förslag till beslut:

1. Kommunstyrelsen godkänner dataöverföring till tredje land för tjänsten Soundtrap inom Kungälvskommuns grundskolas verksamhet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Dataöverföring till tredje land för Soundtrap

Beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner dataöverföring till tredjeländ för tjänsten Soundtrap inom Kungälvskommuns grundskolas verksamhet.

UTSKOTTET FÖR BILDNING OCH
LÄRANDE

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-09

Sida

35 (47)

Expedieras till:

För kännedom till:

**UTSKOTTET FÖR BILDNING OCH
LÄRANDE**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-09

Sida

34 (47)

§ 77/2023

Dataöverföring till tredje land för Soundtrap (Dnr KS2023/0046)

Sammanfattning

Förvaltningen föreslår att tjänsten Soundtrap ska införas i Kungälvskommuns grundskola för att underlätta den pedagogiska verksamheten i att tillgodose läroplanens (Lgr22) mål att alla elever efter genomgången grundskola ska kunna använda digitala verktyg i samband med musicerande och musikskapande. Tjänsten kan till exempel möjliggöra att elever får kunskaper i hur analoga och digitala verktyg kan kombineras i musikskapande och hur musik kan användas som kommunikationsmedel och uttrycksform, vilket enligt Skolverket även kan gynna elevernas språkutveckling. Förvaltningen bedömer att tjänsten kommer att påverka både elever och pedagoger positivt genom att underlätta grundskolans musikundervisning för alla parter. Dessutom bedöms införandet av tjänsten kunna bidra till att uppfylla flera av Kungälvskommuns strategiska mål och resultatmål samt till kommunens fastställda agenda att digitalisera alla dess verksamheter.

Det finns juridiska utmaningar med de flesta globala IT-system, men också högkvalitativ, stabil och tillgänglig teknisk support för att stödja kunderna i deras digitalisering. Utmaningen är att hitta en lösning som hanterar lagring och sekretess på ett godtagbart sätt samt att arkiveringskrav möts. En genomgående riskanalys gällande sekretess, integritet och tillgänglighet av Soundtrap har gjorts och finns med som bilaga, KS2023/0046-2. Dataöverföring till tredje land sker i samband med att användare i tjänsten skapas, där användaruppgifter överförs till tredje land. Därutöver finns en röstinspelningsfunktion där inspelningar även överförs till tredjeländ vid användning.

Kommunstyrelsen beslutade den 26 maj 2021 (§157) att nytillkommande tredjelandsöverföringar med stöd av standardavtalsklausulerna (SCC) endast får genomföras efter beslut av kommunstyrelsen i varje enskilt läge. Ärendet dataöverföring till tredje land för Soundtrap lyfts till kommunstyrelsen, inom ramen för motions svar i enlighet med kommunstyrelsens tidigare beslut, med två förslag till beslut:

1. Kommunstyrelsen godkänner dataöverföring till tredje land för tjänsten Soundtrap inom Kungälvskommuns grundskolas verksamhet.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Dataöverföring till tredje land för Soundtrap

Beslut

1. Kommunstyrelsen godkänner dataöverföring till tredjeländ för tjänsten Soundtrap inom Kungälvskommuns grundskolas verksamhet.

UTSKOTTET FÖR BILDNING OCH
LÄRANDE

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-09

Sida

35 (47)

Expedieras till:

För kännedom till:

**UTSKOTTET FÖR BILDNING OCH
LÄRANDE**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Andreas Forsner

2023-04-06

Svar på remiss - samråd enligt 6 kap miljöbalken avloppsreningsverket Ryaverket (Dnr KS2023/0676-2)

Sammanfattning

Gryaab AB har inkommit med en remiss om Samråd enligt 6 kap miljöbalken för avloppsreningsverket Ryaverket.

Kungälv kommun är delägare i Gryaab och är därmed en del av styrningen av bolaget. Kommunen står därmed bakom samrådsunderlaget tillsammans med övriga ägarkommuner.

Förvaltningen har deltagit i framtagandet av underlaget och har inga synpunkter på samrådsunderlaget.

Miljö- och byggnadsnämnden hanterar remissen utifrån deras perspektiv. Miljö- och byggnadsnämnden är tillsynsmyndighet för ledningsnätet i Kungälv som är anslutet till Rya och har miljöbalken i fokus i sitt yttrande.

Förslag till beslut.
Kungälv kommun har inga synpunkter i samrådet enligt miljöbalken för Ryaverket.

Juridisk bedömning

Samrådsunderlaget upprättas inför ansökan om ett nytt miljötillstånd för Gryaab AB:s (Gryaab) avloppsreningsverk, Ryaverket, i Göteborgs kommun.

Ansökan avser att omfatta fortsatt drift av Ryaverket, inklusive ombyggnationer, utökad kapacitet samt bortledning av grundvatten i samband med byggnation och drift av nya anläggningsdelar. Tillstånd kommer således att sökas enligt både 9 och 11 kap miljöbalken.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Gryaab AB har inkommit med en remiss om Samråd enligt 6 kap miljöbalken för avloppsreningsverket Ryaverket.

Kungälv kommun är delägare i Gryaab och är därmed en del av styrningen av bolaget. Kommunen står därmed bakom samrådsunderlaget tillsammans med övriga ägarkommuner.

Detta samrådsunderlag upprättas inför ansökan om ett nytt miljötillstånd för Gryaab AB:s (Gryaab) avloppsreningsverk, Ryaverket, i Göteborgs kommun. Ansökan avser att omfatta fortsatt drift av Ryaverket, inklusive ombyggnationer, utökad kapacitet samt bortledning av grundvatten i samband med byggnation och drift av nya anläggningsdelar. Tillstånd kommer således att sökas enligt både 9 och 11 kap miljöbalken.

Avloppsreningsverket Ryaverket ägs av Gryaab AB som är ett kommunalt aktiebolag. I Ryaverket behandlas avloppsvatten från tätbebyggelsen i ägarkommunerna Ale, Bollebygd, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal och Partille.

Ryaverket omfattas idag av ett tillstånd enligt miljöbalken som är tidsbegränsat och gäller till och med utgången av år 2036. Med den förväntade befolkningstillväxten i ägarkommunerna och möjligheten att ansluta fler kommuner till Ryaverket, ser Gryaab ett behov av att ansöka om ett nytt tillstånd för en utökad kapacitet. Gryaab avser att dimensionera utökningen för det förväntade behovet år 2055. Den utbyggda delen av verksamheten som planeras att anläggas på fastigheter intill befintliga Ryaverket, bedöms kunna tas i drift omkring år 2036.

Ansökt verksamhet avser att omfatta nuvarande verksamhet på Ryaverket, inklusive ombyggnationer, samt utökad verksamhet.

Den verksamhet som Gryaab avser att ansöka om tillstånd för tar höjd för det förväntade behovet år 2055 som därmed utgör prognosår. Ägarkommunerna räknar då med att befolkningmängden har ökat och att reningsverket ska dimensioneras utifrån detta med avseende på inkommande belastning till reningsverket och storleken på tätbebyggelsen som reningsverket betjänar.

Ansökt verksamhet avser också att omfatta vattenverksamhet då det för anläggande av nya anläggningsdelar krävs arbeten i djupa schakt. För att dessa arbeten ska kunna utföras i torrhet krävs bortledning av det grundvatten som läcker in i schakten. Grundvattenbortledning kommer även att krävas i driftsskedet av dessa anläggningar då de ska vara dränerade. Det område som kan påverkas av grundvattenbortledningen utreds för närvarande.

Vidare kommer ansökan att omfatta möjligheten att tillåta anslutning av kommuner som idag inte ingår som ägare i Gryaab.

Ansökan omfattar också mottagning och behandling av externt organiskt icke farligt avfall. Gryaab överväger att ansöka om tillstånd till behandling av externt organiskt icke farligt avfall i en mängd som innebär att anläggningen omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250).

Ansökan omfattar också vattenverksamhet i form av bortledning av grundvatten.

Bedömning

Förvaltningen har deltagit i framtagandet av underlaget och har inga synpunkter på samrådsunderlaget.

Miljö- och byggnadsnämnden hanterar remissen utifrån deras perspektiv. Miljö- och byggnadsnämnden är tillsynsmyndighet för ledningsnätet i Kungälv som är anslutet till Rya och har miljöbalken i fokus i sitt yttrande.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ryaverket har den bästa reningskapaciteten i jämförelse med andra avloppsreningsverk i västra Sverige. Genom att Kungälvs kommun leder avloppsvatten till Ryaverket bidrar vi till KS resultatmål minskade utsläpp i luft och vattendrag samt minskat klimatavtryck.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Utökad kapacitet i Ryaverket har positiva effekter på mål 6 Rent vatten och sanitet för alla samt mål 14 Hav och marina resurser.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet har koppling till VA-utbyggnadsplan. Utökad kapacitet i Ryaverket möjliggör att Kungälv kan växa i befolkning och antal VA-abonnenter.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Utökad kapacitet möjliggör för fler hushåll att anslutas till spillvattennätet.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv.

Ärendet bedöms inte ha påverkan utifrån ett medarbetarperspektiv.

Ekonomisk bedömning

Gryaabs verksamhet och den föreslagna utbyggnaden finansieras av ägarkommunernas VA-kollektiv och belastar inte skattekollektivet.

De ekonomiska aspekterna berörs inte i det här samrådet.

Förslag till beslut

1. Kungälv kommun har inga synpunkter i samrådet enligt miljöbalken för Ryaverket.

Anders Holm
Sektorchef Samhälle och utveckling

Marcus Spovell
Verksamhetschef Teknik

Expedieras till:

För kännedom till:

Göteborg den 29 mars 2023

Inbjudan till avgränsningssamråd inför ansökan om tillstånd enligt miljöbalken

Gryaab AB (Gryaab) avser att söka nytt tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken för avloppsreningsverket Ryaverket. Ansökan avses omfatta fortsatt drift av Ryaverket och en utökning av verkets kapacitet samt bortledning av grundvatten i samband med byggnation och drift.

Innan ansökan lämnas in genomför Gryaab ett avgränsningssamråd enligt 6 kap. 30 § miljöbalken. Ett samrådsunderlag har tagits fram som beskriver nuvarande verksamhet, planerade förändringar och förutsedda miljöeffekter samt preliminärt innehåll i och utformning av miljökonsekvensbeskrivningen, underlaget bifogas detta utskick. Till detta samrådsmöte inbjuds länsstyrelsen, statliga myndigheter och kommuner. Ni får härmed tillfälle att lämna synpunkter inför det fortsatta arbetet med tillståndsansökan och till deltagande vid ett samrådsmöte, som kommer att hållas:

Tidpunkt: den 9 maj 2023, klockan 13.00 – ca 16.00

Plats: Filmsalen på Ryaverket i Göteborg.
Gryaab, Ryaverket, Norra Fågelrovägen 3, Göteborg

Bilar kan parkeras på den stora parkeringen vid fontänen. Karl-Emil Videbris från Gryaab möter er vid grinden kl.12:45. Ni når Karl-Emil Videbris på mobil nr: 0705-797431.

Om ni har möjlighet får ni gärna anmäla ert deltagande på samrådsmötet senast 2 maj 2023. Anmälan går att göra genom att skriva eller ringa till Sara Gräntz:

- e-postadress: sara.grantz@sweco.se
- mobil nr: +46 723 94 42 96

Synpunkter kan lämnas muntligen vid samrådsmötet eller skriftligen senast den 16 maj 2023 via Sara Gräntz, sara.grantz@sweco.se

Välkomna!

Med vänliga hälsningar,
Karin van der Salm
VD, Gryaab AB

Samrådsunderlag

Samråd enligt 6 kap miljöbalken
Avloppsreningsverket Ryaverket

Detta samrådsunderlag är framtaget av Gryaab AB samt Sweco Sverige AB.

Programledare: Jan Karlsson

Datum: 2023-03-29

Innehållsförteckning

1	Administrativa uppgifter	7
2	Inledning	8
3	Befintlig och ansökt verksamhet	8
3.1	Befintlig verksamhet	8
3.2	Ansökt verksamhet	9
4	Samrådsprocessen och betydande miljöpåverkan	10
5	Lokalisering	11
5.1	Planförhållanden	13
5.1.1	Översiktsplan	13
5.1.2	Detaljplaner	14
6	Befintlig verksamhet	14
6.1	Allmänt	14
6.2	Verksamhetsbeskrivning	15
6.2.1	Tunnelsystem	15
6.2.2	Reningsprocess	15
6.2.3	Utsläppspunkten	17
6.2.4	Flödesmätning och provtagning	18
6.2.5	Energiåtervinning, värmepump och kylvatten	18
6.2.6	Slamhantering	18
6.2.7	Mottagning av organiskt avfall	19
6.2.8	Revaq och uppströmsarbete	19
6.2.9	Dagvatten från befintlig verksamhet	20
7	Ansökt verksamhet	20
7.1	Förändringar av befintligt reningsverk	21
7.1.1	Ny inloppspumpstation	21
7.1.2	Ny- och ombyggnader av övriga anläggningsdelar	21
7.1.3	Eventuella ombyggnationer med anledning av utredningsvillkor	21
7.2	Tillkommande processer på nya ytor	21
7.2.1	Aktivt slam (AS)	22
7.2.2	Membranbioreaktor (MBR)	22
7.2.3	Aerobt granulärt slam (AGS)	23
7.3	Anläggningsarbeten	24
8	Alternativ	24
8.1	Alternativ lokalisering	24
8.2	Alternativ utformning	24
8.3	Alternativ utsläppspunkt	24
8.4	Nollalternativ	25
9	Omgivningsförhållanden	25
9.1	Riksintressen och skyddade områden	25
9.1.1	Riksintresse friluftsliv	25
9.1.2	Riksintresse högexploaterad kust	26

9.1.3	Riksintresse kommunikation – hamn	26
9.1.4	Riksintresse kulturmiljö.....	27
9.1.5	Natura 2000 områden	28
9.1.6	Naturresevat.....	29
9.1.7	Övriga naturresevat i Göteborgs skärgård.....	30
9.2	Övrig natur- och kulturmiljö	31
9.2.1	Bad	31
9.2.2	Kulturmiljö.....	32
9.2.3	Fornlämningar	32
9.2.4	Strandskydd.....	33
9.3	Miljö kvalitetsnormer vatten	33
9.3.1	Ytvatten	33
9.3.2	Grundvatten.....	33
9.4	Miljö kvalitetsnormer luft.....	34
10	Miljö effekter vid drift av verksamheten	34
10.1	Utsläpp till vatten	34
10.1.1	Utsläpp av näringsämnen och metaller	34
10.1.2	Intrimning av nya anläggningsdelar	36
10.1.3	Tillskottsvatten.....	36
10.1.4	Dagvatten	37
10.2	Utsläpp till luft	37
10.2.1	Lukt.....	37
10.2.2	Växthusgaser	37
10.3	Buller	37
10.4	Transporter	38
10.5	Kemiska produkter och råvaror	38
10.5.1	Kemiska produkter	38
10.5.2	Energi	39
10.5.3	Vattenförsörjning	40
10.6	Avfall och biprodukter.....	40
10.6.1	Avfall.....	40
10.6.2	Biprodukter	40
10.7	Bortledning av grundvatten och omhändertagande av dränvatten	41
10.8	Påverkan på riksintressen och skyddade områden	41
10.9	Påverkan på naturmiljö, kulturmiljö och landskapsbild.....	41
10.10	Kumulativa effekter.....	42
11	Miljö effekter under anläggningskedet.....	42
11.1	Utsläpp till vatten	42
11.2	Bortledning av grundvatten	42
11.3	Markarbeten och hantering av massor.....	43
11.4	Buller och vibrationer.....	43
11.5	Transporter	43
11.6	Rivningsarbeten.....	43
12	Säkerhet och risker.....	43

13	Verksamhetens känslighet för klimatförändringar	44
14	Planerade utredningar	44
15	Innehåll i kommande MKB	45
16	Referenser	46

Bilageförteckning

Bilaga 1 Myndigheter och intresseorganisationer som inbjuds till samråd

Bilaga 2 Kartor över samrådskretsen av särskilt berörda av den miljöfarliga verksamheten vid Ryaverket, Bräcke och Hjällbo

Bilaga 3 Samrådskrets gällande särskilt berörda av vattenverksamhet. Utbredning av område som kan påverkas av grundvattenbortledning enligt nuvarande bedömning.

Bilaga 4 Villkor 22 i sin helhet

Bilaga 5 Processschema befintlig verksamhet

Bilaga 6 Situationsplan, befintlig verksamhet

Bilaga 7 Berörda vattenförekomster

Bilaga 8 Gryaabs kemikaliehantering - sevesolagstiftning

1 Administrativa uppgifter

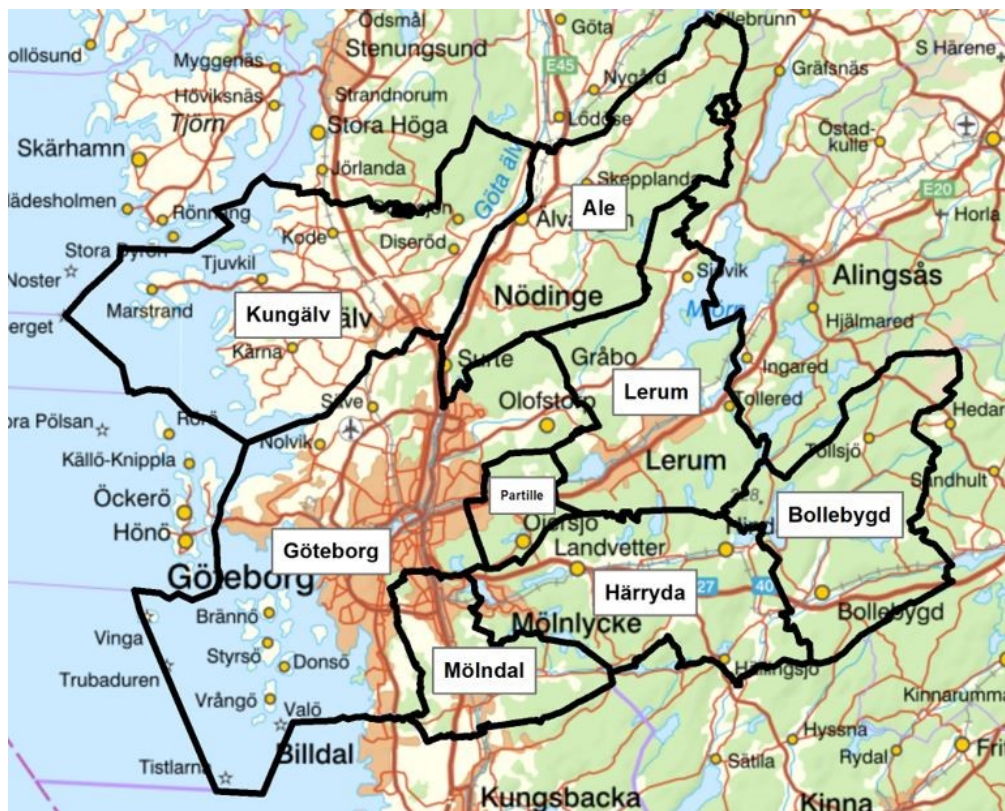
Sökande:	Gryaab AB
Organisationsnummer:	556137-2177
Anläggningsnamn:	Avloppsreningsverket Ryaverket
Anläggningsnummer:	1480-1131
Kontaktperson:	Sara Grantz
Postadress:	Norra Fågelrovägen 3, 418 34 Göteborg
Telefonnummer:	0723 – 94 42 96
E-post:	sara.grantz@sweco.se
Kommun:	Göteborg
Fastighetsbeteckning:	Rödjan 727:38, del av Sannegården 734:9, Färjestaden 20:6 samt del av Rödjan 727:4
Verksamhetskod enligt miljöprövningsförordningen (2013:251):	90.10 (B) samt 90.161 (B) alternativt 90.406 i
Övrig verksamhet	Vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken samt eventuell verksamhet som omfattas av Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

2 Inledning

Detta samrådsunderlag upprättas inför ansökan om ett nytt miljötillstånd för Gryaab AB:s (Gryaab) avloppsreningsverk, Ryaverket, i Göteborgs kommun. Ansökan avser att omfatta fortsatt drift av Ryaverket, inklusive ombyggnationer, utökad kapacitet samt bortledning av grundvatten i samband med byggnation och drift av nya anläggningsdelar. Tillstånd kommer således att sökas enligt både 9 och 11 kap miljöbalken.

Avloppsreningsverket Ryaverket ägs av Gryaab AB som är ett kommunalt aktiebolag. I Ryaverket behandlas avloppsvatten från tätbebyggelsen i ägarkommunerna Ale, Bollebygd, Göteborg, Härryda, Kungälv, Lerum, Mölndal och Partille, se Figur 1.

Ryaverket omfattas idag av ett tillstånd enligt miljöbalken som är tidsbegränsat och gäller till och med utgången av år 2036. Med den förväntade befolkningstillväxten i ägarkommunerna och möjligheten att ansluta fler kommuner till Ryaverket, ser Gryaab ett behov av att ansöka om ett nytt tillstånd för en utökad kapacitet. Gryaab avser att dimensionera utökningen för det förväntade behovet år 2055. Den utbyggda delen av verksamheten som planeras att anläggas på fastigheter intill befintliga Ryaverket, bedöms kunna tas i drift omkring år 2036.

Figur 1 Gryaab's ägarkommuner

3 Befintlig och ansökt verksamhet

3.1 Befintlig verksamhet

Gryaab's verksamhet kan delas in i två huvuduppgifter:

- att via ett eget tunnelsystem leda avloppsvatten från tätortsbefolkningen till Ryaverket.
- att behandla avloppsvattnet med avseende på nedbrytbart organiskt material, fosfor och kväve. Gryaab avskiljer också sedimenterbart material som tas ut till slambehandling. Behandlat avloppsvatten leds via en tunnel ut till Göta älvs mynning vid Rya Nabbe där det släpps ut.

För verksamheten gällande miljötillstånd meddelades av Miljöprövningsdelegationen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län 2020-01-19:

"tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken till Ryaverkets avloppsreningsverk på fastigheterna Rödjan 727:38 och Sannegården 734:9 i Göteborgs kommun med tillhörande anläggningar såsom ledningar och tunnlar m.m. samt med utsläppspunkt vid Rya Nabbe i Göteborgs kommun.

Tillståndet gäller för:

- *behandling av avloppsvatten med ett innehåll av föroreningar om högst 1 850 000 personekvivalenter, som 90-percentil av den under året uppmätta maximala genomsnittliga veckobelastningen, där 1 personekvivalent motsvarar 70 g BOD₅/d.*
- *biologisk behandling av maximalt 25 000 ton externt organiskt icke-farligt avfall per år.*

Tillståndet gäller t.o.m. den 31 december 2036"

Gryaab tog tillståndet i anspråk 2021-01-01.

Utöver detta finns tillstånd enligt vattenlagen att i tunnlar leda avloppsvatten till Ryaverket och släppa ut behandlat avloppsvatten vid Rya Nabbe i Göta älv.

Befintlig verksamhet är belägen på fastigheterna Rödjan 727:38 samt Sannegården 734:9 och benämns Rya 1.

3.2 Ansökt verksamhet

Ansökt verksamhet avser att omfatta nuvarande verksamhet på Ryaverket, inklusive ombyggnationer, samt utökad verksamhet som bland annat innebär uppförande och idrifttagande av nya anläggningsdelar på fastigheten Rödjan 727:4 benämnd Rya 2a, fastigheten Sannegården 734:9 benämnd Rya 2b och fastigheten Färjestaden 20:6 benämnd Rya 2c.

Den verksamhet som Gryaab avser att ansöka om tillstånd för tar höjd för det förväntade behovet år 2055 som därmed utgör prognosår. Ägarkommunerna räknar då med att befolkningsmängden har ökat och att reningsverket ska dimensioneras utifrån detta med avseende på inkommande belastning till reningsverket och storleken på tätbebyggelsen som reningsverket betjänar. Inkommande maximal genomsnittlig veckobelastning bedöms uppgå till ca 2,9 miljoner personekvivalenter för det dimensionerande året. Den maximala genomsnittliga veckobelastningen för tätbebyggelsen bedöms uppgå till ca 2,1 miljoner personekvivalenter. Justering av dessa uppgifter kan komma att ske inför upprättande och inlämning av ansökan.

Ansökt verksamhet avser också att omfatta vattenverksamhet då det för anläggande av nya anläggningsdelar krävs arbeten i djupa schakt. För att dessa arbeten ska kunna utföras i torrhet krävs bortledning av det grundvatten som läcker in i schakten. Grundvattenbortledning kommer även att krävas i driftsskedet av dessa anläggningar då de ska vara dränerade.

Vidare kommer ansökan att omfatta möjligheten att tillåta anslutning av kommuner som idag inte ingår som ägare i Gryaab.

Ansökan omfattar också mottagning och behandling av externt organiskt icke farligt avfall. Gryaab överväger att ansöka om tillstånd till behandling av externt organiskt icke farligt avfall i en mängd som innebär att anläggningen omfattas av industriutsläppsförordningen (2013:250). Om mottagning och behandling av externt organiskt avfall är av den omfattning att den omfattas av industriutsläppsförordningen kommer denna del av verksamheten att klassas som en så kallad IED-anläggning. Denna del av verksamheten kommer då att omfattas av de krav som ställs genom tillämpliga fastställda BAT-slutsatser (Best Available Techniques). I det fall del av anläggningen omfattas av IED kommer en sammanställning av hur BAT-slutsatserna uppfylls att redovisas i tillståndsansökan. I det fall en statusrapport krävs kommer den att lämnas in tillsammans med ansökan.

Lagring av brandfarlig vara kan komma att uppgå till sådana volymer att verksamheten omfattas av lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Seveso). Detta kommer att utredas närmare inför att ansökan lämnas in.

Den framtida verksamheten ska sträva efter att så långt möjligt och rimligt verka för en ökad cirkularitet och en minskad klimatpåverkan genom återanvändning, återvinning samt minimering av resursanvändning, elförbrukning med mera. Gryaab utreder för närvarande möjlighet att leverera renat vatten som produkt och att använda renat avloppsvatten som energibärare. Allt vatten som inte kan återanvändas i det cirkulära samhället släpps ut i Gryaabs utsläppspunkt.

4 Samrådsprocessen och betydande miljöpåverkan

Verksamheten ska antas medföra betydande miljöpåverkan enligt 6 § miljöbedömningsförordningen (2017:966). Av denna anledning genomförs inget undersökningssamråd enligt 6 kap 24 § miljöbalken. Detta dokument utgör således ett samrådsunderlag för ett avgränsningssamråd i enlighet med 6 kap 29 – 32 §§ miljöbalken.

Samrådsprocessen inleds i detta fall med att länsstyrelsen, kommuner och myndigheter inbjuds till ett möte. Vilka parter som inbjuds till ett första samrådsmöte framgår av Bilaga 1.

De enskilda som antas vara särskilt berörda av den miljöfarliga verksamheten har bedömts vara de som bor eller har verksamhet inom minst 1 000 meter från verksamhetsgränsen (både nuvarande och tillkommande), vilket är ett vedertaget avstånd för ett större avloppsreningsverk. Vidare har samrådskretsen justerats mot bakgrund av eventuell påverkan av lukt och buller från avloppsreningsverket. Som grund finns preliminära bullerberäkningar och spridningsberäkningar avseende lukt. Utöver detta bedöms det finnas enskilda särskilt berörda vid platser där lukt kan förekomma från tunnelventilation. Dessa platser finns i Bräcke och i Hjällbo och även här har preliminära spridningsberäkningar avseende lukt tagits fram. Kartor över enskilda som kan antas bli särskilt berörda av den miljöfarliga verksamheten finns i Bilaga 2. I den vidare samrådsprocessen kommer även intresseorganisationer att bjudas in, vilka också framgår av Bilaga 1.

Ansökan omfattar också vattenverksamhet i form av bortledning av grundvatten. Det område som kan påverkas av grundvattenbortledningen utreds för närvarande. Den i nuläget bedömda utbredningen av grundvattensänkningen redovisas i Bilaga 3. Inom detta område kan verksamheter och fastigheter eventuellt bli berörda varför dessa bedöms ingå i kretsen som enskilda som kan antas bli särskilt berörda.

Enskilda som kan antas bli särskilt berörda och allmänheten (inklusive intresseorganisationer) kommer att bjudas in till ett samrådsmöte senare under våren.

Inom ramen för gällande tillstånd ska vissa utredningar genomföras. Enligt villkor 22 ska Gryaab utreda och ta fram en handlingsplan för hur anläggningen ska anpassas för att i framtiden klara skärpta utsläppsvillkor och uppfylla kravet på bästa möjliga teknik samt medverka till att miljö kvalitetsnormerna för ytvatten kan uppnås. Utredningarna och handlingsplanen ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och övriga berörda parter. Kravet på utredningar motsvarar i stora delar det underlag som Gryaab behöver ta fram för en ansökan om nytt miljötillstånd för verksamheten vid Ryaverket för fortsatt drift för tiden efter år 2036.

Samråd enligt villkor 22 avses ske samtidigt som detta avgränsningssamråd genomförs. Villkor 22 redovisas i sin helhet i Bilaga 4.

5 Lokalisering

Avloppsreningsverket Ryaverket ligger sedan 1972 på Hisingen i Göteborg. Anläggningen ligger i nära anslutning till Älvsborgsbron och Göteborgs hamnområden, se Figur 2. Anläggningen omges av industriverksamheter. I direkt anslutning till Ryaverket finns Göteborg Energis värmepumpsanläggning, Rya värmepump. Den är sammankopplad med Ryaverket och drivs av värmeenergin från en delström av det utgående avloppsvattnet från Ryaverket. Norr om anläggningen finns St1 raffinaderi och direkt söder om Ryaverket finns Göteborg Energis anläggning GoBiGas, Rya värmepanna samt Rya kraftvärmeverk. I sydost finns ST1 oljelagring med cisterner som ligger ner mot älven.

Väster om Ryaverket är naturreservatet Rya skog beläget. Skogen ligger som en barriär mot de verksamhetsutövare som finns inom Energihamnen som tillhör Göteborgs Hamn.

Figur 2 Närliggande verksamheter och bostadsområden.

För att kunna genomföra de processutökningar som krävs i och med förväntad befolkningsökning behöver Ryaverket en större yta. Utökning planeras kunna ske på fastigheter i närområdet, se Figur 3. Det gäller fastigheten Färjestaden 20:6, del av fastigheten Sannegården 734:9 och del av fastigheten Rödjan 727:4.

Figur 3 Befintlig avloppsreningsverk är beläget på Rya 1. För processutökningar och utökad kapacitet behövs också de områden som kallas Rya 2a, Rya 2b och Rya 2c.

Närmaste bostadsområde är Pölsebo småhusområde (i Bräcke) åt nordost på ett avstånd av 300 meter. Mellan verksamheten och bostadsområdet finns en större väg E6/E20 samt Ivarsbergsmotet. Österut ligger Västra Eriksberg drygt 300 meter ifrån verksamheten. I området ligger också en skola och en förskola. Mellan verksamheten och bostadsområdena finns Älvsborgsbron/väg E6/E20 och grönområden. Det finns också enstaka hus i Färjenäs, det närmaste cirka 180 meter från verksamheten. Söderut finns bostäder på cirka 1 000 meters avstånd och västerut ligger verksamheter och Göteborgs hamn. Med de nya ytorna kommer verksamheten närmare de närmaste bostäderna i Färjenäs jämfört med lokaliseringen av nuvarande verksamhet. Det är verksamhetens utökning på Färjestaden 20:6 som gör att avståndet till bostäder krymper.

5.1 Planförhållanden

5.1.1 Översiktsplan

Göteborgs stads översiktsplan antogs i maj 2022 och markanvändningen där Ryaverket ligger är planerad för verksamheter. Ryaverket är markerat som samhällsviktig funktion och särskild hänsyn ska tas till verksamheten. I översiktsplanen skriver Göteborgs stad "Långsiktig utbyggnadsmöjlighet finns direkt öster om befintlig anläggning inom verksamhetsområde" (Göteborgs stad, 2022).

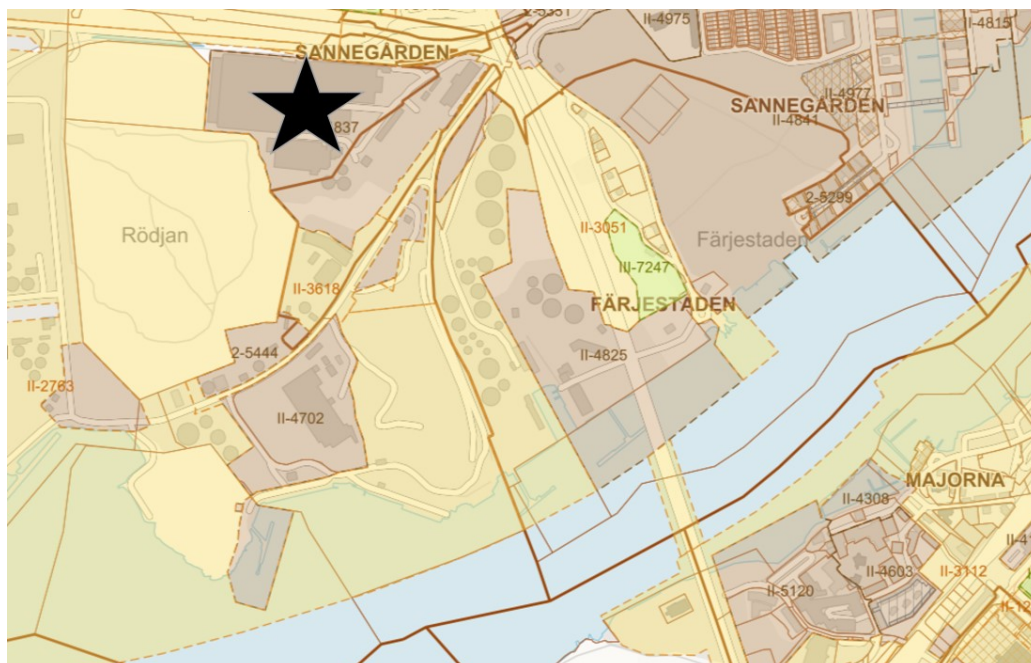
De tillkommande ytorna ligger inom område som utpekats för hamn- och logistikverksamhet i översiktsplanen.

5.1.2 Detaljplaner

Ryaverket är beläget på fastigheterna Rödjan 727:38 samt Sannegården 734:9, se Figur 4. Gryaab äger också fastigheten Färjestaden 20:6, men på denna fastighet bedrivs ingen avloppsvattenrening i dagsläget.

Ett flertal detaljplaner finns för området. Befintlig verksamhet omfattas av detaljplan 1480K-II-4837, Rödjan, Reningsverk vid Karl IX:s väg. De planer som berörs av den planerade verksamheten är

- detaljplan 1480K-11-4702, Kraftvärmeverk i Ryahamnen inom stadsdelarna Färjestaden och Rödjan i Göteborg från år 2003
- stadsplan 1480K-2-2763, Stadsplan för Färjestaden och Rödjan från år 1952
- stadsplan 1480K-11-3051, delar av stadsdelarna Biskopsgården, Bräcke, Färjestaden, Kyrkbyn, m.m. från år 1962.

Figur 4 Gryaab bedriver verksamhet inom fastigheterna Rödjan 727:38 och Sannegården 734:9. Rya 1 är markerad med en svart stjärna.

För den detaljplan som omfattar nuvarande verksamhet på Ryaverket, 1480K-II-4837, Rödjan, Reningsverk vid Karl IX:s väg kommer en begäran om ändring av detaljplan att ges in i syfte att utöka den tillåtna bygghöjden. En ny detaljplan ska upprättas för de tillkommande ytorna. I miljökonsekvensbeskrivningen till detaljplanen kommer utredningar om påverkan på riksintresse kommunikation för hamn att tas fram. Påverkan på riksintresse kommunikation hamn kommer även att redovisas i miljökonsekvensbeskrivning (MKB) till tillståndsansökan.

6 Befintlig verksamhet

6.1 Allmänt

Ryaverket är Gryaabs anläggning för rening av avloppsvatten från tätbebyggelse i Göteborgsregionen. Avloppsvatten kommer från bolagets ägarkommuner, undantaget Bollebygd som ännu inte är påkopplat.

Under år 2022 avsåg behandlingen motsvarande 967 000 personekvivalenter baserat på 70 g BOD₇ per ansluten person och dygn. Antalet anslutna personer var 812 960. Under 2022 behandlades också 20 500 ton externt organiskt avfall på Ryaverket.

6.2 Verksamhetsbeskrivning

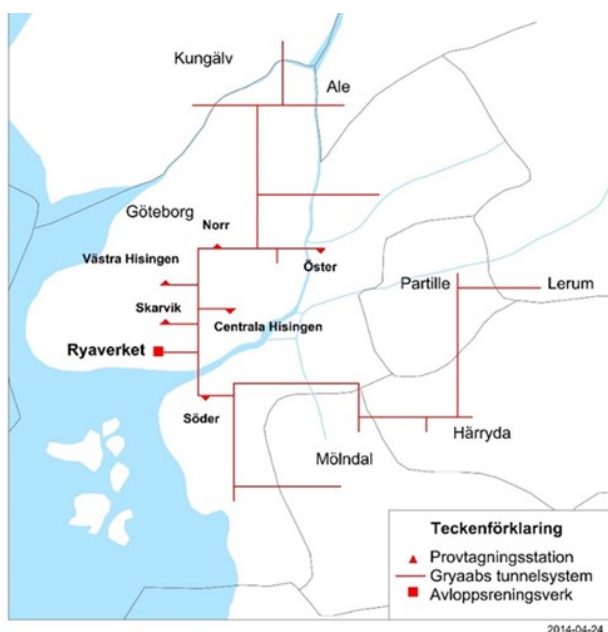
På Ryaverket sker idag rening av avloppsvatten genom mekanisk, biologisk och kemisk rening. Ett processchema finns i Bilaga 5 som beskriver reningsanläggningen schematiskt.

Det renade avloppsvattnet leds ut vid Rya Nabbe, cirka 850 meter väster om Älvsborgsbron. Utloppsledningarna ligger på botten av Göta älv och mynnar på älvens norra sida.

6.2.1 Tunnelsystem

Gryaab har ca 12 km ledningar och ca 118 km bergtunnlar som samlar upp avloppsvatten från de anslutna kommunernas ledningsnät. Respektive ägarkommun ansvarar för avloppsledningarna fram till tunnelanslutningen. I tunnelsystemet rinner avloppsvattnet med självfall, lutningen är en mm per m.

Tunnelsystemet är till största delen insprängt i berg och består av två huvudgrenar: en nordlig och en sydlig gren, se Figur 5. Den gren som kommer norrifrån betjänar Hisingen och de delar av Göteborg som ligger öster om Göta älv samt Kungälv och Ale. Den södra grenen betjänar Lerum, Partille, Härryda, Mölndal och de delar av Göteborg som ligger söder om Göta älv. De båda delarna mynnar i en gemensam tunnel strax innan anslutningen till Ryaverket. Inkommande tunnel är belägen 20 meter under marknivån vid Ryaverkets centralbyggnad.

Figur 5 Schematisk bild över tunnelsystemet

6.2.2 Reningsprocess

Nedan beskrivs de olika reningsstegen

Mekanisk rening

Den mekaniska reningen omfattar följande anläggningsdelar:

- Grogaller och renstvätt

- Inloppspumpar
- Sandfång
- Fingaller och renstvätt
- Försedimentering

Avloppsvattnet leds till reningsverket via ett tunnelsystem. Det passerar först grovgaller som tar bort det fasta och grövre materialet. De är utrustade med automatisk rensningsanordning inklusive tvättning och pressning av rens. Renset omhändertas vid Renovas förbränningsanläggning vid Sävenäs.

Från grovgallerrummet pumpas allt avloppsvatten upp till marknivån och leds i en kanal till ett luftat sandfång. Därefter passerar avloppsvattnet fingaller. Finrenset tvättas, pressas och lagras i containrar och går sedan till förbränning vid Renovas anläggning vid Sävenäs. Tvättvattnet passerar fettavskiljning innan det går till försedimentering. Avskilt fett tillförs rötkamrarna. Efter fingaller leds avloppsvattnet till sedimenteringsbassängerna. I försedimenteringsbassängerna avskiljs fasta partiklar från vattnet som primärslam. Det avskilda slammet pumpas till slambehandlingen.

Vid inkommande avloppsflöden större än cirka 8 m³/s kan ett delflöde av avloppsvattnet ledas förbi ordinarie biologisk och kemisk behandling. Upp till sex försedimenteringsbassänger kan delas av och användas för kemisk rening, så kallad direktfällning. Med direktfällning menas att kemisk fällning av avloppsvattnet sker som enda steg efter den mekaniska reningen.

Vid inkommande flöden överstigande cirka 12 m³/s kan det totala förbileda flödet även bestå av enbart mekaniskt renat avloppsvatten, det vill säga vatten som enbart genomgått rening i grovgaller, fingaller och försedimentering utan kemisk fällning.

Biologisk och kemisk rening

Den biologiska och kemiska reningen omfattar följande anläggningsdelar:

- Aktivslambassänger med fördenitrifikation, kemisk fällning och biologisk rening
- Eftersedimentering (mekanisk rening som underlättar biologisk rening)
- Biobäddar med nitrifikation
- MBBR (Moving Bed Biofilm Reactor) med efterdenitrifikation (ED)
- Skivfilter (mekanisk rening som underlättar biologisk rening)

Den biologiska reningen består av olika delprocesser med syresättning (aerob) respektive omrörning utan syresättning (anoxisk och deox). Syresättning (luftning) är nödvändig för att erhålla nitrifikation (ammoniumkväve omvandlas till nitrat) och för att reducera organiskt material (BOD₇). I den anoxiska processen omvandlas nitrat till kvävgas.

Den kemiska fällningen sker simultant med de biologiska processerna i aktivslamanläggningen. Fällningskemikalien järnsulfat tillsätts i inloppet till aktivslamanläggningen.

Aktivslamanläggning med simultan kemisk fällning

De första 40-60 procent av aktivslamanläggningens bassängvolym är en oluftad zon där fördenitrifikation sker och den andra delen av aktivslambassängerna luftas för att åstadkomma biologisk nedbrytning av organiskt material. Vid denitrifikationen i aktivslamanläggningen nyttjas det inkommande avloppsvattnets organiska innehåll. För att möjliggöra detta krävs en recirkulation av nitrat från biobädden.

I den luftade delen bryter bakterier och andra mikroorganismer ned lättnedbrytbart organiskt material i avloppsvattnet. Bakterierna finns i det aktiva slammet som recirkuleras från eftersedimenteringen.

Sedimentering och skivfilter

Efter att vattnet passerat aktivslambassängerna leds det vidare till eftersedimenteringsbassängerna, där det aktiva slammet sedimenterar och avskiljs från avloppsvattnet. Huvuddelen av det aktiva slammet pumpas tillbaka till aktivslambassängerna.

En del tas dock ut som så kallat överskottsslam. Slammet pumpas till slamfickan vid inloppet av försedimenteringsbassängerna och blandas med primärslammet. Efter eftersedimenteringsbassängerna recirkuleras en del av avloppsvattnet till biobäddarna för nitrifikation och en del leds direkt till skivfilteranläggningen.

Avloppsvattnet från eftersedimentering och efterdenitrifikation leds till skivfilteranläggningen för slutlig avskiljning av partiklar. Vid hög massbelastning kan en del av vattnet ledas förbi skivfiltren.

Vid höga flöden är det nödvändigt att minska recirkulationen till aktivslambassängerna för att inte överbelasta sedimenteringsbassängerna och möjliggöra att en så stor andel som möjligt av inkommande avloppsvatten genomgår fullständig behandling i de biologiska och kemiska reningsstegen.

Biobäddar (BB)

Biobäddarna är fyllda med specialtillverkat korrugerat plastmaterial som ger hög kontaktyta på vilken bakterier kan växa. I biobäddarna oxideras ammonium till nitrat och en nitrifikation sker.

EN (MBBR med efternitrifikation)

Processen i EN bygger precis som i BB på biofilmsprincipen, men här växer en aktiv biofilm på små, specialdesignade plastbärare som hålls svävande i en reaktor. Bärarna är avsedda att ge en stor, skyddad yta för biofilmen och optimala förhållanden för bakteriekulturen. Bakterierna omvandlar ammonium till nitrat (nitrifikation) med hjälp av luft som blåses in i botten av tankarna. Biofilmen växer och skavs av mellan bärarna när den blivit tillräckligt tjock. Dessa flagor av biofilm avskiljs i skivfiltren.

En av linjerna i EN används som rejektvattenbehandling. Rejektvattnet som kommer från slamavvattningen är varmt och har hög koncentration av kväve. Detta möjliggör en rening av kväve avsevärt mer resurseffektiv än huvudströmprocessen genom nitritbildning och anammox.

ED (MBBR med efterdenitrifikation)

Processen i ED bygger på biofilmsprincipen precis som i EN men här omvandlar istället bakterierna nitrat till kvävgas (denitrifikation).

För att uppnå denitrifikation tillsätts extern kolkälla i ED. För optimal tillväxt av biofilmen tillsätts även fosforsyra som näring vid behov.

Kemisk rening med järnsulfat

Järnsulfat används för kemisk fällning av fosfor i det biologiska reningssteget, det löses upp i vatten och doseras till det försedimenterade vattnet. Den utfällda fosfor binder till aktivslamflockarna. Bra flockbildning är viktig för reningsprocessen och genom tillsats av små mängder av en polymer kan denna process tidvis förbättras.

6.2.3 Utsläppspunkten

Avloppsvattnet som genomgått hela den biologisk kemiska processen samt det vatten som förbileds denna process sammanförs innan provtagningen på utgående vatten. Vattnet leds via en ca 800 meter lång bergtunnel till ett svallschakt vid Rya Nabbe. Därifrån leds vattnet i två ca 200 meter långa utloppsledningarna. Utloppsledningarna ligger på botten av Göta älv och mynnar ut på älvens norra sida. Djupet vid utsläppspunkten är cirka fyra meter. Koordinaterna för

utsläppspunkten är N 6398389, E 314438 (SWEREF 99). Utsläppspunkten ligger cirka 850 meter väster om Älvsborgsbron, se Figur 6.

Figur 6 Ungefärligt läge för utsläppspunkten, markerad med orange punkt.

6.2.4 Flödesmätning och provtagning

Inkommande flöde mäts på varje inloppspumps tryckledning. Avloppsvattenflöde som förbehandlas biologisk och kemisk behandling mäts separat. Flödesproportionella provtagare finns för provtagning på inkommande avloppsvatten och utgående behandlat vatten. I utgående vatten analyseras samtliga delströmmar.

6.2.5 Energiåtervinning, värmepump och kylvatten

En delström av det behandlade vattnet pumpas till Göteborg Energis värmepumpanläggning Rya Värmepump. Där utvinns värme ur avloppsvattnet för tillförsel till fjärrvärmenätet varefter vattnet leds tillbaka till Ryaverket och ner i utloppstunneln.

6.2.6 Slamhantering

Slam avskiljs som primärslam i försedimenteringsbassängerna, vid direktfällning i försedimenteringsbassängerna och som överskottsslam från eftersedimenteringen. Externt organiskt avfall tex fett från restauranger och industrier transporteras med tankbil till Gryaab. Från mottagningsstationen pumpas avfallet direkt in i röt-kammaren. Slambehandling sker sedan i tre steg innan slammet kommer till användning som jordförbättringsmedel i jordbruk eller komposteras för jordtillverkning via:

- Förtjockning
- Rötning i biogasanläggning
- Avvattnings

Förtjockning

Första steget i slambehandlingen är en förtjockning av slammet. Förtjockning av primärslam och överskottsslam sker efter dosering av polymer. En tillhörande anläggning för polymerberedning finns också. Från förtjockningssilon pumpas tre pumpar det förtjockade slammet till röt-kammarna.

Rötning i biogasanläggning

Biogasanläggningen består av två stora rötktammare med konstant slamnivå, en mindre rötktammare där slamnivån kan variera samt utrustning för energiåtervinning/uppvärmning och gashantering. Det förtjockade slammets värms upp till 35°C (mesofil) innan det pumpas in i rötktammarna. I rötktammaranläggningen omvandlas cirka hälften av slammets organiska innehåll till biogas. Det är en bakteriell process som sker i syrefri miljö under ca 20 dygn. Den bildade biogasen består till 60-65 % av metangas och 35-40 % är koldioxid.

Biogasen från rötktammarna går via gasledning till en gasklocka för tryckhållning. Från Ryaverket leds gasen till Göteborg Energis anläggning i Arendal där den uppgraderas till fordonsgas som sedan levereras ut på gasnätet. Vid kapacitets- eller driftproblem vid Ryaverket eller på Göteborg Energis anläggning facklas biogasen. Det innebär att den biogas som inte kan utnyttjas bränns i två gasfacklor, som är placerade på berget bakom rötktammaranläggningen. Vid bortfall av energi eller andra störningar kan gasen släppas ut via säkerhetsventiler på toppen av rötktammarna.

Slamavvattning och slamhantering

Efter rötningen tillsätts polymer och därefter sker avvattning med skruvpressar. Efter slamavvattning förs slammets via ett transportband till slamplattan. Plattan är uppdelad i tre sektioner för att separera enskilda så kallade Revaq-partier (se kapitel 6.2.8 nedan). I varje fack samlas slam från en veckas produktion innan det hämtas av entreprenörer.

Enligt reglerna i Revaq ska slam produceras i partier som hålls åtskilda. Under produktionen tas prover som sedan analyseras för kontroll av att Revaqs kvalitetskrav uppfylls. Är partiet godkänt sker hygienisering genom långtidslagring i sex månader.

Allt slam omhändertas av upphandlad entreprenör. Entreprenören ska i första hand distribuera Revaq-certifierat slam till jordbruksanvändning. Övrigt slam som inte är Revaq-certifierat används för tillverkning av olika jordprodukter. Detta slam behandlas alltid genom kompostering och långtidslagring innan tillverkning av jord genom att olika strukturmaterial blandas in.

6.2.7 Mottagning av organiskt avfall

På Ryaverket tas externt organiskt material emot, för samrötning med avloppsslammet. Det organiska avfallet består av fett från fettavskiljare installerade hos storkök, restauranger, personalmatsalar etc. Även organiskt material som uppkommer på grund av produktion, spill och produktionsstörningar från livsmedelsindustri, restauranger och storkök tas emot, förutsatt att det inte klassas som animaliska biprodukter, ABP.

Gryaab har tillstånd för mottagning och behandling av 25 000 ton externt organiskt icke-farligt avfall per år. Avfallet ska vara pumpbart och får inte påverka slamkvaliteten negativt. Avfall levereras i slamsugbilar. Varje leverans registreras elektroniskt och pumpas till två parallella linjer, varifrån det kan matas vidare till rötktammarna.

6.2.8 Revaq och uppströmsarbete

Gryaab är sedan år 2009 certifierad enligt Revaq, certifieringssystemet för "Renare vatten – bättre kretslopp". Revaq syftar till återföring av slam till jordbruket. Detta ska genomföras bl.a. genom krav på avloppsvattnets och slammets kvalitet men även krav på hur slammets produceras.

Inom Revaq är uppströmsarbete viktigt för att nå målen. Uppströmsarbetet innebär arbete vid "källan", att se till att minimera den negativa påverkan på avloppsslammet från anslutna verksamheter och hushåll.

Inom Revaq finns både långsiktiga och kortsiktiga mål beträffande innehållet av oönskade organiska ämnen och metaller i inkommande avloppsvatten. Uppströmsarbetet utgör också en viktig del av Gryaabs kvalitetssystem. Som grund för arbetet ligger en av Gryaabs styrelses antagna policy för avledning av avloppsvatten till Ryaverket som anger att avloppsvattenkvaliteten inte bör avvika från sammansättningen på hushållspillvatten. Uppströmsenhetens löpande verksamhet kan grovt delas in i förebyggande åtgärder, uppföljning, spårning och projekt.

6.2.9 Dagvatten från befintlig verksamhet

Dagvatten är nederbördsvatten, dvs. regn- eller smältvatten, som inte tränger ned i marken utan avrinner på markytan. Inom Ryaverket avrinner dagvatten från tak och hårdgjorda ytor. Dagvattensystemet har avrinning i fem punkter. Från de norra och västra delarna sker avrinningen av dagvattnet till Rya skog, från den östra delen av anläggningen sker avrinningen till en dagvattenledning i Fågelrovägen och från de centrala och södra delarna sker avrinningen till utloppstunneln för renat avloppsvatten med utsläppspunkt i Göta älvs mynning.

Av Figur 7 framgår var de fem nedan angivna punkterna är belägna.

1. Nordväst om anläggningen i Rya skog
2. Väster om anläggningen i Rya skog
3. Centralt på anläggningen i utloppstunneln med utgående renat avloppsvatten
4. Öster om anläggningen till en dagvattenledning på Fågelrovägen
5. Södra delen av anläggningen till utloppstunneln med utgående renat avloppsvatten

Figur 7 Dagvattensystemet mynnar i fem punkter på Gryaabs anläggning

7 Ansökt verksamhet

Det befintliga reningsverket, Rya 1, kommer att finnas kvar men en del förändringar kan komma att genomföras. På tillkommande ytor ska nya anläggningsdelar uppföras och Gryaab planerar

för en etappvis utbyggnad på Rya 2. Det är ännu inte bestämt vilken typ av processlösning som ska byggas och därmed inte heller i detalj bestämt hur ytorna ska nyttjas. Planerad utbyggnad och val av processlösning kommer att redovisas närmare i den tekniska beskrivningen och de förväntade miljökonsekvenserna redovisas i MKB:n.

7.1 Förändringar av befintligt reningsverk

7.1.1 Ny inloppspumpstation

Den befintliga pumpstationen på Rya 1 behöver renoveras och moderniseras. Delar av pumpstationen kan inte renoveras utan att hela stationen stängs av och töms på vatten. För att möjliggöra detta behöver en ny pumpstation byggas och den är tänkt att placeras mellan centralbyggnaden och försedimenteringen, se Bilaga 6.

Den nya pumpstationen är tänkt att kunna arbeta tillsammans med den befintliga och vattnet leds via en ny kanal in till den befintliga inkommande kanalen uppströms sandfånget. Kapaciteten på den nya pumpstationen planeras bli ungefär lika stor som för den befintliga.

Då byggnation och idrifttagning av den nya inloppspumpstationen behöver påbörjas innan tillstånd för ansökt verksamhet bedöms kunna erhållas, avser Gryaab att hantera detta genom en separat prövning.

7.1.2 Ny- och ombyggnader av övriga anläggningsdelar

Vid befintligt avloppsreningsverk, Rya 1, avses viss infrastruktur att anläggas och byggas om för sammankoppling med Rya 2.

Stora delar av reningen som finns på Rya 1 behålls som den är idag. Det kan komma att bli aktuellt att införa ny typ av reningsteknik vilken kan kräva ombyggnation i vissa vatten- och/eller slamhanteringsprocesser.

7.1.3 Eventuella ombyggnationer med anledning av utredningsvillkor

I gällande tillstånd finns två utredningsuppdrag, U1 och U2, se avsnitt 10.1 och 10.2. Resultaten från dessa utredningar kommer att redovisas separat till prövningsmyndigheten. I det fall det är möjligt kommer de också presenteras i ansökan. Även dessa utredningar kan medföra krav på ombyggnationer av befintligt reningsverk.

7.2 Tillkommande processer på nya ytor

Det behöver etableras nya anläggningsdelar för att kunna hantera en ökad mängd avloppsvatten och för att kunna upprätthålla en god reduktion av näringsämnen. Mer avskiljning behövs för att sänka partikelutsläppen till en lägre nivå trots fortsatt höga flöden.

Gryaab har utrett flera möjliga reningsprocesstekniker för utbyggnaden och hur de kan samspela med befintliga reningsprocesser. En bred teknik-screening har genomförts där förutom Gryaabs interna experter, även externa konsulter anlåtats. De alternativ som identifierades och undersöktes vidare listas nedan:

- Aktivt slam
- Membranbioreaktorer
- Aerobt granulärt slam
- Biofilmsprocesser

Dessa fyra alternativa reningsprocesstekniker har utvärderats och jämförts genom en multikriterieanalys där ekologiska, ekonomiska och sociala dimensioner utvärderas.

Efter genomförd utvärdering kvarstår tre processtekniker som presenteras nedan.

7.2.1 Aktivt slam (AS)

Aktiv slam är den teknik som nationellt och internationellt är vanligast förekommande för rening av avloppsvatten. En möjlig utformning med aktivslam inkluderar aktivslambassänger, eftersedimentering och slutligen tertiärbehandling i form av kemisk fällning och skivfiltrering.

Vattnet leds först till zoner för fördenitrifikation där majoriteten av denitrifikationen sker med inkommande avloppsvatten som kolkälla. Fördenitrifikationen följs av luftade bassänger för BOD-avskiljning och nitrifikation. En deox-zon (Deox) inkluderas efter de aeroba bassängerna för att minimera återförsl av syre till denitrifikationen. Processen följs därefter av efterdenitrifikation (EDN) som förses med extern kolkälla. Ett slutligt Reox-steg (Reox) inkluderas innan eftersedimentering. Detta för att avskilja eventuell residual BOD från kolkällan.

Den biologiska reningen följs av eftersedimentering där partiklar avskiljs genom sedimentering och tas ut i form av slam. Eftersedimentering följs av tertiärbehandling i form av kemisk fällning och till exempel skivfilter.

7.2.2 Membranbioreaktor (MBR)

MBR processen består av tre delar: mekanisk rening, aktivslam och membranfiltrering, vilka redogörs för nedan.

Mekanisk rening – finsilning

Till skillnad från konventionella aktivslamprocesser kan skräp såsom hår och fibrer inte avskiljas från slammet via ytslamavdrag i eftersedimentering, vilket innebär att de i stället ackumuleras i processen och bygger upp långa repliknande strukturer som trasslar in sig i utrustning och kan orsaka stora skador. Därför är det nödvändigt att skydda processen med en uppströms finsilning i direkt anslutning till MBR. De flesta membranleverantörerna ställer krav på hålblåtsilar med 1–4 mm håldiameter beroende på typ av membran.

Aktivslam

Aktivslamprocessen i en MBR bygger på samma typ av biologiska processer som en konventionell aktivslamprocess. De stora skillnaderna mellan det biologiska steget i en MBR jämfört med AS är att slamhalten är mycket högre vilket leder till att mindre volym krävs. Den biologiska delen av en MBR kräver mycket högre recirkulationsflöden än AS vilket är en delorsak till att MBR är mer elintensiv än AS.

Membranfiltrering

Slammet avskiljs genom membranfiltrering istället för som i AS avskiljas med hjälp av sedimentering. Membranfiltrering utförs med ultrafilter (UF, porstorlek ca 0,03-0,20 µm). Membranet utgör en fysisk barriär som håller slammet på utsidan medan det renade avloppsvattnet sugas in genom membranets porer och avleds. Membranfiltrerat vatten kallas permeat.

Membranrengöring

Membranen måste rengöras för att inte sätta igen. Slamkakor byggs upp längs membranytan, samtidigt som kemisk och organisk utfällning/påväxt orsakar igensättning av porerna. För att förhindra slamkakor rengörs membranerna mekaniskt med luftbubblor, som får membrantrådarna att skaka av sig slammet. Luftningen sker kontinuerligt för att filtreringen ska fungera, detta är en bidragande faktor till att MBR förbrukar mer el än AS.

Kemisk utfällning rengörs med syra och organisk påväxt med natriumhypoklorit. Den kemikaliska rengöringen utförs med så kallad underhållsrengöring och återhämtningsrengöring.

Underhållsrengöring görs med mindre mängd kemikalier ungefär en gång i veckan medan den mer omfattande återhämtningsrengöring utförs 1-2 gånger per år.

Livslängd

De flesta leverantörer anger en garanterad livslängd för membranen på 10 år men det finns anläggningar vars membran varit i drift i uppemot 15 år. I princip alla membran som finns på marknaden idag är tillverkade av polyvinylidenfluorid, som klassas som en PFAS. Vid produktion och slutomhändertagande av membranen måste detta dock beaktas. Efter sin livslängd kan membranen t.ex. förbrännas tillsammans med annat avfall medan metallen i kassetterna kan återvinnas.

7.2.3 Aerobt granulärt slam (AGS)

I denna processlösning baseras den biologiska sekundärbehandlingen på Aerobt Granulärt Slam (AGS). Processen bygger på biologisk rening med samma sorts mikroorganismer som i en aktivslam-process med skillnaden att slammet växer som granuler i stället för slamflockar. Granuleringen är till stor del ett resultat av reaktoruppbyggnaden och den speciella satsvisa driften av denna.

Processens satscykel består av en simultan matning/tömningsfas, en processfas och en sedimenteringsfas. Alla processer sker i en och samma bassäng.

Det granulära slammet har mycket goda sedimenteringsegenskaper i förhållande till vanligt aktivt slam vilket betyder att AGS-processen kan drivas med betydligt högre slamkoncentration.

Fyllnings/tömningsfas

Under påfyllnadsfasen pumpas inkommande avloppsvatten från buffertbassängen in till botten av AGS-reaktorn. Ett inflödesarrangemang som täcker botten säkrar en jämn fördelning av vattnet i reaktorn. Det inkommande avloppsvattnet rinner igenom slamlagret som det sedimenterade slammet har skapat.

Processfas

Under processfasen sker alla reningsprocesser simultant i volymen. Vid granulernas yta är det goda syreförhållanden för omsättning av organiskt material och nitrifikation. Vid granulernas anoxiska kärna blir nitrat omsatt till fritt kväve genom denitrifikation.

Den biologiska fosforeringen sker också i denna fas. Slammet, som utsatts för anaeroba förhållanden i kontakt med lättnedbrytbart organiskt material i fyllnads/tömningsfasen, börjar i processfasen förbruka det upptagna organiska materialet och ta upp ett överskott av fosfor.

Sedimenteringsfas

I denna fas separeras biomassan från det renade avloppsvattnet. Denna fas är snabb på grund av granulernas höga sedimenteringshastighet. I samma fas tas överskottslam ut via slamuttaget som är placerat under utloppsrennorna. Detta säkrar att producerade slamflockar med dåliga sedimenteringsegenskaper selekteras ut som överskottslam efter att granulerna har sedimenterat.

En avancerad onlinestyrning styr fastiderna och luftningen för att säkra att dessa optimeras i förhållande till tiden, rådande belastningen och att utsläppskraven kan hållas.

Efter AGS-reaktorerna behöver vattnet efterbehandlas. Detta skulle kunna ske med skivfilter ungefär motsvarande de som idag finns på Ryaverket, alternativt med någon annan typ av avskiljningsmetod.

Eftersom hela processen sker i samma volym krävs inte lika mycket recirkulationspumpar och annan utrustning för att flytta vattnet fram och tillbaka i reningsverket, detta leder till att AGS har

lägre elförbrukning än övriga processer. Den biologiska fosforeringen gör att behovet av fällningskemikalier minskar.

7.3 Anläggningsarbeten

De nya anläggningsdelarna avses som nämnts ovan anläggas på fastigheter intill befintliga Ryaverket. Vid etablering av de nya anläggningsdelarna kommer nya ytor tas i anspråk och uppförandet av de nya anläggningarna kommer att medföra stora schakt, ledningsdragning med mera. Hur byggnationen kommer genomföras i detalj och vilken påverkan som kan uppkomma kommer att presenteras i teknisk beskrivning och MKB. Arbetena kommer dock oavsett processlösning att medföra anläggningsarbeten bestående av bland annat schaktning, sprängning, grundläggning och konstruktion.

De planerade byggperioderna för befintligt avloppsreningsverk, Rya 1 vad avser infrastruktur för sammankoppling med Rya 2, och för byggnation av nya anläggningsdelar, Rya 2, framgår nedan. Den nya pumpstationen avses att anläggas under perioden 2025-2031, men den prövas som beskrivet ovan i separat ordning. Arbetena blir dock relevanta att beakta på grund av kumulativa effekter som buller, transporter och liknande.

- Byggperiod avseende del av Rya 1 och Rya 2 inklusive schakt 5, åren 2026-2036.
- Sprängning för del av Rya 1 och Rya 2, åren 2026-2030.
- Samtidig sprängning, dels för inloppspumpstationen och dels för övrig del av Rya 1 + Rya 2 åren 2026-2027.

8 Alternativ

8.1 Alternativ lokalisering

En lokaliseringsutredning kommer att biläggas MKB:n. I lokaliseringsutredningen utreds om det finns lämplig alternativ lokalisering för en sammanhållen verksamhet (Ryaverket samt tillkommande anläggningsdelar). Inledningsvis avgränsas sökområdet geografiskt. Kriterier som anses viktiga för verksamheten har fastställts som tillräcklig yta, lämplig recipient och möjlighet att ansluta till befintlig infrastruktur (tunnlarna). Därefter eftersöks möjliga platser som inte redan är ianspråktaga och identifierade lämpliga alternativ jämförs utifrån en bedömningsskala. I den slutliga bedömningen jämförs de olika alternativen med varandra för att komma fram till om det finns en bättre lokalisering för verksamheten.

8.2 Alternativ utformning

Stora delar av reningen som finns på Rya 1 behålls som den är idag. Det kan komma att bli aktuellt att införa ny typ av reningsteknik dock ännu inte bestämt vilken. Ombyggnation kan därför komma att krävas i vissa vatten- och/eller slamhanteringsprocesser.

Vad gäller processlösning för Rya 2 är det ännu inte bestämt vilken typ av processlösning som ska byggas. I nuläget finns tre olika processlösningar för de tillkommande anläggningsdelarna på Rya 2 som redovisas ovan i kapitel 7.2. Efter vidare utredningar kommer en av dessa tekniker att utgöra Gryaabs huvudalternativ och redovisas i kommande teknisk beskrivning. De båda andra tekniska förslagen kommer att redovisas som alternativ utformning. Även andra alternativ som valts bort tidigare i processen, kan komma att beskrivas.

8.3 Alternativ utsläppspunkt

Alternativ utsläppspunkt kommer att utredas och redovisas. Utredningen kommer minst att omfatta alternativet att förlägga utsläppspunkten längre ut vid Vinga i Göteborgs västra skärgård.

8.4 Nollalternativ

Enligt 6 kap 35 § MB ska en MKB innehålla uppgifter om rådande miljöförhållanden innan verksamheten påbörjas, i form av en nulägesbeskrivning samt den troliga utvecklingen av miljöförhållandena om ansökt verksamhet inte kommer till stånd, s.k. nollalternativ.

Nollalternativet innebär i detta fall att verksamheten vid Ryaverket bedrivs enligt nu gällande tillstånd med beaktande av bl.a. dimensionerade belastning och föreskrivna utsläppsvillkor och att ingen ändring eller utveckling av verksamheten genomförs. Eftersom tillståndet är tidsbegränsat till utgången av år 2036 innebär nollalternativet att verksamheten upphör vid denna tidpunkt och att ägarkommunerna måste ha säkerställt att verksamheten enligt gällande tillstånd vid Ryaverket därefter har ersatts av ett eller flera alternativ för rening av kommunernas avloppsvatten.

I konsekvensbedömningen kommer sökt verksamhet att jämföras med alternativet att verksamheten bedrivs vidare som idag fram till och med år 2036. Sökt verksamhet kommer att redovisas med prognosåret 2055.

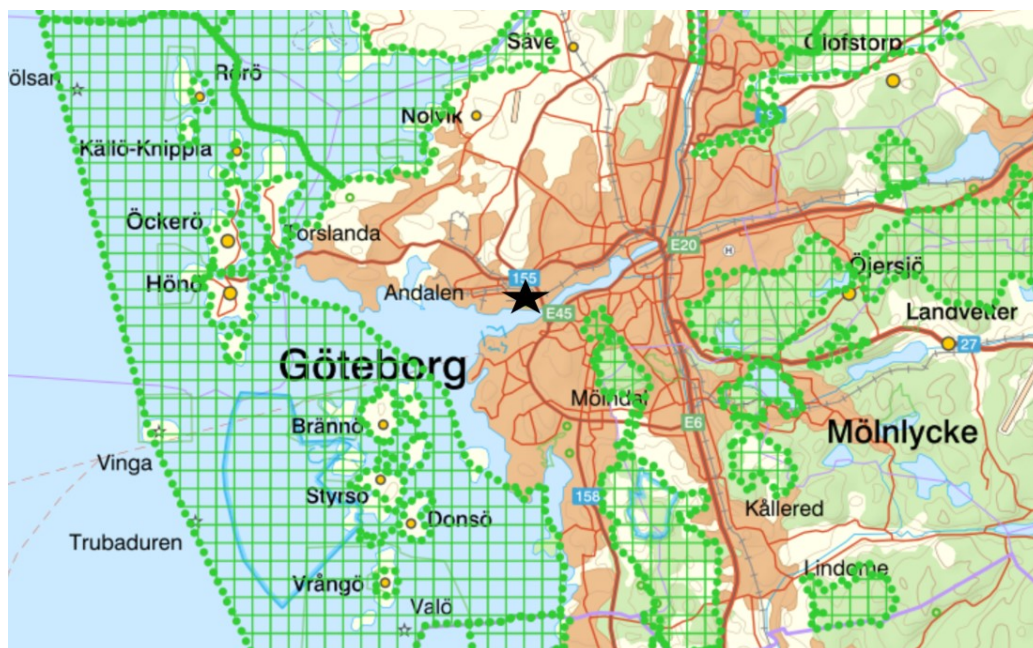
9 Omgivningsförhållanden

9.1 Riksintressen och skyddade områden

9.1.1 Riksintresse friluftsliv

Göteborgs norra och södra skärgård

Göteborgs norra och södra skärgård är utpekad riksintresse för friluftsliv. Området är viktigt för friluftsliv och rekreation tack vare sin lättillgänglighet och närhet till centrala Göteborg, se områdets utbredning i Figur 8. Kuststräckan på Hisingen och söder om Göteborg har höga värden för friluftslivet med goda möjligheter till bad, fiske, båtliv och promenader. På många ställen finns badplatser med släta klippor och flera småbåtshamnar.

Figur 8 Riksintresse friluftsliv med grönt raster. Ryaverket markerat med en svart stjärna. Källa: (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2023)

9.1.2 Riksintresse högexploaterad kust

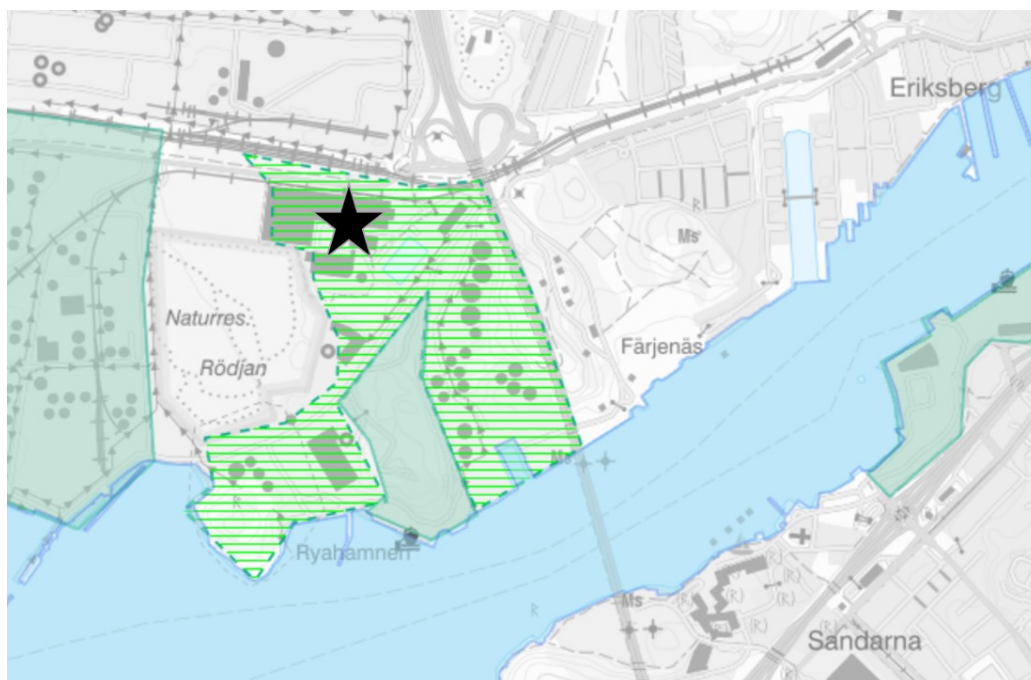
Både befintlig verksamhet och planerad tillkommande verksamhet ligger inom riksintresse högexploaterad kust, se Figur 9. Anläggningar för vissa miljöstörande verksamheter får komma till stånd endast på platser där anläggningar av sådant slag redan finns. Bestämmelserna om riksintresse för högexploaterad kust ska dock inte hindra utveckling av befintliga tätorter eller det lokala näringslivet eller hindra utförandet av anläggningar som behövs för totalförsvaret.

Figur 9 Riksintresse högexploaterad kust markerat med rött raster. Ryaverket markerat med svart stjärna. (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2023)

9.1.3 Riksintresse kommunikation – hamn

Befintlig verksamhet ligger inom utvecklingsområde för riksintresse kommunikation – hamn. En del av den tillkommande verksamheten avses anläggas på fastigheten Rödjan 727:4 som ligger inom befintligt riksintresse för kommunikation – hamn, se Figur 10. En bedömning av eventuell påverkan på riksintresset kommer att redovisas i kommande MKB.

Figur 10 Nuvarande Ryaverket markerat med svart stjärna. Grönt raster visar utvecklingsområde för riksintresse kommunikation - hamn och grågrön markering visar befintligt riksintresse kommunikation - hamn. Delar av tillkommande ytor ligger inom befintligt riksintresse. (Göteborgs stad, 2022)

9.1.4 Riksintresse kulturmiljö

Nya Varvet

Riksintresset Nya varvet¹ utgörs av en militär miljö genom marinens före detta flottstation för västkusteskadern. Se Figur 15 för kulturmiljöns utbredning. Flottstationen flyttades successivt mellan åren 1700-1825 från "Gamla Varvet" vid Stigberget till den av berggudar skyddade viken innanför Göta älvs mynning. Språngvis utbyggd med bebyggelse i parkmiljö och speglade det svenska sjöförsvarets utveckling och den försvarspolitiska situationen sedan 1700-talet.

Majorna - Kungsladugård – Sandarna

Riksintresset² omfattar ett område i västra Göteborg med lång tradition av mångsidig sjöfarts- och industriverksamhet. Området speglar sjöfolkets självbyggda "fiskeläge" framväxet under 1600-1800-talen, hur det inkorporerades med Göteborgs stad 1868, samt hur det reglerades och byggdes ut som bostadsområde för en större arbetarbefolkning omkring 1880-1940 jämsides med hamnens expansion. Se Figur 15 för kulturmiljöns utbredning. Området innefattar även det kommunala intresset Klippan – före detta Carnegiebruket, se nedan.

Styrsö Socken

Riksintresset Styrsö socken³ ligger utanför älvens mynning och omfattar hela kuststräckan, se Figur 15. Fornlämningarna visar på ett fångstsamhälle. På öarna finns sten- och bronsåldersboplatser, bronsåldersgravar i rösen och stensättningar samt talrikt med så kallade tomtingar (fornlämningar från byggnader) från sillfiske-perioderna.

¹ Nya Varvet O 5

² Majorna - Kungsladugård - Sandarna O 2:2

³ Styrsö socken O 3

9.1.5 Natura 2000 områden

I Göteborgs närhet finns Natura 2000-områdena Torsviken, Sälöfjord och Nordre älvs estuarium, se figur 11. Ryaverkets placering är markerad med en stjärna.

Figur 11 Natura 2000-områdena Torsviken, Sälöfjord och Nordre älvs estuarium. Ryaverkets placering är markerad med en stjärna. (Naturvårdsverket, 2023)

Torsviken

Nordväst om Risholmen ligger Torsviken som är ett Natura 2000-område, utpekad enligt fågeldirektivet då området är en värdefull lokal för övervintrande och rastande fåglar. Det gäller framför allt de i direktivet listade arterna salskrake, sångsvan och brushane. Natura 2000-området ligger 5-6 kilometer väster om Ryaverket, se Figur 11.

Sälöfjord

Sälöfjord omfattar stora delar av Kungälv och Öckerös norra skärgård, bland annat Klåveröns naturreservat, Rörö naturreservat samt ett flertal fågel- och sälskyddsområden mellan dessa båda reservat. Ett par öar inom Tofta naturreservat ingår också i Natura 2000-området. Hela området omfattas av riksintresse för naturvård och friluftsliv. Området är utpekad enligt både fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Natura 2000-området ligger cirka 2–3 mil nordväst om Ryaverket (fågelvägen), se Figur 11.

Nordre älvs estuarium

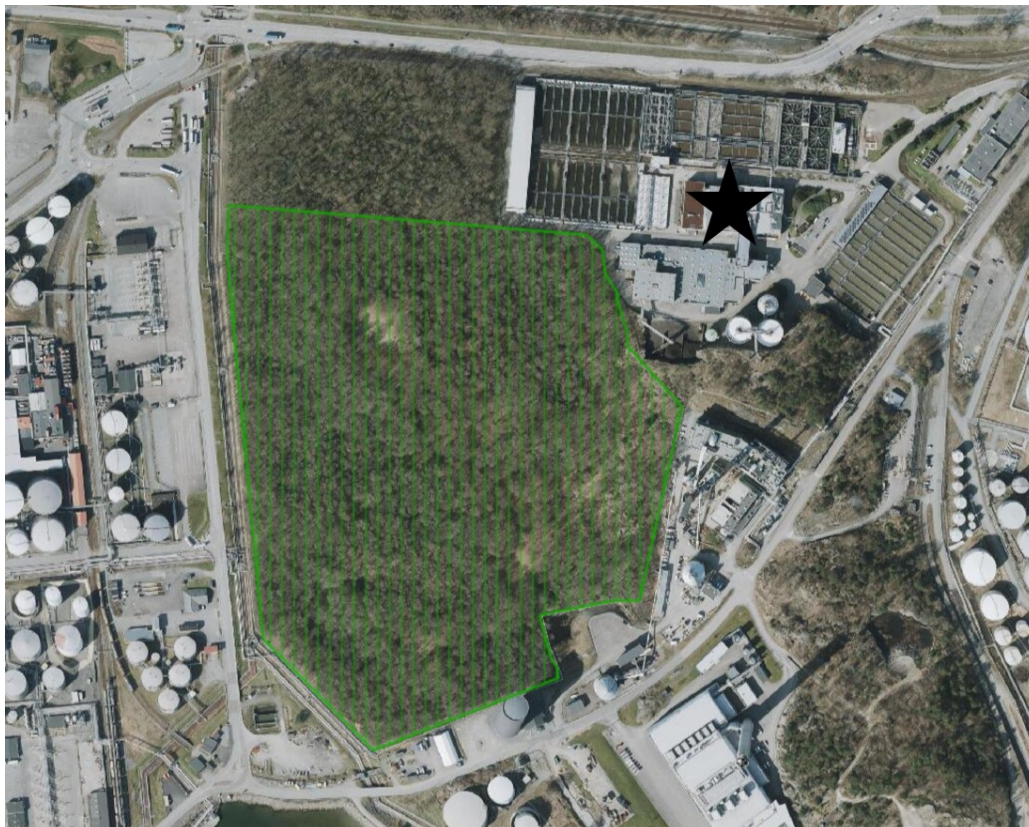
Nordre älvs estuarium utgör Göta älvs norra mynning (norr om Hisingen). Området omfattar också skärgården närmast mynningen med områdena Nordre älvs fjord, Bastö-, Glosö- och Ryskärsfjorden.

Området är utpekad enligt både fågeldirektivet och art- och habitatdirektivet. Natura 2000-området ligger cirka 10 – 15 km nordväst om Ryaverket (fågelvägen), Figur 11.

9.1.6 Naturreservat

Rya skog

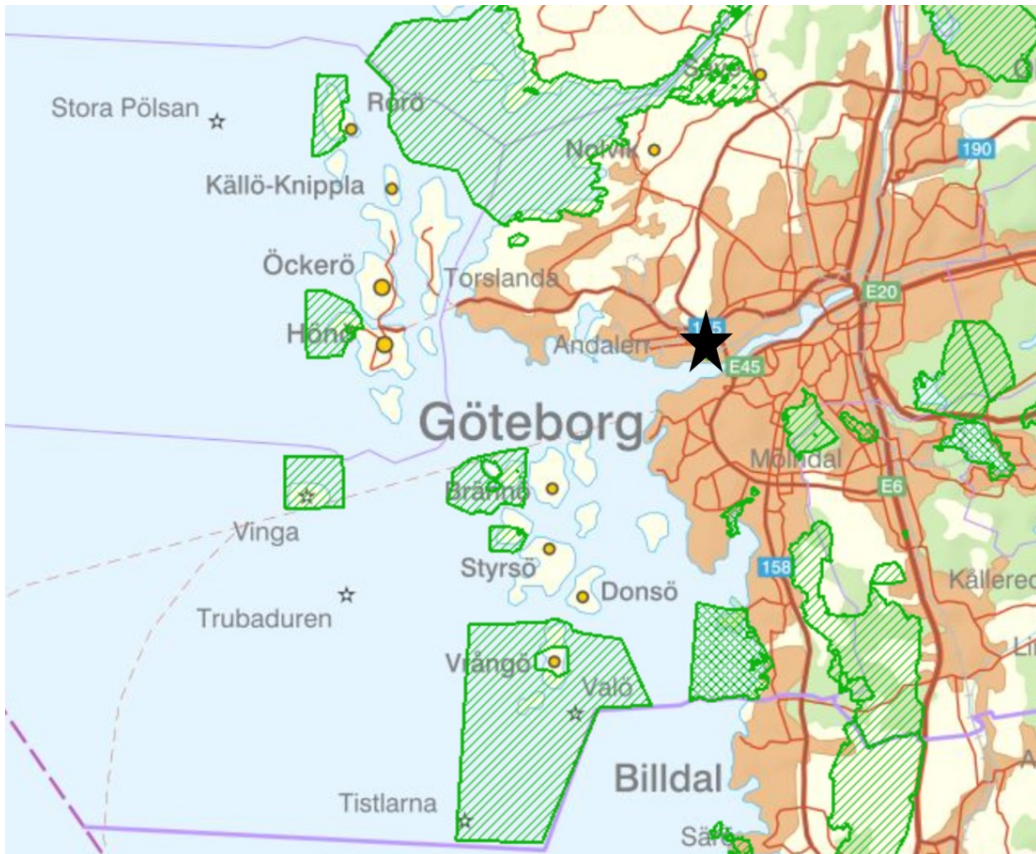
Rya skog ligger i direkt anslutning till Ryaverket och är ett av Göteborgs stads naturreservat, se Figur 12. Reservatet bildades 1928 och omfattar cirka 16 hektar. Skogen är unik på det sättet att här finns rester av en mycket gammal skog.

Figur 12 Naturreservat Rya skog. (Göteborgs stad, 2022)

9.1.7 Övriga naturreservat i Göteborgs skärgård

Ute i kustområdet finns flera mindre naturreservat, till exempel Vinga och Galterö, se Figur 13.

Figur 13 Naturreservat i skärgården. (Naturvårdsverket, 2023)

9.2 Övrig natur- och kulturmiljö

9.2.1 Bad

I centrala Göteborg råder badförbud i älven, dock finns ett flertal kommunala utomhusbad utanför älvens mynning, se Figur 14. Kommunala bad finns både i Göteborgs kommun och på Öckerö kommun.

Figur 14 Kommunala utomhusbad. (Badplatsen, 2023)

9.2.2 Kulturmiljö

Karl IX:s Göteborg, Färjenäs⁴

Platsen för staden "Gamla Göteborg" anlades 1604 av Karl IX, men förstördes 1611 av danskarna. Karl IX:s Göteborg är en viktig historisk länk i stads-utvecklingen kring Göta Älvs mynning och kyrkogrunden på Kvarnbergets topp är ett tydligt minne från den gamla stadens bebyggelse. Se Figur 15 för kulturmiljöns utbredning.

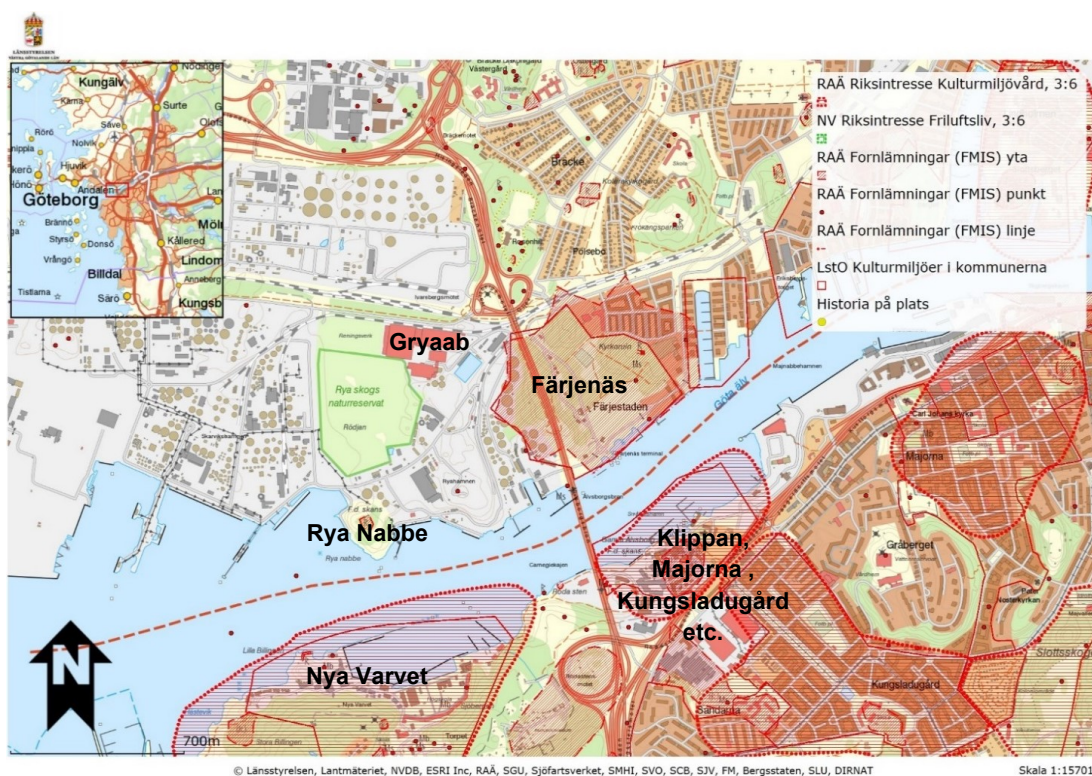
9.2.3 Fornlämningar

Rya Nabbe

På Rya Nabbe, på toppen av berget, finns en forn lämning som är skyddad enligt kulturmiljölagen (1988:950) se Figur 15. Fornminnet är rester av en befästningsanläggning. Rya Nabbe är en historiskt viktig plats tillsammans med Färjestaden, Röda sten och Gamla Älvsborg. Det första Göteborg var en tidig handelsplats på 1600-talet. Området kring Rya Nabbe är ett av de få områden som inte är muddrade i Göteborgs hamn.

Ryahanen

I Ryahanen, på höjden finns en kulturhistorisk lämning i form av en stensättning, RAÄ-nummer Lundby 141:1, se Figur 15.

Figur 15 Kulturmiljöer. (Länsstyrelsen Västra Götalands län, 2023)

⁴ Färjestaden 28:A. Karl IX:s Göteborg, Färjenäs. Kulturhistoriskt värdefull bebyggelse. Del 1 Ett program för bevarande. Stadsbyggnadskontoret Göteborg.

9.2.4 Strandskydd

Varken befintlig verksamhet eller planerade tillkommande verksamhet omfattas av strandskydd.

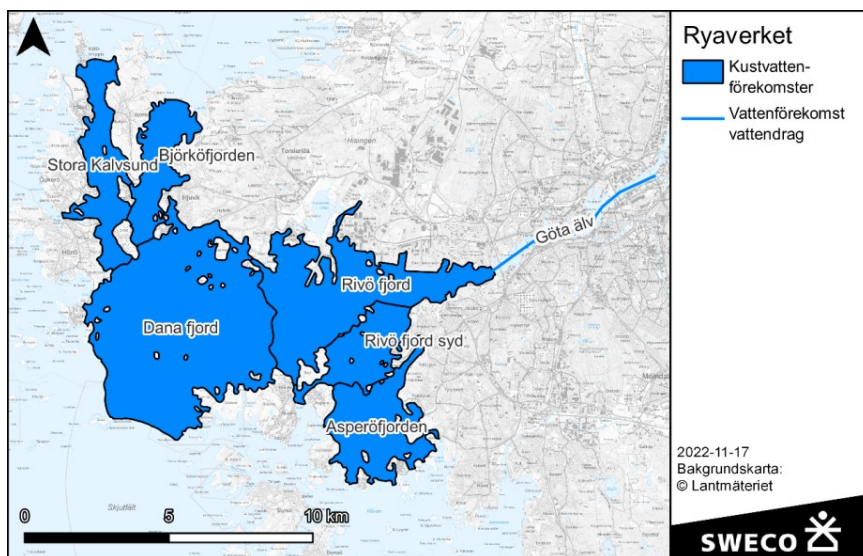
9.3 Miljökvalitetsnormer vatten

9.3.1 Ytvatten

Det renade avloppsvattnet släpps ut i vattenförekomsten Rivö fjord nord. Det är totalt sju vattenförekomster som kan bli berörda av det renade avloppsvattnet från verksamheten. Det är Rivöfjord nord (WA83017720), Rivöfjord syd (WA44303966), Dana fjord (WA51265873), Asperöfjorden (WA13941202), Stora Kalvsund (WA40121812), Björköfjorden (WA59497776) och Göta älv (WA68736339), se Figur 16 för lokalisering.

Spridning av utsläppet från ansökt verksamhet med bibehållen utsläppspunkt kommer i huvudsak att förekomma i vattenförekomsterna Rivö fjord nord och Rivö fjord syd och eventuellt Dana fjord. Resterande vattenförekomster kan få ett mindre mängdtillskott på grund av utsläppet, vilket kommer att redovisas i den recipientutredning som kommer att bifogas MKB:n. I nuläget kan det konstateras att avloppsvattnet från Ryaverket huvudsakligen transporteras från utsläppsområdet upp längs den nordliga kusten.

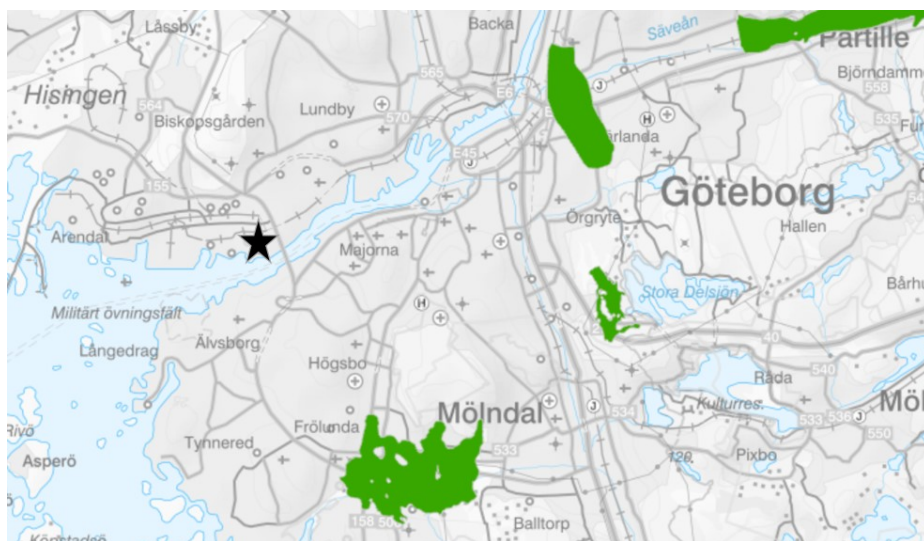
En översiktlig genomgång av respektive vattenförekomst finns i bilaga 7. Kortfattat kan sägas att samtliga vattenförekomster har måttlig ekologisk status förutom Göta älv som har måttlig ekologisk potential. Kemisk ytvattenstatus uppnår inte god status för någon vattenförekomst, främst på grund av den nationella bedömningen av ämnena kvicksilver och kvicksilverföreningar respektive bromerad difenyleter (polybromerade difenyletrar (PBDE)). Dock har vissa förekomster även andra ämnen som inte uppnår god status. Mer information om varje vattenförekomst finns i bilaga 7 och utförlig information kommer att redovisas i kommande MKB.

Figur 16. Karta över berörda vattenförekomster. (VISS, 2022)

9.3.2 Grundvatten

Det finns inga kända grundvattenförekomster i närheten av befintliga Ryaverket eller planerade lokaliseringen av den tillkommande verksamheten som bedöms kunna påverkas av sökt verksamhet, se Figur 17.

Figur 17 Karta från VISS över kända grundvattenförekomster markerade i grönt. Ryaverket markerat med en svart stjärna. (VISS, 2022)

9.4 Miljökvalitetsnormer luft

Av Göteborgs Stads hemsida framgår att mätningar av luftkvaliteten har gjorts sedan mitten av 1970-talet. Mätningar visar på att luftkvaliteten är mycket bättre idag än för 50 år sedan. Förbättringarna beror till stor del på att punktutsläpp har åtgärdats eller flyttats, samt att utsläppen från sjöfarten har blivit lägre. Andra åtgärder som visats ge positiva resultat är att trafiken har omdirigerats till kringleder, samt att miljözoner har införts för tunga fordon. Idag underskrids miljökvalitetsnormerna för de flesta föroreningar i utomhusluften i Göteborgs Stad med god marginal. Undantagen är kvävedioxid (NO_2) och partiklar (PM_{10}), där miljökvalitetsnormerna överskrids eller riskerar att överskridas i vissa områden (Göteborgs stad, 2023). De tunga transporterna i staden har identifierats som en betydande källa till kvävedioxidhalterna och utgör ett prioriterat område för att minska utsläppen av kväveoxider.

10 Miljöeffekter vid drift av verksamheten

Nedan ges en översiktlig redovisning av miljöeffekter från befintlig verksamhet, samt ansökt verksamhets uppskattade miljöeffekter vad gäller tillkommande anläggningsdelar vid Rya 2. Det är i dagsläget inte möjligt att bedöma miljökonsekvenserna av ombyggnation av befintliga Ryaverket, Rya 1. Inom ramen för föreliggande tillståndsansökan kommer en teknisk beskrivning och en MKB med underbilagor att tas fram. I MKB:n kommer de miljöeffekter som bedöms uppstå vid ansökt verksamhet att beskrivas och bedömas.

10.1 Utsläpp till vatten

10.1.1 Utsläpp av näringsämnen och metaller

Den största miljöpåverkan som uppkommer vid utsläpp av avloppsvatten är påverkan på vatten. Huvudsyftet med reningsverksamhet är att minimera denna påverkan. Renat avloppsvatten avleds idag till recipienten Rivö fjord nord. Utsläppen består främst av organiska ämnen, kväve och fosfor. Årligen släpps ca 130 miljoner m^3 renat avloppsvatten ut (femårsmedel 2018-2022). Flödet varierar mycket från år till år, sett ur en 10-årsperiod (2013-2022) har årsflöden mellan 118-147 miljoner m^3 vatten

förekommit. Utsläpp till recipient som årsmedelvärde för de tre senaste åren avseende organiskt material, näringsämnen och suspenderad substans presenteras i Tabell 1 medan metaller presenteras i Tabell 2.

Tabell 1 Organiskt material, näringsämnen och suspenderad substans medelutsläppshalter samt utsläppta mängder för perioden 2020-2022.

Organiskt material, näringsämnen och suspenderad substans						
	År 2020		År 2021		År 2022	
	Halt mg/l	Mängd ton/år	Halt mg/l	Mängd ton/år	Halt mg/l	Mängd ton/år
Biologisk syreförbrukning BOD ₇	5,7	769	6,4	824	6,9	812
Kemisk syreförbrukning COD	33	4465	38	4881	38	4468
Totalfosfor P-tot	0,2	26	0,2	24	0,2	21
Totalkväve N-tot	6,2	836	6,6	854	6,7	785
Ammoniumkväve NH ₄ -N	4,2	566	3,7	475	4,0	476
Suspenderad substans	4,1	550	3,2	413	3,3	391

Tabell 2 Medelutsläppshalter och utsläppta mängder för metaller perioden 2020-2022.

Metaller						
	År 2020		År 2021		År 2022	
	Halt µg/l	Mängd kg/år	Halt µg/l	Mängd kg/år	Halt µg/l	Mängd kg/år
Kvicksilver Hg	0,05	6,31	0,04	5,5	0,01	0,9
Kadmium Cd	0,05	6,27	0,01	1,2	0,01	0,8
Bly Pb	0,33	45	0,3	40	0,1	12,5
Nickel Ni	2,4	327	2,6	340	2,7	322
Krom Cr	0,36	49	0,31	40	0,3	37
Koppar Cu	9,1	1229	8,9	1140	6,2	731
Zink Zn	12,3	1657	11,6	1496	8,2	962

I gällande tillstånd finns följande villkor för utsläpp till vatten:

- Halten och mängden föroreningar i det samlade avloppsvattenutsläppet från reningsverket, dvs. behandlat, delvis behandlat och obehandlat avloppsvatten, får inte överskrida följande värden.

Tabell 3 Nuvarande villkor för utsläpp till vatten

Parameter	Halt, medelvärde per kalenderår samt medelvärde för tertial 2	Mängd, rullande medelvärde per tre kalenderår
BOD7	10 mg/l	1 300 ton/år
Totalfosfor	0,3 mg/l	40 ton/år
Totalkväve	8 mg/l	1 000 ton/år

I gällande tillstånd finns också ett utredningsuppdrag, U1, om hur utsläppen av vissa parametrar (ammonium/ammoniak, diklofenak, 17-beta- östradiol, 17-alfa-etinylöstradiol, zink, PBDE och PFOS) till berörda ytvattenförekomster kan minska och om åtgärder behöver vidtas för att inte försämra möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna.

Provtagning har utförts på flera platser i närliggande recipienter samt i inkommande och utgående vatten från Ryaverket under ett år. Resultaten från denna utredning som ska redovisas senast den 31 december 2023 kommer redovisas och beaktas i den tekniska beskrivningen och i MKB:n i den mån det är möjligt.

Gryaab avser att ta emot och behandla avloppsvatten i större mängder och från fler anslutna personer. För ansökt verksamhet bedöms utsläppshalterna (mg/l) av kväve, fosfor och BOD till recipienten kunna bli lägre än idag men utsläppsmängden (ton/år) bedöms ligga på nuvarande nivå vid dimensioneringsåret 2055.

För att utreda påverkan på berörda ytvattenförekomster kommer en recipientutredning samt en spridningsmodellering att genomföras i samband med arbetet med tillståndsansökan. Dessa kommer att ligga till grund för villkorsförslag och bedömning i MKB:n.

10.1.2 Intrimning av nya anläggningsdelar

Under den initiala driftperioden samt när nya anläggningsdelar ska kopplas ihop med befintlig process kan utsläppen till vatten i utgående renat avloppsvatten påverkas. Det kan därför finnas behov av lättnad i utsläppskraven under dessa perioder.

Byggnationen kommer att ske etappvis, men hur byggnationen kommer att gå till i detalj och hur nya anläggningsdelar kopplas samman med befintlig process kommer att utredas närmare när processlösningen slutligen är vald. Vilken påverkan som kan uppkomma med avseende på utsläpp till vatten kommer att utredas närmare och beskrivas i MKB:n. Befintlig verksamhet kommer att vara i drift under tiden de nya anläggningsdelarna uppförs.

10.1.3 Tillskottsvatten

De senaste fem åren har ca 55-60 % av inkommande avloppsvatten utgjorts av tillskottsvatten. Majoriteten av tillskottsvattnet kommer från de olika kommunernas avloppssystemen, som ägs och drivs av Gryaabs ägarkommuner. Detta tillskottsvatten har Gryaab ingen direkt rådighet över och ägarkommunerna har egna mål och planer för att sänka tillskottsvattenmängderna till Ryaverket. Knappt fyra miljoner m³/år läcker in i Gryaabs tunnlår eller tillkommer som nederbörd på bassängtytor etc. vid Ryaverket.

10.1.4 Dagvatten

Dagvatten genereras från tak och hårdgjorda ytor inom Ryaverkets verksamhetsområde. Mängden dagvatten kommer öka vid ansökt verksamhet till följd av att verksamhetens yta expanderar, exempelvis tillkommer fler hårdgjorda ytor och tak. Dagvattenutredning pågår och kommer att redovisas i MKB:n.

10.2 Utsläpp till luft

Ryaverket är lokaliserat i ett område med flera större industrier som genererar utsläpp till luft. De huvudsakliga källorna för Gryaabs verksamhet är de olika reningstegen där lustgas släpps ut samt slamhanteringen där metan släpps ut. Från tunga transporter till och från Ryaverket sker utsläpp av bland annat koldioxid, kvävedioxid och partiklar (PM₁₀).

Till ansökan kommer en utredning om utsläpp till luft från transporter som härrör från Gryaabs verksamhet. Utredningen undersöker haltbidraget av kvävedioxid (NO₂) och partiklar (PM₁₀), samt hur Gryaabs transporter påverkar möjligheten att uppnå miljö kvalitetsnormerna för luftkvalitet inom Göteborgsregionen. Utredningen kommer även att ta hänsyn till transporterna under byggskedet.

10.2.1 Lukt

Luktsituationen beror till stor del på valet av reningsprocess. Slamhanteringen är den enskilt största källan till lukt inom verksamheten. Övriga luktkällor kan vara frånluften från ventilationen och från rens- och sandhanteringen. Klagomål relaterade till lukt inkommer regelbundet till Gryaab, det är dock sällan klagomålen har kunnat härledas till Gryaabs verksamhet.

På tunnelnätet finns fem ventilationspunkter, från dessa förekommer lukt i olika grad och omfattning. Enstaka luktklagomål från närboende vid tunnelventilationen i Hjällbo har inkommit till Gryaab.

För att utreda påverkan på omgivningen kommer en luktutredning samt en spridningsmodellering att genomföras i samband med arbetet med tillståndsansökan. Dessa kommer att ligga till grund för bedömning i MKB:n.

10.2.2 Växthusgaser

Gryaabs brutto koldioxidfotavtryck ligger på ca 26 000 ton koldioxidekvivalenter (CO_{2e}) per år, vilket motsvarar cirka 34 kg CO_{2e} per ansluten person som medel över en 5 årsperiod. Biogasproduktionen minskar klimatpåverkan då det räknas med att biogas ersätter naturgas. Detta ger ett nettoutsläpp med ca 12 000 ton CO_{2e} per år från Gryaabs verksamhet, vilket motsvarar ca 15 kg CO_{2e} per person. I ansökan kommer en närmre redogörelse för klimatpåverkan från sökt verksamhet.

I gällande tillstånd finns utredningsvillkor, U2, angående metangasavgång från lagring av slam. I MKB:n kommer slutsatserna och eventuella åtgärder från den denna utredning att redovisas så långt som möjligt. U2 ska redovisas 31/12 2023, men en begäran om att få redovisa resultatet ett år senare har lämnats in till tillsynsmyndigheten.

10.3 Buller

Buller är normalt sett inte ett stort problem vid ett avloppsreningsverk. Ryaverket är dock en stor anläggning och buller till omgivningen genereras från fläktar, forsende vatten och transporter. Ryaverket är lokaliserat i ett industriområde och i närheten av flera stora vägar vilket påverkar bullersituationen i omgivningen.

En bullerutredning pågår, där även byggskedet samt kumulativa effekter ingår. Denna kommer att redovisas i MKB:n.

10.4 Transporter

Transporter sker via Norra Fågelrovägen, som leder in till Gryaabs verksamhetsområde. Varje transport generera två fordonsrörelser. Antalet fordonsrörelser som sker i nuvarande verksamhet till och från Ryaverket uppskattas till:

- Tunga transporter; 9 800 per år
- Lätta fordon; 38 000 per år

Antalet transporter kommer att öka i ansökt verksamhet. I nuvarande verksamhet samt i ansökt verksamhet transporteras slam, externslam samt organiskt avfall (tunga transporter) med lastbil (med eller utan släp) eller tankbil. Lätta fordon utgörs av budbilar, skåpbilar och personbilar. Utredning pågår avseende antalet transporter för befintlig verksamhet, ansökt verksamhet och under byggtid. Antalet transporter för ansökt verksamhet kommer att redovisas i kommande MKB.

10.5 Kemiska produkter och råvaror

10.5.1 Kemiska produkter

För att reningsprocessen ska fungera behöver olika kemikalier tillsättas. Metanol används för att bakterierna ska jobba så effektivt som möjligt och fällningskemikalier så att löst fosfor binds samman och avskiljs med slammet. Andra kemikalier används för drift och underhåll av utrustning. De huvudsakliga kemikalierna som används vid Ryaverket redovisas i Tabell 4 som femårsmedelvärden.

Tabell 4 Kemikalier som används vid Ryaverket i stora mängder, medelvärde för åren 2018-2022

Kemikalie	Användningsområde	Hantering	Årsförbrukning
Järnsulfat	Kemisk rening	Kommer med bulkbil, förvaras i bassäng med kapacitet 400 ton	2 900 ton
Poly aluminium klorid (PAC)	Direktfällning i kombination med polymer	Kommer i tankbil, förvaras i tankar med kapacitet av 136 m ³	500 ton
Polymer	Förtjockning och slamavvattning samt vid direktfällning med PAC	Storsäck, lagras inomhus. Som mest lagras 60 ton.	400 ton
Natrium hypoklorit	Desinficering av internt spolvatten	Kommer i tankbil, förvaras i slutna tank, kapacitet 12 m ³	80 ton
Extern kolkälla, metanol	Används i efterdenitrifikation som substrat till bakterier.	Kommer i tankbil, förvaras i tankar. Kapacitet, 2 x 100 m ³	2 200 ton
Fosforsyra	Doseras som näring i efterdenitrifikationen	Kommer i tankbil, förvaras i slutna tank utomhus. Kapacitet 25 m ³	10 ton (75%ig)
Saltsyra	Tvättning av skivfilter.	Levereras med tankbil till slutna tank utomhus som rymmer 10 m ³	10 ton
Salpetersyra	Tvättning av slamskruvpressar och trumfilter	Syran förvaras i en 1 m ³ tank, placerad inom invallning	< 1 ton (50-70%)

Användning och substitution

Enbart kemikalier som är godkända enligt Gryaabs kemikaliesystem, Ecoonline, används där kemikalieförteckningar, säkerhetsdatablad och riskbedömning finns. Nya kemikalier måste godkännas av Gryaabs kemikaliegrupp innan de köps in. Gruppen baserar sina beslut på kemikaliernas egenskaper och ämnen samt hur och var de ska användas.

Den framtida kemikalieförbrukningen vid ansökt verksamhet är beroende av vilken reningsteknik som väljs. Reningstekniken AGS innebär minskad kemikalieförbrukning och MBR ökad förbrukning. Förväntad kemikalieförbrukning kommer att redovisas i ansökan.

10.5.2 Energi

EL- och fjärrvärmeförbrukning

Den årliga energiförbrukningen för Ryaverket uppgår till ca 53 GWh som medelvärde för 2018-2022. Av detta står elförbrukningen för ca 40 GWh och fjärrvärmeförbrukningen för ca 13 GWh. Detta motsvarar ca 70 kWh per ansluten person och år.

Den årliga energiförbrukningen kommer att öka i ansökt verksamhet, men beror till stor del på val av reningsteknik. Om reningstekniken MBR väljs ökar elförbrukningen betydligt. För AGS blir elanvändningen ungefär som idag. Den förväntade energiförbrukningen kommer att redovisas i ansökan.

Värmeåtervinning och tekniskt vatten

I befintlig verksamhet leds en delström av det renade avloppsvattnet via en värmeväxlare som Göteborg Energi driver för att utvinna värme ur det renade avloppsvattnet. Nettoutvinningen av energi till fjärrvärme ur renat avloppsvatten uppgick till ca 300 GWh per år som medelvärde över fem år (2018-2022).

"Tekniskt vatten" är en term som används för renat avloppsvatten som produceras på avloppsreningsverk och som kan användas till olika ändamål där dricksvatten inte är nödvändigt. Ryaverket producerar i dagsläget inget specifikt tekniskt vatten förutom det spolvatten som används internt för spolning utomhus samt automatisk spolning inuti maskiner och rör. Spolvatten är renat avloppsvatten som desinficeras med UV-ljus eller natriumhypoklorit. I ansökt verksamhet avser Gryaab att erbjuda tekniskt vatten till närliggande industrier och andra verksamheter. Syftet är att tillhandahålla vatten för processändamål, som energibärare tex för kyla och värmeutvinning eller för att tillvarata näringsinnehållet i vattnet.

Eftersom mer vatten tillförs reningsverket i ansökt verksamhet ökar möjligheten att erbjuda energiåtervinning till andra aktörer. Om industrier vill ha kylvatten kan returnerat uppvärmt kylvatten energiåtervinnas på liknande sätt som beskrivs ovan.

Biogas

Årligen producerades ca 11,4 miljoner Nm³ biogas från rötning av slam räknat som medelvärde för 2018-2022. Biogasen säljs till Göteborg Energi för uppgradering till fordonsgaskvalitet. Vid kapacitets- eller driftproblem vid Ryaverket eller på Göteborg Energis närliggande anläggning facklas biogasen. Årligen facklas ca 9 % av produktionen varav det mesta beror på underhållsstopp i anläggningarna.

Biogasproduktionen står i proportion till antalet anslutna och mottagning av extern organiskt matavfall. Den totala årliga biogasproduktionen kommer att kunna öka i ansökt verksamhet då fler personer är anslutna och mängden extern organiskt matavfall kan komma att öka.

10.5.3 Vattenförsörjning

Renvatten tillförs Ryaverket från Göteborg stads kommunala vattennät. Ryaverket använder ca 270 000 m³ renvatten per år. Det används, förutom till sanitära ändamål, bland annat till polymerberedning och smörjvatten för inloppspumpar, spolning med slangar inomhus och som hetvatten för spolning på ställen med mycket fett.

Vattenförbrukningen bedöms inte öka nämnvärt i ansökt verksamhet.

10.6 Avfall och biprodukter

10.6.1 Avfall

I verksamheten genereras ickefarligt avfall och farligt avfall. Det ickefarliga avfallet består huvudsakligen av följande fraktioner angivet i årsmängder (medelvärden 2018-2022):

- Gallerrens till förbränning som går till energiåtervinning, ca 920 ton
- Sand och org slam till deponi, ca 320 ton
- Jord och betong, till återvinning eller deponi, ca 75 ton

Det farliga avfallet utgörs huvudsakligen av:

- Elektronik, ca 4 ton
- Spillolja, ca 1,6 ton
- Slam från oljeavskiljare, ca 5,2 ton

Det farliga avfallet förvaras väderskyddat i för ändamålet anpassade behållare. Flytande farligt avfall förvaras i kärl inom invallning eller på spilltråg alternativt i utrymmen som saknar golvbrunn. Det farliga avfallet omhändertas externt för destruktion. Rondering på återvinningsplatsen för avfall och platsen för farligt avfall görs regelbundet för att kunna följa upp felaktig sortering.

Typer och mängder av avfall i ansökt verksamhet beror på viken typ av reningsprocess som väljs. Mängden rens står i proportion till antalet anslutna personer, ca 1,2 kg / person och år. Verksamhetsavfallet står också i proportion till antal anslutna personer. Beräkningar av avfallsmängder kommer att redovisas i ansökan.

10.6.2 Biprodukter

Gryaab avskiljer stora mängder slam från avloppsvattnet. Slammet förtjockas, rötas och avvattnas och kan sedan spridas på åkermark eller användas vid jordtillverkning. För de flesta tungmetaller ses en minskning i slammet som är i linje med de succesivt hårdare kraven från Revaq. För några ämnen, särskilt kadmium och koppar, behövs ett fortsatt ambitiöst miljöarbete för att målen ska uppnås.

Som medelvärde för åren 2018-2022 har det årligen producerats 54 000 ton avloppsslam på Ryaverket. Cirka 60 procent uppfyllde Revaqkraven och får användas som gödsel på odlad mark. Senast åren visar på en ökad trend avseende denna andel.

Slamproduktionen står i proportion till antalet anslutna och mottagning av extern organiskt matavfall. Den totala årliga produktionen kommer att kunna öka i ansökt verksamhet då fler personer är anslutna och mängden extern organiskt matavfall kan komma att öka.

10.7 Bortledning av grundvatten och omhändertagande av dränvatten

På de tillkommande ytorna kommer nya anläggningsdelar att anläggas under grundvattennivån, exempelvis bassänger. Då anläggningarna måste vara dränerade kommer grundvattenbortledning att krävas i driftskedet. Hydrogeologin kommer att utredas för att bedöma vilken påverkan grundvattenbortledningen kan ha. Dess miljöeffekter och konsekvenser kommer att redovisas i MKB:n. Det vatten som dräneras bort kommer att omhändertas och vattnets kvalitet och lämplig utsläppspunkt kommer att utredas i MKB:n.

Vid anläggandet av nya anläggningsdelar blir det aktuellt med grundvattenbortledning även i byggskedet, se kapitel 11.2.

10.8 Påverkan på riksintressen och skyddade områden

De riksintressen och skyddade områden som finns i närheten av Ryaverket redovisas i kapitel 9. Närmast Ryaverket finns naturreservatet Rya skog och de planerade tillkommande anläggningsdelarna kommer inte att ta yta som ligger inom naturreservatet i anspråk.

De nya anläggningsdelarna på de tillkommande ytorna samt byggnation av ny inloppspumpstation medför som nämnts ovan grundvattenbortledning både i anläggningsfas och i driftfas. Det område som kan påverkas av grundvattenbortledningen utreds för närvarande och innefattar hur grundvattenavsänkning som påverkar Rya skog kan undvikas, men dess i nuläget bedömda utbredning redovisas i Bilaga 3.

I nuläget bedöms inte riksintressena för friluftsliv, högexploaterad kust eller riksintresse kulturmiljö påverkas av ansökt verksamhet. Eventuell påverkan på riksintresse kommunikation – hamn kommer att redovisas i MKB:n.

10.9 Påverkan på naturmiljö, kulturmiljö och landskapsbild

Inför ansökan har en naturvärdesinventering genomförts samt fördjupade artinventeringar för groddjur, fåglar och fladdermöss. Ytterligare utredningar kan komma att genomföras.

De högsta naturvärdena inom inventeringsområdet återfanns i krattekskogen på Rya Nabbe och hållmarkstallskogen vid Ryahamnen, samt i de småvatten som identifierades vid Rya nabbe och Ryahamnen.

En Natura 2000-typ, näringsfattig ekskog, identifierades på Rya Nabbe. Inom inventeringsområdet noterades flera naturvårdsarter som till exempel ask och gullprudra.

Fågelfaunan i inventeringsområdet kan sammanfattas som tämligen trivial och typisk för industri-/hamnmiljöer med mestadels allmänna revirhävdande fågelarter samt med många fågelarter som främst nyttjar området för födosök.

Fladdermöss inventerades under år 2022 det konstaterades att fladdermöss förekommer i området och gärna fördosöker vid Gryaabs anläggningar som gynnar insektproduktion

En groddjursinventering utfördes under tre tillfällen år 2022. Ett mindre lekvatten har identifierats på Rya Nabbe och ett stort lekområde för både mindre och större vattensalamander har identifierats vid Ryahamnen. Utredning om behov av artskyddsdispens och eventuella skydds- och kompensationsåtgärder pågår.

Naturvärdesinventeringen samt fördjupade artinventeringar kommer att redovisas i sin helhet i kommande miljökonsekvensbedömning och ingå i bedömningen av påverkan på naturmiljöer.

Kulturmiljö

I Ryaverkets närområde finns ett flertal kulturmiljöer som är av stor betydelse för Göteborg Stad som helhet och ett värde för att beskriva enskilda händelser och tidsepoker. Inom utbyggnadsområdet för reningsverket finns en gammal stensättning. En kulturmiljöutredning och en arkeologisk utredning kommer att genomföras och resultat samt eventuella åtgärder att redovisas i ansökan.

Landskapsbild

Rya hamn präglas redan idag av industribyggnader/hamn område. Eventuell påverkan på landskapsbilden kommer att ingå i den kulturmiljöutredning som tas fram.

10.10 Kumulativa effekter

Verksamheten är lokaliserad i ett industriområde samt i närheten av bostäder. Verksamheten kan eventuellt ge upphov till kumulativa effekter tillsammans med omgivande industriverksamheter vad gäller exempelvis utsläpp till vatten och luft, buller och på följdverksamhet som transporter. Kumulativa effekter kommer också att uppkomma i anläggningsfasen då flera byggprojekt kommer att pågå samtidigt, se kapitel 7.3.

De kumulativa effekter som kan uppkomma kommer att utredas vidare under arbetet med MKB:n.

11 Miljöeffekter under anläggningskedet

Vid befintligt avloppsreningsverk, Rya 1, avses viss infrastruktur att anläggas och byggas om för sammankoppling med Rya 2.

Nya processdelar kommer att anläggas, vilket kommer att kräva schaktning, sprängning och grundläggning. Byggnation kommer att ske etappvis och pågå under en längre tid, se kapitel 7.3. Vissa miljöeffekter kommer att uppstå under detta anläggningsskede och sedan inte kvarstå.

Det kan även komma att bli aktuellt att införa ny typ av reningsteknik vid Rya 1, vilken kan kräva ombyggnation i vissa vatten- och/eller slamhanteringsprocesser. Det är i dagsläget inte möjligt att bedöma miljökonsekvenserna av en sådan ombyggnation.

11.1 Utsläpp till vatten

Under den initiala driftperioden samt när nya anläggningsdelar ska kopplas ihop med befintlig process kan utsläppen till vatten i utgående renat avloppsvatten påverkas. Det kan därför finnas behov av lättnad i utsläppskraven under dessa perioder.

Hur byggnationen kommer att gå till och hur nya anläggningsdelar kopplas samman med befintlig process kommer att utredas närmare när processlösningen slutligen är vald. Vilken påverkan som kan uppkomma med avseende på utsläpp till vatten kommer att utredas närmare och beskrivas i MKB:n. Befintlig verksamhet kommer att vara i drift under tiden de nya anläggningsdelarna uppförs.

Även hantering av det länsvatten som kommer att uppkomma under anläggningsfasen kommer att utredas och beskrivas i MKB:n.

11.2 Bortledning av grundvatten

I samband med byggnationen kommer en bortledning av grundvatten att bli aktuell. En hydrogeologisk utredning tas fram för att bedöma vilken påverkan grundvattenbortledningen

kan ha och den kommer att redovisas i MKB:n. Se kapitel 10.7 avseende grundvattenbortledning i driftsskedet.

11.3 Markarbeten och hantering av massor

På de tillkommande ytorna kommer ny mark att tas i anspråk och markberedande arbete kommer att vara nödvändigt. Det kommer att vara aktuellt med schaktning, sprängning, hantering av massor och eventuellt också förorenade massor.

Om behov finns av schaktning i mark med föroreningar kommer kontakt tas med tillsynsmyndigheten. Hantering av överskottsmassor kommer att diskuteras i samråd med tillsynsmyndigheten.

Till MKB:n utreds förekomst av markföroreningar och hantering av massor såväl förorenade massor som och icke förorenade massor.

11.4 Buller och vibrationer

Anläggningsarbetet kommer att medföra buller och vibrationer vid sprängning. Även krossning av bergmaterial kan bli aktuellt på de tillkommande ytorna samt arbete med hydraulhammare. Anläggningsarbetena medför även buller från arbetsmaskiner och masstransporter samt transporter av personal till och från området.

Val av processlösning kommer att ha betydelse för hur omfattande byggnationen blir och därmed också påverka bullersituationen.

Utredningar avseende buller och vibrationer kommer att tas fram och redovisas i MKB:n.

11.5 Transporter

Under tiden byggnation pågår förväntas ett ökat antal transporter med koppling till byggnationen vilka kommer att redovisas i MKB:n.

11.6 Rivningsarbeten

Den befintliga verksamheten ska i huvudsak vara kvar, men mindre rivningsarbeten på Rya 1 kan bli nödvändiga. På tillkommande ytor förväntas inget rivningsarbete.

12 Säkerhet och risker

Verksamheten är av stor allmännyttig karaktär eftersom många hushåll och verksamheter är beroende av att avleda sitt avloppsvatten till reningsverket. Eventuella driftstopp eller störningar kan därmed få omfattande konsekvenser.

Riskbedömningar utförs därför kontinuerligt i verksamheten och görs på olika nivåer och inom olika områden. De områden som har störst koppling till risker som är relevanta för tillståndsprövningen är operativa risker, tekniska risker samt omvärldsanalys. Det finns också detaljerade riskanalyser kopplade till varje anläggningsdel, så kallade Hazop-analyser. Dessa uppdateras under åren 2022-2023.

Utöver ovanstående Hazop-analyser görs riskbedömningar kontinuerligt vid driftomställningar eller avställningar och stopp på verket.

Riskerna för brand, stora maskinhaverier, haveri/kollaps av betongkonstruktioner, tunnelras, elavbrott, gasutsläpp, kemikalieutsläpp värderas och åtgärder beslutas allteftersom det bedöms nödvändigt.

I MKB:n kommer aktuell riskanalys att redovisas.

Nödkraft

Gryaab har vissa motordrivna redskap och fordon samt generatorer för nödkraft. Nödkraftens syfte är att driva inloppspumparna för att skydda dem mot översvämning vid strömbortfall.

Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor

I befintlig verksamhet på Rya 1 hanteras kemikalier som faller under Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (Sevesolagstiftningen), men inte i sådana mängder att varken den lägre eller den högre kravnivån i SFS 2015:236 uppnås.

Den framtida kemikaliehantering som förväntas inom Rya 2 kan dock, beroende på vilken mängd som kommer att lagras, innebära att verksamheten efter expansion kommer att omfattas av förordningen enligt ovan. Ökningen beror på vilken reningsteknik som väljs, men det bedöms sannolikt att Ryaverket efter år 2036 kan komma att omfattas av kriterier för den lägre kravnivån. Ett PM gällande Gryaabs kemikaliehantering kopplat till Sevesolagstiftningen finns i bilaga 8.

13 Verksamhetens känslighet för klimatförändringar

Klimatförändringarna förväntas medföra både höjning av havsnivån och ökade nederbörds mängder. Även flödena i Göta älv kan påverkas.

Det har gjorts flera översvämningskarteringar för Göteborg i syfte att identifiera områden med betydande översvämningsrisk bland annat lågpunktskarteringar (för skyfallsrisk) och karteringar av framtida havsnivåer. Varken befintlig eller tillkommande verksamhet bedöms påverkas av höga vattenstånd i Göta älv eller framtida havsnivåer. Reningsverket är inte lokaliserat inom ett område med risk för översvämning (Göteborgs stad, 2022).

Till MKB:n planeras vidare utredningar i form av skyfallsutredning, översvämningsrisker samt utredning av risker.

14 Planerade utredningar

Nedan redovisas planerade utredningar:

- Recipientutredning inklusive alternativ utsläppspunkt samt spridningsmodellering
- Alternativ utsläppspunkt, Vinga
- Lokaliseringsutredning
- Dagvatten- och skyfallsutredning
- Markmiljöundersökningar
- Naturvärdesinventering (NVI) samt fördjupad artinventering avseende groddjur och fåglar och följudutredningar
- Utredning kring mikroföroreningar
- Utsläpp till luft från transporter
- Luktutredning
- Bullerutredning
- Riskanalys
- Släckvattenutredning
- Geologisk utredning
- Befolkning och flödesprognos
- Utloppstunnelns kapacitet

- Arkeologisk utredning samt kulturmiljöutredning
- Vibrationer från sprängning
- Gryaabs klimatpåverkan
- Hydrogeologisk utredning
- Geoteknisk utredning
- Sättningsutredning
- Beskrivning av arbete med tillskottsvatten
- Sammanställning av förbiledningar

15 Innehåll i kommande MKB

Innehåll i och omfattning av kommande MKB kommer att arbetas fram successivt parallellt med samrådsprocessen. Ett preliminärt upplägg för MKB:n presenteras nedan:

1. Icke-teknisk sammanfattning
2. Administrativa uppgifter
3. Inledning (bakgrund, syfte, avgränsningar, krav på sakkunskap mm)
4. Samråd
5. Lokalisering
6. Befintlig verksamhet
7. Planerad tillkommande verksamhet
8. Nollalternativ, alternativ lokalisering och utformning
9. Omgivningsförhållanden
10. Miljöeffekter
 - a. Utsläpp till vatten
 - b. Utsläpp till luft (inklusive lukt)
 - c. Buller
 - d. Transporter
 - e. Kemiska produkter och råvaror
 - f. Avfall och biprodukter
 - g. Bortledning av grundvatten och omhändertagande av dränvatten
 - h. Påverkan på riksintressen och skyddade områden
 - i. Påverkan på övrig kultur- och naturmiljö
 - j. Kumulativa effekter
11. Miljöeffekter under anläggningskedet
 - a. Utsläpp till vatten
 - b. Bortledning av grundvatten
 - c. Mark
 - d. Buller och vibrationer
 - e. Transporter
 - f. Rivningsarbeten
12. Säkerhet och risker
13. Verksamhetens känslighet för klimatförändringar
14. Avveckling och markanspråk
15. Miljökvalitetsmål
16. Samlad bedömning

16 Referenser

Badplatsen. (2023). *Badplatsen Hav- och vatten.*

Göteborgs stad. (2022). *Översiktsplan Göteborg.*

Göteborgs stad. (den 24 02 2023). *Luftkvaliteten i Göteborg.*

Länsstyrelsen Västra Götalands län. (2023). *Informationskartan Västra Götalands län.*

Naturvårdsverket. (2023). *Skyddad natur, Naturvårdsverket.*

VISS. (2022). *VISS.*

Bilaga 1 Myndigheter och intresseorganisationer som inbjuds till samråd

Följande myndigheter och kommuner inbjuds till samrådsmöte 9/5 samt skriftligt samråd

Myndigheter

Adressat
 Naturvårdsverket
 Havs- och vattenmyndigheten
 Trafikverket Ärendemottagningen
 Myndigheten för samhällsskydd och beredskap
 Räddningstjänsten Storgöteborg
 Riksantikvarieämbetet
 Försvarsmakten
 Transportstyrelsen
 SGU
 SGI
 Sjöfartsverket
 Kustbevakningen
 SMHI
 Kammarkollegiet
 Kemikalieinspektionen
 Boverket
 Svenskt vatten
 Länsstyrelsen

Kommuner

Kommuner kontaktas via kommunadressen + egen per miljöförvaltning.
 Göteborgs stad
 Mölndals stad
 Ale kommun
 Kungävs kommun
 Partille kommun
 Härryda kommun
 Bollebygd kommun
 Lerums kommun
 Kretslopp- och vatten i Göteborg
 Kommuner miljöförvaltning
 Miljöförvaltningen Göteborg
 Miljöförvaltningen Mölndal
 Miljöförvaltningen Ale
 Miljöförvaltningen Kungälv
 Miljöförvaltningen Partille
 Miljöförvaltningen Härryda
 Miljöförvaltningen Bollebygd
 Miljöförvaltningen Lerum
 Öckerö kommun

Följande intresseorganisationer inbjuds till samråd under våren

Intresseorganisationer (övriga berörda)

Vattenfrågor

Vattenrådet för Bohuskustens (VRBK)
 Göta älvs vattenråd
 Bohuskustens vattenvårdsförbund
 Göta älvs vattenvårdsförbund
 Sportfiskarna, region väst
 Spinnfiskeklubben Vinga
 Hisingens sportfiskeklubb
 Sällskapet Sportfiskare i Göteborg

Naturmiljö

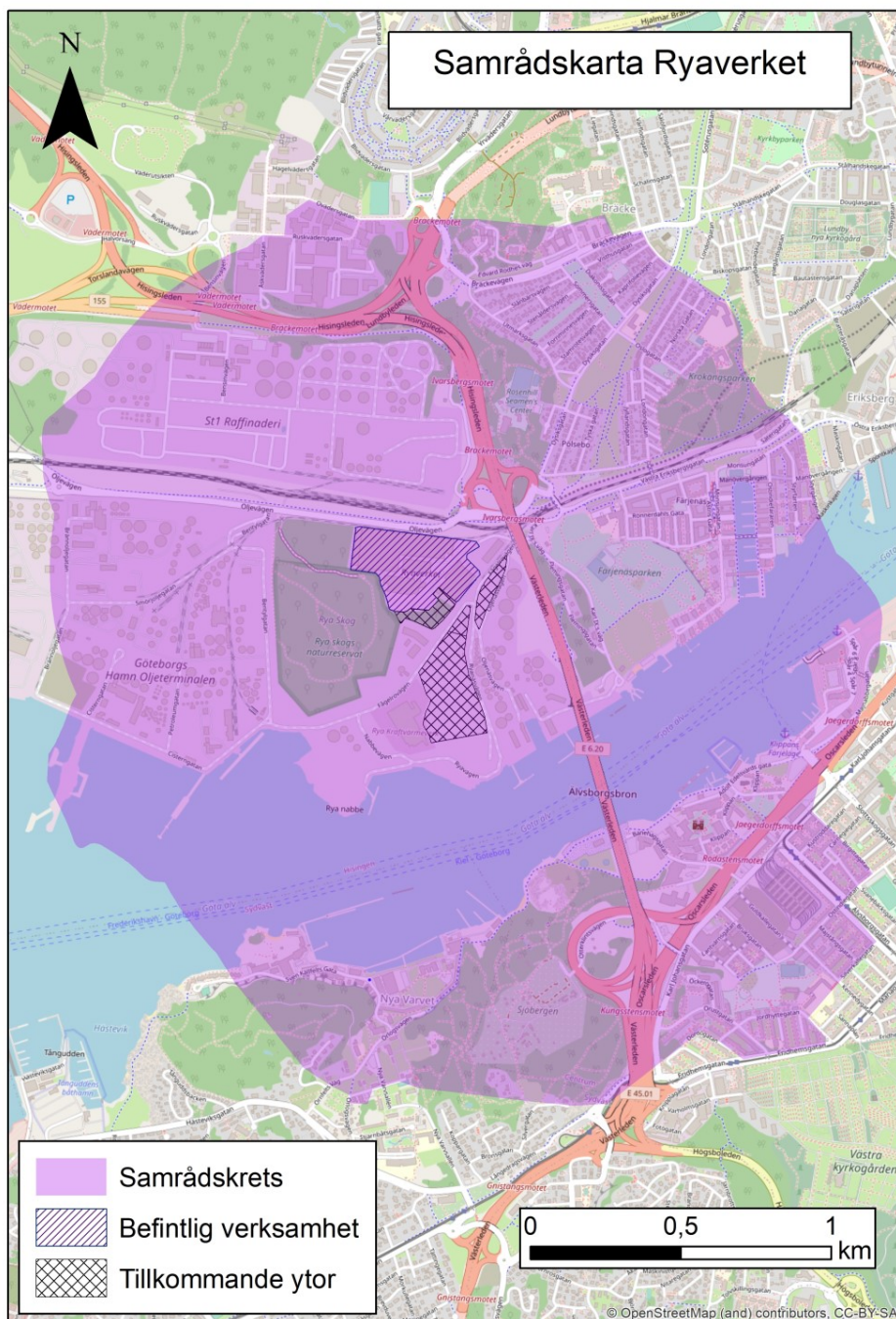
Göteborgs ornitologiska förening
 Naturskyddsföreningen kansli väst
 Naturskyddsföreningen Göteborg
 Föreningen Torslandavikens naturreservat
 Västkuststiftelsen

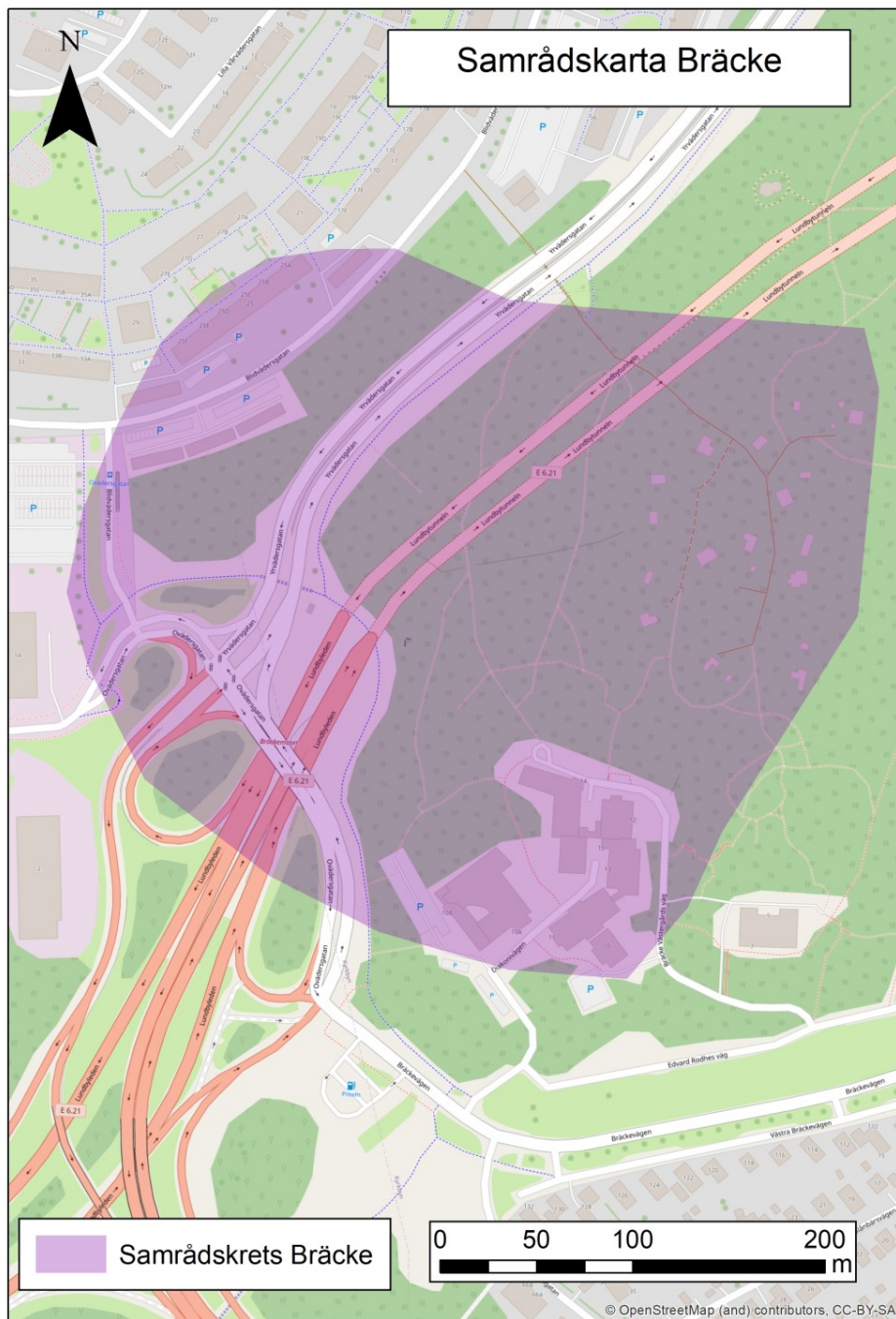
Kulturmiljö

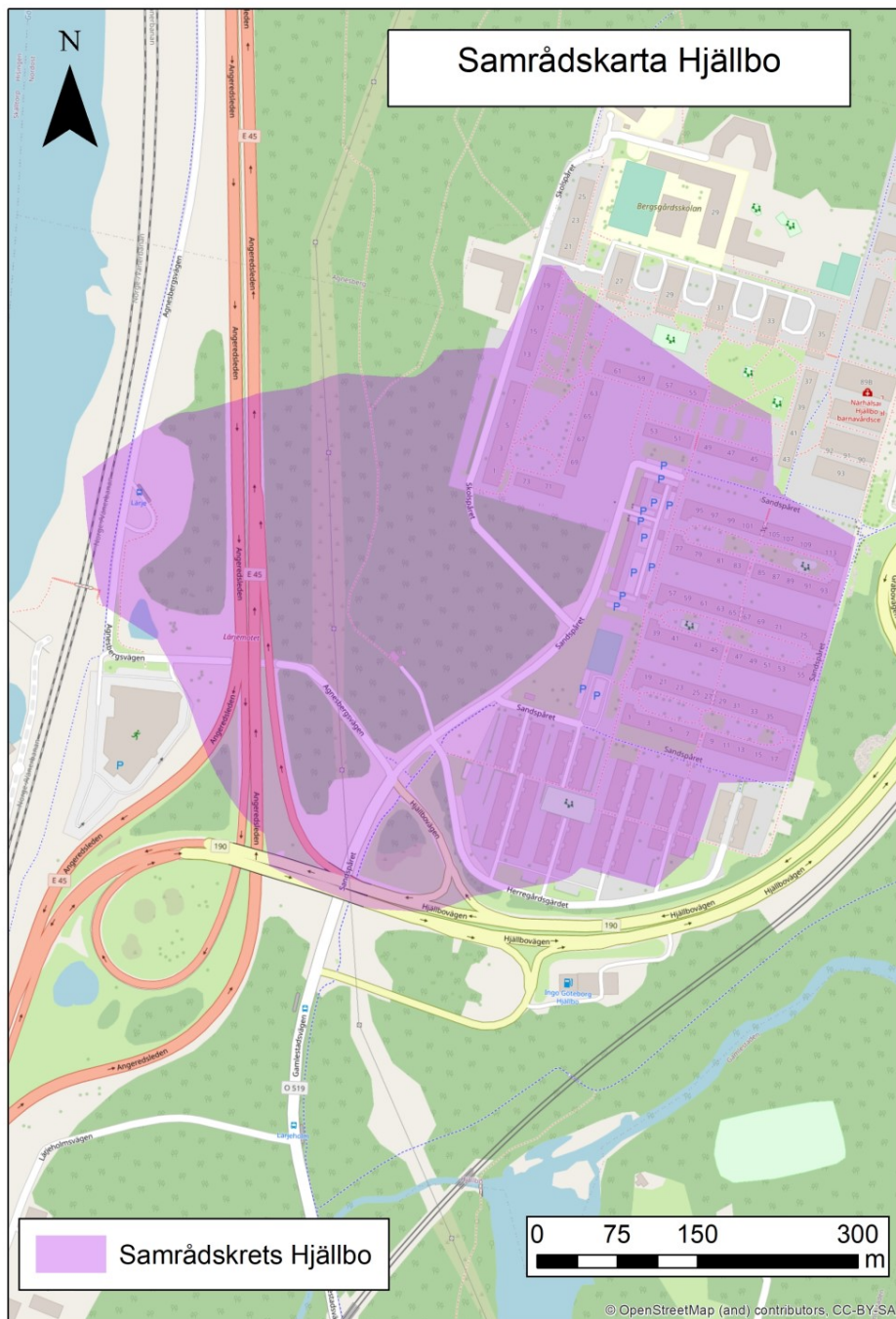
Lundby hembygdsförening
 Bohusläns museum

Bilaga 2 Kartor över samrådskretsen av särskilt berörda av den miljöfarliga verksamheten vid Ryaverket, Bräcke och Hjällbo

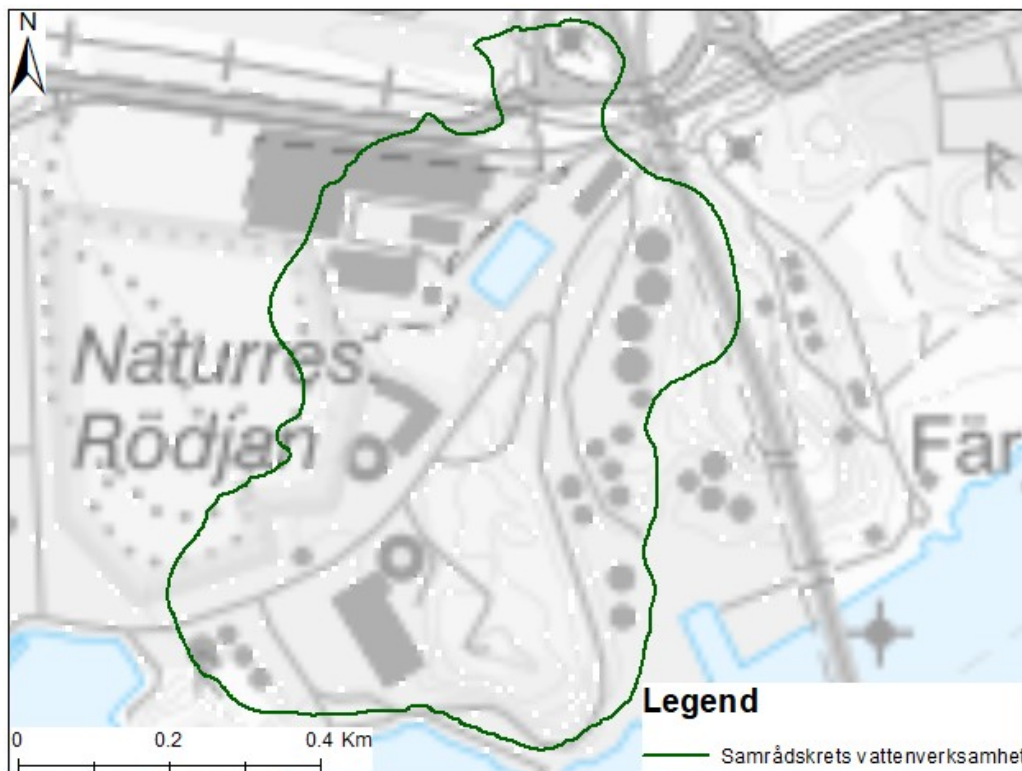

Bilaga 3 Samrådskrets gällande särskilt berörda av vattenverksamhet. Utbredning av område som kan påverkas av grundvattenbortledning enligt nuvarande bedömning.

Bilaga 4 Villkor 22 i sin helhet

Villkor 22 i tillstånd meddelat 2020-01-19:

”Verksamhetsutövaren ska utreda och ta fram en handlingsplan för hur anläggningen ska anpassas för att i framtiden klara skärpta utsläppsvillkor och uppfylla kravet på bästa möjliga teknik samt medverka till att miljö kvalitetsnormerna för ytvatten kan uppnås. Utredningarna och handlingsplanen ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och övriga berörda parter samt lämnas in till tillsynsmyndigheten senast fem år efter att tillståndet har fått laga kraft.

Följande utredningar ska göras:

- Alternativa lokaliseringar för avloppsreningsverket och utsläppspunkten.
- Utloppstunnelns kapacitet.
- Befolknings- och flödesprognos, förslagsvis fram till 2070.
- Hur utsläppen av organiskt material, näringsämnen och miljögifter måste begränsas för att nå en nivå som recipienten klarar, som inte medför risk för sänkt status för någon kvalitetsfaktor och som inte motverkar att miljö kvalitetsnormerna för ytvatten kan uppnås.

Följande ska ingå i handlingsplanen:

- Förslag på möjliga tekniska lösningar, inklusive alternativa ytor för dessa, som innebär att kravet på bästa möjliga teknik uppnås och att utsläppen begränsas för att nå en nivå som recipienten klarar, som inte medför risk för sänkt status hos någon kvalitetsfaktor och som inte motverkar att miljö kvalitetsnormerna för ytvatten kan uppnås.
- Beskrivning av miljökonsekvenserna för alternativen samt motivering av den teknisk lösning och lokalisering som sökanden förordar.
- Genomförandeplan, inklusive tidsplan, för alternativen.”

Bilaga 7 Berörda vattenförekomster

Rivö fjord nord (WA83017720)

Rivö fjord nord var tidigare en del av vattenförekomsten Rivö fjord (SE574050-114780) som år 2021 delades upp i två vattenförekomster, Rivö fjord nord 5WA83017720) och Rivö fjord syd (WA44303966). Det innebär att Rivö fjord nord endast är klassad inom förvaltningscykel 3.

Rivö fjord nord har en yta på 14,75 km² med maxdjupet på 20 meter. Det är i denna vattenförekomst som befintlig utsläppspunkt för reningsverket är placerad.

Kvalitetskrav (normer)

Den beslutade miljökvalitetsnormen för ekologisk status (information hämtad från myndigheternas databas VISS 2022-10-17) för Rivö fjord nord är måttlig ekologisk status, med tidsfrist till år 2039 med vissa undantag:

- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 för näringsämnen och växtplankton för diverse olika diffusa källor och punktkällor inklusive punktkällareningsverk.
- Mindre stränga krav i form av att god ekologisk vattenstatus inte behöver uppnås har beslutats för morfologiskt tillstånd i kustvatten för sjöfart då det bedöms som tekniskt omöjligt.
- Mindre stränga krav i form av att god ekologisk vattenstatus inte behöver uppnås har beslutats för hydrografiska villkor i kustvatten för sjöfart utan datum på grund av att det bedöms som tekniskt omöjligt.
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 för ammoniak och diklofenak för punktkällorna reningsverk och IED-industri.
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2039 för växtplankton och näringsämnen för diffusa källan jordbruk.

Den beslutade miljökvalitetsnormen för kemisk status är god kemisk ytvattenstatus, med vissa undantag:

- Mindre stränga krav i form av att god kemisk ytvattenstatus inte behöver uppnås har beslutats för diffusa källor av kvicksilver och kvicksilverföreningar respektive bromerad difenyleter (polybromerade difenyletrar (PBDE)). Ämneshalterna får däremot inte öka i förekomsten jämfört med haltnivåerna år 2015.
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 har beslutats för punktkällor samt diffusa källor av antracen och tributyltenn föreningar.

Tabell 5. Aktuell bedömd ekologisk status och kemisk ytvattenstatus, liksom beslutade miljökvalitetsnorm för vattenförekomsten (Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten, u.d.) =hög status, =god status, =måttlig status, =otillfredsställande status, =dålig status/uppnår ej god status.

Ekologisk och kemisk status samt miljökvalitetsnormer		
Aktuell bedömd ekologisk status (2022):	Måttlig	
Miljökvalitetsnorm, ekologisk status:	Måttlig ekologisk status 2039*	
Aktuell bedömd kemisk ytvattenstatus (2019)	Uppnår ej god	
Miljökvalitetsnorm, kemisk ytvattenstatus:	God kemisk ytvattenstatus, med undantag**	

* Det finns undantag ekologisk status, se ovan text. **Det finns undantag till kemisk ytvattenstatus, se ovan text.

Rivö fjord syd (WA44303966)

Rivö fjord syd var tidigare en del av vattenförekomsten Rivö fjord (SE574050-114780) som år 2021 delades upp i två, Rivö fjord nord (WA83017720) och Rivö fjord syd (WA44303966). Det innebär att Rivö fjord syd endast är klassad inom förvaltningscykel 3.

Rivö fjord syd klassificeras baserat på data från miljöövervakningsstationen Skalkorgarna.

Kvalitetskrav (normer)

Den beslutade miljökvalitetsnormen för ekologisk status (information hämtad från myndigheternas databas VISS 2022-10-24) för Rivö fjord syd är god ekologisk status, med tidsfrist till år 2027.

- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 för näringsämnen för diverse olika diffusa källor och punktkällor inklusive punktkällan reningsverk.
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 för växtplankton för diverse olika diffusa källor och punktkällor inklusive punktkällan reningsverk.
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 för hydrografiska villkor i kustvatten för förändring av hydrologisk regim gällande sjöfart samt annat (småbåtshamnar, pirar och muddring).
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 för ämnena ammoniak och diklofenak har beslutats för punktkällan reningsverk.

Den beslutade miljökvalitetsnormen för kemisk status är god kemisk ytvattenstatus, med vissa undantag:

- Mindre stränga krav i form av att god kemisk ytvattenstatus inte behöver uppnås har beslutats för diffusa källor av kvicksilver och kvicksilverföreningar respektive bromerad difenyleter (polybromerade difenyletrar (PBDE)). Ämneshalten får däremot inte öka i förekomsten jämfört med haltnivåerna år 2015.
- Mindre stränga krav för PFOS- Perfluoroktansulfonsyra och dess derivater där det är ett senare målar, tidfrist till år 2027 att uppnå god status.
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 har beslutats för punktkällor av tributyltenn föreningar (TBT).

Tabell 6. Aktuell bedömd ekologisk status och kemisk ytvattenstatus, liksom beslutade miljökvalitetsnorm för vattenförekomsten (Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten, u.d.). = hög status, = god status, = måttlig status, = otillfredsställande status, = dålig status/uppnår ej god status.

Ekologisk och kemisk status samt miljökvalitetsnormer		
Aktuell bedömd ekologisk status (2022):	Måttlig	
Miljökvalitetsnorm, ekologisk status:	God ekologisk status 2027*	
Aktuell bedömd kemisk ytvattenstatus (2019)	Uppnår ej god	
Miljökvalitetsnorm, kemisk ytvattenstatus:	God kemisk ytvattenstatus, med undantag**	

* Det finns undantag ekologisk status, se ovan text. **Det finns undantag till kemisk ytvattenstatus, se ovan text.

Dana fjord (WA51265873)

Dana fjord ligger väster om utsläppspunkten och väster om Rivö fjord nord. Dana fjord har en area på 32, 93 km² och ett max djup på 46 meter.

Den beslutade miljökvalitetsnormen för ekologisk status (information hämtad från myndigheternas databas VISS 2022-10-17) för Dana Fjord är god ekologisk status, med tidsfrist till år 2039.

Kvalitetskrav (normer)

Den beslutade miljökvalitetsnormen för ekologisk status (information hämtad från myndigheternas databas VISS 2022-10-24) för Dana fjord är god ekologisk status, med tidsfrist till år 2039 med vissa undantag:

- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 för morfologiskt tillstånd i kustvatten samt för förändring av morfologiskt tillstånd för sjöfart samt annat.
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 för hydrografiska villkor i kustvatten samt för förändring av hydrologisk regim för sjöfart samt annat.
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 för koppar för diffusa källor gällande transport och infrastruktur.
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 för bottenfauna för diffusa källor gällande jordbruk, Urban markanvändning, Enskilda avlopp och punktkällan reningsverk.
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2039 för bottenfauna för diffusa källan "andra relevanta" då vattenförekomsten bedöms påverkas av näringsämnesbelastning från omgivande vatten.

Den beslutade miljökvalitetsnormen för kemisk status är god kemisk ytvattenstatus, med vissa undantag:

- Mindre stränga krav i form av att god kemisk ytvattenstatus inte behöver uppnås har beslutats för diffusa källor av kvicksilver och kvicksilverföreningar respektive bromerad difenyleter (polybromerade difenyletrar (PBDE)). Ämneshalterna får däremot inte öka i förekomsten jämfört med haltnivåerna år 2015.
- Mindre stränga krav i form av tidsfrist fram till år 2027 har beslutats för punktkällor och diffusa källor av tributyltenn föreningar (TBT) samt antracen.

Tabell 7. Aktuell bedömd ekologisk status och kemisk ytvattenstatus, liksom beslutade miljökvalitetsnorm för vattenförekomsten (Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten, u.d.). ■=hög status, ■=god status, ■=måttlig status, ■=otillfredsställande status, ■=dålig status/uppnår ej god status.

Ekologisk och kemisk status samt miljökvalitetsnormer		
Aktuell bedömd ekologisk status (2022):	Måttlig	■
Miljökvalitetsnorm, ekologisk status:	God ekologisk status 2039*	■
Aktuell bedömd kemisk ytvattenstatus (2019)	Uppnår ej god	■
Miljökvalitetsnorm, kemisk ytvattenstatus:	God kemisk ytvattenstatus, med undantag**	■

* Det finns undantag ekologisk status, se ovan text. **Det finns undantag till kemisk ytvattenstatus, se ovan text.

Asperöfjorden (WA13941202)

Asperöfjorden ligger söder om utsläppspunkten och Rivö fjord syd. Asperöfjorden har en area på 8,7 km² och ett max djup på 30 meter

Tabell 8. Aktuell bedömd ekologisk status och kemisk ytvattenstatus, liksom beslutade miljökvalitetsnorm för vattenförekomsten (Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten, u.d.). ■=hög status, ■=god status, ■=måttlig status, ■=otillfredsställande status, ■=dålig status/uppnår ej god status.

Ekologisk och kemisk status samt miljökvalitetsnormer		
Aktuell bedömd ekologisk status (2022):	Måttlig	■
Miljökvalitetsnorm, ekologisk status:	God ekologisk status 2027*	■
Aktuell bedömd kemisk ytvattenstatus (2019)	Uppnår ej god	■
Miljökvalitetsnorm, kemisk ytvattenstatus:	God kemisk ytvattenstatus, med undantag**	■

* Det finns undantag ekologisk status. **Det finns undantag till kemisk ytvattenstatus.

Stora Kalvsund (WA40121812)

Stora Kalvsund ligger nordväst om utsläppspunkten och norr om Dana fjord. Vattenförekomsten ligger mellan öarna Öckerö, Hälsö och Björkö. Stora Kalvsund har en area på cirka 7 km² och ett max djup på 46 meter.

Tabell 9. Aktuell bedömd ekologisk status och kemisk ytvattenstatus, liksom beslutade miljökvalitetsnorm för vattenförekomsten (Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten, u.d.). ■=hög status, ■=god status, ■=måttlig status, ■=otillfredsställande status, ■=dålig status/uppnår ej god status.

Ekologisk och kemisk status samt miljökvalitetsnormer		
Aktuell bedömd ekologisk status (2022):	Måttlig	■
Miljökvalitetsnorm, ekologisk status:	God ekologisk status 2027*	■
Aktuell bedömd kemisk ytvattenstatus (2019)	Uppnår ej god	■
Miljökvalitetsnorm, kemisk ytvattenstatus:	God kemisk ytvattenstatus, med undantag**	■

* Det finns undantag ekologisk status. **Det finns undantag till kemisk ytvattenstatus.

Björköfjorden (WA59497776)

Björköfjord ligger nordväst om utsläppspunkten och norr om Dana fjord. Vattenförekomsten ligger mellan Björkö och fastlandet. Björköfjorden har en area på cirka 7 km² och ett max djup på 42 meter.

Tabell 10. Aktuell bedömd ekologisk status och kemisk ytvattenstatus, liksom beslutade miljökvalitetsnorm för vattenförekomsten (Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten, u.d.). ■=hög status, ■=god status, ■=måttlig status, ■=otillfredsställande status, ■=dålig status/uppnår ej god status.

Ekologisk och kemisk status samt miljökvalitetsnormer		
Aktuell bedömd ekologisk status (2022):	Måttlig	■
Miljökvalitetsnorm, ekologisk status:	God ekologisk status 2027	■
Aktuell bedömd kemisk ytvattenstatus (2019)	Uppnår ej god	■
Miljökvalitetsnorm, kemisk ytvattenstatus:	God kemisk ytvattenstatus, med undantag*	■

* Det finns undantag ekologisk status. **Det finns undantag till kemisk ytvattenstatus.

Göta älv - Säveåns inflöde till mynningen vid Älvsborgsbron (WA68736339)

Vattenförekomsten ligger öster om utsläppspunkten och påverkas majoriteten av tiden inte av utsläppet av det renade avloppsvattnet. En mindre del av tiden (cirka 10 % enligt den hydrodynamiska modelleringen) kommer emellertid plyn av utsläppt vatten att gå upp i älven, varför denna redogörs för som recipient.

Avrinningsområdet är cirka 50 878 km² stort varav delavrinningsområdet uppgår till 14 km². Medelflödet för Göta älv är 221 m³/s och mynnar ut i havet vid västkusten. Vattenförekomsten är klassad som ett kraftigt modifierat vatten då den fysiska karaktären är väsentligt förändrad av vattenkraft. Vattendraget omfattas av Förordning (2001:554) om miljö kvalitetsnormer för fisk- och musselvatten

Tabell 11. Aktuell bedömd ekologisk status och kemisk ytvattenstatus, liksom beslutade miljö kvalitetsnormer för vattenförekomsten (Vattenmyndigheterna, Länsstyrelserna och Havs- och vattenmyndigheten, u.d.). =hög status, =god status, =måttlig potential, =otillfredsställande status, =dålig status/uppnår ej god status.

Ekologisk potential och kemisk ytvattenstatus samt miljö kvalitetsnormer	
Aktuell bedömd ekologisk potential (2022):	Måttlig
Miljö kvalitetsnorm, ekologisk potential:	God ekologisk potential 2027*
Aktuell bedömd kemisk ytvattenstatus (2019)	Uppnår ej god
Miljö kvalitetsnorm, kemisk ytvattenstatus:	God kemisk ytvattenstatus, med undantag**

* Det finns undantag ekologisk potential. **Det finns undantag till kemisk ytvattenstatus.

Bilaga 8 Gryaabs kemikaliehantering - sevesolagstiftning

Gryaabs kemikaliehantering

1. Nuvarande mängder och kravnivåer

Gryaab lagrar idag följande kemikalier vilka omfattas av den s k Seveso-lagstiftningen:

- Lag (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.
- Förordning (2015:236) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.
- Myndigheten för samhällsskydd och beredskaps föreskrifter om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor (MSBFS 2015:8).

Tabell 1. Hanterade mängder inom nuvarande Ryaverket

KEMIKALIE	MAXIMALT LAGRAD MÄNGD (TON)	KRAVNIVÅ LÄGRE (TON)	KRAVNIVÅ HÖGRE (TON)
Metanol	150	500	5 000
Diesel*	56	2 500	25 000
Natriumhypoklorit	14,3	100	200
Salpetersyra	1,51	50	200
Biogas	6,6	10	50

*EcoPar vilket här likställs med diesel

Med de mängder som idag maximalt kan förvaras i anläggningen (Rya 1) nås enligt verksamhetens uppgift varken lägre eller högre kravnivån i SFS 2015:236.

Den framtida kemikaliehantering som förväntas inom Rya 2 kan dock, beroende på vilken mängd som kommer att lagras, innebära att verksamheten efter expansion kommer omfattas av förordningen enligt ovan. Ökningen beror i sin del på vilken reningsteknik man väljer. Lagrad mängd metanol uppskattas öka med 75 ton om AGS väljs som reningsteknik medan reningsteknik MBR bedöms innebära att mängden lagrad natriumhypoklorit ökar med 44 ton. Angivna mängder är enbart uppskattningar och kan komma att bli större eller mindre.

Givet de mängder som redovisas i Tabell 1 och den framtida förväntade ökningen av kemikalieförvaring, bedöms det osannolikt att Ryaverket efter 2036 kommer att omfattas av kriterier för den högre kravnivån enligt ovan. Det bedöms dock sannolikt att kriterier för den lägre kravnivån kan komma att behöva tas hänsyn till.

1.1. Utökade skyldigheter för Sevesoverksamheter

Om Gryaab i framtiden kommer att hantera sådana mängder av berörda kemikalier att verksamheten omfattas av Seveso-lagstiftningen, föreligger en ökad skyldighet att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor.

För Gryaab innebär det sannolikt att verksamheten behöver upprätta ett handlingsprogram samt uppdatera sitt befintliga säkerhetsledningssystem för att uppnå de krav som ställs i Seveso-lagstiftningen. Befintligt ledningssystem bedöms i hög grad redan uppfylla dessa krav

HANDLING
Översiktlig riskutredning

PROJEKTNAMN
Nya Rya

STATUS
Version 1.0

DATUM
2023-03-28

REV. DATUM
-

men behöver eventuellt kompletteras utifrån de riskanalyser som genomförs som del av tillståndsansökan samt vid projektering av den nya anläggningen (Rya 2). Dessa riskanalyser skall särskilt:

- utreda förhållandena vid den egna verksamheten som kan påverka säkerheten vid verksamheten
- kartlägga vilka faktorer i omgivningen som skulle kunna påverka säkerheten vid verksamheten (närhet till annan Sevesoverksamhet ska särskilt beaktas).

Om man mot förmodan uppfyller kriterier för den högre kravnivån behöver även en säkerhetsrapport och en intern plan för räddningsinsats utarbetas.

1.1.1. Handlingsprogram

Verksamheter som omfattas av Seveso-lagstiftningen skall utarbeta ett skriftligt handlingsprogram oavsett kravnivå, dvs. verksamheter både i lägre och högre kravnivån.

Handlingsprogrammet ska innehålla uppgifter om de mål och allmänna handlingsprinciper som verksamhetsutövaren har ställt upp för att kunna hantera farorna för allvarliga kemikalieolyckor vid verksamheten.

Verksamhetens mål och allmänna handlingsprinciper ska ange förutsättningarna för att verksamheten ska kunna förebygga allvarliga kemikalieolyckor och begränsa följderna av dessa.

Handlingsprogrammet skall genomföras genom ett säkerhetsledningssystem.

1.1.2. Säkerhetsledningssystem

- Säkerhetsledningssystemet ska vara proportionerligt mot farorna, de industriella aktiviteterna och organisationens komplexitet och ska grunda sig på en bedömning av riskerna.
- Säkerhetsledningssystemet bör omfatta den del av det allmänna ledningssystemet som inbegriper organisationsplanen, ansvarsfördelningen, rutiner, förfaranden, metoder och resurser för att fastställa och genomföra handlingsprogrammet.

Verksamhetsutövarens säkerhetsledningssystem ska omfatta följande punkter:

- Organisation och personal
- Identifiering och bedömning av riskerna för allvarliga kemikalieolyckor
- Styrning
- Hantering av ändringar
- Planering inför nödsituationer
- Resultatuppföljning
- Granskning och uppdatering

1.1.3. Säkerhetsrapport (kravnivå högre)

De verksamheter som hanterar farliga ämnen i så stora kvantiteter att de omfattas av Sevesolagstiftningen på den högre kravnivån är skyldiga att upprätta en säkerhetsrapport.

HANDLING
Översiktlig riskutredning

PROJEKTNAMN
Nya Rya

STATUS
Version 1.0

DATUM
2023-03-28

REV. DATUM
-

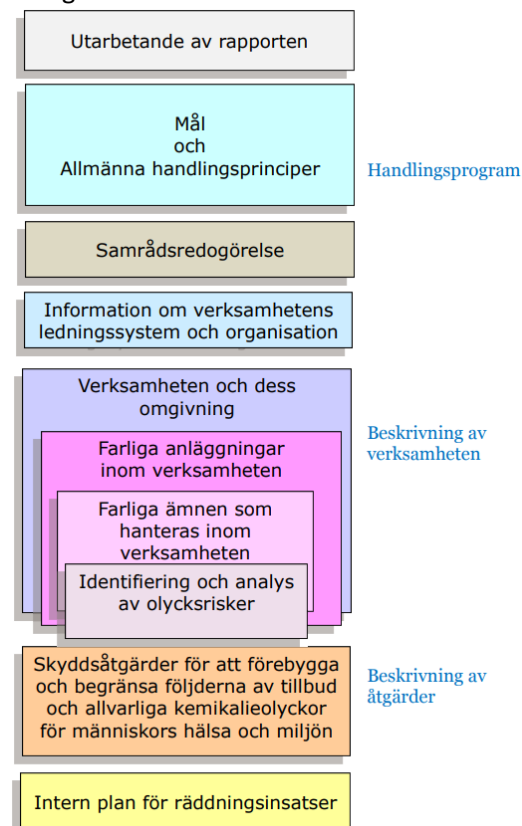
En säkerhetsrapport ska beskriva verksamheten och dess riskbild samt vilka förebyggande och begränsande åtgärder som vidtagits för att uppnå en säker verksamhet. Säkerhetsrapporten ska vara aktuell och uppdaterad i förhållande till den verksamhet som bedrivs eller den åtgärd som vidtas.

Dokumentationsnivån i säkerhetsrapporten ska vara proportionell mot verksamhetens art, storlek, risker och komplexitet. Det är verksamhetsutövarens fulla ansvar att säkerställa att de förhållanden som beskrivs i säkerhetsrapporten följs i den dagliga driften.

Säkerhetsrapporten ska enligt 9 § i SFS 2015:236 innehålla följande:

- uppgift om vem som har utarbetat rapporten
- ett handlingsprogram för hur allvarliga kemikalieolyckor ska förebyggas enligt 8 § SFS 1999:381
- en intern plan för räddningsinsatser enligt 12 § SFS 1999:381
- en redogörelse för genomfört samråd enligt 13 § SFS 1999:381
- underlag för kommunens plan för räddningsinsatser som anges i 3 kap 6 § Förordning (2003:789) om skydd mot olyckor
- uppgift om lager och de farliga ämnen som förekommer eller kan förekomma där

Säkerhetsrapporten ska också innehålla de uppgifter och den information som framgår av bilaga 3 till SFS 2015:236. I MSB:s vägledning om säkerhetsrapporter illustreras dess innehåll, se Figur 1.

Figur 1. Säkerhetsrapportens delar, från MSB:s vägledning om säkerhetsrapporter.

HANDLING
Översiktlig riskutredning

PROJEKTNAMN
Nya Rya

STATUS
Version 1.0

DATUM
2023-03-28

REV. DATUM
-

1.1.4. Intern plan för räddningsinsats (kravnivå högre)

Intern plan för räddningsinsatser gäller verksamheter som omfattas av Sevesoreglernas högre kravnivå. Den interna planen för räddningsinsatser ska lämnas till länsstyrelsen tillsammans med säkerhetsrapporten. Planen ska uppdateras och övas minst vart tredje år eller oftare om väsentliga förändringar har gjorts. En uppdaterad plan ska lämnas till länsstyrelsen så snart den har färdigställts.

En intern plan för räddningsinsatser är ett skriftligt dokument som verksamhetsutövaren upprättar i samråd med kommunen och de anställda samt annan personal som kan påverka säkerheten. I planen finns uppgifter om hur den interna beredskapen är organiserad och hur en allvarlig kemikalieolycka ska hanteras. Den interna planen ska bifogas i säkerhetsrapporten. Syfte och mål med den interna planen är att ge förutsättningar för att:

- avgränsa och ingripa mot olyckor så att följderna minimeras och de skador som kan orsakas på människor och miljö begränsas
- vidta nödvändiga åtgärder för att skydda människor och miljö från följderna av allvarliga olyckor
- lämna nödvändig information till allmänheten samt till berörda verksamheter, organisationer och myndigheter i området
- vidta åtgärder för att återställa och sanera miljön efter en allvarlig olyckshändelse.

Den interna planen för räddningsinsatser ska bland annat innehålla uppgifter om vem som leder en intern insats, vem som har ansvar för kontakt med kommunen, samt en beskrivning av åtgärder och utrustning.

1.2. Förhållanden vid den egna verksamheten

De huvudsakliga faror som förknippas med de kemikalier som hanteras inom Gryaabs verksamhet är;

- brand- och explosionsscenarier som kan uppkomma vid ex. läckage eller felaktig hantering av metanol, diesel eller biogas
- påverkan på miljön vid läckage av natriumhypoklorit
- toxisk påverkan på människor vid exponering till följd av läckage av metanol eller salpetersyra

De omständigheter som kan innebära att verksamheten i framtiden omfattas av Seveso-lagstiftningen är inte införandet av nya, av verksamheten icke kända, Seveso-klassade kemikalier utan en utökning av momentant lagrad mängd av idag hanterade och kända kemikalier. Samtliga hanterade kemikalier bedöms redan med dagens mängder, hanteras på ett sätt som i hög grad förebygger och begränsar allvarliga kemikalieolyckor.

Grunden för att förebygga kemikalieolyckor är Gryaabs befintliga ledningssystem vilket bland annat innehåller;

- Definition av organisation och ansvar
- Hantering av arbetstillstånd
- Hantering av ändringar
- Nödlägeshantering

HANDLING
Översiktlig riskutredning

PROJEKTNAMN
Nya Rya

STATUS
Version 1.0

DATUM
2023-03-28

REV. DATUM
-

- Uppföljning och dokumentation av underhåll och funktionskontroll
- Avvikelse- och incidentrapporteringssystem

Gryaab genomför utöver de riskanalyser som ingår som del av arbetstillstånd och hantering av ändringar även återkommande riskanalyser i form av grovanalyser och processsäkerhetsanalyser (HAZOP).

För att begränsa allvarliga kemikalieolyckor förvaras samtliga kemikalier i invallade tankar. Flera av kemikalierna lagras i separata utrymmen inomhus.

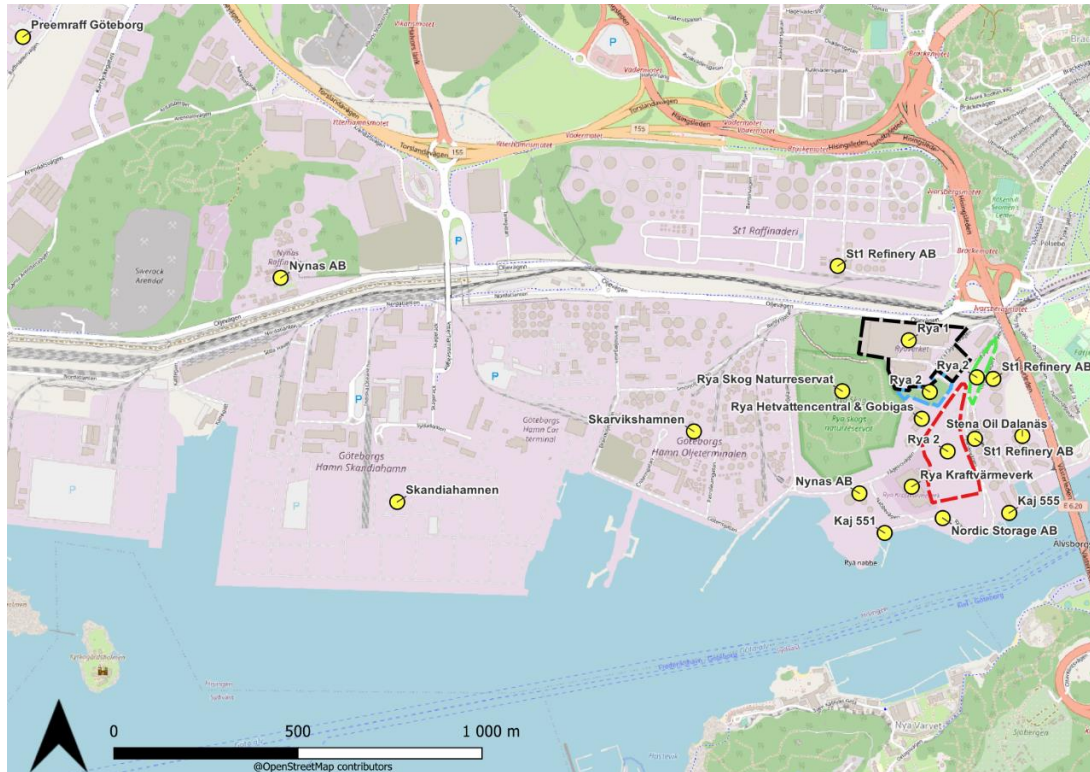
Merparten av kemikalierna lossas idag vid det s k Järntorget (inom Ryaverket) där dränering av läckage leder till inkommande kanal. För att hindra läckage att nå dagvattenbrunnar finns tätningmaterial tillgängligt vid lossningsplatser. Personal från Gryaab med kännedom om verksamheten, risker relaterade till respektive kemikalie, samt om hur man skall handla vid ett läckage deltar alltid vid lossning av farliga kemikalier. Motsvarande arrangemang kan förväntas vid framtida anläggning (Rya 2).

1.3. Omgivningsfaktorer

Omgivningsfaktorer är verksamheter, transportleder eller liknande som kan påverkas vid en olycka inom verksamheten eller som kan utgöra ett hot mot verksamheten.

I Gryaabns närhet löper ett antal transportleder för farligt gods. Dessa är Hamnbanan, Oljevägen samt ett industrispår till Skarvikshamnen. Olyckor med farligt gods kan ge upphov till allvarliga konsekvenser, främst i form av bränder, explosioner eller spridning av giftig gas. Sannolikheten för detta är dock generellt sett mycket låg. Hänsyn till risker förknippade med närhet till farligt godsleder behöver utredas.

I Gryaabns närområde ligger ett flertal verksamheter vilka hanterar kemikalier eller brandfarliga vätskor och gaser, vissa i sådan omfattning att de omfattas av bestämmelserna i SFS 2015:236. I Figur 2 visas en översiktsbild där verksamheter markerats.

Figur 2. Översikt över verksamheter och anläggningar i omgivningen, markerade med gula cirklar. Ryaverkets befintliga område respektive planerat utbyggnadsområde har markerats med streckad svart respektive röd linje.

Följande verksamheter ligger i direkt anslutning till Gryaab och ömsesidig riskpåverkan behöver utredas:

- St1 raffinaderi
- St1 cisternpark vid Oljenäsvägen
- Rya kraftvärmeverk
- GobiGas och Rya hetvattencentral
- Nordic Storage
- Göteborgs Hamn (Kaj 551)

Notera att ytterligare verksamheter kan komma att beaktas inom ramen för de riskutredningar som kommer att genomföras som del av tillståndprocessen.

St1 raffinaderi och cisternpark vid Oljenäsvägen

Norr om Gryaab, på andra sidan Oljevägen, ligger St1 raffinaderi där förädling av råolja till ex. bensin och diesel sker. Verksamheten lagrar även stora mängder råolja och raffinerade produkter inom verksamhetsområdet. St1 lagrar även brandfarlig vara i cisterner öster om det område där Rya 2 planeras, längs med Oljenäsvägen. Lossning och lastning kan ske via kaj 555. Både raffinaderier och lagringsanläggningen öster om området utgör Seveso-verksamheter enligt SFS 2015:236.

HANDLING
Översiktlig riskutredning

PROJEKTNAMN
Nya Rya

STATUS
Version 1.0

DATUM
2023-03-28

REV. DATUM
-

Rya kraftvärmeverk

Rya Kraftvärmeverk är en anläggning för el- och värmeproduktion placerad väster om den mark där Rya 2 planeras. Man avser att bygga en bioångpanna för att kunna bruka förnybara bränslen men har tillstånd för hantering av brandfarlig vara som omfattar diesel, spillolja samt gas (naturgas, gasol och acetylen). Tillståndet omfattar naturgas vid hantering i rörledningar i och ovan mark.

GobiGas och Rya hetvattencentral

Göteborg Energi driver Rya hetvattencentral och GobiGas i området som ligger mellan Rya 1 och den mark där Rya 2 planeras. GobiGas var i drift 2014-2018, varefter anläggningen konserverades, medan tillståndet behållits. Huvudbränsle för hetvattencentralen är biobränsle i form av träpellets. Naturgas kan användas som start- och reservbränsle och kommer till anläggningen från gasnätet via rörledning.

Nordic Storage

Nordic Storage AB bedriver lagring och hantering av flytande bulkprodukter, främst petroleumprodukter, biobränslen och kemikalier. Bolaget hanterar petroleumprodukter i sådan omfattning att verksamheten omfattas av den högre kravnivån enligt SFS 2015:236.

Göteborgs Hamn (kaj 551)

Kaj 551 ligger sydväst om den mark där Rya 2 planeras. Kaj 551 är en allmän kaj som nyttjas av flera olika verksamheter. Vid kajen lastas/lossas energiprodukter, i form av tjockolja och dieselprodukter, bitumen, destillat samt LPG, det vill säga flytande butan och propan, till/från fartyg.

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-10

Sida

8 (13)

§ 53/2023

Svar på remiss - samråd enligt 6 kap miljöbalken avloppsreningsverket Ryaverket (Dnr KS2023/0676)

Sammanfattning

Gryaab AB har inkommit med en remiss om Samråd enligt 6 kap miljöbalken för avloppsreningsverket Ryaverket.

Kungälvs kommun är delägare i Gryaab och är därmed en del av styrningen av bolaget. Kommunen står därmed bakom samrådsunderlaget tillsammans med övriga ägarkommuner.

Förvaltningen har deltagit i framtagandet av underlaget och har inga synpunkter på samrådsunderlaget.

Miljö- och byggnadsnämnden hanterar remissen utifrån deras perspektiv. Miljö- och byggnadsnämnden är tillsynsmyndighet för ledningsnätet i Kungälv som är anslutet till Rya och har miljöbalken i fokus i sitt yttrande.

Förslag till beslut.

Kungälvs kommun har inga synpunkter i samrådet enligt miljöbalken för Ryaverket.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på remiss - samråd enligt 6 kap miljöbalken avloppsreningsverket Ryaverket

Bilaga Följebrev _ samråd 9 maj 2023_230329.pdf

Bilaga Samrådsunderlag Ryaverket Gryaab AB 29 mars 2023.pdf

Förslag till kommunstyrelsen

1. Kungälvs kommun har inga synpunkter i samrådet enligt miljöbalken för Ryaverket.

Expedieras till:

För kännedom till:

**UTSKOTTET FÖR SAMHÄLLE OCH
UTVECKLING**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-10

Sida

8 (13)

§ 53/2023

Svar på remiss - samråd enligt 6 kap miljöbalken avloppsreningsverket Ryaverket (Dnr KS2023/0676)

Sammanfattning

Gryaab AB har inkommit med en remiss om Samråd enligt 6 kap miljöbalken för avloppsreningsverket Ryaverket.

Kungälvs kommun är delägare i Gryaab och är därmed en del av styrningen av bolaget. Kommunen står därmed bakom samrådsunderlaget tillsammans med övriga ägarkommuner.

Förvaltningen har deltagit i framtagandet av underlaget och har inga synpunkter på samrådsunderlaget.

Miljö- och byggnadsnämnden hanterar remissen utifrån deras perspektiv. Miljö- och byggnadsnämnden är tillsynsmyndighet för ledningsnätet i Kungälv som är anslutet till Rya och har miljöbalken i fokus i sitt yttrande.

Förslag till beslut.

Kungälvs kommun har inga synpunkter i samrådet enligt miljöbalken för Ryaverket.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på remiss - samråd enligt 6 kap miljöbalken avloppsreningsverket Ryaverket

Bilaga Följebrev _ samråd 9 maj 2023_230329.pdf

Bilaga Samrådsunderlag Ryaverket Gryaab AB 29 mars 2023.pdf

Förslag till kommunstyrelsen

1. Kungälvs kommun har inga synpunkter i samrådet enligt miljöbalken för Ryaverket.

Expedieras till:

För kännedom till:

**UTSKOTTET FÖR SAMHÄLLE OCH
UTVECKLING**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Sid 1 (1)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2023-05-15

Majoritetens budgetdirektiv 2024 (Dnr KS2023/0910-6)

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har politiskt beslutat om budgetdirektiv Majoritetens budgetdirektiv 2023-04-19, beslutet innebar att föreslå kommunfullmäktige fatta beslut i frågan. Kommunfullmäktige har 2023-05-04 antecknat budgetdirektivet.

Det åligger kommunstyrelsen att fatta det formella beslutet om att anta budgetdirektiv för 2024.

Därför behöver kommunstyrelsen ta upp Majoritetens budgetdirektiv 2024 på nytt för att anta ett budgetdirektiv.

Samtliga övriga politiskt behandlade handlingar i ärendet återfinns i ärende KS2023/0910 från KS sammanträde 2023-04-19.

Förslag till beslut

Majoritetens budgetdirektiv 2024 antas.

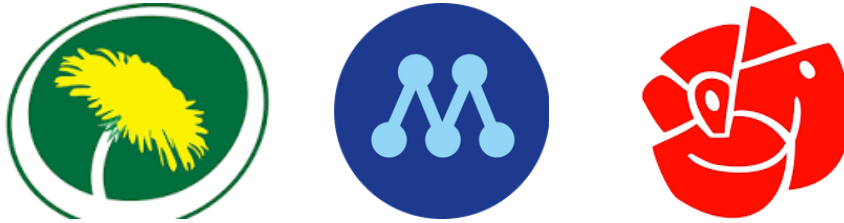
Oskar Engdahl
kommunsekreterare

Expedieras till:

För kännedom till:

Budgetdirektiv 2024

Kungälv 2030

BUDGETDIREKTIV 2024

Kungälv 2030, Miljöpartiet, Moderaterna och Socialdemokraterna vill tillsammans ta hand om Kungälv i ett samarbete fram till 2026 med en politik till 2030.

Detta budgetdirektiv gäller för 2024.

Som bas ligger beslutad Programförklaring (2022-11-11) och Rambudget 2024 (2023-03-22)

Kungälv 2030 med dess politiska ledning står liksom andra kommuner och regioner att hantera det faktum att det pågår ett fullskaligt krig i Europa. Vi befinner oss i en lågkonjunktur med sjunkande intäkter och ökande utgifter.

Kungälv kommer klara denna tid av osäkerhet och påfrestning genom samarbete, ansvar och förmåga att arbeta på nya sätt.

Så ska vi tillsammans forma en bättre tid.

2023-04-17

Budgetdirektiv 2024

Budgetdirektiv 2024 Kungälv 2030

Miljöpartiet, Moderaterna och Socialdemokraterna tar tillsammans ansvar för vår kommun 2023-2026, med en gemensam politik för framtiden med dess möjligheter, problem och utmaningar.

Vår vision för Kungälv kommun innefattar blomstrande lokalsamhällen med väl utbyggd service, trygga skolor samt en politik som tar hänsyn till naturen. Människan är fri och lika i sitt värde. Här bidrar alla till ett starkt, tryggt, trivsamt och sammanhållet Kungälv. Demokrati, delaktighet, öppenhet och förtroende är basen i allt kommunalt utvecklingsarbete. Tillsammans tar vi som är aktiva nu generationsansvar för dem som kommer efter oss, så bygger vi framtiden med det bästa från idag som grund.

Sedan över ett år pågår ett fullskaligt krig i Europa med stora konsekvenser som ställer mycket höga krav på kommunen. De oroliga tiderna medför flera svårigheter som energi, kostnadsökningar och högre räntor. Vi ser en lågkonjunktur som kommer påverka efterfrågan, investeringstakt, byggnation, företagsetableringar, miljön, arbetslöshet, utanförskap, folkhälsa och tryggheten. Allt detta sker samtidigt som kommunsektorn brottas med personalförsvåringsproblem, då hela sektorn saknar tillgång till kvalificerad arbetskraft.

Vi står nu inför det besvärligaste läget på flera decennier – kostnaderna kommer att öka markant utan att intäkterna gör det. Vi ser en tydlig tillväxtinbromsning och minskad bostadsproduktion. Kommunsektorn beräknas göra ett underskott på 24 miljarder 2024 och hushållen har fått sina kostnader rejält höjda, ett villahushåll med över 120 000 kr per år. Att parera med en skattehöjning är därmed inte möjligt utan för kommunen är det utveckling och prioritering som kommer att gälla. Sannantaget i denna tid av osäkerhet behövs en plan för överskott för att trygga vår kärnverksamhet.

I detta läge är Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Moderaterna överens om en ansvarsfull politik som säkrar våra kärnverksamheter. Det kan göras tack vare en välskött ekonomi med stora amorteringar, minskad räntebörda och avsättningar till resultatsutjämningsreserven.

Långsiktiga förbättringar agenda 2030

Vi står för generationsansvar och helhetslösningar framför populära sakfrågor. Vi anser oss inte ha rätt att överkonsumera eller minska nästa generations handlingsutrymme. Därför eftersträvar Kungälv 2030 långsiktiga förbättringar framför kortsiktiga pareringar. Energikris och inflation kan inte bekämpas genom kortsiktiga åtgärder i våra verksamheter. Kommunens förbättringsarbete syftar till att det ska gå bättre för våra elever i skolan, samhället ska bli tryggare och säkrare, socialtjänsten ska kunna erbjuda en bättre anpassad hjälp. Fler ska kunna gå från bidrag till arbete. Fler ska vara med i vår samhällsgemenskap. Vi ska bli bättre på att vara kommun!

Kungälv kommun arbetar framgångsrikt med att genomföra Förenta Nationernas 17 hållbarhetsmål, nedbrutet med nyckeltal rakt in i Kungälv kommunens politiska mål och budget. Världens länder har åtagit sig att fram till år 2030 leda världen mot en hållbar och rättvis framtid, att bekämpa ojämlikheter inom och mellan länder, att bygga fredliga, rättvisa och inkluderande samhällen, att

förverkliga de mänskliga rättigheterna och främja jämställdhet och kvinnors och flickors egenmakt samt att säkerställa ett varaktigt skydd för planeten och dess naturresurser. Sverige och Kungälv ska vara bland de ledande i genomförandet av Agenda 2030, på hemmaplan och globalt. Detta kräver ett fortsatt arbete med mål för 2050 och delmål för 2030.

Ekonomisk politik som tar höjd i tid av osäkerhet – med en ny rambudget 2024

En god ekonomi i tider av krig och kris ger trygghet för alla och säkerställer en god välfärd. Kungälv ska ha en välskött ekonomi med ett helhetstänk, för bästa möjliga kommunal service. Majoritetens ekonomiska politik baseras på vårt finanspolitiska ramverk som reviderats för att möta de utmaningar vi nu står inför. Inför 2024 kommer det göras ett avsiktligt avsteg från målet om 4 procent på grund av de rådande ekonomiska förutsättningarna.

Utifrån tidigare information finns en osäkerhet i användandet av resultatutjämningsreserven (RUR) under 2024, detta för att återhämta ett eventuellt underskott, av detta skäl blir det viktigt att säkerställa en budget i balans. Det råder stor osäkerhet kring ekonomin (pensioner, lön, inflation, ränta, volym etc) vilket även detta kräver att vi tar höjd för ökade kostnader. Att lägga en rambudget med allt för låg höjd i form av överskottsmål är att ta en stor risk, detta vore inte en god ekonomisk hushållning.

Våra verksamheter ska omges av höga krav och en positiv förväntan. Majoriteten poängterar vikten av att skapa handlingsutrymme för chefer och medarbetare inom de ramar som vi ställer upp.

Våra verksamheter ska kunna jämföras med motsvarande verksamheter för landets bästa kommuner utifrån ekonomi, kvalitet och måluppfyllelse. Våra medborgare ska aldrig få sämre välfärd än det man betalar för. Vi kommer att lägga mycket arbete på att förbättra våra processer inom lokalförsörjningen när vi uppför, äger och förvaltar i egen regi.

Våra möjligheter ligger i att hela kommunen arbetar på ett nytt sätt, tillvaratar digitalisering i verksamheterna och e-tjänster för hög service och god hushållning. Att vi förbättrar kommunens arbetsprocesser, att sjukskrivningstalen går ner tillsammans med den byråkrati som omgärdar sjukfrånvaron. Att fler lyckas med skolan och att olika kompetenser i förvaltningen uppnår bättre resultat genom bättre samverkan. Vi ser också en förbättrad arbetsmiljö som helt avgörande för att vi ska kunna lyckas ta oss igenom den mycket svåra tid som väntar bakom hörnet.

Med anledning av möjligheten att använda resultatutjämningsreserv 2024 och framåt, behöver en översyn kring tolkning av eller förtydligande av riktlinjer prövas.

Barn och ungdom

Fler måste lyckas med grundskolan och gymnasiet, bara så kan utanförskapet tryckas tillbaka. Våra ansträngningar måste inriktas på att förbättra villkoren för kommunens barn och ungdomar som idag finns inom utanförskapet och de som riskerar att hamna där. Det kan handla om att öka inkluderingen på fritiden, det kan handla om föräldraskap som måste stöttas och det kan handla om en mer utvecklad utvärdering av de faktiska studieresultaten, som kopplas till en förbättrad ekonomistyrning som styr rätt resursförstärkning till rätt skola. I det arbetet vill vi också resurssäkra skolans resurser långsiktigt, d v s definiera vad skolpengen i Kungälv ska räcka till i fråga om resurser.

Finanspolitiskt ramverk

Vårt mål är 4 % i överskott, vilket behövs för att finansiera framtida nödvändiga investeringar, trygga kärnverksamheter och för att klara morgondagens pensionskostnader. För att minska risken för kommande generationer och kunna fullfölja våra tillväxtambitioner, säkra välfärden och ta ansvar för våra pensionsförpliktelser, måste kommunen prioritera god ekonomisk hushållning. För kommunstyrelsens del innebär det att utveckla kommunens ekonomistyrning så att vi uppnår balans mellan resurser, kvalitet och produktionsresultat. Inför 2024 kommer det göras ett avsiktligt avsteg från målet om 4 procent på grund av de rådande ekonomiska förutsättningarna.

Vi prioriterar välfärden främst

Tillsammans ska vi säkra välfärden och arbetsmiljön för välfärdens medarbetare i skolan och omsorgerna. Kungälv ska ha en välfungerande vård, skola och omsorg. Säkerställandet av den generella välfärden är högsta prioritet, samtidigt är vi garanterade för att varje reform som genomförs ska vara fullt ut finansierad. I detta budgetdirektiv är vårt fokus fortsatt utveckling av metoder och arbetssätt för kommunens verksamheter.

Främsta servicelinjen

I det svåra läge vi befinner oss, när utgifterna ökar markant mer än intäkterna, prioriterar vi det arbete som utförs i det omedelbara mötet mellan brukaren och kommunens medarbetare i kärnverksamheterna skola och omsorg. De medarbetare som står i förvaltningens främsta servicelinje. Vår inriktning är att hålla de nyckeltal för bemanning som just nu råder inom kärnverksamheterna hela 2024.

Aktivt koncernarbete

Tillväxtutmaningen ställer krav på ett mer aktivt koncernsamarbete. Arbetet ska förstärkas för att säkra välfärden, nödvändiga miljörelaterade investeringar, pensionsförpliktelser och höga driftsöverskott. Tillit, transparens, rollförtydligande inom koncernen måste öka i syfte att nå ett optimalt (ekonomiskt och verksamhetsmässigt) resultat utifrån Kommunfullmäktiges mål. Kommunstyrelsen ska löpande följa upp centrala nyckeltal, upparbetade investeringar, upplåning för hela kommunkoncernen i syfte att säkerställa tillgången på investeringsmedel.

Uppdragsgivaren ser positivt på att utveckla befintliga bolag eller utreda förutsättningar att bolagisera delar som; hamnverksamheten, VA-verksamhetens drift, parkeringsverksamheten och det kommunala fastighetsbeståndet.

Den politiska uppdragsgivaren ser särskilt stora fördelar av att bolagisera kommunens fastighetsbestånd eftersom behovet av en effektiv fastighetsförvaltning / produktion av kommunala fastigheter med säkerställda underhållsnivåer är angeläget. Målet är en lägre kostnad till rätt kvalitet i förhållande till helhet och omvärld. En fastighetsutredning behöver också lysa på samarbetet inom kommunen. Nyttjar vi befintliga bolag och Kungälvsbostädernas resurser och kompetens rätt?

Bokabs roll i näringslivsutvecklingen måste bli tydligt definierad, inte minst i fråga om inköp av strategisk mark, utifrån koncernperspektivet.

Hallarenan - finansiering

Den politiska majoriteten avser att fullfölja arenaprojektet under de kommande åren. Vi utgår från att kommunen kommer att behöva låna upp kapital till sämre villkor än vad vi varit vana vid senaste åren. Eftersom vår inställning är att kommunen alltid ska betala tillbaka lån så snabbt som möjligt, är det viktigt att det finns beslut om principer för detta fattat. Kungälv 2030:s politik är därmed densamma

som vi drivit sedan 2019 att tillväxtinvesteringar betalas tillbaka så snart som möjligt med hjälp av intäkterna från exploatering. För arenaprojektet gäller att gamla anläggningar tas ur drift så snart ny kapacitet är färdig. Stadsutvecklingen av Oasenområdet, liksom områdena närmast Arenan, samt övriga områden som huserat idrottsanläggningar, utgör en väsentlig del av projektets finansiering. I stadsutvecklingsarbetet ska kommunala behov ha en framskjuten plats (LSS, äldreomsorg, skollokaler m m).

Mål- och resultatstyrning

Vi ska jämföra oss med de bästa kommunerna i landet. All uppföljning och utvärdering av våra verksamheter skall göras i förhållande till de bästa kommunerna i landet inom respektive verksamhetsområde. Det går att effektivisera kommunen och jobba smartare än idag. Det kommer att ställas höga krav på kommunens ekonomistyrning och resultatuppföljning, som vi vill utveckla.

Strategiska mål

Såväl finansiella som strategiska mål vilar på kommunfullmäktiges Vision 2040. Visionen är den gemensamma utgångspunkten för hur Kungälv kommun ska utvecklas för att vara en attraktiv kommun att bo och verka i. Våra strategiska mål vilar alltid på en långsiktigt hållbar utveckling, såväl ekonomiskt, socialt som ekologiskt.

1. Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande

Kommunen är som huvudman ansvarig för den kommunala utbildningen. Det politiska ansvaret innebär att skapa så goda förutsättningar som möjligt för det livslånga lärandet. Det handlar bl a om elevhälsa samt välutbildade lärare och skolledare, IT, läromedel och lokaler mm. Att det är tryggt i skolan och att skolan präglas av ordning och lugn är kanske den allra viktigaste grundförutsättningen. Det handlar också om ledning och styrning av en omfattande organisation, att rätt beslut fattas på rätt nivå.

Kungälv 2030 vill utveckla resurssättningen genom bättre analyser av nationella prov och att de faktiska studieresultaten vara en utgångspunkt i resurssättningen.

2. En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet

Vi ser hur behoven av vård- och funktionshinderomsorgen ökar, därmed ökar omsorgsinsatserna i kommunen. Kungälv ska kunna stå för en trygg omsorg, medborgarna skall kunna lita på välfärden och de mest utsatta ska ha den bästa omsorgen. Den personliga integriteten ska värnas och möjligheter att välja och påverka behöver utvecklas.

3. Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar

En god och jämlik hälsa, social trygghet och integration ställer krav på att det finns goda möjligheter till fritidsaktiviteter i kommunen. Ett fungerande föreningsliv är en del i demokratiarbetet och kommunens attraktivitet ska öka genom att ge möjlighet för att fler medborgare att delta och känna gemenskap genom fritidsaktiviteter. Utanförskapet ska minska genom att barn från resurssvaga hem ska garanteras en organiserad fritidssysselsättning inom föreningslivet.

4. Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt kulturliv

Kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Kommunen ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor. Samverkan med civilsamhället, föreningar och företag skall bidra till en god fritid och ett rikare kulturliv.

Budgetdirektiv 2024

5. Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen

Kommunen ska kontinuerligt utveckla sina interna processer så att medborgarna, organisationer och företag känner ett ökat förtroende för kommunen och dess verksamheter. Det är ett stort arbete som måste involvera hela politiken och alla kommunens anställda.

6. Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen

Kommunen måste förbättra sitt strategiska tillväxtarbete genom ökad samordning mellan infrastruktur och planerad nybyggnation. Det gäller verksamheter, VA-utbyggnad, samordning inom kommunen och dess bolag och samordning mellan kommunen och externa investerare.

7. Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan

Miljö- och klimatarbetet måste involvera fler för att nå goda resultat. Kommunens roll ska vara att möjliggöra och underlätta för företag och invånare att göra en positiv skillnad.

8. Trygg uppväxt ger ett tryggare samhälle

Alla har rätt till en trygg skolgång och en organiserad fritidssysselsättning. Barnens föräldrar ska genom riktade satsningar bli goda förebilder.

9. Levande havsmiljö

Kommunen ska tillsammans med relevanta samarbetspartners öka kunskapen om miljöförstöringen av vår kust och initiera verkningsfulla åtgärder

10. Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning

Kungälv kommun ska vara en robust kommun som har hög uthållighet i kris, höjd beredskap, förändrat klimat och i krig.

Kommunens organisation och medarbetare

En stödjande Organisationskultur

En god organisationskultur som bygger på tydliga värderingar och som präglas av kunskap om olika nivåers roller, perspektiv och uppdrag ger en ökad stabilitet i hela organisationen. Det gör också kommunen starkare, effektivare och tryggare.

Att arbeta med våra värderingar är en ständig process

Vi behöver ha kontinuitet i arbetet med att vårda och utveckla kulturen, inte minst utifrån att kommunens uppdrag ständigt förändras och utmanas och också utifrån det faktum att chefer och personal omsätts. En välutvecklad kultur ser vi också som ett framtida konkurrensmedel när vi ska attrahera nya medarbetare. Samordningsansvaret måste vara tydligt i hela organisationen och alla uppdrag väl kända bland medarbetarna.

Domäner

Den kommunala organisationen består av olika nivåer (domäner) som är präglade utifrån olika betraktelsesätt och perspektiv. Tyvärr har utvecklingen i hela samhället under många år gått mot polarisering när olika intressen och olika betraktelsesätt möts. Det är bara starka och tydliga värderingar som kan hålla ihop en så komplex organisation som en kommun är med så många olika uppdrag och kompetenser. Vi behöver ha koll på de olika perspektiven, respektera varandras roller, ansvar och uppdrag – det gör kommunens organisation vassare.

Vi ser ett behov av att ytterligare förstärka det värderingsbaserade ledarskapet utifrån det tillitsbaserade arbetssättet. Där vi ökar kunskapen om de olika domänernas betraktelsesätt och perspektiv. Att vi bejakar olikheterna och ser den ökade insikten om dessa för att göra styrningen ännu mer utvecklad så att resursanvändningen blir effektiv och ändamålsenlig.

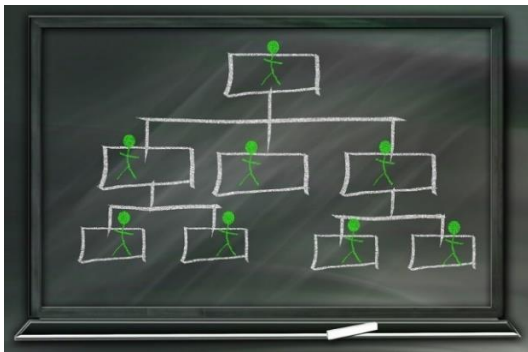
För att öka förståelsen för olika betraktelsesätt och perspektiv, måste dialogen öka internt mellan nivåerna. Vi tror att den ökade dialogen kommer att öka möjligheterna till samordning i processer och utveckling.

Politisk domän – kommunens politiker

*Det representativa perspektivet,
visioner, det gemensamma
Konferensbord, hantera olikheter,
präglade av parti, ideal och ideologi.*

Ledord: demokrati

Administrativ domän – kommunens chefer

Det organisatoriska perspektivet

*Hierarki, system, helhet,
ledarskapsfilosofier, lagstiftning,
byråkrati*

Ledord: effektivitet

Serviceomän – kommunens anställda

Det kollegiala perspektivet

*Sakkunskap och expertis, kollegial
lojalitet, rutiner*

Ledord: kvalitet

Brukardomänen – personer, brukare, föreningar, företag, råd

*Företräder det egna intresset
Svärdefinierbar*

Ledord: Krav

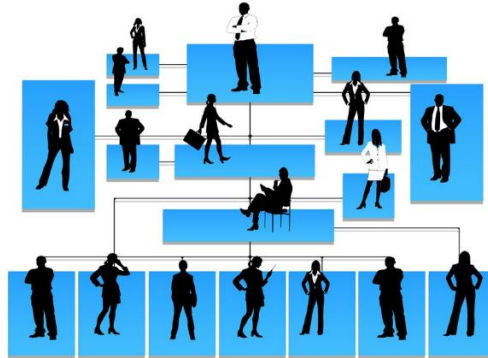
- Vad tänker politiken?
- Hur ser cheferna på det?
- Vilka effekter ser de anställda?
- Vilka krav har medborgarna?

Den samlade strukturerade dialogen är kommunstyrelsen ansvarig för. Dialogen ska ske planerat, i samband med budget, sammanträden i utskott och styrelse, yrkesdialogen samt vid verksamhetsbesök eller annan organiserad aktivitet.

Medarbetarna

Den politiska uppdragsgivaren betonar att medarbetarperspektivet och delaktigheten måste stå i centrum i alla våra processer. Kommunernas medarbetare är många gånger en bristvara på arbetsmarknaden, samtidigt som kommuner brottas med hög sjukfrånvaro och ojämn könsfördelning. De insatser som gjorts på arbetsmiljöområdet genom sunt arbetsliv, behöver fortsätta och medarbetarperspektivet i besluts- och utvecklingsprocesser behöver utvecklas mer.

Vidare behöver introduktionen förbättras för unga medarbetare som kanske påbörjar sin första anställning i vår kommun. Introduktionen behöver också hantera de generella villkoren för arbetslivet.

Arbetet med beslutad kompetensförsörjningsplan skall fortsätta. Vi ser stort behov av att säkerställa kompetensförsörjningen genom mycket tydliga krav att använda våra medarbetare för rätt arbetsuppgifter. Att få arbeta med uppgifter under sin kompetens är ofta en anledning till att söka en ny arbetsgivare. Vi behöver därför särskilt värna och kompetenssäkra att medarbetare inom våra bristyrken verkligen erbjuds rätt arbetsuppgifter.

Arbetsvillkoren för olika yrken är i ständig förändring och därmed också kompetenskraven. Vi ser ett behov av karriärsutvecklingsvägledning som kan hjälpa medarbetare med hur de kan få ta en ny behörighet eller som kan ta ett utökat ansvar.

Utbildningsanställning (arbete+utbildning) bör kunna erbjudas vid anställningar inom bristyrken där sökanden som har rätt förutsättningar men inte uppfyller den formella kompetensen, får utbildning+anställning under en begränsad tid.

Sjukfrånvaro

Sjukfrånvaron i området Kungälv är högre än i riket med fler sjukdagar än riksgenomsnittet. Detta återspeglas också inom kommunen som organisation. Kommunen ska som största arbetsgivare skärpa insatser och processer för att sjukskrivningstal ska gå ner tillsammans med den byråkrati, kostnad och ojämlika hälsa som omgärdar sjukfrånvaron.

Ny hantering av sjukfrånvaron

Kommunstyrelsens utvärdering och åtgärder för ökad frisknärvaro är i dagsläget för trubbigt eftersom kommunen har många enheter och därmed många olika förhållanden. Av den anledningen behöver ett nytt angreppssätt utvecklas och etableras som utgår från styrgränser för sjukfrånvaro där överskriden styrgräns ska medföra att en handlingsplan sätts. Vi behöver i det arbetet också säkerställa att alla rutiner för sjukfrånvaro är likartad i hela kommunens organisation.

Kommunstyrelsen ska följa upp frånvaron och vad de handlingsplaner som antagits får för utfall. Förvaltning ska återkomma med förslag på hållbar vikarieplanering.

Nya arbetssätt - intraprenad

För att öka engagemang och delaktighet ska intraprenader vara möjliga för särskilda boenden. Ekonomiberedningen kommer senast i april 2024 lägga fram ett förslag om riktlinjer för intraprenad.

Utvecklingen av arbetsmiljöarbetet

Att "personalen är vår viktigaste resurs" får aldrig bli tomma ord utan måste kontinuerligt fyllas på med innehåll. Kommunens anställda måste känna att de har en arbetsgivare som är införstådd med deras arbetsförhållanden och som har en genuin vilja att förbättra arbetsmiljön och har kraft att genomföra de förbättringar som krävs.

Delaktighet i utvecklingsarbetet

En modell för verksamhetsutveckling med inriktning på förbättringar vad gäller kvalitet, arbetsmiljö, rättssäkerhet, service eller ekonomisk effektivitet behöver utredas. Motivet är att stimulera till utvecklande arbetsplatser i en kommun som efterfrågar innovationer. Modellen behöver tydliggöra vilka utvecklingsmedel som kan sökas, ansökningsförfarande, bedömning av idén, stegvis uppföljning och utvärdering, försöksverksamhet och introduktion. Som arbetsgivare vill vi värna våra trotjänare och kunna ge ökade möjligheter till omställning mitt i livet när förändringar kräver det. Hela kommunsektorn kommer för lång tid präglas av arbetskraftsbrist inom en rad yrken varför vi som förvaltningens uppdragsgivare vill uppmuntra att äldre personers kompetens tas tillvara genom individuellt utformade lösningar för anställda seniorer.

Arbetet ska fortsatt utgå från suntarbetsliv.se 8 friskfaktorer:

1. Ett närvarande och engagerat ledarskap

Uppföljning och återkoppling sker i direktkontakt mellan chef och medarbetare, i möten avsatta för återkoppling, på arbetsplatsträffar eller direkt ute i verksamheten. Chefen är lätt att komma i kontakt med, för samtal på plats eller via telefon eller e-post.

2. Delaktighet och möjlighet att påverka beslut

Det finns formella forum där medarbetare kan dela med sig av sina erfarenheter och idéer till förbättring. Forumen kan också vara informella, som samtal i korridoren eller på fikarasten. Det finns också system för att föra synpunkter vidare uppåt och neråt i organisationen.

3. Kommunikation och återkoppling

En välutvecklad kommunikation och återkoppling mellan chef och medarbetare, på möten och informellt vid spontana samtal.

4. Ett bra systematiskt arbetsmiljöarbete (SAM)

Det systematiska arbetsmiljöarbetet är väl integrerat i den dagliga verksamheten.

5. Ett genomtänkt system för rehabilitering

Det finns kunskap och överblick över sjukfrånvaron i organisationen. Tidiga signaler på ohälsa hos medarbetarna fångas upp. Arbetet anpassas för den som har en period av nedsatt arbetsförmåga. Verksamheten har ett systematiskt sätt att ta kontakt med sjukskrivna medarbetare. Det finns tydliga rutiner för när chefen eller arbetsledaren ska höra av sig, till exempel genom telefonkontakt. Närmaste arbetsledare tar emot sjukanmälan.

Budgetdirektiv 2024

Det finns en flexibilitet när en medarbetare ska tillbaka i arbete efter en sjukskrivning. Om det behövs ändrar man i schemat, tar bort eller byter ut arbetsuppgifter. Vid behov söker man stöd hos till exempel företagshälsovården.

6.Rättvisa och transparens

Arbetsplatsen uppfattas som rättvis genom att regler och värderingar omfattar alla och ingen särbehandlas. Medarbetarna hålls informerade om händelser i organisationen som är av betydelse för dem.

7.Kompetensutveckling och byte av arbetsuppgifter

Medarbetare uppmuntras att pröva nya arbetsuppgifter och skaffa ny kompetens, till exempel vid utvecklingssamtal.

8.Prioritering av arbetsuppgifter vid hög arbetsbelastning

Vid hög belastning får medarbetarna hjälp att prioritera bland arbetsuppgifterna. Det finns en kultur av att uppmärksamma om någon i personalen ställer alltför höga krav på sig själv och tar på sig för mycket att göra.

Resultatmål

1. Attraktivt att vara anställd i Kungälv kommun

Uppdrag

- Fortsatt fokus på Sunt arbetsliv
- Styrgränser/riktade handlingsplaner för ökad frisknärvaro
- Hållbar vikarieplanering.
- Främja innovation i arbetet
- Fokus på trivsel och arbetsklimat
- Delaktighet och trivsel
- Yrkesdialoger med tydlig återkoppling
- Ökad förståelse för domäners funktion, roll, uppdrag och perspektiv

Ekonomistyrningen måste involvera alla

En ändamålsenlig ekonomistyrning är ett villkor för att vi ska nå våra mål och att kommunens verksamheter bedrivs hushållande och ändamålsenligt. En god ekonomistyrning inbegriper alla, eftersom alla medarbetare kan påverka effektivitet och resursanvändning i förhållande till arbetsuppgiften dagligen.

Vid konflikter mellan mål och medel kommer de ekonomiska aspekterna först vilket är huvudregeln. Det beror på att vad än problemet består i så är det lättare att ta sig an målet utifrån andra infallsvinklar om ekonomin är intakt.

Vi behöver tydliggöra spelregler och roller och hur vi jobbar med kvalitet och hushållning och det är av avgörande betydelse att etablera samsyn kring våra resurser och utifrån detta föra ett ständigt resonemang kring effektivitet och kvalitet. Detta ska omfatta hela kommunkoncernen.

Ekonomistyrning är ett ständigt pågående förbättringsarbete som kan göras roligt och intressant genom att medarbetare engageras i kvalitetscirkel där kommunens processer utvecklas vidare. Ansvar och befogenheter måste följa varandra oavsett hur man väljer att utforma delegering. Chefer måste få rätt stöd och kompetensutveckling, särskilt våra enhetschefer.

Utveckling och kvalitetssäkring av upphandling och inköp.

Vi vill fortsatt säkerställa att våra system och styrdokument på området efterlevs. Kommunens upphandling ska vara ändamålsenlig och effektiv.

Strategisk upphandling är en nyckel för att nå politisk satta mål. Offentlig upphandling handlar inte bara om att göra rätt och få billigaste möjliga kostnad. Det handlar framför allt om att göra bra affärer. Därför vill vi se mer av dialog och affärsmässighet inom offentlig upphandling utan att rättssäkerheten sätts åt sidan. Detta kräver ökad kompetens över hela linjen, även inom politiken.

Upphandlingspolicyn har reviderats till att kommunen ska hävda beredskapskäl vid upphandling av livsmedel. Det måste med våra nya erfarenheter gälla all verksamhetskritisk materiel och utrustning. Vårt samhälle är väldigt sårbart och vår upphandling måste ses som ett medel att minska sårbarheten. Kommunen måste fortsätta att utveckla upphandling och inköp och förse verksamheten med relevanta uppföljningskriterier. Vi måste sluta att mäta hur nöjda våra leverantörer är med oss. Vi ska i stället utvärdera hur pålitliga våra leverantörer är utifrån leveranssäkerhet, leveranstider, verksamheternas nöjdhet och hur utbrett det är med feldebitering.

Vi vill också utvärdera våra upphandlingar utifrån intresset att delta i upphandling och se en ökande trend av fler anbudsgivare. På så sätt tillvaratar vi allmänintresset genom att säkerställa att det råder en sund konkurrens och att våra skattebetalare inte betalar mer än nödvändigt.

Mer lokal upphandling

Vi vill öppna upp upphandlingsverksamheten. Vi vill ge de bästa förutsättningarna för företagarna att göra affärer genom utbildning, upplysning, information, anbudskola och möten. Personliga brev och möten öppnar upp relationerna för bra affärer med lokal prägel.

Vi vill vända oss mer till de mindre företagen, fortsätta arbetet med att hjälpa och förenkla.

Uppdrag: öppna upp upphandlingsverksamheten för små företag

Uppdrag

- Öppna upp upphandlingsverksamheten för små företag

Budgetdirektiv 2024

Strategiskt mål 1: Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande

Kommunen är som huvudman ansvarig för den kommunala utbildningen. Det politiska ansvaret innebär att skapa så goda förutsättningar som möjligt för det livslånga lärandet. Det handlar bl a om elevhälsa, bra och välutbildade lärare och skolledare, IT, trygghet, läromedel och lokaler mm. Det handlar också om ledning och styrning av en omfattande organisation, att rätt åtgärd och anpassning kommer på plats i tid.

Kungälv 2030 vill utveckla resurssättningen genom bl a bättre analyser av nationella prov och att de faktiska studieresultaten ingår som en utgångspunkt i resurssättningen.

Den politiska uppdragsgivaren understryker vikten av att verkligen använda skollagens alla tillgängliga möjligheter för att upprätthålla en god ordning i våra skolor.

Sektor bildning och lärande

Kommunstyrelsen är ansvarig nämnd för skolväsendet och därmed ansvarig för uppsikt, resurser, resultat samt verksamhetsutveckling.

Som huvudman avser vi att höja kunskapsläget kring skolans faktiska resurser och kopplingen till de pedagogiska resultat som eleverna vid Kungälvs kommuns skolor uppnår. Förbättrad måluppfyllelse måste avspeglas i de nationella proven. Motivet till detta är att förbättra ekonomi- och kvalitetsstyrningen, så att kommunens satsningar går till rätt insatser och ger goda resultat samt stärker likvärdigheten mellan kommunens skolor.

Vi vill skapa en ny kultur för utvecklingen av hela skolan, där vi utgår från att genomföra satsningar som kan mätas genom meritvärde och förbättrade provresultat. Det innebär att vi efterfrågar förslag på utvecklingsområden som grundas i ordentliga analyser med ett synsätt att förutsättningarna för framtidens förbättrade resultat skapas idag. I det arbetet vill vi också resurssäkra skolans resurser långsiktigt, d v s definiera vad skolpengen i Kungälv ska räcka till i fråga om resurser.

I en kunskapskola som utbildar för livet, ska varje barn och elev ha rätt resurs vid rätt tillfälle. För att klara detta behövs tydligt ledarskap, ordning och trygghet i våra skolor, välutbildade pedagoger, flexibla grupp- och klassindelningar, en möjlighet till en andra chans som lov- och sommarskola,

Budgetdirektiv 2024

tillräckligt med stödpersonal och en utvecklad modern elevhälsa. Uppdragsgivaren vill också se fler möjligheter att läsa efter skoldagens slut, en andra chans i ett annat sammanhang.

Arbetet för att skapa trygghet i skolan är prioriterat. Barn och elever måste uppleva skolan som trygg. Därför behövs fler synliga och mer närvarande vuxna i skolan, för att sätta tydliga gränser för rätt och fel.

Tryggheten vid våra skolor

Kommunens skolor är inte så trygga som de borde vara. Såväl elevenkäter som enkäten till pedagogisk personal visar att det återstår mycket arbete. Det finns alldeles för stora olikheter i hur skolorna arbetar med den inre arbetsmiljön som är en grundförutsättning för att skolan ska fungera bra.

Trygghetsarbetet måste utgå från att kommunens skolor ska vara likvärdiga.

Det måste finnas en väl känd insatskedja för barn i behov av särskilt stöd. Huvudmannens inställning är att erbjuda stöd även om eleven inte är färdigutredd. För elever som p g a särskilda skäl inte kan vistas i skolan och som genom beteenden förstör undervisningen för andra, ska undervisning på lämplig plats anordnas. Skollagens möjligheter ska självklart användas. En skola för alla betyder inte **samma** skola för alla.

De disciplinära åtgärderna i skollagen är:

- utvisning ur undervisningslokalen
- kvarsittning
- skriftlig varning
- tillfällig omplacering
- tillfällig placering utanför den egna skolan
- avstängning
- omhändertagande av föremål.

Kommunstyrelsen kommer att följa upp de disciplinära åtgärderna som skollagen ger.

Gemensamma regler för trivsel och ordning ska finnas och vara kända så att skolan får förutsättningar för en arbetsmiljö som fungerar för eleverna. Skolan måste vara en plats som präglas av god fysisk ordning för att undervisningen ska fungera. T ex ska lektionssalar återställas efter användning och ytor ska vara fria från skräp. Lokalvården bör följa upp och rapportera hur arbetet med att förbättra den fysiska ordningen fortskrider.

Budgetdirektiv 2024

Prao

Den politiska uppdragsgivaren ser ett stort värde i att kopplingen mellan skolan och näringslivet stärks. Det bästa är när skolans relationer till företagen är långsiktiga och hellre många företag som hjälper till än färre som tar större ansvar. Skolan måste leva upp till de lagkrav som finns när det gäller att ordna platser.

Utveckling och förbättrade förutsättningar

Kungälv tillhör de 10 kommuner i landet som haft högst befolkningstillväxt senaste åren. Grundskolan har vuxit med över 1000 elever på 10 år och kommunen kommer fortsätta att växa. Det är nu vi lägger grunden för framtiden och använder det positiva som finns i en befolkningstillväxt. Vi vill använda befolkningsutvecklingen för att skapa starka skolor över hela kommunen och därför måste kommunen bli bättre på den långsiktiga planering så att vi tar till vara på tillväxtens möjligheter på bästa sätt. Redan idag sker flera stora investeringar i Diseröd, Ytterbyskolan och nu även Munkegårde, men vi behöver göra mer. Var ska den förtätade innerstadens elever gå i skola i framtiden? Vilken struktur ska skolorna ha i Kode och Diseröd?

Den politiska uppdragsgivaren är beredd att tidigarelägga investeringar i våra grundskolor.

Bättre överlämning

Debatten om bristande kunskaper från mellanstadiet när eleven börjar mellanstadiet och detsamma mellan högstadiet och gymnasiet är inte ny. Här behövs ett nytt och hållbart arbetssätt som utgår från att hela skolsystemet håller ihop.

En skola som passar alla – NPF-säkrad skola

Inom skolans utveckling uppdrar vi att arbeta med att NPF-säkra skolan utifrån den fysiska miljön och genom att utveckla förhållningssätt och arbetsmetoder. NPF är en förkortning för Neuropsykiatriska funktionsvariationer.

En bärande del i förhållningssättet innebär bland annat att man inte måste ha en diagnos för att få tillgång till olika hjälpmedel. En satsning på NPF-säkring måste innebära att personal kompetensutvecklas i arbetsmetoder och förhållningssätt.

Av skolor som genomfört NPF-säkring kan man lära att man tagit extern hjälp från externa parter som t ex riksförbundet Attentions utbildningscenter.

Anpassad fysisk miljö

Det behövs en utveckling av förmågan att anpassa klassrumsmiljön som alla elever har tillgång till. Det hör anpassning i alla klassrum, möblemang samt individuellt elevanpassade faciliteter.

Stärka skolledares och pedagogers ledarskap

Som huvudman betonar vi hur viktigt det är att skapa goda förutsättningar för lärande och vill stärka lärarnas ledarskap och auktoritet i klassrummet och i hela skolan. Vi förutsätter att de kommande årens satsningar på kompetensutveckling omhändertar behovet av att stärka ledarskapet. Vi understryker särskilt behovet av att stärka rektorernas ledande roll och större mod inom rektorernas mandat. Skollagens möjligheter måste fullt ut tas tillvara för att upprätthålla ordning, trygghet och trivsel.

Sektor skolas lokalresurser

Med den höga befolkningsökning som framför allt finns inom Kungälv, Ytterby, Kareby och Diseröd behöver vi en plan för hur nya skolplatser kan skapas genom tillbyggnad av befintliga skolor. Inom uppdraget behövs en översyn göras utifrån personalen och elevernas säkerhet. Det arbetet innefattar den yttre miljön med skolgårdar, trafik samt den inre miljön med inrymnings- och utrymningsvägar.

Kungälv har endast tre högstadieskolor och samtliga upptagningsområden berörs i hög grad av den ökande folkmängden. Vi behöver arbeta fram lösningar hur vi tillgodoser behovet av högstadieplatser i framtiden.

Vi ser två möjliga strategier; öka antalet utbildningsplatser i befintliga lägen eller skapa nya utbildningsplatser i kommundelarna.

Ändrade upptagningsområden

Den politiska uppdragsgivaren vill ta tillvara på befolkningsökningen i Tjuvkil som nyligen resulterat i en ny förskola. Stora investeringar är planerade i en flexibel förskola/skola inklusive idrottslösning på Köön den kommande 6 årsperioden. Planerna måste ta med befolkningsökningen i hela kustområdet och eventuellt förändra skolans upptagningsområden så att det skapar bästa möjliga förutsättningar för barnen i kustområdet. För att kommande skolinvesteringar såväl i kustzonen som hela kommunen ska bli optimala, behöver frågan om ändrade upptagningsområden och skolskjutsar som stödjer kommande skolinvesteringar studeras.

Överväg en sammanhållen skola

När olika skolor ligger i omedelbar anslutning till varandra bör kommunen överväga vilka effekter en sammanhållen skola F-9 kan ge. Vi tycker att det vore en bra idé att undersöka den möjligheten i Munkegärde med att skapa en sammanhållen skola med Olserödsskolan och Munkegärdeskolan under förutsättning att man kan visa att man har ett bra koncept.

Syftet är att förbättra förutsättningarna för eleverna i området att lyckas bättre i skolan.

Förskolan

När fler verksamheter i samhället kräver bemanning dygnet runt ökar behoven av barnomsorg på andra tider än kontorstider. Ingen ska behöva tacka nej till ett jobb, barn ska ha rätt till en bra omsorg och företag till en bra kommunal service. Föräldrar som arbetar kvällar, nätter och helger ska precis som alla andra kunna lämna sina barn i trygghet innan jobbpasset. Därför behöver Kungälv en trygg och modern barnomsorg som är öppen och tillgänglig oavsett när föräldrarna arbetar.

Utveckling av gymnasiet och vuxenutbildningen

Efter flera våldsdåd, som i många fall förövats i gymnasieskolor i landet, är det viktigt att ha med säkerhetsaspekterna när vi utvecklar Mimers hus. Skolans verksamhet och öppenhet med samlokalisering med stadsbiblioteket gör skolan till en offentlig plats där vem som helst har tillträde. Det är ur säkerhetssynpunkt en dålig lösning.

Idag hyr kommunen in lokalerna som vuxenutbildningen använder i nära anslutning till gymnasiet. Det finns ett behov att skissa på hur gymnasiet med vuxenutbildning ska bedrivas i framtiden, detta måste utredas ur flera perspektiv som behov, ekonomi och stadsutveckling.

Utöver det bör kommunen ta till sig de kompetensproblem privata och offentliga arbetsgivare har och i framtiden utveckla Kungälv som studieort. Kopplingen mellan skola-arbetsliv-företagande ska förstärkas och utvecklas och Kungälv ska kunna erbjuda de YH-utbildningar som arbetsmarknaden efterfrågar.

Uppdrag:

- Ändamålsenlig resurssättning där även skolresultaten ingår som en av utgångspunkterna
- Beredningsuppdrag att resurssäkra skolpengen långsiktigt
- Ta fram en tydlig kommungemensam vägledning för kompensatoriska och anpassade pedagogiska åtgärder i skolan
- Utvecklad och närvarande elevhälsa som är rätt dimensionerad.
- En närvarande och stödjande socialtjänst i våra skolor
- Utred skolans upptagningsområden och skolskjutsar
- NPF säkra förskolor/skolor
- Insatser för en inre miljö som präglas av ordning, som eleverna är en del i och bidrar till

Resultatmål

2. Kommunens verksameters kvalitét och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner
3. Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö
4. Alla förskolebarn är efter avslutad förskola väl förberedda att börja grundskola
5. Vuxenutbildningen bidrar till livslångt lärande och Sveriges lägsta Arbetslöshet
6. En kunskapsskola som ger varje elev rätt stöd
7. Minskat utanförskap och bidragsberoende
10. Förbättrat näringslivsklimat
15. 100 % av alla ungdomar inom uppföljningsansvaret erbjuds vuxenutbildning
17. Robusta kommunala funktioner

Strategiskt mål 2: En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet

Vi ser hur behoven av vård- och funktionshinderomsorgen ökar, därmed ökar omsorgsinsatser i kommunen. Kungälv ska kunna stå för en trygg omsorg, medborgarna skall kunna lita på välfärden och de mest utsatta ska ha den bästa omsorgen. Den personliga integriteten ska värnas och möjligheter att välja och påverka behöver utvecklas.

För alla livschanser och möjligheter till frihet och egenmakt är hälsan helt avgörande och därför understryker vi hur viktigt det är med ett fortsatt framsynt och ambitiöst folkhälsoarbete.

En nära socialtjänst som verkar i skolan i bostadsområdet, på fritiden och i arbetslivet med hög tillgänglighet och god förmåga att samverka och samarbeta med skola, polisen, vården och andra aktörer, är högt prioriterat.

Äldreomsorg och LSS

Kungälvs seniorer ska ha ett aktivt självständigt liv där du gör dina val genom livet med ett bra boende. Det ska vara tryggt, bra och trivsamt att få vård och omsorg i Kungälv.

I Kungälv skall det finns en god planering för attraktivt boende i olika former och behov genom hela livet, ett boende som stimulerar såväl det egna valet och som ansvaret.

Kommunen ska ha en god kapacitet att ge olika medborgare sin rätt till boende utifrån behov och lagstadgad rätt, exempelvis LSS. Är du senior skall du känna dig trygg i din bostad, det gäller såväl möjligheten till larm som varma dagar då öppna fönster inte längre räcker till.

En viktig ledstjärna för Kungälvs seniorpolitik är att aktivt motverka ensamhet och passivitet.

Vi vill stimulera civilsamhället att erbjuda aktiviteter och motverka ensamhet och stimulerar ett aktivt liv genom att verka för att seniorer hjälper varandra. Det kan med fördel göras i föreningsregi och då kan olika former av stöd vara en hjälp på vägen.

Vi vill stimulera till en ökad användning av smarta digitala och tekniska lösningar som underlättar för den äldre, för anhöriga och personal. Aktiviteter eller trygghetsskapande insatser ska bryta den ofrivillig ensamheten och skapa trygghet för äldre och anhöriga.

Många anhöriga vårdar idag sina anhöriga i hemmet så pass länge och mycket att de riskerar att bli sjuka och utarbetade. Med ett starkt anhängstöd och fokus på förebyggande insatser kan fler få en bra och trygg ålderdom.

Som senior ska du kunna påverka din mat. Matmiljön och matupplevelsen för dig som senior skall vara en hemlik och trevlig stund på dagen.

Det ska vara enkelt att få hjälp, byråkratin kring våra äldre ska vara så liten som möjligt. Det ska vara möjligt att kunna påverka sina insatser. Vi vill att fler insatser kan göras utan biståndsbeslut eller med förenklad beslutsprocess. Med en förenklad process kan förebyggande insatser komma fram till den som söker snabbare. Förebyggande insatser kan verka som en trygghetsfaktor för både den äldre och deras anhöriga.

Kungälvs ska säkra en värdig tid vid vård i livet slut. Ingen ska behöva dö ensam. Även Kungälv ska kunna erbjuda en avgränsad välkomnande plats för alla åldersgrupper med så snarlik vård som möjligt som ett hospice utgör.

Samhällsbygget behöver innehålla fler lösningar som täcker äldre människors bostadsbehov. Det är rimligt att kommunen arbetar för att tillgodose behovet i nya områden på samma sätt som man gör

Budgetdirektiv 2024

när det gäller LSS. Den politiska uppdragsgivaren efterfrågar att vi som kommun är väl uppdaterade inom välfärdsteknologin för ökad trygghet och säkerhet.

En förutsättning för jämlikhet är att personer med en funktionsnedsättning har samma möjligheter att som andra att leva ett gott och meningsfullt liv. Kungälv ska vara en tillgänglig kommun för alla.

Funktionshinderperspektivet finns inom alla politiska målområden, det byggs LSS-boenden och kommunen har förstärkt rättigheterna att kunna bo tillsammans oavsett "personkrets", detta arbete ska fortsätta.

Vi vill utveckla daglig verksamhet, så den blir än mer meningsfull och individanpassad. Vi vill också att den ska vara gränslös utifrån kommungräns. Vi vill i samarbete med företag och föreningsliv utveckla nya mötes- och arbetsplatser för medborgare med funktionsvariation.

Kommunen måste också säkerställa att personer med funktionsnedsättning får tillgång till informations- och kommunikationsteknik, digitalisering och välfärdsteknik på lika villkor som andra.

För att ytterligare förbättra tillgången på anpassade bostäder behöver planeringen ske i femåriga perspektiv.

En nära socialtjänst

Socialtjänsten ska finnas för att ge kvalificerad hjälp för våra medborgare och vi vill att hjälpen ska erbjudas så nära den enskildes livsmiljö som möjligt (bostadsområde, fritid, skola eller arbete) Socialtjänsten ska vara en synlig aktör inom skolan för att tryggheten ska öka.

Kungälv har låga kostnader för försörjningsstöd. Under många år har det politiska intresset lite för ensidigt legat på försörjningsstödet utveckling medan mycket annat hänt inom socialtjänsten. Just nu stöps delar om och sätts ihop med kompetenscentrum för att öka möjligheterna till personlig utveckling och frihet.

Under de senaste åren har våra kostnader för köpt vård i det närmaste tredubblats. Det finns all anledning att närmare analysera detta och se om vi som kommun kan behöva öka vår egen insatsförmåga som ett alternativ till köpt vård.

För att säkerställa såväl rättssäkerhet som likvärdighet vid beslut och insatser ser uppdragsgivaren ett behov av att det tas fram en vägledning för det sociala arbetet, utifrån den nya socialtjänstlagen.

Samhällskontraktet utvecklas

Kungälv 2030 vill utveckla samhällskontraktet genom tätare information till företagen och övriga partners om behov av feriejobb/praktikplats/arbete för att kunna matcha personer och företagare så bra som möjligt.

Vi behöver också stärka incitamentet för företagen och det kan vi göra genom en årsberättelse som vi distribuerar till företagen och allmänheten varje år, där vi berättar om hur olika företag hjälper till att göra Kungälv mer socialt hållbart.

Uppdrag

- Utveckla samhällskontraktet genom tätare information/matchning och årsberättelse
- Utred hur utbudet inom daglig verksamhet kan utvecklas genom hallarenan
- Ökade insatser för att motverka den ofrivillig ensamheten tillsammans med externa intressenter
- Ta fram en vägledning för det sociala arbetet som ökar likställighet och rättssäkerhet vid bedömningar och beslut utifrån den nya socialtjänstlagen
- Se över uppdatera/ ta fram vägledning för äldreomsorg och LSS
- Ta fram en plan för bostäder för sociala behov

Resultatmål

2. Kommunens verksamheters kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner
7. Minskat utanförskap och bidragsberoende
8. Ökad behovstäckning inom äldreomsorgen och LSS inom lagstadgad tid
9. Fler barn, unga och äldre – inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv.
11. Kortare handläggningstider med bibehållen rättssäkerhet

Strategiskt mål 3: Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar

En god och jämlik hälsa, med social trygghet och integration, ställer krav på att det finns goda möjligheter till fritidsaktiviteter i kommunen. Ett fungerande föreningsliv är en del i demokratiarbetet, kommunens attraktivitet ska öka genom möjlighet för fler medborgare att kunna delta och känna gemenskap genom fritidsaktiviteter. Utanförskapet ska minska genom att barn från resurssvaga hem ska garanteras en organiserad fritidssysselsättning inom föreningslivet.

Fritid

Kungälv behöver fler mötesplatser som är relevanta och öppna, inte minst för unga. Detta utvecklingsarbete ska ske i bred samhällsmedverkan. Den fritidspolitiska utvecklingen ska ha riktade insatser för unga, äldre och medborgare med funktionsnedsättning. Folkhälsa, idrott, social gemenskap ska stödjas medan utanförskap och ensamhet ska motverkas.

Satsningen på Kungälv Arena är en rejäl satsning på föreningslivet och våra ungdomar. Som politisk uppdragsgivare vill vi säkerställa att det också innebär en satsning på folkhälsa.

Hallarenan ska ge alla människor en möjlighet till träning och idrottande oavsett ålder, funktionsvariation eller social tillhörighet. Av den anledningen uppdrar vi åt förvaltningen att återkomma med en plan hur vi möjliggör för alla att kunna använda anläggningen. Vi ser ett behov av ett nytt och närmare samarbete med föreningarna om hur vi gemensamt kan möjliggöra deltagande för personer som står långt från en fritidssysselsättning.

Med de nya fysiska förutsättningarna och en ny politisk ansats mot en hög inkludering, behövs en ny politisk inriktning för fritidsgårdsverksamheten.

Det vore naturligt att lokalisera en fritidsgård vid hallarenan där inriktningen är att samverka med föreningar och lotsa ungdomarna vidare in till en förenings fritidsutbud. Särskild satsning på inkludering i målet om trygg uppväxt.

Uppdrag

- Beredningsuppdrag inkludering av barn från resurssvaga hem i föreningslivet

Resultatmål

2. Kommunens verksamheters kvalitet och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner
3. Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö
7. Minskat utanförskap och bidragsberoende
9. Fler barn, unga och äldre – inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv.

Strategiskt mål 4: Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt kulturliv

Kulturen ska vara en dynamisk och obunden kraft med yttrandefriheten som grund. Kommunen ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor. Samverkan med civilsamhället, föreningar och företag skall bidra till en god fritid och ett rikare kulturliv.

Kultur för alla

En kommun med mycket hög inflyttning ger en kommun med många människor som saknar kunskap om kommunens historia och kultur. Vi behöver anstränga oss i arbetet att synliggöra och nå fler människor och skapa sammanhang genom kulturen. Som uppdragsgivare ser vi stora möjligheter att lyfta fram kulturen när vi bygger stad och utvecklar nya stråk. Vi ser också möjligheter att utveckla kulturutbudet i kommundelarna.

Näringslivets digitalisering med ökad E-handel skapar mindre efterfrågan av kommersiella ytor i stadskärnorna generellt och i det perspektivet ser vi att kulturen kan ta en viktig roll i utformningen den nya stadsmiljön.

I ett läge där vi ser över lokalresurserna för gymnasiet och vuxenutbildningen bör vi överväga att flytta stadsbiblioteket till området kring den gamla stadskärnan för att kommunen ska ta sin del av ansvaret för att skapa dynamik och utveckling samt bidra till Kungälv's identitet. Vi ser gärna att utvecklingen av stadskärnan tar tillvara och utvecklar kulturen för att skapa starka mötesplatser och stråk där även ett framtida stadsmuseum med flera funktioner kan ingå.

Ett stadsmuseum måste utredas mycket noga eftersom det innebär ett nytt åtagande för kommunen. Främst behöver det utredas hur ett stadsmuseum kan bidra till att skapa en större känsla av samhörighet bland våra medborgare genom ökad kunskap om traktens historia. Andra delar är naturligtvis utformning, innehåll, lokalisering, flerfunktionalitet, tillgänglighet och ekonomi.

Kungälv's kommun har en bra kulturskola som måste klara att möta ökade behov. Utbud och samverkansformer behöver ses över i syfte att korta köerna till kulturskolan så fler ska kunna ha möjlighet till skapande verksamhet.

Uppdrag

- Korta köerna till kulturskolan
- Kultur i kommundelar

Resultatmål

2. Kommunens verksamheters kvalitet och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner
3. Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö
7. Minskat bidragsberoende
9. Fler barn, unga och äldre – inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv.

Strategiskt mål 5: Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen

Kommunen ska kontinuerligt utveckla sina interna processer så att medborgarna, organisationer och företag känner ett ökat förtroende för kommunen och dess verksamheter. Det är ett stort arbete som måste involvera hela politiken och alla kommunens anställda.

Kommunen är till för medborgarna och ska eftersträva processer som ger delaktighet och insyn. All makt utövas under lagarna och offentlig verksamhet ska alltid drivas så att allmänhetens förtroende inte rubbas - vilket ställer krav på en juridisk beredning av hög kvalitet. Kommunen ska så långt det är möjligt undvika juridiska processer mot medborgare, utan tillförsäkra sig arbetsmetoder som bygger på dialog och samförståndslösningar.

Rättssäkerhet i kommunens processer är alltid högt prioriterat.

Näringslivsfunktion organisering

Kommunens näringslivsorganisation är liten och har visat sig extremt sårbar. Vi har haft relativt korta perioder med ansvariga på viktiga tjänster som gör att vi tappat i kontinuitet i kontakter med företagen. Vi ser därför som avgörande att minska denna sårbarhet och säkerställa kontinuiteten i utvecklingsarbetet.

Näringslivet har länge efterfrågat en företagslots som kan avdelas åt företag när ärenden kräver det. Vi behöver utveckla arbetssätt för en professionell service vid både enkla som mer komplexa ärenden som spänner över olika områden.

Arbete och näringsliv

Kommunens arbete för näringslivsutveckling utgår från näringslivsplan 2035 som antogs 2021 och som till stora delar är gemensam med övriga GR-kommuner. Det är en strategi med en tydlig målbild att skapa bättre villkor för företagande, som ska resultera i fler arbetstillfällen inom vår kommun. Strategin ska ha en rullande två årig handlingsplan med skarpa åtgärder och insatser som löpande tas fram i samverkan med Kungälv's lokala näringsliv och berörda intressenter.

Kommunens service

Näringslivet behöver en professionell service och bemötande och vi anser att det är först när vi löst organisering och ärendens spårbarhet, som vi kan göra ordentliga uppföljningar och vi vet var vi ska sätta in olika typer av åtgärder. Av det man kan utläsa ur näringslivsrankingen är att kommunens tjänstemän och politiker respektive företagen, har olika bild av vad som är god service. Bl a har politiker ofta översatt servicebegreppet till snabbhet i högre utsträckning än företagen.

Myndighetsutövning och inspektioner

Kommunens miljö-, tobaks-, brand- och livsmedelsinspektioner på plats hos företag, ska förutom de bakomliggande syftena också ses som ett bra tillfälle att öka kommunens förtroende hos det enskilda företaget.

Själva inspektionen ska vara saklig och informativ och fri från personliga värderingar/åsikter och vara till hjälp för företaget så att företaget kan utvecklas och samtidigt uppfylla de krav som samhället ställer.

Miljö- och byggnadsnämnden bör några gånger varje år ta del av företagets reaktion och upplevelser kring nämndens inspektioner.

Strategiska markköp och platsmarknadsföring

Kommunens strategiska markköp ska öka. Inköpen skall samordnas inom koncernen. Syftet är att höja kommunens attraktivitet genom att bredvid eller tillsammans med privata aktörer ha en god beredskap för ett blandat bostadsbyggande, villatomter och företagsmark/etablering.

Vi ser ett behov av en anpassad kontinuerlig platsmarknadsföring gentemot företag som skulle kunna tänka sig att etablera sig inom kommunen. Vi måste kunna visa företagen i en långsiktig trygg plan för hur energiförsörjning, mark och transportutvecklingen ska se ut. Exempelvis, vad som är tänkt att utvecklas längs med E6 i framtiden, vilken energikapacitet som finns nu och framåt. Planen skall vända sig till investerare och möjliggöra lokal expansion eller ökad internationell attraktion. Planen ska vara öppen och transparent mot investerare.

Besöksnäringen

Det finns en stor potential i besöksnäringen som vi vill utveckla genom att stärka Kungälv och Marstrand som destination. Vi gör detta bäst genom en god dialog mellan kommunen och det lokala näringslivet, Södra Bohuslän och Nätverk Enat Bohuslän i samarbete med Turistrådet. Under 2024 behöver formerna för det etablerade samarbetet inom besöksnäringen utvecklas.

Kommunen prioriterar stöd till året-runt-satsningar, infrastruktur och säsongsförlängning. Vi vill tidigt peka på de möjligheter till utveckling som Arena Kungälv kan innebära med cuper, tävlingar, event och mässor. Kommunen behöver internt eller genom partnerskap med extern aktör utveckla ett professionellt arbete som stärker Kungälv som evenemangsstad. Besöksnäringens infrastruktur behöver finnas med i utvecklingsarbetet och skapa sammanhängande cykelleder och ställplatser för husbilar.

Arbetsmarknadspolitisk utveckling

Kommunens arbetsmarknadspolitik måste bli mer ömsesidig i förhållande till företagen. Vi vill gärna som kommun ha näringslivets medverkan i praktikplatser och olika samarbeten och skapa utbildningar som efterfrågas av det lokala näringslivet. Arbetet med kompetenscentrum och samhällskontrakt skall fortsätta. Kopplingen mellan skola-arbetsliv-företagande ska förstärkas och utvecklas och Kungälv ska kunna erbjuda de YH-utbildningar som arbetsmarknaden efterfrågar.

Uppdrag

- De strategiska och långsiktiga inköpen av kommunal mark ska öka.
- Näringslivsstrategin 2035 ska ha en 2-årig skarp rullande handlingsplan med konkreta åtgärder framtagen med näringsliv och berörda intressenter.
- Gör kommunens näringslivsfrämjande arbete mer robust

Resultatmål

2. Kommunens verksamheters kvalitét och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner
5. Vuxenutbildningen bidrar till livslångt lärande och Sveriges lägsta arbetslöshet
10. Förbättrat näringslivsklimat
11. Kortare handläggningstider med bibehållen rättssäkerhet
12. Planberedskap ska finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel
14. Ökad kollektiv jobbpendling

Strategiskt mål 6: Hållbar samhällsutveckling genom ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen

Kommunen måste förbättra sitt strategiska tillväxtarbete genom ökad samordning mellan infrastruktur och planerad nybyggnation. Det gäller verksamheter, VA-utbyggnad, samordning inom kommunen och dess bolag och samordning mellan kommunen och externa investerare.

Sektor samhällsbyggnad

Samhällsbyggnad och stadsutveckling

Kommunens samhällsbyggnadsprocesser är avgörande i arbetet att utveckla kommunen, främja näringslivet och utveckla företagsamheten. Inom dessa processer finns samtidigt alla instrument att åstadkomma en ökad hållbarhet enligt Agenda 2030's intentioner.

Ny översiktsplan

Kommunens översiktsplan är inaktuell och en ny måste därför arbetas fram. En ny ÖP ska vara mer övergripande än vad våra tidigare varit och möjliggöra utveckling och ökad samordning mellan planerad nybyggnation och infrastruktur. Översiktsplanen ska främja en god och hållbar markanvändning. Arbetet ska särskilt fånga upp säkerställandet av att bibehålla och återställa våtmarker och mark som är viktig utifrån miljö, klimat och biologisk mångfald.

Ökad kommunal rådighet över kollektivtrafiken

Behovet av en utbyggd och välfungerande kollektivtrafik ökar i takt med omställningen och kommunens utveckling. Utbyggnaden av kollektivtrafiken ligger för vår expanderande kommun alltid steget efter och förändringar är svåra att genomföra eftersom vi som kommun är för svaga i relationen till Västtrafik.

Kollektivtrafikens utbud kan vara reglerande när det gäller behovet att skapa ny kapacitet i vägnätet, eftersom kollektivt resande bättre hushållar med befintlig infrastruktur och till betydligt lägre kostnader än vad det ekonomiskt innebär att skapa ny infrastruktur.

Ny kapacitet för kollektivtrafiken går också betydligt snabbare att få fram än den tidsåtgång som går åt för att öka kapaciteten i vägnätet.

Tillväxten är det främsta skälet att öka rådigheten över kollektivtrafiken tillsammans med uppenbara miljöskäl.

Ytterligare ett skäl att öka rådigheten, är de ramtider som gäller för skolskjutstrafiken som har direkt påverkan på hur väl vi kan utnyttja skolornas resurser.

En avgörande faktor för att åstadkomma en bättre kollektivtrafik, är att kommunens rådighet över kollektivtrafiken måste öka och kostnaderna för kollektivtrafiken måste ses i ett mycket större sammanhang, framför allt mot bakgrund av vad andra alternativ att bygga ut vägnät innebär i tidsåtgång och kostnader.

En ökad rådighet skulle kunna lösas genom att ansvarsfördelningen mellan kommunen och Västtrafik förändras, genom att kommunen ansvarar för matningstrafiken till Västtrafiks bussar vid större knutpunkter såsom Kungälv Resecentrum och Eriksdal samt lokaltrafiken. Lösningen med Marstrandfärjan skulle kunna stå som förebild för en inledande diskussion.

Med ett kommunalt ansvar för matnings- och lokaltrafiken skulle pendelparkeringar kunna etableras längre ut i trafiknätet, där tillgång till mark är betydligt bättre.

Ska det kollektiva resandet öka - måste robusthet och enkelheten i resandet också göra det. Framför allt måste turtätheten öka och bytestiderna elimineras samtidigt som det för kommande generationer skall vara det naturliga sättet att förflytta sig. Av det skälet är en uppdelning av ansvaret mellan kommunen och Västtrafik rimlig. Vi kommer inte lösa problemen genom den modell för samverkan som gäller idag, eftersom vi måste göra många olika åtgärder samtidigt utifrån en stor och komplex helhet.

Vi identifierar också Trafikverket som en part i en ny ansvarsfördelning som leder till ett bättre hushållande av befintlig infrastruktur. Trafikverket bör rimligen bidra ekonomiskt till lösningar som är mera hushållande också för dem.

Uppdrag till beredningen framtid och fritid

Vi uppdrar utifrån ovan åt beredningen för samhälle och fritid att ta fram en modell för hur en ny ansvarsfördelning mera konkret skulle kunna se ut samt en översikt över tänkbara investeringar som ett sådant upplägg skulle kräva. I uppdraget ingår att särskilt lyfta fram ungdomars behov av kollektivtrafik på kort och lång sikt.

Vägnät och gator

Den ökande befolkningen ökar också transporterna och behovet av ett fungerande trafiksystem. Samtidigt vet vi att det finns planerade åtgärder som av miljöskäl innebär begränsningar i framkomligheten. När vi beaktar omställningen från fossilfria bilar till elbilar landar vi i att trafikbegränsande åtgärder inte blir ändamålsenliga.

Vi prioriterar ökad framkomlighet och därför måste alla beslut som påverkar trafikens flöden fattas politiskt. Alla åtgärder som ligger i planeringen som kan begränsa framkomligheten ska sammanställas och redovisas för kommunstyrelsen för att utgöra underlag för förändrade politiska direktiv.

Kungälv

Stadsutvecklingsarbetet

Arbetet att utveckla staden måste ha sin utgångspunkt i var Kungälv befinner sig nu och om 25 år och inte utifrån hur det var för 30-40 år sedan. Om bara något år är vi över 50 000 invånare och om 20 år kanske 70 000. Av den anledningen handlar arbetet om att vi utvecklar och stärker Kungälvs identitet och den är i vissa delar som t ex kultur och historia intakt men utifrån utbud är den något som förändras.

Stadsbild i förändring

Kommunens behov av utveckling är fortsatt stor. En utveckling som stimulerar till inflyttning är av godo när det gäller resursanvändning, utbud men också genom utvecklingen av försörjningskvoten långsiktigt. Utvecklingen syftar till att stärka Kungälv som en attraktiv kommun att leva och verka i.

Den ökade inflyttningen möjliggör ett ökat utbud som t ex satsningen på hallarenan. Den planeringen och finansieringen måste hålla ihop. I allt stadsutvecklingsarbete ska kommunala behov ha en framskjuten plats.

Placeringar av olika funktioner för offentlig service förändras i takt med att stadsbilden transformeras. Arbetet måste hela tiden beakta möjligheten att ge kommunens servicefunktioner gentemot

allmänheten bättre placering. Det som upplevdes som självklart när kommunen hade 35 000 invånare kan förändras radikalt när vi är över 50 000 invånare.

Kungälv 2030 vill tillvarata den blå och gröna strukturen som ett fundament i stadsutvecklingen. Det handlar om att värna och tillgängliggöra samt öka attraktiviteten längs våra gröna stråk och områden i anslutning till vatten.

Stadsutvecklingen ska hänga ihop ekonomiskt, socialt och miljömässigt, exempelvis Kexentomten och Oasenområdet. Utvecklingen skall präglas av god arkitektur och balans mellan nytt och äldre och en genomtänkt utbud av handel. Stadsbilden skall lyftas genom kultur, konst, museum, offentlig service, mötesplatser och lek för barn. Det ska finnas gröna områden för vila och rekreation. Stadsutvecklingsarbetet ska också gälla centrala Ytterby och kommundelarna.

Vi vill höja kraven på stadsplaneringen genom att tillföra tydliga krav på utformning och gestaltning som tar till vara på stadens uttrycksätt, material, färgsättning och former. Kraven är särskilt höga när ny bebyggelse planeras i nära anslutning till stadens mer historiska områden.

För att skapa ökad attraktion vill vi bygga det nya stadslivet på ett ökat inslag av kultur såsom stadsbibliotek, kulturhus, biograf, scener och museum. Där kulturen finns i stadsbilden – där är alltid omsättningen i den privata handeln högre.

Vi ser i framtiden ett Mimers Hus som tar alla byggnader i anspråk för utbildningsändamål och det är den möjligheten vi vill ta vara på och ge kulturen en starkare placering i stadsbilden.

Stadsutvecklingen kräver ett strukturerat och gemensamt arbete med med fastighetsägarna om företagsetableringar utifrån att den gamla stadskärnan är en enhet för att undvika bristfälligt utbud och överetablering.

Kungälv2030 lyfter särskilt fram våra parker och grönområden i stadsutvecklingen. Vi vill skapa vackra miljöer med planteringar och faciliteter såsom bänkar, aktivitetsplatser och toaletter. Barnens behov av lektytor och inbjudande aktivitetsplatser är särskilt prioriterat.

Vi vill öka inslaget av planteringar, fruktträd och blommor inom hela staden.

Bostadspolitiken får en bredare inriktning där vi betonar olika upplåtelseformer i alla områden som utvecklas. Bostadsbyggandet måste också utgå från demografin med bostäder för äldres behov men också för ungas första boende.

Fontinområdet och övriga rekreationsområden i kommunen

Vi vill utveckla våra leder med enklare träningsredskap, skyltning, stigar, parkering, badplatser, ställplatser för husbilar som behöver en långsiktig plan för skötsel.

För kommunens innehav av skog vill vi långsiktigt avtala med ett skogsbolag som sköter både skogen och spår i en omfattning som gör all drift självfinansierad via skogsvård. Kommunen ska vara en ansvarsfull skogsägare som tillämpar ett småskaligt skogsbruk genom sk plochhuggning.

Vi ser gärna ett utökat samarbete med Västkuststiftelsen.

Marstrand

Den politiska uppdragsgivaren understryker att Marstrand är en viktig angelägenhet för hela kommunen. Marstrand är en kommunedel som har många faktorer emot sig när det gäller att skapa och vidmakthålla stabila förutsättningar för ett året-runt-samhälle. Tillskillnad mot övriga kommundelar har vi här svåra och starka faktorer som drar samhällsutvecklingen från den utveckling som kommunen och medborgarna vill se.

Kommunen och Marstrandsborna måste bli bättre på att dra åt samma håll. Ska arbetet bli framgångsrikt måste vi lyssna och lära av varandra för att gemensamt förstärka samhället. För kommunen måste det innebära ett förhållningssätt som utgår från att Marstrand ligger 26 km från centralorten och som tar till vara att Marstrand är en unik och gammal stad som är viktig för hela landet. Kommunens närvaro och service måste utvecklas och renodlas i dialog med de boende. I utvecklingen av Marstrand vill vi utgå från arbetet enligt det som finns i entré Marstrand.

Utveckling av Marstrands hamn

Alla framåtsyftande åtgärder ska finansieras inom ramen för hamnverksamhetens avgiftskollektiv som måste utvecklas med underlag och avgiftsmodeller som ger en 100% avgiftstäckning. För att säkerställa en långsiktig och hållbar finansiering och minska risk för S k dubbelbeskattning bör det utredas om verksamheten ska organiseras i bolagsform.

Färjeverksamheten

Enligt Västtrafiks och Kungälv kommunens planering ska färjan vara elektrifierad inom några år. Vi betonar vikten av god planering av de tekniska och ekonomiska förutsättningarna och att kommunen söker all medfinansiering som är möjlig att erhålla. Då verksamheten är tydligt avgränsad bör det övervägas och utredas om verksamheten ska bedrivas i bolagsform.

Attraktiva kommundelar

Till våra kommundelar räknar vi Marstrand, Tjuvkil, Kärna, Diseröd, Kareby och Kode.

Stadsutvecklingsarbetet för Kungälv och Ytterby måste också gälla kommunens serviceorter. Varje serviceort ska ha sin egen utvecklingsplan som ska hänga ihop ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Utvecklingen av kommundelarna syftar till att stärka varje plats som serviceort genom offentlig och kommersiell service. Vårt etableringsfrämjande arbete måste mera lyfta fram våra serviceorter som platser att bo och verka i.

För att ytterligare öka attraktiviteten vill vi satsa på att göra våra kommundelar mer attraktiva genom moderna mötesplatser, belysning, planteringar, konstnärlig utsmyckning etc.

Vi prioriterar att arbeta för en mer ändamålsenlig kollektivtrafik till kommundelarna.

Budgetdirektiv 2024

Uppdrag

- Utveckla Oasen och gamla stadskärnan utifrån tydliga krav på arkitektur och utformning när ny bebyggelse möter den gamla.
- Arbeta fram förslag på stadsplan där kulturen ingår i konceptet
- Hållbar bostadspolitik – i hela kommunen
- Öka parkernas attraktivitet med planteringar och aktivitetsytor
- Blomsterstaden
- Bostäder med olika upplåtelseformer
- Offentlig utsmyckning – avsätt resurser för att göra kommundelarnas centra trevligare.
- Satsning på friluftsliv och förebyggande hälsa
- Kollektivtrafik
- Bistå fastighetsägarna att forma verksamhetsutbudet i gamla Kungälv
- Utred ett kommunalt bidrag för enskilda vägar
- Främja arbetet med att rusta upp och sköta vandringsleder i hela kommunen
- Bidra till att Marstrand stärks som året-runt-samhälle
- Planera för elektrifiering av Marstrandsfärjan

Resultatmål

2. Kommunens verksamheters kvalité och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner
3. Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö
8. Ökad behovstäckning inom äldreomsorgen och LSS inom lagstadgad tid
9. Fler barn, unga och äldre – inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv.
10. Förbättrat näringslivsklimat
11. Kortare handläggningstider med bibehållen rättssäkerhet
12. Planberedskap ska finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel
13. Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck
14. Ökad kollektiv jobbpendling
17. Robusta kommunala funktioner

Budgetdirektiv 2024

Strategiskt mål 7: Kommunen, medborgarna och företagen minskar tillsammans klimatutsläpp och miljöpåverkan

Miljö- och klimatarbetet måste involvera fler för att nå goda resultat. Kommunens roll ska vara att möjliggöra och underlätta för företag och invånare att göra en positiv skillnad.

Ett miljöfokuserat och klimatsäkert Kungälv

Vårt mål är att minska Kungälvs klimatavtryck, öka fokus på miljöfrågor och förbereda oss på konsekvenserna av de klimatförändringar som kommer att påverka kommuninvånarna. Metoder för källsortering, minskning av engångsprodukter, höjd återvinningsgrad och ökat fokus på återanvändning - hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi - behöver utvecklas.

Kungälvs lokala livsmedelsproduktion ska stimuleras genom bl a reviderade riktlinjer för upphandling.

Robust och hållbar energiförsörjning – vi ska främja utvecklingen av förnyelsebar och lokalt producerad energi och erbjuda såväl kommuninvånare som företag rådgivning kring miljöinvesteringar och energieffektiviseringar. Kommunen ska varje år minska sin energianvändning.

Ängsmark - i dag återstår en promille av den ängsmark som fanns för 100 år sedan. Denna kategori av mark är bokstavligen livsviktig för behållandet av den biologiska mångfalden och därmed för oss själva. Genom en aktiv plan för naturvård i kommunen ska vi värna det som finns kvar och även skapa nya miljöer med vildblommor där insekter trivs och reproducerar sig.

Kommunens markresurser – en växande stad kräver utvecklingsbar mark. Vi måste bli bättre på att bygga kompakt. För att hushålla med mark och möjliggöra byggande av fler bostäder, kommunal service, mer handel och industri samt att underlätta för kollektivtrafiken måste vi bygga mer på höjden och arbeta för en ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen. Kungälvs kommun ska sträva mot ett hållbart och hyggesfritt skogsbruk.

Cirkulär ekonomi – ett resurseffektivt samhälle ger såväl miljömässiga som ekonomiska fördelar. Höjda mål för återvinning och delningsekonomi är en nödvändighet. Klimatomställningen och den cirkulära

Budgetdirektiv 2024

ekonomin är den bärande idén för mängder av nya företag. Vår uppgift och vårt ansvar är att underlätta dessa företags utveckling.

Klimatsmart och hållbar konsumtion – vi vill underlätta för kommuninvånare att göra kloka val grundade på kvalificerad information. Genom hårdare och tydligt specificerade krav vid offentlig upphandling kan också den offentliga konsumtionen bidra i klimatomställningen.

Krav på klimatnytta – Kungälv ska ta fram beräkningssätt för klimatnytta och beräkningarna ska redovisas i kommunens budget.

Kustmiljön

Vi ska värna vår unika och orörda kustmiljö och överlämna den lika till nästa generation men samtidigt möjliggöra utvecklingen av en levande skärgård där allemansrätt och hög tillgänglighet hålls högt då älv, kust och hav tillhör alla.

Kollektivtrafik – kommande generationer måste av klimatskäl och trängsel utgå från att kollektiva kommunikationer är det naturliga sättet att förflytta sig. En utvidgad och utifrån användarnas behov bättre anpassad kollektivtrafik som inbegriper utvecklad anropsstyrd kollektivtrafik ska möjliggöra minskat bilberoende. Det kommer att kräva fler pendelparkeringar.

Underlätta för medborgare och företag

Gör det enklare att göra rätt - underlätta klimatomställningen för invånare, föreningar och företag genom information, regelverk, avgifter, projektutveckling och stöd. Utbyggd laddinfrastruktur, inte minst för boende i flerbostadshus, ska ge Kungälvs invånare bättre möjligheter att kunna ladda elbilar. fler pendelparkeringar och ett utbyggt gc-nät.

Uppdrag

- Underlätta för de invånare, föreningar och företag i Kungälv som vill reducera klimatutsläppen
- Koldioxidbudget ska upprättas.
- Förnya ägardirektiven till Kungälv Energi
- Omställningsrådgivning till medborgare
- Kommunen ansluter sig till klimatkommunerna

Klimat- och miljömål

- Kungälv ska vara fossiloberoende 2030.
- Utsläppen av växthusgaser ska minska med 80 procent från 1990-års nivå till år 2030.
- Utsläppen av växthusgaser från invånarnas konsumtion, oavsett var i världen de sker, ska minska med 30 procent jämfört med 2010.

Resultatmål

- Kungälv ska minska utsläppen varje år och vara fossilfritt 2030.
- Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck

Budgetdirektiv 2024

Strategiskt mål 8: Trygg uppväxt ger ett tryggare samhälle

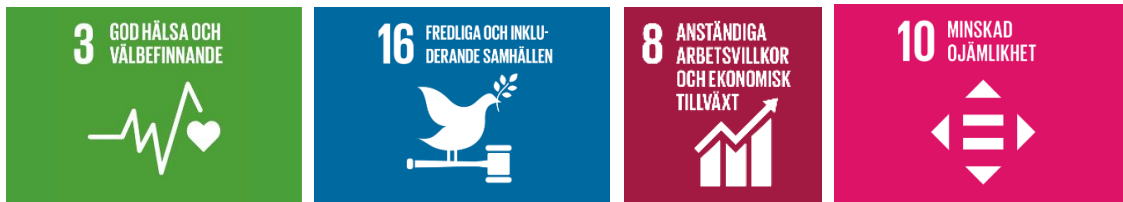
Detta strategiska mål är gemensamt för hela förvaltningen där alla sektorer förutses delta, vilket också är en förutsättning för att lyckas när det handlar om att lösa komplicerade problem som kräver många olika kompetenser.

Folkhälsa och social hållbarhet

Arbetet med Program för Social Hållbarhet 2020-2027 med fyra underliggande planer skall fortsätta.

- Social översiktsplan
- Äldreplan
- Funktionshinderplan
- Trygg i Kungälv

Samtliga planer ska revideras inför 2024.

Såväl ohälsotal som sjukpenningtal ligger för högt i Kungälv jämfört med riket. Därför bör Kungälvs kommun ingå en överenskommelse med Försäkringskassan om att arbeta i team på ett mer systematiskt sätt än tidigare, arbetet behöver inte enkom handla om det egna arbetsgivarskapet utan kan också omfatta externa andra aktörer.

Plan för Trygg i Kungälv ska inför 2024 ha skärpta insatser mot narkotikaförsäljning, brott, våld och organiserad brottlighet i en ökad myndighetssamverkan. Arbetet för att motverka gängkulturer behöver också skärpas och arbetet måste flytta ner i ålder och in i familj- och bostadspolitiken. Tillsammans ska vi öka kunskapen om de tidiga signalerna kring kriminalitet och missbruk.

Plan Trygg i Kungälv skall också skärpa insatserna i att motverka våld i nära relationer och fortsätta arbetet med att motverka hedersrelaterat våld och förtryck.

Alla har rätt till en trygg uppväxt, skolgång och en organiserad fritidssysselsättning. Barnens föräldrar ska genom riktade satsningar bli goda förebilder.

Höjd effektivitet och bättre resultat med ny modell för ökad social hållbarhet

Alla behöver förstå vad utanförskapet kostar, inte bara för den enskilde individen, utan för kommunen och samhället i stort. Grunden för att förbättringsarbetet kring social hållbarhet och Agenda 2030 är mätbarhet. Med kunskap kommer nya arbetsätt.

Efter flera år av forskning finns inför 2024 en modell för att Systematiskt Mäta och Analysera Social Hållbarhet (SMASH).

Syftet med modellen är att visa på ekonomiska samband och konsekvenser för kommunen kopplat till arbete, ekonomiskt bistånd och utbildning.

Budgetdirektiv 2024

Beräkningarna utgår från Kungälv kommun egna verksamhet och siffror, i vissa fall även för stat, region och individ/hushåll. Konsekvensanalysen är ekonomisk och ska kunna höja verksamhetens effektivitet och förbättra kommunens resultat.

Systematisk Mätning Analys Social Hållbarhet

- **Tid:** September 2020 - augusti 2023
- **Kommuner:** Mölndal och Kungälv
- **Finansiär:** VGR, Regionutvecklingsnämnden
- **Innovationspartnerskap:** Rise - Social and Health Impact Center
- **Samverkanspart:** Kommunforskning i Västsverige

Modell att mäta social hållbarhet ska implementeras och finnas med som grund i kommunens samlade budgetarbete och beslutsfattande.

Politisk strategi för det sociala arbetet – minskat utanförskap och bidragsberoende

Ny politisk inriktning som understryker behovet av ett samordnat operativt arbete utifrån många kompetensområden.

Arbetet ska resultera i förbättrad samordning på operativ nivå inom olika kompetensområden utifrån helhetssyn, där rätt kompetenser snabbt kan stötta i barnens livsmiljö. Arbetet ska också inbegripa reella och långsiktiga insatser för att stötta och stärka föräldrarna som förebilder genom allmänna och riktade insatser. Arbetet är gränsöverskridande inom kommunen och kan organiseras i lokala områdesteam, exempelvis i samarbete med bostadsbolag.

Operativ samverkan mellan skolan, socialtjänsten och andra externa/relevanta aktörer kring barn och ungdomar med sociala riskfaktorer

Kungälv 2030 ser ett fortsatt stort behov av att utveckla kommunens insatser för att hjälpa barn och ungdomar samt deras föräldrar där det finns en tydligt förhöjd social risk.

Samhället måste ge relevant stöd i tid och kommunen måste bli bättre på att ge stöd i samarbete med skola/fritid/föreningar och andra relevanta partners. Det förebyggande arbetet för barn och ungdomar måste ha en tydlig struktur både ifråga om upptäckter, åtgärder och samverkan. Tydliga riktlinjer för operativ samverkan mellan skola och socialtjänst måste tas fram som skapar likvärdiga och rättssäkra rutiner för arbetet och insatserna kring barn och ungdomar.

Exempel på riskfaktorer att utgå från efter upptäkt (Rikshandboken Barnhälsovård)

- Barn i familjer med negativa samspelsmönster
- Barn med erfarenheter av och som har flytt från krig.
- Barn till arbetslösa föräldrar, bidragsberoende
- Kriminella i familjekretsen
- Våld i familjen
- Missbruk i familjen

Budgetdirektiv 2024

- Psykisk ohälsa i familjen
- Språket
- Bristande omsorg
- Barn med specifika svårigheter:
 - prematuritet
 - tal- och språksvårigheter
 - syn- och hörselnedsättning
 - kronisk sjukdom
 - funktionsnedsättningar

Efter att riskfaktorer har konstaterats, måste ett arbete ta vid som syftar till att hjälpa barnet med förebyggande åtgärder för att skapa och etablera skyddsfaktorer runt barnet. Ett arbete som vi ser som behandlande/förebyggande som sker strukturerat, tålmodigt och långsiktigt tillsammans med relevanta aktörer.

Förebyggande åtgärder och skyddsfaktorer exempel:

- Föräldrar som förebilder, från bidrag till jobb eller vuxenutbildningen
- Organiserad fritidssysselsättning
- Föräldrautbildning generell och riktad
- Åtgärder mot trångboddhet
- Utbildningsinsatser, språket, praktik, jobb
- Klara skolan!
- Mentor och förebild

Vi ser grundskolan som den bästa plattformen för det förebyggande arbetet eftersom vi har barnet där i 10 år. Avklarad grundskola är också den bästa sociala investeringen.

Barn och ungdomars trygghet

Mot bakgrund av samhällsutvecklingen med skolmisslyckanden, missbruk och kriminalitet, vill majoriteten igångsätta ett förvaltningsgemensamt arbete med att öka tryggheten bland barn och unga. Utgångspunkterna blir att skapa en trygg skola för alla men också se till att barn och ungdomar har tillgång till organiserade och relevanta fritidsaktiviteter. Vi behöver arbeta tålmodigt och strukturerat med att öka tryggheten i våra skolor och stämma av utvecklingen genom årliga elevenkäter.

Föräldrautbildning

Föräldrar och målsmän måste mobiliseras i det trygghetsskapande arbetet genom allmänna föräldrautbildningar för att skapa gemensamma normer kring skola, studier, fritid, tobak, alkohol, narkotika och att upptäcka risker.

Vi vill se allmän föräldrautbildning redan från MVC genom hela grundskolan och gymnasiet. Vid sidan av den allmänna och generella föräldrautbildningen måste det finnas individuella stöd för föräldrar som behöver extra stöttning. Kungälv 2030 ser här en viktig uppgift för ett arbete med familjecentral(er) som plattform. Utredning om placering är klar, uppdragsgivaren ser därmed möjligheter att införa ett familjecentrerat arbetssätt i Komarken.

Barn och ungdomars fritid

Barn och ungdomars fritid behöver en ny inriktning som tydligare samverkar med föreningslivet där kommunen mera ska arbeta inlussande mot föreningsaktiviteter samtidigt som föreningslivet ska stimuleras att erbjuda mer aktiviteter på bredden t ex genom motionsidrott.

Budgetdirektiv 2024

Trångboddhet

Familjer som lever i trångboddhet behöver kartläggas (där fler än två barn delar rum) och åtgärder måste arbetas fram tillsammans med hyresvärdarna. Just nu saknar kommunstyrelsen kunskap om hur många barn som växer upp i trångboddhet. Vi är övertygade om att kunskapen finns och att det snarare handlar om att synliggöra den.

Vi prioriterar att skapa goda förebilder av alla föräldrar som finns i utanförskapet genom särskild satsning.

Alla föräldrar ska kunna vara bra förebilder

I arbetet att minska bidragsberoendet prioriterar Kungälv 2030 föräldrar i första skedet. Barn ska se sina föräldrar gå till jobbet eller till en utbildning.

Vi vill se ett helt nytt arbetssätt genom att förvandla bidragstagare till löntagare genom insatser som uppför kommunala anläggningstillgångar som kan skrivas av på mellan 5 och 30 år. Inspirationen är gamla tiders beredskapsarbeten som utfördes som investeringar i samhällsfaciliteter.

Individer som av olika skäl inte kan arbeta ska erbjudas möjlighet att studera på Komvux eller YH mot kompletterande försörjningsstöd. Vi vill genomföra satsningen i samarbete med intressenter inom samhällskontraktet.

Då Kungälv2030 ser behov av att stärka Kungälvs kommun som besöksmål genom satsningar på turistiska anläggningstillgångar, vill vi särskilt lyfta fram den typen av satsningar som särskilt lämpliga.

Kravet på arbetsmarknadsfrämjande motprestation är ett fortsatt krav för försörjningsstöd.

Sociala hyreskontrakt

De sociala hyreskontrakten innebär en inlåsnings effekt som gör att vi ofta kommer i behov av nya lägenheter. Vi behöver belysa detta fenomen och ta fram en handlingsplan för hur kommunen kan hjälpa de berörda in på den ordinarie bostadsmarknaden.

Kommunen behöver bli bättre på att planera behovet av bostäder för personer som står långt från bostadsmarknaden och detsamma gäller behovet av tillfälliga bostäder för socialtjänstens verksamhet. Grunden för framgång vid allt socialt arbete är att bostadssituationen är löst.

Sociala resurskedjan

Ökningen av externa placeringar och köpt vård behöver leda till en ordentlig översyn av våra arbetsprocesser inom det sociala arbetet. Vi behöver bli bättre i vårt arbete som görs innan extern placering är det enda alternativet. Den sociala resurskedjan från de enklaste generella insatserna till de mest komplexa med insatser dygnet runt, behöver vägas mot en utveckling till en ökad kommunal förmåga till tidigt stödjande insatser för barn, ungdomar och familjer i någon typ av stöd+boende+trygghet där vi kan erbjuda kvalificerad hjälp+behandling+sysselsättning under en begränsad tid. Vi ser det som en stor fördel att kunna hjälpa och avlasta hela familjer i hemkommunen.

Uppdrag

- Inför modell att mäta social hållbarhet i kommunens samlade budgetarbete
- Utveckla den operativa samverkan mellan skola, socialtjänst och externa aktörer
- Ökat samarbete för minskat ohälsotal som sjukpenningtal i Kungälv
- Trygg skola – kartläggning, åtgärder, utvärdering
- Organiserad fritidsaktivitet
- Generella föräldrautbildningar
- Föräldrastöd som inkluderar föräldrar till barn i behov av särskilt stöd
- Ta fram tydliga riktlinjer och skapa rutiner för den operativa samverkan för det sociala och pedagogiska arbetet kring barn och ungdomar med sociala riskfaktorer.
- Skapa en vägledning som stärker likvärdigheten kring kompensatoriska och anpassade pedagogiska åtgärder inom grundskolan.
- Sociala investeringar med lön istället för bidrag
- Studier mot kompletterande försörjningsstöd
- Trångboddhet kartläggning och åtgärder.
- Minska inlåsnings effekterna vid sociala kontrakt
- Bättre planering för socialtjänstens behov av bostäder
- Stäm av utvecklingen av köpta insatser mot att kommunen som alternativ skaffar sig högre egen insatsförmåga

Resultatmål

2. Kommunens verksamheters kvalitét och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner
3. Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö
4. Alla förskolebarn är efter avslutad förskola väl förberedda att börja grundskola
5. Vuxenutbildningen bidrar till livslångt lärande och Sveriges lägsta Arbetslöshet
6. En kunskapsskola som ger varje elev rätt stöd
7. Minskat utanförskap och bidragsberoende
9. Fler barn, unga och äldre – inklusive personer med funktionsvariation deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv.
15. 100 % av alla ungdomar inom uppföljningsansvaret erbjuds vuxenutbildning
16. Utanförskapet minskar genom att försörjningsstödet villkoras mot individuella kontrakt med krav på arbetsmarknadsfrämjande insatser.

Strategiskt mål 9: Levande havsmiljö

Kommunen ska tillsammans med relevanta samarbetspartners öka kunskapen om miljöförstöringen av vår kust och initiera verkningsfulla åtgärder.

Havet ska vara rent, friskt och levande.

Havet är en del av Kungälv. Miljöförstöringen skapar otrygga människor, gifter sprids i vatten och i vår mat. Vi vet att havsmiljön längs vår kustremsa är under starkt hot. På några decennier har fiskebestånden kraftigt minskat längs vår kust samtidigt som ålgräset försvinner. Vi måste kraftsamla för att bevara och även återskapa den marina miljön. Vi vill att kommande generationer ska få uppleva ett västerhav som myllrar av liv, där det finns gott om fisk.

Skydd och restaurering av kust och havsområden gör att vi kan bevara biologisk mångfald, säkra fiskeresurser men även stärka motståndskraften mot klimatförändringar. Ett levande hav är en stor tillgång för våra medborgare, företag och besökare och det är en av de verkligt stora framtidsfrågorna som vi måste ta tag i och driva över tid.

Vi vill organisera ett fördjupat samarbete med grannkommuner, statliga myndigheter, universitet, Västra Götalandsregionen, företag, markägare och föreningar för att sätta i verkningfulla åtgärder.

Vi ser ett ökat behov av reservatsskydd och fiskeförbud över långa tidsperioder för återhämtning, utan att för den skull stoppa lokalt hållbart småskaligt fiske. Vi är positiva till olika slags utvecklingsverksamhet ex artificiella rev, musselodling, ostron, utplantering av fisk etc. Allt vatten hänger samman, därför behövs också utvecklande och stödjande projekt för att bevara och säkra Göta/Nordre älvs fiskbestånd.

Nedskräpningen längs vår kustremsa är ett annat stort problem och det mesta kommer via havsströmmar. Kungälv kommun ska vara en aktiv part i ett hållbart brett samarbete för att motverka nedskräpning och hålla Bohuslän rent.

Uppdrag

Identifiera, organisera och leda lokalt/regionalt samarbete för ett friskt och levande hav. Uppdraget omfattar att föreslå tidplan för åtgärder, uppföljning och åtgärder på plats senast 2025

Resultatmål

13. Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat miljö- och klimatavtryck.

Strategiskt mål 10: Robust och uthållig kommun med minskad miljö- och klimatbelastning

Kungälv kommun ska vara en robust kommun som har hög uthållighet i kris, förändrat klimat, höjd beredskap och i krig.

Stärka kommunens beredskap och robusthet

Den politiska intentionen är att öka robustheten i välfärden, d v s att den ordinarie verksamheten ska

fungera även vid betydande samhällsstörning. Arbetet ska vila på ansvarsprincipen, att ordinarie verksamhetsansvariga fortsätter att vara ansvariga i kris. Kommunens områdesansvar definieras och säkras.

Ansvar för att stärka robusthet och beredskap måste involvera många olika kompetenser och det politiska ansvaret behöver eventuellt klargöras i reglementen och styrdokument.

Vi kan inte alltid utgå från att någon annan myndighet i alla lägen tar ansvar som vi förväntar oss och i de lägena ska vi hellre göra åtgärden själva, exempelvis säkerställa funktionen hos Hesa Fredrik i stället för att vänta på beslut om bidrag liksom att inspektera skyddsrum i egen regi och vara behjälpliga gentemot fastighetsägare.

Kungälv kommun ska uppfylla statsmakternas generella målbild för kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar.

Statsmakternas krav på kommunernas framtida krisberedskap sammanfattades i den första kommunöverenskommelsen mellan staten och kommunerna från 2004 med följande övergripande målbild, som kan antas kvarstå även idag:

Kommunen har god kunskap om risker och sårbarheter, som kan påverka kommunens verksamhet. Konsekvenserna för den egna verksamheten har analyserats.

Kommunen har en planering för hur risker och sårbarhet skall undanröjas eller minskas. Kommunen har också en planering för hur den skall hantera konsekvenserna av en extraordinär händelse.

Kommunen har god förmåga att hantera en extraordinär händelse, dvs. att vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa samhällsviktig verksamhet som måste upprätthållas och att ge invånare och media tillräcklig och korrekt information om händelsen.

Kommunen har en samlad bild av risker, sårbarhet och förberedelser för krishantering inom kommunens geografiska område.

Kommunen verkar för samordning av all krishantering i det förberedande arbetet och i det akuta skedet, som berörda aktörer inom det geografiska området ansvarar för. Kommunen kan vid behov och om så bedöms lämpligt samordna kontakterna med t.ex. Länsstyrelsen och centrala myndigheter och andra kommuner.

Klimatfrågan är en trygghetsfråga.

Kungälv är en kust- och älvnära kommun med stora utmaningar vid stigande vattennivåer. Vi måste ha beredskap för de tre meterna som vattennivå vår älv kommer att höja sig vid extremt väder om 80-100 år. I Kungälv finns flera områden med risk för skred och ras. Ytterst handlar det om robusthet och en god beredskap och kapacitet för den kommunala VA-drift 24 timmar om dygnet 7 dagar. Kommunen behöver ha en aktuell klimatanpassningsanalys mot översvämningar, ras och skred.

Uppdrag

- Vi uppdrar åt förvaltningen att i enlighet med ovan skrivning höja den civila beredskapen
- Planera barnomsorg dygnet runt om ett sådant behov uppstår.
- Hävda beredskapsskäl vid upphandlingar för att stödja statens livsmedelsstrategi
- Öka lagerhållningen av nödvändig materiel och livsmedel
- Analysera behovet av framtida klimatanpassningar i översiktsplanen
- Öka samverkan med frivilliga resursgruppen och hemvärnet
- Stödja Frivilliga resursgruppen samt frivilliga försvarsorganisationer
- Identifiera samhällsviktiga funktioner och tillse att verksamheten vid höjdberedskap har tillgång till den personal som behövs (krigsplacering).
- Under första halvåret skall alla organisationsenheter ha specificerat mängden personal och personaltyp som behövs för att minimum klara uppdraget.

Resultatmål

13. Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck
17. Robusta kommunala funktioner
18. Kommunens användning av fossila bränslen skall minska, med målet att vara fossilfritt 2030

Alla resultatmål

1. Attraktivt att vara anställd i Kungälv kommun
2. Kommunens verksamheters kvalitet och hushållning ska hävda sig väl i jämförelse med landets bästa kommuner
3. Alla barn och elever vistas i en trygg och säker pedagogisk miljö
4. Alla förskolebarn är efter avslutad förskola väl förberedda att börja grundskola
5. Vuxenutbildningen bidrar till livslångt lärande och lägre arbetslöshet
6. En kunskapsskola som ger varje elev rätt stöd
7. Minskat utanförskap och bidragsberoende
8. Ökad behovstäckning inom äldreomsorgen och LSS inom lagstadgad tid
9. Fler barn, unga och äldre, inklusive personer med funktionsvariation, deltar i ett rikt och varierat kultur- och fritidsliv.
10. Förbättrat näringslivsklimat
11. Kortare handläggningstider med bibehållen rättssäkerhet
12. Planberedskap ska finnas för bostäder, verksamhetsmark och handel
13. Minskade utsläpp i luft och vattendrag och minskat klimatavtryck

Budgetdirektiv 2024

14. Ökad kollektiv jobbpendling
15. 100 % av alla ungdomar inom uppföljningsansvaret erbjuds vuxenutbildning
16. Utanförskapet minskar genom att försörjningsstödet villkoras mot individuella kontrakt med krav på arbetsmarknadsfrämjande insatser
17. Robusta kommunala funktioner klarar en samhällstörning i 90 dagar
18. Kommunens användning av fossila bränslen skall minska, med målet att vara fossilfritt 2030

Finansiella mål

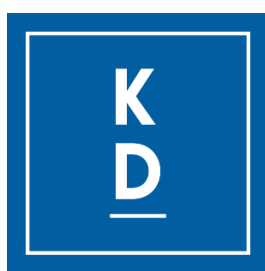
- 4 procent överskott av skatteintäkter och generella statsbidrag.
Inför 2023 kommer det göras ett avsiktligt avsteg från målet om 4 procent på grund av de rådande ekonomiska förutsättningarna.
- Soliditeten ska årligen öka (Kommunen)
- Investeringarnas självfinansierings-grad skall vara 60 % eller högre

Finansiellt mål för koncernen

- Koncernen skall ha en lönsamhet som motsvarar en avkastning på minst 4% av totalt kapital.
- Koncernen skall långsiktigt kunna finansiera sin verksamhet och sina investeringar med egna medel.
- Det operativa kassaflödet ska vara positivt, sett över en investeringscykel.
- Koncernen skall ha en soliditet på 30 - 35 %.
- Koncernen skall lämna en utdelning på 30% av koncernens resultat, under förutsättning att nyckeltalet för soliditet är uppfyllt.

Budgetdirektiv 2024–2027

KUNGÄLV

De stabilt borgerliga

Detta dokument

Rambudget 2024–2027 tillsammans med Budgetdirektiv 2024 är kommunfullmäktiges direktiv till kommunstyrelsen. Dessa dokument fastställer den övergripande politiska inriktningen för de kommande fyra åren för Kungälv kommun. Det är utifrån dessa ramar och direktiv som budget, verksamhetsplan, sektorplaner, samt investerings- och driftsprogram ska utformas.

Innehållsförteckning

Huvuddirektiv	3
Strategiska mål	4
Balanserad tillväxt.....	4
Fokus på kärnverksamheterna.....	4
Ett tryggt Kungälv.....	4
Fokuserade resultatmål	5
1. Studiero enligt undervisande lärares bedömning.....	5
2. Förbättrad elevhälsa i trygghetsfrämjande syfte.....	6
3. Godkänd läsförståelse hos samtliga elever i mellanstadiet	6
4. Fler trygghetsboenden är upprättade	6
5. Medborgare upplever sig trygga.....	6
6. Verksamhetsutveckling och innovation för ökad produktivitet	6
7. Ansvarfull förvaltning - underhåll och skötsel.....	7
8. Säkrad kompetensförsörjning	7
9. Låga sjukskrivningstal.....	7
10. Elhandelverksamheten är utförsåld	7

Huvuddirektiv

Även den med de godaste hjärta, som önskar det bästa åt alla och som deklarerar de högst satta ambitionerna för en kommun kan i själva verket leda kommunen i rakt motsatt riktning än den önskade.

Ett samhälle kan aldrig bli perfekt. Men det kan bli bättre genom att göra rätt prioriteringar, vilket kräver att man vågar se situationen som den är.

När vi är på väg mot lågkonjunktur behöver alla kommunens åtaganden ses över. Det som är bra, kanske rent av fantastiskt bra, kan behöva prioriteras bort till fördel för det som lagen dikterar som nödvändigt.

I ljuset av detta behöver kommunen se över de serviceprodukter som produceras för Kungälv medborgare.

Huvuddirektiven för 2024 till kommunstyrelsen är att:

Kommunens obligatoriska åtagande uppfylls och verkställs på ett kostnadseffektivt sätt

Oavsett vilken budget som fastslås och vilka direktiv som politiken beslutar ska kommunen följa lagen. Att på ett kostnadseffektivt sätt uppfylla de lagar som påverkar den kommunala verksamheten är därför första direktivet.

Kommunens frivilliga åtaganden bereds för omprövning till KF

Alla reformer som kommunen tagit på sig själv, all ökad service utöver den lagen kräver, samt alla samarbeten med externa parter som har löpande avgifter ska kartläggas, prioriteras och sedan presenteras för KF för beslut för de ska fortsättas med eller avslutas.

Även om en majoritet i KF beslutar att precis samtliga frivilliga åtaganden ska fortgå så finns det en pedagogisk funktion i att såväl nya som gamla fullmäktigeledamöter är med och reviderar dem avseende aktualitet, i synnerhet nu när vi går in i ett tufft ekonomiskt läge. Att prioritera är politikens uppgift. Att "välja allt åt alla" är en politik som till slut kollapsar av sin tyngd.

Strategiska mål

Balanserad tillväxt

Kungälv växer snabbt. Människor vill flytta hit och bo här. Utmaningen som följer med en befolkningsökning är att hinna bygga ut välfärdsservice i motsvarande takt. När förskolor blir så fulla att syskon inte får plats; när omsorgsboendeplatser inte räcker; när det är bilkö varje morgon när man tar sig till jobbet, ja, då har kommunen ännu inte hittat balans i utbyggnadstakt och infrastruktur. Befolkningsökning är bra. Men tillväxten måste balanseras så att ökad förmåga till välfärdsservice följer med.

När vi dessutom vet att 7 av 10 vill bo i småhus kan vi inte enbart bygga stora hyreskomplex. Kommunen måste möjliggöra fler småhustomter.

Fokus på kärnverksamheterna

Kungälv står inför svåra utmaningar där ansvarfulla prioriteringar krävs. Fokus behöver därför ligga på våra lagstadgade kärnverksamheter såsom skola, vård och omsorg. Det kan innebära svåra avvägningar och prioriteringar för att säkra välfärden.

Ett tryggt Kungälv

En grundförutsättning för ett fungerande samhälle är att medborgarna är trygga. Sverige har byggts på tillit och samhällsgemenskap. Trygghetens syfte är att säkerställa alla individers frihet. Det kan handla om något så enkelt som friheten att som förälder låta barn leka ute utan oro. Det kan också handla om frihet för kvinnor att kunna röra sig som de vill, klä sig som de vill och umgås med vem de vill. Det är friheter som måste värnas om.

Fokuserade resultatmål

I arbetet med kommunens obligatoriska åtagande mäts resultatet på flera olika sätt, så som betyg, verkställda myndighetsbeslut och huruvida vattnet faktiskt kommer när medborgarna sätter på kranen. Hur samtliga av dessa på bästa sätt mäts specificerar inte detta direktiv, utan uppgiften blir för KS att efter sitt omdöme bereda och presentera för KF hur man följt lagar, förordningar och föreskrifter som åligger kommunen.

Det vore således hypotetiskt möjligt för en kommun att styra utan någon form av strategi. Dock vill Kristdemokraterna att en handfull specifika aspekter särredovisas, som styrning i verkställandet av kommunens uppdrag.

1. Studiero enligt undervisande lärares bedömning

Målet ska inte tolkas som ett direktiv för nolltolerans mot störande agerande och slarv, utan som att arbetet för att mäta studiero ska utgå från undervisande lärares bedömning.

Målet kan anses uppnått när samtliga undervisande lärare, såväl vikarier och projektanställda som tillsvidareanställda, svarar ja på frågan om de bedömer att de har de verktyg, handlingsutrymme, kompetens och de förutsättningar som krävs för att säkerställa studiero i klassrummet.

Syftet med målet är just detta: att lärare som arbetar i kommunen ska känna till vilka åtgärder de kan och ska ta till vid olika typer av olämpligt beteende hos elever.

Skolan ska exempelvis inte vara en fristad från svensk lag. Misshandel ska anmälas som misshandel även under skoltid.

När elev väljer att konsekvent fortsätta att störa undervisningen även efter flertalet tillrättavisningar av undervisande lärare ska flytt av elev vara en åtgärd som vidtas tidigt. Om omplacering till en annan befintlig skola inte bedöms förbättra förutsättningarna för den elev som flyttas att agera på ett sätt som krävs för studiero i klassrummet bör alternativ plats för undervisning provas.

För att ge samtliga elever oavsett individuella förutsättningar samma möjligheter i skolan behöver undervisningsgrupperna anpassas efter elevernas behov. Detta för att den undervisande lärarens uppmärksamhet och tid krävs i olika

utsträckning för olika elever. Därutöver leder minskade grupper för de elever i särskilt behov så att de som inte klarar av undervisningen i stora klasser inte heller stör undervisningen för övriga elever.

2. Förbättrad elevhälsa i trygghetsfrämjande syfte

I syfte att säkra en trygg studiemiljö i Kungälvskolor krävs en välfungerande elevhälsa som i nära samverkan med lärare och övrig skolpersonal stödjer samt följer upp elevernas utveckling och samspel i relation till varandra. Elevhälsan skall ha större förebyggande ansvarsområden som innebär att genom tidiga åtgärder motverka våldsbejakande, störande eller på annat sätt olämpligt beteende hos eleverna. Detta uppnås genom en tillgänglig och väl fungerande elevhälsa som i större utsträckning integreras i övrig skolverksamhet.

3. Godkänd läsförståelse hos samtliga elever i mellanstadiet

Målet ska inte tolkas som ett arbete för mellanstadiet, utan för lågstadiet. I klartext betyder det att precis alla elever som går den vanliga grundskolan, utan undantag, ska klara läsförståelsekraven för årskurs 4 innan de lämnar årskurs 3.

4. Fler trygghetsboenden är upprättade

Under 2024 ska fler trygghetsboenden etableras genom upphandlade entreprenörer. För närvarande planeras ett nytt äldreboende i Kungälv. Det finns även ett behov av andra boendialternativ för våra äldre medborgare, såsom olika typer av seniorboenden och framför allt ett ökat antal trygghetsboenden i kommunens olika delar. Detta kommer att bidra till en större mångfald och bättre tillgänglighet av boendelösningar för äldre invånare.

5. Medborgare upplever sig trygga

De platser som upplevs som otrygga ska hanteras med lämpliga, för kommunen tillgängliga, medel för att öka den upplevda tryggheten.

6. Verksamhetsutveckling och innovation för ökad produktivitet

Syftet med verksamhetsutveckling är att uppnå en högre grad av effektivitet och produktivitet, samt att bidra till en lösning på bemanningsproblematiken.

Utöver detta bör utrymme skapas för innovation. Innovation innebär inte nödvändigtvis att finna helt nya tjänster eller produkter, utan snarare innovativa förbättringar, både stora och små.

Digitalisering är en viktig del av verksamhetsutvecklingen men bör inte ses som ett självändamål, utan som en av flera komponenter. Inom området ska samverka med andra kommuner uppmuntras och eftersträvas i största möjliga utsträckning. Digitaliseringen ska också bidra till ökad medborgarnytta genom förbättrad tillgänglighet, effektivitet och transparens i kommunens tjänster och processer.

7. Ansvarfull förvaltning - underhåll och skötsel

Alla vet att det är kapitalförstöring att inte underhålla och sköta det man äger (anläggningstillgångar) och ansvarar för. Allt för ofta har kommunen prioriterat bort nödvändiga underhållsåtgärder med resultatet av en växande underhållsskuld. Underhållsplanen måste utvecklas och verkställas.

8. Säkrad kompetensförsörjning

En utmaning för hela samhället är att det redan nu saknas kompetens att anställa inom framför allt trygghet och stöd, samt bildning och lärande. Prognosen är att brist på kompetent arbetskraft kommer att öka. Detta ska vara ett fokuserat arbetsområde.

9. Låga sjukskrivningstal

Kungälv har utmärkande höga sjukskrivningstal inom trygghet och stöd. Detta behöver hanteras, och vändas till en positiv riktning genom att t. ex se över arbetsmiljö och arbetsbörda. Något som efterfrågas är att minska de administrativa uppgifterna så att tid frigörs till brukarkontakter. Personalen bör få större inflytande och delaktighet kring schemaläggning och arbetsuppgifter. Karriärstegar bör upprättas så att möjlighet till vidareutbildning alltid finns till hands. På så sätt kan arbetsuppgifter fördelas på ett klokare sätt.

10. Elhandelverksamheten är utförsåld

Kommunen och dess företag ska inte verka inom områden för vilka det finns en fungerande marknad. Elhandelverksamheten ska därför avyttras.

Vänsterpartiet

Budgetdirektiv och resultatmål för
kommunstyrelsen
2024-2027 i
Kungälv kommun

Innehållsförteckning

Inledning	3
Strategiska mål	3
Goda möjligheter till lärande hela livet	4
Tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter i hela kommunen	5
Rätt till en bra äldreomsorg och LSS i tid	6
LSS	6
Äldreomsorg	6
Tidiga insatser för social hållbarhet	7
Ökad integration och minskat utanförskap	8
Boende för alla, inte bara för de rika	8
Näringslivet som en viktig tillgång i Kungälv	9
Minskad klimat- och miljöpåverkan med målet att skapa ett klimatmässigt hållbart samhälle	10
Bättre arbetsmiljö och möjlighet till kompetensutveckling för personalen	10
Sammanfattning av strategi- och resultatmål	11

Inledning

Detta budgetdirektiv är ett förtydligande av Vänsterpartiets förslag till rambudget för 2024-2027. Här har vi, utifrån våra vägledande principer, förtydligat verksamheternas mål i strategiska mål och resultatmål för förvaltningen.

För Vänsterpartiet har följande principer varit vägledande i arbetet med budgetdirektivet:

Balans mellan ekonomi, kvalitet och behov där det är viktigt att kommunen kan leverera de grundläggande behoven till kungälvborna.

Ett Kungälv för alla där den sociala bakgrunden eller föräldrarnas ekonomiska förutsättningar inte ska vara avgörande för våra ungas möjlighet att utvecklas för att nå sin fulla potential.

Klimatsmart kommun där alla beslut fattas med en klimatneutral ambition.

Med dessa grundläggande principer lägger Vänsterpartiet grunden för ett mer jämlikt, rättvist och klimatsmart Kungälv. Vi i Vänsterpartiet har en politisk inriktning där vi ger ekonomiska förutsättningar för personalförstärkningar och utbildning inom äldreomsorgen och LSS, mer personal och jämlikhetssatsningar i skolan, ökat stöd till kulturen och idrottsrörelsen och en särskild satsning på eftersatt fastighetsunderhåll.

Strategiska mål

De strategiska målen är kommunfullmäktiges verksamhetsmål som tillsammans med de finansiella målen styr mot god ekonomisk hushållning.

Våra strategiska mål är:

- Goda möjligheter till lärande hela livet.
- Tillgång till Kultur- och fritidsaktiviteter i hela kommunen
- Rätt till en bra äldreomsorg och LSS i tid
- Tidigare insatser för social hållbarhet
- Ökad integration och minskat utanförskap
- Boende för alla, inte bara för de rika.
- Näringslivet som en viktig tillgång i Kungälv
- Minskad klimat- och miljöpåverkan med målet att skapa ett klimatomänsigt hållbart samhälle.
- Bättre arbetsmiljö och möjlighet till kompetensutveckling för personalen.

Goda möjligheter till lärande hela livet

Vårt samhälle är beroende av en fungerande barnomsorg även när kommunen växer och när ekonomin sviktar. Barnomsorgen ska finnas tillgänglig nära hemmet både dag- och nattetid om man skulle behöva det. Tillgången och rätten till en bra och flexibel barnomsorg är en viktig feministisk- och jämställdhetsfråga. När allt fler arbetar på obekvämt arbetstid ökar behovet av barnomsorg på kvällar, nätter och helger. Barnomsorgen ska innebära en trygghetsskapande och pedagogisk utveckling för alla barn. Samhällets styrka grundar sig i att människor ses som den viktigaste resursen och att vi alla känner ett gemensamt ansvar för varandra. De kommunala skolorna ska förmå våra elever att växa som individer såväl som medborgare. Skolan är vårt verktyg för fortsatt tillväxt och den främsta resursen för en lyckad integration.

Skolan har ett kompensatoriskt uppdrag där man ska ta hänsyn till alla elevers olika bakgrund och grundförutsättningar. Skolan ska uppväga skillnader i förutsättningar som på sikt leder till ökade samhällsklyftor. Ett av skolans viktigaste uppdrag är att se till att alla elever, oavsett klass, ska klara skolan med godkända betyg. Alla barn har rätt att vistas i en trygg, utvecklande och säker pedagogisk miljö.

Förskolan och skolan lämpar sig inte för affärstänkande. Skattepengar ska gå till barnen och till pedagogerna – inte till företagsvinster. Därför vill vi inte att vinstdrivande skolor och förskolor etablerar sig i Kungälv kommun.

Skolan är även en arbetsplats för en stor del av kommunens personal och arbetsmiljön ska där hålla hög standard. Vi vill förstärka elevhälsans arbete med att i ett tidigt stadium stötta elever och föräldrar. En fungerande skola där barn får lära sig och utvecklas som individer är en viktig faktor för att unga inte ska hamna snett och en fungerande skola med en närvarande elevhälsa förebygger psykisk ohälsa bland unga. Skolan gör stor skillnad när det gäller att upptäcka riskbeteenden där tidiga insatser från samhället är nödvändiga.

Vuxenutbildningen ger en andra chans för våra medborgare som behöver läsa upp eller läsa om och ger även våra nya medborgare chansen att lära sig det svenska språket och bli en aktiv del av samhället. Vårt gymnasium har en viktig uppgift att utbilda våra elever för högre utbildningar och arbetsmarknaden. Vi ser att gymnasiet behöver arbeta mer med att ge våra gymnasieelever studiero och trygghetsskapande åtgärder.

Politiken har i uppgift att ge goda förutsättningar i form av resurser för att lärarna ska kunna genomföra sitt uppdrag och man behöver en väl fungerande och stöttande ledarskap. En bra start i livet för våra unga kommer att gynna samhällets utveckling, minska utslagningseffekter och är den bästa samhällsekonomiska investeringen vi kan göra för ett bättre samhälle för alla.

Resultatmål:

- Kunskapsnivån i skolan ska öka.
- Skola/förskola ska ha en ökad personaltäthet och högre andel behörig personal.
- En uppsökande och tillgänglig elevhälsa för alla elever.

- En trygg och pedagogisk skolmiljö för alla elever.
- Ökad personaltäthet i skolan.
- Vuxenutbildningen ska erbjuda utbildning hela livet.

Tillgång till kultur- och fritidsaktiviteter i hela kommunen

Kultur ska vara till för alla, inte bara en lyx för några få. Den ska vara lätt att uppleva och att utöva oavsett var i kommunen man bor eller vem man är.

Kulturen präglas av sin tids föreställningar, motsättningar och villkor. Men kulturen återspeglar inte bara samhället. Konst och andra kulturyttringar kan också vara en förändrande kraft som bidrar till att människor blir medvetna om sig själva och om samhället. Därför är det så viktigt att konsten får verka fritt och att det finns platser och arenor för kulturen att verka på under fria former.

Kungälv har ett rikt kulturarv som förtjänar att tillgängliggöras för fler. Alla som bor i Kungälv ska ha möjlighet att känna sig delaktiga i den lokala historien och kulturarvet skall användas som en resurs för att alla kungälvabor ska kunna relatera till vårt närområdes rika historia. Kulturarvsarbetet i Kungälv ska vara inkluderande och bidra till att alla kungälvabor ska kunna känna sig hemma i vår kommun.

Vi vill inte att kostnaden för att delta i kulturskolans aktiviteter ska vara ett hinder för att delta. På sikt vill vi att kulturskolan ska bli avgiftsfri. Vi anser att alla barn, oavsett familjens ekonomiska förutsättningar, ska ges möjlighet att ta del av kulturskolans verksamhet.

Vi vill se till att det finns goda möjligheter till idrottande och kulturutövning i hela kommunen för människor i alla åldrar, oavsett bakgrund, funktionsvariation och ekonomiska förhållanden. Vi menar att plats för idrott och rörelse måste finnas med som en viktig komponent i samhällsplaneringen och att det ska finnas tillgång till idrottsanläggningar som inbjuder till idrottsutövande för alla, oavsett om dessa idrotter domineras av kvinnor/flickor eller män/pojkar. Möjligheten att utöva idrott och kultur skall inte avgöras av plånbokens storlek eller hindras av att man har en funktionsvariation. Därför är det viktigt att kommunen genom olika bidrag bidrar till föreningarnas möjligheter att erbjuda invånare i alla åldrar möjlighet till ett rikt och aktivt liv samt en kreativ fritid. Vi ser att pandemin har påverkat ungas idrottande och att det finns en risk att fler barn slutar idrotta i förtid, p.g.a. pandemins restriktioner.

Könsmaktsordningen, där män generellt överordnas kvinnor, genomsyrar hela samhället och idrottsrörelsen är inget undantag. Enligt vår mening bör kommunen därför på ett aktivt sätt använda bidragstilldelningen till idrotten för att ställa krav på ett stärkt jämställdhetsarbete.

Det fysiska biblioteket är en viktig mötesplats där människor med olika bakgrund och förutsättningar kan mötas och ta del av kunskap, litteratur och kultur. Biblioteken spelar därför en mycket viktig roll för att bevara och utveckla demokratin och garantera alla en

jämlik tillgång till information. Detta kräver såväl fysiska bibliotek samt utbildad personal på plats som kan stödja medborgarna i sin informationssökning och utveckla biblioteken som mötesplatser.

Resultatmål:

- Fler utlån från biblioteket.
- Fler ska få möjlighet att delta i kulturskolan.
- Tillgängliggör kulturarvet för fler.
- Öka antal idrottande ungdomar.
- Fler fortsätter att idrotta i vuxen ålder.
- Fler aktiviteter för funktionsvarierade inom idrotten och kulturen.
- Tillgängliga lokaler för alla inom idrotten och kulturen.

Rätt till en bra äldreomsorg och LSS i tid

LSS

Vår gemensamma välfärd ska skapa frihet för alla, ge oss möjlighet att leva goda liv. Alla människor har lika värde och alla människor har kunskaper, förmågor och erfarenheter som är viktiga för samhället. Den som lever sitt liv med en funktionsnedsättning ska ha samma möjlighet till ett gott liv som alla andra. LSS kom till för att ge den enskilde rätt att leva som andra.

Lagen om stöd och service är en rättighetslag. Människor ska få den hjälp de behöver i det dagliga livet och kunna påverka vilket stöd och vilken service de får. LSS ger rätt till flera olika insatser, däribland personlig assistans, daglig verksamhet och ledsagarservice. Den personliga assistansen har förbättrat livskvaliteten enormt för många och är en av de viktigaste jämlikhetsreformerna. Vår personal som arbetar inom LSS genomför ett otroligt viktigt arbete för att se till att alla få möjlighet att leva ett gott liv i vår kommun.

Äldreomsorg

Äldreomsorgen berör oss alla. Antingen är vi själva äldre och befinner oss i äldreomsorgen, vi kanske arbetar där, eller så kommer vi i många fall förr eller senare att hamna där.

En bra äldreomsorg är inte bara en välfärdsfråga, det är också en viktig jämställdhetsfråga. De som jobbar i äldreomsorgen är till väldigt stor del kvinnor. Dessutom är det så att när omsorgen inte fungerar så att anhöriga måste ta hand om äldre familjemedlemmar, så är det oftast kvinnor som tar det ansvaret. En välfungerande äldreomsorg är en förutsättning för att kvinnor ska kunna delta fullt ut på arbetsmarknaden.

För att få en jämlik äldreomsorg behöver arbetsvillkoren för äldreomsorgens personal förbättras. Vi kan i spåren av Covid 19 se konsekvenserna av hur standarden på äldreården har försämrats och varit nedprioriterad under lång tid i Sverige. Det är dags att på allvar se till att äldreården får de resurser och förutsättningar som krävs för att garantera

en värdig och fungerande välfärd för våra äldre medborgare. På lång sikt ser vi i Vänsterpartiet att en satsning på arbetstidsförkortning inom några av verksamheterna inom trygghet och stöd skulle gynna arbetsförhållandena ytterligare för personalen inom denna sektor.

Eftersom vi ser äldrevården som en central välfärdsverksamhet vill vi att varje skattekrona som går till denna verksamhet ska stanna i verksamheten. Därför har Vänsterpartiet som långsiktigt mål att fasa ut de privata aktörer som bedriver vinstdrivande verksamhet inom äldreomsorgen.

Resultatmål:

- Bättre arbetsvillkor och möjlighet till kompetensutveckling inom äldreomsorgen.
- Erbjudna LSS-plats till behövande inom lagens tidsgräns.
- Fasa ut de privata aktörer som bedriver vinstdrivande verksamhet inom äldreomsorgen.

Tidiga insatser för social hållbarhet

Det övergripande politiska arbetet ska sträva efter att säkra en långsiktigt hållbar samhällsutveckling – socialt, miljömässigt och ekonomiskt. Det vi gör i dag får inte undergräva möjligheterna att klara av morgondagens problem. Redan nu måste vi skapa förutsättningar för ett gott samhälle för kommande generationer.

Social hållbarhet förutsätter att vi minskar klass- och könsklyftorna i samhället. Jämlikhet och jämställdhet är kanske de viktigaste faktorerna bakom människors välbefinnande och samhällets förmåga till utveckling. I samhällen med stora och växande klyftor hämmas utvecklingen, folkhälsan försämras, sociala konflikter och orättvisor sliter sönder samhället och demokratin urholkas. Ett sådant samhälle har svårare att klara framtidens problem. Därför är det viktigt att alla verksamheter strävar efter att i ett så tidigt skede som möjligt uppmärksamma och motverka faktorer som leder till utanförskap och ökade klyftor. I ett Kungälv för alla ska alla ha samma möjligheter att förverkliga sig själv och nå sina mål. Det är politikens ansvar att se till att kompensera för de skillnader i förutsättningar som ojämlika förhållanden leder till. Det är viktigt att de grupper som identifierats i ett utanförskap får stöd och möjlighet att ta sig ur det.

Vi ser att skolan har en avgörande roll i arbetet med social hållbarhet. I skolan ska alla elever ha möjlighet att träffas och verka på lika villkor och det är en viktig arena för att skapa ett socialt hållbart samhälle. Det fria skolvälet är ett system som dessvärre leder till en ökad segregation och ökade skillnader vilket är viktigt att kompensera för på lokal nivå.

Resultatmål:

- Tidiga insatser för att motverka långsiktigt utanförskap och ökande klyftor.
- En uppsökande och tillgänglig elevhälsa för alla elever.

Ökad integration och minskat utanförskap

För Vänsterpartiet innebär integration att föra en inkluderande politik som lägger grunden för ett mer jämlikt samhälle. Ett väl fungerande mottagande är en viktig del i en politik för inkludering. Mottagandet av människor på flykt ska – från asylprocessen till etableringen i samhället – präglas av att den enskilda människans rättigheter står i centrum. Den generella välfärden är central för att upprätthålla de rättigheter som det är vår skyldighet att värna.

Vi menar att inkluderingsarbetet måste inledas dag ett, direkt efter ankomsten till Sverige och Kungälv. Vi vill göra det lättare att komma in på arbetsmarknaden och att skaffa sig en utbildning för de som nyligen har kommit till Sverige. En nyckel är språkundervisningen. De elever som idag går på gymnasiets introduktionsprogram eller Komvux ska få de bästa förutsättningarna att både lära sig ett nytt språk och att läsa in grundskolan på kort tid. Detta är väl investerade resurser eftersom det snabbar på inkluderingen av dem som kommer till vår kommun och ser till att alla får de bästa förutsättningarna att bli produktiva samhällsmedborgare.

Vi i Vänsterpartiet bekämpar diskriminering på alla nivåer i samhället. Bostadsbrist och arbetslöshet drabbar de som är nyanlända i Sverige extra hårt. Därför krävs både en kraftfull politik för generell välfärd och individuella lösningar för att ta till vara erfarenheter och resurser. I solidaritet bygger vi ett inkluderande samhälle och ett Kungälv för alla.

Resultatmål:

- Bättre arbetsvillkor och möjlighet till kompetensutveckling inom äldreomsorgen.
- Erbjuder LSS-plats till behovande inom lagens tidsgräns.
- Fasa ut de privata aktörer som bedriver vinstdrivande verksamhet inom äldreomsorgen.

Boende för alla, inte bara för de rika

Ett attraktivt boende innebär god tillgång till bostäder i alla bostadsformer och att man, vid bostadsplaneringen, ska eftersträva att se till att vi får områden med blandad bebyggelse med både hyresrätter, bostadsrätter och villor m.m. Det har byggts en hel del i Kungälv men alla har inte ekonomin att köpa en nyproducerad bostad och det är ofta flera års kötid till en hyresrätt i det befintliga beståndet, därför är det av stor vikt att vi pressar ner bostadspriserna och insatserna så alla kan ha råd att med en egen bostad.

När det ska byggas nya bostäder ska dessa planeras så att man tar hänsyn den befintliga bebyggelsen i närområdet. Det är viktigt att man i bostadsplaneringen också tar hänsyn till integrationen så att man inte bygger segregerade områden som skapar framtida problem. Det är dags att man börjar ställa krav på klimatsmarta och klimatneutrala bostäder när man bygger nytt. Attraktivt boende har tillgång till bl.a. fina naturmiljöer, skolor, samhällsservice och kollektivtrafik.

Utbyggnad av gång- och cykelbanorna ska fortsätta och ska se till att våra barn och ungdomar kan färdas säkert till och från skolan och på andra fritidsaktiviteter. Vi behöver fortsatt ha en omvärldsbevakning för att ta till oss bra exempel hur andra kommuner har lyckats.

Vid byggnadsplaneringen finns en utmaning att bygga för alla grupper i samhället. Idag byggs det företrädesvis för de som redan har en bra ekonomi men vi behöver lyfta blicken och se till att de som har sämre ekonomi och de som av andra orsaker behöver ett särskilt boende också har möjlighet att komma in på bostadsmarknaden.

Resultatmål:

- Fler hyresrätter med rimlig hyra som många kan ha råd med.
- Blandbebyggelse vid nyproduktion ska vara norm.
- Krav på fler klimatsmarta bostäder i kommunen.
- Tillgång till attraktiva idrottsplatser

Näringslivet som en viktig tillgång i Kungälv

Kommuner och näringsliv existerar i symbios med varandra. Näringslivet skapar sysselsättning som i sin tur frigör resurser till kommunens verksamheter som tex skolan, äldreården m.m. Kungälvs kommun ska vara ett självklart val vid nyetableringar, expansioner och omlokaliseringar för företag.

Fler människor i arbete ger de bästa förutsättningarna för en god ekonomisk utveckling i kommunen. Vi kan se att de insatser som har genomförts har gett resultat där vi har en lägre arbetslöshet både för vuxna och unga om man jämför med rikssnittet.

Vi behöver samarbeta med företag och föreningar för att möjliggöra att de som av någon anledning har blivit långtidsarbetslös ska få ett arbete, det kommer också behövas insatser för att möjliggöra att arbetssökande kan få komplettera sin utbildning och kunna erbjudas praktikplatser/lärlingsplatser för en väg in i arbetsmarknaden igen.

Vi vill fortsätta utveckla samhällskontraktet som är en bra metod att minska utanförskapet där företag och föreningar genom en symbolisk signering på olika sätt kan bidra till att öka innanförskapet. Samhällskontraktet ska kompletteras med riktade insatser som hjälper till att bryta utanförskap och minska de växande klyftorna vi ser i Kungälv.

Att få ett sommarjobb ger inte bara en lön utan man får även goda rutiner och kontaktnät för sitt framtida inträde på arbetsmarknaden. Alla har inte samma möjligheter och kontakter för att lätt få ett sommarjobb. Därför ser vi att man behöver göra särskilda insatser för att möjliggöra att fler kan få ett sommarjobb både i offentlig och privat regi. Behovet av prao- och praktikplatser kommer öka då fler elever nu kommer att vara ute i arbetslivet. Det krävs särskilda insatser för att anordna prao- och praktikplatser till de elever som har svårt att ordna det på egen hand.

Resultatmål:

- Fler nöjda företagare i kommunen.

- Fler praktikplatser och PRAO-platser i Kungälvs företag.
- Fler feriearbetsplatser.

Minskad klimat- och miljöpåverkan med målet att skapa ett klimatomässigt hållbart samhälle

Klimatet är en ödesfråga. Om inget görs kommer vi drabbas av ett varmare klimat, ökad nederbörd med risk för översvämningar och inte minst flyktingströmmar som kommer påverka vårt samhälle i allra högsta grad. Klimatfrågan är något som vi alla behöver arbeta med, både som individer och organisationer/företag. När nya bostäder och andra lokaler ska byggas i kommunen ska dessa byggas med klimatneutrala metoder och material. Vi vet att kommunen kan göra mer och vi som kommun ska visa vägen för en mer klimatsmart framtid.

Transportsektorn står idag för en stor del av våra utsläpp och vi behöver ställa om biltrafiken till mer hållbara alternativ såsom t.ex. kollektivtrafik, gemensamma persontransportlösningar och klimatneutrala fordon. Utsläppen är inte bara skadlig för vårans natur utan det är även farlig för oss som människor med sjukdomar och allergier m.m.

Vi ska fortsätta prioritera gång- och cykelbanor för att det ska vara lättare och säkrare att gå och cykla i och genom vår kommun. Nedskräpningen i naturen behöver minska, speciellt längs våra kuster.

Åkermark är en viktig resurs för framtidens matförsörjning och då måste åkermarkens viktiga betydelse beaktas vid planering av byggnation. Närodlade livsmedel ska i våra verksamheter öka och man ska erbjuda mer klimatsmarta livsmedel i t.ex. skolan och andra verksamheter.

Resultatmål:

- Fler klimatsmarta och klimatneutrala nybyggnationer.
- Måltidsservice ska servera mer närproducerad och klimatneutrala måltider i kommunens verksamheter.
- Fler initiativ på gemensamma persontransportlösningar och ett ökat klimatneutralt resande.
- Fler ska kunna jobbpPENDLA kollektivt samt öka utnyttjandet av kollektivtrafiken i kommunen.
- Planera för fler vind- och solkraftsparker i Kungälv

Bättre arbetsmiljö och möjlighet till kompetensutveckling för personalen

Att arbeta i organisationer där förutsättningarna ofta förändras och man inte får bra möjligheter att påverka sin arbetssituation är anledningar som ofta leder till stress och

utbrändhet. Alla medarbetare ska arbeta under stabila förutsättningar och bra ledarskap med tydliga riktlinjer och möjlighet att påverka sin egen arbetsplats.

Våra medarbetare är kommunens viktigaste resurs och kommunens långa arm ut till våra medborgare. Vi behöver en väl utarbetad personalförsörjningsplan tillsammans med en kompetensutvecklingsstrategi. En bra arbetsmiljö och ett bra arbetsklimat är områden som vi behöver se över och förbättra. En bra arbetsmiljö gör våra medarbetare friskare och mer engagerade i våra verksamheter. Vi kan idag se att kvinnor ofta är mer sjuka än män och att sjuktalen inom sektor trygghet och stöd är dubbelt så höga jämfört med andra sektorer. Detta är något som oroar oss och här behövs det göras insatser nu och på sikt.

Kompetensutveckling och personlig utveckling för våra medarbetare är en viktig nyckel för att rekrytera och behålla vår personal, att investera i människor är det bästa vi kan göra för att säkra vår kommuns framgång.

Resultatmål:

- Sjukskrivningstalen skall minska i alla sektorer, med särskilt fokus på kvinnodominerade yrken.
- Uppföljning av kompetensutveckling för våra medarbetare.
- Det ska vara attraktivt att vara anställd i Kungälv kommun.
- Minska personalomsättningen inom kommunen.
- Arbetsmiljön ska kontinuerligt förbättras.

Sammanfattning av strategi- och resultatmål

Våra strategiska mål är:

- Goda möjligheter till lärande hela livet.
- Tillgång till Kultur- och fritidsaktiviteter i hela kommunen
- Rätt till en bra äldreomsorg och LSS i tid
- Tidigare insatser för social hållbarhet
- Ökad integration och minskat utanförskap
- Boende för alla, inte bara för de rika.
- Näringslivet som en viktig tillgång i Kungälv
- Minskad klimat- och miljöpåverkan med målet att skapa ett klimatomänsigt hållbart samhälle.
- Bättre arbetsmiljö och möjlighet till kompetensutveckling för personalen.

Resultatmål:

- Kunskapsnivån i skolan ska öka.
- Skola/förskola ska ha en ökad personaltäthet och högre andel behörig personal.
- En uppsökande och tillgänglig elevhälsa för alla elever.
- En trygg och pedagogisk skolmiljö för alla elever.
- Ökad personaltäthet i skolan.
- Vuxenutbildningen ska erbjuda utbildning hela livet.
- Fler utlån från biblioteket.
- Fler ska få möjlighet att delta i kulturskolan.

- Tillgängliggör kulturarvet för fler.
- Öka antal idrottande ungdomar.
- Fler fortsätter att idrotta i vuxen ålder.
- Fler aktiviteter för funktionsvarierade inom idrotten och kulturen.
- Tillgängliga lokaler för alla inom idrotten och kulturen.
- Bättre arbetsvillkor och möjlighet till kompetensutveckling inom äldreomsorgen.
- Erbjud LSS-plats till behövande inom lagens tidsgräns.
- Fasa ut de privata aktörer som bedriver vinstdrivande verksamhet inom äldreomsorgen.
- Tidiga insatser för att motverka långsiktigt utanförskap och ökande klyftor.
- Bättre arbetsvillkor och möjlighet till kompetensutveckling inom äldreomsorgen.
- Erbjud LSS-plats till behövande inom lagens tidsgräns.
- Fasa ut de privata aktörer som bedriver vinstdrivande verksamhet inom äldreomsorgen.
- Fler hyresrätter med rimlig hyra som många kan ha råd med.
- Blandbebyggelse vid nyproduktion ska vara norm.
- Krav på fler klimatsmarta bostäder i kommunen.
- Tillgång till attraktiva idrottsplatser
- Fler nöjda företagare i kommunen.
- Fler praktikplatser och PRAO-platser i Kungälvs företag.
- Fler feriearbetsplatser.
- Fler klimatsmarta och klimatneutrala nybyggnationer.
- Måltidsservice ska servera mer närproducerad och klimatneutrala måltider i kommunens verksamheter.
- Fler initiativ på gemensamma persontransportlösningar och ett ökat klimatneutralt resande.
- Fler ska kunna jobbpendla kollektivt samt öka utnyttjandet av kollektivtrafiken i kommunen.
- Planera för fler vind- och solkraftsparker i Kungälv
- Sjukskrivningstalen skall minska i alla sektorer, med särskilt fokus på kvinnodominerade yrken.
- Uppföljning av kompetensutveckling för våra medarbetare.
- Det ska vara attraktivt att vara anställd i Kungälvs kommun.
- Minska personalomsättningen inom kommunen.
- Arbetsmiljön ska kontinuerligt förbättras.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Kajsa Danesjö

2023-04-19

Styrtdokument – revidering av Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek (Dnr KS2023/0919-1)

Sammanfattning

Styrtdokumentet Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek innehåller avgift för utskrift och kopiering. Taxan är oförändrad sedan 2020 och kostnaderna för utskrift och kopiering har ökat markant sedan dess, förvaltningen ser därför behovet av att revidera taxan.

Förvaltningens förslag till beslut är att taxa för biblioteken antas och därmed ersätter tidigare beslut (KS2020/1594).

Juridisk bedömning

Bibliotekslagen (2013:801) § 9 anger att på folkbiblioteken ska allmänheten avgiftsfritt få låna eller på annat sätt få tillgång till litteratur under en viss tid oavsett publiceringsform. Detta hindrar dock ej för att biblioteket tar ut ersättning för kostnader för porto, fotokopiering och andra liknande tjänster, och avgift för de fall låntagare inte inom avtalad tid lämnar tillbaka det som de har lånat.

Kommunfullmäktige fattar beslut om taxor, undantag gäller dock taxor/avgifter inom kulturområdet. Beslut om taxa/avgift inom kulturområdet är delegerat till kommunstyrelsen enligt beslut i kommunfullmäktige 2008-02-07 § 19.

Förvaltningens bedömning

Taxor för Kungälvvs bibliotek reviderades senast 2020 för att harmonisera med avgifter inom samarbetet Bibliotek i Väst. Sedan dess har det uppkommit ett behov av att se över avgiften kring utskrifter och kopiering. Kostnaderna för utskrift och kopiering har ökat markant sedan senaste beslut om taxa och förvaltningen ser därför ett behov av att höja dessa. Begränsning behöver också göras till att endast skriva ut/kopiera i A4 format.

Orsaken till de ökade kostnaderna är att kommunen har infört ett nytt självbetjäningssystem, som medför licenskostnader. Systemet gör det möjligt för biblioteket att erbjuda besökarna en säker utskriftshantering ur integritetssynpunkt. Andra kringliggande kommuner har också höjt taxorna för utskrifter och kopiering till samma nivåer.

Nuvarande taxa kopiering och utskrifter

A4 - svartvitt 2 kronor per sida

A4 - färg 4 kronor/sida

~~A3 – svartvitt 4 kronor/sida~~

~~A3 – färg 8 kronor/sida~~

Nytt förslag

Nytt förslag 4 kronor per sida

Nytt förslag 8 kronor per sida

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktiges strategiska mål att medborgare ska känna ökat förtroende för kommunen. Skäliga avgifter behöver tas ut för att biblioteken ska kunna upprätthålla sin service gentemot medborgarna.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Förslag på revidering av taxa för biblioteken har ej koppling till målen i Agenda 2030.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Förslaget är i enlighet med kommunfullmäktiges strategiska mål, Biblioteksplan för Kungälv's kommun och Bibliotekslagen SFS 2013:801.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Biblioteken kommer fortfarande tillhandahålla servicen med kopiering och utskrift, dock till en högre kostnad vilket kan påverka medborgaren ekonomiskt.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv.

Ändring av taxan har ej påverkan ur medarbetarperspektiv.

Ekonomisk bedömning

Höjning av avgiften för utskrift och kopiering på kommunens bibliotek medför att utgifterna kan mötas på ett bättre sätt.

Förslag till beslut

Taxor och avgifter vid Kungälv's bibliotek antas och ersätter därmed tidigare beslut (KS2020/1594).

AnnMari Davidsson
Tf enhetschef Bibliotek och allmäncultur

Dennis Reinhold
Sektorchef bildning och lärande

Expedieras till: Kajsa Danesjö

För kännedom
till:

**KUNGÄLVVS
KOMMUN**

Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek

Taxa

Diarie-/dokumentnummer: KS2023/0919
Beslut: Kommunstyrelsen **ÅÅ-MM-DD**
Beredande politiskt organ: Utskottet för bildning och lärande
Ersätter tidigare beslut KS2020/1594
Giltighetstid: 2027-12-31
Dokumentansvarig: Enhetschef bibliotek
Senast uppdaterad av: Kajsa Danesjö

KUNGÄLV KOMMUN

Övertidsavgifter

Samordning Bibliotek i Väst

Gäller för låntagare som är 18 år eller äldre

Medier för vuxna	10 kronor/media och påbörjad vecka
Maxavgift försenade lån (sammanlagt på bibliotekskortet)	200 kronor
Maxavgift per försenat media	50 kronor
Kortet spärras när avgiften överstiger	100 kronor
Fakturaavgift	10 kronor per faktura

Ersättning för förstörda/förkomna media

Skadat eller borttappat material ersätts enligt återanskaffningsvärde och som minst med schablonpris
Fjärrlån ersätts i första hand med den avgift ägande bibliotek anger och som minst med 600 kronor

Schablonbelopp	
Vuxen: bok, ljudbok, musik-CD, språkkurs	200 kronor
Barn: bok, ljudbok, musik-CD, bok i temapåse	100 kronor
Temapåse	500 kronor
DVD, tv-spel	500 kronor
Tidskrifter	50 kronor
Fjärrlån	600 krono

Kopiering och utskrifter

A4 svartvitt	4 kronor per sida
A4 färg	8 kronor per sida

Övrigt

Ersättning för förkommet lånekort	20 kronor
Bärkasse	5 kronor

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-09

Sida

37 (47)

§ 79/2023

Styrdokument – revidering av Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek (Dnr KS2023/0919)

Sammanfattning

Styrdokumentet Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek innehåller avgift för utskrift och kopiering. Taxan är oförändrad sedan 2020 och kostnaderna för utskrift och kopiering har ökat markant sedan dess, förvaltningen ser därför behovet av att revidera taxan.

Förvaltningens förslag till beslut är att taxa för biblioteken antas och därmed ersätter tidigare beslut (KS2020/1594).

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Styrdokument – revidering av Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek
Bilaga Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek

Beslut

Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek antas och ersätter därmed tidigare beslut (KS2020/1594).

Expedieras till:

För kännedom till:

**UTSKOTTET FÖR BILDNING OCH
LÄRANDE**

**KUNGÄLVVS
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-09

Sida

37 (47)

§ 79/2023

Styrdokument – revidering av Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek (Dnr KS2023/0919)

Sammanfattning

Styrdokumentet Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek innehåller avgift för utskrift och kopiering. Taxan är oförändrad sedan 2020 och kostnaderna för utskrift och kopiering har ökat markant sedan dess, förvaltningen ser därför behovet av att revidera taxan.

Förvaltningens förslag till beslut är att taxa för biblioteken antas och därmed ersätter tidigare beslut (KS2020/1594).

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Styrdokument – revidering av Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek
Bilaga Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek

Beslut

Taxor och avgifter vid Kungälvvs bibliotek antas och ersätter därmed tidigare beslut (KS2020/1594).

Expedieras till:

För kännedom till:

**UTSKOTTET FÖR BILDNING OCH
LÄRANDE**

**KUNGÄLVVS
KOMMUN**

Justeras sign

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (3)

Tjänsteskrivelse

Johan Hellborg

2023-04-21

Planuppdrag för Dammerbergen (Dnr KS2020/1014-29)

Sammanfattning

Planprogrammet syftade till att tydligt visa var och hur man skulle kunna exploatera området och samtidigt ta hänsyn till och förädla områdets höga natur- och friluftsvärden. Projektet skulle bidra till enklare detaljplanearbeten genom att ta upp frågor som påverkar ett större område än de enskilda detaljplanerna kommer att göra.

Området innehåller stora höjdskillnader, naturvärden och fornlämningar vilket gör området komplext och känsligt för exploatering. Under arbetet med planprogrammet har det genomförts arkeologisk utredning steg 1 och 2, naturvärdesinventering samt artinventering för groddjur, fåglar och fladdermöss. Det har även studerats eventuell struktur för området och vilka delar av området som är möjliga/lämpliga att bebygga med hänsyn till områdets förutsättningar och de utredningar som har gjorts.

Verksamheten bedömer att de frågor som potentiellt skulle kunna avbryta ärendet har utretts samt att det sammantaget inte nödvändigtvis betyder att det inte går att exploatera området. Det är fortfarande ovisst hur bedömningen från berörda myndigheter kommer att bli. För att få klarhet i det rekommenderas att tidigt diskutera med länsstyrelsen hur avgränsningen för miljökonsekvensbeskrivningen ska vara. Miljökonsekvensbeskrivningen ska redovisa bedömningen av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få. Där ska den betydande miljöpåverkan identifieras, beskrivas och bedömas.

Juridisk bedömning

Planläggningen hanteras enligt plan och bygglagen, PBL (2010:900). Miljöbalkens 2 kap 6 § anger att en åtgärd som tar i anspråk ett mark- eller vattenområde ska placeras utifrån vad som är lämpligt med hänsyn till att ändamålet ska kunna uppnås med minsta intrång och olägenhet för människors hälsa och miljön.

Förvaltningens bedömning

Bakgrund

Ärendet startades med två separata planansökningar som fick positiva beslut 2019-04-17 §103/2019 och 2020-05-13 §152/2020. Ansökningarna innefattar ca 270 bostäder, förskola och LSS-boende.

Under arbetet med planprogrammet har det genomförts arkeologisk utredning steg 1 och 2, naturvärdesinventering samt artinventering för groddjur, fåglar och fladdermöss. Det har även studerats eventuell struktur för området och vilka delar av området som är möjliga/lämpliga att bebygga med hänsyn till områdets förutsättningar och de utredningar som har gjorts.

Bedömning

Verksamheten bedömer att de frågor som potentiellt skulle kunna avbryta ärendet har utretts samt att de sammantaget inte nödvändigtvis betyder att det inte går att exploatera området. Det är

fortfarande ovisst hur bedömningen från berörda myndigheter kommer att bli. För att få klarhet i det rekommenderas att tidigt diskutera med länsstyrelsen hur avgränsningen för miljökonsekvensbeskrivningen ska vara. Miljökonsekvensbeskrivningen ska redovisa bedömningen av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få. Där ska den betydande miljöpåverkan identifieras, beskrivas och bedömas.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Kommunfullmäktiges strategiska mål

En trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet.

I planprogrammet ska det planeras för LSS-boende.

En ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen.

Området ligger i direkt anslutning till redan utbyggd infrastruktur.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

I målet *Hållbara städer och samhällen* förordas bl.a. tillgång till hållbara transportsystem, närhet till grönområden och stärka kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden. Området bidrar till att fysiskt sammanhålla de olika bostadsområdena i norra Kungälv.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Enligt gällande översiktsplan anges markanvändningen för området som när-rekreativområde. I naturvårds- och friluftsplänen från 2008 är området utpekad som ett klass B område som är ett lokalt värdefullt närströvområde. Alla närströvområden har hänsynsnivå 2 vilket innebär att omfattande exploatering ej får förekomma och mindre omfattande exploatering bör ej förekomma med hänsyn till de höga natur- och/eller friluftsvärdena. För närströvområden kan det i vissa fall bli aktuellt med ändrade gränsdragningar. Dessa skall dock föregås av en särskild studie som motiverar sådana ändringar från naturvårds- och friluftslivssynpunkt.

Vid eventuellt planarbete ska kommunens dagvattenplan följas. Denna anger bl.a. att dagvatten i första hand ska fördröjas på respektive fastighet.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Utbudet av bostäder kommer att öka.

Närströvområde kommer att minska med samma yta.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv.

Planläggningen bedöms inte påverka arbetsmiljön negativt.

Ekonomisk bedömning

Plankostnadsavtal kommer att upprättas. Kostnaderna för detaljplanen bekostas av exploatörerna och kommunen.

Förslag till beslut

1. Förvaltningen får i uppdrag att upprätta två detaljplaner för Dammsbergen som fått positiva planbesked.

2. Detaljplanerna förväntas antas tidigast 2026.
3. Detaljplanerna ska planläggas som byggaktörsdrivna.

Fredric Arpfjord
Verksamhetschef planering och myndighet

Anders Holm
Sektorchef samhälle och utveckling

Expedieras till: Fredric Arpfjord
Bokab
johanna.thorn.nordstrand@nordr.com

För kännedom till: Anna Hedlin
Gunilla Carlsson Gremner

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Sida

2023-05-10

6 (13)

§ 51/2023

Planuppdrag för Dammbergen (Dnr KS2020/1014)

Sammanfattning

Planprogrammet syftade till att tydligt visa var och hur man skulle kunna exploatera området och samtidigt ta hänsyn till och förädla områdets höga natur- och friluftsvärden. Projektet skulle bidra till enklare detaljplanarbeten genom att ta upp frågor som påverkar ett större område än de enskilda detaljplanerna kommer att göra.

Området innehåller stora höjdskillnader, naturvärden och fornlämningar vilket gör området komplext och känsligt för exploatering. Under arbetet med planprogrammet har det genomförts arkeologisk utredning steg 1 och 2, naturvärdesinventering samt artinventering för groddjur, fåglar och fladdermöss. Det har även studerats eventuell struktur för området och vilka delar av området som är möjliga/lämpliga att bebygga med hänsyn till områdets förutsättningar och de utredningar som har gjorts.

Verksamheten bedömer att de frågor som potentiellt skulle kunna avbryta ärendet har utretts samt att det sammantaget inte nödvändigtvis betyder att det inte går att exploatera området. Det är fortfarande ovisst hur bedömningen från berörda myndigheter kommer att bli. För att få klarhet i det rekommenderas att tidigt diskutera med länsstyrelsen hur avgränsningen för miljökonsekvensbeskrivningen ska vara. Miljökonsekvensbeskrivningen ska redovisa bedömningen av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få. Där ska den betydande miljöpåverkan identifieras, beskrivas och bedömas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Planuppdrag för Dammbergen

Förslag till kommunstyrelsen

1. Förvaltningen får i uppdrag att upprätta två detaljplaner för Dammbergen som fått positiva planbesked.
2. Detaljplanerna förväntas antas tidigast 2026.
3. Detaljplanerna ska planläggas som byggaktörsdrivna.

Expedieras till: Fredric Arpfjord
Bokab
johanna.thorn.nordstrand@nordr.com

För kännedom till: Anna Hedlin
Gunilla Carlsson Gremner

**UTSKOTTET FÖR SAMHÄLLE OCH
UTVECKLING**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-10

Sida

6 (13)

§ 51/2023

Planuppdrag för Dammborgen (Dnr KS2020/1014)

Sammanfattning

Planprogrammet syftade till att tydligt visa var och hur man skulle kunna exploatera området och samtidigt ta hänsyn till och förädla områdets höga natur- och friluftsvärden. Projektet skulle bidra till enklare detaljplanarbeten genom att ta upp frågor som påverkar ett större område än de enskilda detaljplanerna kommer att göra.

Området innehåller stora höjdskillnader, naturvärden och fornlämningar vilket gör området komplext och känsligt för exploatering. Under arbetet med planprogrammet har det genomförts arkeologisk utredning steg 1 och 2, naturvärdesinventering samt artinventering för groddjur, fåglar och fladdermöss. Det har även studerats eventuell struktur för området och vilka delar av området som är möjliga/lämpliga att bebygga med hänsyn till områdets förutsättningar och de utredningar som har gjorts.

Verksamheten bedömer att de frågor som potentiellt skulle kunna avbryta ärendet har utretts samt att det sammantaget inte nödvändigtvis betyder att det inte går att exploatera området. Det är fortfarande ovisst hur bedömningen från berörda myndigheter kommer att bli. För att få klarhet i det rekommenderas att tidigt diskutera med länsstyrelsen hur avgränsningen för miljökonsekvensbeskrivningen ska vara. Miljökonsekvensbeskrivningen ska redovisa bedömningen av den påverkan på miljön som planens genomförande kan få. Där ska den betydande miljöpåverkan identifieras, beskrivas och bedömas.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Planuppdrag för Dammborgen

Förslag till kommunstyrelsen

1. Förvaltningen får i uppdrag att upprätta två detaljplaner för Dammborgen som fått positiva planbesked.
2. Detaljplanerna förväntas antas tidigast 2026.
3. Detaljplanerna ska planläggas som byggaktörsdrivna.

Expedieras till: Fredric Arpfjord
Bokab
johanna.thorn.nordstrand@nordr.com

För kännedom till: Anna Hedlin
Gunilla Carlsson Gremner

**UTSKOTTET FÖR SAMHÄLLE OCH
UTVECKLING**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (4)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Kajsa Danesjö

2023-04-20

Svar på remiss - Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2024–2027 (Dnr KS2023/0450-2)

Sammanfattning

Kungälv kommun har ombetts svara på remiss angående Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan för 2024-2027. Strategin är menad att vägleda och inspirera kommuner och kommunalförbund i Västra Götaland.

Kungälv kommun ställer sig i stort positiv till strategin och önskar skicka med ett antal synpunkter som är av extra vikt för Kungälv kulturverksamhet inför beslut i regionfullmäktige.

Förslag till beslut är att tjänsteskrivelsen antas som kommunens remissvar.

Juridisk bedömning

Juridisk bedömning anses ej relevant för ärendet att besvara remiss om Västra Götalands kulturstrategi.

Kulturstrategin beslutas i regionfullmäktige.

Förvaltningens bedömning

Remissen skickas till regionala nämnder och styrelser samt kommunalförbunden och kommunerna i Västra Götaland. Förslaget på kulturstrategi ska ersätta den befintliga kulturstrategin inom regionen. Kulturstrategin utgår från utmaningar och behov inom kulturområdet i Västra Götaland och är sammanställda genom dialog med kulturaktörer samt kommuner i länet. Syftet är att vägleda och inspirera kommuner, kommunalförbund i Västra Götaland, liksom de organisationer som utvecklar och möjliggör kulturen i Västra Götaland. Kulturstrategin beslutas av regionfullmäktige.

Kungälv kommun har tagit del av förslag på ny kulturstrategi och regional kulturplan för 2024-2027 och önskar skicka med följande kommentarer inför beslut i regionfullmäktige.

Kungälv kommun är positiv till förslaget till Kulturstrategi för Västra Götalandsregionen och att olika perspektiv har samlats in i dialog med kommuner, regionala kulturorganisationer, det fria kulturlivet, barn och unga samt civilsamhället i Västra Götaland. Kulturstrategin blir ett viktigt dokument då kommunens egna styrdokument ska revideras.

Kungälv kommun ställer sig positiv till följande:

- Att planen uppmärksammar barn och ungas rätt till konst, kultur, delaktighet och inflytande.
- Att planen uppmärksammar ungdomars fritidsvanor och kulturutövande.
- Att planen uppmärksammar vikten av arenor för yttrandefrihet och demokrati.
- Att planen poängterar en ökad geografisk spridning av konst och kultur.

Kungälv kommun önskar skicka med följande synpunkter inför beslut om kulturstrategin:

- Kungälv ser gärna att barn och ungas rätt till konst och kultur lyfts till en egen rubrik. Barn och ungas lust att läsa bör inte enbart kopplas till ett medel för att fullfölja studier utan att läsningen bidrar till fantasi och inlevelse som i sig berikar barn och ungas liv.
- Regionala satsningar är nödvändiga för en mindre kommun att bibehålla skapande för barn och unga då statliga medel till Kulturskolan minskar från år 2024 och planeras tas bort från år 2025. Kungälv kommun ser ett stort behov av fortsatt kostnadsfria satsningar från regionen för barn och unga. Behovet av gemensam fortbildning inom Kulturskolan kvarstår.
- Kommuner av Kungälv storlek behöver stöd och vägledning i hur offentlig konst ska presenteras och hanteras. Kungälv kommun ser positivt på att regionen vill utveckla residensverksamheten som innebär ett internationellt utbyte av konstnärlig verksamhet.
- Vi ser att behovet av samverkan och stöd inom kulturområdena kulturarv och kulturmiljövård är stort och en gemensam satsning både digitalt och fysiskt är nödvändig för att öka tillgängligheten både för våra egna invånare och även för besöksnäringen. Fysiska mötesplatser är fortsatt viktiga för att alla samhällsgrupper ska kunna ta del av kulturutbudet.
- En viktig fråga är jämlik tillgång till digitala tjänster i hela landet genom gemensamma lösningar vilket innebär nationella tjänster. Hur ska det digitaliserade materialet tillgängliggöras? Mycket material omfattas av upphovsrätt som kräver gemensamma strategier.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Kommunfullmäktiges strategiska mål *Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i ett rikt och aktivt kulturliv* är högst relevant för ärendet.

Kungälv kommun har en övergripande kulturpolicy, en konkret kulturplan samt en plan för barn- och ungdomskultur som samtliga ska revideras under år 2023/2024. Kulturstrategi

Västra Götaland med kulturplan 2024–2027 kommer vara betydelsefull i såväl vägledning som inspiration i det arbetet.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Kulturupplevelser och bildning är hälsofrämjande och bidrar till att människor kan leva sig in i andra perspektiv och därmed utvecklar en större empati och förståelse för andra människor och världar. Västra Götalands kulturstrategi uppmärksammar målen i Agenda 2030 i eget kapitel och belyser kulturens roll för att uppnå de globala hållbarhetsmålen.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Kommunens kulturpolicy, kulturplan och barn- och ungdomskulturplan har samtliga kopplingar till regionens kulturstrategi. Dokumenten står inte i strid med varandra utan ska ses som komplement till varandra på olika övergripande nivåer.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Kulturstrategin innehåller fem strategiska utvecklingsområden som stakar ut prioriteringar för strategiperioden. Ett av utvecklingsområdena är deltagande i kulturlivet som bland annat skildrar att invånarna ska delta i kulturlivet, stärka barn och ungas rätt till kultur och motverka hinder för jämlikt deltagande i kulturlivet. Att regionen har en kulturstrategi är positivt för Kungälvskommunens medborgare.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv.

Att svara på remissen har ingen påverkan ur medarbetarperspektiv. Innehållet i kulturstrategin påverkar heller ej medarbetare i Kungälvskommunens dagliga arbete.

Ekonomisk bedömning

Ärendet har ingen ekonomisk påverkan på kommunen.

Förslag till beslut

Tjänsteutlåtandet antas som kommunens svar på remiss från Västra Götalandsregionen.

Dennis Reinhold
Sektorchef

Expedieras till: Kajsa Danesjö

För kännedom till:

Västra Götalandsregionen

2023-02-27

RS 2023-01333

Kulturstrategi Västra Götaland

med kulturplan 2024–2027

Förutsättningar för kulturstrategin.....	3
Nationella kulturpolitiska mål.....	3
Agenda 2030	4
Principen om armlängds avstånd	5
Kulturlivets infrastruktur.....	5
Västra Götaland och omvärlden i förändring.....	5
Kulturstrategins mål och prioriteringar	8
Deltagande i kulturlivet.....	8
Konstnärligt skapande.....	15
Samverkan och synergi	17
Digitalisering.....	19
Internationalisering	21
Kulturplan 2024–2027.....	23
Scenkonst.....	23
Teater.....	24
Dans	24
Cirkus.....	25
Musik.....	25
Museer och kulturarv	26
Museiverksamhet.....	26
Kulturmiljövård	27
Bibliotek och läsfrämjande	28
Litteratur, språk och det offentliga samtalet	29
Bild och form	29
Arkiv	30
Film och audiovisuellt berättande	31
Slöjd och hantverk	31
Kulturens samspel med andra sektorer	33
Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030	33
Det regionala trafikförsörjningsprogrammet 2021–2025 Hållbara resor i Västra Götaland.....	42
Strategi för omställning av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen 2023–2027	42
Så togs strategin fram och så följs den upp.....	43
Verktyg för genomförande av kulturstrategin.....	44

Förutsättningar för kulturstrategin

Kulturstrategin är ett av Västra Götalandsregionens fyra måldokument beslutade av regionfullmäktige. Tillsammans med regionfullmäktiges årliga budget styr kulturstrategin regionala satsningar inom kultur, demokratiutveckling och civilsamhällesfrågor 2024–2027.

Inom Västra Götalandsregionen samspelar kollektivtrafik, hälso- och sjukvård och regional utveckling tillsammans under visionen ”Det goda livet”. Visionen slår fast att kulturen har betydelse för den enskildes livskvalitet och är viktig för regional utveckling och tillväxt. För att sträva mot visionen styrs Västra Götalandsregionen av fyra måldokument:

- Kulturstrategi Västra Götaland 2024–2027
- Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030
- Trafikförsörjningsprogram 2021–2025 – Hållbara resor i Västra Götaland
- Strategi för omställningen av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen 2023–2027.

Strategin är styrande för Västra Götalandsregionen i egenskap av måldokument. Den är menad att vägleda och inspirera samarbetsparter, exempelvis kommuner och kommunalförbund i Västra Götaland, liksom de organisationer som utvecklar och möjliggör kulturen i Västra Götaland. De gemensamma utmaningarna och behoven kräver att alla berörda bidrar med sin del av lösningen.

Kulturstrategin utgår från de utmaningar och behov som finns inom kulturområdet i Västra Götaland och som är sammanställda genom dialog med en stor mängd kulturaktörer och kommuner i länet. Strategin pekar ut fem strategiska områden samt prioriteringar för hur kulturpolitiken ska genomföras inom dessa områden.

Kulturstrategin är ett verktyg för dialog och samverkan med myndigheter, kommuner och kommunalförbund samt aktörer inom de konst- och kulturområden som ska utvecklas tillsammans. Den fungerar också som grunden för Västra Götalandsregionens förhandlingar om statliga medel via kultursamverkansmodellen.

Fokus i kulturstrategin ligger främst på de gemensamt identifierade och långsiktiga förändringar som ska göras i relation till de utmaningar som respektive konst- och kulturområde står inför. Det finns många goda exempel på kulturverksamheter och en stor mängd aktörer inom kulturområdet i Västra Götaland.¹

Nationella kulturpolitiska mål

Den regionala kulturpolitiken bidrar till att uppfylla de nationella kulturpolitiska målen:

- Att kulturen ska vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund.
- Att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet.
- Att kreativitet, mångfald och konstnärlig kvalitet ska prägla samhällets utveckling.

¹ Vilka verksamheter som får långsiktiga stöd av kulturnämnden står i en bilaga till kulturstrategin.

Kulturstrategin visar i sin helhet Västra Götalandsregionens prioriteringar för att uppnå de nationella kulturpolitiska målen, och är på så vis en del av arbetet med kultursamverkansmodellen. Kultursamverkansmodellen reglerar förhållandet mellan stat och region inom kulturpolitiken för att decentralisera inflytandet enligt närhetsprincipen. Modellen förutsätter dialog med kommuner, kommunalförbund, näringslivet, det fria kulturlivet och det civila samhället. På så vis ökar decentraliseringen utrymmet för regionala prioriteringar i linje med statliga, regionala och kommunala mål.

Kulturverksamheter som tilldelas statliga medel från regionen genom kultursamverkansmodellen har sin hemvist i ett tiotal av regionens 49 kommuner. Ett flertal av dessa är dessutom verksamma över delar av eller hela länet.

Samverkan mellan regionen, kommuner och kulturverksamheter baseras på samfinansiering och dialog för verksamhetens utveckling. Den nationella nivån ansvarar för statliga institutioner, övergripande insatser och delar av ekonomiska stödssystem för kulturens infrastruktur. Kommunerna har det grundläggande offentliga ansvaret och den avgörande basfinansieringen för det lokala kulturlivet. Beslut ska tas så nära invånaren som möjligt – det som bäst görs på kommunal nivå ska hanteras där. Den regionala nivån ansvarar för utvecklingsarbete och samordning. De regionala insatserna ska komplettera och stärka den kommunala kulturpolitiken för att ta tillvara synergier och skapa mervärde. Det regionala perspektivet har därmed förutsättning att kombinera markkontakt med överblick.

Agenda 2030

Västra Götalandsregionens hållbarhetsmål utgår ifrån de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030, och är prioriterade utifrån Västra Götalandsregionens uppdrag, utmaningar och förutsättningar för påverkan. Målen samlar Västra Götalandsregionens insatser för hållbarhet och bidrar till en hållbar utveckling.

Mål för social hållbarhet 2030 fokuserar på att Västra Götalandsregionen ska arbeta hälsofrämjande och förebygga sjukdom. Västra Götalandsregionens verksamhet ska erbjudas jämlikt och vara icke-diskriminerande. Under planering, utveckling och genomförande av verksamheten ska de personer som berörs involveras för att främja kvalitet och delaktighet. Kulturupplevelser och bildning är hälsofrämjande och bidrar till att människor kan leva sig in i andra perspektiv och därmed utvecklar en större empati och förståelse för andra människor och världar.

”Klimat 2030 – Västra Götaland ställer om” är en kraftsamling som drivs av Västra Götalandsregionen och Länsstyrelsen i Västra Götalands län, i samverkan med kommuner och många andra aktörer. Kraftsamlingen är en del i genomförandet av ”Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030”. Målet med kraftsamlingen är att hela Västra Götaland ska vara fossiloberoende år 2030, och att framhäva att samverkan mellan olika politikområden och verksamheter behövs för att uppnå målet.

Kultur kan ha en roll i att hjälpa människor att hantera den förändring av samhället som är nödvändig för en långsiktigt hållbar utveckling. Det kan vara genom att bidra med eftertanke, nya tankar och samtal. Kulturverksamhet har också en betydelsefull roll att fylla inom ekologisk hållbarhet – dels genom att minska sin egen miljöpåverkan, dels genom att bidra med kunskap kring hur människan i olika tider förhållit sig till jordens resurser för att bidra till en cirkulär ekonomi.

EU-kommissionens rapport *Stormy times*² konstaterar att hållbarhetsperspektivet påfallande ofta saknas i kulturpolitiska styrdokument som tas fram inom EU. Kulturens förmåga att verka för en hållbar omställning är underutnyttjad i länder och regioners styrdokument. Eftersom de är avgörande för våra möjligheter att åstadkomma förändring behöver omställning ta större plats.

Principen om armlängds avstånd

Kulturen ska få verka fritt som en kritisk kraft, och det offentliga ska ge förutsättningar för kulturen att göra det utan att styra innehållet. Principen om armlängds avstånd är ett organisationssätt och förhållningssätt som syftar till att skydda den konstnärliga friheten. Enligt principen ska politiker och tjänstepersoner avstå från att styra kulturens och konstens innehåll.

Kulturutövaren har en exklusiv rätt att formulera sina egna syften – fri konst är därmed ett uttryck för demokrati. Genom att skapa förutsättningar för kulturverksamheter, men avstå från styrning av innehåll, lägger regionen grunden för en mångfald av konst och kultur, röster, perspektiv och uttryck.

I beredning av bland annat stipendier och utvecklingsprojekt deltar referensgrupper. Syftet med detta är att bidra till en mer kvalificerad konstnärlig bedömning, upprätthålla principen om armlängds avstånd och garantera en rättssäker process. Dessutom gäller principen om armlängds avstånd när regionen formulerar uppdrag till kulturverksamheter genom att regionen inte efterfrågar några särskilda perspektiv i innehållet.

Kulturlivets infrastruktur

Kulturlivets infrastruktur består både av värden i form av lokaler för produktion och möten med konst och kultur, institutioner och utövare samt ekonomiska stöd. Aktörerna inom infrastrukturen kan vara både främjande, arrangerande och producerande. En god infrastruktur för kulturlivet handlar alltså om att både offentliga, privata och ideella aktörer får möjlighet att verka i en bred geografisk spridning.

Infrastrukturen är inte statisk utan bygger på förändring och samspel. Här finns variationer dels i placering, kompetens och storlek, dels inom olika specialiteter, nischer och metoder. Infrastrukturen är också föremål för dialog om hur kulturlivets resurser är fördelade.

Västra Götaland och omvärlden i förändring

Kulturpolitiken både påverkar och påverkas av sin omvärld. Sedan regionen bildades är kulturpolitiken en viktig del i den regionala utvecklingen och en hållbar omställning. Deltagande i kulturlivet ger en rad positiva sociala och ekonomiska effekter: social inkludering, välbefinnande och hälsa, demokratiutveckling, kreativitet och innovation, attraktiva platser och starkt entreprenörskap. Men framför allt är kulturen en obunden kraft

² European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture, *Stormy times: nature and humans: cultural courage for change: 11 messages for action for and from Europe: executive summary*, Publications Office of the European Union, 2022, <https://data.europa.eu/doi/10.2766/424>, hämtad 24 februari, 2023

som skapar värden för oss som människor och som inte låter sig mätas och värderas i monetära termer.

Västra Götalandsregionen har identifierat fem övergripande trender och samhällsutmaningar som är särskilt viktiga för den regionala kulturpolitiken att ta hänsyn till för att staka ut vägen mot ett socialt, ekonomiskt och ekologiskt hållbart samhälle.

Trend - Hot mot klimat och biologisk mångfald

En av vår tids största utmaningar är planetens framtid i fråga om klimat och biologisk mångfald. I förändringen mot ett mer hållbart samhälle är kulturens bidrag både att minska sina egna fotavtryck och att gå mot mer cirkulära affärsmodeller.

Kultur kan även bidra till reflektion och eftertanke samt att inspirera till förändrade levnadsvanor. Många vill bo på platser och arbeta för företag som har en tydlig agenda för att minska koldioxidutsläpp och bidra till att förbättra den lokala miljön. Att kunna erbjuda detta kommer att innebära ett nödvändigt villkor för planetens överlevnad, och dessutom skapa konkurrensfördelar för såväl företag som kommuner och regioner.³

Klimatförändringar och hotad biologisk mångfald ställer också krav på samhället att skydda och bevara natur- och kulturmiljöer för framtida generationer.

Trend - Polarisering, minskad tillit och sociala skillnader

Även om Sverige i internationella jämförelser har hög grad av jämställdhet och social välfärd samt bland de lägsta graderna av korruption syns några allvarliga tendenser över tid i fråga om polarisering och tillit bland invånarna. Inkomstskillnader och bostadssegregation skapar både utsatthet och ett ökat missnöje med i vilken riktning Sverige är på väg, samt minskar tilliten till offentliga institutioner och medmänniskor. Skillnaden mellan tillitsgraden hos olika grupper ökar, och särskilt hos unga syns en nedåtgående trend.

Skillnaderna omfattar även digitalt utanförskap – vilket i sin tur har samband med demografi och socioekonomi. Den ständigt växande mängden digital information gör det svårare att förhålla sig kritisk till fakta, och bidrar därmed till ökade motsättningar mellan grupper. Det finns även oroande skillnader mellan hur väl pojkar respektive flickor klarar grundskolans kunskapskrav, där pojkar har sämre skolresultat.⁴

Trend - Efter pandemin – återstart, nystart eller samma gamla vanliga?

Covid 19-pandemins restriktioner innebar att det fysiska kulturutbudet minskade drastiskt, vilket också ledde till en generell minskning i kulturdeltagande. Även om det digitala deltagandet har ökat – och så även den generella digitala kompetensen hos invånare och organisationer – så har digitaliseringen skapat nya utanförskap inom kulturlivet.

När den här kulturstrategin skrivs är det fortfarande svårt att dra några slutsatser om vilken förändring som sker i kulturlivet eller av människors levnadsvanor på sikt. Under strategi-

³ Sveriges kommuner och regioner SKR, Vägval för framtiden – trender som påverkar det kommunala och regionala uppdraget fram emot 2030.

<https://skr.se/download/18.5627773817e39e979ef38a10/1642165619100/7585-979-8.pdf>. Hämtad 24 februari 2023

⁴ SKR, Vägval för framtiden se ovan.

perioden finns det därmed särskild anledning att vara uppmärksam på hur människors deltagande i kulturlivet ändras.

Tillgängliga data och statistik visar en tydlig nedgång i deltagande och besök, men det återstår att se om detta är tillfälligt eller om det kommer att få några konsekvenser på längre sikt. Västra Götalandsregionens bedömning är att pandemins framfart har satt nya förutsättningar för kulturpolitiken och vilka utmaningar som har kommit i fokus.⁵

Trend - Samhällsekonomiska utmaningar

Både i Sverige och internationellt går ekonomin i skrivande stund mot en lågkonjunktur med osäkra förutsättningar, även gällande kompetensförsörjning och skatteintäkter med en högre andel äldre befolkning. Inflation och allmänna kostnadsökningar påverkar hela samhället och därmed även kulturverksamheter, i synnerhet eftersom människor troligen kommer att minska sin konsumtion.⁶ Efterfrågan på sektoröverskridande samarbeten ökar, och dessutom får civilsamhället ta ett allt större ansvar för allt fler samhällsfrågor – även inom kulturområdet.

Trend - Kultur som drivkraft i regional utveckling

Sedan länge finns en trend – inte minst i strategiska planer på EU-nivå – att kultur ses som en resurs dels för andra samhällssektorer, dels för en omställning till ett mer hållbart samhälle. Denna trend ersätter tidigare tendenser att lyfta de ekonomiska effekterna av kultur och kreativa näringar, till att snarare beskriva kulturen som en kraft som kan bidra till en bredare samhällsförändring.⁷

Det här ökar möjligheterna för kulturen att samverka kring samhällsfrågor, och möjliggör dessutom en bredare finansiering av kulturverksamheter. Det blottlägger en risk för att den regionala utvecklingspolitikens mål riskerar att ta över kulturpolitikens.⁸ På senare år har näringslivets intresse för kultur förändrats: från ren sponsring till en vilja att samfinansiera projekt och verksamheter där kultur bidrar till social hållbarhet.

⁵ OECD, *The Culture Fix, Creative People, Places and Industries*, 2022

<https://www.oecd-ilibrary.org/docserver/991bb520-en.pdf?expires=1671455595&id=id&accname=guest&checksum=B673488A329B624285646737CA4F11C0>. Hämtad 24 februari 2023

⁶ Västra Götalandsregionen, Samhällsanalys (2022); *Utveckling Västra Götaland – Kvartal 2:2022*; VGR Analys 2022:32.

⁷ OECD, *The Culture Fix – Creative people, places and industries*, 2022. Se ovan.

⁸ Myndigheten för kulturanalys. *Kulturanalys 2022. En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen*.

Kulturstrategins mål och prioriteringar

Strategins mål: Ett fritt, rikt och starkt kulturliv i hela Västra Götaland

Kulturstrategins mål och dess prioriteringar inom respektive utvecklingsområde pekar ut den övergripande riktningen under perioden 2024–2027.

Kulturstrategin pekar ut gemensamma prioriteringar för att stärka och utveckla kulturområdet i Västra Götaland. Den viktigaste förutsättningen för genomförande baseras på att Västra Götalandsregionen arbetar i strategins riktning tillsammans med kommunerna, kommunalförbunden, kulturlivets aktörer och det civila samhället. Kulturstrategin genomförs även genom regionala uppdrag och stöd till verksamheter, utlysningar av projektmedel och verksamhetsstöd, överenskommelser med kommuner, kommunalförbund och statliga myndigheter och påverkansarbete.

Kulturstrategin innehåller fem strategiska utvecklingsområden som stakar ut prioriteringar för strategiperioden. Prioriteringarna formulerar den kulturpolitiska riktningen från år 2024 till och med år 2027, och står i fokus när kulturpolitiken följs upp.

Prioriteringarna innefattar stora områden, vilka konkretiseras av de verksamheter som genomför kulturpolitiken. Prioriteringarna är baserade på behov och utmaningar som framkommit dels via statistik, utvärderingar och rapporter, dels från dialog och samråd med kulturinstitutioner, det fria kulturlivet och civilsamhället, näringslivet samt kommuner och kommunalförbund i Västra Götaland.

Under varje prioritering finns förslag på insatser som är formulerade enligt de behov och utmaningar som framkommit under dialoger och samråd. Insatserna ska därmed tolkas som förslag – inte som att de täcker in hela prioriteringen.

Här är ett citat från en ung kulturutvecklare som medverkat i arbetet med att ta fram kulturstrategin:

”Vi har ju vår nuvarande samhällsstruktur där man går i skolan eller till jobbet eller vad det nu är. Men kulturen, det kan vara som en liten escape från det. Alltså, man får göra allting i sin egen takt. Man får uttrycka sig, man får inspireras av andra. Man får känna med andra. Man får vara människa helt enkelt.”

Deltagande i kulturlivet

Kulturen ska nå och angå invånarna, och det ska finnas förutsättningar för alla invånare att delta i kulturlivet. Deltagande i kulturlivet handlar både om att ta del av och att utöva konst och kultur. Att ta del av kultur och att ägna sig åt eget skapande ger en känsla av sammanhang och förbättrar förutsättningarna för självförverkligande, egenmakt och välmående.⁹

Det räcker inte att erkänna rätten till kultur på ett retoriskt plan, eller som en möjlighet. Kulturpolitiken ska erbjuda människor reella möjligheter till deltagande – det vill säga

⁹ Västra Götalandsregionen, Mål för social hållbarhet 2030, s. 9.

kulturell bildning, förmågan att förstå och tolka kultur samt förmågan att ge uttryck för sin kreativitet.

Genom digitalisering och en alltmer globaliserad värld har gränserna mellan kulturkonsumenter och kulturproducenter blivit mer otydlig. Det har dessutom lett till att spridning av konst och kultur tar nya vägar.

Ett vidgat deltagande handlar om att gå från tillgänglighet till substantiell delaktighet, som innebär att arbetet för ökat deltagande är ett förhållningssätt som genomsyrar hela verksamheten – från planering till genomförande. Det handlar både om publiken, besökarna eller deltagarna och om personalen och produktionen. Det handlar om att skapa kultur som angår publiken eller besökarna, och om att rekrytera relevant kompetens. Genom att arbeta utifrån förhållningssättet substantiell delaktighet kan verksamheter därmed bredda, fördjupa och diversifiera delaktigheten.

Därför vill Västra Götalandsregionen:

Öka geografisk spridning av konst och kultur

Möjligheten att ta del av och att utöva kultur ser ut på olika sätt i olika delar av Västra Götaland. Tillgänglighet och infrastruktur för kultur är mer sårbar på landsbygden och i mindre kommuner, där den i hög utsträckning är beroende av ideella krafter.¹⁰

Målet är att kulturlivet ska ha möjlighet att leva och frodas i hela länet. Det ska vara möjligt att ta del av och själv utöva konst och kultur oavsett var man befinner sig. Turnerande verksamheter ska kunna uppträda. Invånare och besökares mobilitet är en förutsättning för ett levande och tillgängligt kulturliv. Det ska vara möjligt att ta sig till kulturevenemang, fritidsintressen, kulturskola och andra kulturaktiviteter.

Kollektivtrafiken är en avgörande faktor för ungas fritidsvanor och kulturutövande, eftersom unga på landsbygden ofta har långa avstånd till kulturplatser. Därför behöver Västra Götalandsregionen med sina samverkanspartner arbeta med målet att kollektivtrafikförsörjningen i landsbygder är god även under kvällar och helger.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Bidra till utveckling av spelplatser, scener och samordning av turnéer.
- Verksamheter med regionala uppdrag sätter upp mål om geografisk spridning av sin verksamhet.
- Förbättra förutsättningarna för arrangörer i hela Västra Götaland.
- Undersöka former för arrangörstöd till evenemang med vuxna som målgrupp.
- Verka för ökade möjligheter till hållbart resande till kulturaktiviteter – främst med fokus på barn och unga.

¹⁰ Myndigheten för kulturanalys, [Kulturanalys 2022 – En lägesbedömning i relation till de kulturpolitiska målen](#). Hämtad 24 februari 2024

Stärka barns och ungas rätt till konst och kultur

Barns och ungas livsvillkor ser olika ut i länet, och påverkas bland annat av regionala och geografiska förutsättningar, socioekonomiska sammanhang och bostadsort.¹¹ Ojämligheten i livsvillkor bidrar till att alla barn och unga inte har samma förutsättningar för hälsa, utveckling och utbildning.¹²

För att kulturlivet ska vara av, med och för alla barn och unga behöver Västra Götalandsregionen stärka deras rätt till konst och kultur. Barns och ungas möte med professionell konst och kultur kan inspirera till eget skapande och öppna dörrar till konst och kultur genom hela livet.

Barnkonventionen är lag sedan år 2020. Det innebär bland annat att:

- alla barn har samma rättigheter och lika värde
- barnets bästa ska beaktas vid alla beslut som rör barn, alla barn har rätt till liv, överlevnad och utveckling
- alla barn har rätt att uttrycka sin mening och få den respekterad
- alla barn har rätt att fritt – och till fullo – delta i det kulturella och konstnärliga livet.

Barn och unga är en mångfacetterad och diversifierad grupp, då skillnaden mellan grupper bland barn och unga är stor. För unga kan det finnas olika incitament för att delta i skapande och kulturverksamheter – det kan förvisso handla om konsten i sig, men kultur kan också vara ett sätt att förverkliga en vilja att förändra samhället och forma sin identitet. Barn och unga ska därför ges utrymme att själva styra över sitt skapande.

De unga som har deltagit i arbetet med kulturstrategin uttrycker särskilt att det är stora brister i lokalförsörjning för skapande unga. Därmed behövs ökade möjligheter för barns och ungdomars kreativa skapande. Deltagarna uttrycker också att ekonomiska hinder är avgörande, och trycker därför på behovet av fler kostnadsfria kulturupplevelser och skapandeverksamheter för barn och unga.

Här är ett citat från några unga kulturutvecklare som medverkat i arbetet med att ta fram kulturstrategin:

”Det är så fantastiskt att jobba timmarna innan en pjäs för då är det verkligen en gemenskap i gruppen. Man sminkar sig och fixar varandra och sånt, och det blir ju verkligen en extremt mysig stämning där man kommer varandra närmre. Du njuter av vad du gjort och samtidigt vet du att du har klarat av någonting. Man känner sig väldigt stolt över sig själv.”

Barn och unga stärks när de upplever att deras bidrag gör skillnad. Men: för att realisera detta måste de få makten på riktigt. För att kunna uppnå långsiktighet är det viktigt att sätta strukturer för ungas delaktighet och bjuda in målgruppen tidigt i processer. Det kan dessutom vara avgörande att låta barn och unga ta en aktiv medbestämmanderoll – inte enbart bjuda in dem som gäster.

¹¹ Se Västra Götalandsregionens program Öka inkluderingen s. 10.

¹² Västra Götalandsregionen, Mål för social hållbarhet s. 10.

Skolan är en naturlig väg att nå barn och unga med kulturverksamhet och skapandeprocesser, som i sin tur kan lägga grunden för en livslång relation till konst och kulturliv. Efter pandemin visar redovisningen av det regionala arrangörsstödet till kommuner att skolor minskar antalet scenkonstbesök permanent eller på lång sikt. Utan skolan som plattform för att förmedla kultur och organisera dessa besök riskerar flera årskurser att förlora möjligheten att upptäcka scenkonsten.

Kulturskolan utvecklar barns och ungas skaparförmågor och kreativitet, bidrar till ökad bildning, utvecklar ett generellt kulturintresse samt bidrar till förnyring av kulturutövare och på så sätt vitalisering av kulturlivet. Det finns behov av större likvärdighet och förbättrade förutsättningar att arbeta med utveckling av kulturskolan i Västra Götaland. Det handlar om allt från rekrytering och kursutbud till kompetens om hur aktörer kan arbeta med tvärkonstnärliga uttryck för barn och unga.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Stödja barns och ungas tillgång till kulturupplevelser genom till exempel uppsökande verksamhet, öppen ungdomsverksamhet, studieförbund och intresseorganisationer.
- Utveckla barns och ungas möjligheter till skapande genom att genomföra fortbildning tillsammans med kommunala musik- och kulturskolor, initiera samverkan med regionalt finansierad kulturverksamhet samt initiera interkommunala samarbeten.
- Vidareutveckla systematiska arbetssätt för barns och ungas delaktighet och inflytande i beslutandeprocesser.
- Främja alla barns och ungas lust att läsa för att bidra till fullföljda studier.

Stärka nationella minoriteters egenmakt och tolkningsföreträde

De nationella minoriteterna är judar, romer, samer, sverigefinnar och tornedalingar. Europarådets ramkonvention, lagen om nationella minoriteter och språklagen beskriver dels vilka rättigheter minoriteterna har i hela landet, dels hur stat, region och kommun är skyldighetsbärande gentemot minoriteterna. Även bibliotekslagen nämner att biblioteken ska synliggöra och tillgängliggöra både litteratur om de nationella minoriteterna och litteratur på de nationella minoritetsspråken.

Samtliga kommuner och myndigheter är skyldiga att informera minoriteterna om deras rättigheter. Dessutom är kommuner och myndigheter skyldiga att ge minoriteterna inflytande över frågor som berör dem. Sammantaget innebär ansvaret att tillgodose rättigheter för de nationella minoriteterna. Enligt den nationella språkpolicen har alla invånare rätt att utveckla och bruka det egna modersmålet och nationella minoritetsspråket. Regioner och kommuner är därför skyldiga att skydda minoriteternas språk och kultur. De nationella minoriteterna bör dock själva ha makten att formulera kultur- och kvalitetsbegrepp. Särskilt viktigt är barns och ungas rätt att få utveckla sitt språk och sin kultur.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Säkerställa de nationella minoriteternas lagstadgade rättigheter genom att medverka till regional samordning och kunskap med tydliga riktlinjer, åtgärder och ansvarsfördelning.
- Sprida kunskap om de nationella minoriteternas rättigheter genom att erbjuda kunskaps- och samordningsstöd om nationella minoriteters rättigheter till kommunernas kulturverksamheter.

Främja och stärka det ideella kulturlivet

Engagemanget i det ideella kulturlivet är centralt för att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet i hela länet. Det ideella kulturlivet definieras som en del av civilsamhället – det vill säga arenor skilda från staten, marknaden och det enskilda hushållet – där människor, grupper och organisationer agerar tillsammans för gemensamma intressen alternativt när människor organiserar sig tillsammans för ett gemensamt mål, ideal eller intresse. En poäng med ett ideellt kulturliv är att arbetande personer kan *agera* professionellt. Organisationer inom civilsamhället kan ha anställd personal, medan *ideellt engagemang* sker oavlönat.

Det svenska civilsamhället är unikt och stort. I Västra Götaland är hälften av invånarna medlem i någon förening, och medborgarundersökningar visar att det ideella engagemanget har varit konstant över tid. Många aktörer i civilsamhället vittnar dock om att föreningslivet är under förändring – att den traditionella föreningsmodellen inte längre attraherar lika många och att allt färre vill ta plats i styrelser och åta sig ideella uppdrag. Framför allt förändras ungas engagemang.¹³ Detta medför till exempel att kulturarvsföreningar med hög medelålder har särskilt svårt att rekrytera medlemmar och aktiva i styrelsen.

Civilsamhället har möjlighet att skapa engagemang inom andra grupper än det offentliga, och har ofta en god geografisk spridning. Detta bidrar med utveckling, sociala innovationer och demokratisering av kulturlivet och samhället. Ideella organisationer – såsom idrottsföreningar, bostadsrättsföreningar eller kulturföreningar som bygger sin verksamhet på ideellt arbete – är dessutom mindre känsliga för ekonomiska och politiska förändringar än företag och offentliga organisationer.¹⁴

Kommuner och regioner har en främjande roll i att utveckla sina arbetssätt och sina stöd för att skapa ett levande kulturliv och attraktiva platser – året om. Den regionala nivån kan bistå med kompetens som kan konsultera, ge råd, stöd och inspirera både kommuner och civilsamhället.

En svag infrastruktur för arrangörer försvagar möjligheten för alla att delta i kulturlivet. Den ideella kulturens utövare skänker kreativ kraft, sammanhållning och positiva sociala effekter till städer och orter. Samarbeten med det professionella kulturlivet skapar fler arbetstillfällen.

¹³ Boije, Edvin & Ottervik, Mattias (2014), *Svenskarna och civilsamhället*. I Annika Bergström & Henrik Oscarsson (red), *Mittfåra och marginal*. Göteborg: SOM-institutet vid Göteborgs universitet. Se även SOM-rapport nr 2022:40.

¹⁴ Johan von Essen och Lars Svedberg (red), (2020), *Medborgerligt engagemang i Sverige 1992–2019*. Stockholm: Marie Cederschiöld högskola.

Att undersöka vilken betydelse den ideella kulturen har för ett inkluderande kulturliv – framför allt i samspel med det professionella kulturlivet – kan visa vilka prioriteringar som behöver göras för att öka deltagandet i kulturlivet och för att göra den offentligt finansierade kulturen mer relevant.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Stödja samarbeten mellan det ideella och det professionella kulturlivet.
- Initiera dialog för att gemensamt identifiera möjliga lösningar och framkomliga vägar.
- Samverka med distriktsföreningar och regionala nätverk i det ideella kulturlivet för att stärka föreningsengagemanget.
- Utveckla samarbetet mellan kommuner, regioner och det ideella kulturlivet.

Motverka hinder för jämlikt deltagande i kulturlivet

I diskrimineringslagen finns följande sju diskrimineringsgrunder: kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Myndigheten för kulturanalys genomför regelbundet undersökningar av kulturvanor, som visar att dessa sju faktorer påverkar deltagandet i kulturlivet.¹⁵ Två ytterligare faktorer som påverkar graden av deltagande i kulturlivet är människors socioekonomiska skillnader och utbildningsskillnader. De ökande klyftorna på nationell nivå gällande inkomst, utbildning, hälsa, arbete, välfärd och service återspeglas även i Västra Götaland.¹⁶

Kulturnämnden utgår från ett människorättsbaserat arbetssätt utifrån rollerna rättighetsbärare och skyldighetsbärare. Rättighetsbärarna är dels invånarna som tar del av regionala verksamheter, påverkas av beslut och är besökare eller boende i territoriet, dels medarbetarna i förhållande till arbetsgivaren. Skyldighetsbärarna är förtroendevalda politiker, anställda chefer och anställda medarbetare. De har ansvar att se till att rättighetsbärarna får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda.

Kultursatsningar är en del av demokrati- och bildningsarbete. Västra Götalandsregionen ska medverka till att skapa arbetsmiljöer och sammanhang där respekt råder och där inga former av diskriminering och trakasserier accepteras. Mänskliga rättigheter och jämlikhet ska vara i centrum för Västra Götalandsregionens arbete.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Västra Götalandsregionen ska ihop med samarbetsparter säkerställa att kulturens platser är tillgängliga både för de som ska vara på, bakom och framför scener och produktionsytor.
- Öka antalet åldersintegrerade aktiviteter med fokus på kompetens.

¹⁵ Myndigheten för kulturanalys, Kulturanalys 2022. En lägesbedömning av de kulturpolitiska målen, 2022.

¹⁶ Se Västra Götalandsregionens program Öka inkluderingen s. 6.

- Stödja aktivt publikarbete för att skapa verksamhet som är angelägen för nya målgrupper.
- Stärka kunskap i interkulturell kompetens och rättighetsbaserat arbetssätt för att motverka alla former av diskriminering.

Stärka arenor för yttrandefrihet och demokrati

Det civila samhället har en central roll i demokratin och bidrar till ett aktivt medborgarskap. Civilsamhället har dessutom en viktig roll som röstbärare och möjliggörare av arenor för samtal och yttrandefrihet, men civilsamhällets utrymme begränsas på grund av bland annat hat och hot – framför allt nätbaserat hat och nätbaserade hot.

För att kunna värdera det stora informationsflödet som möter oss dagligen behöver förmågan till såväl källkritik som källtillit stärkas hos invånare, och likaså förståelsen för hur dagens medielandskap fungerar. Fortsatta satsningar på civilsamhälle och föreningsliv är ett led i att stärka tilliten och att värna ett demokratiskt samhälle.

I många länder är yttrandefriheten starkt begränsad. 2022 års demokrati rapport från Varieties of Democracy vid Göteborgs universitet visar att 70 procent av världens befolkning lever i diktaturer.¹⁷ Vart femte land i EU räknas som autokrati med ökade nivåer av polarisering och desinformation. Denna utveckling äventyrar säkerheten för exempelvis journalister och konstnärer.

Sverige har, tillsammans med de övriga skandinaviska länderna, den starkaste press- och yttrandefriheten i världen. Västra Götalandsregionen har åtagit sig ansvaret att vara fristad – att vara en tydlig röst för yttrandefrihet och mänskliga rättigheter – genom medlemskap i The International Cities of Refuge Network (ICORN). ICORN är en oberoende medlemsorganisation för städer och regioner över hela världen som erbjuder skydd för författare, journalister och konstnärer vars yttrandefrihet förbjuds och hotas av regimen i hemlandet.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Fortsätta att värna yttrandefriheten genom att arbeta strategiskt i frågan om hot och hat mot konstnärer, journalister och kultur- eller demokratiutövare.
- Stödja och uppmuntra kommuner i Västra Götaland att bli en fristad och initiera interkommunal samverkan.
- Möjliggöra digitala och fysiska mötesplatser för det demokratiska samtalet.
- Öka medie- och informationskunnighet i samspel med den regionala utvecklingsstrategins kraftsamling för digitalisering.

¹⁷ V-dem institute, Democracy report 2022 Autocratization Changing Nature?
https://v-dem.net/media/publications/dr_2022.pdf. Hämtad 24 februari 2023

Konstnärligt skapande

För att kulturen ska kunna vara en dynamisk, utmanande och obunden kraft i Västra Götaland behöver det finnas förutsättningar att verka och utvecklas som professionell konstnär och kulturutövare under rimliga förutsättningar. Det är också avgörande för att Västra Götaland ska vara en plats som kulturverksamheter och fria utövare väljer att bo och verka i.

Konstnärer har under en lång tid haft en svag inkomstutveckling och har sällan tagit del av socialförsäkringssystemet. Utöver ekonomiska förutsättningar och rimliga arbetsvillkor behövs fysiska platser att utöva kultur på inom alla konst- och kulturområden – både platser där konst och kultur kan produceras och skapas, och platser där kulturutövare och kulturverksamheter kan möta en publik. Genom att stärka de professionella konstnärernas förutsättningar att verka skapas bättre förutsättningar för konstnärlig utveckling och konstnärlig frihet.

En del av infrastrukturen är fungerande utbildningsvägar för att konstnärer och kulturutövare ska ha möjlighet att professionaliseras. Barn och unga som har gått i kulturskola ska kunna hitta möjliga vägar att fortsätta arbeta med kultur när kulturskolan tar slut, och de som vill börja skapa senare i livet ska kunna hitta vägar in i kulturlivet. Professionellt verksamma ska kunna kompetensutvecklas inom sina respektive konst- och kulturområden. För detta krävs utvecklad samverkan mellan utbildningsinstitutionerna och de professionellt verksamma.

Därför vill Västra Götalandsregionen:

Stärka förutsättningarna för skapande och konstnärlig frihet

Bidragsgivare ska inte slå fast *vad* till exempel nyskapande, kvalitet eller originalitet är, utan *stödja* ett kreativt klimat som främjar kulturpolitiken utan att försöka definiera eller styra de kreativa processerna. På så sätt värnas konstnärlig frihet och principen om armlängds avstånd följs, både för institutioner och det fria kulturlivet. Genom att undvika onödiga kategoriseringar av kulturformer stimuleras nya och oväntade samarbeten med utövare som representerar vitt skilda uttryck, erfarenheter och kompetenser.

En stark konstnärlig kärna är en förutsättning för utveckling av kulturella och kreativa näringar. Att förstå det sambandet ger ökad växelverkan och korsbefruktning mellan kulturen och näringslivet.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Använda arbetsmetoder som värnar konstnärlig frihet från politisk styrning av innehållet.
- Skapa former för samverkan med det fria kulturlivet genom dialog med centrumbildningar.
- Undersöka former för samverkan med näringslivet för konstnärlig utveckling.
- Stimulera tvärkonstnärlig och gränsöverskridande verksamhet.
- Främja konstnärlig spets och utveckling.

Främja och utveckla platser för kultur och konstnärlig verksamhet

Inom alla kulturyttringar – och på såväl landsbygder som i städer – behöver konstnärer och kulturutövare platser att verka på. Det finns ett behov av permanenta produktionsplatser i form av till exempel ateljéer, verkstäder, replokaler och studior. Flera kommuner ser potential i lokaler som står tomma och som skulle kunna användas till kulturverksamhet och kreativa näringar. Att utveckla samarbeten och resursdelning kan vara ett sätt att använda dessa lokaler för kulturverksamhet och samtidigt bidra till en transformation av platsen. Tillfälliga produktionsplatser kan ha värde för både platsutveckling och konstnärlig utveckling via residens.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Utveckla residensverksamhet och sprida inom en mångfald av konstarter och kulturyttringar.
- Verka för nya produktionsplatser i hela Västra Götaland.
- Stimulera till bruk, återbruk och transformation av befintliga lokaler till kulturändamål.

Bidra till kompetensutveckling och återväxt i kultursektorn

Vägen till en professionell karriär är inte alltid tydlig. Västra Götalandsregionen fortsätter därför att stärka dialogen med centrala utbildningsaktörer för att visa på vikten av att utbilda till och kompetensutveckla inom konstnärliga och kreativa yrken. Breddad rekrytering till konstnärliga och kreativa utbildningar är ett led i att uppnå ett jämlikt deltagande i kulturlivet. En aspekt är också den livslånga skaparglädjen som amatör eller deltagare inom det ideella kulturlivet – att vara delaktig och engagerad kan se ut på olika sätt.

Det råder stor brist på kompetenser i vissa delar av kultursektorena – framför allt i form av tekniska funktioner och digitala kompetenser, men även i form av kvalificerade pedagoger inom kulturskolan och särskilda spetskompetenser inom hantverksyrken. Kompetensförsörjningen måste säkras i hela kedjan för att kulturverksamhet ska kunna bedrivas.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Verka för utbildning av framför allt tekniska funktioner för att säkra kompetensförsörjningen i kultursektorn.
- Grundlägga förutsättningar för nya generationer av konstnärer och kulturutövare genom att tydligare knyta samman kedjan basutbildning, vidareutbildning och talangutveckling.
- Bidra till möten mellan professionella och amatörer för att främja återväxt och invånares lust till att vidareutvecklas i sitt skapande.
- Stärka samverkan mellan utbildningsanordnare, institutioner och professionellt yrkesverksamma.
- Öka kunskapen hos kulturutövare kring hållbara arrangemang.

Samverkan och synergi

Inom kulturlivet finns en stor mängd aktörer som har olika resurser i form av till exempel finansiella medel, kunskap, kompetens, arbetsmetoder, lokaler, teknik och nätverk. Samarbeta mellan aktörerna är därför nödvändigt för att kunna uppnå de kulturpolitiska målsättningar som handlar om att öka deltagandet i kulturlivet, att det finns ett kulturliv i hela länet och att utveckla olika kulturområden. Samverkan kan också möjliggöra den kraftsamling som behövs för att möta de kommande årens ekonomiska utmaningar. Tillsammans bildas en infrastruktur där såväl ideella som privata och offentliga aktörer behövs med sina samlade resurser och kompetenser, för att bygga ett starkt och tillitsfullt samhälle.

En av Västra Götalandsregionens uppgifter är att genom flernivåsamverkan med kommuner, kommunalförbund, stat, EU och verksamheter bidra till en stark infrastruktur inom kulturområdet. En väl utbyggd och genomtänkt infrastruktur för kulturen bildar ett sammanhållande nät av kulturverksamheter. Västra Götalandsregionen intar här en roll som samordnande och samlande kraft inom en rad områden, då den regionala nivån är särskilt lämpad för en samverkande roll och tvärssektoriella lösningar. För mindre aktörer kan effekterna av samverkan bli avgörande: att bli en del av en helhet ger gemenskap.

I Västra Götaland har kultur varit en självklar del av den regionala utvecklingen sedan regionen bildades, som sedan dess har blivit alltmer integrerad. På regional nivå behöver kulturpolitiken aktivt interagera med andra politikområden för att förtydliga kulturens värde och kapacitet i samhällsutvecklingen.

Därför vill Västra Götalandsregionen:

Främja samverkan och gemensam resursanvändning

Genom att utveckla samverkan mellan aktörer skapas möjlighet att uppnå en förbättrad resursanvändning. Västra Götalandsregionen kan inspirera till och understödja en sådan samverkan mellan aktörer i kulturlivets infrastruktur. Infrastrukturen kan stärkas genom till exempel stöd, kunskapsförmedling och nätverkande.

Syftet med sådan samverkan är att skapa en mer effektiv användning av resurser som leder till utveckling för kulturlivet, kulturutövarna och deltagarna eller besökarna. Samarbeta kan utvecklas över geografiska och administrativa gränser mellan regionen, kommuner, kulturinstitutioner, det fria kulturlivet, näringslivet, det ideella kulturlivet och deltagare.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Uppmuntra och stödja projekt och initiativ för gemensam resursanvändning och delning.
- Stimulera till samverkan inom och mellan kulturområden med svag infrastruktur.
- Regionala verksamheter tar på sig rollen som koordinerande och främjande kraft.
- Verka för att kultursektorns egen miljöpåverkan minskar.

Utveckla former för flernivåsamverkan

Flernivåsamverkan bygger på delaktighet och kan innehålla konsultationer, inkluderande beslutsprocesser och invånardialog. Nivåerna interagerar sinsemellan och utvecklar gemensamma intressen i direkt samarbete. Eftersom det regionala utvecklingsuppdraget är dynamiskt, och regelbundet inkluderar nya frågor och perspektiv, behöver det finnas en väl fungerande samverkan mellan administrativa nivåer.

För att nivåerna ska fungera ihop behöver aktörer på de olika nivåerna identifiera gemensamma mål och säkerställa att samtliga parter förstår sina respektive roller. Statliga myndigheter behöver ha kunskap om och förståelse för det regionala utvecklingsarbetet. Vidare bör den regionala nivån veta hur den nationella nivån verkar. Likaså behöver regionerna kunskap om den kommunala nivåns ambitioner för att komplettera och förstärka det arbetet.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Ytterligare stärka och utveckla strukturer för såväl interregional som interkommunal samverkan om gemensamma frågor.
- Samverka kring gemensamma strategiska satsningar med kommunal-förbunden.
- Utveckla samverkan med kommuner kring insatser inom platsutveckling och gestaltad livsmiljö.
- Verka för att natur och kulturarv i högre grad kan bidra i miljöarbetet.
- Utveckla överenskommelser och samverkan med statliga myndigheter

Stärka samverkan över politikområden

För att nå de högt ställda målen om deltagande och hållbarhet i kulturlivet måste kulturpolitiken samverka med andra politikområden. Kulturpolitiken bidrar också till att nå målen för den regionala utvecklingen. Kulturpolitiken behöver aktivt interagera med andra politiska områden för att fastslå kulturens självklara värde och kapacitet i samhällsutvecklingen. Genom att samverka med andra samhällsområden kan kulturpolitiken bli ännu starkare, och synergier kan leda till en starkare genomförandekraft.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Stärka samverkan mellan kultur, hälso- och sjukvård och folkhälsa i syfte att utveckla hälsofrämjandearbetet.
- Delta i kraftsamlingar och långsiktiga prioriteringar i den regionala utvecklingsstrategin.
- Verka för att kultur och kulturmiljö involveras tidigt i samhällsplaneringen.

Digitalisering

Sveriges digitaliseringspolitik har som övergripande mål att Sverige ska bli bäst i världen på att använda digitaliseringens möjligheter.¹⁸ Syftet med digitaliseringen av offentlig sektor är att kunna erbjuda enklare, öppnare och effektivare service, att skapa goda förutsättningar för digital infrastruktur och att skapa förutsättningar för utveckling och främja digital kompetens.

Kulturlivets digitalisering är ett verktyg för utveckling, tillgänglighet och delaktighet för såväl ideell som professionell kulturverksamhet, där digitalisering som ett medel – inte ett självändamål – står i centrum. Den snabba tekniska utvecklingen gör att det dock är svårt att gissa hur utvecklingen de närmaste fyra åren blir, till exempel gällande vilka tekniska lösningar, plattformar och kanaler som är relevanta.

Förändringar kopplade till digitalisering och upphovsrätt utmanar förutsättningarna för de professionellt verksamma. Digitalisering kan vara ett medel för att personer med funktionsnedsättning ska kunna delta i kulturlivet i högre grad, men risken att skapa digitala samhällshinder behöver samtidigt uppmärksammas.

Under pandemin ökade den digitala kompetensen i hela samhället snabbt när stora delar av både arbete och fritid genomfördes på distans via digitala kanaler. Detta medförde beteendeförändringar som är svåra att förutse på lång sikt. Invånarens förväntningar på digitala tjänster – både kommersiella och offentliga – har ökat. Detta kräver att resurserna nu behöver fördelas mellan dels tjänster och service som erbjuds digitalt, dels fysiskt eller analogt.

När de digitala tjänsterna för kulturutbud blir mer avancerade riskerar dessutom konstnärers ekonomiska villkor att försämrans. Konstnärsnämnden konstaterar följande i en rapport:

”Pengaströmmar tillfaller distributörer och kommersiella finansiärer och tycks i minskande omfattning gå till de som skapar kulturen. Detta innebär stora utmaningar inför framtiden, både vad gäller långsiktiga hållbara villkor för konstnärligt skapande och ett rikt kulturliv med en mångfald av uttryck och yttringar”.¹⁹

Idag sker mycket av utvecklingen inom digitalisering i kultursektorn genom projekt hos enskilda verksamheter. Det finns ett behov av ett samlat grepp kring utvecklingen för att hitta gemensamma lösningar på systemnivå.

Västra Götalandsregionen arbetar strategiskt för att öka takten i digitaliseringen. Den stärkta digitala infrastrukturen skapar potential för utveckling, tillgänglighet och digital delaktighet i civilsamhället. Det finns en nära koppling mellan utvecklingsområdet digitalisering och arbetet som sker inom ramen för kraftsamlingen digitalisering inom den regionala utvecklingsstrategin.

¹⁸ Regeringen. Digitaliseringspolitik. <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/digitaliseringspolitik/>. hämtat 24 februari, 2023.

¹⁹ Konstnärsnämnden (2021), *Digitaliseringens konsekvenser för konstnärers villkor* s. 26.

Därför vill Västra Götalandsregionen:

Skapa förutsättningar att höja den digitala kompetensen

Digitalisering innebär möjligheter för kulturverksamheter att utvecklas och nå fler. Digitaliseringen ökar tillgängligheten till konst och kultur och vidgar möjligheterna att ta del av utbud långt bort utan resor. Men det finns samtidigt ett digitalt utanförskap som behöver bemötas. Statistiken visar att digital distribution inte verkar nå nya målgrupper i någon högre grad. Däremot kan digital distribution öka möjligheten till eget skapande.

Kulturverksamheternas digitala kompetens är avgörande för att potentialen i det digitala ska kunna förverkligas. Ett exempel är att kompetensen kring digital marknadsföring behöver stärkas hos framför allt mindre ideella arrangörer och i kommunerna för att kommunikation om kulturprogram ska kunna utvecklas.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Stödja användandet av digitaliserade samlingslokaler.
- Stärka de befintliga regionala plattformar som finns för marknadsföring av kulturutbud.
- Samverka med kommuner kring DigidelCenter²⁰.

Främja utveckling av digitala kulturupplevelser

I Västra Götaland finns starka aktörer som ligger i fronten av den digitala utvecklingen. Flera kulturinstitutioner har utvecklat upplevelser där det fysiska och digitala samverkar. Innovationsaspekter av konst och kultur rör sig ofta inom digitala berättartekniker. Det tvärkonstnärliga får också en ny roll inom digitalt berättande, där inte minst visuella konstarter får nya uttryck.

Västra Götaland har möjlighet att bli ledande i landet inom digitala kulturupplevelser med tanke på de resurser som finns i form av näringsliv, testytor och utbildningar. Digitala kulturupplevelser ersätter dock inte alltid de fysiska, men däremot kan upplevelser förstärkas när det fysiska och digitala samverkar.

I ständigt snabb förändringstakt finns många frågor utan svar, till exempel kring hur digital konst kan bevaras och visas över tid. Kostnadsfrågorna är också centrala, då inköp snabbt till exempel kan bli obrukbara, långsamma och svåra att uppdatera.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Främja resursdelning för att klara av att bära kostnader för digitalisering tillsammans.
- Stimulera utveckling av digitala konst- och kulturupplevelser i samverkan med science parks.
- Undersöka gemensamma arbetssätt inom digitala arkiv- och samlingstjänster.

²⁰ På ett DigidelCenter får kommunens invånare stöd för att kunna ta del av digitaliseringens möjligheter. Där finns låneteknik och tillgång till personal som kan stötta och handleda i användandet.

Internationalisering

Dagens Västra Götaland är resultatet av tidigare generationers kontakter och utbyte med omvärlden. Samhället berikas och utvecklas genom invånares och besökares internationella kontakter, bakgrund och språk. När personer med olika bakgrund och erfarenheter blir delaktiga i kulturlivet så utvecklas och berikas kulturen genom interkulturalitet.

Kulturpolitiken kan med hjälp av internationalisering vidga och fördjupa kulturutbytet, motverka främlingsfientlighet samt skapa samtal och förståelse över kulturella gränser. Det handlar om att sammanföra individer och grupper med olika etniska, språkliga och religiösa tillhörigheter. Det gäller enskilda personers verksamhet, men också organisationers kunskapsutbyte och utbildningsinsatser i samverkan med internationella parter. Vi berikas av att Västra Götaland finns i världen – och av att världen finns i Västra Götaland.

Globaliseringen både kräver och möjliggör ökat internationellt samarbete, där digitaliseringen minskar hindren. Internationalisering sker även utan resor och fysiska möten. Allt fler frågor som berör kulturen är beroende av vad som händer globalt eller inom EU, vilket kräver att vi deltar aktivt i internationella nätverk.

En region i ett litet land som Sverige förutsätter internationellt samarbete, då marknaden är för liten för våra kulturutövare. Internationellt samarbete kan – förutom ökad kunskap och stärkta nätverk – även bidra med ekonomiska resurser till kulturaktörer i Västra Götaland. Kunskapen om dessa möjligheter behöver nå ut till aktörer i länet, och regionen behöver främja att fler samarbeten och projekt initieras inom strategiska utvecklingsområden.

Eftersom kulturella och kreativa näringar och besöksnäring är en del av Västra Götalandsregionens strategi för smart specialisering²¹ (förkortat S3) finns det särskilt goda förutsättningar för europeisk samverkan och finansiering inom dessa områden.

De fyra regionala kulturbolagen GöteborgsOperan, Göteborgs Symfoniker, Film i Väst och Regionteater Väst står för stark internationell lyskraft. Dessa verksamheter skapar arbetstillfällen, knyter kontakter och bidrar till kännedom om att Västra Götaland är en innovativ region.

Det fria och det ideella kulturlivet kan vara lika viktigt för den regionala profileringen som för kulturinstitutioner. I Västra Götalandsregionens påverkansarbete kan kulturen visa regionens styrkeområden och dessutom väcka nyfikenhet och skapa mervärde för de strategiska frågor som regionen driver.

Därför vill Västra Götalandsregionen:

Stärka kulturutövares möjlighet till interkulturellt och internationellt samarbete

Internationella utbyten bidrar till ökad kunskap, nya idéer och nya arenor. Det finns en outnyttjad resurs i att främja internationella utbyten inom kulturområdet och en ökad interkulturell dialog i Västra Götaland, vilket samtidigt bidrar till ett vidgat deltagande.

²¹ Smart specialisering är ett europeiskt begrepp som utgör en viktig komponent i EU:s tioårsstrategi för tillväxt och sysselsättning. Västra Götalandsregionens strategi för smart specialisering anger särskilt kunskapsintensiva områden i Västra Götaland med omställningspotential.

Västra Götalandsregionen kan understödja en ökad extern finansiering av kultur genom att främja stödfunktioner för EU-ansökningar. Dessa stödfunktioner kan dels lotsa i ansökningssystem, dels främja goda samarbeten och relationer såväl regionalt som internationellt. Regionala stipendier och residensprogram kan dessutom bidra både till fler utbyten och möjligheter att verka internationellt.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Skapa förutsättningar för regionalt finansierade verksamheter att skapa konstnärligt och kulturellt innehåll av internationell klass.
- Underlätta konstnärers och kulturutövares möjligheter till internationella utbyten.
- Stärka de internationella kontakter som redan finns hos organisationer och kommuner.
- Samordna stöd att söka och erhålla projektmedel från EU:s fonder och program.
- Utveckla samverkan kring residens med exempelvis Konstnärsnämnden.

Fördjupa internationella samarbeten med nätverk och organisationer

Västra Götalandsregionen är en aktiv part för ett öppet och nyskapande kulturliv i internationella nätverk och organisationer, framför allt på europeisk nivå. Detta arbete bör stärka Västra Götalands kommuner, kulturorganisationer, konstnärer och kulturutövare för att skapa mervärde för invånarna. I samverkan med kommunalförbunden och andra organisationer kan utvecklingen inom strategiska utvecklingsområden drivas framåt tillsammans med internationella parter.

Exempel på insatser för att möta dessa behov:

- Delta i europeisk samverkan kring kulturens roll i hållbar och cirkulär omställning.
- Koppla regionens kulturliv till europeiska nätverk.
- Stärka utvecklingen inom kulturella och kreativa näringar via S3.
- Stärka kulturen och kulturarvets roll i besöksnäringen.
- Initiera interregional samverkan kring kulturens EU-frågor.

Kulturplan 2024–2027

Detta avsnitt beskriver infrastrukturen för specifika verksamhetsområden inom kulturen i Västra Götaland, med utgångspunkt i de kulturområden som ingår i kultursamverkansmodellen. Beskrivningarna av kulturområdena i detta avsnitt är baserade på röster från kulturlivet. Behoven och utmaningarna som beskrivs i texterna har framkommit genom dialoger med företrädare för institutioner och det fria kulturlivet i Västra Götaland.

Kulturplanen ligger till grund för beredning och beslut om verksamhetsbidraget som staten tilldelar Västra Götalandsregionen årligen. Många behov och utmaningar spänner horisontellt genom hela eller delar av kulturområdet. Därför finns de kulturpolitiska prioriteringarna i avsnittet Kulturstrategins mål och prioriteringar.

Scenkonst

Både musik, teater, dans, cirkus och allt däremellan inkluderas i scenkonstbegreppet. Dessa konstarter kräver varierande lokaler och kompetenser för att skapa helhetsupplevelser som syns, låter och känns. De tre regionala bolagen GöteborgsOperan, Göteborgs Symfoniker och Regionteater Väst skapar uppsättningar av hög klass inom opera, musikal, dans, teater och konsertserier, både i sina hus och på turné.

Över en tioårsperiod visar statistiken att allt färre besöker teater, medan publiken till popkonserter ökar och besök till klassisk musik, opera, musikal och dans är på samma nivåer.²² Publikarbetet behöver stärkas, utvecklas och prioriteras för att publiken ska fortsätta hitta till scenkonsten. Drygt hälften av scenkonstföreställningarna äger rum i Göteborg. Det sker förhållandevis få scenkonstföreställningar utanför orter som har större scener, såsom Borås, Skövde, Vara, Uddevalla och Trollhättan.

Inom scenkonsten är de ökande tekniska kompetensbehoven tydliga. Personer som arbetar med grundfunktioner såsom ljud, ljus och logistik inom scenkonst och film kommer att behöva lära sig att arbeta i en digital miljö i allt högre utsträckning. Dessutom upplever yrkesutövare kompetensbrist inom juridiska frågor om upphovsrätt. Komplexiteten kring upphovsrätt har nämligen ökat dramatiskt i takt med att digitaliseringen gjort det möjligt att distribuera produktioner på helt nya sätt.

Många behov och utmaningar återkommer inom alla scenkonstens verksamhetsområden. Särskilt centrala är de funktioner som krävs för att skapa innehåll: konstnärerna, platsen, publiken, tekniken, arrangören och producenten. För att stärka de arrangörer och platser som tar emot scenkonst på turné behöver Västra Götalandsregionen ihop med sina samverkanspartner därmed undersöka former för arrangörsstöd som riktar sig till det ideella kulturlivet och till evenemang med vuxna som målgrupp. Vidare behövs fortsatta satsningar på en fungerande infrastruktur, så att scener och andra platser kan fyllas med konstnärligt innehåll.

Sedan tidigare finns ett regionalt arrangörsstöd för barn och unga, som tillsammans med andra subventioner bidrar till att alla barn ska kunna ta del av konst- och kulturupplevelser under skoltid. Det innebär också att kulturpolitik och skolpolitik har ett särskilt samband när det

²² SOM-institutet (2022), *Scenkonst i Västsverige 2022*, s. 10.

gäller barns och ungas deltagande i kulturlivet, vilket kräver samverkan på alla nivåer för att utvecklas i en positiv riktning.

Teater

Utifrån den teaterutredning som genomfördes på kulturnämndens uppdrag under 2022 har Västra Götalandsregionen fört uppföljande dialog med verksamma parter: kommuner, arrangörer, producenter, fria utövare, institutioner och främjare. Det finns ett välutvecklat nät av aktörer som verkar för ett levande teaterliv i Västra Götaland, såsom de fria grupperna och institutionerna som förser med professionellt innehåll liksom lokala teater- och revyföreningar för ideella utövare. Kommunala kultursamordnare, riksteaterföreningar, lokalhållare och andra arrangörer arbetar för att hålla scener och andra rum levande för publiken.

Förutsättningarna för att arrangera och producera scenkonst ser olika ut i länet. Utredningen visar att det i glest befolkade kommuner finns svaga ekonomiska förutsättningar, stora upptagningsområden och lågt publikunderlag. Generellt finns det en svårighet att nå ut till nya målgrupper, inte minst till vuxen publik till teater.

För att mer teater ska ha möjlighet att nå ut i Västra Götaland behövs ökade insatser för att förbättra samverkan mellan arrangörer, producenter och offentlig förvaltning. Ett av teaterutredningens förslag är därför att utforska turnémodeller – alltså sätt för institutionerna och de fria grupperna att samverka för turnéer för att skapa en gemensam förstärkning av fältet.

I syfte att hitta gemensamma lösningar och samarbeten kan Västra Götalandsregionen verka för en samordnande funktion för teater med vuxen målgrupp med ansvar att samordna och utveckla infrastrukturen, samt för ett gemensamt nätverk för teater där både institutioner, fria grupper och arrangörer ingår.

Dans

Västra Götaland inrymmer starka institutioner, bland annat med ett av Europas främsta danskompanier på GöteborgsOperan och ett producerande danskompani för barn och unga hos Regionteater Väst. Danskonsten har dock en svagare ställning än musik- och teaterområdena – ett mönster som även gör sig gällande nationellt.

Utanför de större städerna saknas det en sammanhängande och hållbar infrastruktur av scener, arrangörer och turnésamordning. För att möta detta behov har det sedan flera år pågått regionala satsningar för att stärka infrastrukturen och kunskapen att arrangera dans utanför Göteborg, som behöver fortsätta. Även platser för residens har utvecklats, vilket stärker infrastrukturen.

För de fria utövarna råder fortsatt brist på varaktiga produktionsplatser. För att lösa detta problem har projekteringen av en regional produktionsmiljö för dans i Mölndal påbörjats, och fortsätter under strategiperioden. Behovet av en produktionsmiljö för det fria professionella dansfältet har konstaterats sedan länge. Det finns potential att skapa ett resurscentrum för dansproduktion, där pågående danssatsningar kan utvecklas. Ett sådant resurscentrum skulle genom samverkan med andra dansplattformar i länet kunna öka både mobilitet och visningsmöjligheter. Etableringen av en produktionsmiljö är ett bra sätt att arbeta med hållbarhet för konstnärer att bo, leva och verka långsiktigt i Västra Götaland.

Cirkus

Cirkus rymmer många uttryck inom sin konstform – här samsas exempelvis akrobatik, mim, jonglering och eldkonst. Detta skapar en fysisk och visuell scenisk gestaltning, som ofta har höga krav på utrymme och säkerhetsmässiga förutsättningar för att repetera och framträda. Lokalbehoven är stora och utmanande, både sett till storlek, säkerhet, teknik och förvaring av utrustning.

Utövarna har en tradition av självorganisering, och har förhållandevis nyligen involverats i kulturpolitiken. Infrastrukturen är ännu svag, men samordnande funktioner har börjat falla på plats för att fånga upp fältets behov och höja arrangörernas kunskap, mod och vilja. Ytterligare möjligheter till samordning och nätverk för de professionella utövarna behövs, liksom fortsatt utveckling av infrastrukturen generellt.

Förutom konstnärlig utveckling har cirkusen en stark pedagogisk bas. Därför har många insatser gjorts i samband med att kommunernas kulturskolor breddat sitt utbud eftersom cirkus ofta står högt på önskelistan. Det innebär både att kulturskolor kan nå nya målgrupper och det skapas en större efterfrågan på pedagoger inom cirkusområdet. Denna utveckling belyser dock ett strukturellt problem, där utbildningsmöjligheterna brister i mellanleden mellan nybörjarnivå och professionell yrkesnivå.

Musik

Musiklivet som fält präglas särskilt av sin genrebredd, vilket ställer olika krav på utbildning, scener och constellationer för yrkesverksamma. Bland invånare är det egna utövandet utbrett: omkring 20 procent av invånarna spelar instrument regelbundet.²³ Att spela musik eller sjunga i kör sker på en mängd av platser, såsom kommunernas kulturskolor, i studieförbundens replokaler, i band, hemma, i kyrkokören eller på andra samlingsplatser.

Konsertpublik besöker allt ifrån Västra Götalandsregionens egna scener hos Göteborgs Symfoniker eller GöteborgsOperan till mindre institutioner och egenorganiserade scener. Festivaler och konserter är en viktig del av musiklivet som också kräver platser, scener och arrangörer.

Många genrer och utövare innebär också att många delar krävs för att hålla musiken igång, bland annat arrangörer, publik och offentliga aktörer – och dessutom krävs kontakt mellan dessa delar. Många självorganiserade arrangörsföreningar och arrangörsnätverk saknar tydlig koppling till det offentliga stödsystemet. Utöver detta skapar den digitala utveckling som pandemin medfört nya, komplexa frågor om upphovsrätt, vilka behöver lösas gemensamt.

För återväxt av musiker och publik behöver Sveriges starka tradition av kultur- och musikskolor förvaltas och utvecklas tillsammans. Traditionen att lära sig spela instrument kräver ett gränssnitt mellan utbildningspolitiken och kulturpolitiken. Både musikgenrer och kulturskolans övriga utbud breddas i snabb takt, vilket skapar nya – delvis svårare – förutsättningar, med en dalande popularitet för vissa instrument. Det är därmed en angelägen utmaning att arbeta både för ett brett, eget utövande genom hela livet och för att hjälpa talanger till professionell karriär.

²³ Myndigheten för kulturanalys, *Kulturvanor 2021*. <https://kulturanalys.se/wp-content/uploads/2022/10/Kulturvanor-2021.pdf>. hämtat 24 februari, 2023.

Museer och kulturarv

Kulturarv är ett stort kulturområde med många olika typer av verksamheter och aktörer som tillsammans bildar en regional infrastruktur. Kulturarv kan kortfattat definieras som de kulturuttryck som förts vidare från tidigare generationer. Det innebär att kulturarvet ständigt utökas och omtolkas av sin samtid.

Västra Götaland har en stor mängd verksamheter inom natur och kulturarvsområdet, som var och en bidrar till förståelsen av hur dagens Västra Götaland växt fram genom samlingar, utställningar och programverksamhet.

I Västra Götaland finns tre UNESCO-certifierade platser med koppling till natur och kulturarv: Världsarvet i Tanum, Biosfärsområdet på Kinnekulle och Geoparken i Skaraborg. Dessa har även internationella kontakter och utbyten.

Det civila samhället har en stor roll inom kulturarvsområdet. Hembygdsgårdar och arbetslivsmuseer är uppskattade mötesplatser, och samlar även många med relation till platsen. Intresset för hembygd och lokalhistoria ökar. Även bland utländska besökare finns ett växande intresse för det unika och traditionella. Detta återspeglas även i digitala kanaler, där intresset växer för både lokalhistoria, hantverk och opinionsbildning kring bevarandefrågor.

Västra Götalands närmare 400 hembygdsföreningar är organiserade i fyra hembygdsförbund som har tät inbördes samverkan. De maritima föreningarna och arbetslivsmuseerna har motsvarande paraplyorganisationer som samverkar tätt med hembygdsrörelsen. Den ideellt drivna kulturarvssektorn samverkar med de regionala verksamheterna i flera olika sammanhang. Dessa har en gemensam samverkansplattform för att lyfta fram Västra Götalands historia och stärka kulturarvsturismen – inte minst med familjer och skolor för att nå yngre och bredare målgrupper.

Utöver detta finns ett fortsatt behov av gemensamma regionala utvecklingsprojekt där idéburna och offentliga organisationer utvecklar sin samverkan.

Museiverksamhet

Museiområdet har fått en starkare roll inom kulturpolitiken sedan museilagen trädde i kraft 2017, och museernas roll diskuteras både inom och utanför sektorn. Museernas globala branschorganisation – International Council of Museums (ICOM) – har beslutat om en ny museidefinition som sätter museernas roll och uppdrag i närmare relation till sin samtid.

Så här lyder International Council of Museums nya definition²⁴ av museum:

”Ett museum är en permanent institution utan vinstintresse som bidrar till samhället, som forskar, samlar in, bevarar, uttolkar och ställer ut materiellt och immateriellt kulturarv. Museer är öppna för allmänheten, tillgängliga och inkluderande och främjar mångfald och hållbarhet. De verkar och kommunicerar etiskt, professionellt och med bred delaktighet, samt erbjuder allsidiga upplevelser för utbildning, nöje, reflektion och delning av kunskap.”

²⁴ International Council of Museums definition av museum antogs i augusti 2022.

Västra Götaland har ett varierat museilandskap. Det finns både museer för samtida konst, design samt natur- och kulturarv, med olika huvudmannaskap. Västra Götalandsregionens kulturförvaltning driver ett antal museer, men har – liksom de övriga regionala museerna – även en främjande roll inom kulturarvssektorn. Utöver detta finns ett flertal kommunalt drivna museer.

Vid sidan av de natur- och kulturhistoriska museerna finns ett antal museer för samtida konst som kan dela lägesbild och utmaningar med övriga museer, men som också är en del av infrastrukturen inom bild- och formområdet. Museerna har, liksom andra kulturverksamheter, allt högre kostnader för lokaler och personal, vilket urholkar resurserna för verksamhet och utveckling. Samlingarna kräver resurser och specifik kompetens, vilket kan vara en utmaning att hantera för varje enskilt museum.

Mot bakgrund av detta syns ett behov av ökad samverkan och ökat samutnyttjande av kompetens och resurser. Samverkan – främst mellan de kulturhistoriska museerna – sker inom ramen för Museinätverk Väst. Det har dock identifierats ett gemensamt behov av regional samordning och stöd inom områdena digitalisering och samlingsförvaltning.

Museerna i Västra Götaland tappade nästan hälften av sina besökare under pandemin, och efter det har återhämtningen på vissa platser gått långsamt. Däremot ökade de digitala besöken kraftigt under pandemin. Det finns emellertid ett fortsatt behov av att göra Västra Götalands museer än mer angelägna för besökarna, både som besöksmål och som arena för möten och samtal – särskilt för grupper som i dagsläget inte besöker museerna i någon större utsträckning. Museerna bidrar också med kunskap till samhället genom att tillföra ett tidsperspektiv i samhällsdebatten och genom ett utvecklat samarbete med universitet och högskolor. Museerna behöver även utveckla sin uppsökande verksamhet och ta vara på digitaliseringens möjligheter.

Slutligen finns även behov av att utveckla samverkan utanför kultursektorn. Museerna är attraktiva besöksmål, så genom stärkt samverkan och ökat samspel med övriga aktörer inom besöksnäringen finns goda förutsättningar att ytterligare stärka såväl museernas kommunikation som deras utbud.

Kulturmiljövård

Kulturmiljövården har en särskild ställning eftersom verksamheten styrs av kulturmiljölagen. Intresset för kulturmiljöfrågor har ökat i samhället och kulturmiljövården rör sig i gränslandet mellan gestaltad livsmiljö, hållbart byggande, besöksnäring och fysisk planering. Detta ställer krav på en grundläggande tillgång till kulturmiljökompetens, utvecklade arbetssätt och samverkan med andra samhällssektorer.

Kulturmiljökompetens finns i regionens egen förvaltning, på de regionala museerna samt i kommunerna. Länsstyrelsen har ansvar att bevaka kulturmiljöperspektiv i samhällsplaneringen. Riksantikvarieämbetet samordnar kulturmiljöarbetet på nationell nivå och verkar för samordning med andra myndigheter. Det finns också privata företag inom kulturmiljöområdet. Den stora mängden aktörer skapar behov av samordning. ”Regional kulturmiljögrupp Västra Götaland” är en samverkansplattform mellan de offentliga aktörerna inom området. Gruppen anordnar fortbildningar, konferenser och nätverk.

Den regionala kulturmiljögruppen har tagit fram en gemensam målbild – Kulturmiljö 2030 – som pekar ut de viktigaste gemensamma utvecklingsområdena. Den internationella

utvecklingen inom kulturarvsområdet ger möjlighet att både bidra och ta del av ett gemensamt utvecklingsarbete för kulturmiljövärden internationellt.

Arbetet med delaktighet i kulturarvet behöver utvecklas så att kulturmiljöer blir tillgängliga för alla, både fysiskt och digitalt, så att fler kan vara involverade. Kulturmiljöperspektivet behöver stärkas både i samhällsplaneringen och i det regionala utvecklingsarbetet för att kunna bidra till en hållbar utveckling, och dessa frågor behöver integreras i planeringen genom tvärssektoriell samverkan.

Vidare behöver kulturmiljövärden hitta mer platsspecifika arbetssätt, dels för att möta ett hårt exploateringstryck i storstadsområdena, dels för att lösa utmaningen med begränsade resurser i mer glesa områden. Ett förändrat klimat innebär hot mot kulturarvet och behov av insatser för att skydda det, och här kan varsamma energibesparingsåtgärder och ökat återbruk samtidigt bidra till att mildra klimatförändringen. Det krävs därför samverkan med besöksnäringen för att på ett hållbart sätt ta tillvara kulturmiljöernas potential som hållbara destinationer.

Bibliotek och läsfrämjande

Enligt bibliotekslagen ska biblioteken verka för det demokratiska samhällets utveckling genom att bidra till kunskapsförmedling och fri åsiktsbildning samt främja litteraturens ställning och intresset för bildning och kulturell verksamhet.

Biblioteksverksamhet ska finnas tillgänglig för alla. Vissa målgrupper är särskilt prioriterade, såsom personer med funktionsnedsättning, nationella minoriteter och personer med annat modersmål än svenska. För folkbiblioteken är även barn och unga en prioriterad målgrupp.

Bibliotekslandskapet i Västra Götaland präglas av stor mångfald med både bredd och spets. Här finns alla typer av bibliotek representerade, såsom folkbibliotek, skolbibliotek, forskningsbibliotek, sjukhusbibliotek, folkhögskolebibliotek, fängelsebibliotek och företagsbibliotek. De flesta av dessa ingår i det allmänna biblioteksväsendet, vilket innebär offentligt finansierad verksamhet.

Folkbibliotek finns i samtliga kommuner. Den regionala biblioteksverksamheten drivs av den regionala kulturförvaltningen, och har som uppdrag att främja samarbete, verksamhetsutveckling och kvalitet för de folkbibliotek som är verksamma i länet.

Samhällsutmaningar såsom digitalisering och minskad läsning främst hos barn och unga påverkar och utmanar även bibliotekens arbete. Folkbiblioteken spelar en viktig roll i att öka invånarnas digitala delaktighet genom att tillhandahålla verktyg och handledning. Ökad medie- och informationskunnighet bland invånarna kan göra det möjligt att förstå och värdera innehållet i olika medier på ett kritiskt sätt.

Biblioteken erbjuder en mångfald av litteratur och en rik programverksamhet inom olika konstarter, och spelar dessutom en viktig roll i människors liv genom att vara en kulturell mötesplats. Biblioteken bidrar till att främja läsning hos barn och unga, och kan även spela en stor roll i deras kulturskapande och identitetssökande.

Västra Götalandsregionens regionala biblioteksplan 2024–2027 identifierar prioriterade utvecklingsområden och strategiska inriktningar. Biblioteksplanen kommer att vara tillgänglig på Västra Götalandsregionens webb efter beslut 2023.

Litteratur, språk och det offentliga samtalet

De nationella målen för litteratur- och läsfrämjande anger att alla i Sverige ska ges möjlighet att utveckla en god läsförmåga och få tillgång till litteratur av hög kvalitet. Västra Götalandsregionen är en av tre huvudparter i samarbetet med Litteraturstaden Göteborg och Unescos nätverk för kreativa städer. De andra två huvudparterna är Göteborgs Stad och Göteborgs universitet. Detta samarbete skapar samverkan för att stärka läsande och skrivande, yttrandefrihet och internationella författarutbyten och residens i hela Västra Götaland.

I Västra Götaland finns flera viktiga arenor för litteratur: Nordens största bokmessa, ett betydande tidskrifts- och förlagskluster, landets enda universitetsutbildning i litterär gestaltning, högskoleutbildning i biblioteks- och informationskunskap samt översättarutbildning och ett stort antal litterära arrangemang. Det finns en mångfald av författare och andra professionella inom förlag, festivaler och andra mötesplatser. Förlagen i Västra Götaland är till största delen små- eller enmansföretag, vilket ökar behovet av branschkluster och samlingspunkter. Författarna behöver också få möjlighet att träffa såväl nuvarande som blivande läsare – arenor där verken, författarna och läsarna kan mötas behöver stöd för att utvecklas.

Biblioteken är centrala – både som kunskapscentrum, arrangörer och arenor för litteratur och det offentliga samtalet. Satsningar på läsning är ett sätt att nå ut med litteratur till nya målgrupper. På stark frammarsch, inte minst bland unga, är också det egna skrivandet i form av egenpublicering – läs- och skrivlust hänger ihop. Vidare är flerspråkigheten en resurs att utveckla och uppmärksamma. De nationella minoriteternas språk och kultur ska stärkas och angå fler. I den regionala kraftsamlingen ”Fullföljda studier” är läsfrämjande en viktig del.

Andra aspekter är den skrivande offentligheten med tidskrifter, kritik och det litterära samtalet. Den grundlagsskyddade yttrandefriheten och tryckfriheten ska värnas, men också användas och föras vidare till kommande generationer. I Västra Götaland finns många organisationer som arbetar för både yttrandefrihet och pressfrihet, och därmed lyfter vikten av det offentliga samtalet.

Bild och form

Bild- och formkonsten erbjuder invånare i Västra Götaland olika arenor för att utveckla sina skapandeförmågor och för att delta i både konstnärliga och demokratiska processer. Exempel på sådana arenor är gestaltningar i det offentliga rummet, utställningar på museer, konsthallar och gallerier, samt fotografier eller formgivna och designade föremål.

Floran av aktörer i Västra Götaland spänner mellan kollektivverkstäder och andra konstnärs-täta platser, till museer med kommunalt, regionalt och statligt stöd, enskilda gallerier och konsthallar. Centrumbildningar och kollektivverkstäder arbetar med att stärka medlemmarnas villkor och kunna erbjuda dem dels bättre möjligheter att utöva sin konst, dels fortbildnings-möjligheter.

Allt fler konstinstitutioner arbetar pedagogiskt utanför de egna väggarna som en del i ett folkbildande och demokratiskt uppdrag. Men förutsättningarna för att sänka trösklarna till samtida konst och delaktighet varierar. Genom medskapandeprocesser, universell utformning och inkluderande design kan bild och form bidra till ett cirkulärt samhälle, hållbara produkter

och livsmiljöer. Det behövs satsningar på bild och form även utanför de traditionella institutionerna.

Regionala verksamheter, centrumbildningar och kollektivverkstäder har stor erfarenhet av och kunskap om att arbeta med offentlig konstnärlig gestaltning, vilket ihop med samhällsplanering samt enprocentsregeln²⁵ behöver stöttas och utvecklas i dialog med kommunerna. I Västra Götaland finns också ett nätverk med arkitektur- och designpedagoger som har kompetens att arbeta med arkitektur, planering och designprocesser tillsammans med barn och unga. Politiken för gestaltad livsmiljö tar sin utgångspunkt i sektorsövergripande samverkan.

Knappa resurser riskerar att orsaka att konsten inte kan vara en fri och kritisk kraft i samhället. Konstnärernas villkor behöver förbättras genom en stärkning av den beskrivna infrastrukturen, välrustade platser för produktion, utökade internationella utbyten och residens samt utökade utbildningsmöjligheter, kompetensutveckling och att lagstadgad ekonomisk ersättning (MU-avtalet) efterföljs. Fortsatta satsningar på MU-ersättning till konstinstitutioner är ett led i att fortsatt medverka till förbättrade villkor för konstnärer i Västra Götaland.²⁶

Arkiv

Den statliga myndigheten för de offentliga arkiven är Riksarkivet, som har en regional närvaro genom Riksarkivet-Landsarkivet i Göteborg. I Västra Götaland finns fyra regionala och ett flertal lokala föreningsarkiv. Det finns även arkiv i kommuner och andra institutioner.

Kulturnämnden stödjer de fyra regionala föreningsarkiven som förvaltar, tar tillvara och förmedlar folkrörelserna och föreningarnas arkivhandlingar. Arkiven används av många olika målgrupper som söker information om föreningslivets och folkrörelsernas – och därmed demokratins – framväxt. De regionala föreningsarkiven har olika organisation och arbetssätt, men samverkar för att tillsammans utveckla arkivområdet. Den stora utmaningen är att hitta ett gemensamt arbetssätt och en gemensam teknik för att hantera digitala arkivhandlingar.

Det finns även behov av att utveckla arkivpedagogiken, både för att nå nya målgrupper och för att visa på arkivmaterialens potential. En ökad synlighet och efterfrågan är positivt, men med nya uppdrag följer ökad arbetsbelastning. Det är därmed en utmaning att samtidigt förvalta och lyfta samhällsrelevansen.

Slutligen finns behov av kompetensutveckling inom digitalisering och att nå ut till skolorna. En särskild utmaning är de stora investeringsbehoven inom digitaliseringen, digitiseringen²⁷ och e-arkivfrågan. Att bevara elektronisk information är dyrare än att bevara pappersbaserade handlingar, och därmed behövs mer resurser för att lösa utmaningen med det elektroniska långtidsbevarandet.

²⁵ Enprocentsregeln är en finansieringsmodell för offentlig konst som innebär att cirka en procent av budgeten avsätts för konstnärlig gestaltning vid ny-, om- och tillbyggnad.

<https://statenskonstrad.se/arbete-med-konst-i-offentliga-miljoer/finansiering-av-offentlig-konst/staten-och-enprocentsregeln-en-lang-historia/>. hämtat 24 februari, 2023.

²⁶ MU-avtalet bestämmer ekonomisk ersättning till konstnärer för att ställa ut verk som konstnären äger. Det bestämmer också att ett enskilt avtal ska tecknas mellan arrangör och konstnär för konstnärens insatser och kostnader i anslutning till en utställning. <https://www.kulturradet.se/om-oss/mu-avtalet/>. hämtat 24 februari, 2023.

²⁷ Att "digitisera" innebär att konvertera något fysiskt eller analogt till digitalt format.

Film och audiovisuellt berättande

De nationella filmpolitiska målen anger att produktion av värdefull film ska ske i olika delar av landet, att jämställdhet och mångfald ska prägla filmområdet, att fler ska se värdefull film och att barn och unga ska få möjlighet till eget filmskapande. Det regionala bolaget Film i Väst har under drygt trettio år byggt upp en stabil infrastruktur för produktion av film och dramaserier i Västra Götaland, vilket ställer krav på kompetenta filmarbetare. Omställningen till virtuell produktion kräver en kraftfull kompetensutveckling av hela branschen. För att behålla tätpositionen på filmområdet behöver Västra Götalandsregionen dessutom fortsätta det målmedvetna arbetet med att öka den sociala och miljömässiga hållbarheten inom filmproduktion.

Länge har tendenser synts gällande filmens möte med sin publik: vi ser mer film och dramaserier, men allt färre väljer att se film på bio – i synnerhet svensk film. Därför blir kompetensen att arrangera ett relevant innehåll allt viktigare, och filmfestivalernas betydelse för publikens möte med ett varierat filmutbud från hela världen ökar.

Västra Götalandsregionen behöver fortsätta att utveckla relevanta regionala nätverk för att i samarbete med biograferna och andra arrangörer hitta nya sätt att uppleva film och för att nyttja biografen som mötesplats. Barns och ungas tillgång till skolbio har minskat över tid och behöver stärkas i samverkan med kommun och biograf. Filmkunnighet – där eleverna lär sig att granska, tolka och analysera vad som visas – blir allt viktigare i en samtid som präglas av rörlig bild.

Möjligheterna att som ung få odla sitt intresse för filmskapande är ojämnt fördelade i Västra Götaland, men det finns ett flertal satsningar utanför större städer som kan utvecklas. Talanginsatserna behöver haka i varandra – från nybörjarnivå till professionell filmare – för att lotsa rätt i systemet. För att återväxten av talanger ska fungera behövs ett brett stöd, med finansiering, fortbildning och nätverk. Till utmaningarna hör också att – i samarbete med den kunskap och teknik som finns vid science parks i Västra Götaland – se till att unga och etablerade konstnärer och filmare får möjlighet att utveckla förmågan att skapa konstnärliga verk i format som vi kanske ännu inte känner till.

Slöjd och hantverk

Det finns en stor spännvidd inom slöjd- och hantverkssektorerna – från utövare inom konsthantverk nära bildkonsten till bygghantverk, trädgård och landskap. Det finns olika ideologiska utgångspunkter och olika historia, men både slöjd och hantverk är immateriella kulturarv med möjlighet att vara drivande krafter i ett alltmer cirkulärt och hållbart samhälle.

Intresset för hantverk växer stadigt och är stort hos unga, men trots att det råder kompetensbrist väljer få unga att utbilda sig inom hantverk. Det kvalificerade kulturhistoriska hantverket kan vara en väg att höja statusen inom yrkesområdet, och här har de publika arenorna och mötesplatserna för hantverk en viktig roll.

Hantverk är också ett område där utbyte och interkulturell dialog kan ske utan språkets begränsningar. Slöjd och hantverk tillfredsställer ett behov av att få skapa själv, men det är också ett sätt att ställa om till en mer hållbar livsstil och att skapa mer cirkulära livsmiljöer. Hantverkskunskap och materialkunskap är också en resurs i denna omställning: att kunna

underhålla och reparera istället för att byta ut. En utmaning här är dock att skala upp från småskaligt hantverk till en nödvändig industriell omställning.

Hemslöjden har en tydlig infrastruktur, med Nämnden för hemslöjdsfrågor som nationell aktör, regionala hemslöjds konsulenter som främjar och utvecklar fältet samt hemslöjdsföreningar som samordnar sig i hemslöjdsförbund. Föreningarna har historiskt spelat stor roll för hemslöjdens utveckling. Den bredare gruppen slöjdare – som inte är medlemmar i någon hemslöjdsförening – saknar i dagsläget nätverk för kunskapsutbyte och utvecklingsfrågor.

Trots att hantverk och slöjd har starka kopplingar till omställning av samhället, så tas denna potential inte tillvara idag. Det beror dels på den allmänna bilden av att sektorn är tillbakablickande, dels på att samverkan mellan slöjd- och hantverkssektorn och andra samhällssektorer behöver stärkas. Många företagare upplever att det saknas bra stödstrukturer för att kunna utveckla sina företag, då de inte passar in i det ordinarie stödet för företag, men inte heller upplever att de är en del av de kulturella och kreativa näringarna. Här har bildandet av en branschorganisation för bygghantverk varit ett sätt för företagen att tillsammans stärka sektorn.

Flera nationellt viktiga aktörer finns i Västra Götaland, med flera arenor som samlar både allmänhet och professionella. Här finns grundutbildning och forskning inom hantverksområdet, men också främjarorganisationer och en mängd företag. Flera av aktörerna ingår också i internationella nätverk inom området, vilket talar för att Västra Götaland har en roll i utveckling av fältet på ett nationellt plan och på så vis kan driva frågor som regioner med mindre resurser inte förmår.

Kulturens samspel med andra sektorer

Detta avsnitt beskriver hur kulturområdet interagerar med övrigt regionalt utvecklingsarbete. Dispositionen utgår i huvudsak från den regionala utvecklingsstrategins prioriteringar och kraftsamlingar. Innehållet baseras på dialog med kommunerna i Västra Götaland och beskriver kulturområdets roll, behov och potential för de kommande åren. De kulturpolitiska prioriteringarna finns i avsnittet Kulturstrategins mål och prioriteringar.

Kultur har en stor betydelse för omställningen till en mer hållbar utveckling, och blir en alltmer integrerad del av andra samhällssektorer genom att bidra både till social, ekonomisk och ekologisk hållbarhet. Kultursektorernas del av samhällsekonomin är idag jämförbar med – eller till och med större än – många andra traditionella branscher.²⁸

De värden som kulturen bidrar med är också knutna till kreativitet, oberoende, bildning och nytänkande. Därmed ökar betydelsen av samverkan med andra samhällssektorer, vilket gör att behovet av gemensamma strategier och samordning av resurser blir alltmer centralt. En utvecklad samverkan kräver ett gemensamt språk och gemensamma referensramar.

Regional utvecklingsstrategi för Västra Götaland 2021–2030

Kulturområdet kan bidra till alla tre perspektiven av hållbar utveckling. Den sociala hållbarheten är central, men många aktörer inom kultursektorn är också drivande i utvecklingen mot ett ekologiskt hållbart samhälle. Kulturverksamhet har till exempel möjlighet att lyfta frågor kring hur klimatförändringar och minskad biologisk mångfald påverkar människor. Kulturområdet bidrar också på olika sätt till omställningen till en ekonomiskt hållbar utveckling.

Den regionala utvecklingsstrategin pekar ut fyra långsiktiga prioriteringar:

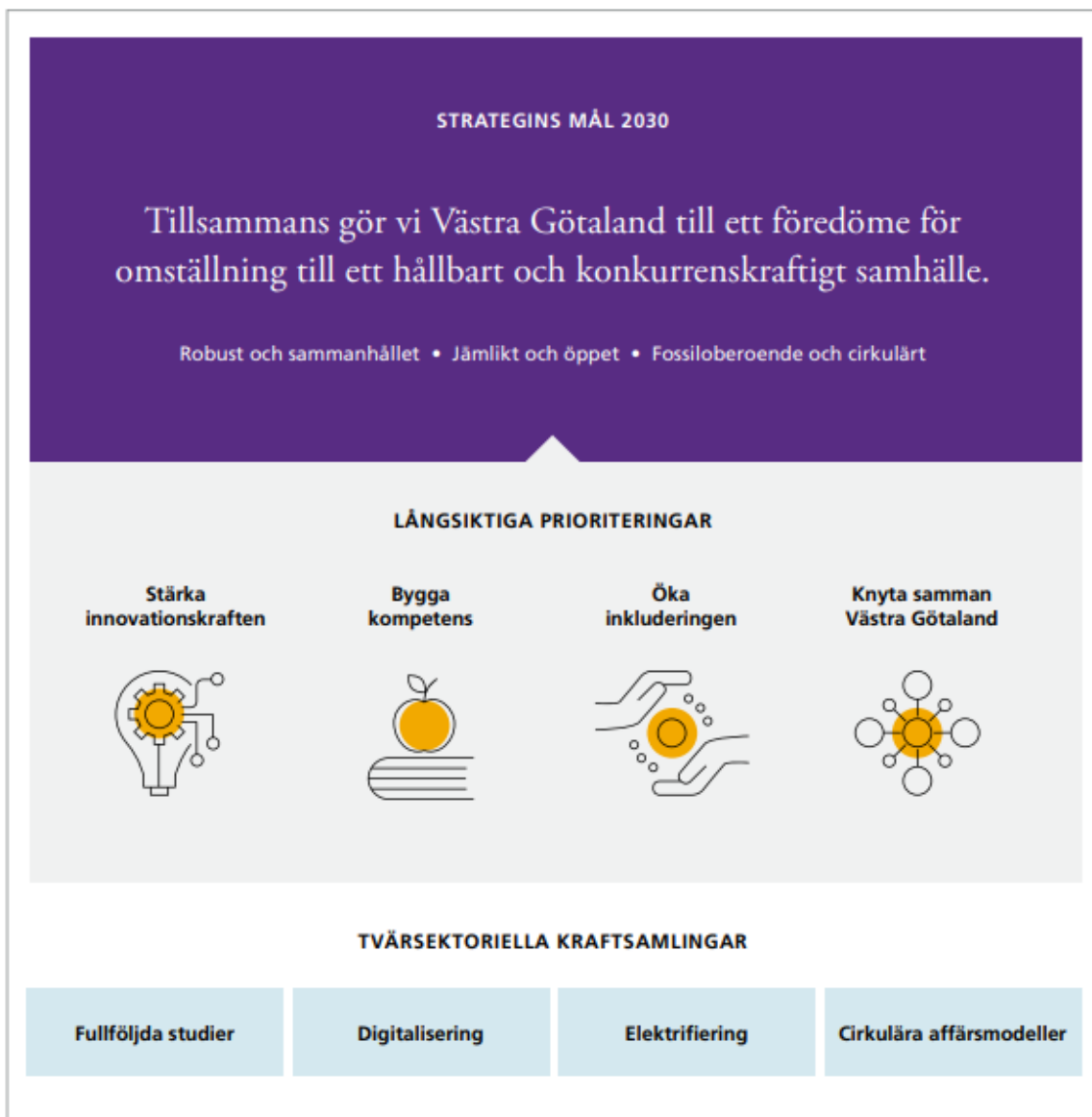
- Stärka innovationskraften
- Bygga kompetens
- Öka inkluderingen
- Knyta samman Västra Götaland.

För varje prioritering finns ett program som pekar ut insatsområden där Västra Götalandsregionen har mandat och resurser att göra skillnad.

Utvecklingsstrategin har också fyra tvärssektoriella kraftsamlingar för perioden 2022–2025:

- Fullföljda studier
- Digitalisering
- Elektrifiering
- Cirkulära affärsmodeller.

²⁸ Kreativa Sverige, SOU 2022:44.

Stärka innovationskraften

Genom att stärka innovationskraften omsätts nya idéer till insatser som bidrar till omställningen och skapar värden i både privat och offentlig sektor. Prioriteringen omfattar fem branschområden: hållbar industri, hälsa och life science, livsmedel, biobaserade material och förnyelsebar energi, framtidens mobilitet, besöksnäring och kulturella och kreativa näringar.

Arbetet med att stärka innovationskraften fokuserar på att främja entreprenörskap och företagande, accelerera forskning, test och demonstration samt utveckla marknader och tillämpning. Programmet "Stärka innovationskraften" är också Västra Götalandsregionens strategi för smart specialisering (S3), vilket ökar möjligheterna till EU-finansiering inom dessa branschområden.

Kulturområdet bidrar till genomförandet främst inom insatsområdet ”främja entreprenörskap och företagande” för kulturella och kreativa näringar (KKN) och besöksnäring. Innovationer uppstår ofta där vitt skilda kunskaper, tekniker och erfarenheter möts. Att stimulera till möten – dels mellan olika kulturyrtingar, dels mellan kultur och andra branscher – är därför en strategisk insats.

Forskning pekar på samband mellan deltagande i kulturlivet, kreativitet och hög innovationsnivå som särskilt kännetecknande för de nordiska länderna.²⁹ Om det stämmer innebär det att barns och ungas möjlighet att få utlopp för sin kreativitet är avgörande för Sveriges framtida konkurrenskraft.

Kulturella och kreativa näringar (KKN)

KKN-företag har kulturskapande eller kreativa processer som sin affärsidé eller som sin råvara. Den nationella strategin *Kreativa Sverige!*³⁰ betonar att tvärssektoriell samverkan mellan myndigheter är nödvändig för att stärka sektorn, den lyfter fram förslag till företagsstödande insatser och betonar kopplingen mellan platsens betydelse för dessa näringar och tvärtom.

Regionerna har en viktig roll för att stärka denna växande näringsgren och säkerställa en samverkan mellan närings- och kulturpolitiken. Västra Götalandsregionen har en lång erfarenhet av en sådan samverkan. I Västra Götaland är drygt 4 procent av arbetskraften sysselsatt inom KKN, där mode dominerar tillsammans med litteratur och press – men det finns även många företag inom design, scenkonst, arkitektur och det audiovisuella området. Det finns också starka forsknings- och utbildningsmiljöer med konstnärlig profil. Det regionala innovationssystemet är profilerat på några branscher, främst mode och spel.

KKN driver innovation, kreativitet och kompetensutveckling både inom och utom sina sektorer. De har också signifikant social påverkan – från hälsofrämjande effekter till social hållbarhet, inkludering och ett levande lokalt kulturliv och samhälle.

Digitaliseringen har skapat behov av nya affärsmodeller, eftersom vinsterna ofta inte förs tillbaka till upphovspersonen och den konstnärliga kärnan. Det behövs därför ökad kunskap – dels om dessa näringar i kommunerna, dels av gemensamma strategier mellan näringslivs-utveckling och kultur. Flera branscher saknar tydliga stödfunktioner, vilket talar för ökad samverkan mellan kultursektorn och det regionala innovationssystemet.

KKN kännetecknas av en affärslogik, där nätverk och samverkan mellan företag är viktigare för utvecklingen än att det enskilda företaget växer. Främjande av kluster och nätverk av KKN-företag bidrar till detta. Närvaro av KKN-företag bidrar ofta till platsers attraktivitet, men trängs undan när den ökade attraktiviteten leder till högre hyror. En växande trend är att dessa kluster även finns på platser på landsbygden, där de kan ha stor betydelse för att diversifiera näringslivet. Det behöver utvecklas nya arbetssätt som bättre tar tillvara dessa värden i samhällsplaneringen. Det finns även behov av bättre statistik, liksom forskning som beskriver regionala förändringar i kulturens ekonomi i relation till den nationella och internationella utvecklingen.

²⁹ Pier Luigi Sacco, "Culture 3.0". 2011.

³⁰ *Kreativa Sverige! Nationell strategi för främjande av hållbar utveckling för företag i kulturella och kreativa branscher.* SOU 2022:44.

Besöksnäring

Kultur och kulturarv är starka reseanledningar, och en växande trend är att människor vill uppleva det unika på en plats och vara delaktiga i upplevelsen. Många kultur- och kulturarvsaktörer är beroende av besöksnäringen, och natur- och kulturuplevelser bidrar även till andra näringar. Samtidigt kan en ökande besöksnäring både innebära slitage på natur- och kulturarvsplatser och försämra livsmiljön för de bofasta. Turistrådet Västsveriges strategi Hållbarhetsklivet syftar till att hantera balansen mellan näringsutveckling, bofasta och slitaget på miljön.

Samspelet mellan besöksnäringen och den lokala platsutvecklingen blir allt viktigare. Kulturområdet står för mycket av innehållet i besöksnäringen, har kompetens kring natur- och kulturmiljöer samt har nätverk av konstnärer och kulturutövare. Kulturevenemang som konserter, festivaler och utställningar kan bidra till en utökad säsong. Det finns redan en samverkan mellan kultur- och besöksnäring, men rollerna behöver stärkas ytterligare för att utveckla en hållbar besöksnäring i Västra Götaland.

Både en stor del av de kulturhistoriska besöksmålen och den lokala programverksamheten drivs av ideella krafter. De är i behov av stöd för att utveckla sin verksamhet och bli en del av besöksnäringen genom bland annat utökat samarbete med andra lokala aktörer. Ett sätt att koppla samman kulturhistoriska besöksmål är den infrastruktur av regionala vandrings- och cykelleder som är under uppbyggnad, där upplevelserna längs lederna behöver stärkas. Strategiskt arbete kring berättande om platser och händelser är ett fält att utveckla i samverkan mellan kulturen och besöksnäringen.

Digitaliseringen innebär stora möjligheter inom besöksnäringen – både för att minska resandet och för att nå ut till besökare och att fördjupa upplevelsen såväl före som under besöket. Kultur kan bidra till nya upplevelser och innovationer inom området genom ökad samverkan inom science parks.

Bygga kompetens

Prioriteringen fokuserar på tillgången till kunskap och kompetens för att ställa om till ett hållbart och konkurrenskraftigt Västra Götaland. Kulturområdets bidrag till genomförandet bygger på tidiga insatser för att bidra till fullföljda studier för barn och unga. Även här ingår läsfrämjande som en viktig del, men även vikten av att barn och unga kan utveckla sina skapande och kreativa sidor och ha en meningsfull fritid.

Folkbildning, att främja kompetensomställning och livslångt lärande

Folkbildningen har och har historiskt haft en stor roll i människors lärande. Folkbildning är utbildning och bildning som är fri och frivillig i bemärkelsen att den är frivillig att genomföra för alla inblandade, den styrs av verksamheterna själva och att deltagarnas behov och intressen står i centrum. Det nationella målet med folkbildningspolitiken är att folkbildningen ska ge alla möjlighet att – tillsammans med andra – öka sin kunskap och bildning för personlig utveckling och delaktighet i samhället.

Samtliga tio studieförbund och SISU Idrottsutbildarna finns representerade i Västra Götaland. Två av studieförbunden har verksamhet i länets alla kommuner. Det finns sex folkhögskolor med Västra Götalandsregionen som huvudman och 18 med civilsamhällesorganisationer som huvudmän.

Även museer och bibliotek bedriver folkbildningsverksamhet. Den organiserade folkbildningens aktörer har dock en särskild kompetens, eftersom de är verksamma i skärningspunkten mellan det professionella och det ideella kulturlivet – mellan utbildning och bildning, mellan civilsamhälle och myndighetsuppdrag och mellan generationer och samhällsgrupper.

Med sina olika profiler speglar folkbildningen mångfalden i samhället, stimulerar demokratin och stärker den sociala hållbarheten. Studieförbunden är en lokal och regional aktör, som genom samordning och samverkan är både mötesplats och möjliggörare för invånarnas ideella engagemang. Genom studiecirkelar i estetiska ämnen och kulturprogram är studieförbunden en betydelsefull kulturarena: under 2019 deltog nästan 4 procent av invånarna i Västra Götaland i studiecirkelar, och studieförbundens kulturprogram drog sammanlagt omkring fyra miljoner besökare per år med stor spridning i hela länet. Därmed är och fortsätter folkbildningsaktörerna att vara betydelsefulla för kulturlivets infrastruktur.

Ett exempel på fruktbar pågående samverkan är den mellan kulturinstitutioner och folkhögskolor inom verksamheten folkbildning och kultur i samverkan. Folkbildningens aktörer har också god potential att medverka till tidiga insatser för barn och unga i att öka studiemotivation och bidra till en meningsfull fritid.

Öka inkluderingen

Prioriteringen pekar ut inriktningen för att öka tillit och sammanhållning i Västra Götaland. Kultur och föreningsliv är ett socialt kitt som bidrar till att hålla ihop samhället. Kulturområdets bidrag till genomförandet sker genom kärnområdet för den regionala kulturpolitiken: att vidga deltagandet i kulturlivet. Det tar sitt avstamp i FN:s deklaration om mänskliga rättigheter och barnkonventionen, som behandlar människors rätt att utöva och delta i kulturlivet. I utvecklingsområdet ”Deltagande i kulturlivet” finns kulturens målsättningar i arbetet med att öka inkluderingen.

Demokrati och mänskliga rättigheter

Västra Götalandsregionen behöver vara en del av att värna demokratin och att motverka ökad polarisering. Hot och hat drabbar många människor i vårt samhälle idag, och leder till att det finns en bred utsatthet bland engagerade och företrädare för både kultur, offentlig sektor och det civila samhället. Den digitala tekniken har gjort det enklare att sprida budskap, påverka, mobilisera och organisera människor – men tekniken har också underlättat för grupperingar att ifrågasätta demokratis grundläggande idéer.

En av de demokratiska grundtankarna är jämlikhet och alla människors lika värde och lika rättigheter. All diskriminering hotar jämlikhet och är därför också ett hot mot demokratin. För en fungerande demokrati krävs också ett systematiskt arbete med mänskliga rättigheter. Demokrati genom valdeltagande inkluderar majoritetens röster, och behöver därför kompletteras med uppsökande verksamhet för att involvera fler. Här har medie- och kommunikationskunnskap betydelse, liksom folkbildningsaktörer, bibliotek och andra kulturaktörer och föreningar.

Inflytande i kultur- och samhällsutvecklingen

Västra Götalandsregionens mål för social hållbarhet fastställer att vi genomgående ska arbeta i medskapande dialog i partnerskap med invånare och det civila samhället. Det finns ett underskott på delaktighet i vissa grupper – till exempel barn och unga, nationella minoriteter och vissa etniska grupper. Därför behöver dessa grupper effektiva metoder för inkludering.

Utvecklingen av metoder för ett systematiskt arbete med invånardialog är centralt för en socialt hållbar utveckling i regionen. Unga regionsutvecklare är ett exempel på ett pågående arbete, där Västra Götalandsregionen tillsammans med barn och unga söker efter former för att säkerställa barns och ungas inflytande och delaktighet.

Folkhälsa och idrott

Målet för den nationella folkhälsopolitiken är att skapa samhällseliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen. Inom den regionala kulturpolitiken ingår idrott och friluftsliv som delar av civilsamhället. Folkhälsoaspekten handlar därmed både om en meningsfull fritid, om fysisk aktivitet, om skapandet och om kulturens inverkan för en god hälsa och ett gott liv.

Hälsa och välbefinnande stärks av kulturell aktivitet, både som förebyggande och hälsofrämjande insats och som komplettering av medicinsk behandling och rehabilitering. Exempel på detta är biblioterapi, musikerapi, bildterapi eller dans som behandling vid nervsjukdomar som Parkinson. För ett bredare genomslag behövs en stärkt och utvecklad samverkan mellan politikområden. Särskilt fokus behöver ägnas åt de grupper som statistiskt sett har sämre hälsa än den genomsnittliga befolkningen.

Ur ett folkhälso- och demokratiperspektiv är det både viktigt att barns och ungas fysiska aktivitet ökar och att de bibehåller sitt engagemang i föreningslivet. Idrottsrörelsen behöver generellt nå ett ökat och brett deltagande. Begreppet rörelseförståelse betonar (främst) barns och ungas motorik, självförtroende, motivation och kompetens för att röra sig under hela livet. Stillasittande är en utmaning för folkhälsan, och idrottsrörelsen behöver fortsätta arbetet mot ett livslångt idrottande.

Knyta samman Västra Götaland

Prioriteringen fokuserar på en av de stora samhällsutmaningarna: att minska klyftorna mellan städer och landsbygder. Det handlar både om att fysiskt binda samman länet och bidra till hållbart resande, men också att stärka den regionala sammanhållningen. I den utmaningen är både regioner och kommuner centrala. Kulturområdets bidrag ligger i första hand inom platsutveckling och gestaltad livsmiljö, men berör även insatsområdena regional fysisk planering och hållbart resande.

Förbättra förutsättningarna för attraktiv platsutveckling

Platsutveckling är ett arbetssätt som kompletterar en mer övergripande regional utveckling genom att bygga på olika platsers förutsättningar, utgå från befintliga resurser samt stärka samverkan mellan lokala aktörer (civilsamhälle och näringsliv) och kommunal och regional nivå. Arbetssättet kräver utveckling av såväl tvärssektoriell samverkan som flernivåsamverkan. I många mindre samhällen är det framför allt civilsamhället som är den samlande kraften, vars samhällsengagemang bidrar till att platsen blir attraktiv både för boende och besökare. Kultur och kulturarv är starka drivkrafter i platsers utveckling.

Under flera år har satsningar i Västra Götaland byggt upp en gemensam sektorsövergripande metodik. De inblandade har därigenom fått erfarenhet av att arbeta stödjande kring platsutveckling, vilket innefattar både ekonomiskt stöd och processtöd till platser. Fortsatt metodutveckling är en gemensam prioritering under strategiperioden.

I dialogen med kommuner och lokala aktörer lyfts olika utvecklingsbehov inom platsutveckling fram. Det finns en önskan om mer samverkan och erfarenhetsutbyte. Det finns behov av att utveckla nya arbetssätt och formella samverkansformer som underlättar samverkan mellan främst kommuner och lokalsamhällen. Den långsiktiga lokala organiseringen kräver nya finansierings- och affärsmodeller för att bli hållbar. En fördjupad analys och strategi för vilka platser som får regionalt stöd skulle stärka platsutvecklingens koppling till en mera övergripande regional utveckling.

Den lokala utvecklingen är starkt beroende av den fysiska planeringen, och platsutvecklingen behöver kopplas närmare denna. Potentialen i att återbruka befintliga byggnader och anläggningar för nya funktioner begränsas dock av regelverk och finansieringsformer som inte är anpassade för återbruk. Ett ökat internationellt utbyte skulle kunna stärka både metodutveckling och finansiering.

Gestaltad livsmiljö – attraktiva, hållbara och inkluderande miljöer

Politiken för gestaltad livsmiljö pekar ut dels betydelsen av hur den fysiska miljön är utformad för att åstadkomma hållbara livsmiljöer för människor, dels betydelsen av att människor ges möjlighet att vara delaktiga i utformningen. Behoven är ungefär desamma på landsbygder som i städer och tätorter, men förutsättningarna och lösningarna skiljer sig.

Möjligheten att påverka sin livsmiljö är en av de viktigaste faktorerna för livskvalitet.³¹ Därför behöver man utveckla metoder för ökad delaktighet i samhällsplaneringen, inte minst genom att involvera barn och unga i planeringsprocesser.

Attraktiva livsmiljöer blir allt viktigare för att locka till inflyttning och företagsetableringar. Inom kulturområdet finns stor kompetens som kan bidra till mer hållbara och bättre gestaltade livsmiljöer i hela länet. Betydelsen av offentlig konst och konstnärlig kompetens i utformning av den offentliga miljön behöver stärkas inom fysisk planering.

I dialoger med kommuner och kommunalförbund lyfts behoven av att hitta gemensamma nya arbetssätt i samhällsplaneringen, där kulturen arbetar tätare tillsammans med övrig samhällsplanering. Det finns också stora möjligheter till europeisk samverkan och finansiering inom

³¹ Sveriges elva folkhälsomål, Statens folkhälsoinstitut.

området genom New European Bauhaus, där devisen ”Beauty, Sustainability, Together” beskriver kulturens bidrag till en nödvändig omställning i samhället.

Västra Götalandsregionen bidrar i samverkan med andra till stöd för kommunerna genom dialog, rådgivning och processledning samt metodutveckling kring kulturmiljövård, brukaranalys, barnkonsekvensanalys och offentlig gestaltning. Regionens kulturförvaltning samordnar också nätverk som samlar offentliga aktörer och akademien kring frågor om gestaltad livsmiljö.

Samverkan inom regional fysisk planering

Kulturens infrastruktur innehåller verksamhet och utövare spridda över hela Västra Götaland, vilka bidrar till att invånarna får en rikare vardag med såväl tillgång till kulturupplevelser som möjlighet att själva utöva kulturverksamhet. Vissa kulturverksamheter attraherar också många och långväga besökare och skapar arbetstillfällen.

I den fysiska planeringen måste man hantera det redan byggda. Natur- och kulturmiljöer skapar sammanhang och bidrar till förståelsen av hur dagens livsmiljö växt fram. Kulturens infrastruktur är därför ett viktigt perspektiv i en regional fysisk planering, och bidrar med ytterligare ett lager i planeringsunderlaget.

Dagens Västra Götaland är resultatet av människans inverkan på landskapet under tusentals år. Den fysiska miljön och det immateriella kulturarvet skapar ramar och begränsningar dels för hur vi upplever dagens samhälle, dels för vad som är möjligt att förändra idag – och i framtiden. Kulturarvssektorn kan bidra med ett tidsperspektiv i planeringen för en hållbar omställning. Inom natur- och kulturområdet finns kompetens som kan bidra till ett bredare regionalt landskapsperspektiv i planeringen.

Transporteffektiv regional infrastruktur och öka andelen hållbart resande

Hållbara transporter lyfts som en viktig fråga av både kommuner och kulturutövare. Begränsad kollektivtrafik utestänger invånare utan körkort och bil från kultur- och fritidsaktiviteter – däribland barn och unga. Både kultur- och fritidsaktiviteter och idrottsutövande genererar många resor, vars klimatavtryck kan minska och tillgänglighet öka genom utvecklad samverkan mellan kollektivtrafikplanering och kultur.

Kraftsamling Fullföljda studier

Kraftsamlingen Fullföljda studier syftar till att ge barn och unga i Västra Götaland de allra bästa förutsättningarna för en bra start i livet och för god hälsa, utbildning och framtidstro. Kraftsamlingen innehåller fyra fokusområden, där kulturpolitiken är särskilt involverad i dessa två:

1. Läsning och språkutveckling, där utmaningen är att öka samverkan i hela länet för att identifiera och ge stöd kring språkutveckling samt främja en god läsförmåga. Exempel på satsningar som den regionala nivån kan samordna och stödja är att erbjuda läsfrämjande insatser i och utanför skolan och att främja föräldrars språk och läsning för att öka delaktigheten i barnens lärande.
2. Motivation och framtidstro, där utmaningen är att öka barns och ungas motivation för studier, anknytning till skolan samt tillit och tilltro till sig själv, samhället och framtiden. Exempel på satsningar som den regionala nivån kan samordna och stödja är

att utveckla och sprida metoder för barns och ungas delaktighet och inflytande och att skapa ökade och jämlika förutsättningar för fysisk aktivitet och rörelseglädje i hela länet.

Kraftsamling Digitalisering

Kraftsamlingen Digitalisering innebär att alla som arbetar för ett hållbart och konkurrenskraftigt Västra Götaland samverkar, driver och agerar för att öka takten i digitaliseringen. Det finns många områden där kulturlivet specifikt behöver agera för att vara en del av den snabba förändringstakten. Samhällets och individens förväntningar och förutsättningar för att producera och ta del av kulturlivet förändras över tid.

Insatserna inom kraftsamlingen bottnar i att Västra Götalandsregionen för en kontinuerlig dialog med relevanta aktörer, sprider kunskap från erfarenheter av projekt och tester i Västra Götaland, verkar för ökade resurser till digitalisering inom Västra Götaland med fokus på nationella medel och EU-medel samt arbetar med statistik för digitalisering och följer upp arbetet.

I Västra Götaland finns starka innovationsmiljöer och spetsforskning inom digitalisering som kan bidra till digital utveckling inom kultursektorn – både inom regionen och nationellt. Det kan handla om hur testbäddar och science parks hittar samarbeten med kultur- och besöksnäring inom exempelvis AI, spelutveckling eller extended reality-produktion.

Invånarnas förutsättningar för delaktighet och inflytande över samhällsutvecklingen ökar genom digitalisering, samtidigt som det finns ett digitalt utanförskap på grund av exkludering och bristande tillgänglighet. Digital tillgänglighet behövs för att alla ska kunna uppfatta och hantera digital offentlig service.

”Invånarens digitala delaktighet” är ett av fem fokusområden inom kraftsamlingen. Det innehåller framför allt aspekterna invånarnas digitala kompetens genom samverkan med civilsamhälle och kommuner (främst biblioteksverksamhet), avlägsnande av digitala samhällshinder samt medie- och informationskunnighet (MIK).

MIK är ett begrepp för att beskriva de förmågor som invånare behöver ha för att kunna ta till sig information, sätta den i ett sammanhang och bedöma huruvida den är korrekt. Att förstå flödet av nyheter, nyttja sociala medier och ha en källkritisk förmåga är kärnan i yttrande- och informationsfriheten. I stort rör sig MIK-frågorna mellan en mängd politikområden – från säkerhet till media. Därför är just sektorsövergripande arbetssätt nyckeln till framgång. Den regionala nivåns styrka är att skapa förutsättningar för sektorsövergripande samverkan mellan områden såsom spelutveckling, kulturarv, folkbildning, konstutveckling och bibliotek.

Kraftsamling Cirkulära affärsmodeller

Kraftsamlingen Cirkulära affärsmodeller fokuserar på hur nya affärsmodeller samt ändrade produktionskedjor och konsumtionsmönster bidrar till ett minskat råvaruuttag, som i sin tur är grunden i cirkulär ekonomi – idag återanvänds bara fem procent av jordens råvaror. I denna kraftsamling sker insatser inom tre områden: design för cirkularitet, cirkulära livsmiljöer och systemlösningar för cirkularitet. Kraftsamlingen pekar ut fyra särskilt prioriterade materialflöden: textil, inredning, plast och byggmaterial.

Kultursektorer kan bidra på flera sätt inom denna kraftsamling. I designprocessen avgörs en produkts cirkulära potential, och då är design- och materialkunskap centralt. Här har inte

minst slöjd- och hantverksområdet en viktig roll. Dessa utövare är också mera direkt en resurs i omställningen till ett samhälle där vi underhåller och reparerar istället för att byta ut.

En annan utmaning är skalbarhet, där affärsmodeller och tekniker som fungerar i mindre skala är svåra att omsätta i större verksamheter eller industriell produktion. Men det finns stor potential att minska klimatpåverkan genom övergång till mindre klimatbelastande material med lång historia. Inom kulturarvsområdet pågår också ett arbete för att stimulera användningen av mer klimatneutrala byggmaterial och byggmetoder som rör både underhåll och nybyggnation.

Kulturområdet har också stora möjligheter att väcka insikter hos människor om behovet av förändrade livsmönster och bidra med kunskap. Samtidigt har även kulturorganisationer ett arbete att göra med att bli mer resurseffektiva.

För att åstadkomma förändring behövs små test- och innovationsmiljöer för nya delnings-tjänster, förändrade konsumtionsmönster och produktionssätt – både på landsbygder och i städer. Det finns också behov av nätverk och kunskap om hur det går att få ekonomi i återbruk av redan byggda miljöer. Kultursektorns roll inom omställning av samhället lyfts både inom politiken för gestaltad livsmiljö och i EU-initiativet New European Bauhaus. Ett ökat europeiskt samarbete skulle gynna såväl företag som kommuner för kunskapsutbyte.

Det regionala trafikförsörjningsprogrammet 2021–2025 Hållbara resor i Västra Götaland

Trafikförsörjningsprogrammet är Västra Götalandsregionens övergripande styrdokument för kollektivtrafikens utveckling som beskriver mål och inriktning för kollektivtrafiken. Det samspelar med kulturstrategin främst genom att framhäva värdet av att fler ska ha möjlighet att ta del av kultur genom att kunna resa kollektivt. Kulturevenemang kan bidra till större reseunderlag. Under Deltagande i kulturlivet finns en prioritering som handlar om att öka geografisk spridning av konst och kultur.

Strategi för omställning av hälso- och sjukvården i Västra Götalandsregionen 2023–2027

Strategin pekar ut inriktningen för hela regionens hälso- och sjukvård. Den samspelar med kulturstrategin framför allt genom att betona vikten av hälsofrämjande arbete samt barnrättsperspektivet.

Hälso- och sjukvården och kulturorganisationer har potential att samverka mer inom gemensamma överenskommelser. Under Samverkan och synergi finns en prioritering som handlar om att stärka samverkan över politikområden.

Så togs strategin fram och så följs den upp

Kulturpolitiken i Västra Götaland ska bidra till att utveckla ett hållbart, demokratiskt samhälle där alla människor är delaktiga i utvecklingen. Västra Götalandsregionen har kontinuerliga samråd och samtal med verksamheter som har långsiktiga stöd. Samråden är till för att fånga upp kapaciteter och behov kopplade till kulturstrategins genomförande. De uppdrag och stöd som kulturnämnden ger bygger på prioriteringarna i kulturstrategin. Dialog med kulturlivets aktörer och invånare sker också regelbundet med kommuner och kommunalförbund.

Under våren och hösten 2022 samlades perspektiv in från kommuner, kulturorganisationer och det civila samhället i Västra Götaland för att tillsammans revidera den regionala kulturstrategin. Under processen med att ta fram den nya kulturstrategin diskuterades kulturlivets förutsättningar, utmaningar och möjligheter. Svaren sattes sedan i relation till de förändringar som måste till om vi ska nå de önskade effekterna av den statliga och den regionala kulturpolitiken.

Kommuner, kulturaktörer och det civila samhället kom med sina inspel i dialogform. Dialogerna placerades tydligt inom ramen för Roger A Harts delaktighetstrappa som är en metod för att definiera olika målgruppers delaktighet i beslutsprocesser. Samråden inom kulturstrategiarbetet innebar enligt denna metod att målgrupperna rådfrågades och deras synpunkter togs tillvara och bearbetades i underlaget.

Förutom kulturorganisationer och kommuner så har innehållet samordnats i relation till den regionala utvecklingsstrategin ihop med forum kopplade till kraftsamlingarna och de långsiktiga prioriteringarna i den regionala utvecklingsstrategin.

Dialog med kommuner

För att samverka med länets 49 kommuner har flera dialogforum använts. Kommunala företrädare har träffats delregionsvis³². En övervägande majoritet av kommunerna har deltagit vid dessa tillfällen, de flesta med både politisk representation och tjänstepersoner närvarande. Särskilda avstämningar har hållits med delregionala forum för kulturchefer.

Dialogerna har utgått från rådande kulturstrategi, pandemins effekter och vad som är mer eller mindre angeläget att inkludera i en regional kulturstrategi. De inbjudna har även fått ta del av utmaningar och förslag på strategiska mål från dialoger med kulturorganisationer, det fria kulturlivet och civilsamhället.

Utöver detta har Beredningen för hållbar utveckling (BHU) informerats kontinuerligt om arbetet med att revidera kulturstrategin. BHU är ett politiskt samverkansorgan för Västra Götalandsregionen och länets kommuner i frågor om hållbar utveckling.

Dialog med regionala kulturorganisationer

Under processen att revidera kulturstrategin har dialoger förts med organisationer som har långsiktiga uppdrag och som ingår i kultursamverkansmodellen. Dialogerna har i de flesta fall skett tematiskt efter verksamhetsområde med representanter från det fria kulturlivet som

³² Fyrbodalsregionen, Göteborgsregionen, Sjuhäradsregionen och Skaraborg.

närvarande vid samma dialogtillfällen. I de fall där det har varit möjligt har befintliga nätverk och forum använts för dialog.

Dialog med det fria kulturlivet och civilsamhället

Det fria kulturlivet har god representation i Västra Götaland via centrumbildningar. Därför har alla centrumbildningar med regionalt stöd involverats i dialogprocessen genom tematiska samråd. Representanter för det civila samhället har involverats utifrån paraplyorganisationer med långsiktiga stöd, till exempel inom hembygdsrörelsen, hemslöjdsrörelsen och arbetslivsmuseer i Västra Götaland. Särskilda samråd har också hållits med representanter för de nationella minoriteterna.

Dialog med barn och unga

Kulturnämnden beslutade att en ungdomsdialog skulle genomföras som en prioriterad del av dialogarbetet. Förväntningen har varit dels att tydligare lyfta fram ett barn- och ungdomsperspektiv i det reviderade dokumentet, dels att göra unga delaktiga i processen.

För att uppnå detta genomfördes en öppen utlysning för att rekrytera unga kulturutvecklare, tillsammans med föreningen KulturUngdom. Utlysningen var öppen för personer mellan 15 och 20 år. Målet var att sätta samman en grupp unga från olika delar av Västra Götaland och med erfarenhet och intresse för olika kulturuttryck.

Totalt sex personer rekryterades: en från Uddevalla, en från Falköping, en från Alingsås, en från Mark samt två från Göteborg. Ungdomarna representerade endast sig själva och deltog utifrån sina egna erfarenheter. De sex ungdomarna har träffats ihop med en handledande tjänsteperson för att ta fram textunderlag till kulturstrategin, och fick arvode för varje deltagartillfälle. Processen för detta ingår i ett långsiktigt arbete för att öka ungas inflytande i Västra Götalandsregionens verksamhet och beslutsprocesser.

Ungdomarnas arbete finns sammanfattat i en särskild rapport som finns tillgänglig på Västra Götalandsregionens webb³³. Ungdomarnas medskick har även vävts in i det färdiga förslaget på regional kulturstrategi och påverkat målformuleringarna.

Verktyg för genomförande av kulturstrategin

För att genomföra den strategiska utvecklingen som preciseras i strategin behövs kunskap och nya idéer – inom såväl kultursektorn och civilsamhället som de offentliga och privata sektorerna – från ett brett spektrum av aktörer. Att förverkliga den regionala kulturpolitiska utvecklingen förutsätter flernivåsamverkan, ekonomiska insatser som uppdrag, strategiska insatser, verksamhetsstöd och utlysning av projekt- och verksamhetsstöd, överenskommelser med kommunalförbund och i vissa fall med enskilda kommuner. Kulturnämnden strävar efter att arbeta evidensbaserat genom att ta till sig och ibland initiera forskning inom sitt verksamhetsområde.

³³ <https://mellanarkiv-offentlig.vgregion.se/alfresco/s/archive/stream/public/v1/source/available/sofia/kun6111-136948837-299/native/Bilaga%202%20Unga%20kulturutvecklare%20-%20medskick.pdf> Hämtad 24 februari 2023

Uppdrag till kulturverksamheter

Västra Götalandsregionens politiska organisation och styrmodell innehåller inom kulturområdet regiongemensam ägarnivå, strategisk nivå och utförarnivå.

Den regiongemensamma ägaren utgörs av regionstyrelsen. Det innebär att regionstyrelsen har ett övergripande samordningsansvar utifrån ett helhetsperspektiv. Regionstyrelsen ansvarar även för att nämnder och styrelser bedriver sin verksamhet i enlighet med fastställda reglementen, har en verksamhet i balans och hushållar med tilldelade resurser.

Kulturnämnden är Västra Götalandsregionens ledande politiska organ inom strategiska kultur- och demokratifrågor. Nämndens huvudsakliga uppgift är att arbeta för att invånarna ges möjlighet till deltagande och upplevelser inom ett demokratiskt kulturliv samt för att bidra till goda förutsättningar för skapande verksamhet. Nämnden ger uppdrag till egna utförare och samverkar med externa parter.

Kulturnämnden tecknar fyraåriga uppdrag till verksamheter med statliga medel inom kultursamverkansmodellen, samt ytterligare en handfull organisationer. Dessa 30-tal verksamheter utgör – tillsammans med kommuner och kommunalförbund – grunden i genomförandet av den regionala kulturpolitiken. Det innebär ett särskilt ansvar att agera långsiktigt i enlighet med kulturstrategin och med hållbar utveckling. Uppdragen tas fram i dialog med verksamheternas styrelse och ledning och ska interagera med de egna verksamhetsplanerna så att dessa stärker och stödjer varandra.

Samverkan med kommunalförbund och kommuner

Regionstyrelsen ansvarar för det övergripande samrådet med länets kommuner i frågor som är av gemensam betydelse inom regional utveckling, infrastruktur, kollektivtrafik och kultur. Samrådet sker inom beredningen för hållbar utveckling.

Ett medel för att gemensamt arbeta i kulturstrategins riktning är överenskommelser om delregionala utvecklingsmedel med de fyra kommunalförbunden som tillsammans organiserar de 49 kommunerna i Västra Götaland. Syftet är att möjliggöra satsningar som bidrar till hållbar utveckling och att förverkliga målen i den regionala utvecklingsstrategin och kulturstrategin. Satsningarna ska stödja nytänkande och konkreta projekt som bidrar till att lösa samhällsutmaningar. Aktiviteterna ska bidra till lokalt och delregionalt inflytande genom att kommunernas förutsättningar och möjligheter tas tillvara. Överenskommelserna uttrycker därmed ömsesidig vilja till flernivåsamverkan.

Kulturnämnden bjuder även in till delregionala kulturpolitiska dialoger via forum för förtroendevalda och tjänstepersoner med kulturansvar från kommuner och kommunalförbund i Västra Götaland. Syftet med dessa dialoger är att identifiera gemensamma ambitioner, prioriteringar och potentiell samverkan ur ett regionalt helhetsperspektiv.

Utöver detta bjuder kulturnämnden under strategiperioden även in till ett eller flera heldagstillfällen för att inspirera, sprida kunskap och skapa dialog om kulturpolitik ur ett bredare perspektiv – kommunalt, regionalt, nationellt och internationellt. Syftet med dessa tillfällen är att förstärka dialogen inom kulturområdet mellan region, kommunalförbund, kommuner, civilsamhället och det fria kulturlivet.

Samordnad dialog och samverkan med det civilsamhället och det fria kulturlivet

Kulturnämnden arbetar med och vidareutvecklar sökbara stödformer i form av verksamhetsstöd, organisationsstöd, projektstöd, stipendier och särskilda satsningar för det fria kulturlivet och civilsamhället.

Västra Götalandsregionens verksamheter behöver samordna sin dialog med och sitt stöd till civilsamhället, för att uppnå en mer systematiserad och jämbördig relation mellan Västra Götalandsregionen och civilsamhället. Kulturnämnden har ett nära samarbete med regionstyrelsens beredning för mänskliga rättigheter. Beredningen sammankallar fem samråd där politiker träffar representanter för organisationer i civilsamhället. Varje samråd har ett tema: barnrätt, funktionshinder, hbtqi, mänskliga rättigheter och nationella minoriteter.

Kulturnämnden har även ett nära samarbete med den regionala överenskommelsen med civilsamhället i Västra Götaland. Detta sker via ett forum som hanterar förutsättningsfrågor för samverkan med civilsamhället.

Uppföljning och analys

Kulturnämndens tjänstepersoner tillsammans med avdelningen för samhällsanalys följer kontinuerligt upp resultat och utvärderar effekter av kulturpolitiken. Syftet med denna uppföljning är att säkerställa att de medel som kulturnämnden fördelar når önskade resultat utifrån strategins målsättningar.

Västra Götalandsregionen rapporterar årligen till Statens kulturråd inom ramen för kultur-samverkansmodellen, riktlinjerna för kvantitativ och kvalitativ uppföljning och särskild uppgiftsinsamling. Vid behov utreder och utvärderar kulturnämnden specifika konst- och kulturområden, men även verksameters arbete med exempelvis deltagande, jämställdhet eller tillgänglighet.

Verksamheterna med ett långsiktigt uppdrag eller verksamhetsstöd rapporterar i Kultur-databasen, som är ett nationellt verktyg för insamling av kvantitativa data. Kultur-databasen gör det möjligt att jämföra regional och nationell kulturstatistik över tid. Dessutom lämnar dessa verksamheter in en verksamhetsplan och verksamhetsberättelse som årligen följs upp genom uppföljningssamtal och rapportering till kulturnämnden.

Västra Götalandsregionen samarbetar med SOM-institutet (en opartisk undersökningsorganisation vid Göteborgs universitet) för att följa utvecklingen ur ett invånarperspektiv. Undersökningarna ger kunskap om invånarnas kulturvanor och fungerar som underlag för tvärvetenskapliga analyser över tid på nationell, regional och kommunal nivå.

2023-02-27

Dokumentnamn: Kulturstrategi Västra Götaland med kulturplan 2024–2027

Diarienummer: RS 2023–01333

Kontaktperson: Björn Ohlén, Katti Hoflin; Förvaltningen för kulturutveckling

kultur@vgregion.se

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-09

Sida

36 (47)

§ 78/2023

**UTSKOTTET FÖR BILDNING OCH
LÄRANDE**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-09

Sida

37 (47)

Svar på remiss - Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2024-2027 (Dnr KS2023/0450)

Sammanfattning

Kungälv kommun har ombetts svara på remiss angående Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan för 2024-2027. Strategin är menad att vägleda och inspirera kommuner och kommunalförbund i Västra Götaland.

Kungälv kommun ställer sig i stort positiv till strategin och önskar skicka med ett antal synpunkter som är av extra vikt för Kungälv kulturverksamhet inför beslut i regionfullmäktige.

Förslag till beslut är att tjänsteskrivelsen antas som kommunens remissvar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på remiss - Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2024-2027

Bilaga Kulturstrategi Västra Götaland med regional kulturplan 2024-2027.pdf

Beslut

Tjänsteutlåtandet antas som kommunens svar på remiss från Västra Götalandsregionen.

Expedieras till:

För kännedom till:

**UTSKOTTET FÖR BILDNING OCH
LÄRANDE**

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

Sida

2023-05-09

36 (47)

§ 78/2023

**UTSKOTTET FÖR BILDNING OCH
LÄRANDE**

**KUNGÄLVS
KOMMUN**

Justeras sign

Sammanträdesprotokoll

Sammanträdesdatum

2023-05-09

Sida

37 (47)

Svar på remiss - Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2024-2027 (Dnr KS2023/0450)

Sammanfattning

Kungälv kommun har ombetts svara på remiss angående Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan för 2024-2027. Strategin är menad att vägleda och inspirera kommuner och kommunalförbund i Västra Götaland.

Kungälv kommun ställer sig i stort positiv till strategin och önskar skicka med ett antal synpunkter som är av extra vikt för Kungälv kulturverksamhet inför beslut i regionfullmäktige.

Förslag till beslut är att tjänsteskrivelsen antas som kommunens remissvar.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse Svar på remiss - Kulturstrategi Västra Götaland och regional kulturplan 2024-2027

Bilaga Kulturstrategi Västra Götaland med regional kulturplan 2024-2027.pdf

Beslut

Tjänsteutlåtandet antas som kommunens svar på remiss från Västra Götalandsregionen.

Expedieras till:

För kännedom till:

UTSKOTTET FÖR BILDNING OCH
LÄRANDE

KUNGÄLV
KOMMUN

Justeras sign

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (2)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Fredrik Skreberg

2023-04-20

Svar på remiss - Ny förbundsordning Samordningsförbundet Älv & Kust (Dnr KS2023/0657-2)

Sammanfattning

Kungälv kommun har inbjudits att svara på en remiss gällande förslag till ny förbundsordning för Samordningsförbundet Älv & Kust.

Den främsta förändringen i förhållande till tidigare förbundsordningen är i § 6 där det uttrycks att förbundets styrelse ska bestå av minst en ledamot och en ersättare från varje medlem. Det betyder att kommunerna, som tidigare haft var sin representant och alternerat som ordinarie ledamot, i förslaget nu har en ledamot och en ersättare.

Förvaltningen har inga synpunkter på ändringen i förbundsordningen och föreslår att kommunstyrelsen tillstyrker förslaget.

Juridisk bedömning

Samordningsförbundet Älv och Kust har inrättats med stöd av lagen (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser mellan Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, Ale Kommun, Kungälv Kommun, Stenungsunds Kommun, Tjörns Kommun, Öckerö Kommun och Västra Götalandsregionen.

En ny tolkning av lagstiftningen gällande medlemmarnas representation har meddelats av Nationella rådet 2022-02-24. Den nya tolkningen innebär att den tidigare ordningen där kommunerna gemensamt har en ordinarie plats och fyra ersättare i förbundets styrelse upphör. Ny tolkning innebär att varje medlem har en ledamot och en ersättare i styrelsen. Förändringen berör endast kommunerna som i och med den nya tolkningen kommer att ha en ordinarie och en ersättare i styrelsen.

Förvaltningens bedömning

En remiss gällande förslag till ny förbundsordning för Samordningsförbundet Älv & Kust inkom till kommunen den 28 mars 2023 och samordningsförbundet önskar svar senast den 8 september 2023.

Förslag till ny förbundsordning har tagits fram. Utkastet följer i allt väsentligt den uppdaterade mall som presenterats 2022-12-20 av Nationella rådet.

Förbundsordningen är medlemmarnas styrning av förbundets styrelse. Det är därför viktigt att förbundsordningen har goda förutsättningar att hanteras av respektive medlem. Innan medlemmar fattar beslut bedöms en remissomgång för att fånga in eventuella synpunkter vara viktig. Efter remissomgång färdigställs ett förslag till förbundsordning som sedan behandlas av respektive medlems beslutnivå i ärendet.

Den främsta förändringen i förhållande till tidigare förbundsordningen är i § 6 där det uttrycks att förbundets styrelse ska bestå av minst en ledamot och en ersättare från varje medlem. Det betyder

att kommunerna, som tidigare haft var sin representant och alternerat som ordinarie ledamot, i förslaget nu har en ledamot och en ersättare.

Förvaltningen har tagit del av remissen och har inga synpunkter på förslaget. Kommunstyrelsen föreslås besluta att Kungälv kommun har tagit del av remissen och tillstyrker förslaget.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ändringen i förbundsordningen har ingen direkt koppling till politiska mål, men samordningsförbundets arbete är i linje med kommunstyrelsens resultatmål om minskat utanförskap och bidragsberoende.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Social översiktsplan – plan kring ökat innanförskap 2027 har viss koppling till samordningsförbundets verksamhet men ingen direkt koppling till ärendet som nu behandlas och förslaget till beslut.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Målgrupp för samordningsförbundets verksamhet är personer med medicinska, psykiska, sociala och arbetsmarknadsrelaterade problem som behöver stöd från flera samhällsinstanser. Dessa personer står ofta långt ifrån arbetsmarknaden och är vanligen beroende av offentlig försörjning. Genom samordnade rehabiliterande insatser ska de kunna återfå eller förbättra sin arbetsförmåga, och i förlängningen kunna försörja sig själva.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Föreslagen ändring i förbundsordningen bedöms inte ha någon påverkan på arbetsbelastningen, arbetsmiljön eller personella resurser i Kungälv kommun.

Ekonomisk bedömning

Innehållet i remissen och förslaget till beslut bedöms inte få några ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Förslag till kommunstyrelsen

Kungälv kommun har tagit del av remiss om ny förbundsordning för samordningsförbundet Älv & Kust och tillstyrker förslaget.

Lena Arnfelt
Sektorchef

Expedieras till:

För kännedom till:

Dnr: 2023-01
Sammanträde 2023-03-24
Henrik Svedberg

Tjänsteutlåtande

Förbundsordning

Bakgrund

Styrelsen fattade 2021-11-26 beslut om att översända ett förslag om förändrad förbundsordning till förbundets medlemmar. 2022-02-04 meddelade Nationella rådet att ett arbete med översyn av tidigare mall för upprättande av förbundsordning påbörjats. Främsta skälet till översynen är att tolkningen av hur styrelsernas representation ska se ut förändrats. Den nya tolkningen är att varje medlem i förbundet ska representeras av minst en ledamot och minst en ersättare i förbundets styrelse.

Styrelsen fattade 2022-02-25 beslut om att avvakta förslag om ny förbundsordning till dess att ny mall tagits fram av Nationella rådet. En ny mall presenterades 2022-12-20.

Ärendet

Förslag till ny förbundsordning har tagits fram. Utkastet följer i allt väsentligt den uppdaterade mall som presenterats 2022-12-20 av Nationella rådet.

Förbundsordningen är medlemmarnas styrning av förbundets styrelse. Det är därför viktigt att förbundsordningen har goda förutsättningar att hanteras av respektive medlem. Innan medlemmar fattar beslut bedöms en remissomgång för att fånga in eventuella synpunkter vara viktig. Efter remissomgång färdigställs ett förslag till förbundsordning som sedan behandlas av respektive medlems beslutnivå i ärendet.

Den främsta förändringen i förhållande till tidigare förbundsordningen är i §6 där det uttrycks att förbundets styrelse ska bestå av minst en ledamot och en ersättare från varje medlem. Det betyder att kommunerna, som tidigare haft var sin representant och alternerat som ordinarie ledamot, i förslaget nu har en ledamot och en ersättare.

Styrelsen föreslås besluta:

- Översända förslag om förbundsordning för remiss till medlemmar.
- Svar på remiss ska ha inkommit senast 2023-09-08.
- Förslag till förbundsordning beslutas vid styrelsens möte 2023-09-22.
- Efter beslut i styrelsen skickas förbundsordningen för beslut hos respektive medlem.
- Ny förbundsordning planeras gälla från 2024-04-01.

Henrik Svedberg
Förbundschef

Dnr: 2023-01
Sammanträde 2023-03-24
Henrik Svedberg

Tjänsteutlåtande

Jämställda beslut

Frågor inför ett beslut
1. Har beslutet föregåtts av arbete med frågor utifrån ett jämställdhetsperspektiv (tex vid en insats, vänder den sig lika mycket till kvinnor/män, flickor/pojkar?) Nej
2. Kommer individbaserad statistik som rör beslutet vara uppdelat på kön? Ej aktuellt
3. Kan beslutet få diskriminerande konsekvenser på kort- eller lång sikt? Nej
4. Gynnar beslutet en viss grupp, finns det i så fall adekvata skäl till detta? Nej
5. Tas själva beslutet i styrelsen av både män och kvinnor? Ja

Förbundsordning för Samordningsförbundet Älv & Kust

Förbundsordningen följer av Nationella rådet reviderad mall för förbundsordning 2022-12-20. Följande förbundsordning ersätter tidigare förbundsordning och gäller från 2024-04-01.

§ 1 Förbundets namn

Förbundets namn är Samordningsförbundet Älv & Kust.

§ 2 Förbundets säte

Samordningsförbundet ska ha sitt säte i Kungälv kommun.

§ 3 Förbundets medlemmar

Förbundet har åtta medlemmar som tillsammans utgör fyra parter: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Ale kommun, Kungälv kommun, Stenungsunds kommun, Tjörns kommun, Öckerö kommun och Västra Götalandsregionen.

§ 4 Förbundets ändamål

Samordningsförbundets ändamål är att inom kommunernas geografiska område bedriva finansiell samordning enligt Lagen om finansiell samordning 2003:1210 (FinsamL) mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Ale kommun, Kungälv kommun, Stenungsunds kommun, Tjörns kommun, Öckerö kommun och Västra Götalandsregionen.

§ 5 Förbundets organisation

Samordningsförbundet ska ledas av en styrelse. Förbundsstyrelsen får utse en tjänsteperson som ska leda arbetet inom förbundet enligt styrelsens anvisningar.

§ 6 Styrelsen

Styrelsen ska bestå av åtta ledamöter och åtta ersättare. Arbetsförmedlingen utser en ledamot och en ersättare. Försäkringskassan utser en ledamot och en ersättare. Ale kommun utser en ledamot och ersättare. Kungälv kommun utser en ledamot och en ersättare. Stenungsunds kommun utser en ledamot och en ersättare. Tjörns kommun utser en ledamot och en ersättare. Öckerö kommun utser en ledamot och en ersättare. Västra Götalandsregionen utser en ledamot och en ersättare.

Mandatperioden är fyra år och räknas från den 1 april året efter det att val av fullmäktige har ägt rum i hela landet.

Styrelsen utser bland sina ledamöter en ordförande och en vice ordförande för den tid som styrelsen bestämmer.

§ 7 Samordningsförbundets uppgifter och beslutanderätt

Styrelsen är beslutsför när fler än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordförande utslagsröst. Förbundet har till uppgift att:

1. besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
2. stödja samverkan mellan samverkansparterna
3. finansiera insatser för individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser i syfte att uppnå eller förbättra förmågan att utföra förvärvsarbete, och som ligger inom de samverkande parternas samlade ansvarsområde
4. besluta på vilket sätt de medel som finns för finansiell samordning ska användas
5. svara för uppföljning och utvärdering av rehabiliteringsinsatserna
6. upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen

De insatser som finansieras av förbundet ska registreras och följas upp via uppföljning Finsam.

Det ingår inte i Samordningsförbundets uppdrag att besluta i frågor om förmåner eller rättigheter för enskilda. Förbundet får därför inte heller vidta åtgärder i övrigt som innefattar myndighetsutövning.

Vidare får förbundet inte tillhandahålla tjänster som är avsedda för enskilda och inte heller i övrigt bedriva eller upphandla rehabiliteringsinsatser.

§ 8 Medlemmarnas initiativrätt

En medlem i förbundet har rätt att väcka ett ärende i förbundsstyrelsen.

§ 9 Samråd

Styrelsen ska hålla förbundsmedlemmarna underrättade om den allmänna planläggningen av förbundets verksamhet och om frågor av större ekonomisk eller organisatorisk betydelse. Styrelsen har rätt att från förbundsmedlemmarna få de yttranden och upplysningarna som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina arbetsuppgifter.

Samordningsförbundet ska samråda med förbundsmedlemmarna innan beslut om budget fattas.

§ 10 Kungörelser

Förbundets kungörelser och andra tillkännagivande ska anslås på Ale kommuns, Kungälv kommun, Stenungsunds kommun, Tjörns kommun, Öckerö kommun och Västra Götalandsregionens anslagstavla.

§ 11 Medlemmarnas tillgångar och skulder samt fördelning av kostnader/parternas bidrag av medel

Varje medlem har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till vad medlemmen ska tillskjuta som medlemsbidrag för att täcka förbundets kostnader. Detta gäller även under uppsägningstid om en medlem begär utträde enligt § 15 i denna förbundsordning.

Medlemmarnas ekonomiska bidrag till verksamheten ska fördelas på följande sätt:

- Försäkringskassan ska bidra med hälften av medlen
- regionen med en fjärdedel
- kommunerna tillsammans med en fjärdedel.

§ 12 Styrning, insyn och skuldsättning

Förbundsstyrelsen ska varje år, tre månader efter räkenskapsårets utgång, upprätta årsredovisning för verksamheten och ekonomin, som skickas till medlemmarna. Förbundet får inte ingå borgen. Förbundet får inte heller sätta sig i skuld utöver vad som är sedvanliga krediter för verksamheten.

Om samordningsförbundet saknar tillgångar för att betala en skuld ska en medlem skjuta till så stor del av bristen som svarar mot den andel som medlemmen ska bidra med (5 § FinsamL)

§ 13 Budget

Förbundsstyrelsen ska fastställa samordningsförbundets budget för det kommande året senast den 30 november. Förbundsstyrelsen ska dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna om budgetförslaget. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. I planen ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år, varvid budgetåret ska vara periodens första år.

Vid bildandet av förbundet skall årsredovisningen fastställas av medlemmarna i samband med bildandet.

Sammanträdet för budgetens behandling är offentligt.

§ 14 Revisorer

Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning ska granskas av en revisor för varje förbundsmedlems räkning. För Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska Försäkringskassan utse en gemensam revisor.

En revisor ska utses av kommunerna Ale, Kungälv, Stenungsund, Tjörn, Öckerö och en revisor ska utses av Västra Götalandsregionen.

Revisorer utses i enlighet med bestämmelserna i 25 § lagen (2003:1 210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser.

Mandattiden för de förtroendevalda revisorerna är fyra år räknat från 1 april året efter det att val av fullmäktige i kommun och region har ägt rum. Mandattiden för statens revisorer hanteras i särskild ordning.

§ 15 Utträde

En förbundsmedlem har rätt att efter uppsägning utträda ur förbundet.

Upplysning: Uppsägningstiden är 3 år.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen ska bestämmas i en överenskommelse mellan samtliga förbundsmedlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller det år då medlemmen utträder ur förbundet, om inte annat avtalas mellan medlemmarna.

Vid en förbundsmedlems utträde ska förbundet träda i likvidation enligt förbundsordningens § 16 och medlemmarnas ekonomiska mellanhavanden regleras enligt förbundsordningens § 11. Om det efter utträde finns minst en kommun och minst en region kvar, och de statliga medlemmarna kvarstår, får de kvarvarande medlemmarna besluta om att fortsätta förbundets verksamhet. Ett sådant beslut måste fattas innan uppsägningstiden för den utträdande medlemmen har löpt ut.

§ 16 Likvidation och upplösning

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden i 15 § är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation. Detsamma ska ske om inte förbundet uppfyller det grundläggande kravet om antal medlemmar efter att en medlem utträtt ur förbundet (3 § andra meningen FinsamL).

Likvidationen verkställs av styrelsen i egenskap av likvidator. När förbundet trätt i likvidation ska skulderna betalas och egendomen avyttras. Kvarvarande tillgångar ska därefter fördelas mellan medlemmarna enligt principerna i § 11 i denna förbundsordning.

När styrelsen har fullgjort sitt uppdrag ska den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Det görs genom att styrelsen avger en förvaltningsberättelse över likvidationen i sin helhet som redovisar betalning av skulder, försäljning av egendom och skiftet av behållna tillgångar därefter. Till berättelsen ska bifogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.

Vad gäller förbundets arkiv ska den kommuns arkivmyndighet som ansvarar för tillsynen (enligt 20 § FinsamL 2003:1210) kontaktas för diskussion om var det upplösta förbundets arkiv ska förvaras. Till slutredovisningen ska fogas styrelsens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv. Förbundet är upplöst när förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgivits samtliga medlemmar.

§ 17 Tvister

Tvister mellan förbundet och dess medlemmar ska, om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse, avgöras vid en allmän domstol i Sverige.

§ 18 Ersättning till ledamöter, ersättare och revisorer

Arvoden och ersättningar till ordförande, vice ordförande, styrelseledamöter, ersättare och revisorer ska följa de bestämmelser som gäller för förtroendevalda i Västra Götalandsregionen. För den

statliga revisor som Försäkringskassan utsett utgår istället ersättning enligt gällande upphandlingsavtal. Ersättningar och arvoden betalas av samordningsförbundet. Om sakkunnigt biträde anlitas av revisorer betalas arvodet av förbundet.

Ordförande och vice ordförande i förbundet ersätts med fyra respektive tre procent av fast månadsersättning för heltidsarvoderat regionråd i Västra Götalandsregionen.

§ 19 Arkivtillsyn

Arkivmyndighet i Kungälv kommun ansvarar för tillsynen av att samordningsförbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen (1990:782).

§ 20 Ändringar i förbundsordningen

Ändringar i förbundsordningen ska fastställas genom likalydande beslut av förbundets samtliga medlemmar.

Dnr: 2023/01
Sammanträde 2023-03-24
Henrik Svedberg

Till
Ale kommun
Kungälv kommun
Stenungsunds kommun
Tjörns kommun
Öckerö kommun
Västra Götalandsregionen
Försäkringskassan
Arbetsförmedlingen

Remiss gällande förslag om ny förbundsordning för Samordningsförbundet Älv & Kust

En ny tolkning av lagstiftningen gällande medlemmarnas representation har meddelats av Nationella rådet 2022-02-24.

Den nya tolkningen innebär att den tidigare ordningen där kommunerna gemensamt har en ordinarie plats och fyra ersättare i förbundets styrelse upphör. Ny tolkning innebär att varje medlem har en ledamot och en ersättare i styrelsen. Förändringen berör endast kommunerna som i och med den nya tolkningen kommer att ha en ordinarie och en ersättare i styrelsen.

En ny mall för vad en förbundsordning ska innehålla presenterades 2022-12-20 av Nationella rådet. Förslaget till ny förbundsordning följer i allt väsentligt mallens utformning.

I underlaget för remissen översänds:

- Utkast förbundsordning Samordningsförbundet Älv & Kust
- Mall för förbundsordning

Svar på remiss behöver ha inkommit senast 2023-09-08 till undertecknad.

Beslut om förslag till förbundsordning planeras fattas i styrelsen 2023-09-23. Därefter skickas förslaget för att hanteras i respektive beslutande församlingar. Ny förbundsordning är föreslagen att börja gälla från och med 2024-04-01.

För ytterligare upplysningar, kontakta Henrik Svedberg förbundschef
Tel: 073 – 712 99 33.
E-post henrik.svedberg@alvokust.se

2014-04-29
Rev 2022–12-20

Mall för förbundsordning

Mallen för förbundsordning är framtagen av parterna i Nationella rådet och granskad av respektive organisations jurister. Mallen täcker de krav som följer av lag och författningar. I källhänvisning och kommentarer under varje paragraf framgår vilka dessa är. Lag (2003:1210) om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser, benämns nedan som FinsamL.

Förbundsordning för Samordningsförbundet NN

§ 1 Samordningsförbundets namn

Samordningsförbundets namn är Samordningsförbundet NN

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Förbundsordningen ska ange

1. samordningsförbundets namn och den ort där förbundet ska ha sitt säte, förbundets medlemmar och ändamål." (9 § p. 1 FinsamL)

§ 2 Samordningsförbundets säte

Samordningsförbundet ska ha sitt säte i kommun NN.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Förbundsordningen ska ange

1. samordningsförbundets namn och den ort där förbundet ska ha sitt säte, förbundets medlemmar och ändamål." (9 § p. 1 FinsamL)

Författningskommentar

Sätet måste vara bestämt för att man ska kunna avgöra vad som är rätt forum vid tvister. Samma gäller för avgörande av vilken förvaltningsrätt som är behörig första instans i mål om laglighetsprövning (prop. 2002/03:132 s 110).

§ 3 Samordningsförbundets medlemmar

Förbundet har X medlemmar som tillsammans utgör fyra parter: Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun/-er NN och region/-er NN.

2014-04-29
Rev 2022-12-20

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Verksamheten med finansiell samordning bedrivs av ett för detta ändamål särskilt bildat samordningsförbund i vilket de samverkande parterna är medlemmar." (4 § FinsamL)

Kommentar

Antalet parter i ett samordningsförbund är alltid fyra, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun och region. Antalet medlemmar i ett samordningsförbund kan vara fyra eller fler, om flera kommuner ingår som medlemmar så utgör dessa en part. Om flera regioner ingår som medlemmar så utgör dessa en part. Ett undantag från det ovanstående är Samordningsförbundet Finsam Gotland med förbundsmedlemmen Region Gotland som är en kommun men som inte ingår i en region, vilket innebär att antalet parter i detta samordningsförbund är tre.

§ 4 Samordningsförbundets ändamål

Samordningsförbundets ändamål är att inom kommunens/-ernas geografiska område bedriva *finansiell* samordning enligt FinsamL mellan Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommunen/-erna NN och region/-er NN.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Förbundsordningen ska ange

1. samordningsförbundets namn och den ort där förbundet ska ha sitt säte, förbundets medlemmar och ändamål." (9 § p. 1 FinsamL)

Författningskommentar

I förbundsordningen ska anges förbundets ändamål, vilket är att bedriva finansiell samordning enligt denna lag. Vill medlemmarna begränsa eller precisera ändamålet i förhållande till de möjligheter lagen erbjuder skall detta anges i förbundsordningen (Prop. 2002/03:132 s 110).

Kommentar

Eventuella begränsningar eller preciseringar av ändamålet ska fortfarande ligga inom ramen för FinsamL.

§ 5 Förbundets organisation

Samordningsförbundet ska ledas av en styrelse. Förbundsstyrelsen får utse en tjänsteman som ska leda arbetet inom förbundet enligt styrelsens anvisningar.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Förbundsordningen ska ange

2. förbundets organisation." (9 § p. 2 FinsamL)

Författningskommentar

Samordningsorganet kan behöva anställa personal för olika uppgifter, till exempel för egen administration. Det är lämpligt att ni specificerar omfattningen i förbundsordningen (exempelvis inrättande av kansli som kan bistå samordningsorganets ledning i olika hänseenden) samt projektledning (prop. 2002/03:132 s 74 samt ds 2003:2 s 123).

De ärenden som tas upp för beslut av styrelsen ska på sedvanligt sätt beredas. De samverkande parterna bör bestämma i förbundsordningen vem som ska svara för den beredningen. Därvid kan

2014-04-29
Rev 2022–12-20

man tänka sig olika alternativ. Samordningsorganet, som är en självständig juridisk person, kan anställa särskild beredningspersonal. Ett nära till hands liggande alternativ är att samverkansparternas anställda tillsammans svarar för beredningen genom en särskild beredningsgrupp. En sådan ordning är ägnad att bygga upp ett gott samarbetsklimat mellan parterna. Vidare vinnas den fördelen att beredning och efterföljande beslut kommer att vara förankrade hos respektive part (Prop. 2002/03:132 s 75–76).

§ 6 Styrelsen

Styrelsen ska bestå av ledamöter och ersättare. Arbetsförmedlingen utser ledamot och ersättare. Försäkringskassan utser ledamot och ersättare. Kommun/-erna utser ledamot och ersättare. Region/-erna utser ledamot och ersättare. Mandattiden är fyra år och räknas från och med den 1 januari/den 1 april året efter det att val av fullmäktige har ägt rum i hela landet.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Förbundsordningen ska ange

2. förbundets organisation,

3. antalet ledamöter och ersättare i styrelsen och hur förbundsmedlemmarna ska vara representerade samt mandattiden om den ska vara kortare än fyra år," (9 § p 2 – 3 FinsamL)

"Varje förbundsmedlem ska vara representerad i styrelsen med minst en ledamot och en ersättare. Antalet ersättare ska vara lika många som antalet ledamöter." (10 § första stycket FinsamL)

"Styrelsen väljs för fyra år, om inte kortare mandattid anges i förbundsordningen.

Mandattiden räknas från och med den 1 april året efter det då val av fullmäktige har ägt rum i hela landet, om inte annat anges i förbundsordningen." (13 § FinsamL)

"Styrelsen utser bland sina ledamöter en ordförande och en eller två vice ordförande för den tid som styrelsen bestämmer." (17 § FinsamL)

Författningskommentar

Medlemmarna har stor frihet att organisera ett förbund utifrån de förutsättningar som gäller för deras samarbete inom ramen för finansiell samordning. Ett förbund skall dock, som framgår av 10 § FinsamL, alltid ha en styrelse. Enligt 13 § FinsamL är mandattiden fyra år, om inte kortare tid anges i förbundsordningen. Medlemmarna får tämligen fritt bestämma antalet ledamöter och ersättare liksom hur de ska vara representerade. Som föreskrivs i 10 § FinsamL första stycket skall emellertid varje förbundsmedlem vara representerad av minst en ledamot och en ersättare (prop. 2002/03:132 s 110).

Som tidigare angetts utövas enligt 1 kap 7 § regeringsformen beslutanderätten i kommuner och landsting av valda församlingar. Regeringen anser därför att kommun och landsting ska få utse endast personer som är ledamöter eller ersättare i dess fullmäktige. Kommun och landsting bör därvid eftersträva en bred politisk representation. Därvid kan kommun och landsting utse sina representanter i förbundsstyrelsen genom proportionellt val (prop 2002/03:132 s. 87).

2014-04-29
Rev 2022–12-20

Kommentar

För representation i styrelsen gäller att varje förbundsmedlem skall vara representerad i styrelsen med minst en ledamot och en ersättare. Det innebär att varje kommun och region som är medlem i ett samordningsförbund måste välja minst en ledamot och en ersättare till styrelsen.

Kommunen/regionen kan bara utse ledamöter som sitter i den egna fullmäktigeförsamlingen. Detta är till för att säkra regeringsformens krav i 1 kap 7 §, om kopplingen till att beslutanderätten i en kommun utövas av valda församlingar och att samma valbarhetsregler ska gälla i samordningsförbundet som i kommunen själv. En kommun ska styras av personer som är bosatta i kommunen och därmed valbara i kommunen. Samma princip gäller för samordningsförbund. När en kommun väljer en person att vara ledamot i styrelsen i ett samordningsförbund så representerar denne den egna kommunen och inte någon annan medlem. Samma gäller för regioner.

När det gäller ledamöter i styrelsen utöver minimikraven på en ledamot och en ersättare för varje förbundsmedlem så får medlemmarna (genom förbundsordningen) fritt komma överens om att en medlem ska ha flera ledamöter och ersättare och en annan medlem inte ska ha någon ytterligare ledamot eller ersättare. Det innebär att det är möjligt för medlemmarna att tillsätta ytterligare ledamöter och ersättare. Detta behöver då medlemmarna vara överens om och det ska framgå av förbundsordningen genom antal och fördelning av eventuellt ytterligare platser i styrelsen. Men då gäller fortfarande valbarhetskravet, att fullmäktige bara får välja personer som sitter i den egna fullmäktigeförsamlingen.

En kommun eller region kan aldrig utse en ledamot eller ersättare för annan kommuns räkning eller som ska representera en annan kommun eller region.

Varje ledamot i styrelsen har en röst, vilket framgår av 4 kap. 24 § kommunallagen (2017:725) (i 19 § FinsamL, hänvisas till detta lagrum).

§ 7 Samordningsförbundets uppgifter och beslutanderätt

Styrelsen är beslutsför när fler än hälften av ledamöterna är närvarande. Vid lika röstetal har ordförande utslagsröst. Förbundet har till uppgift att

1. besluta om mål och riktlinjer för den finansiella samordningen
2. stödja samverkan mellan samverkansparterna
3. finansiera insatser för individer som behöver samordnade rehabiliteringsinsatser i syfte att uppnå eller förbättra förmågan att utföra förvärsarbete, och som ligger inom de samverkande parternas samlade ansvarsområde
4. besluta på vilket sätt de medel som finns för finansiell samordning ska användas
5. svara för uppföljning och utvärdering av rehabiliteringsinsatserna
6. upprätta budget och årsredovisning för den finansiella samordningen

De insatser som finansieras av förbundet ska registreras och följas upp via uppföljning Finsam¹.

Det ingår inte i Samordningsförbundets uppdrag att besluta i frågor om förmåner eller rättigheter för enskilda. Förbundet får därför inte heller vidta åtgärder i övrigt som innefattar myndighetsutövning.

¹ Uppföljningssystem som används för att följa upp samverkan genom samordningsförbund.

2014-04-29
Rev 2022–12-20

Vidare får förbundet inte tillhandahålla tjänster som är avsedda för enskilda och inte heller i övrigt bedriva eller upphandla rehabiliteringsinsatser.

Beslut om budget, verksamhetsplan och XX ska fattas med kvalificerad majoritet om X/X.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

Styrelsen är beslutsför när fler än hälften av ledamöterna är närvarande. Det är inte möjligt att kräva att samtliga medlemmar ska vara närvarande för att styrelsen ska vara beslutsför (19 § FinsamL).

Beslut i styrelsen fattas normalt med enkel majoritet, dvs fler än hälften av de avgivna rösterna. Vid lika röstetal har ordföranden utslagsröst (19 § FinsamL).

Beslutsregler om kvalificerad majoritet kan i förbundsordningen införas för vissa angivna beslutstyper. Därvid ska anges vilken beslutsmajoritet som då ska krävas (9 § p. 6 FinsamL).

Författningskommentar

”Genom 7 § regleras den yttre ramen för ett förbunds uppgifter och beslutanderätt. I förbundsordningen skall i förekommande fall tas in de preciseringar av ett förbunds uppgifter och beslutanderätt som medlemmarna har bestämt skall tillämpas. Därvid ska anges vad medlemmarna kan ha beslutat om t.ex. skyldighet för förbundet att samråda med medlemmarna före beslut.” (prop. 2002/03:132 s 111 samt Ds 2003:2 s 186).

Kommentar

Förbundets uppgifter som framgår av § 7 ovan i punkterna 1–6 är en exakt upprepning av lagtexten i 7 § FinsamL.

Förbundsmedlemmarna kan i förbundsordningen skriva in krav på kvalificerad majoritet för speciellt viktiga frågor, till exempel budget och verksamhetsplan. Med hur mycket ska då anges. Den kvalificerade majoriteten uttrycks vanligen i bråkform, till exempel 2/3, ¾ eller 4/5 majoritet. Beräkningsgrunden är antal närvarande röstberättigade. Om förbundsordningen ska innehålla regler om att det för vissa beslut krävs kvalificerad majoritet så måste dessa beslutstyper vara preciserade, eftersom bestämmelsen blir tvingande för styrelsen. Det räcker inte med att ange ”speciellt viktiga frågor”.

Om förbundsordningen saknar skrivning om kvalificerad majoritet gäller enkel majoritet som innebär att ett förslag vid en omröstning måste stödjas av mer än hälften av det totala antalet avgivna röster. Notera att krav på konsensusbeslut inte är möjligt.

Ledamöter och ersättare i styrelsen får delta i styrelsesammanträden på distans. Detta är ett styrelsebeslut och ska därför inte skrivas in i förbundsordningen (19 a § FinsamL).

§ 8 Medlemmarnas initiativrätt

En medlem har rätt att väcka ärenden i förbundsstyrelsen.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

”Förbundsordningen ska ange

5. om en förbundsmedlem ska ha rätt att väcka ärenden i styrelsen.” (9 § p. 5 FinsamL)

Författningskommentar

Paragraf (19 § FinsamL) innehåller en hänvisning till olika bestämmelser i KL som skall tillämpas på

2014-04-29
Rev 2022–12-20

motsvarande sätt. Hänvisningen till 4 kap. 20 § KL innebär att ledamöter i förbundsstyrelsen får väcka ärenden i styrelsen. 4 kap 21 § KL medför att revisorerna i förbundet får väcka ärenden i styrelsen som rör granskningen av verksamheten i samordningsförbundet. (Prop. 2002/03:132 s 114)

Kommentar

Om det inte är reglerat i förbundsordningen huruvida någon annan och i så fall vem eller vilka som har rätt att väcka ärenden i styrelsen kan bara styrelsens ledamöter och tjänstgörande ersättare samt revisorerna väcka ärenden i styrelsen.

§ 9 Samråd

Styrelsen ska hålla förbundsmedlemmarna underrättade om den allmänna planläggningen av förbundets verksamhet och om frågor av större ekonomisk eller organisatorisk betydelse. Styrelsen har rätt att från förbundsmedlemmarna få de yttranden och upplysningar som behövs för att styrelsen ska kunna fullgöra sina uppgifter.

Samordningsförbundet ska samråda med förbundsmedlemmarna innan beslut om budget fattas.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

”Styrelsen skall fastställa samordningsförbundets budget senast den 30 november varje år. Styrelsen skall dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna om budgeten. För ett nybildat samordningsförbund fastställs budgeten av medlemmarna vid bildandet av förbundet.” (23 § FinsamL)

§ 10 Kungörelser

Förbundets kungörelser och andra tillkännagivanden ska anslås på kommunen NN:s (kommunerna NN, NN och NN) och på regionens anslagstavla.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

”Förbundsordningen ska ange

7. var förbundets tillkännagivanden ska anslås.” (9 § p. 7 FinsamL)

”Justering av styrelsens protokoll ska tillkännages på anslagstavlan hos varje kommun och region som är medlem i samordningsförbundet.” (19 § FinsamL)

Kommentar

Notera att det är tillkännagivandet om att protokollet är justerat som ska anslås, inte protokollet i sig. Detta är viktigt eftersom själva protokollet kan innehålla personuppgifter som inte får publiceras på grund av sekretess eller att publiceringen skulle strida mot EU:s dataskyddsförordning.

§ 11 Medlemmarnas tillgångar och skulder samt fördelningen av kostnader/parternas bidrag av medel

Varje medlem har vid varje tidpunkt andel i förbundets tillgångar och skulder i förhållande till vad medlemmen ska tillskjuta som medlemsbidrag för att täcka förbundets kostnader. Detta gäller även under uppsägningstid om en medlem begär utträde enligt § 15 i denna förbundsordning.

Medlemmarnas ekonomiska bidrag till verksamheten ska fördelas på följande sätt:

- * Försäkringskassan ska bidra med hälften av medlen
- * regionen, alternativt. regionerna tillsammans, med en fjärdedel
- * kommunen, alternativt kommunerna tillsammans, med en fjärdedel.

2014-04-29
Rev 2022–12-20

Om flera kommuner och regioner deltar i ett samordningsförbund utgör dessa en part. Kommunerna kommer överens om hur fördelningen av medel ska ske inom den andel som de utgör tillsammans. Samma fördelningsprincip gäller även regionerna.

Exempelvis: Kommun X skall bidra med xx % av kommunernas andel och Kommun Y ska bidra med xx% av kommunernas andel. Region Z ska bidra med xx % av regionernas andel och region Å ska bidra med xx % av regionernas andel

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Förbundsordningen ska ange

8. förbundsmedlemmarnas andelar i förbundets tillgångar och skulder och fördelningen av förbundets kostnader mellan medlemmarna, allt i förhållande till de andelar som medlemmarna ska bidra med enligt 5 §" (9 § p. 8 FinsamL).

Försäkringskassan bidra med hälften av medlen, den eller de regioner som deltar ska bidra med en fjärdedel och den eller de kommuner som deltar ska bidra med en fjärdedel (5 § FinsamL).

Författningskommentar

"Dessa andelstal kan komma till användning, om ett förbund skall upplösas." Genom förbundsordningen skall regleras hur kostnaderna för förbundets verksamhet skall fördelas mellan medlemmarna.

Om två eller flera kommuner eller två eller flera regioner deltar som medlemmar ska kommunerna respektive regionerna komma överens sinsemellan om fördelningen av andelen. Andelstalet skall sålunda bestämmas i förhållande till de resurser som förbundsmedlemmarna bidrar med. Bestämmelsen får dock särskild betydelse i det fall att det i ett förbund ingår flera kommuner. (Prop. 2002/03:132 s 111 samt Ds 2003:2 s 187)

Kommentar

Om flera kommuner är medlemmar i samma förbund ska dessa komma överens om fördelningen sinsemellan. Till exempel kan fördelningen ske utifrån invånarantalet den 1 november året före det år som fördelningen avser. Om flera regioner är medlemmar i samma förbund ska även dessa komma överens om fördelningen sinsemellan.

§ 12 Styrning, insyn och skuldsättning

Förbundsstyrelsen ska varje år, tre månader efter räkenskapsårets utgång, upprätta årsredovisning för verksamheten och ekonomin, som skickas till medlemmarna. Förbundet får inte ingå borgen. Förbundet får inte heller sätta sig i skuld utöver vad som är sedvanliga krediter för verksamheten.

Om samordningsförbundet saknar tillgångar för att betala en skuld ska en medlem skjuta till så stor del av bristen som svarar mot den andel som medlemmen ska bidra med (5 § FinsamL).

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

Förbundsordningen ska ange

9. eventuella begränsningar av förbundets rätt enligt 21 § till skuldsättning genom sedvanliga krediter (9 § p. 9 FinsamL).

2014-04-29
Rev 2022–12-20

Styrelsen ska svara för samordningsförbundets räkenskaper och årligen inom tre månader från räkenskapsårets slut upprätta årsredovisning. I fråga om upprättande av årsredovisningen tillämpas lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning (24 § FinsamL).

Om samordningsförbundet saknar tillgångar för att betala en skuld ska en medlem skjuta till så stor del av bristen som svarar mot den andel som medlemmen ska bidra med enligt 5 § FinsamL (22 § FinsamL).

Författningskommentar

”Enligt 21 § andra stycket får ett samordningsförbund inte sätta sig i skuld på annat sätt än vad som följer av normala krediter för verksamheten. Det får heller inte ingå borgen. Medlemmarna kan sätta begränsningar för förbundets rätt att skuldsätta sig för sådana krediter.” (prop. 2002/03:132 s 111 samt Ds 2003:2 s 187).

§ 13 Budget

Förbundsstyrelsen ska fastställa samordningsförbundets budget för det kommande året senast den 30 november. Förbundsstyrelsen ska dessförinnan samråda med förbundsmedlemmarna om budgetförslaget. Budgeten ska innehålla en plan för verksamheten under budgetåret. I planen ska anges mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Budgeten ska också innehålla en plan för ekonomin för en period av tre år, varvid budgetåret ska vara periodens första år.

Vid bildandet av förbundet skall årsredovisningen fastställas av medlemmarna i samband med bildandet.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

”Förbundsordningen ska ange

10. förbundsmedlemmarnas styrning av och insyn i förbundets ekonomi och verksamhet,

11. föreskrifter om förbundets budgetprocess”. (9 § p. 10 – 11 FinsamL)

Författningskommentar

Medlemmarna skall genom föreskrifter i förbundsordningen ange vad som skall gälla för förbundets budgetprocess, t.ex. att budgeten skall upprättas enligt riktlinjer som medlemmarna enas om. Man kan också t.ex. föreskriva att förbundet skall rapportera till medlemmarna på olika sätt. (prop. 2002/03:132 s 111 samt Ds 2003:2 s 187).

§ 14 Revisorer

Förbundets räkenskaper och årsredovisning samt styrelsens förvaltning granskas av en revisor för varje förbundsmedlems räkning. För Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen ska Försäkringskassan utse en gemensam revisor.

Det finns två olika alternativ för kommunerna och regionerna:

- Kommun/kommunerna och regionen ska gemensamt utse X revisorer.
- En revisor ska utses av kommun/kommunerna och en revisor utses av regionen. Härvid gäller valbarhetsreglerna i 9 kap 7 § andra stycket kommunallagen på motsvarande sätt som gäller för kommunalförbund. När kommun- och regionfullmäktige utser revisorer ska 14 § denna lag samt 4 kap. 3 § och 4 § andra stycket samt 7 kap. 3 § kommunallagen (2017:725) tillämpas på motsvarande sätt.

2014-04-29
Rev 2022–12-20

Mandattiden för de förtroendevalda revisorerna är fyra år räknat från och med den 1 april året efter det att val av fullmäktige i kommun och region har ägt rum. Mandattid för statens revisorer hanteras i särskild ordning.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

”Förbundsordningen ska ange

12. mandattiden för revisorer som utses enligt 25 §,

13. i fråga om förbund med en eller flera gemensamma revisorer för kommuner och landsting, på vilket sätt de gemensamma revisorerna ska utses och vilken av förbundsmedlemmarna som ska utse dem”. (9 § p. 12 – 13 FinsamL)

Författningskommentar

”I förbundsordningen skall enligt tolfte punkten anges den tid under vilken uppdraget skall pågå för revisorer. Hur dessa skall utses regleras i 25 §. Däremot anges i lagen inte för hur lång tid dessa skall utses. Detta skall i stället anges i förbundsordningen.” (prop. 2002/03:132 s 112 samt Ds 2003:2 s 187)

Kommentar

För att en revisor ska ha möjlighet att utföra revision för ett kalenderår måste det finnas en viss tid efter avslutat kalenderår för att slutföra revision. (Inget tvingande utan en rekommendation). Var och en av de samverkande kommunerna och region/regionerna kan utse en eller flera gemensamma revisorer.

Vid revision tillämpas bestämmelserna i 26 § FinsamL.

§ 15 Utträde

En förbundsmedlem har rätt att utträda ur förbundet.

Upplysning: Uppsägningstiden är 3 år. Om förbundet vill ha en *kortare* tid än 3 år för uppsägning, ska den uppsägningstiden framgå av förbundsordningen.

Regleringen av de ekonomiska mellanhavandena mellan förbundet och den utträdande medlemmen ska bestämmas i en överenskommelse mellan samtliga förbundsmedlemmar. Den ekonomiska regleringen ska ske utifrån de andelar i förbundets samlade tillgångar och skulder som gäller det år då medlemmen utträder ur förbundet, om inte annan avtalas mellan medlemmarna.

Vid en förbundsmedlems utträde ska förbundet träda i likvidation enligt förbundsordningens § 16 och medlemmarnas ekonomiska mellanhavanden regleras enligt förbundsordningens § 11. Om det efter utträde finns minst en kommun och minst en region kvar, och de statliga medlemmarna kvarstår, får de kvarvarande medlemmarna besluta om att fortsätta förbundets verksamhet. Ett sådant beslut måste fattas innan uppsägningstiden för den utträdande medlemmen har löpt ut.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

” En förbundsmedlem har rätt att efter uppsägning utträda ur ett samordningsförbund.

Uppsägningstiden skall vid utträde vara tre år, om inte kortare tid anges i förbundsordningen.” (27 § FinsamL)

2014-04-29
Rev 2022–12-20

För finansiell samordning krävs att Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen, minst en region och minst en kommun deltar. Uppfylls inte detta villkor med anledning av en medlem utträder, måste förbundet upplösas (3 § andra meningen FinsamL).

Författningskommentar

"Enligt trettonde punkten skall förfarandet vid en förbundsmedlems utträde ur förbundet anges i förbundsordningen. Medlemmarna har enligt 27 § oavkortad rätt att utträda ur ett förbund. Det finns i lagen inga föreskrifter om hanteringen av ett utträde utan medlemmarna skall reglera detta genom förbundsordningen." (prop. 2002/03:132 s 112 samt Ds 2003:2 s 188).

Kommentar

Om en medlem väljer att träda ur ett samordningsförbund kan övriga medlemmar fortsätta förbundets verksamhet förutsatt att det finns minst en medlem från varje part. Om det inte finns en medlem från varje part ska förbundet träda i likvidation. Efter att likvidatorns uppdrag är utfört är förbundet upplöst. Likvidatorn kommer under likvidationen att fördela allt kvarvarande överskott eller underskott mellan parterna.

§ 16 Likvidation och upplösning

Om medlemmarna inte kan enas om förutsättningarna för utträde när uppsägningstiden i 15 § är till ända, ska förbundet omedelbart träda i likvidation. Detsamma ska ske om inte förbundet uppfyller det grundläggande kravet om antal medlemmar efter att en medlem utträtt ur förbundet (3 § andra meningen FinsamL).

Likvidationen verkställs av styrelsen i egenskap av likvidator. När förbundet trätt i likvidation ska skulderna betalas och egendomen avyttras. Kvarvarande tillgångar ska därefter fördelas mellan medlemmarna enligt principerna i § 11 i denna förbundsordning.

När styrelsen har fullgjort sitt uppdrag ska den avge en slutredovisning för sin förvaltning. Det görs genom att styrelsen avger en förvaltningsberättelse över likvidationen i sin helhet som redovisar betalning av skulder, försäljning av egendom och skiftet av behållna tillgångar därefter. Till berättelsen ska bifogas redovisningshandlingar för hela likvidationen.

Vad gäller förbundets arkiv ska den kommuns arkivmyndighet som ansvarar för tillsynen (enligt 20 § FinsamL 2003:1210) kontaktas för diskussion om var det upplösta förbundets arkiv ska förvaras. Till slutredovisningen ska fogas styrelsens beslut om vilken av förbundets medlemmar som ska överta och vårda de handlingar som hör till förbundets arkiv. Förbundet är upplöst när förvaltningsberättelsen och redovisningshandlingarna har delgivits samtliga medlemmar.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Förbundsordningen ska ange

15. förutsättningarna för och förfarandet vid förbundets likvidation och upplösning samt grunderna för skifte av förbundets behållna tillgångar när förbundet upplöses." (9 § p. 15 FinsamL)

Författningskommentar

I förbundsordningen skall enligt 9 § 15 punkten FinsamL också anges förutsättningarna för och förfarandet vid förbundets likvidation och upplösning samt grunderna för skifte av förbundets behållna tillgångar när förbundet upplöses. Detta motsvarar vad som i detta hänseende enligt 9 kap. 6 § 16. KL gäller för kommunalförbund. Varken KL eller förevarande lag har bestämmelser om hur förfarandet går till i dessa avseenden. Medlemmarna skall därför i förbundsordningen ange under

2014-04-29
Rev 2022–12-20

vilka omständigheter ett förbund skall likvideras och upplösas samt hur det skall gå till. Medlemmarna skall reglera bl.a. hur förbundets tillgångar skall delas upp vid en likvidation. (prop. 2002/03:132 s 112 samt Ds 2003:2 s 188).

§ 17 Tvister

Tvister mellan förbundet och dess medlemmar ska, om parterna inte kan nå en frivillig uppgörelse, avgöras i allmän domstol i Sverige.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Förbundsordningen ska ange

16. ordningen för att lösa tvister mellan förbundet och dess medlemmar," (9 § p. 16 FinsamL).

Författningskommentar

Vidare föreskrivs i sextonde punkten att *"förbundsordningen skall ange ordningen för att lösa tvister mellan förbundet och dess medlemmar. Som har redovisats i avsnitt 7.5.6 införs det*

inte några bestämmelser, såsom i Socsam-lagen, om att tvister skall lösas genom skiljemannaförfarande. " (Prop. 2002/03:132 s 112). "I stället skall det på motsvarande sätt som gäller för kommunalförbund anges i förbundsordningen vilken ordning som skall gälla för lösning av tvister." (Ds 2003:2 s 188).

Kommentar

Som huvudregel bör tvister avgöras i allmän domstol. Alternativet är skiljeförfarande, vilket kan vara dyrare. Eftersom det är en begränsad insyn utifrån är det inte transparent på samma sätt som i allmän domstol.

Notera att två myndigheter inte kan tvista mot varandra i allmän domstol (de utgör samma rättssubjekt). När det gäller tvist mellan stat och en kommun eller region, liksom mellan kommuner sinsemellan kan man väcka talan och processa mot varann i vanliga civilrättsliga mål. Parterna kan i ett samverkansavtal träffa överenskommelse om hur tvister mellan dem ska lösas.

§ 18 Ersättning till ledamöter, ersättare och revisorer

Arvoden och ersättningar till ordförande, vice ordförande, styrelseledamöter, ersättare och revisorer ska följa de bestämmelser som gäller för förtroendevalda i NN. För den statliga revisor som Försäkringskassan utsett utgår istället ersättning enligt gällande upphandlingsavtal. Ersättningar och arvoden betalas av samordningsförbundet. Om sakkunnigt biträde anlitas av revisorer betalas arvodet av förbundet.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Förbundsordningen ska ange

17. ordningen för att bestämma ekonomiska förmåner till ledamöterna och ersättarna i styrelsen samt till revisorerna," (9 § p. 17 FinsamL)

"Ledamöter och ersättare i styrelsen har rätt att av förbundet erhålla arvode för det arbete som är förenat med uppdraget samt ersättning för resekostnader och andra utgifter som föranleds av uppdraget." (11 § FinsamL). "Arvoden till samtliga revisorer ska betalas av samordningsförbundet, om inte annat anges i förbundsordningen. Om förbundsmedlemmarna enligt förbundsordningen ska

2014-04-29
Rev 2022–12-20

betala arvode till revisorerna, ska i stället Försäkringskassan betala arvodet till den av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen gemensamma revisorn.” (25 § tredje stycket FinsamL)

Författningskommentarer

”Medlemmarna skall reglera dessa frågor, eftersom det annars skulle uppstå jävssituationer om styrelsen fastställde ordningen för att bestämma ekonomiska förmåner.” (prop. 2002/03:132 s 112 samt Ds 2003:2 s 188)

Enligt denna bestämmelse har ledamöter och ersättare i en förbundsstyrelse rätt till arvode för utfört uppdrag samt ersättning för vissa kostnader. Dessa ersättningar skall betalas av samordningsförbundet. Även om en ledamot eller ersättare i förbundsstyrelsen är anställd hos någon av förbundsmedlemmarna utövar denne inte sitt styrelseuppdrag i tjänsten hos förbundsmedlemmen. Han eller hon är i stället berättigad till ersättning från samordningsförbundet.

Principer för vilka belopp och när ersättning ska utbetalas ska vara reglerade i förbundsordningen (enligt 11 § och 9 § p. 17 FinsamL) och kan därmed vara olika i olika förbund. Det är alltså medlemmarna som i förbundsordningen, det vill säga inte styrelsen, som ska bestämma vilka regler för arvoden och andra ersättningar som ska gälla i förbundets verksamhet.

Kommentar

Utgångspunkten är att samordningsförbundet ska bära sina egna revisionskostnader samt betala arvode för sakkunnigbiträde om sådant upphandlas.

Styrelsen kan inte besluta om sina egna arvoden (jäv). Det ska i stället framgå enligt vilka principer arvodet ska fastställas (t ex kommunens eller regionernas).

§ 19 Arkivtillsyn

Arkivmyndigheten i **NN** kommun ansvarar för tillsynen av att samordningsförbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen (1990:782).

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

”Ansaret för tillsynen av att samordningsförbundet fullgör sina skyldigheter enligt arkivlagen (1990:782) ligger på arkivmyndigheten i en kommun som är medlem av förbundet. Arkivmyndigheten ska samråda med Riksarkivet. Om mer än en kommun ingår i förbundet, ska de berörda kommunerna komma överens om vilken av dem som ska svara för tillsynen. Kommunfullmäktige i den ansvariga kommunen får, efter samråd med Riksarkivet, meddela föreskrifter om förbundets arkivvård. Vad som föreskrivs i 12 och 15 §§ arkivlagen om regeringen, den myndighet regeringen bestämmer och landstingsfullmäktige ska i stället avse kommunfullmäktige” (20 § FinsamL).

§ 20 Ändringar i förbundsordningen

Ändringar i förbundsordningen ska fastställas genom likalydande beslut av förbundets samtliga medlemmar.

Källhänvisning och kommentar

Kommentar

När samtliga förbundsmedlemmar fattat beslut om ändrad förbundsordning kan den ändrade förbundsordningen börja gälla.

2014-04-29
Rev 2022-12-20

§ 21 Förbundets bildande

Bildande av nytt förbund

Förbundet är bildat när alla medlemmar beslutat att anta denna förbundsordning. Förbundet ansvarar för verksamheten enligt denna förbundsordning från och med den 1/X år 20XX.

Ombildat eller utvidgat förbund

Förbundet har bildats den X/X 20XX. Förbundet ombildas/utvidgas med kommun/region NN under namnet Samordningsförbundet NN från och med X/X 20XX eller vid den senare tidpunkt då samtliga medlemmar beslutat anta denna förbundsordning.

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Förbundet är bildat när förbundsordningen har fastställts av förbundsmedlemmarna eller vid den senare tidpunkt som anges i förbundsordningen" (8 § andra stycket FinsamL).

Kommentar

Förbundet är bildat först då alla medlemmar tagit beslut om förbundsordningen.

§ 22 Övrigt

.....

Källhänvisning och kommentar

Lagtext

"Förbundsordningen ska ange

vad förbundsmedlemmarna i övrigt anser nödvändigt för att ordna de ekonomiska förhållandena mellan förbundet och dess medlemmar samt förbundets förhållanden i fråga om ekonomi och förvaltning." (9 § p. 18 FinsamL)

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (2)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2023-05-11

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen (Dnr KS2023/0933-2)

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av rutinerna kring den interna kontrollen i lönehanteringsprocessen. Resultatet av granskningen framgår i bifogade rapport.

Uppdraget ingår i revisionen för år 2022.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har en tillfredsställande intern kontroll i lönehanteringsprocessen.

Kommunrevisionens sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen till viss del har en intern kontroll i lönehanteringsprocessen, men att åtgärder bör vidtas för att stärka den interna kontrollen.

Som framgår av granskningsrapporten har andelen chefer som månadsvis genomfört kostnadskontroll av utbetalda löner varierat mellan 10 - 40 %, vilket bedöms som en stor brist. Då lönekostnaderna är en av kommunens största kostnadsposter vill vi särskilt understryka att kommunstyrelsen bör tydliggöra att det är ett krav att kommunens chefer genomför kostnadskontrollen för att säkerställa att inte felaktiga löner betalas ut.

Av de rekommendationer till kommunstyrelsen som KPMG framför i granskningsrapporten vill vi framför allt uppmärksamma följande:

- Säkerställa att kostnadskontrollen genomförs av cheferna i kommunens verksamheter.
- Tillse att dokumenterade rutiner för anmälan och registrering av frånvaro tas fram i kommunens verksamheter för att säkerställa korrekta underlag för löneutbetalningar.
- Göra utbildningar i löneprocessen obligatoriska för samtliga chefer.
- Tillse att ansvarsfördelning och rutiner dokumenteras avseende beräkning av semester- och ferielöneskulder.

Kommunrevisionen önskar, senast den 28 juni 2023, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till KPMG:s granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Förslag till beslut

1. Ärendet remitteras till förvaltningen för att ta fram ett svar på rapporten.

Oskar Engdahl
kommunsekreterare

Expedieras till:

Förvaltningen

För kännedom till:

Till:
Kommunstyrelsen, Kungälv kommun

For kännedom till:
Kommunfullmäktige, Kungälv kommun

Granskningsrapport "Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen"

De förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra en granskning av rutinerna kring den interna kontrollen i lönehanteringsprocessen. Resultatet av granskningen framgår i bifogade rapport.

Uppdraget ingår i revisionen för år 2022.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har en tillfredsställande intern kontroll i lönehanteringsprocessen.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen till viss del har en intern kontroll i lönehanteringsprocessen, men att åtgärder bör vidtas för att stärka den interna kontrollen.

Som framgår av granskningsrapporten har andelen chefer som månadsvis genomfört kostnadskontroll av utbetalda löner varierat mellan 10 – 40 %, vilket bedöms som en stor brist. Då lönekostnaderna är en av kommunens största kostnadsposter vill vi särskilt understryka att kommunstyrelsen bör tydliggöra att det är ett krav att kommunens chefer genomför kostnadskontrollen för att säkerställa att inte felaktiga löner betalas ut.

Av de rekommendationer till kommunstyrelsen som KPMG framför i granskningsrapporten vill vi framför allt uppmärksamma följande:

- Säkerställa att kostnadskontrollen genomförs av cheferna i kommunens verksamheter.
- Tillse att dokumenterade rutiner för anmälan och registrering av frånvaro tas fram i kommunens verksamheter för att säkerställa korrekta underlag för löneutbetalningar.
- Göra utbildningar i löneprocessen obligatoriska för samtliga chefer.
- Tillse att ansvarsfördelning och rutiner dokumenteras avseende beräkning av semester- och ferielöneskulder.

Vi önskar, senast den 28 juni 2023, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till KPMG:s granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 6 april 2023.

För kommunrevisionen

Göran Johansson

Göran Johansson (Apr 6, 2023 13:51 GMT+2)

Göran Johansson
Ordförande

DocuSign Envelope ID: 27F0484A-920F-4241-8A35-4D6D29944FE6

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

Rapport

Kungälv kommun

KPMG AB

2023-03-31

Antal sidor 22

Antal bilagor 1

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfrågor	3
2.2	Avgränsning	4
2.3	Revisionskriterier	4
2.4	Metod	4
3	Resultat av granskningen	5
3.1	Organisation och ansvar	5
3.2	Kommunstyrelsens styrning och uppföljning av Soltak AB affärsområde Lön och dess interna kontroll	6
3.3	Lönehanteringsprocessen	6
3.4	Intern kontroll i lönehanteringsprocessen	9
3.5	Uppföljning av semesterlöneskulder, ferielöner och flextid	13
3.6	Stickprovsgranskning	13
4	Samlad bedömning	18
4.1	Bedömning utifrån revisionsfrågorna	18
4.2	Slutsats och rekommendationer	20
A	Bilaga 1 – Dokumentförteckning	22

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

1 Sammanfattning

Vi har av Kungälv kommuns revisorer fått i uppdrag att granska rutinerna kring den interna kontrollen i lönehanteringsprocessen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Syftet med granskningen var att bedöma om kommunstyrelsen har en tillfredsställande intern kontroll i sin hantering av löner. Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att kommunstyrelsen till viss del har en intern kontroll i lönehanteringsprocessen och att åtgärder bör vidtas för att stärka den interna kontrollen ytterligare.

Då lönekostnaderna är en av kommunens största kostnadsposter vill vi särskilt understryka att kommunstyrelsen bör tydliggöra att det är ett krav att kommunens chefer månatligen genomför kostnadskontrollen för att säkerställa att inte felaktiga löner betalas ut. Andelen chefer som månadsvis genomfört kostnadskontrollen under år 2022 har varierat mellan 10 - 40 %, vilket vi ser som en stor brist.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tydliggöra vilka krav som ställs på Soltak AB avseende den interna kontrollen i löneprocessen.
- Inom ramen för sin uppsiktsplikt regelbundet följa upp Soltak AB:s interna kontroll i löneprocessen.
- Tillse att rutiner för hanteringen av ferielöner upprättas.
- Tillse att ansvarsfördelning och rutiner dokumenteras avseende beräkning av semester- och ferielöneskulder.
- Säkerställa att kostnadskontrollen genomförs av cheferna i kommunens verksamheter.
- Överväga att göra utbildningar i löneprocessen obligatoriska för samtliga chefer.
- Tillse att dokumenterade rutiner för anmälan och registrering av frånvaro tas fram i kommunens verksamheter för att säkerställa korrekta underlag för löneutbetalningar.

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

2 Bakgrund

Vi har av Kungälv kommuns revisorer fått i uppdrag att granska kommunens rutiner kring intern kontroll i lönehanteringsprocessen. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022.

Lönehanteringsprocessen kan kort beskrivas att den börjar när en händelse uppstår, till exempel en anställning, frånvaro etcetera och avslutas när löneutbetalning skett. Processen är en kedja av händelser och kontroller där medarbetare, chefer och lönehandläggare registrerar och kontrollerar olika delar. Kungälv kommun har ingen egen löneavdelning utan tjänsten köps från det kommunala bolaget Soltak AB.

För att säkerställa en god intern kontroll i hela löneprocessen krävs att det finns en god intern kontroll av de delar som utförs inom kommunens verksamheter men även att kommunen säkerställer att Soltak AB har en god intern kontroll. Vidare är ett tydligt uppdrag till bolaget och en tydlig och dokumenterad ansvarsfördelning mellan kommunen och bolaget av vikt för att den interna kontrollen ska kunna säkerställas.

Revisorerna utesluter inte att det finns risk för att det förekommer brister i den interna kontrollen avseende rutiner och systemfunktioner i Kungälv kommun som skall säkerställa att rätt person får rätt lön och ersättning av rätt anledning i rätt tid. Det är därför väsentligt att klarlägga på vilket sätt som ansvariga för de olika delarna av lönehanteringsprocessen säkerställer en väl fungerande och säker lönehantering.

Med anledning av ovanstående drar kommunens revisorer slutsatsen i sin riskanalys, att rutiner avseende lönehanteringsprocessen i kommunens verksamheter behöver granskas.

2.1 Syfte och revisionsfrågor

Granskningen syftar till att bedöma om kommunstyrelsen har en tillfredsställande intern kontroll i sin hantering av löner. För att göra detta ska granskningen besvara följande revisionsfrågor:

- Har kommunstyrelsen tydliggjort vilka krav som ställs på Soltak AB avseende den interna kontrollen i löneprocessen?
- Följer kommunstyrelsen upp att Soltak AB har en tillfredsställande intern kontroll i löneprocessen?
- Är ansvarsfördelningen tydliggjord mellan Soltak AB och kommunen för att beräkna och redovisa semesterskulder, ferielöner samt inarbetad flexitid?
- Har kommunstyrelsen tillsett att det finns en tillfredsställande internkontroll för att säkerställa att riktigheten i enheters och sektors underlag för löneutbetalningar?
- Har kommunstyrelsen säkerställt att det finns tillfredsställande attestrutiner för enheters och sektors underlag för löneutbetalningar?
- Har kommunstyrelsen säkerställt att uppföljning görs av att cheferna använder och godkänner (granskar och kontrollerar) rapporten kostnadskontrollen i lönesystemet?

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

- Finns rutiner för att säkerställa att uttag och intjäning av semester, ferielöner och flextider rapporteras och registreras?
- Finns rutiner för att säkerställa att frånvaro, till exempel sjukfrånvaro och vård av barn, registreras av den anställde i självservice?
- Med vilka tidsintervall och fördelning på sektorer / enheter kan rapporter tas fram över kommunens skulder för semester, ferielöner och inarbetad flexid framställas ur lönesystemet?

2.2 Avgränsning

Granskningen omfattar löneprocessen i Kungälv kommun.

2.3 Revisionskriterier

Vi har bedömt om rutinerna uppfyller

- Kommunallagen 6 kap § 6
- Ägardirektiv för Soltak AB
- Tillämpbara interna regelverk och policys

2.4 Metod

Granskningen har genomförts genom dokumentstudier och intervjuer/avstämningar med HR-chef, HR-administratör, förhandlingsansvarig, ekonomichef, redovisningsekonom, chef för bemanningsplanerare inom LSS samt ett urval enhetschefer i kommunens sektorer. Avstämning har även genomförts med utvecklingsledare inom affärsområde Lön på Soltak AB.

Inom ramen för granskningen har stickprovsvisa kontroller skett av att utbetalda löner överensstämmer med anställdas frånvar oanmälningar, beviljade ledigheter och att de som erhållit lön arbetar på aktuell arbetsplats.

Samtliga som intervjuats har erbjudits att faktakontrollera rapporten. Kommundirektör och sektorchefer har också tagit del av rapporten och beretts möjligheter att lämna synpunkter i granskningen.

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

3 Resultat av granskningen

3.1 Organisation och ansvar

Kommunstyrelsen i Kungälv kommun ansvarar för frågor som rör kommunen som arbetsgivare och kommunens anställda, vilket framgår av *kommunstyrelsens reglemente*¹. Kommunstyrelsen ska leda förvaltningen och ha uppsikt över nämnders samt eventuella gemensamma nämnders verksamhet. Styrelsen ska även ha uppsikt över kommunal verksamhet som bedrivs i aktiebolag där kommunen innehar aktier i enlighet med kommunallagens 10 kap. § 3 och 4.

Underställt kommunstyrelsen finns en gemensam förvaltning som leds av en kommundirektör. Förvaltningen består av tre sektorer: Samhälle och utveckling, Trygghet och stöd samt Bildning och lärande. Varje sektor består av olika enheter. I förvaltningsstaben ingår även HR-enheten, Ekonomi- och kvalitetsenheten samt Kansli som bland annat hanterar kansli och upphandling. Kommunens HR-avdelning leds av en HR-chef.

3.1.1 Soltak AB

Kungälv kommun köper lönetjänster från det kommunala bolaget Soltak AB och har således ingen egen löneavdelning.

Soltak AB är ett aktiebolag som ägs av Kungälv, Lilla Edets, Stenungssunds och Tjörns kommuner. Enligt *ägardirektiv för Soltak AB*² syftar bolagets verksamhet till att tillhandahålla stöd- och servicetjänster inom löneadministration, ekonomiadministration, IT-drift och support till ägarkommunerna. Ändamålet med samverkan mellan ägarkommunerna är att kostnadseffektivisera olika typer av tjänster till kommunerna. Verksamheten i bolaget ska enligt ägardirektivet bedrivas med god intern kontroll, låg risk och effektivt.

I ägardirektivet fastställs att bolaget ingår i ägarkommunernas kommunkoncerner. Det framgår även att kommunstyrelserna i respektive kommun löpande ska följa bolagets verksamhet inom ramen för sin uppsiktsplikt i enlighet med kommunallagens 6 kap. § 1. I ägardirektivet framgår också att Kungälv kommun har en samordnande roll gällande ägardialog med bolaget.

Soltak AB:s organisation består av affärsområde Lön, IT, Ekonomi, Projekt samt Ekonomi och affärsstöd.

I ägardirektivet för Soltak AB fastställs att "envar av ägarkommunerna ska utse två personer som representerar respektive kommuns kommunstyrelse att ingå i ett ägarråd". Vidare framgår att ägarrådet ska vara ett brett forum för ägarna där politiker och tjänstemän diskuterar långsiktiga ägarfrågor.

Vid våra intervjuer framförs att det inom Soltak AB:s respektive affärsområden finns Kundråd som består av representanter från både Soltak AB och ägarkommunerna. I Kundråd Lön ingår bland annat HR-chefen från Kungälv kommun tillsammans med de

¹ Kommunfullmäktige 2022-12-24

² Kungälv kommun, 2019-09-05

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

övriga ägarkommunernas HR-chefer. I Kundråd Lön diskuteras olika processer och frågeställningar kopplat till löneadministration och utvecklingsmöjligheter inom ramen för lönehanteringsprocessen. Kopplat till Kundråd Lön finns även en beredningsgrupp med representanter från ägarkommunernas HR-avdelningar. Beredningsgruppen bereder frågor och ärenden som ska lyftas i kundrådet.

Enligt uppgift har även Soltak AB:s VD tillsammans med ägarkommunernas kommundirektörer Kundråd KC. Vid osäkerheter eller otydligheter i övriga kundråd kan frågor lyftas till Kundråd KC.

3.2 Kommunstyrelsens styrning och uppföljning av Soltak AB affärsområde Lön och dess interna kontroll

I Soltak AB:s *verksamhetsplan 2022*³ anges följande fokusområden avseende affärsområde Ekonomi och Lön:

- Fortsatt kvalitetssäkring av processer och rutiner
- Fortsatt digitalisering och automation av olika processer
- Arbeta vidare med att skapa tydligare gränsdragning (SOLTAK resp. kund)

I intervju framförs att kommunstyrelsen regelbundet följer upp utbetalda löner och antal ärenden som inkommit till Soltak Lön från kommunen. Vi har dock inte tagit del av dokumenterade rutiner att denna rapportering ska ske. Enligt uppgift sker ingen annan typ av uppföljning av kommunstyrelsen avseende hur Soltak Lön säkerställer den interna kontrollen i löneprocessen.

3.2.1 Bedömning

Vi bedömer att kommunstyrelsen inte har tydliggjort vilka krav som ställs på Soltak AB avseende den interna kontrollen i löneprocessen. Vi har inte heller funnit att kommunstyrelsen har följt upp hur Soltak AB säkerställer den interna kontrollen i löneprocessen.

3.3 Lönehanteringsprocessen

För att hantera löneprocessen används lönesystemet *Personec P*. Förssystem som levererar uppgifter som ligger till grund för löneutbetalningarna är:

- *Självservice HR/Lön* (vidare Självservice) används av medarbetare, chefer och administratörer för registrering av avvikelser i lönen. Systemet nås via en webblänk och medarbetare kan även rapportera in avvikelser i Självservice via applikationen P Mobile.
- *Time Care Planering* och *Time Care Pool* är ett system för vikariehantering och schemaläggning.
- *Anställningsguiden* används som ett systemstöd till chefer under en anställningsprocess.

³ 2021-11-09

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

Hantering av olika moment inom ramen för löneprocessen finns huvudsakligen dokumenterad i tre tjänstekataloger: *Lönetjänst Bas*, *Lönetjänst Tillägg* och *Lönetjänst Special*. Tjänstekatalogerna är upprättade av Soltak AB:s affärsområde Lön (vidare Soltak Lön) tillsammans med representanter från ägarkommunerna och beskriver de löneadministrativa tjänsterna som Soltak Lön tillhandahåller. I tjänstekatalogen för *Lönetjänst Bas* framgår Soltak AB:s grundläggande utbud inom bolagets basuppdrag. Tjänstekatalogerna för *Lönetjänst Tillägg* och *Lönetjänst Special* beskriver tilläggstjänster respektive specialtjänster som ägarkommunerna kan köpa utöver den ordinarie verksamheten. Några exempel på tilläggstjänster är schemaskapande i Självservice, uttag av rapporter som kommunerna kan göra själva och direktutbetalningar (akut löneutbetalning).

Soltak Lön har även tillsammans med representanter från ägarkommunerna upprättat flertalet olika generella checklistor och processkort för olika typer av moment/processer i lönehanteringsprocessen (se bilaga 1). I intervjuer framförs att de upprättade rutinerna ska vara rekommenderade arbetssätt i verksamheterna.

I avsnitten nedan görs en redogörelse av ansvarsfördelningen i olika moment inom ramen för löneprocessen utifrån upprättade styrande dokument och rutiner.

3.3.1 Anställningsprocessen

I tjänstekatalogen för *Lönetjänst Bas* beskrivs hanteringen av person- och anställningsuppgifter vid nyanställningar. Hanteringen sker på två olika sätt beroende på om anställningsguiden används eller inte. I det fall anställningsguiden används ska chef eller administratör skapa en anställning via anställningsguiden när en ny person anställs. Anställningen ska sedan skickas till Soltak Lön för verifiering via anställningsguiden. Verifieringen görs av en löneadministratör via Självservice. När både chef och medarbetare signerat ett anställningsavtal ska chefen bevilja anställningen i anställningsguiden. Om den anställde ska arbeta i en verksamhet där Time Care Planering eller Time Care Pool används ansvarar Soltak Lön även för att koppla uppgifterna till systemen. Vidare är det Soltak Lön som registrerar den anställdes skatteuppgifter i Självservice.

Om anställningsguiden inte används ska chefen eller administratören i stället skapa ett ärende till Soltak Löns kundservice. Chef eller administratör ska skicka anställningsunderlag samt anställningsavtal till Soltak Lön via ärendesystemet, därefter är det Soltak Lön som ansvarar för att registrera person- och anställningsuppgifter i Självservice. Som vid användningen av anställningsguiden ska Soltak Lön koppla uppgifterna till Time Care Planering eller Time Care Pool om den anställde ska arbeta i en verksamhet där systemen används. Slutligen ska Soltak Lön registrera den anställdes skatteuppgifter i Självservice.

3.3.1.1 Ferie- och uppehållsanställningar

Enligt uppgifter lämnade i faktakontrollen ska ferie- och uppehållsanställningar registreras på samma sätt om övriga anställningar via anställningsguiden eller genom ett ärende till Soltak Löns kundservice. Ferie- och uppehållslön ska sedan utgå under sommaren. Vi har i granskningen inte tagit del av några dokumenterade rutiner avseende ferie- och uppehållsanställningar.

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

Olika typer av kvalitetssäkringar görs för att säkerställa att löneutbetalningarna stämmer (se avsnitt 3.4.1).

3.3.2 Oplanerad frånvaro vid till exempel sjukfrånvaro och vård av barn (VAB)

Det fastställs i tjänstekatalogen för *Lönetjänst Bas* att det är respektive medarbetare som ansvarar för att registrera sin sjukfrånvaro, vilket både gäller ordinarie och timavlönad personal. Sjukfrånvaro eller vård av barn (VAB) registreras via Självservice och det är sedan ansvarig chef som attesterar posterna i samma system. I en upprättad *Checklista för medarbetare* framgår att medarbetare ska kontakta sin arbetsplats, sin chef samt eventuell bemanningsenhet vid oplanerad frånvaro.

Enligt *Checklista för chef* ansvarar varje chef för att det finns en rutin på arbetsplatsen som säkerställer att medarbetare rapporterat avvikelser i Självservice.

3.3.3 Övrig frånvaro

Vid övrig planerad frånvaro, till exempel vid semester, studieledighet eller föräldraledighet, ska medarbetare själva (eller i vissa fall ansvarig chef) registrera frånvaron i Självservice. Ansvarig chef ska därefter attestera eller avslå posten i systemet. I tjänstekatalogen för *Lönetjänst Bas* understryks att rapporteringen av frånvaro ska ske löpande för att säkerställa att korrekt lön betalas ut.

3.3.4 Flextid

I en *manual för medarbetare* beskrivs hur de anställda med en möjlighet till flextid kan göra in- och utstämplingar i Självservice. Medarbetare kan även kontrollera sin totala flextid i systemet.

Enligt lämnade uppgifter i granskningen är det sedan oktober 2022 obligatoriskt för medarbetare att rapportera in flextid dagligen i Självservice. Om rapporteringen inte sker görs ett avdrag för hela dagen tills det att rapporteringen är gjord.

3.3.5 Attestering av poster och lönekörning

I tjänstekatalogen för *Lönetjänst Bas* fastställs att attestering av avvikelser ska ske löpande i Självservice av ansvarig chef för att undvika fel utbetald lön. Soltak Lön har fastställt en tidplan som möjliggör att avdrag eller tillägg (beroende på avvikelse) syns på löneutbetalningen innevarande månad som cheferna ska utgå ifrån. I *Checklista för chef* framgår även att chefer ska kontrollera meddelanden som finns i Självservice då dessa kan signalera om till exempel oattesterade poster eller att läkarintyg löper ut. Behörigheten i lönesystemet styr vem som har attesträtt. Enligt uppgift vid våra intervjuer är det enbart chefer som har attesträtt i lönesystemet. I de fall registreringar i lönesystemet ska göras som inte attesteras i Självservice, till exempel vid rättningar som registreras av Soltak Lön, ska ärendet skickas via ärendehanteringssystemet vilket gör att det säkerställs att uppdraget att göra registreringen ges av behörig chef.

Vidare i lönekörningen är det Soltak Lön som ansvarar för kontroll mot kodplan, kontroll av regelverk samt den preliminära lönekörningen. Det är sedan medarbetare och chef

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

som ansvarar för att kontrollera den preliminära lönekörningen. Om något är inkorrekt ska Soltak Lön kontaktas omgående via ärendesystemet.

Efter den preliminära lönekörningen ska Soltak Lön kontrollera fel- och signallistor och korrigera felaktigheter. Vid oklarheter ska löneadministratörerna kontakta ansvarig chef i kommunen. Vidare ska Soltak verkställa lönen och därefter sköta administrationen för att lönen ska utbetalas av ansvarig bank.

3.3.6 Avslut av anställning

Enligt *Lönetjänst Bas* ska underlag (avgångsblankett etcetera) skickas till Soltak Lön för avslut av en tillsvidareanställning (eller ett vikariat som avslutas innan avsatt slutdatum). Det är ansvarig chef eller administratör som skickar underlaget via ärendesystemet. Soltak Lön registrerar sedan avslutet i systemet.

Vid avslut av vikariat avslutar Soltak Lön anställningen i systemet om det inte inkommit uppgifter om förlängning av ansvarig chef senast den 5:e den nästkommande månaden.

3.3.7 Bedömning

Kommunstyrelsen ansvarar enligt kommunallagen 6 kap. 6 § för att säkerställa att den interna kontrollen i löneprocessen är tillräcklig. Vi anser att en tydlig ansvarsfördelning mellan Soltak Lön och kommunen är väsentlig för att säkerställa en god intern kontroll. Vi bedömer att de tjänstekataloger, generella checklistor och processkartor som ägarkommunerna tillsammans med Soltak Lön har upprättat på ett tydligt sätt anger ansvarsfördelningen i olika processer/moment inom löneprocessen.

Vi bedömer att det finns tillfredsställande attestrutiner genom att huvuddelen av attesterna sker i lönesystemet där attesträtten är inbyggd i behörighetssystemet och övriga uppgifter som ska registreras skickas via ärendehanteringssystemet.

Vi konstaterar att det inte finns dokumenterade rutiner för registrering av ferielöner i de tjänstekataloger och checklistor/processkartor vi tagit del av. Vi bedömer därför att kommunen bör tydliggöra hur ferielöner ska hanteras inom ramen för löneprocessen i dessa dokument.

3.4 Intern kontroll i lönehanteringsprocessen**3.4.1 Soltak AB:s kvalitetskontroll**

I tjänstekatalogen för *Lönetjänst Bas* beskrivs Soltak Löns kvalitetskontroller av löneprocessen under ett verksamhetsår. Det framgår att kvalitetssäkring sker löpande inför varje lönekörning utifrån ett upprättat årshjul, samt att särskilda kontroller görs under specifika månader under året.

Soltak AB Lön kontrollerar och rättar felsignaler från systemet dagligen. Enligt tjänstekatalogen uppstår felsignaler automatiskt efter körningar i systemet som kontrollerar avvikelser, anställningar mm. Vidare kontrolleras löpande frånvaro, placering och skulder som uppstår. Om något avviker ska Soltak Lön kontakta ansvarig

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

chef inom kommunen. I tabellen redovisas de kontroller som sker under specifika månader under året:

Månad	Kontroll
Januari	Kvalitetssäkring inför semesteromställning (månadsavlönade med semester) Rapportering av de med semesterväxlingsavtal Årsavstämning av flex Byte av orsak för de som varit sjuka, insjuknade år + 1 (gäller månadsavlönade)
April	Kvalitetssäkring inför semesteromställning (timavlönade samt de som går på BEA-avtalet)
Maj-augusti	Löpande kontroller sker på de som är uppehålls- och ferieanställda
Augusti	Byte av orsak för de som varit sjuka (gäller uppehåll/ferie)
September	Kvalitetssäkring inför semesteromställning (uppehåll och ferie)
Oktober	Årsscheman från Time Care Planering kopplas för nästa period

Som stöd i arbetet med kontrollerna har Soltak Lön en Excel-fil som redovisar samtliga kontroller som ska göras. I Excel-filen framgår en beskrivning av kontrollmomentet, när kontrollen ska genomföras samt vem som är ansvarig för kontrollen.

I intervju framförs att Soltak Lön också gör regelbundna kvalitetskontroller vid förändringar eller implementering av nya system/processer. Soltak Lön gör även årliga översyner av de upprättade tjänstekatalogerna tillsammans med HR-cheferna från ägarkommunerna för att se över om olika rutiner förändrats.

3.4.2 Kostnadskontrollen

Enligt rutinerna ska cheferna i kommunen genomföra en kostnadskontroll som en form av kvalitetssäkring av sina anställdas löneutbetalningar. Kostnadskontrollen ska genomföras varje månad av ansvarig chef inför lönekörningen.

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

Som stöd i chefernas kostnadskontroll finns en upprättad lathund/rutin⁴. Av rutinen framgår att kostnadskontrollen ska göras via Självservice löpande från och med den 7:e i månaden fram till att lönen verkställs. Vid kontrollen bedömer chefen rimligheten av lönekostnaderna för sina medarbetare. Kostnadskontrollen kan göras ned på individnivå. Enligt uppgift hindras inte löneutbetalningar om en chef inte genomfört kostnadskontrollen.

I intervjuer framförs att HR-avdelningen skickar ut påminnelser till samtliga chefer när kostnadskontrollen ska göras. Efter verkställd lön skickar Soltak Lön en rapport till HR-avdelningen över vilka chefer som gjort kostnadskontrollen inför löneutbetalningen. I tabellen nedan redovisas antalet samt andelen chefer som genomförde kostnadskontrollen inför varje lönekörning under år 2022.

Det totala antalet chefer som månadsvis skulle genomfört kostnadskontrollen under 2022 var 158.

Jan	Feb	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Aug	Sept	Okt	Nov	Dec
15	54	55	59	55	50	44	46	16	56	52	52
9%	34%	34%	37%	34%	32%	27%	29%	10%	35%	33%	33%

3.4.3 Intern kontroll

I kommunstyrelsens *Internkontrollplan för 2022*⁵ har det inom HR-området fastställts ett kontrollmoment som avser utbetalning av löner. Risken som identifierats är att felaktig lön betalas ut med anledning av att löneposter attesteras för sent eller inte alls, samt pga. att medarbetare rapporterar in avvikelser för sent. Inom ramen för kontrollmomentet ska HR-avdelningen kontrollera chefers oattesterade poster. I intervju framförs att HR-avdelningen månadsvis följer upp hur många chefer som inte attesterat avvikelsepöster innan löneutbetalning med hjälp av rapporter som tas fram av Soltak Lön. Rapporterna hanteras även i Kundråd Lön samt i kundrådets beredningsgrupp. De chefer som inte attesterat avvikelser får påminnelser efter uppföljningen.

I intervju har det framförts att HR-avdelningen inom ramen för internkontrollarbetet genomför stickprovskontroller av lönehanteringen under ett verksamhetsår. Kontrollerna varierar årligen och dokumenteras i verksamhetssystemet Stratsys. Ett exempel på en genomförd stickprovskontroll har varit att granska ett antal personers löneutbetalningar för att kontrollera om personerna fått rätt belopp utbetalt under året. I samband med kontrollerna genomför HR-avdelningen även intervjuer med chefer för att diskutera arbetssätt och kontrollera om dessa harmoniserar med Soltak Löns rutiner. Om eventuella brister upptäcks i rutiner mm. ska dessa rapporteras vidare till förvaltningsledningen och/eller Kundråd Lön.

Kommunstyrelsens internkontrollplan för år 2022 följs upp i december samma år. Inom ramen för den interna kontrollen har 10 chefer med högst antal oattesterade poster intervjuats. Av uppföljningen framgår att majoriteten av cheferna har kunskap om systemen, men upplever att det råder tidsbrist till att hantera avvikelsepöster i systemet

⁴ "Kostnadskontrollen – hur hittar jag vilka koddelar jag behöver söka på"

⁵ Kommunstyrelsen 2021-12-15

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

under vissa perioder. Det finns även chefer uppger sig vara osäkra på var de kan vända sig för att få stöd vid frågor om Personec. Som åtgärd fastställs att nya chefer i samband med sin introduktion ska uppmanas att gå Soltaks grundutbildning i Självservice/Personec. Åtgärden ska genomföras under år 2023.

3.4.4 Utbildning för chefer

Av tjänstekatalogen för *Lönetjänst Bas* framgår att det är Soltak Lön som genomför utbildning i Time Care Planering för nya chefer och schemaansvariga. I intervju har det också framförts att Soltak Lön erbjuder utbildningar för nya chefer avseende löneprocessen, till exempel avseende kontroller, attesteringar och hur olika system fungerar. Utbildningarna genomförs varje månad och är kostnadsfria. Enligt uppgift är utbildningarna inte obligatoriska.

3.4.5 Bedömning

Vi konstaterar att Soltak Lön dagligen, veckovis och månadsvis genomför flertalet olika kvalitetskontroller av löneprocessen utifrån ett upprättat årshjul.

Vi kan vidare konstatera att kommunstyrelsen inom ramen för sin interna kontroll fastställt ett kontrollmoment avseende utbetalningar av löner och att HR-avdelningen genomför uppföljningar av löneprocessen. Vi bedömer att det genom dessa kontroller finns en tillfredsställande intern kontroll i lönehanteringsprocessen, vi noterar dock att kommunstyrelsen inte följer upp hur Soltak AB säkerställer den interna kontrollen. Vi bedömer att kommunstyrelsen inom ramen för sin uppsiktsplikt enligt kommunallagen 6 kap. 1 § bör följa upp Soltak AB:s kvalitetssäkring av löneprocessen för att säkerställa att den interna kontrollen i kommunens lönehanteringsprocessen är tillfredsställande.

Vi bedömer vidare att det är av största vikt att kommunens chefer följer rutinen om att kostnadskontrollen ska göras före löneutbetalningen för att i möjligaste mån säkerställa att felaktiga löner inte betalas ut. Vi vill här understryka att det är chefens ansvar att den lön som betalas ut till de anställda är korrekt och det är inte tillfredsställande att så låg andel av kommunens chefer följer rutinen avseende kostnadskontroll.

Vår bedömning är därför att det finns ett behov av att säkerställa att chefer gör kostnadskontrollen enligt upprättad rutin. Vi anser här att uppföljning av att rutinen för kostnadskontrollen efterföljs lämpligen kan finnas med som ett kontrollområde i kommunstyrelsens internkontrollplan.

För att försäkra sig om att samtliga chefer har kunskap och förutsättningar för att säkerställa den interna kontrollen i löneprocessen anser vi att det är av vikt att chefer får utbildning om olika system, processer och kontroller som ska genomföras. Vi bedömer därför att utbildning i lönehanteringen bör vara obligatoriska för samtliga chefer som har ett arbetsgivaransvar.

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

3.5 Uppföljning av semesterlöneskulder, ferielöner och flextid

3.5.1 Semester- och ferielöneskulder

Enligt tjänstekatalogen *Lönetjänst BAS*, ska Soltak AB underhålla modulen Utdata samt tillhandahålla standardrapporter. Det är inte definierat vilka standardrapporter som ingår. Vid vår granskning har vi dock informerats att Soltak Lön efter varje lönekörning sammanställer en rapport som redovisar semester- och ferielöneskuld på både enhets- och individnivå.

Rapporterna finns tillgängliga för kommunens ekonomienhet, HR-enhet och ansvariga enhetschefer. Ekonomienheten upprättar utifrån rapporterna prognoser och gör vid del- och helårsbokslutet djupare analyser av innehållet som redovisas i delårsrapport och årsredovisning.

Varje chef har möjlighet att kontrollera i Självservice hur många semesterdagar deras anställda har kvar. Det är chefernas ansvar att säkerställa att semesterdagar tas ut enligt de riktlinjer som finns för årligt uttag av semesterdagar.

Inom ramen för Soltak AB:s kvalitetskontroller (se avsnitt 3.4.1) kontrolleras uppehålls- och ferieanställda löpande. Vid kontrollerna granskas bland annat rimligheten i betalda feriedagar. Om Soltak Lön upptäcker avvikelser kontaktas ansvarig chef i kommunen.

3.5.2 Inarbetad flextid

Enligt uppgift kan respektive chef följa upp sina anställdas flexskuld via Självservice efter varje lönekörning. I rapporten i Självservice framgår vilka anställda som har inestående flextid och vad kostnaden uppgår till.

I en *manual för chefer* framgår att det är respektive chefs ansvar att kontrollera att medarbetare inte har flextid som överstiger 80 timmar plus eller understigande 40 timmar minus. Inom ramen för Soltak AB:s kvalitetskontroller (se avsnitt 3.4.1) görs även en årsavstämning av flextid i januari. Om Soltak Lön upptäcker avvikelser kontaktas ansvarig chef i kommunen. Flextidssaldo bokas inte upp som en skuld i ekonomisystemet.

3.5.3 Bedömning

Vi bedömer att det finns en tillfredsställande kontroll på semester- och ferielöneskuld samt flextidssaldo då månadsvisa rapporter tas fram av Soltak AB.

3.6 Stickprovsgranskning

I detta kapitel redovisas lönehanteringsprocessen i fyra olika enheter inom verksamheterna förskola, hemtjänst, LSS och måltid. Vi har i dessa verksamheter genomfört stickprovsvisa kontroller av att utbetalda löner överensstämmer med anställdas frånvaroanmälningar, beviljade ledigheter och att de som erhållit lön arbetar på aktuell arbetsplats. Stickprovet avser arbetsmånaden december 2022.

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

3.6.1 Förskola

I den enhet som ingått i urvalet ingår två förskolor med ungefär 30 medarbetare och ett antal terminsanställda. Enheten leds av en enhetschef som har en administratör som stöd i löneadministrationen.

Registrering av frånvaro

I intervju framförs att personalen på förskolorna är indelade i olika personalgrupper. På varje förskola och för varje personalgrupp finns veckojournaler som ska fyllas i av medarbetarna. Veckojournalen är ett pappersark som är tillgängligt på arbetsplatsen. I veckojournalen framgår samtliga veckodagar och kolumner med de anställdas namn. De anställda ska varje dag fylla i om de arbetar (X), är/varit sjuka (Sj), är/varit frånvarande pga. vård av barn (Vb) eller om de är/varit lediga (L). Om de anställda är frånvarande ska frånvaron även registreras i Självservice eller P Mobile samma dag.

Veckojournalerna lämnas in till administratören varje fredag. Administratören kontrollerar kommande måndag om de som varit frånvarande enligt veckojournalen registrerat sin frånvaro i Självservice. Om administratören upptäcker att en anställd inte registrerat sin frånvaro skickas en påminnelse till medarbetaren. Vidare är det enhetschef som attesterar posterna löpande i Självservice.

Planerad ledighet och semester

Det framförs i intervju att enhetschefen och administratören inför sommaren och julen gör extra kontroller kring personalens semester. Medarbetare har möjlighet att önska ledighet inför semesterperioderna. Enhetschefen planerar sedan semestern och överlämnar underlaget till administratören. Enhetschefen meddelar därefter sina anställda om beviljad semester och medarbetarna ska då själva lägga in det i Självservice. Både enhetschef och administratör kontrollerar att detta har gjorts och påminner den anställde om det inte är registrerat i självservice. Vidare är det enhetschef som attesterar posterna.

Vikariehantering

I veckojournalerna som används i förskolorna finns även en kolumn för vikarier. Vikarier bokas in genom kommunens bemanning. Om en vikarie bokats in och har arbetat ska vikariens namn samt arbetstid skrivas in i kolumnen i veckojournalen. När administratören sedan granskar veckojournalerna kontrolleras om timvikariernas arbetstid finns registrerad i Självservice.

Inför lönekörning

I granskningen har det framförts att berörd enhetschef genomför kostnadskontrollen innan lönekörningen.

3.6.1.1 Stickprov

I stickprovet har veckojournalerna under december månad jämförts mot lönespecifikationer i december 2022 och januari 2023 för 10 anställda.

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

I vår stickprovsgranskning har vi inte funnit några avvikelser. Samtliga avvikelser som framgår av veckojournalerna för de 10 personerna har registrerats och går att avläsa i lönespecifikationerna för de anställda.

3.6.2 Hemtjänst

Den hemtjänstenhet som ingår i granskningen består av 43 tillsvidareanställda och leds av en enhetschef. I intervju framförs att det inom hemtjänsten finns två administratörer som stödjer enhetscheferna i löneadministrationen. Det uppges även finnas koordinatörer som ansvarar för den dagliga planeringen och schemalaggningen inom hemtjänsten. För schemalaggning används systemet Time Care Planering.

Registrering av frånvaro

När en medarbetare blir sjuk eller behöver vara frånvarande ska den anställde kontakta en planerare eller koordinator, lägga in sin frånvaro i Självservice samt meddela sin chef. Koordinator eller planerare lägger in frånvaron i schemat i Time Care Planering. Koordinatorerna ansvarar sedan för att se över bemanningen för alla brukarbesök och omfördela om någon är frånvarande. Det är även koordinatörerna i samråd med chef som gör bedömningen om en vikarie behöver bokas in.

Vidare är det administratörerna som kontrollerar att medarbetaren registrerat sin frånvaro i Självservice. Om frånvaron inte är registrerad så meddelas enhetschefen som sedan ska skicka ut en påminnelse till den anställde.

I intervju framförs att information om hur medarbetare ska registrera sin frånvaro ingår i introduktionen för nya medarbetare.

Planerad ledighet eller semester

När en medarbetare ska vara ledig under en längre period ska den anställde kontakta enhetschefen. Om chefen godkänner ansökan ska medarbetare själva lägga in frånvaron i sitt schema i Time Care Planering. Ändringar i schemat synkas enligt uppgift med Självservice. Vidare attesterar enhetschefen posten innan lönekörningen.

Vikariehantering

Timvikarier bokas enligt uppgift in via Time Care Pool. Bokningar synkas även automatiskt med Självservice och enhetschef har därför möjlighet att attestera posterna i Självservice.

Om en timvikarie är sjuk gäller samma rutin som för ordinarie personal. Koordinator ändrar då bokningen i schemat och administratören registrerar avvikelsen i samma system.

Turbyten och förskjuten arbetstid

Vid turbyten mellan medarbetare ska medarbetare stämma av med enhetschef och koordinator för att kunna säkerställa att schemaregler inte bryts. Turbytet ska sedan registreras i Självservice och i Time Care Planering.

Om det är chefen som ber en anställd att byta arbetspass ska den anställde skriva ner förskjuten arbetstid på en blankett som ska överlämnas till enhetschefen. Chefen eller

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

en administratör överlämnar sedan uppgifterna till Soltak Lön som stämmer av mot planeringen och registrerar avvikelser i Självservice.

Inför lönekörning

I granskningen har det framförts att berörd enhetschef genomför kostnadskontrollen lönekörning.

3.6.2.1 Stickprov

I vårt stickprov har vi tagit del av utdrag från Time Care Planering och jämfört inrapporterade avvikelser mot lönespecifikationer från december 2022 och januari 2023. I stickprovet har 10 anställda kontrollerats.

I vår stickprovsgranskning har vi inte funnit några avvikelser. Samtliga avvikelser som framgår i Time Care Planering har registrerats och går att avläsa i lönespecifikationerna för de anställda.

3.6.3 LSS

Den enhetschef inom LSS-verksamheten som intervjuats inom ramen för granskningen ansvarar för ett serviceboende och en BoDa-verksamhet⁶. Chefen ansvarar för totalt 38 anställda. Enligt uppgift har enhetschefen en bemanningsplanerare som stöd i löneadministrationen.

Registrering av frånvaro

Frånvaro ska anmälas av medarbetare till enhetschef, bemanningsplaneraren och arbetsplatsen. Bemanningsplaneraren ansvarar för att lägga in första sjukdagen, sedan är det upp till medarbetaren att friskanmäla sig i Självservice när denne är tillbaka i tjänst. Det är sedan enhetschef som attesterar posterna innan lönekörningen.

Som stöd har enheten tagit fram en *rutin vid oplanerad frånvaro*⁷. Av rutinen framgår att hur medarbetare går till väga för att anmäla sjukdom eller VAB på vardagar respektive helgdagar och morgonpass.

Planerad ledighet och semester

I intervju framförs att semester ska läggas in direkt i Time Care Planering av medarbetare. Semestern läggs automatiskt in i Självservice och chefen attesterar sedan posten innan lönekörningen.

Vikariehantering

Vikarier bokas in av bemanningsplanerare i Time Care Pool. När vikarier är frånvarande gäller samma rutiner som för ordinarie personal. Bemanningsplanerare tillstyrker posten från Time Care Pool till Självservice och ansvarig chef attesterar posten innan lönekörningen.

Inför lönekörning

⁶ Bostad med särskild service och daglig verksamhet

⁷ 2019-10-28

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

Enhetschefen framförs i intervju genomföra kostnadskontrollen varje månad. Vid kontrollen kontrolleras bland annat rimligheten av löneutbetalningen, om personerna tillhör enheten och om sysselsättningsgraden är korrekt.

3.6.3.1 **Stickprov**

I vårt stickprov har vi tagit del av verksamheternas scheman för december månad och jämfört avvikelserna mot lönespecifikationer för december 2022 och januari 2023. I stickprovet har 10 anställda kontrollerats.

I vår stickprovsgranskning har vi inte funnit några avvikelser.

3.6.4 **Måltid**

I stickprovsgranskningen har en enhet för måltidsservice ingått. Enheten har 12 kök och består av totalt 33 medarbetare. Enheten har även timanställda som arbetar vid behov.

Registrering av frånvaro

Inom verksamhetsområdet Måltidsservice finns *riktlinjer för akut frånvaro i Måltidsservice* som beskriver hur medarbetare ska gå till väga vid oplanerad frånvaro. När en medarbetare blir sjuk eller behöver vara frånvarande pga. vård av barn ska den anställde kontakta sin arbetsplats, sin chef, ansvarig bemanningsplanerare och registrera sin frånvaro i Självservice.

I intervju har det framförts att rutinen för registreringen av frånvaro framöver kommer att förändras och att det i stället blir bemanningsplanerare som registrerar den första sjukdagen i Självservice och att medarbetaren sedan ansvarar för att friskanmäla sig.

Planerad ledighet och semester

Planerad frånvaro ska enligt uppgift registreras av medarbetare i en så kallad frånvarokalender i Time Care Planering, vilken synkar med enhetens schemaperioder. Enhetschef ska sedan godkänna posten i Time Care Planering och avvikelser registreras sedan i Självservice av en bemanningsplanerare.

Vikariehantering

Timvikarier bokas in av bemanningsplanerare via Time Care Pool. Innan lönekörningen attesterar enhetschefen timvikariernas timmar i Självservice.

Inför lönekörning

Enhetschefen beskriver i intervju att kostnadskontrollen genomförs varje månad. Vid kontrollen kontrolleras bland annat rimligheten av löneutbetalningen.

3.6.4.1 **Stickprov**

I vårt stickprov har vi granskat registrerad frånvaro under december 2022 jämfört avvikelserna mot lönespecifikationer för december 2022 och januari 2023. I stickprovet har 10 anställda kontrollerats.

I vår stickprovsgranskning har vi inte funnit några avvikelser.

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

3.6.5 Bedömning

Utifrån vårt stickprov kan vi konstatera att det finns olika rutiner för lönehanteringsprocessen i olika verksamheter, samt att några rutiner skiljer sig från de generella checklistorna som tagits fram av Soltak Lön tillsammans med representanter från HR-avdelningen. Vidare konstaterar vi att av de enheter som ingått i urvalet för stickprov är det LSS-verksamheten och måltidsservice som har en dokumenterad rutin för registrering av frånvaro. Vi anser att dokumenterade rutiner av olika processer är väsentligt för att säkerställa att medarbetare vet hur de ska gå till väga till exempel för att anmäla registrera oplanerad frånvaro. Vi bedömer därför att dokumenterade rutiner med fördel bör tas fram för att säkerställa att underlagen för löneutbetalningarna blir korrekta.

4 Samlad bedömning

4.1 Bedömning utifrån revisionsfrågorna

Revisionsfråga	Bedömning
1. Har kommunstyrelsen tydliggjort vilka krav som ställs på Soltak AB avseende den interna kontrollen i löneprocessen?	Vi bedömer att kommunstyrelsen inte har tydliggjort vilka krav som ställs på Soltak AB avseende den interna kontrollen i löneprocessen.
2. Följer kommunstyrelsen upp att Soltak AB har en tillfredsställande intern kontroll i löneprocessen?	Vi bedömer att kommunstyrelsen inte följer upp att Soltak AB säkerställer den interna kontrollen i löneprocessen.
3. Är ansvarsfördelningen tydliggjord mellan Soltak AB och kommunen för att beräkna och redovisa semesterskulder, ferielöner samt inarbetad flexitid?	Vi bedömer att finns en fungerande ansvarsfördelning mellan Soltak AB och kommunen avseende beräkning av semesterskulder, ferielöner samt inarbetad flexitid. Ansvarsfördelningen är dock inte dokumenterad.
4. Har kommunstyrelsen tillsett att det finns en tillfredsställande internkontroll för att säkerställa att riktigheten i enheters och sektors underlag för löneutbetalningar?	Kommunstyrelsen har i sin internkontrollplan för 2022 fastställt ett kontrollmoment avseende utbetalning av löner.

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

	Kontrollerna har följts upp av kommunstyrelsen och åtgärder har vidtagits. Vi bedömer att kommunstyrelsen genom detta har följt upp den interna kontrollen i kommunens löneprocess för 2022.
5. Har kommunstyrelsen säkerställt att det finns tillfredsställande attestrutiner för enheters och sektors underlag för löneutbetalningar?	Vi bedömer att det finns tillfredsställande attestrutiner genom att huvuddelen av attesterna sker i lönesystemet där atteststråten är inbyggd i behörighetssystemet och övriga uppgifter som ska registreras skickas via ärendehanteringssystemet.
6. Har kommunstyrelsen säkerställt att uppföljning görs av att cheferna använder och godkänner rapporten kostnadskontrollen i lönesystemet?	Vi bedömer att ytterligare åtgärder måste vidtas för att säkerställa att cheferna använder kostnadskontroll i lönesystemet.
7. Finns rutiner för att säkerställa att uttag och intjänning av semester, ferielöner och flextider rapporteras och registreras?	Vi bedömer att det finns övergripande rutiner men att de enheter som inte har egna dokumenterade rutiner bör ta fram det.
8. Finns rutiner för att säkerställa att frånvaro, till exempel sjukfrånvaro och vård av barn, registreras av den anställde i självservice?	Vi bedömer att det finns övergripande rutiner men att de enheter som inte har egna dokumenterade rutiner bör ta fram det.
9. Med vilka tidsintervall och fördelning på sektorer / enheter kan rapporter tas fram över kommunens skulder för semester, ferielöner och inarbetad flexid framställas ur lönesystemet?	Vi bedömer att det finns tillfredsställande rutiner då det månadsvis tas fram rapporter ner på individnivå som redovisar inestående semester, ferielön och flexid på individnivå.

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

4.2 Slutsats och rekommendationer

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är kommunstyrelsen till viss del har en intern kontroll i lönehanteringsprocessen och att åtgärder bör vidtas för att stärka den interna kontrollen ytterligare.

Då lönekostnaderna är en av kommunens största kostnadsposter vill vi särskilt understryka att kommunstyrelsen bör tydliggöra att det är ett krav att kommunens chefer månatligen genomför kostnadskontrollen för att säkerställa att inte felaktiga löner betalas ut. Andelen chefer som månadsvis genomfört kostnadskontrollen under år 2022 har varierat mellan 10 - 40 %, vilket vi ser som en stor brist.

Mot bakgrund av vår granskning rekommenderar vi kommunstyrelsen att:

- Tydliggöra vilka krav som ställs på Soltak AB avseende den interna kontrollen i löneprocessen.
- Inom ramen för sin uppsiktsplikt regelbundet följa upp Soltak AB:s interna kontroll i löneprocessen.
- Tillse att rutiner för hanteringen av ferielöner upprättas.
- Tillse att ansvarsfördelning och rutiner dokumenteras avseende beräkning av semester- och ferielöneskulder.
- Säkerställa att kostnadskontrollen genomförs av cheferna i kommunens verksamheter.
- Överväga att göra utbildningar i löneprocessen obligatoriska för samtliga chefer
- Tillse att dokumenterade rutiner för anmälan och registrering av frånvaro tas fram i kommunens verksamheter för att säkerställa korrekta underlag för löneutbetalningar.

Datum som ovan

KPMG AB

DocuSigned by:

 2AE86DF94405495...
 Erik Söderberg
 Certifierad kommunal revisor och
 kvalitetssäkrare

DocuSigned by:

 A994DB415EC14C4...
 Karin Helin Lindkvist
 Certifierad kommunal
 revisor

DocuSign Envelope ID: 27F0484A-920F-4241-8A35-4D6D29944FE6

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

A handwritten signature in blue ink that reads 'Olivia Gonzalez'.

Olivia Gonzalez
Kommunal revisor

Detta dokument har upprättats enbart för i dokumentet angiven uppdragsgivare och är baserat på det särskilda uppdrag som är avtalat mellan KPMG AB och uppdragsgivaren. KPMG AB tar inte ansvar för om andra än uppdragsgivaren använder dokumentet och informationen i dokumentet. Informationen i dokumentet kan bara garanteras vara aktuell vid tidpunkten för publicerandet av detta dokument. Huruvida detta dokument ska anses vara allmän handling hos mottagaren regleras i offentlighets- och sekretesslagen samt i tryckfrihetsförordningen.

Kungälv kommun

Granskning av intern kontroll i lönehanteringsprocessen

2023-03-31

A Bilaga 1 – Dokumentförteckning

Checklista för chefs ansvar i Självservice
Checklista för medarbetarens ansvar i Självservice
Kom i gång - Chef
Manual - Medarbetare
Manual - Chef
Processkarta – Massrapportering röstmottagare
Processkarta – Hantera löneskuld
Processkarta – Administrera anställningar
Processkarta – Bearbeta löner
Processkarta – Förändring av organisationsträd
Processkarta – Hantera indata till lön
Processkarta – Hantera LAS
Processkarta – Hantera löneöversyn
Processkarta – Massrapportering feriearbetande ungdomar
Processkarta - Ombokning
Processkarta - Personalnyckeltal
Riktlinjer för akut frånvaro i Måltidsservice
Soltak AB verksamhetsplan 2022
Tjänstekatalog Lönetjänst Bas
Tjänstekatalog Lönetjänst Tillägg
Tjänstekatalog Lönetjänst Special
Ägardirektiv för Soltak AB

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (1)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Oskar Engdahl

2023-05-11

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2022-12-31 (Dnr KS2023/0932-3)

Sammanfattning

De förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra granskning av bokslut och årsredovisning för 2022. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed i kommuner och regioner. Syftet har också varit att bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som kommunfullmäktige har beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

I bifogad rapport lämnas redogörelse för utförd granskning och gjorda iakttagelser. Kommunrevisionen översänder här rapporten till kommunstyrelsen samt till kommunfullmäktige för kännedom.

Som framgår av granskningsrapporten redovisas inte kommunens pensionsåtaganden i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning.

Kommunrevisionen rekommenderar att kommunen i kommande bokslut anpassar redovisningen av pensionsåtaganden till vid varje tillfälle gällande regler i lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Kommunrevisionen önskar, senast den 28 juni 2023, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till KPMG:s granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Förslag till beslut

Ärendet remitteras till förvaltningen för att ta fram ett svar på rapporten.

Oskar Engdahl
Kommunsekreterare

Expedieras till:

Förvaltningen

För kännedom till:

För beslut i:
Kommunstyrelsen, Kungälv kommun

För kännedom till:
Kommunfullmäktige, Kungälv kommun

Granskningsrapport avseende bokslut och årsredovisning för 2022

De förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun har givit KPMG i uppdrag att genomföra granskning av bokslut och årsredovisning för 2022. Syftet med granskningen har varit att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed i kommuner och regioner. Syftet har också varit att bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som kommunfullmäktige har beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

I bifogad rapport lämnas redogörelse för utförd granskning och gjorda iakttagelser. Kommunrevisionen översänder här rapporten till kommunstyrelsen samt till kommunfullmäktige för kännedom.

Som framgår av granskningsrapporten redovisas inte kommunens pensionsåtaganden i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning.

Vi rekommenderar att kommunen i kommande bokslut anpassar redovisningen av pensionsåtaganden till vid varje tillfälle gällande regler i lagen om kommunal bokföring och redovisning.

Vi önskar, senast den 28 juni 2023, kommunstyrelsens skriftliga kommentarer till KPMG:s granskningsrapport och våra synpunkter enligt ovan.

Kungälv den 6 april 2023
För Kommunrevisionen

Göran Johansson

Göran Johansson (Apr 6, 2023 14:21 GMT+2)

Göran Johansson
Ordförande

KOMMUNREVISIONEN

**KUNGÄLV
KOMMUN**

ADRESS Stadshuset · 442 81 Kungälv
TELEFON 0303-23 80 00 vx
FAX 0303-182 59
E-POST kommun@kungalv.se
HEMSIDA www.kungalv.se

Missiv - granskningsrapport avseende bokslut och årsredovisning för 2022

Final Audit Report

2023-04-06

Created:	2023-04-06
By:	Oskar Engdahl (oskar.engdahl@kungalv.se)
Status:	Signed
Transaction ID:	CBJCHBCAABAAB5BPdS5dLacgr1QKkkvZSPuCWXDno8B

"Missiv - granskningsrapport avseende bokslut och årsredovisning för 2022" History

- Document created by Oskar Engdahl (oskar.engdahl@kungalv.se)
2023-04-06 - 10:49:02 AM GMT- IP address: 217.213.31.207
- Document emailed to goran.johansson@kungalv.se for signature
2023-04-06 - 10:50:56 AM GMT
- Email viewed by goran.johansson@kungalv.se
2023-04-06 - 12:20:15 PM GMT- IP address: 78.71.40.236
- Signer goran.johansson@kungalv.se entered name at signing as Göran Johansson
2023-04-06 - 12:21:31 PM GMT- IP address: 78.71.40.236
- Document e-signed by Göran Johansson (goran.johansson@kungalv.se)
Signature Date: 2023-04-06 - 12:21:33 PM GMT - Time Source: server- IP address: 78.71.40.236
- Agreement completed.
2023-04-06 - 12:21:33 PM GMT

Names and email addresses are entered into the Acrobat Sign service by Acrobat Sign users and are unverified unless otherwise noted.

Granskning av bokslut och årsredovisning per 2022-12-31

Kungälv kommun

2023-03-31

Innehåll

- Sammanfattning
- Rekommendationer
- Inledning
- Förvaltningsberättelse
- Redovisningsprinciper
- Mål för god ekonomisk hushållning
- Finansiella mål
- Verksamhetsmål
- Balanskrav
- Resultaträkning
- Balansräkning
- Kassaflödesanalys
- Driftredovisning
- Investeringsredovisning
- Sammanställda räkenskaper

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Kungälv kommun har KPMG granskat kommunens årsredovisning för räkenskapsåret 2022. Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Kommunens revisorer ska enligt kommunallagen 12 kap bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat. Revisorerna ska pröva om räkenskaperna är rättvisande. Revisorernas uttalande avges i revisionsberättelsen.

Årsredovisningen

Vi har granskat årsredovisningen och vi har inte funnit några väsentliga felaktigheter i denna. Årsredovisningen har i allt väsentligt, med undantag för redovisning av pensionsskuld, upprättats i enlighet med lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) och god redovisningssed.

Resultat

Kommunens resultat för året uppgår till 439 mnkr, vilket är 11 mnkr lägre än samma period förra året, vilket i huvudsak förklaras av ett försämrat finansnetto.

Vår bedömning är att kommunen har klarat balanskravet för helåret.

Underlag för revisorernas bedömning utifrån fullmäktiges mål

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Finansiella mål

Vår sammanfattande bedömning är att de av fullmäktige fastställda finansiella målen har uppnåtts 2022 mot bakgrund av att samtliga fyra mål har klarats.

Verksamhetsmål

Vår sammanfattande bedömning är att verksamhetsmålen till hög grad är uppfyllda.

Kungälv 2023-03-31

Emil Andersson
Auktoriserad revisor,
Certifierad kommunal revisor

Inledning

Bakgrund

Vi har av Kungälv kommunens revisorer fått i uppdrag att granska årsredovisningen för perioden 2022-01-01—2022-12-31. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2022. Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen för att ge revisorerna underlag för sin bedömning.

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallag, lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed i kommuner och regioner. Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av revisionsberättelsen.

Vårt uppdrag är att granska årsredovisningen i syfte att ge revisorerna ett tillräckligt underlag för revisionsberättelsen.

Syfte och revisionsfråga

Revisorerna ska enligt KL pröva om räkenskaperna är rättvisande samt bedöma om resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål fullmäktige beslutat om.

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om:

- Kommunens årsredovisning har upprättats i enlighet med kommunallagen, lagen om kommunal bokföring och redovisning och god redovisningssed i kommuner och regioner
- Resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål som fullmäktige beslutat, som är av betydelse för god ekonomisk hushållning

Resultatet av vår granskning utgör underlag för revisorernas utformning av utlåtandet till Kommunfullmäktige. Revisorernas skriftliga bedömning ska biläggas årsredovisningen.

Vår granskning har skett i den omfattning som följer av God redovisningssed i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR (Sveriges kommuner och regioner) och Skyrev Sveriges kommunala yrkesrevisorer). Det innebär att vi genomfört en granskning för att bedöma om årsredovisningen innehåller väsentliga felaktigheter.

Granskningen syftar till att översiktligt bedöma om:

- Årsredovisningen redogör för utfallet av verksamheten, verksamhetens finansiering och den ekonomiska ställningen vid räkenskapsårets slut
- Räkenskaperna innehåller några väsentliga felaktigheter
- Resultatet i årsbokslutet är förenligt med de mål Kommunfullmäktige beslutat.

Inledning

Avgränsning

Vår granskning har skett i den omfattning som följer av god revisionsred i kommunal verksamhet, främst såsom denna definieras av SKR och Skyrev. Detta innebär att granskningen inte uppfyller de krav som ställs på en auktoriserad revisor eller ett auktoriserat revisionsbolag enligt revisorslagen eller internationella standarder för revision (ISA). Det innebär att vi inte uttalar oss över årsredovisningen så som vi gjort om dessa krav varit uppfyllda.

Granskningen av årsredovisningen omfattar:

- Förvaltningsberättelse
- Resultaträkningen
- Balansräkningen
- Kassaflödesanalysen
- Noter
- Drift- och investeringsredovisning
- Sammanställd räkenskaper

Granskningen har skett utifrån väsentlighet och risk. Vi har därför granskat ett urval av underlag utifrån en väsentlighets- och riskbedömning.

Vår granskning har varit inriktad på att hitta väsentliga fel (bedömda eller konstaterade) i årsredovisningen och vår granskning ingår inte primärt att granska den interna kontrollen över kommunens kostnader och intäkter.

Granskningen har inte som syfte att identifiera brottsliga handlingar, t ex förskingring.

Granskningen har omfattat bokslutet och årsredovisningen för år 2022. Vi har granskat sådan information som är av finansiell natur och som har direkt koppling till den finansiella redovisningen i årsredovisningen i syfte att inhämta tillräckliga revisionsbevis på motsvarande som för granskning av de finansiella delarna i årsredovisningen. Vår granskning innebär att vi tar stickprov på de finansiella uppgifterna och att informationen i förvaltningsberättelsen är förenlig med de finansiella delarna, det vill säga vi granskar inte alla siffror i årsredovisningen.

Vad gäller avsättning och ansvarsförbindelse avseende pensionsåtagandet har vi förlitat oss på de uppgifter kommunen har erhållit från pensionsadministratören KPA/Skandia. Vi har i vår granskning inte gjort någon aktuariell granskning.

Inledning

Revisionskriterier och metod

Vi har bedömt om årsredovisningen i allt väsentligt följer:

- Kommunallag (KL) och lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR)
- God redovisningssed, definierad av Rådet för Kommunal Redovisning (RKR)
- Interna regelverk och instruktioner
- Kommunfullmäktigebeslut

Vi har bedömt om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av kommunfullmäktige beslutade målen för ekonomi och verksamhet som är av betydelse för god ekonomisk hushållning.

Granskningen har genomförts genom:

- Dokumentstudier av relevanta dokument inklusive årsredovisningen
- Intervjuer med berörda tjänstemän
- Analys av nyckeltal för verksamhet och ekonomi i den omfattning som krävs för att bedöma om resultatet är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen
- Stickprovvis granskat specifikationerna till årsbokslutet med tillhörande underlag för avstämning och verifiering av väsentliga balansposter i den omfattning som krävs som underlag för bedömning av fullmäktiges finansiella mål
- Översiktlig analys av resultaträkningen

Granskning har skett av bilagor och specifikationer till årsredovisningen.

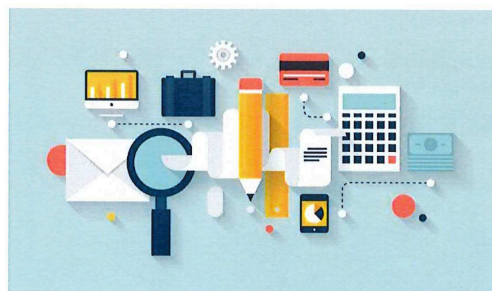
Vi har även bedömt kommunens ekonomiska ställning och utveckling, efterlevnad av balanskravet och om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de mål för god ekonomisk hushållning som fullmäktige beslutat om.

Vidare har vi också inom ramen för granskningen av årsredovisningen bedömt att uppdragen från kommunfullmäktige är fullgjorda.

Ansvarig nämnd

Granskningen avser kommunstyrelsens årsredovisning.

Rapporten har faktakontrollerats av kommunens ekonomichef.

Förvaltningsberättelsen

Enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning 4 kap 1 § ska årsredovisningen innehålla

- förvaltningsberättelse
- resultaträkning
- balansräkning
- kassaflödesanalys
- noter
- driftredovisning
- investeringsredovisning
- sammanställda räkenskaper ska ingå i årsredovisningen om sådan upprättas enligt 12 kap 2 §.

Förvaltningsberättelsen ska innehålla:

- Utveckling av verksamheten (LKBR 11:1)
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomiska ställning (LKBR 11:2)
- Händelser av väsentlig betydelse (LKBR 11:3)
- Förväntad utveckling (LKBR 11:4)
- Väsentliga personalförhållanden (LKBR 11:5)
- Andra förhållanden av betydelse för styrning och uppföljning (LKBR 11:7)

- God ekonomisk hushållning (LKBR 11:8)
- Ekonomisk ställning (LKBR 11:9)
- Balanskravsresultat (LKBR 11:10), om negativt balanskravsresultat gäller LKBR 11:11
- Den kommunala koncernen (LKBR 11:12)
- Privata utförare (LKBR 11:13)

Sådana upplysningar som anges ovan ska även omfattas av sådan kommunal verksamhet som bedrivs genom andra juridiska personer, dvs kommunalt koncernföretag (LKBR 2:5).

I RKR:s rekommendation R15 Förvaltningsberättelsen står det tydligt att det ska framgå vilket sammanhållet avsnitt i årsredovisningen som utgör förvaltningsberättelsen. Vidare står det att förvaltningsberättelsen ska presenteras i omedelbar anslutning till resultat-, balansräkning och kassaflödesanalys. Förvaltningsberättelsen ska innehålla följande huvudrubriker:

- Översikt över verksamhetens utveckling
- Den kommunala koncernen
- Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning
- Händelser av väsentlig betydelse
- Styrning och uppföljning av den kommunala verksamheten
- God ekonomisk hushållning och ekonomisk ställning
- Balanskravsresultat
- Väsentliga personalförhållanden
- Förväntad utveckling

Förvaltningsberättelse

Vi har granskat att:

- Det tydligt framgår vad som är förvaltningsberättelse
- Förvaltningsberättelsen presenteras före men i omedelbar anslutning till resultaträkning, balansräkningen och kassaflödesanalys.
- Förvaltningsberättelsen följer LKBR
- Förvaltningsberättelsen följer RKR R15 Förvaltningsberättelse
- Under varje huvudrubrik lämnas upplysningar om både den kommunala koncernen och kommunen, om inget annat angivits i RKR R15.

Kommentar

Nämndernas förvaltningsberättelser regleras inte av LKBR, utan betraktas som underlag till kommunens förvaltningsberättelse. Vi har inte granskat nämndvis redovisning.

Efter genomförd granskning bedömer vi att årsredovisningen i huvudsak omfattar den information som krävs enligt lagen om kommunal bokföring och redovisning och RKR R15 Förvaltningsberättelse.

Redovisningsprinciper

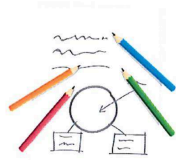
Lagen om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) är den ledande normgivningen.

I årsredovisningen anges under avsnittet "Redovisningsprinciper" att redovisningen skett enligt god kommunal redovisningssed med vilket avses i överensstämmelse med LKBR och RKR:s rekommendationer.

I vår granskning har vi stickprovvis granskat om detta påstående stämmer via intervjuer med redovisningspersonal samt översiktlig avstämning mot Rådet för kommunal redovisning gällande rekommendationer.

Kommentar

Vår bedömning utifrån väsentlighetsprincipen är att kommunen i huvudsak efterlever gällande regelverk med undantag för redovisning av pensionsskuld, eftersom kommunen tillämpar fullfonderingsmodellen istället för blandmodellen.

Mål för god ekonomisk hushållning

Kommuner och regioner ska ha en god ekonomisk hushållning i sin verksamhet och i sådan verksamhet som bedrivs genom sådana juridiska personer som avses i KL 10 kap. 2-6 §§ (hel- och delägda kommunala bolag, stiftelser och föreningar).

Enligt kommunallagens bestämmelser ska fullmäktige i budgeten ange finansiella mål och verksamhetsmål som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen.

Lagstiftaren ställer krav på att mål och riktlinjer av betydelse för god ekonomisk hushållning ur ett verksamhetsperspektiv ska upprättas. Dessa mål ska följas upp och kommenteras i samband med upprättandet av årsredovisning och delårsrapport.

Vi har granskat om:

- kommunen uppfyllt de av fullmäktige fattade finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning
- kommunen uppfyllt de av fullmäktige fattade verksamhetsmål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning
- det vid avvikelser finns en beskrivning av åtgärdsförslag.
- målen för god ekonomisk hushållning även inkluderar de kommunala koncernföretagen.

Finansiella mål

Mål fastställt av fullmäktige	Måltal	Utfall	Vår bedömning
4 procent överskott av skatteintäkter och generella statsbidrag	4 %	13,7 %	Målet uppnått
Soliditeten ska öka med minst 1,0 % per år	1 %	5,2 %	Målet uppnått
Soliditeten i koncernen ska öka	> 0	4,4 %	Målet uppnått
Investeringarnas självfinansieringsgrad skall vara 60 % eller högre	60 %	102 %	Målet uppnått

Vår sammanfattande bedömning är att resultatet enligt årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige fastställda finansiella målen. Samtliga fyra mål bedöms vara uppnådda.

Verksamhetsmål

Kungälv kommunfullmäktige har antagit strategiska förutsättningar samt 8 strategiska mål:

- Att ge goda förutsättningar för livslångt lärande
- En trygg omsorg med valmöjligheter genom livet
- Att ge möjligheter till en aktiv fritid för alla åldrar
- Att alla medborgare ska ha möjlighet att delta i rikt och aktivt kulturliv
- Att medborgare och näringsliv ska känna ökat förtroende för kommunen
- En ökad samordning mellan infrastruktur och byggnation i hela kommunen
- Att underlätta för invånare och företag i Kungälv som vill reducera klimatutsläppen
- Att nå Sveriges lägsta arbetslöshet med utbildning, arbete och sysselsättning för de som står längst från arbetsmarknaden

Kommunstyrelsen har kopplat 15 resultatmål till ovanstående och har satt ett betygssystem om 1-6 för målbedömning där betyget 6 har högst måluppfyllnad. I årsbokslutet bedöms 13 resultatmål ha betyget 5 eller 6.

Sammantaget bedöms måluppfyllelsen av verksamhetsmålen vara uppnådd i hög grad för 2022.

Balanskrav

En kommun ska enligt kommunallagen göra en avstämning av balanskravet och detta ska redovisas i förvaltningsberättelsen.

Ett balanskravsunderskott ska regleras senast tre år efter att det har konstaterats i årsredovisningen. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur en reglering ska ske. För att inte tid ska gå förlorad bör åtgärder sättas in så fort som möjligt.

Kommuner och kommunalförbund har möjlighet att använda sig av reglerna om resultatutjämningsreserv, RUR. Denna reserv kan användas för att utjämna intäkter över en konjunkturcykel, under förutsättning att årets resultat efter balanskravsjusteringar är negativt. RUR är frivillig att tillämpa, de kommuner och regioner som tänker göra det måste besluta om hur reserven ska hanteras. Detta ska framgå av de riktlinjer för god ekonomisk hushållning som fullmäktige ska besluta om.

Vi har granskat att:

- Kommunen uppfyller balanskravet
- Det vid eventuellt negativt resultat framgår när och på vilket sätt kommunen avser att reglera detta
- Det framgår hur eventuellt tidigare års negativa resultat har reglerats
- Skälen till att inte reglera ett eventuellt negativt resultat framgår, i de fall fullmäktige beslutat om att sådan reglering inte ska ske

Kommentar

Kommunen redovisar en avstämning av balanskravet enligt kommunallagen i förvaltningsberättelsen. I årsredovisningen framgår att kommunens balanskravsresultat uppgår till 396 mnkr. Kommunen har inga tidigare underskott att återställa.

Resultaträkning

Belopp i mnkr	Budget helår	Prognos helår	31-dec 2022	31-dec 2021
Verksamhetens nettokostnader	-2 949	-2 833	-2 752	-2 550
Skatteintäkter och statsbidrag	3 067	3 208	3 213	2 989
Verksamhetens resultat	118	375	461	439
Finansnetto	-28	-18	-22	11
Resultat efter finansiella poster	90	357	439	450
Extraordinära poster	0	0	0	0
Årets resultat	90	357	439	450

Enligt LKBR 5:1 ska resultaträkningen redovisa samtliga intäkter och kostnader under räkenskapsåret.

Vi har granskat att:

- Resultaträkningen är uppställd enligt LKBR
- Resultaträkningen i allt väsentligt redovisar årets externa intäkter och kostnader
- Noter finns i tillräcklig omfattning och utgör specifikationer av resultaträkningens poster samt möjliggör avstämning mot balanskravet
- Resultaträkningen inte påverkas av väsentliga fel i periodisering

Kommentar

Vi har granskat resultaträkningen och har inte funnit några kvarstående väsentliga felaktigheter.

Pensionerna redovisas enligt fullfonderingsmodellen medan LKBR anger att blandmodellen skall tillämpas.

Tillämpad pensionsmodell medför att resultatet är för högt redovisat med 36 mnkr. Kommunen har dock en redovisning/uppställning av båda modellerna.

Bokförd intäkt avseende kostnadsutjämningsbidrag är för lågt upptaget om 2,8 mnkr.

Balansräkning

Belopp i mnkr	31-dec 2022	31-dec 2021
Balansomslutning	6 919	6 550
Redovisat eget kapital	1 901	1 462
Materiella anläggningstillgångar	5 106	4 664
Finansiella anläggningstillgångar	821	711
Bidrag till infrastruktur	277	289
Omsättningstillgångar	701	878
Avsättningar	1 136	1 156
Långfristiga skulder	3 071	3 175
Kortfristiga skulder	811	758

Enligt LKBR 6:1 ska balansräkningen redovisa kommunens samtliga tillgångar, avsättningar och skulder samt eget kapital på dagen för räkenskapsårets utgång (balansdagen). Ställda pantar och ansvarsförbindelser ska tas upp inom linjen.

Vi har granskat att:

- Balansräkningen är uppställd enligt LKBR
- Noter finns i tillräcklig omfattning
- Upptagna tillgångar, avsättningar och skulder i allt väsentligt existerar, tillhör kommunen och är fullständigt redovisade samt inte påverkas av väsentliga periodiseringsfel
- Tillgångar, avsättningar och skulder har i all väsentlighet värderats enligt principerna i LKBR
- Föregående års utgående balanser har överförts rätt som årets ingående balanser
- Specifikationer och underlag till utgående balanser finns i tillräcklig omfattning

Kommentar

Vi har granskat balansräkningen och har inte funnit några kvarstående väsentliga felaktigheter.

Tillämpad pensionsmodell medför att avsättningarna är för högt upptagna med 602 mnkr. Denna pensionsavsättning skall redovisas bland ansvarsförbindelser enligt LKBR.

Vi bedömer att hanteringen av erhållna riktade statsbidrag och dess återrapportering innehåller brister. I ett av våra granskade projekt "Åldreomsorgslyftet" fanns en ingående balans om 10 mnkr motsvarande ej använda medel som rapporterats som använda/förbrukade.

Kassaflödesanalys

I kassaflödesanalysen ska kommunens in- och utbetalningar under räkenskapsåret redovisas enligt LKBR kap 8 1§.

Kassaflödesanalys beskriver hur verksamhet och investeringar finansierats och hur de har inverkat på verksamhetens likvida ställning.

Enligt RKR:s rekommendation R13 Kassaflödesanalys ska räkenskapsårets kassaflöden i kassaflödesanalysen hänföras till följande sektorer:

- löpande verksamhet
- Investeringsverksamhet
- finansieringsverksamhet, och i förekommande fall
- bidrag till infrastruktur

Vi har granskat att:

- Kassaflödesanalysen uppfyller kraven i LKBR
- Följer RKR R13 Kassaflödesanalys
- Noter finns i tillräcklig omfattning
- Kassaflödesanalysens innehåll överensstämmer med motsvarande uppgifter i övriga delar av årsredovisningen
- Kassaflödesanalys har upprättats för både kommunen och koncernen

Kommentar

Vi har granskat kassaflödesanalysen och har inte funnit några väsentliga felaktigheter.

Driftredovisning

Enligt LKBR 10:1 ska driftredovisningen innehålla en redovisning av hur utfallet förhåller sig till den budget som har fastställts för den löpande verksamheten.

En förändring mot tidigare år är att driftredovisningen har flyttats från förvaltningsberättelsen till egen del i årsredovisningen. Enligt RKR:s rekommendation R14 Drift- och investeringsredovisning ska utformningen av utfall kunna stämma av mot fullmäktiges budget.

Vi har granskat att:

- Budgeterade och redovisade intäkter och kostnader redovisas i sammanfattning
- Redovisade intäkter och kostnader överförs riktigt från bokföringen
- Samma periodiseringsprinciper gäller för både budget och redovisning
- Jämförelse görs med tidigare år
- Driftredovisningen är analyserad i förhållande till ekonomi och fastställda mål
- Driftredovisningen redovisas som egen del i årsredovisningen

Kommentar

Driftredovisningen ingår i årsredovisningen i enlighet med rekommendationer och vi har inte funnit några väsentliga felaktigheter.

Investeringsredovisning

Enligt LKBR 10:2 ska investeringsredovisningen innehålla en samlad redovisning av kommunens eller regionens investeringsverksamhet.

En förändring mot tidigare år är att investeringsredovisningen har flyttats från förvaltningsberättelsen till egen del i årsredovisningen. Enligt RKR:s rekommendation R14 Drift- och investeringsredovisning ska utformningen av utfall kunna stämma av mot fullmäktiges budget och plan för investeringsverksamheten. Vidare står det att fleråriga pågående och under året avslutade investeringar ska kunna stämmas samt ska den även omfatta kommunala koncernföretags investeringar som fullmäktige tagit ställning till.

Vi har granskat att:

- Investeringsredovisningen visar kommunens totala investeringsverksamhet
- Investeringsredovisningen är uppställd enligt god redovisningssed
- Beloppen i investeringsredovisningen överensstämmer med bokföring
- Posterna i investeringsredovisningen är överförda till balansräkning och kassaflödesanalys
- Jämförelse med tidigare år görs
- Avvikelser i förhållande till budget och prognos har analyserats och kommenterats
- Investeringsredovisningen redovisas som egen del i årsredovisningen.

Kommentar

Investeringsredovisning ingår i årsredovisningen i enlighet med LKBR och rekommendation.

Sammanställda räkenskaper

Sammanställda räkenskaper för en kommunal koncern avser enligt LKBR 12:1 en sammanställning av kommunens eller regionens och de kommunala koncernföretagens resultaträkningar, balansräkningar och kassaflödesanalyser samt noter.

Vi har granskat att:

- Den sammanställda räkenskapen är uppställd enligt RKR R16 Sammanställda räkenskaper
- Samtliga kommunala koncernföretag i kommunkoncernen har inkluderats
- Konsolidering har skett av de kommunala koncernföretag i vilka kommunen har ett betydande inflytande, är av särskild ekonomisk betydelse eller är av särskild betydelse för kommunens verksamhet.
- Proportionell konsolideringsmetod och förvärvsmetod har tillämpats vid konsolideringen
- Beloppen överensstämmer med den sammanställda räkenskaper och de ingående bolagens redovisningar
- Eliminering av interna poster i allt väsentligt har skett
- Det finns kassaflödesanalys och noter för sammanställda räkenskaper

Kommentar

Vi har inte funnit några avvikelser i vår översiktliga granskning avseende sammanställda räkenskaper.

kpmg.com/socialmedia

The information contained herein is of a general nature and is not intended to address the circumstances of any particular individual or entity. Although we endeavor to provide accurate and timely information, there can be no guarantee that such information is accurate as of the date it is received or that it will continue to be accurate in the future. No one should act on such information without appropriate professional advice after a thorough examination of the particular situation.

© 2023 KPMG AB, a Swedish limited liability company and a member firm of the KPMG network of independent member firms affiliated with KPMG International Cooperative ("KPMG International"), a Swiss entity. All rights reserved.

The KPMG name and logo are registered trademarks or trademarks of KPMG International.

**KUNGÄLV
KOMMUN**

Sid 1 (2)

Tjänsteskrivelse

Handläggarens namn
Emil Friberg

2023-04-24

Utredning och förslag om ny nivå för habiliteringsersättningen (Dnr KS2023/0502-1)

Sammanfattning

Förvaltningen har fått i uppdrag att utreda och föreslå en ny nivå för habiliteringsersättningen från och med 2023-07-01. Nuvarande nivå ligger på 40 kronor per dag.

Baserat på budgetförutsättningar och omvärldsbevakning föreslås en höjning av habiliteringsersättningen med 100 procent från och med den 1 juli 2023. Det ger en ersättning på 80 kr per genomförd dag.

Juridisk bedömning

Habiliteringsersättningen är inte reglerad i lag, förordning eller föreskrift och innebär ingen skyldighet för kommunen att betala ut.

I förarbetena till LSS-lagen framgår att kommunerna rekommenderas att lämna viss ersättning till deltagare i daglig verksamhet (habiliteringsersättning).

Förvaltningens bedömning

Habiliteringsersättningen betalas ut till personer med beslut om daglig verksamhet/sysselsättning enligt LSS, SOL då de deltar i den dagliga verksamheten.

Daglig verksamhet är en lagstadgad insats enligt LSS-lagen. Daglig verksamhet ska vara en stimulerande, utvecklande och personligt anpassad sysselsättning. Personer i yrkesverksam ålder som saknar förvärsarbete och inte utbildar sin kan få en daglig verksamhet. Insatsen omfattar personer med utvecklingsstörning, autism eller autismsliknande tillstånd samt personer med betydande och bestående begåvningsmässigt funktionshinder efter hjärnskada i vuxen ålder föranledd av yttre våld eller kroppslig sjukdom. Kommunen bedömer varje enskild ansökan och avgör vem som får insatsen daglig verksamhet.

Ärendenivåer – bedömning utifrån kommunfullmäktiges strategiska mål eller kommunstyrelsens resultatmål

Ärendet har koppling till kommunfullmäktiges strategiska mål om en trygg omsorg med valmöjligheter genom hela livet.

Bedömning utifrån miljö, hållbarhet och mål i Agenda 2030

Ärendet är i linje med mål 3 om att säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar och mål 8 som handlar om att verka för full och produktiv sysselsättning.

Bedömning utifrån politiska styrdokument

Ärendet har koppling till program och plan för social hållbarhet – ökat innanförskap samt funktionshinderplan.

Bedömning utifrån ett medborgar- och brukarperspektiv

Ersättningen är uppskattad av de brukare som får den. En höjning av ersättningen skulle kunna påverka självkänsla och självförtroende samt ge ytterligare stimulans och motivation för att arbeta.

Bedömning utifrån ett medarbetarperspektiv

Förslag till beslut bedöms inte påverka arbetsbelastning, arbetsmiljö eller personella resurser.

Ekonomisk bedömning

Förvaltningen har avsatt 1,2 miljoner kronor för ökning av habiliteringsersättningen. Budget ligger idag på 1,8 miljoner kronor, vilket ger en total budget på 3,0 mkr.

Ersättningsnivån i närliggande kommuner varierar idag från 40 till 126 kr per genomförd dag.

Kommun	Heldag
Göteborg	126
Ale	40
Tjörn	53
Härryda	45
Orust	60

Utöver habiliteringsersättningen rekviderar kommunen årligen medel från Socialstyrelsen som betalas ut två gånger per år till den som medverkar vid daglig verksamhet. Detta ger ett tillskott på ca 9000 kronor per år och brukare. Denna utdelning är separat och kan upphöra och bör därför inte blandas ihop med den ordinarie ersättningen.

Baserat på tilldelad budget och omvärldsbevakning föreslår förvaltningen en höjning av habiliteringsersättningen med 100 procent - från dagens 40 kr till 80 kr per dag.

Förslag till kommunfullmäktige

1. Habiliteringsersättningen höjs med 100%. Det ger en ersättning på 80 kr per genomförd dag.
2. Beslutet gäller från och med den 1 juli 2023.

Lena Arnfelt
Sektorchef

Pia Jakobsson
Ekonomichef

Expedieras till:

För kännedom till:

The logo for GoCO Health Innovation City is displayed in white text against a light blue background. The word "GoCO" is written in a large, bold, sans-serif font. To its right, the words "Health", "Innovation", and "City" are stacked vertically in a smaller, clean sans-serif font. The background of the top section of the page features a blurred, abstract image of a human arm in shades of blue and purple.

GoCO Health
Innovation
City

En ny stadsdel med fokus på hälsa

Resan började med att det globala, läkemedelsföretaget AstraZeneca tillkännagav att de ville sälja en del av sin mark som ansluter till deras site i Mölndal. Kravet för att köpa var att den nya ägaren skulle fortsätta att tillföra värde till det redan existerande hälsoekosystemet inom regionen.

Två aktörer var bäst lämpade för uppgiften. Med en ambitiös vision beslutade våra ägare Next Step Group och Vectura Fastigheter att gå samman och skapade GoCo Health Innovation City i joint venture.

GoCo Health
Innovation
City

GoCo Health Innovation City - Founders and Family

The new world for life science

Vectura ✱

next step

investor

o | BAL
DER

AstraZeneca

GoCo Arena 2023 Founding Partners

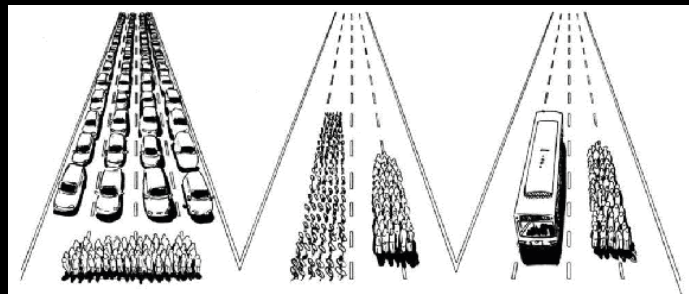

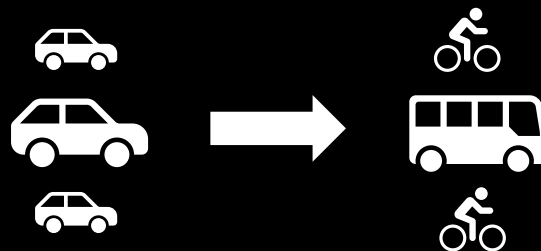
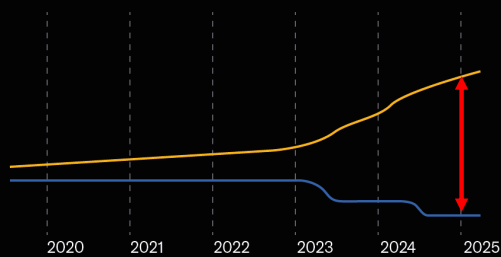
Utmaningar

- Åbro är ett område under stor utveckling och expansion, bristande kollektivtrafik riskerar att underminera satsningarna.
- God kollektivtrafik avgörande för att nå målbilden om ett hållbart resande och minimera störningar i det övergripande trafiknätet.
- Kollektivtrafiken måste finnas på plats från början för att sätta rätt resvanor redan från start.

Utbudet följer inte behoven!

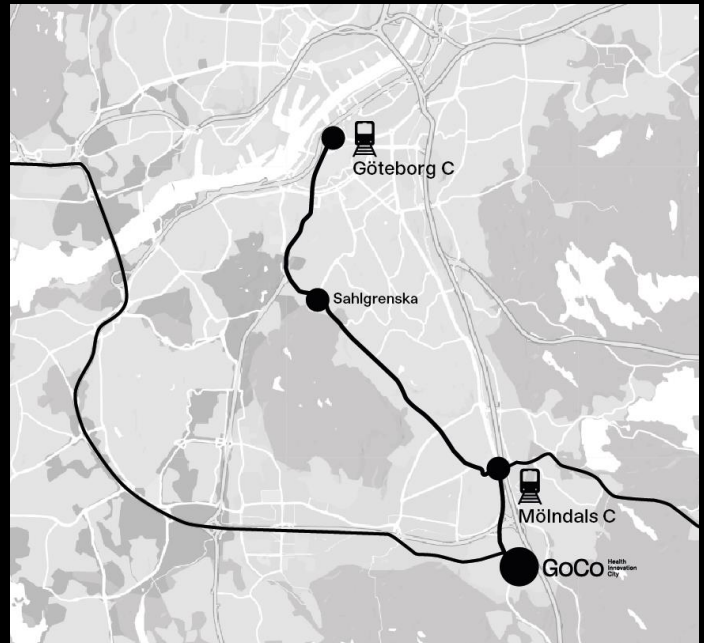
Arbetsplatser Åbro
Kollektivtrafik Åbro

GoCo Health
Innovation
City

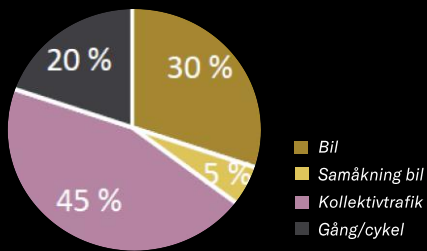
Busstrafik

- Buss 25 innebär direktförbindelse med Sahlgrenska och Göteborg innerstad.
Trafikerar ej Åbro från 1 juni 2023.
- Lila Express innebär direktförbindelse med västra Göteborg, Hisingen och Mölnlycke.
Trafikerar ej Åbro långsiktigt.
- Citybuss, metabuss och spårvagn
Saknas beslut om långsiktig trafikering.

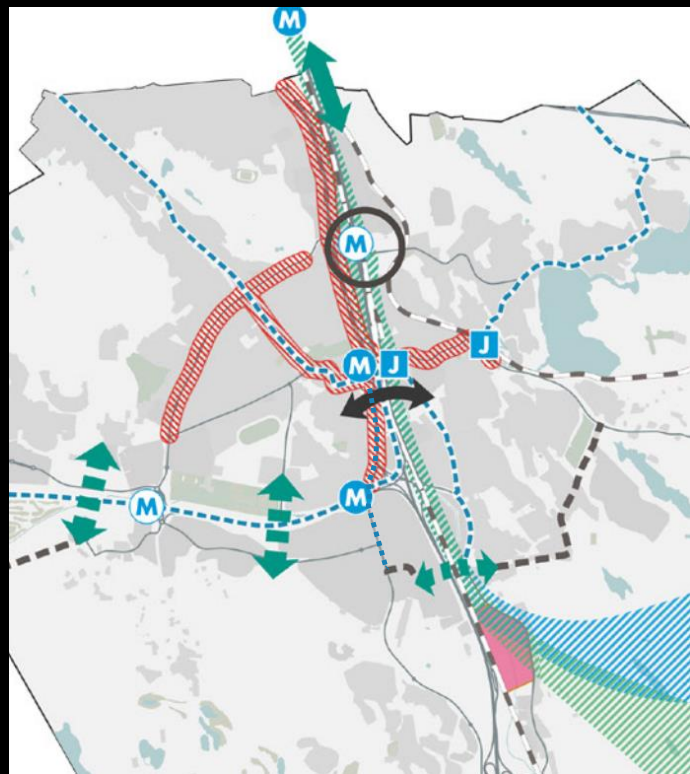

Framtida trafikering

- Citybuss med koppling till Åbro.
- Stadsmässigt stråk med spårbinden trafikering.
- Metrobuss utmed E6 och Söderleden samt möjliggöra för stationer i Mölndal, Åbro, Lackarebäck och Fässbergsmotet.
- Stärka kopplingarna över E6:an för att minimera störningar i känsliga anslutningspunkter.

GoCo Health Innovation City

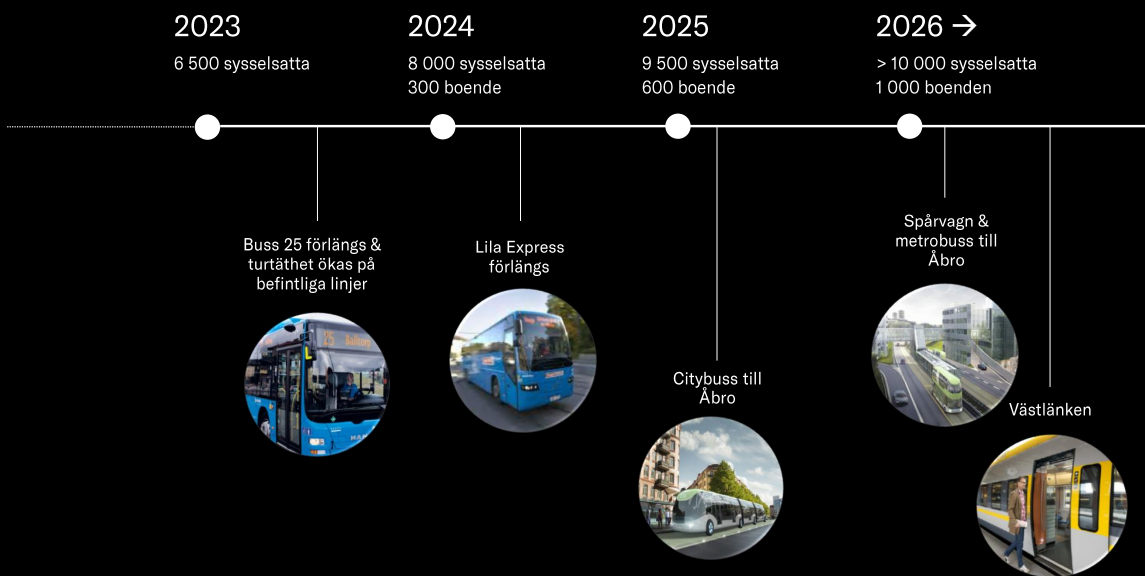
Mobilitetsplan

Åtgärderna i Mobilitetsplanen har som syfte att understödja de satsningar som görs kring kollektivtrafik och utbyggnad av gång- och cykeltrafik.

1. Parkeringslösning
2. Intermobilitet och delningsekonomi
 - Mobilitetspool
 - Fordonspool
3. Cykelinfrastruktur
 - Cykelpool
4. Kollektivtrafik/Inomhusväntzon
 - Åtgärder inom linjedragning och kapacitet,
 - Inomhusväntzon & mobilitetshubb
5. Kommunikationsåtgärder

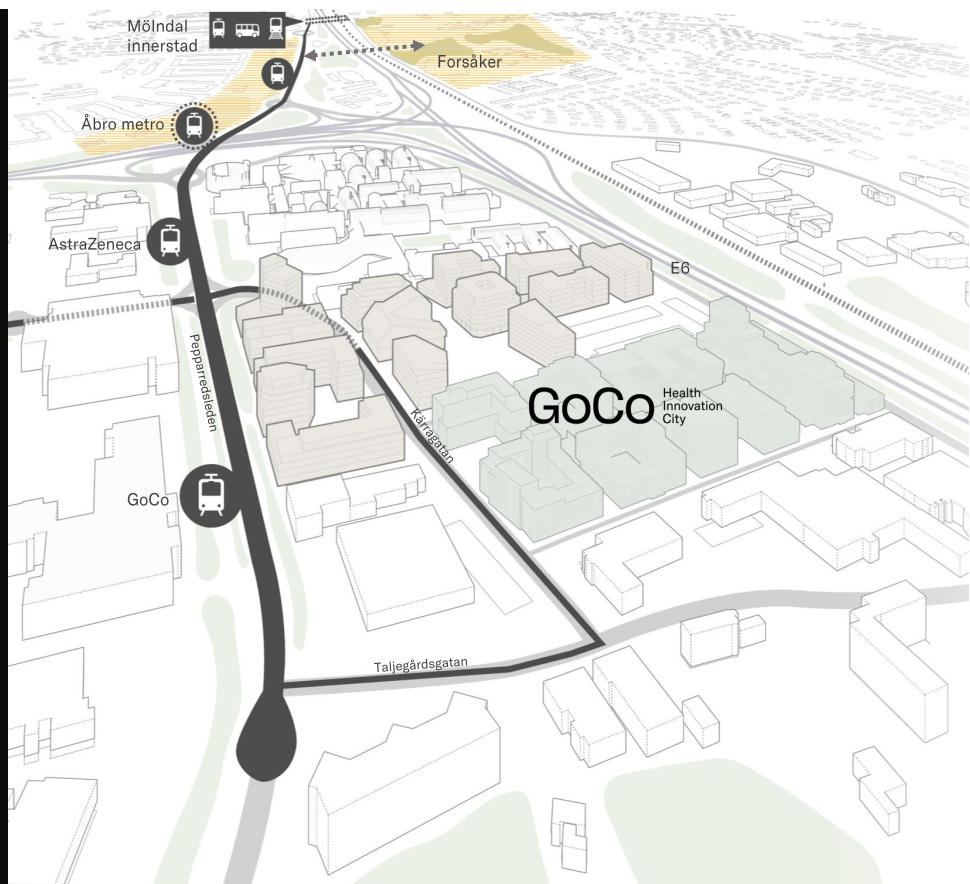

Tidplan

Spårvagnsdragning

- Väva samman innerstaden med GoCo och skapa ett stadsmässigt stråk med spårbunden trafikering.
- Säkra linjedragning för citybuss med koppling till Åbro.
- Metrobuss utmed E6 och Söderleden samt möjliggöra för stationer i Mölndal, Åbro, Lackarebäck och Fässbergsmotet.
- Stärka kopplingarna över E6:an för att minimera störningar i känsliga anslutningspunkter.

Från bilberoende industriområde i ytterkanten...

GoCo Health Innovation City

...Till en levande stadsdel med goda
kommunikationer, sammanlänkad med
Mölndals innerstad

GoCo Health
Innovation
City

MAJ 2023

Business Region Göteborg Regionalt arbete

PATRIK ANDERSSON

Samverkan +20 år med fördjupat samverkansavtal 2018

BRG bildades 2000 men vår samverkan kring näringslivsutveckling i Göteborgsregionen har sitt ursprung från 1977

Utgångspunkten är BRG:s och GR:s samverkansavtal och alla kommunernas arbete med näringslivsstrategiska program eller motsvarande.

- Kompetensförsörjning & attraktionskraft
- Samhällsplanering (infrastruktur, markberedskap)
- Företagsklimat och innovationskraft
- Kunskapsöverföring och nätverksarbete
- Analys och faktaunderlag
- Dialog med regionala, nationella och internationella organ

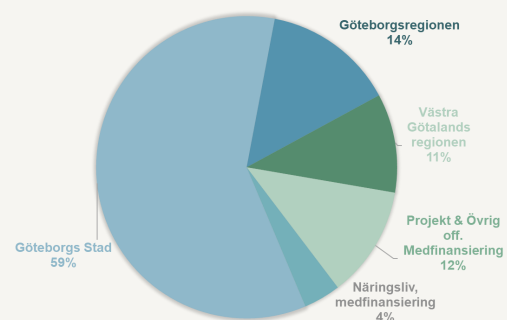
Basfinansiering Göteborg / GR / VGR

<ul style="list-style-type: none"> Göteborgs Stad (81 720) <ul style="list-style-type: none"> 32 260 Driftanslag 44 460 Koncernbidrag 5 000 Aktieägartillskott
<ul style="list-style-type: none"> Göteborgsregionen <ul style="list-style-type: none"> 20 000 Driftanslag (omsättning)
<ul style="list-style-type: none"> Västra Götalandsregionen <ul style="list-style-type: none"> 15 000 Delregionala utvecklingsmedel

Övriga intäkter

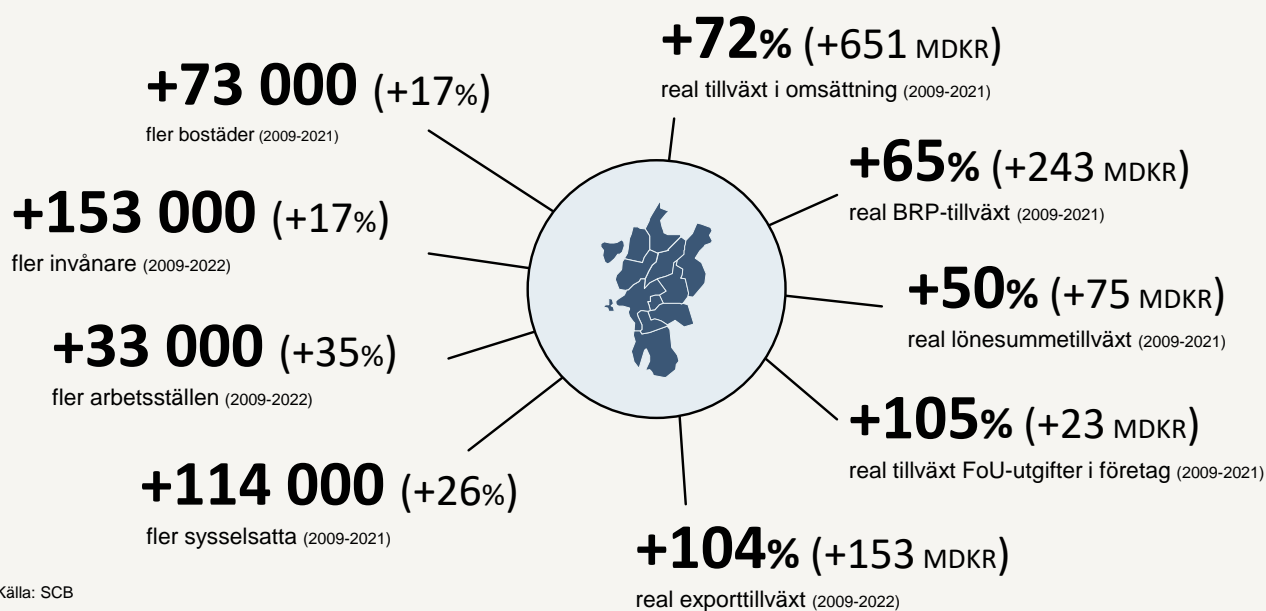
<ul style="list-style-type: none"> Offentliga aktörer <ul style="list-style-type: none"> 17 035 Projekt- och medfinansiering
<ul style="list-style-type: none"> Näringsliv <ul style="list-style-type: none"> 5 745 Deltagaravgifter

Total finansiering 139 500 tkr

Exceptionell tillväxt för den regionala ekonomin

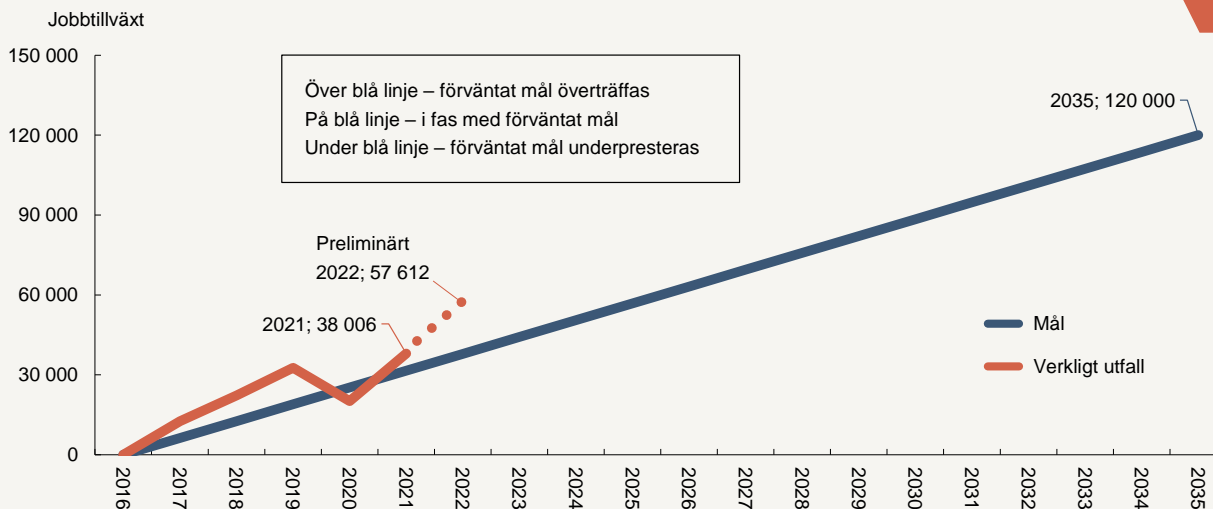
Källa: SCB

Så här har det gått...

JOBBTILLVÄXT I GÖTEBORGSREGIONEN (ACKUMULERAD), VERKLIGT UTFALL 2016-2021
MOT FÖRVÄNTAD MÅLBILD FRAM TILL 2035, SYSSELSATT DAGBEFOLKNING +16 ÅR

82 000

fler jobb kvar mot
mål 2022-2035

Källa: SCB och Business Region Göteborg

Företagsutveckling

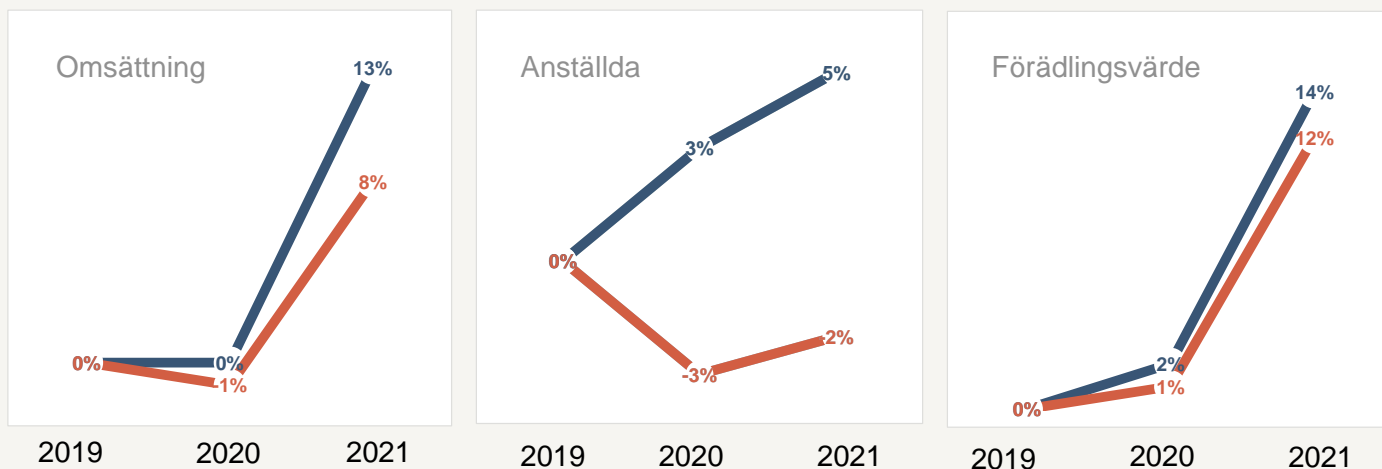

BUSINESS REGION
GÖTEBORG

Företagsutveckling regionalt arbete 2022

<i>Expedition Framåt</i>	<i>365</i>	<i>ARUBA</i>	<i>Tech</i>	<i>Hjulet</i>	<i>Totalt</i>
Alingsås 6	2	2	1		11
Ale 7	15	1	2		25
Lilla Edet 2					2
Kungälv 5	5	5		1	16
Stenungssund 3					3
Tjörn 3		3			6
Mölnadal 35	3	16	11	4	69
Kungsbacka 14	4	8	4	4	34
Härryda 9	2	10	2	3	26
Partille 16	2	12			30
Lerum 9		5			14
Öckerö 3		4		1	8
Göteborg 178	26	90	200	23	517
Totalt 290	59	156	220	36	761

Företag i Tillväxtprogram jämfört kontrollgrupp

Företagen som medverkar i Tillväxtprogrammet (grön) har en bättre tillväxt i förädlingsvärde än kontrollgruppen (röd).

Vad gäller omsättning växer företagen bättre än kontrollgruppen.

Stabil och högre tillväxt än kontrollgruppen i antal anställda

ALMI Företagspartners insatser per kommun

Kommun	Antal lån/Företag 2022
Ale	10
Alingsås	18
Göteborg	783
Härryda	33
Kungälv	23
Lerum	22
Mölndal	64
Partille	29
Stenungsund	28
Öckerö	8
Lilla Edet	6
Tjörn	12
Kungsbacka i Halland	1 036

Yesbox

- 2022
- 7300 besökare
- 2100 personer i rådgivning för att starta
- 328 startade företag
- 2500 företag i affärsutveckling

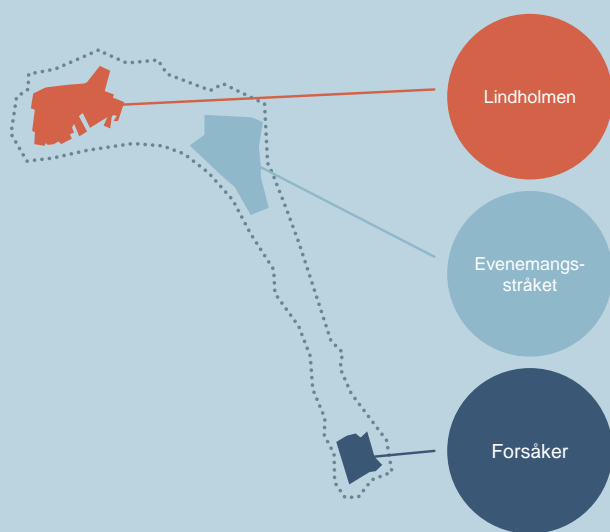

Kluster och Innovation

BUSINESS REGION
GÖTEBORG

Gothenburg Green City Zone...

...är en zon där framtidens transportsystem testas – ny teknik i både fordon och infrastruktur

Core partners:

RISE, Volvo Cars och BRG

Mål:

Transporter inom zonen ska vara utsläppsfria redan 2030

Link40

Härryda

4 mdkr
i investering

1 000
direkta jobb

350
ytterligare jobb

BUSINESS REGION
GÖTEBORG

Fokusområden-Testbäddar/kunskapscentrum

- **Härryda:**
Arbete gällande 3st Link 40/Wendelstrand utsläppsfria transporter samt avsiktsförklaring kring etableringen Bårhultsmotet
GGCZ samt test induktiv laddning taxi Landvetter
- **Mölndal**
GGCZ och deltagande i innovationsprojekt (parkering)
- **Partille**
GGCZ
- **Öckerö**
Arbete pågår tillsammans med NA ang Maritimt centrum
- **Stenungssund**
WS kring kemiindustrins utveckling

Elektrifiering av fritidsbåtar

Projektet go:LEIF (Grön Omställning med Laddning, Elektrifiering och Infrastruktur för fritidsbåtar)

- Öka intresse och kompetens kring eldrivna båtar och elbåtsladdning hos hamnar, kommuner och båtintresserade
- Tillhandahålla testbäddar inom laddinfrastruktur
- Stärka teknikutveckling och regionens näringsliv
- Forskningsstudier kring fritidsbåtanvändning för kunskapsuppbyggnad
- Affärsmodeller för laddning, effekt på elnät och potential att kombinera båtladdning med förnybar energiproduktion

Etablering och Investering

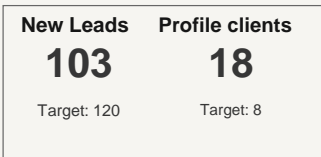
BUSINESS REGION
GÖTEBORG

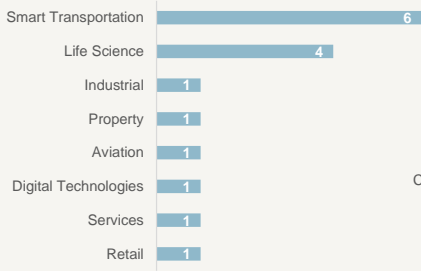
Etableringar i GR 2021 till 2023-02

- Totalt 32 etableringar varav 9 i andra kommuner än Göteborg
- Den största begränsningen är bristen på mark!!
- Den kommun som har mark får etableringar!
- Dialog om mark har genomförts i 8 kommuner 2021-22

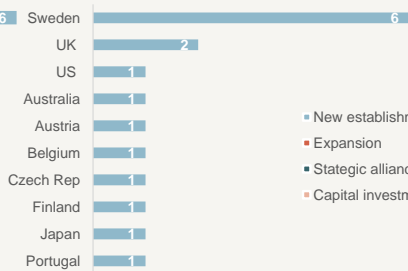
Result Inward Investments 2022

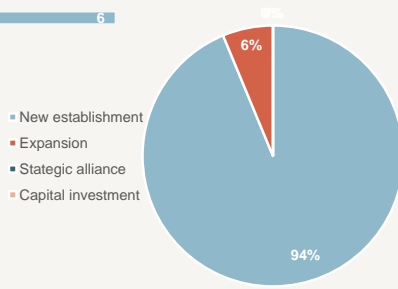
Investments by sector

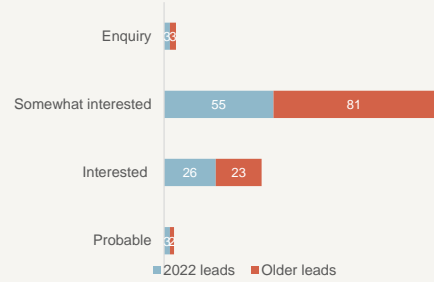
Investments by country

Investments by type

Leads by stage

Arbetsstillfällena från en etablering sprids över hela regionen

NOVO

Arbetskraft från
hela regionen

Stödtjänster, underlev.
Konsumtion etc som
uppstår över regionen

NOVO

Göteborg

30 mdkr
i investering

3 000
direkta jobb

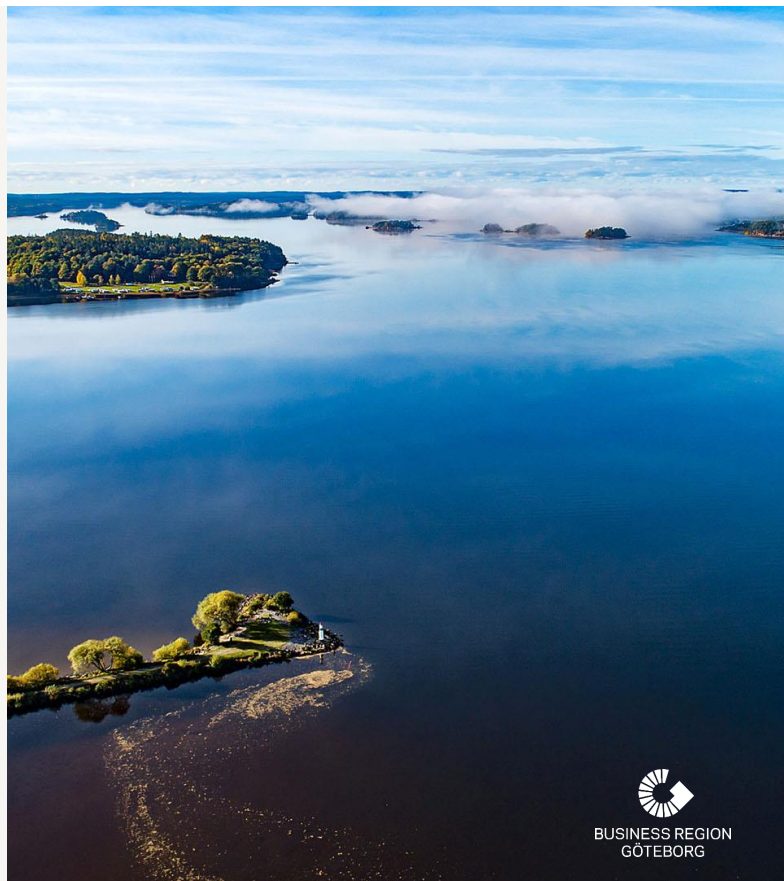
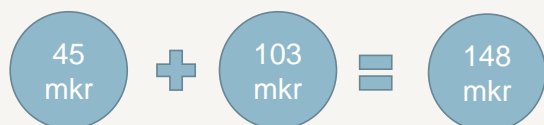
3 000
ytterligare jobb

BUSINESS REGION
GÖTEBORG

Avsiktsförklaring Västra Götalandsregionen, Göteborgs stad, GR och BRG

- Utbildningscentra/lärmiljöer
- Forskning, utveckling och utbildning
- International House Gothenburg

INTERNATIONAL HOUSE GOTHENBURG

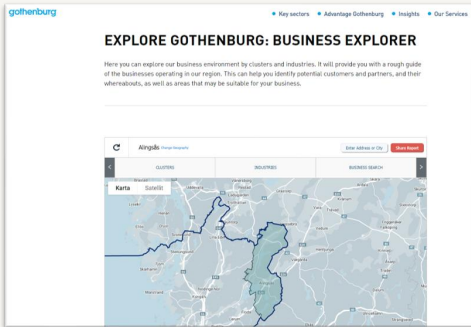
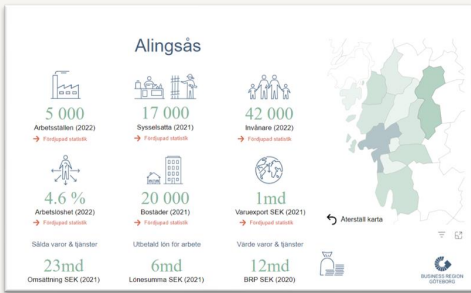
International House Gothenburg

- En mötesplats för regionens internationella talang: spetskompetens, studenter och deras familjer
- Erbjuder kostnadsfria event, aktiviteter och rådgivning för att nyinflyttade lättare ska kunna bli en del av Göteborgsregionen.
- Samlokaliserade med Statens servicecenter
- www.internationalhousegothenburg.com

Kommunikation och Marknadsföring

BUSINESS REGION
GÖTEBORG

Medienärvaro viktigt

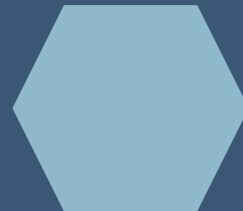
- Trovärdighet och varumärke
- Relationer med näringslivet
- Engagemang i näringspolitiken
- Attraktiva som arbetsgivare
- Stärker företagsklimatet och företagen

Antal artiklar

- 2022: 724
- 2021: 414
- 2020: 461

Nöjda kunder

	2022	2021	2019	2017
NKI	80	79	73	77
NPS	50	45	26	34

BUSINESS REGION
GÖTEBORG

BUSINESS REGION GÖTEBORG – EN DEL AV GÖTEBORGS STAD I SAMARBETE MED REGIONEN

Kallelse till sammanträde 2023-05-12, kl. 9.00-12.00
Göteborgsregionens kommunalförbund
Plats: GoCo, Entreprenörstråket 10, Mölndal

Föredragningslista

Upprop (9.00)

Muntliga föredragningar (9.05-11.10)

- Information från GoCo och Mölndals stad - Stefan Gustafsson (S), kommunstyrelsens ordförande, med flera) Kl. 9.05-9.40.
- Information om Västsvenska paketet – Jörgen Einarsson och Bo Larsson, Trafikverket. Kl. 9.40-10.10.

Fika (10.10-10.30)

- Information om samverkansavtal med BRG – Mattias Jonsson (S), ordförande, och Patrik Andersson, VD, BRG. Kl. 10.30-10.50.
- Rapport från delregionala kollektivtrafikerådet – Johannes Hulter (S), ordförande. Kl. 10.50-11.00.
- Förbundsdirektörens rapport. Kl. 11.00-11.10.

Gruppmöten (11.10-11.40ca)

Styrelseärenden (11.40-12.00ca)

1. Revisionsrapport – Informationssäkerhet i praktiken (bilaga)
2. Revisionsberättelse med rapporter angående räkenskaper och förvaltning för GR år 2022 (bilaga)
3. Årsredovisning och revisionsberättelse för Västkoststiftelsen 2022 (bilaga)
4. Rambudget för Göteborgsregionen (GR) 2024 (bilaga)
5. Förbundsordning för Göteborgsregionens kommunalförbund (GR) (bilaga)
6. Reglementen för förbundsstyrelsen, antagningsnämnden och skolnämnden (bilaga)
7. Arbetsordning för förbundsfullmäktige (bilaga)
8. Arbetsordning för delregionala kollektivtrafikerådet i Göteborgsregionen (bilaga)
9. Översiktsplan, Tjörns kommun (bilaga)
10. Bostadsförsörjningsprogram 2023-2026, Tjörns kommun (bilaga)
11. Motion: Konvertera Västlänken från järnvägsspår till spårvagnsspår (bilaga)
12. Samverkansavtal avseende näringslivsutveckling i Göteborgsregionen (bilaga)

Förbundsstyrelsen

Kallelse till sammanträde 2023-05-12, kl. 9.00-12.00
Göteborgsregionens kommunalförbund
Plats: GoCo, Entreprenörstråket 10, Mölndal

13. Årskontroll av dataskyddsarbetet 2022 (bilaga)
14. Göteborgsregionens kommunalförbunds handlingsplan kring GR:s inköps- och upphandlingsrutiner (bilaga)
15. Förteckning över avtalssamverkan inom GR (bilaga)
16. Anmälningssärenden (bilaga)
17. Övriga styrelseärenden

Lunch på GoCo (12.00)

Välkomna!

Jonas Attenius, Ordförande
Gunnel Rydberg, Sekreterare

Plats och lokal: GoCo, Entreprenörstråket 10, Mölndal, [HITTA HIT](#)
[GoCo Health Innovation City](#)

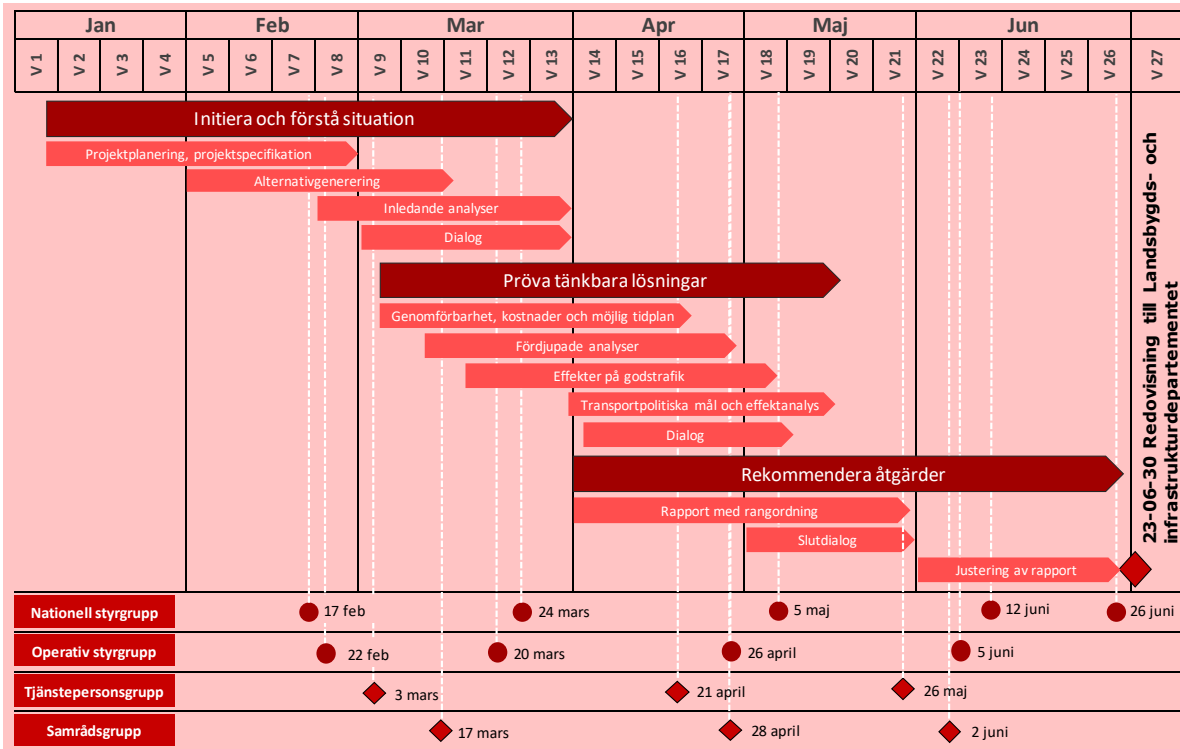
Västlänken/ Göteborg-Borås

12 maj 2023

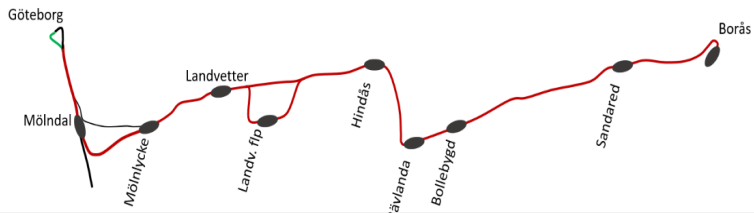
Jörgen Einarsson Regional Direktör Väst Trafikverket
Bo Larsson Avd. Chef Västlänken Trafikverket

Regeringsuppdrag Göteborg-Borås

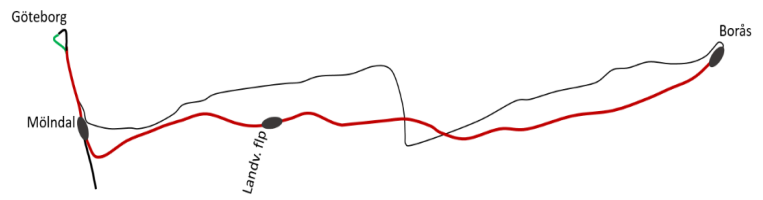
Tidplan

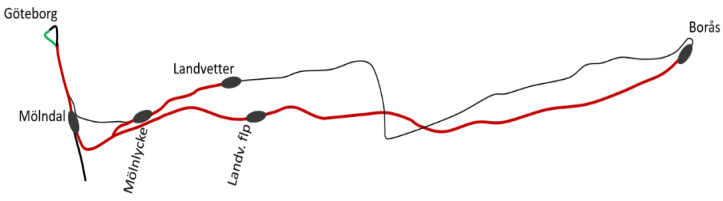
Alt 1

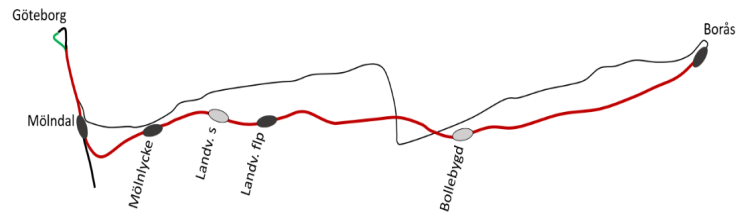
Alt 2a

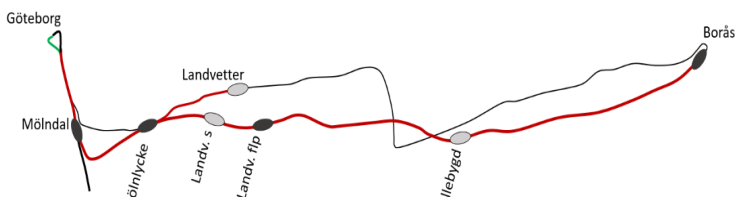
Alt 2b

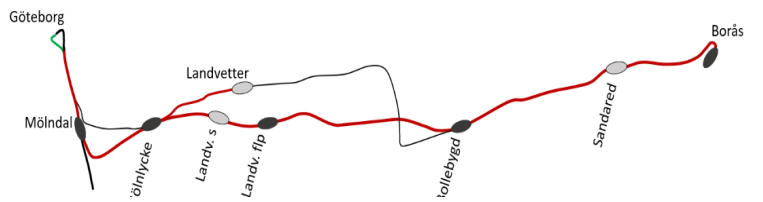
Alt 3

Alt 4a

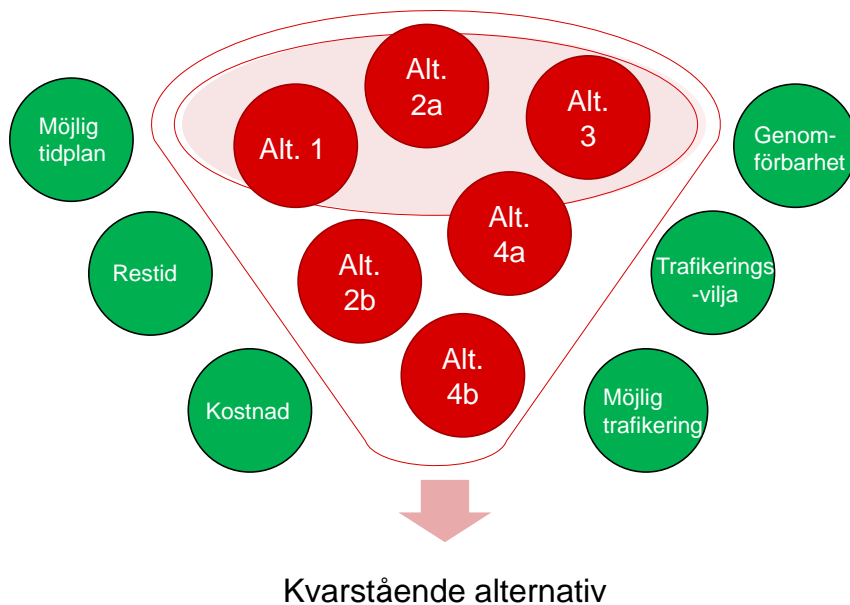

Alt 4b

Urvalskriterier

- Urval av principiella alternativ – utvärdering, urval och bortval

Bedömning och urval

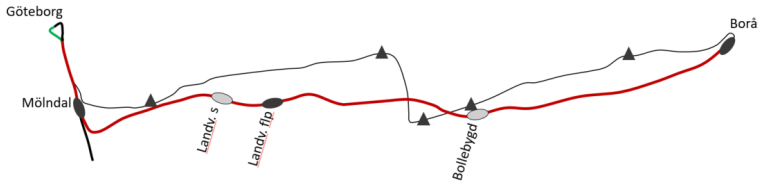
Aspekt	Urvalskriterier	Alternativ 1	Alternativ 2a	Alternativ 2b	Alternativ 3	Alternativ 4a	Alternativ 4b
Bedömd restid/gångtid	Ingen försämring jämfört med dagens restid	Längre än idag, mer än 80 min	Ca 36 min	Ca 36 min	Ca 40 min	Ca 40 min	Ca 52 min
Bedömd möjlig trafikering	Kvartstrafik eller tätare	Kvartstrafik till Mönlycke/Landvetter flygplats, halvtimme trafik Göteborg-Borås	Kvartstrafik eller tätare	Kvartstrafik eller tätare	Kvartstrafik eller tätare	Kvartstrafik eller tätare	Kvartstrafik till Mönlycke/Landvetter flygplats, halvtimme trafik Göteborg-Borås
Bedömd trafikeringsvilja/betalningsvilja	Medel eller hög trafikeringsvilja	Låg	Medel	Hög	Medel	Hög	Låg
Genomförbarhet (specifika villkorande hinder, ex. natura 2000 områden, tätortspassager)	Medel eller hög genomförbarhet	Låg	Medel, i likhet med LU	Medel, i likhet med LU	Medel, i likhet med LU	Medel	Låg
Kostnad	Mindre än eller lika med befintlig kostnadsram	Ej bedömd	Mindre än	Mindre än eller lika med	Lika med eller mer än	Lika med eller mer än	Ej bedömd
Möjlig tidplan	Omtag i planprocessen	+1 -3 år	0-1 år	0-1 år (om kopplingspunkten sker i en annan planläggningsprocess)	+ 3-5 år	+ 4-6 år	+ 4-6 år
Gå vidare med alternativet, ja eller nej		Nej	Ja	Ja	Ja	Ja	Nej
Motiv till bortval		Alternativet väljs bort på grund av att önskvärd restid och trafikering inte uppnås					Alternativet väljs bort på grund av att önskvärd restid och trafikering inte uppnås

Kvarstående alternativ

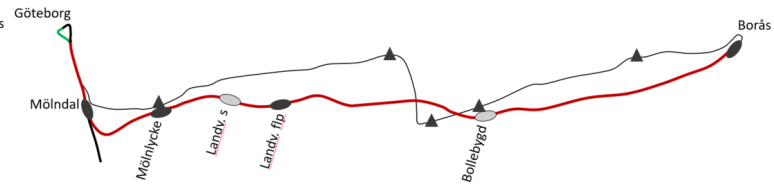
Teckenförklaring

- befintlig järnväg
- Västlänken
- ny järnväg / järnväg som byggs om
- station för resandeutbyte
- ev framtida station för resandeutbyte, utvärderas inte i alternativet
- befintlig station för resandeutbyte

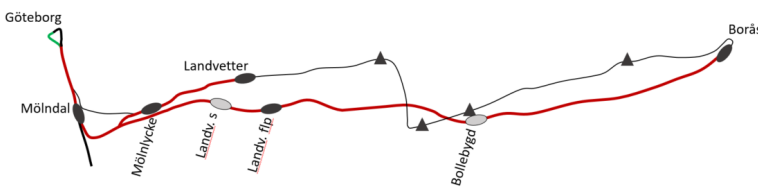
Alt 2a

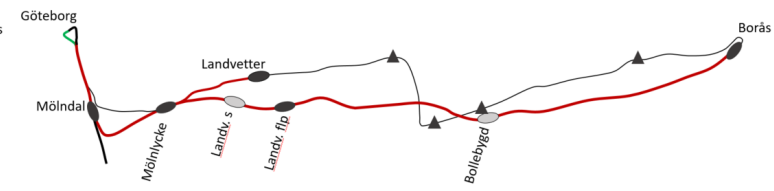
Alt 3

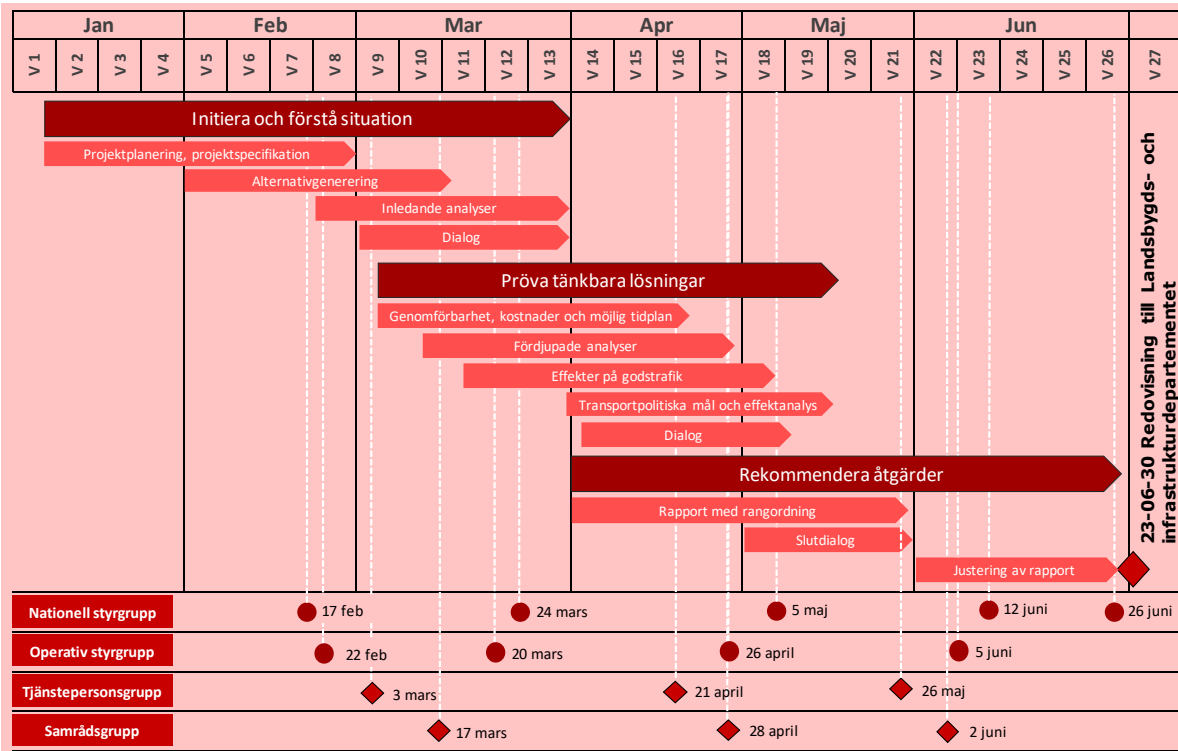
Alt 2b

Alt 4a

Tidplan

Trafikverket erkänner: Vet inte vad Västlänken kommer att kosta

UPPDATERAD 23 MARS 2023 PUBLICERAD 23 MARS 2023

Pengarna för Västlänken kommer inte att räcka. Inte ett enda av de fyra delprojekten håller sig inom anbudens ramar, kan SVT Väst avslöja. Totalt har de fyra delarna i bygget av Västlänken hittills kostat 3,3 miljarder kronor mer än den totala kontraktssumman. Samtidigt återstår mer än hälften av arbetet.

De fyra delprojekten som ingår i järnvägstunneln Västlänken är Centralen, Kvarnberget, Haga och Korsvägen. När SVT Väst granskar kontrakten och går igenom samtliga fakturor framkommer att alla fyra projekt nu överskridit de avtalade kostnaderna.

Alla pengar förbrukade

Projektet vid Centralen, där tunnlar och en underjordisk station grävs ut, har fram till och med februari förbrukat hela kontraktssumman på 4,7 miljarder, när endast 41 procent är utgrävt.

Och då är Centralen det projekt som bäst håller i pengarna.

Värst när det gäller överfakturering är projekt Kvarnberget som redan kostat Trafikverket dubbelt mot kontraktssumman: 1,6 miljarder för ett kontrakt värt 800 miljoner. Med bara 23 procent utgrävt.

Mer än halva jobbet kvar

Och tidigare har SVT Väst avslöjat att Korsvägen fakturerats två miljarder kronor över kontraktet. Där är nu 42 procent av arbetet utfört.

Västlänken ingår i infrastruktursatsningen Västsvenska paketet, där Jörgen Einarsson är ordförande i ledningsgruppen. Han är också regional direktör för Trafikverket Väst och har tagit del av SVT:s genomgång.

Finns det något systemfel här?

– Det vet inte jag, eller det kan jag inte svara på, på det viset. Nu är du inne i ganska mycket detaljer som egentligen borde riktas till projektet, säger Jörgen Einarsson.

Tappat kontrollen på kostnaderna

Den sammanlagda kontraktssumman för de fyra delprojekten är 11,7 miljarder kronor. Fram till och med februari har 15 miljarder kronor fakturerats Trafikverket. En överfakturering på 3,3 miljarder kronor – i ett läge där mer än hälften av jobbet återstår.

Om jag förstått saken rätt vet du inte hur mycket Västlänken kommer att kosta?

– Nej.

Och inte heller när den kommer att bli klar?

– Jag kan inte säga ett slutdatum på Västlänken när den är färdig, nej, säger Jörgen Einarsson.

Projektet vid Haga står för närvarande stilla i väntan på en ny entreprenör, efter att den förra sagts upp av Trafikverket. Där har kostnaden överskridit den avtalade med 450 miljoner kronor.

GP 5 april 2023

 TRAFIKVERKET

Trafikverket ser risker med etappen vid Kvarnberget

Göteborg: Västlänkens etapp vid Kvarnberget "riskerar att avbrytas före färdigställande", enligt Trafikverket. Efter att AGN Haga kastats ut från Haga-etappen menar Trafikverket att det finns en risk att byggkonsortiet, som också bygger Kvarnberget, hamnar i ekonomiska bekymmer.

Kvarnberget är den minsta av de fyra etapper som tillsammans bildar Västlänkens sträckning under centrala Göteborg. Etappen har försenats i flera omgångar. Men en del av förseningarna var väntade, enligt Trafikverket. Det var känt redan innan arbetet inleddes att området var historiskt intressant och att de arkeologiska undersökningarna där kunde ta lång tid. Därför har tanken varit att Kvarn-

berget skulle bli färdig innan resten av Västlänken. På så sätt skulle en försening inte riskera att hela Västlänken försenas.

Enligt Trafikverket har arbetet i Kvarnberget flutit på bra under den senaste tiden. Prognosen är att Trafikverket kommer vara färdiga i slutet av detta år. I november lämnas området över till Göteborgs stad. Ett undantag är en yta inom den södra delen, där Kvarnberget ansluter till Haga, som blir klart först 2026.

Trafikverket sänder med jämna mellanrum fördjupade lägesrapporteringar till Göteborgs kommun om hur arbetet med tågtunneln fortskrider. I den senaste lyfts Kvarnberget och AGN Haga upp som en av punkterna:

"Entreprenaden för Kvarnberget riskerar att avbrytas före färdigställande och kan därmed inte slutföras

i tid eller inom budget", skriver Trafikverket.

Enligt Trafikverkets projektchef för Västlänken, Bo Larsson, finns det en risk att AGN Haga hamnar i ekonomiska problem efter att konsortiet inte längre får arbeta med den intilliggande Haga-etappen.

"Eftersom AGN nu bara har kontraktet kvar i Kvarnberget så ser vi såklart som en risk att företaget skulle kunna hamna i ekonomiska eller andra bekymmer. Det är därför vi tar upp det i vår rapport", skriver Bo Larsson till GP.

Han ser dock att risken inte ser ut att bli verklighet i dagsläget.

"Vi ser inga tecken just nu på att risken ska falla ut."

Hade du helst sett att AGN Haga lämnar Kvarnberget?

"Nej, vi har ett kontrakt med AGN för Kvarnberget som fungerar

och det produceras varje dag", skriver Bo Larsson.

För AGN Haga verkar en rättsprocess mot Trafikverket vara nästan det enda alternativ som återstår, enligt en källa inom konsortiet. Enligt samma källa verkar Trafikverket nu vilja få bort AGN Haga från Kvarnberget-etappen.

– Jag tror att Trafikverket vill ha bort oss från Kvarnberget också. Vi kan hamna i ekonomiska problem eftersom det finns flera hundra miljoner som Trafikverket inte betalat oss än. Vi förbereder oss för att gå till domstol, säger personen till GP.

Detta tillbakavisas av Bo Larsson. "Vi vill såklart största möjliga mån slutföra projektet med de kontrakt som tecknats."

När det gäller Haga-etappen är Veidekke nu på plats och genomför en del arbeten som inte kan vänta. Det handlar till exempel om att öppna upp kanalen så att Padan-båtarna ska kunna passera genom arbetsområdet.

Förutom Kvarnberget och AGN Haga gas arbete där finns det flera risker för tågtunneln som Trafikverket väljer att lyfta fram i rapporten till Göteborgs kommun:

- Både Haga- och Korsvägenetappen dras med stora förseningar och långsam framdrift. Enligt Trafikverket beror det bland annat på "bristande planeringsförmåga och omfattande kontraktsdiskussioner". Det pågår intensiva diskussio-

ner med konsortiet som bygger Korsvägen för att nå en samsyn. Enligt Trafikverket undersöks "alternativa lösningar" för att komma till rätta med problemen.

- Västlänken kan försenas om projektet inte får dispenser för buller. Trafikverket har en dialog med Länsstyrelsen för att söka dispenser i god tid.

- Västlänken kan också försenas på grund av att arbetet inte klarar att leva upp till de krav som ställs i miljödomen och grundvatten. Det är en risk som framför allt handlar om berguttag ur tunnlar och stationer.

- Även själva arbetet med att ta ut berg kan skapa ytterligare förseningar. Enligt Trafikverket genomförs nu "grundliga riskanalyser" för planeringen av kommande arbete.

Bo Larsson skriver att nya besked om tidsplan och kostnad kommer under sommaren då de gjort den mer detaljerade analysen kring både Haga och Korsvägen.

"Som vi sagt så kommer vi att bli försenade och fördröjade men vi kommer att återkomma kring hur mycket och hur länge. Men vi kommer att öppna Centralen som en säckstation 2026 så att vi kan tillföra välbehövlig tågkapacitet."

Filip Kruse
filip.kruse@gp.se

Framdriftskarta TRV webb

Kartan visar inte allt som sker i våra delatapper just nu utan bara själva framdriften i tunnelarna. Utöver det sker en rad förberedande arbeten, installationer, schaktning, pålning med mera runt om längs med hela sträckan. När alla tunneldelar för huvudtunneln är klara återstår också att lägga själva rälsen, med tillhörande installationer innan Västlänken kan tas i drift.

Hur långt vi kommit med att färdigställa de olika tunneldelarna i projektet. Vissa delar går i betong och andra delar sprängs ut i berget. Var vi spränger just nu kan du se med markeringar i kartan. Kartan uppdateras automatiskt varje dygn.

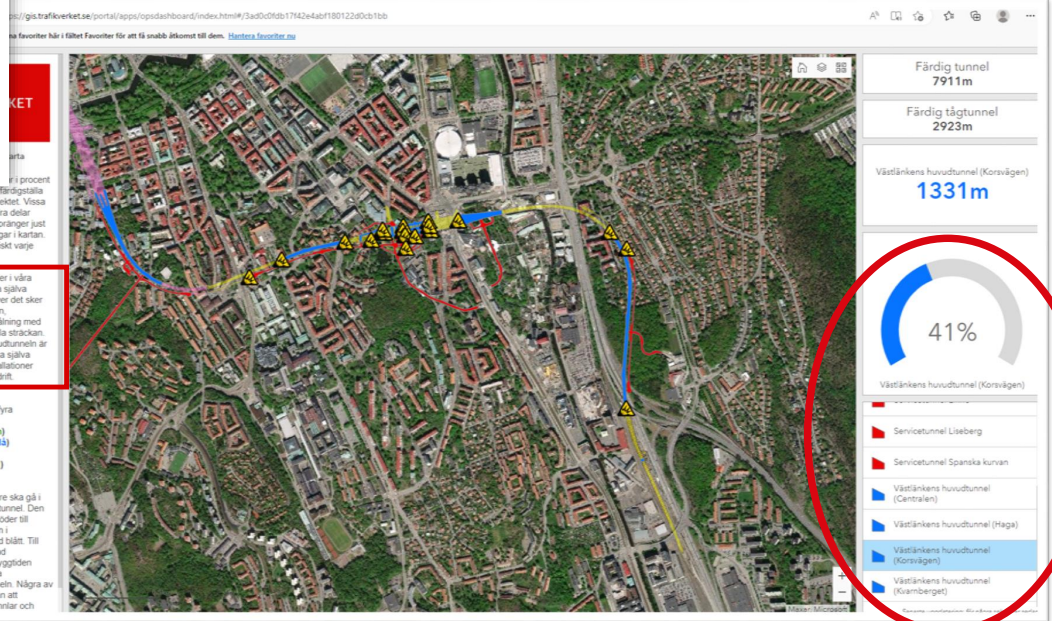
Kartan visar inte allt som sker i våra delatapper just nu utan bara själva framdriften i tunnelarna. Utöver det sker en rad förberedande arbeten, installationer, schaktning, pålning med mera runt om längs med hela sträckan. När alla tunneldelar för huvudtunneln är klara återstår också att lägga själva rälsen, med tillhörande installationer innan Västlänken kan tas i drift.

Våra delprojekt

Projekt Västlänken byggs i fyra geografiska delatapper:
 Delprojekt **Centralen**, (grön)
 Delprojekt **Kvamberget**, (blå)
 Delprojekt **Haga**, (rött)
 Delprojekt **Korsvägen**, (gul)

Våra tunnlar

Den tunnel som tågen senare ska gå i kallar vi Västlänkens huvudtunnel. Den sträcker sig från Almedal i söder till Olskroken i norr. Framdriften i huvudtunneln markeras med blått. Till huvudtunneln ansluter en rad servicetunnlar som under byggtiden kommer användas för själva byggnationen av huvudtunneln. Några av dessa tunnlar kommer sedan att användas som räddningstunnlar och

Trafikverket erkänner: Vet inte vad Västlänken kommer att kosta

UPPDATERAD 23 MARS 2023 PUBLICERAD 23 MARS 2023

Pengarna för Västlänken kommer inte att räcka. Inte ett enda av de fyra delprojekten håller sig inom anbudens ramar, kan SVT Väst avslöja. Totalt har de fyra delarna i bygget av Västlänken hittills kostat 3,3 miljarder kronor mer än den totala ~~kontraktssumman~~ **riktpriessumman**. Samtidigt återstår mer än ~~hälften~~ **riktpriessumman** av arbetet.

De fyra delprojekten som ingår i järnvägstunneln Västlänken är Centralen, Kvarnberget, Haga och Korsvägen. När SVT Väst granskar kontrakten och går igenom samtliga fakturor framkommer att alla fyra projekt nu överskridit de avtalade ~~kostnaderna~~ **riktpriessumman**.

Alla pengar förbrukade

Projektet vid Centralen, där tunnlar och en underjordisk station grävs ut, har fram till och med februari förbrukat hela ~~kontraktssumman~~ **riktpriessumman** på 4,7 miljarder, när endast 41 procent är utgrävt.

Och då är Centralen det projekt som bäst håller i pengarna. **riktpriessumman**

Värst när det gäller överfakturering är projekt Kvarnberget som redan kostat Trafikverket dubbelt mot ~~kontraktssumman~~ **riktpriessumman**: 1,6 miljarder för ett ~~kontrakt värt~~ **riktpriessumman** 800 miljoner. Med bara 23 procent utgrävt.

Schakt 80%
Betong 65%
Berg 100%

Schakt 100%
Betong 60%
Berg 100%
Totalt ca 80%

Mer än halva jobbet kvar

Och tidigare har SVT Väst avslöjat att Korsvägen fakturerats två miljarder kronor över kontraktet. Där är nu ~~42 procent~~ **riktpriessumman** av arbetet utfört.

Västlänken ingår i infrastruktursatsningen Västsvenska paketet, där Jörgen Einarsson är ordförande i ledningsgruppen. Han är också regional direktör för Trafikverket Väst och har tagit del av SVT:s genomgång.

Finns det något systemfel här?

– Det vet inte jag, eller det kan jag inte svara på, på det viset. Nu är du inne i ganska mycket detaljer som egentligen borde riktas till projektet, säger Jörgen Einarsson.

Tappat kontrollen på kostnaderna

Den sammanlagda ~~kontraktssumman~~ **riktpriessumman** för de fyra delprojekten är 11,7 miljarder kronor. Fram till och med februari har 15 miljarder kronor fakturerats Trafikverket. En ~~överfakturering~~ **riktpriessumman** på 3,3 miljarder kronor – i ett läge där mer än ~~hälften~~ **riktpriessumman** av jobbet återstår.

Och jag förstått saken rätt vet du inte hur mycket Västlänken kommer att kosta?

– Nej.

Och inte heller när den kommer att bli klar?

– Jag kan inte säga ett slutdatum på Västlänken när den är färdig, nej, säger Jörgen Einarsson.

Projektet vid Haga står för närvarande stilla i väntan på en ny entreprenör, efter att den förra sagts upp av Trafikverket. Där har kostnaden överskridit den avtalade med 450 miljoner kronor.

Schakt 60%
Betong 20%
Berg 90%
(hösten 2023)

Upparbetad kostnad, prisnivå löpande Riktpris, prisnivå 2018 Budget, uppräknas varje år Index, varierar från kontrakt till kontrakt

Går inte att jämföra!

Mnkr	Upparbetad kostnad tom 2023-02	Varav Redovisad ÄTA	Varav redovisad Index enl. EK	
E02 Centralen	4 758,6	194,4	520,0	
E03 Kvarnberget	1 611,8	560,0	58,5	
E05 Korsvägen	5 952,6	590,2	342,8	

Centralen

Olskroken

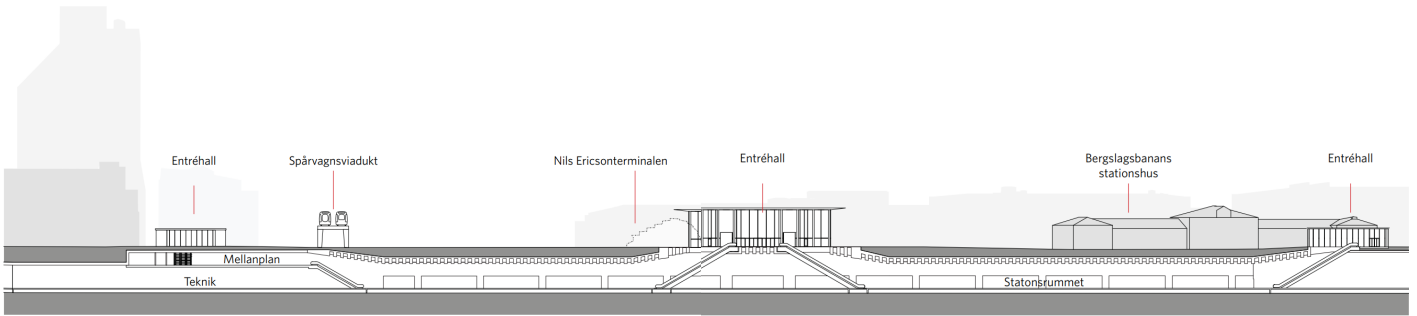
Kvarnberget

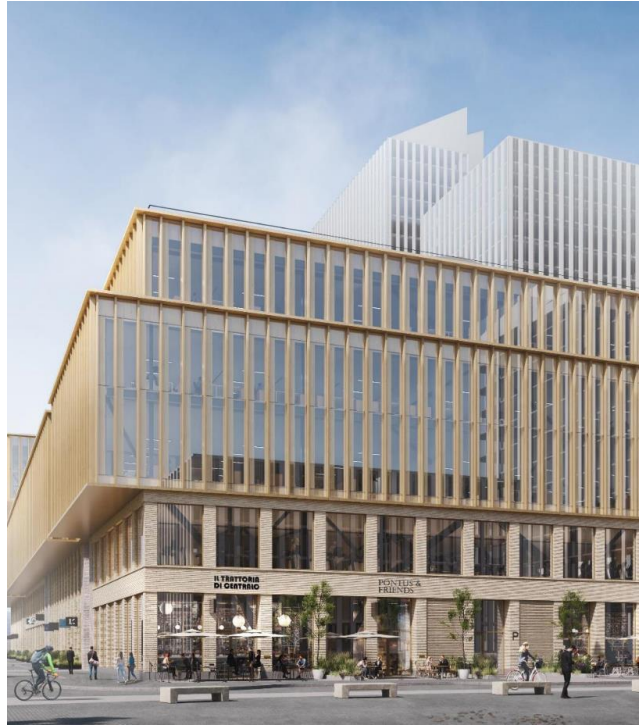
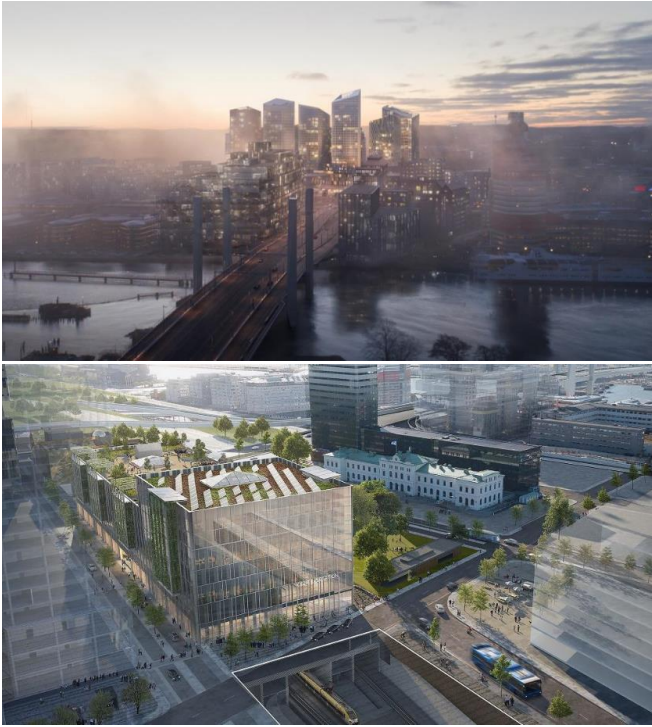

Haga

Korsvägen

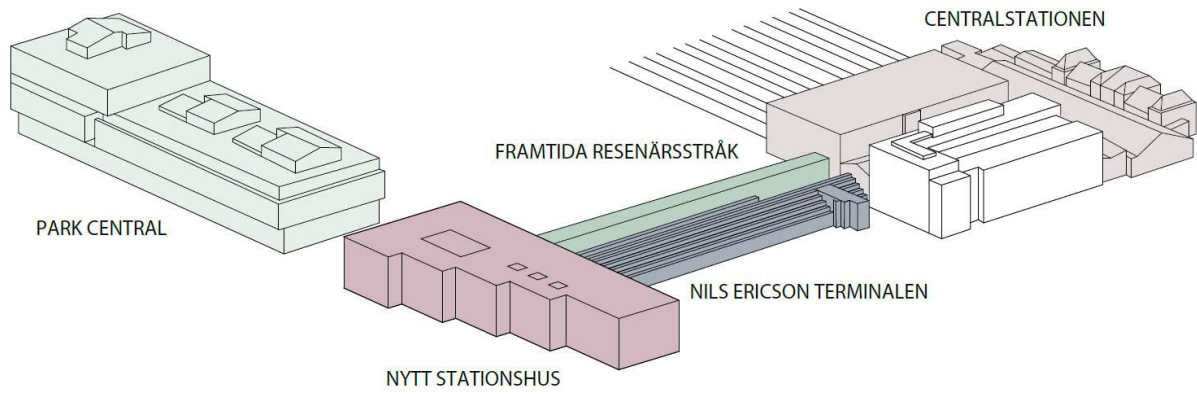

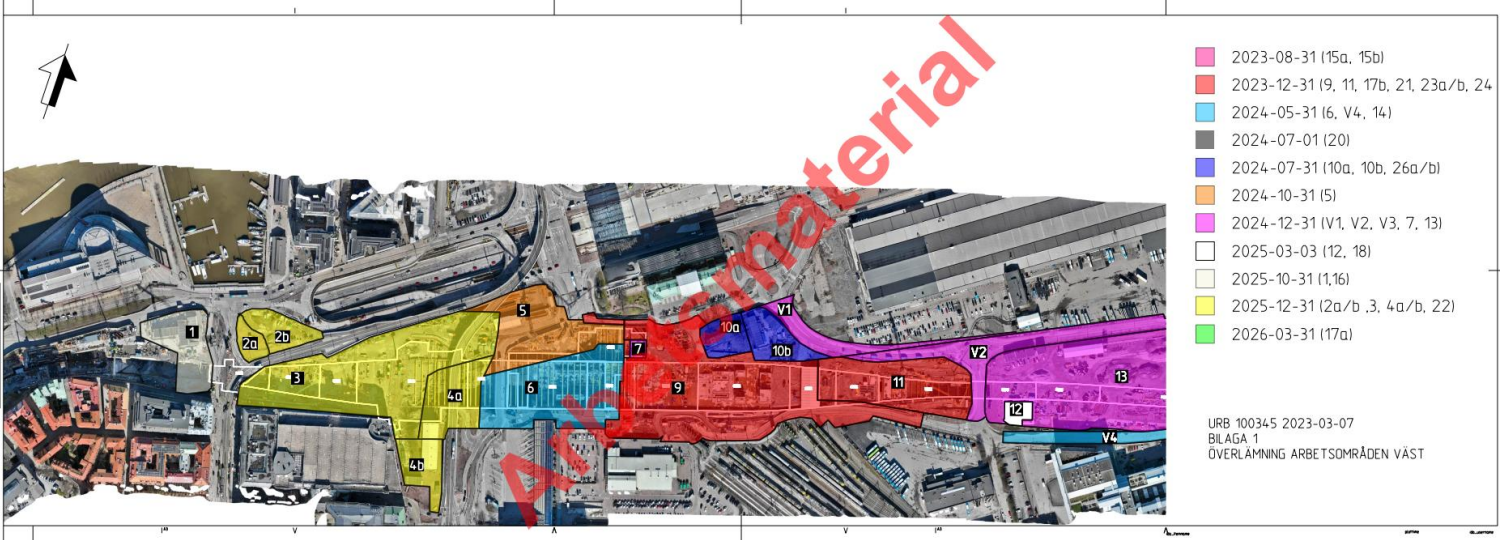

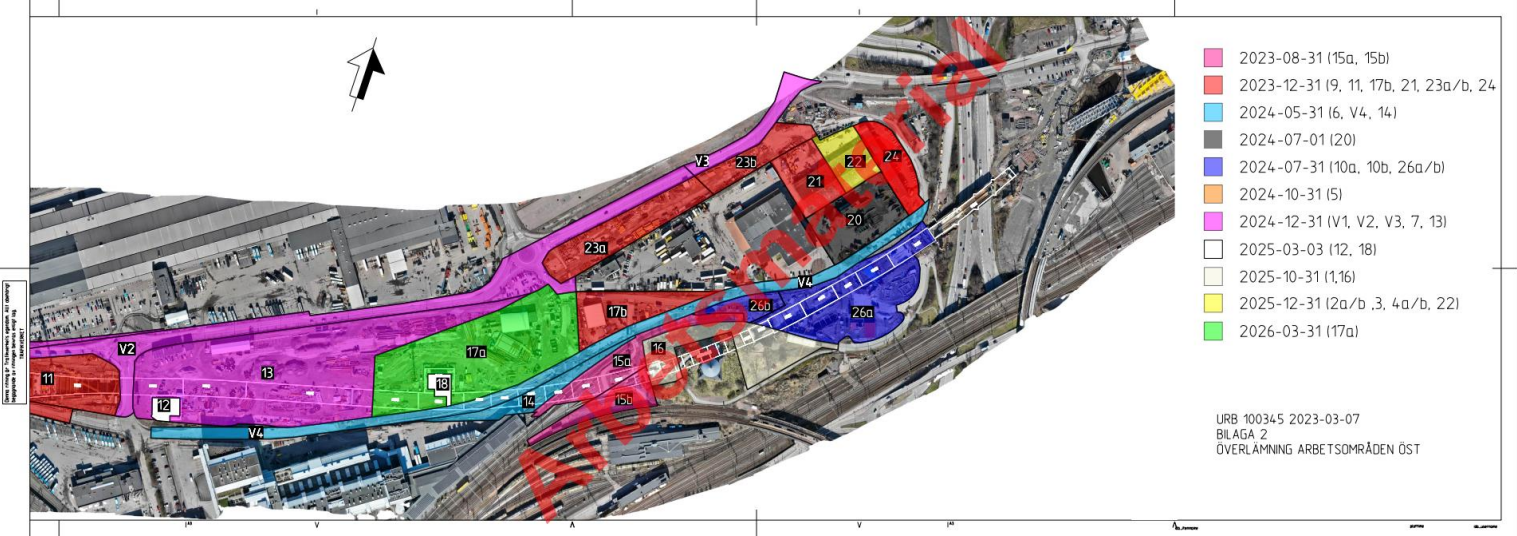
Östra uppgången kommer leda resenären upp till marknivå och in i den framtida byggnaden Park Central.

Illustration: Krook och Tjäder för Jernhusen

Centralen

Olskroken

Kvarnberget

Haga

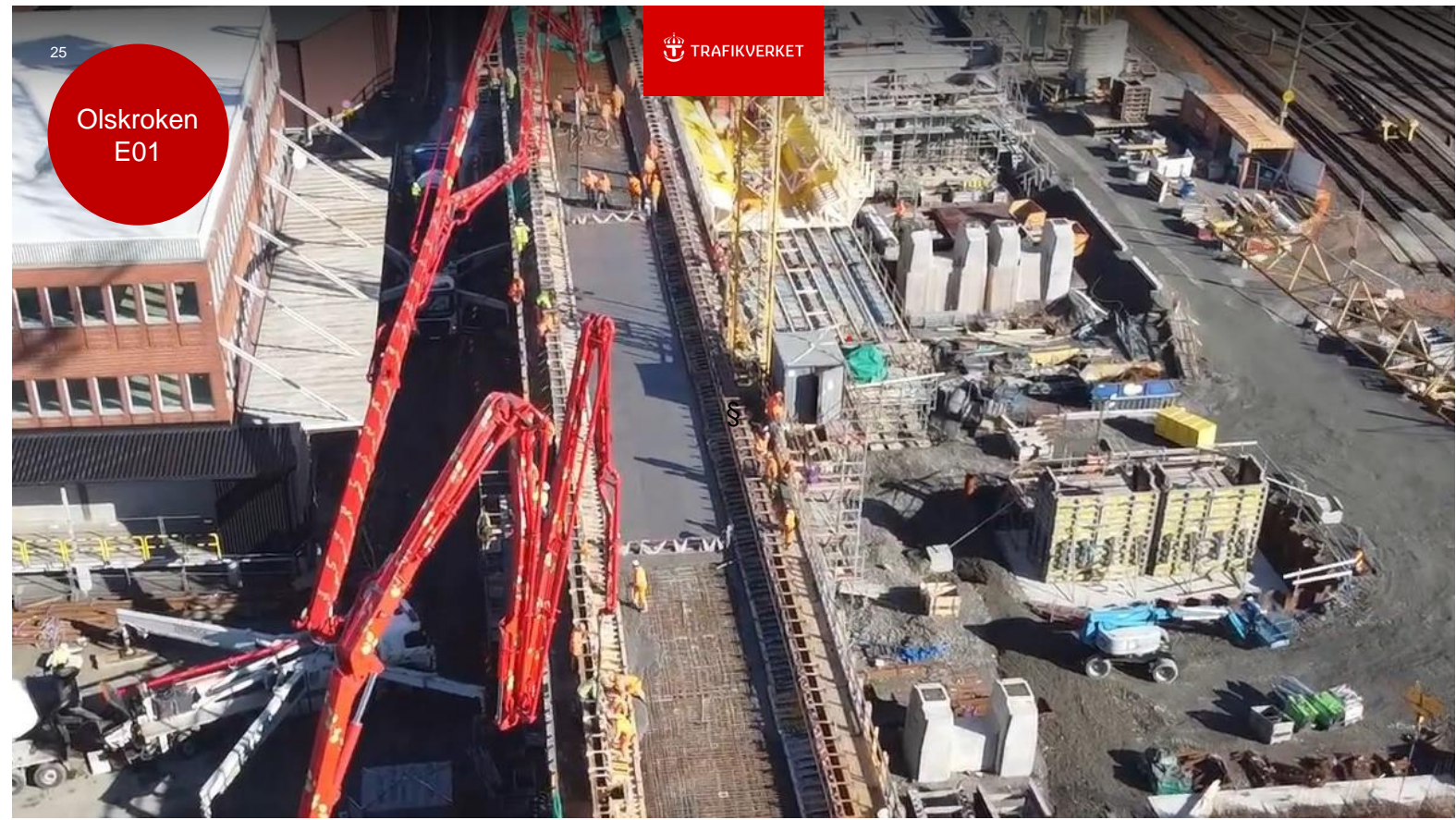
Korsvägen

Olskroken
E01

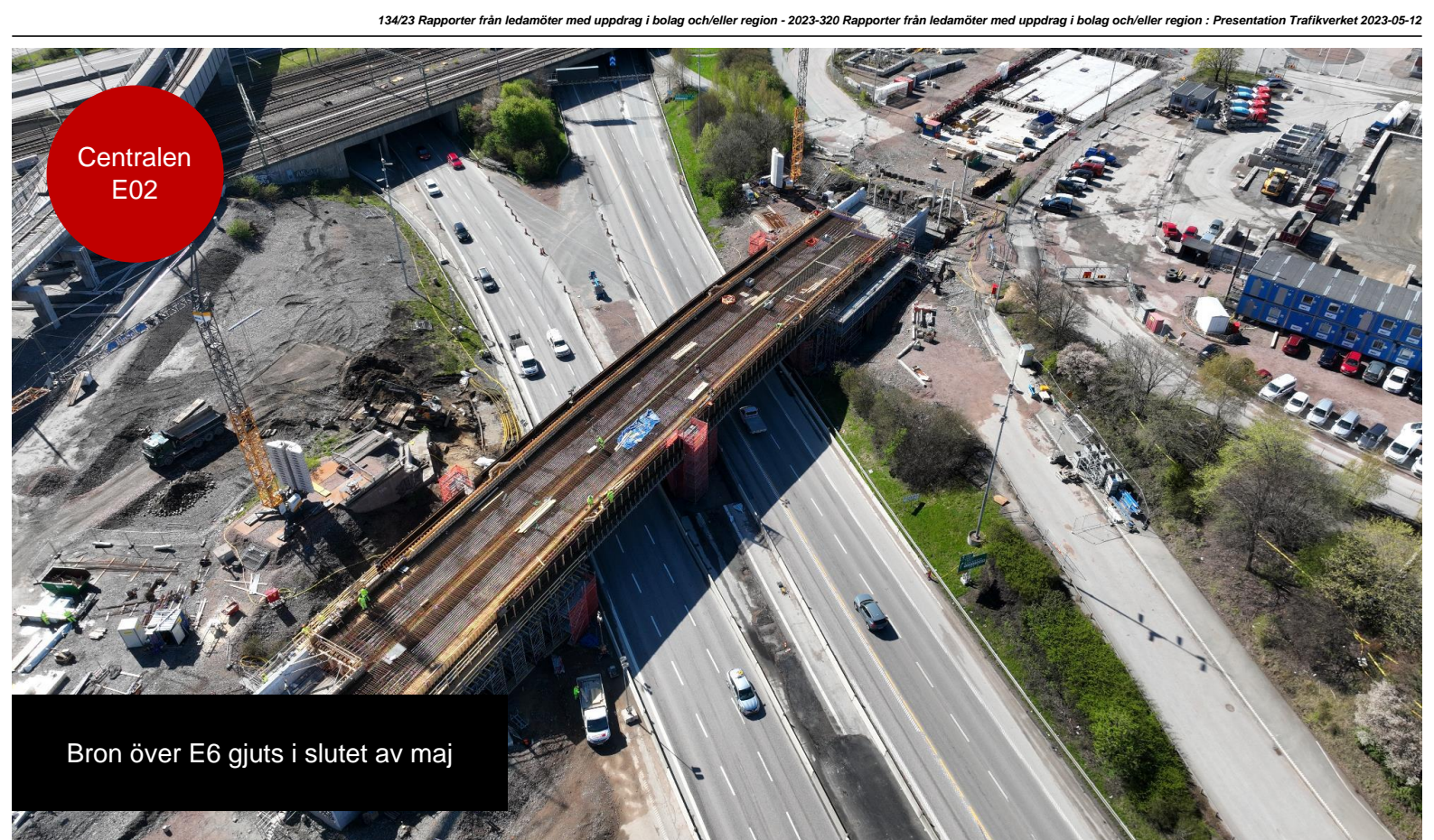

Olskroken
E01

Centralen
E02

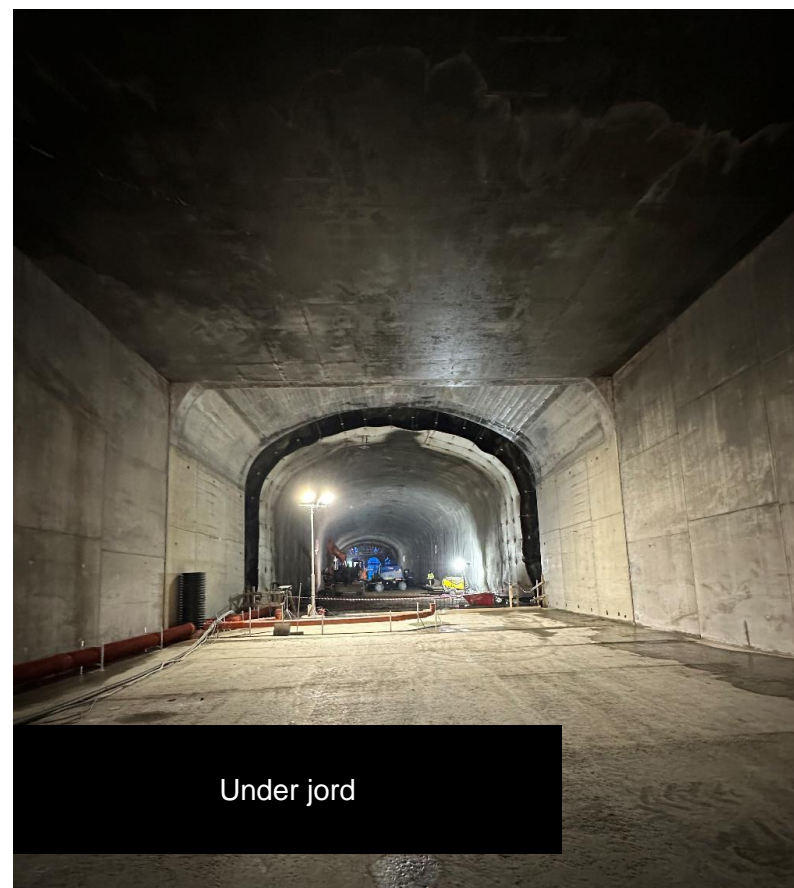
Bron över E6 gjuts i slutet av maj

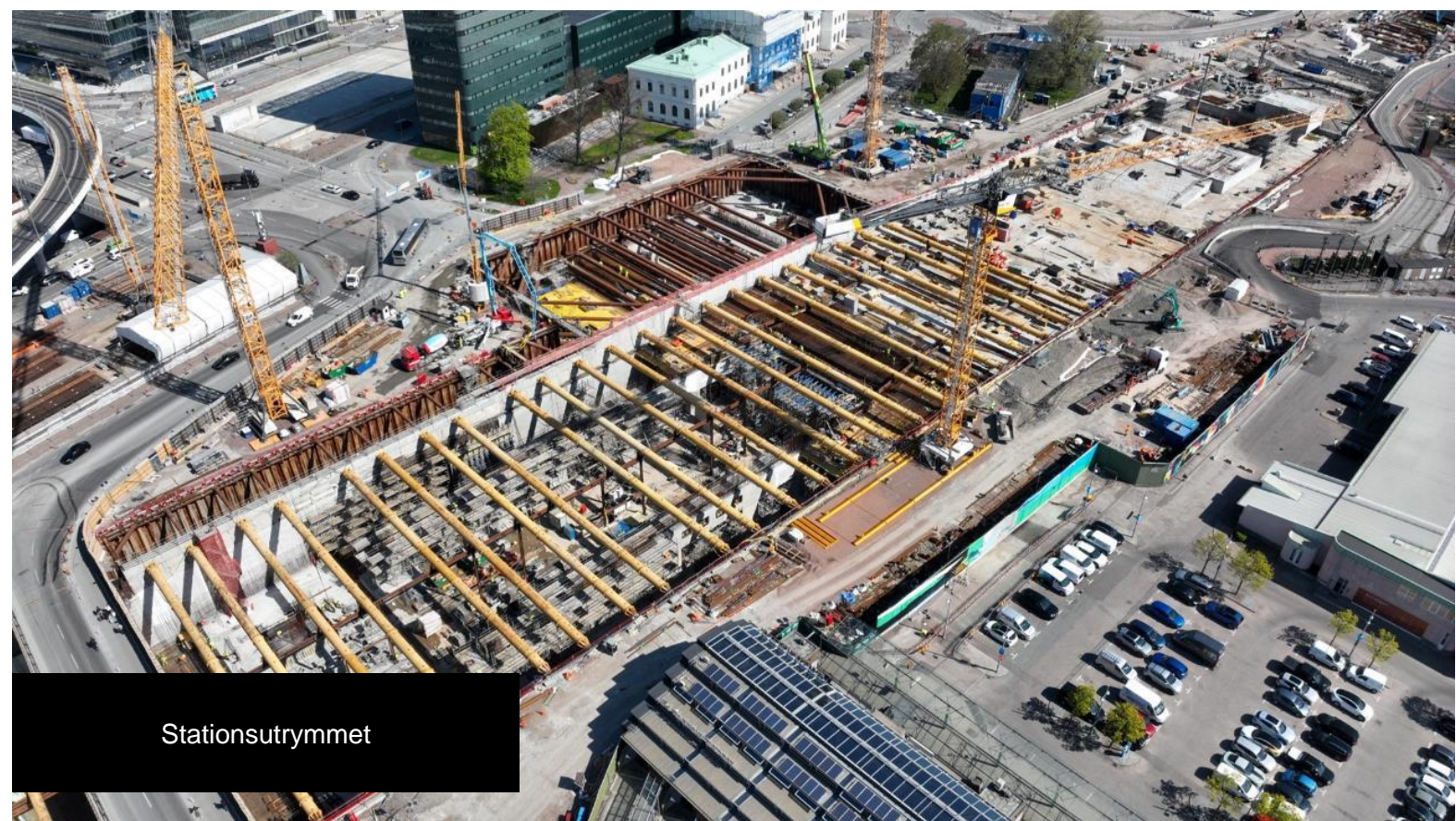

Ovan jord

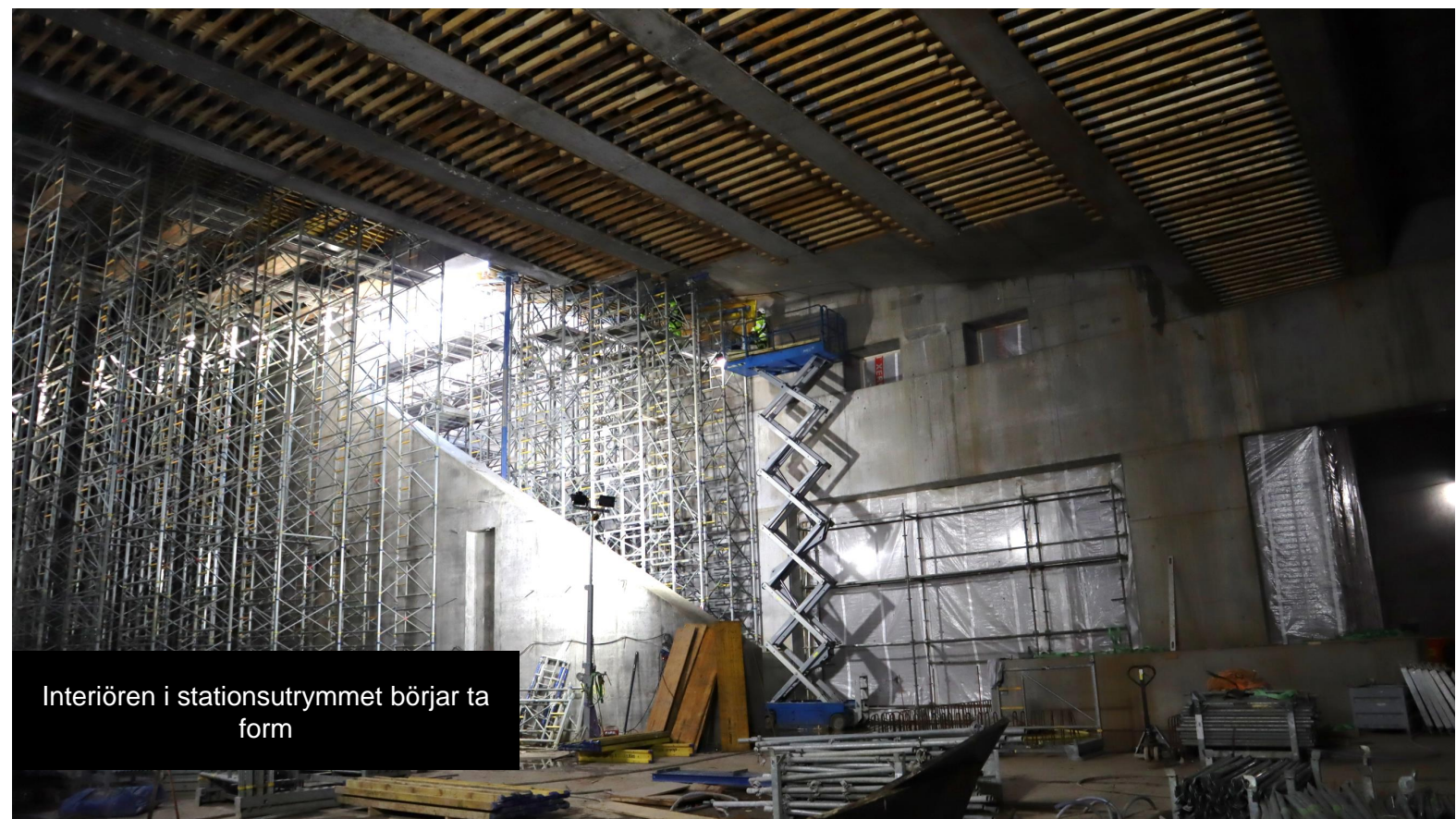

Under jord

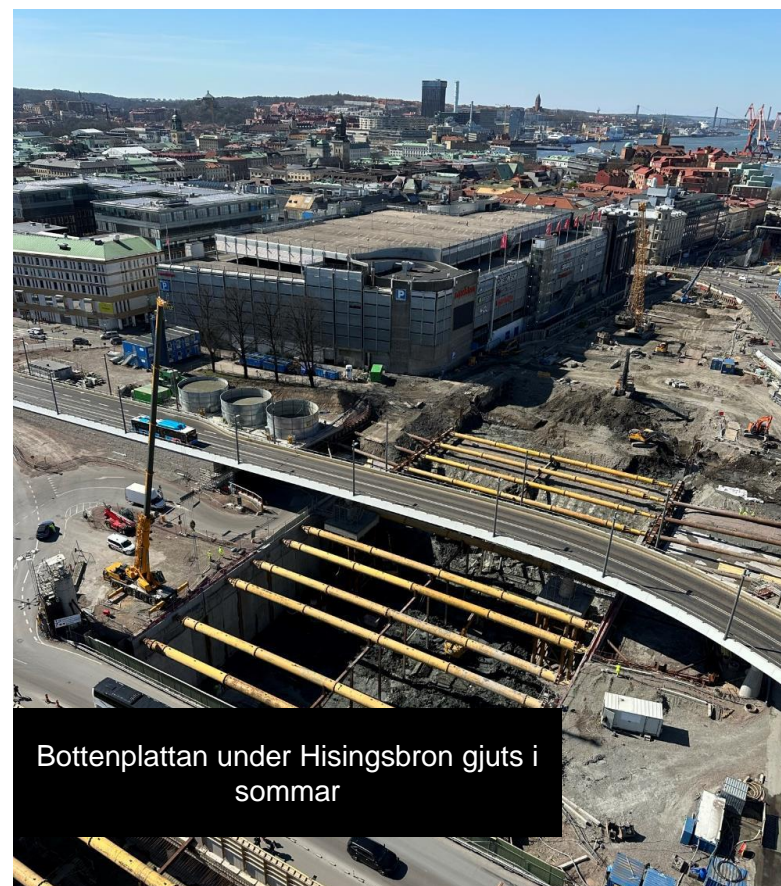

Stationsutrymmet

Interiören i stationsutrymmet börjar ta form

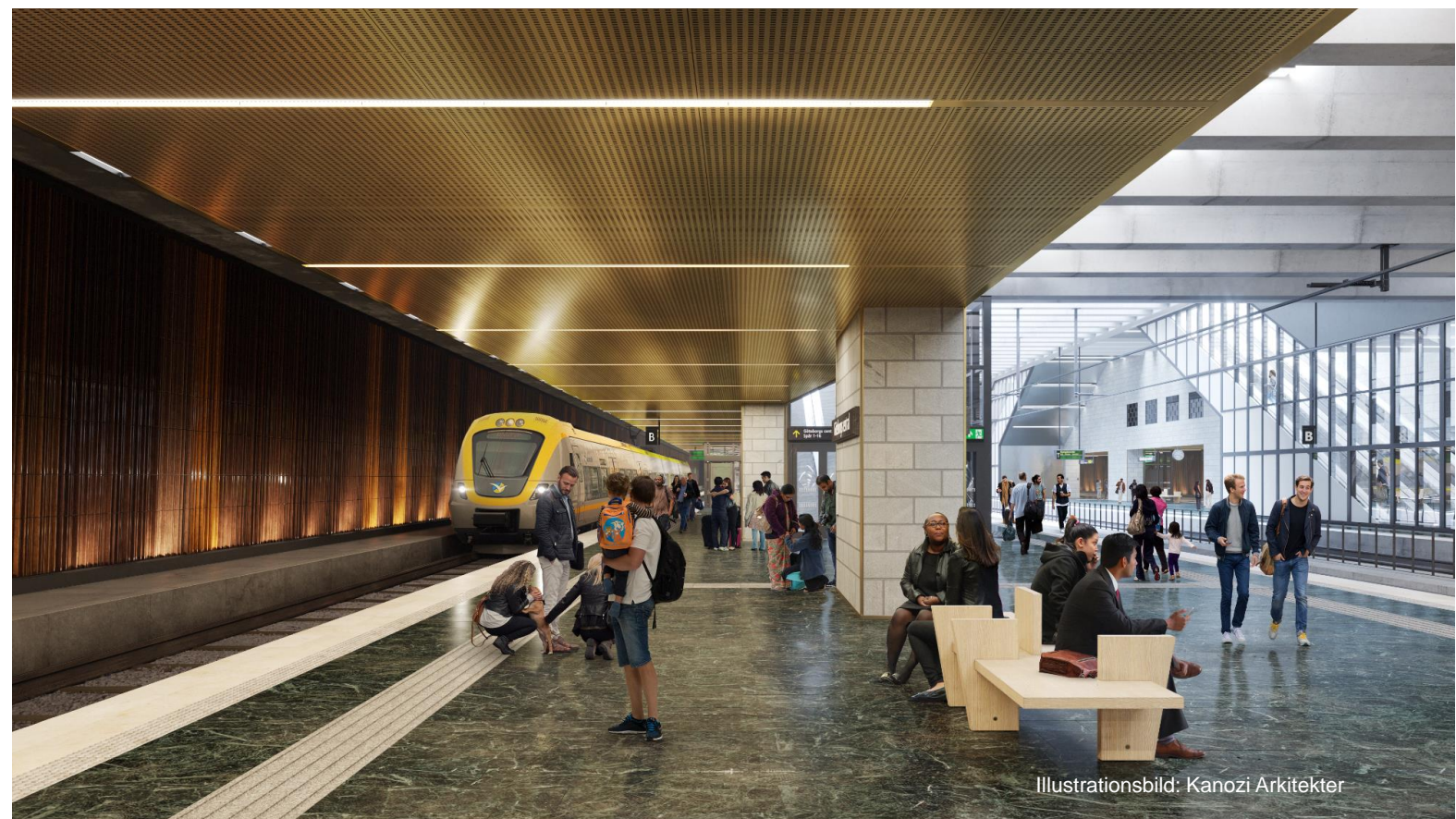

Bottenplattan under Hisingsbron gjuts i sommar

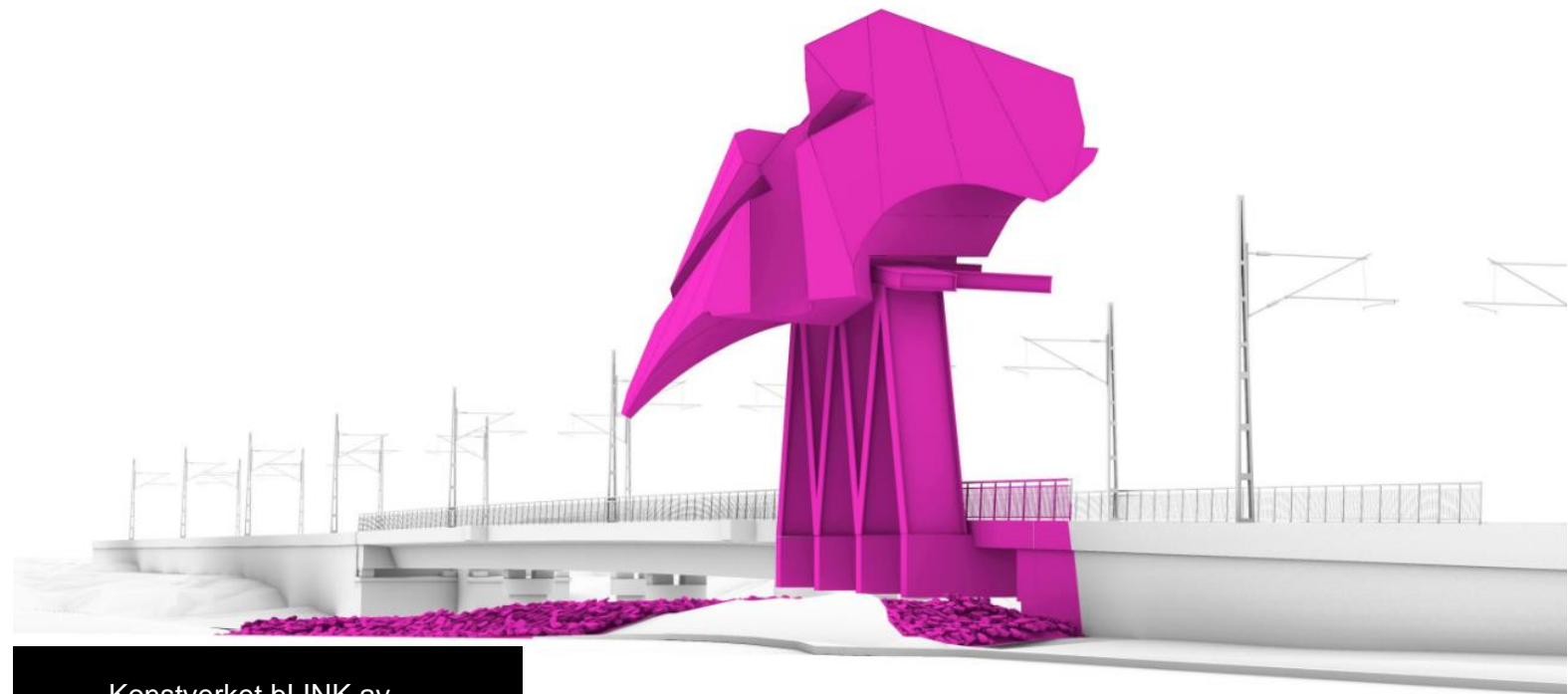
Illustrationsbild: Kanozi Arkitekter

Illustrationsbild: Kanozi Arkitekter

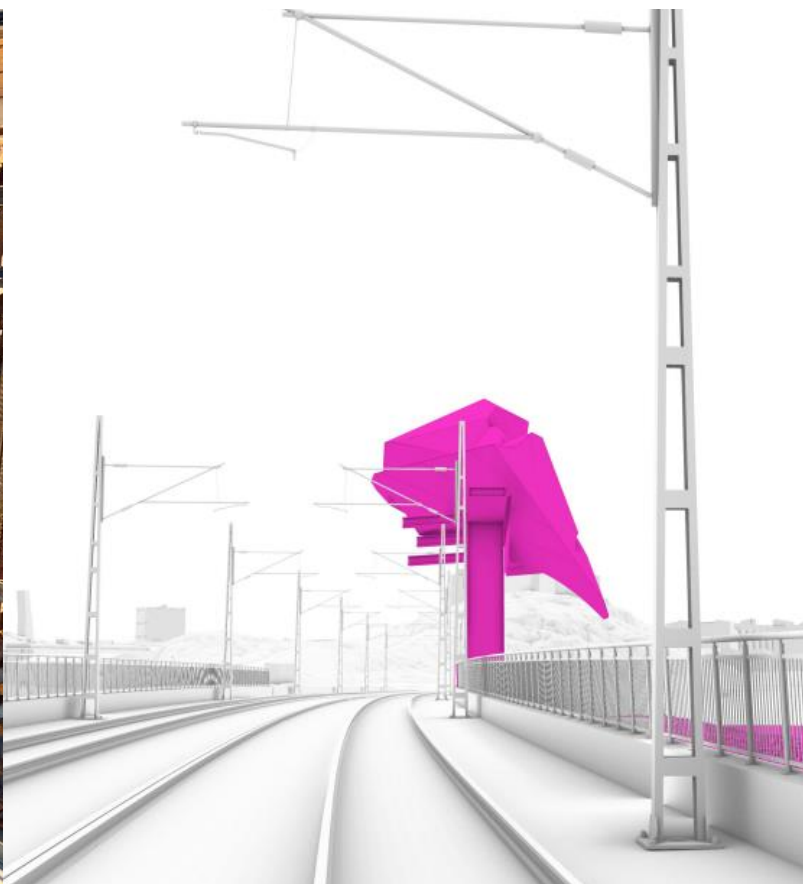
Illustrationsbild: Kanozi Arkitekter

Konstverket bLINK av
Katharina Grosse

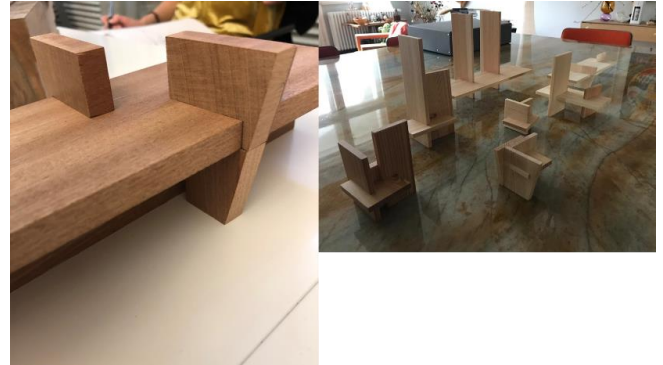

bLINK kommer placeras på bron över E6.
Armeringskorgar som sticker ut är
där bLINK ska fästas

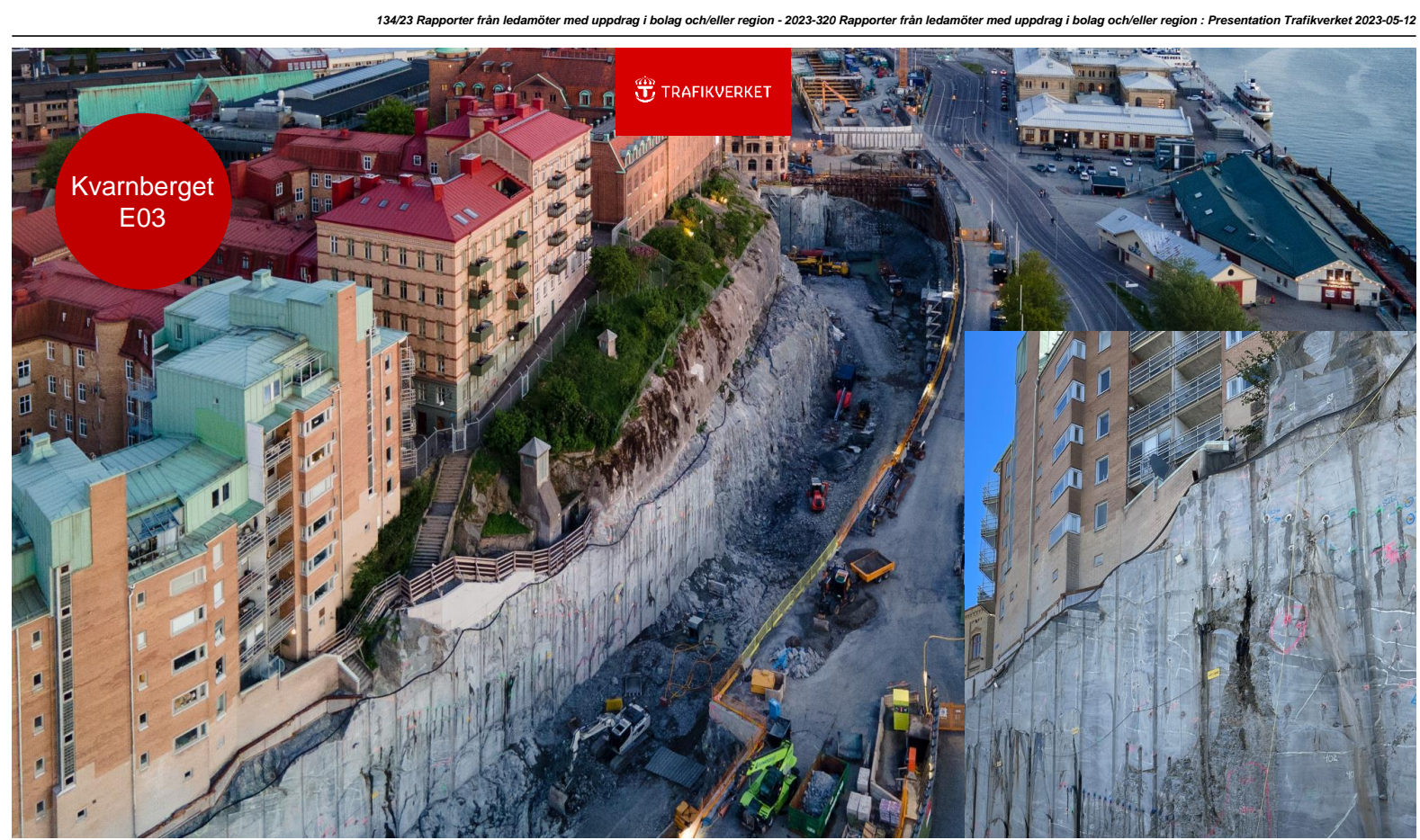

Konstnären Danh Vö gestaltar station Centralen

Tongue and Groove är ett konceptuellt verk som tar avstamp i traditionell kinesisk byggnadskonst. Samtida tolkningar av gamla kinesiska träfogar kommer att genomsyra stationsmiljön och integreras i hela anläggningen, från pelare, stolar och golv, till handtag, lampor och möblemang.

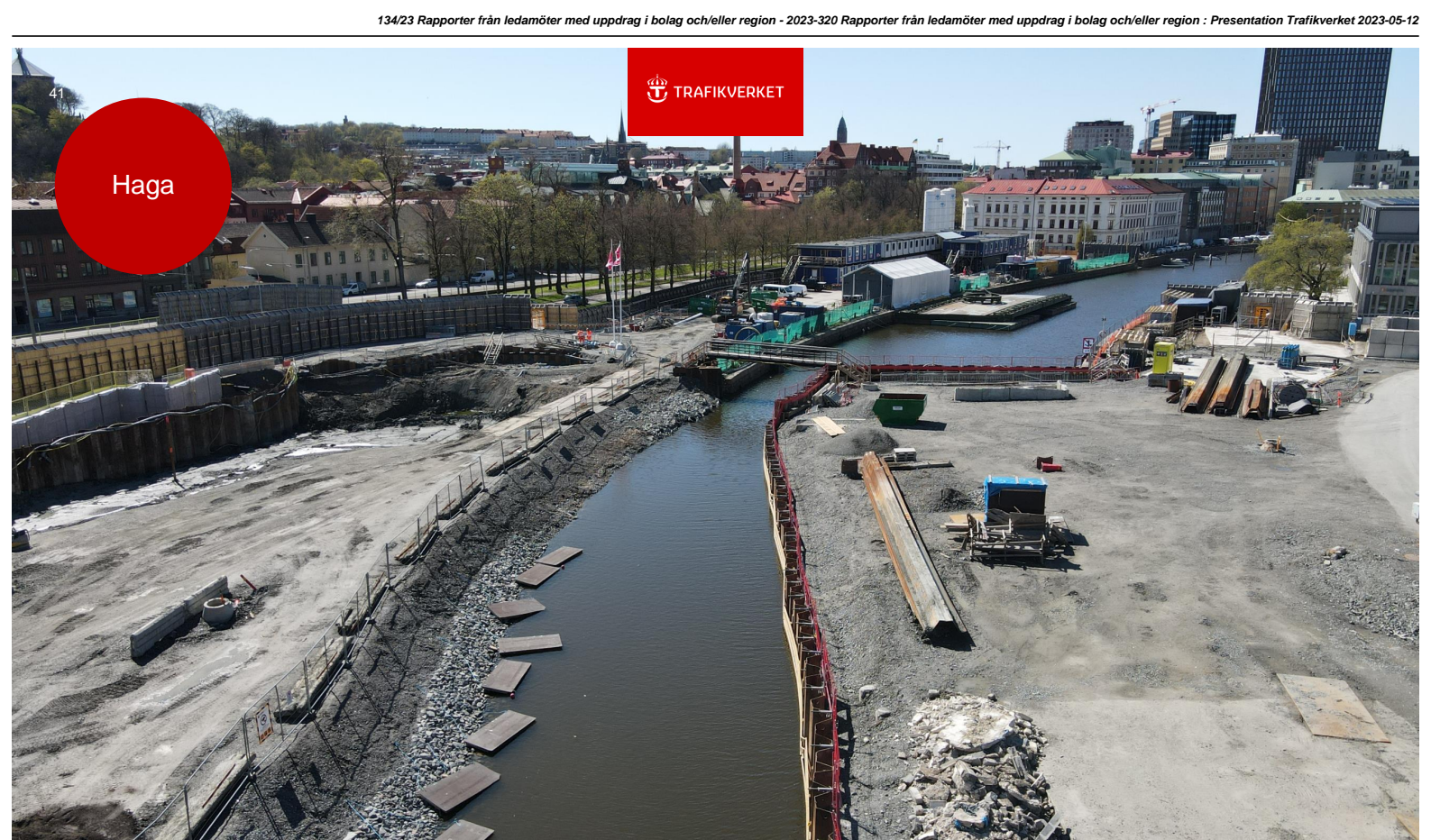
Kvarnberget
E03

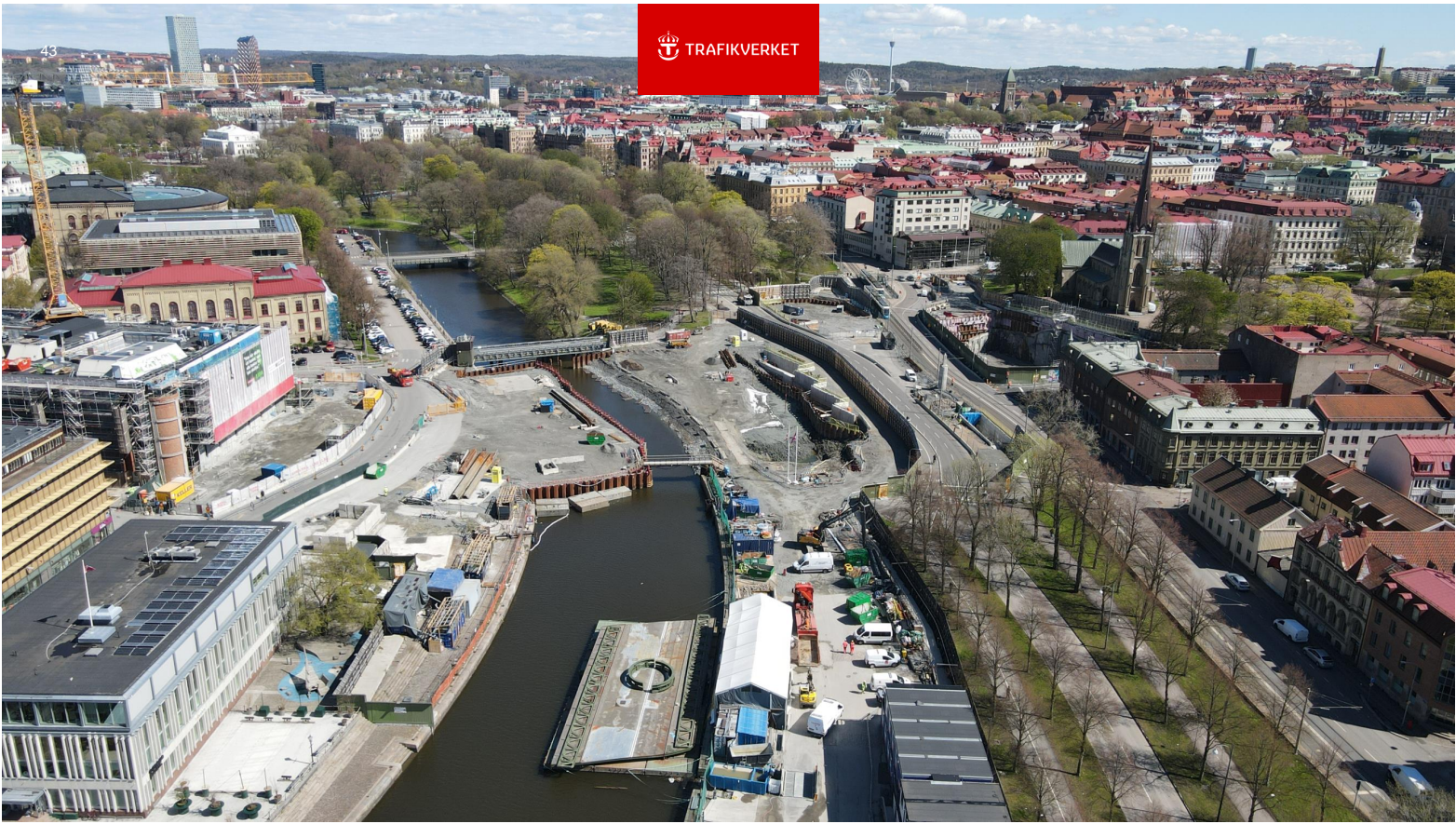
Kvarnberget
E03

Haga

Haga

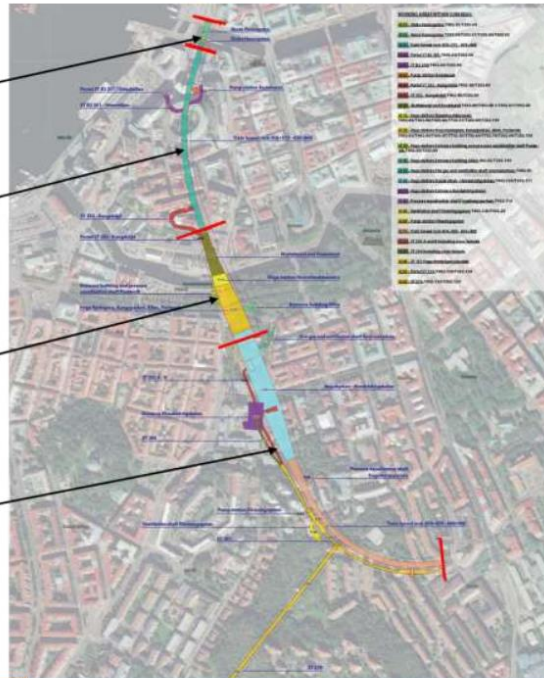
Station Haga Nya entreprenader

Stora Hamnkanalen

Otterhällan

Rosenlund

Vasastan

Installationsentreprenad genom delprojekten

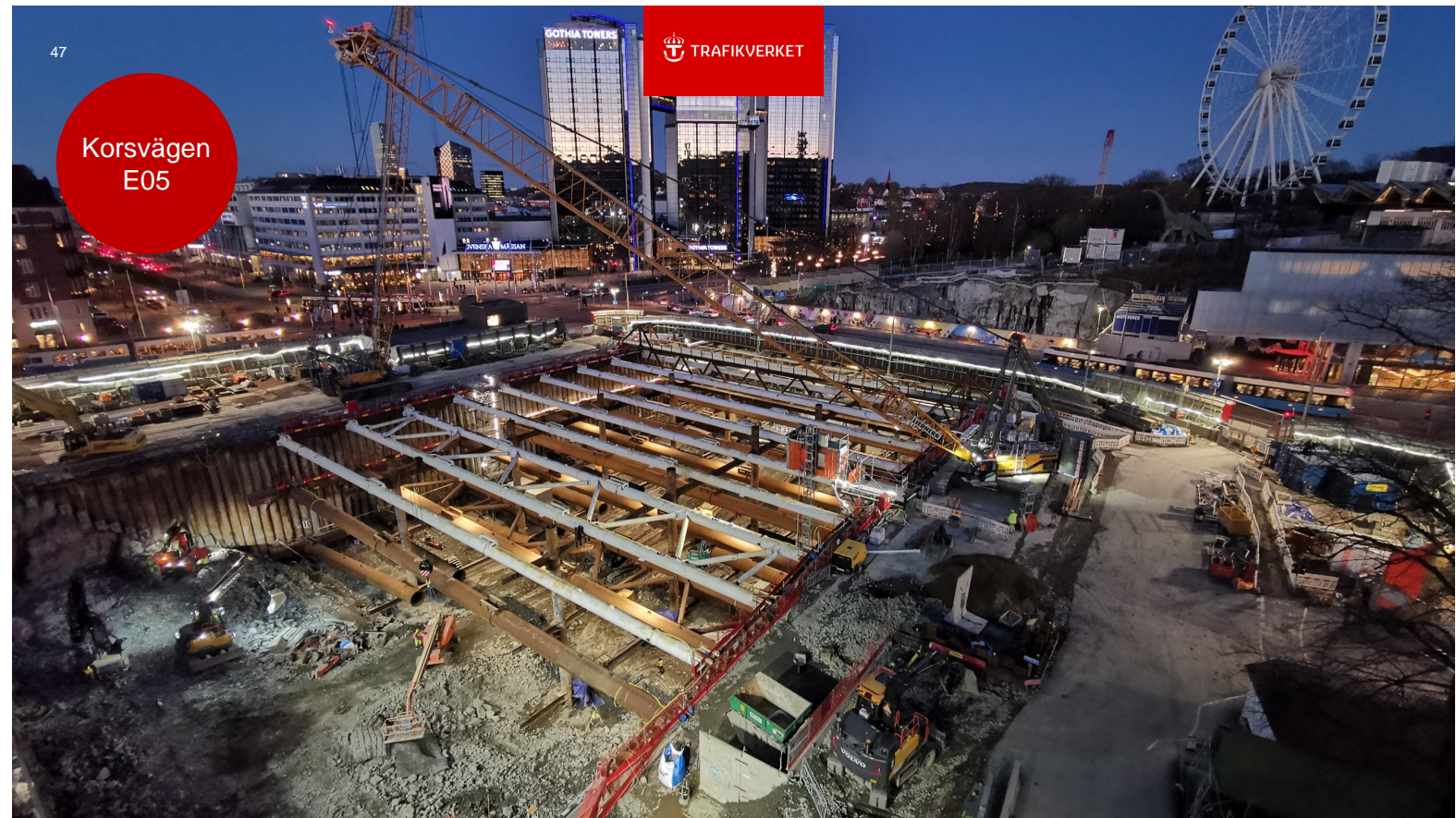

Haga Upphandling

Entreprenad	FFU ut	Kontrakt tecknat	
Stora Hamnkanalen	2024-01-15	2024-06-15	
Otterhällan	2023-09-15	2024-02-01	
Rosenlund	2023-04-30	2023-09-20	
Vasastan	2023-07-15	2024-02-28	
Installationer	2024-05-01	2024-12-01	

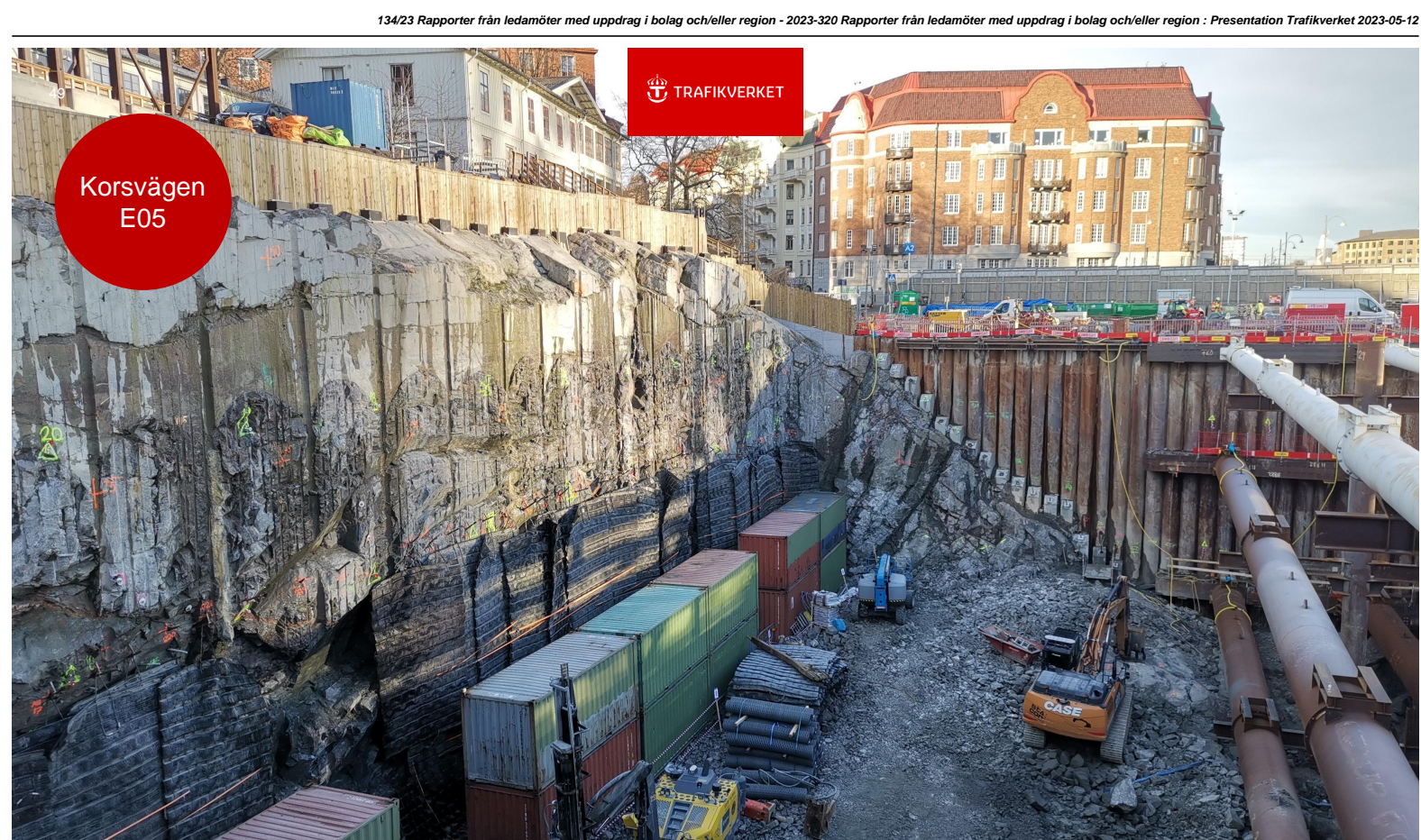
Korsvägen
E05

Korsvägen
E05

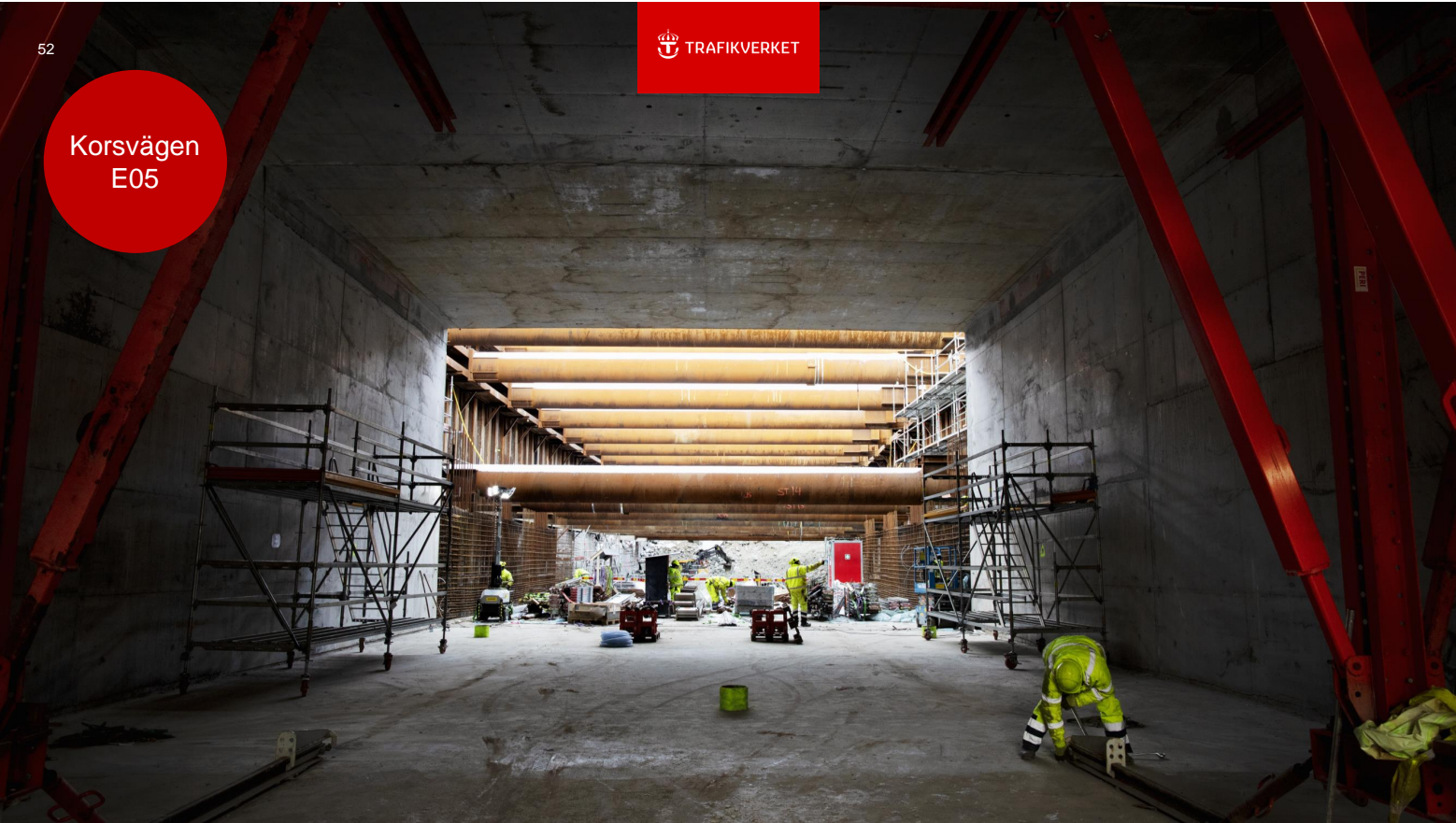
Korsvägen
E05

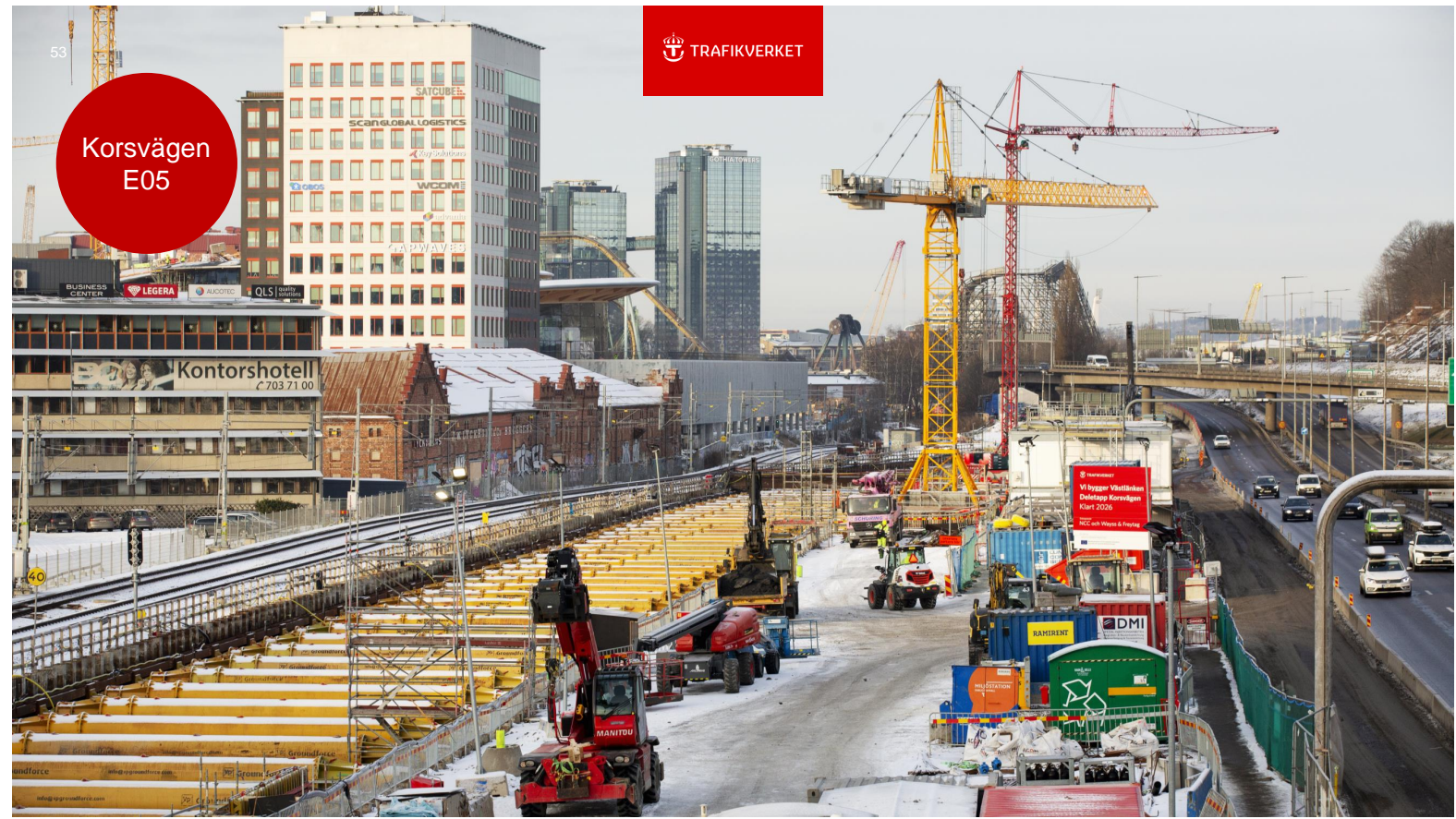

Korsvägen
E05

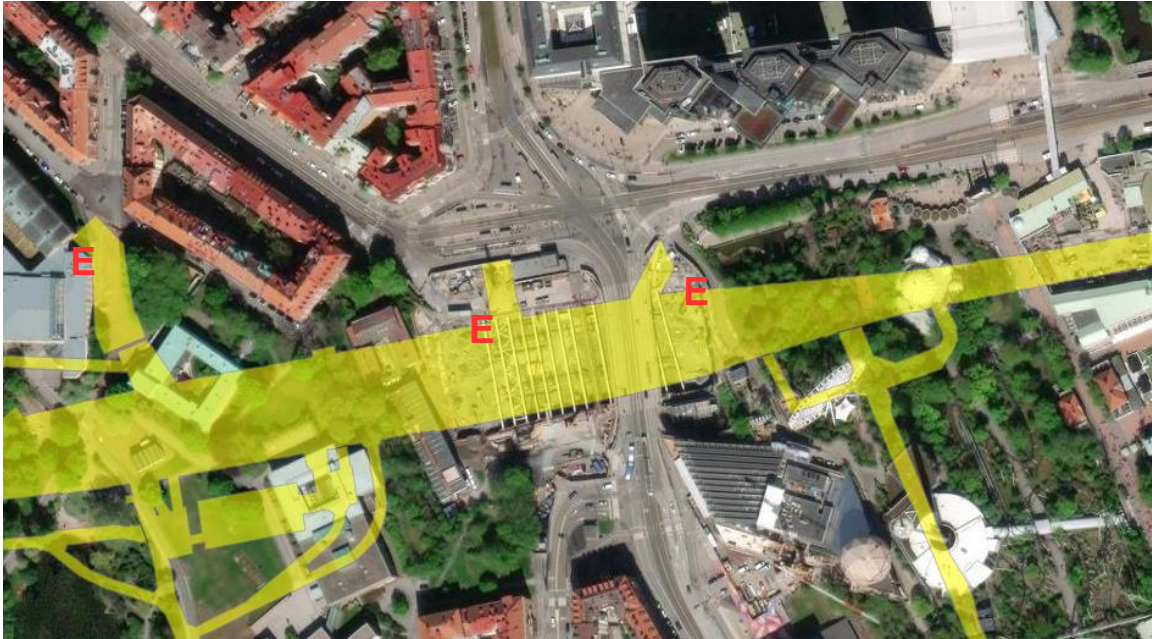

Korsvägen
E05

Korsvägen – framtida stationsentréer

Visionsbild framtida Korsvägen, arbetsmaterial Göteborgs Stad

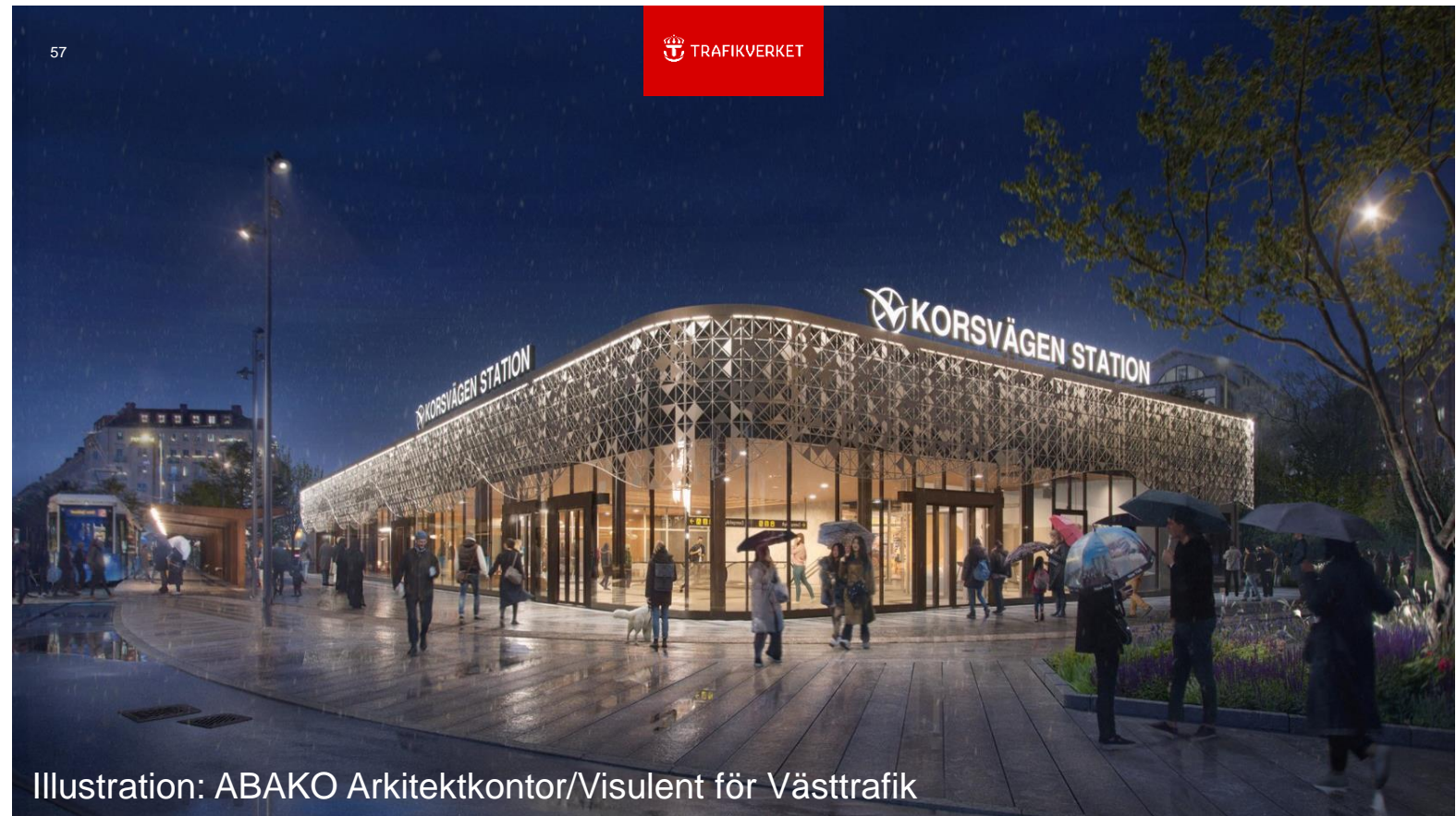

Illustration: ABAKO Arkitektkontor/Visulent för Västtrafik

Följ Västlänken på Instagram!

RIKTA DIN MOBILKAMERA MOT QR-KODEN

Tack!

YOUTUBE
TRAFIKVERKET

INSTAGRAM
PROJEKT VÄSTLÄNKEN